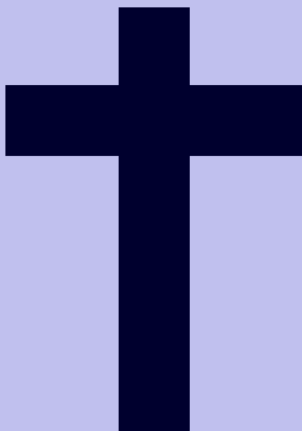

ut-Mai'n Scripture
portions

ut-Ma'in: ut-Mai'n Scripture portions (Bible)

ut-Mai'n Scripture portions

ut-Ma'in: ut-Mai'n Scripture portions (Bible)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (ut-Ma'in)

Contributor: SIL Nigeria

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 2 May 2025
068e2e02-b155-577a-92af-01c24a39c8cc

Contents

Ur-Takun	1
Ēsta	77
Yunana	88
Matiyu	91
Pama-u	144
Roma-ne	197
Garatiya-ne	223
Afisa-ne	232
Firipi-ne	240
1 Timoti	246
2 Timoti	253
Hyan-u Yohanna	258

Ran-u Ur-Takun

Takun-du kə-uyan

¹ Ur-takun, Ru-u nomug dom u-ru, u-dak-ne.

² U da-u o dak-u zatte uka ut-senusse da, tumsu o zatte okon da, cwum-u takuste shu-u radu m-bu, tumsu Yar-u u-Ru o ut-riig u-dom m-bu.

³ Se Ru-u zu, <<Yage u zun-mu rwuun.>> Se zun-mu mok.

⁴ Se Ru-u hog ur-zwar u zun-mu mok-te. Se wa ke m-zun dugu u-cwum.

⁵ Ru-u fog m-zun <<U-ho.>> Tumsu wa fog u-cwum <<M-gyup.>> U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun. De o ho-du ur-takun.

⁶ Se Ru-u zu, <<Yage huk-du shu'ut du do'e u ke-du bu-mu o dom u bu-mu o ta u-dak-ne, tumsu yage de ke m-bu u-yur.>>

⁷ Ru-u nom ur-huk de keet-ut m-bu mu ooge dom-u huk-du u-ru u bu-mu ooge u-ta ur-huk ne. Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

⁸ Ru-u fog huk-ur re, <<Huk-du dom u-ru.>> U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de o ho-du u-yurumse.

⁹ Se Ru-u zu, <<Yage bu-mu ooge ta-u huk-du dom u-ru mo karug ur-be ur-gan, tumsu yage u dak-u u-gagun rwuun.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

¹⁰ Ru-u fog gas-u ooge u-gagun <<u-dak.>> Tumsu bu-mu karge ur-be ur-gan wa fog mo <<M-sa.>> Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

¹¹ Se Ru-u zu, <<Yage dak-u apun go-tu ut-kuwut us-te ne su mute ut-ya u go ne u-me to. Koyuhe uka du wa go-de.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

¹² Iya o hen dak-u apun go-tu ut-kuwut tu mat-du go koyuhe uka go-ur wa otte u us-te ne su mute ut-ya u go ne me. Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

¹³ U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de o u ho-du u-tuturse.

¹⁴ Se Ru-u zu, <<Yage zun-mu shu'ut u huk-du dom u-ru u ke u-ho u m-gyup ne, tumsu yage to shu'ut us-nap su kose-du u-da, ut-ho ne, tumsu us-hak ne.

¹⁵ Tumsu yage to shu'ut uka m-zun u huk-du dom u-ru u ya' m-zun u-dom u-dak.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

¹⁶ Ru-u nong zun-m yat-mo m-yur, zun-m yat-mo mo nom faruk-du u-ho tumsu zunun-m rek-mo nom faruk-du m-gyup. Tumsu wa nom reger.

¹⁷ Ru-u sak ur-ho, u-pyaat u reger ne u-dom u-ru, remu e ye'et m-zun u-dak,

¹⁸ remu e nom-ut faruk-du u-ho m-gyup ne, tumsu u ke m-zun dugu u-cwum. Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

¹⁹ U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de ooge ho-du u-nasurse.

²⁰ Se Ru-u zu, <<Yage u bu-mu rwuutun nom ur-fat u shi m-bu, tumsu u no ne u yune ut-kap u dom huk-du u-ru.>>

²¹ Iya o Ru-u nomte nom-u ur-fat i-yate m-sa, tumsu koyuhe nom ur-fat ne tu ooge m-yu u-me m-bu, kowan u du wa go-de, tumsu u koyuhe no yu ut-kap ne kowan u du wa gode. Se Ru-u hyen nom-u wa nome o u so-o.

²² Se Ru-u wa'-u to nu-u so-o wa zu, <<Deen no mat yaag no sur u-tat no shi m-sa, tumsu yage no e sur u-tat e shi u-dak.>>

²³ U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de o ho-du u-tanurse.

²⁴ Ru-u zu, <<Yage dak-u rwutun ko-uyan go-du nom-tu ur-fat tu ooge ut-kurup kowan udu wa go-de, bisa-tu u-bu u nom ur-fat ne u i ooge ut-kurup ne u-dom u-dak u bisa-tu ur-dog ne u ko-uyan nom-u ur-fat ne.>> Iya o nomte uka Ru-u zutte.

²⁵ Iya o Ru-u nomte bisa-tu u-dak ut-beet ko-uyan nom ur-fat beet koyuhe uka du wa go-de. Wa nomug bisa-tu u-bu u nom ur-fat ne u i ut-kurup beet u-dak koyuhe udu ya go-de. Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

²⁶ Se Ru-u zu, <<Yage it nom net wu otte u-ryun u sha-m in. Yage e nom ur-faruk u dom-u jan m-bu, u dom-u no ne, tumsu u dom-u bisa-tu u-bu ne, tumsu dak u-beet ne, tumsu nom-u ur-fat ne beet i o ut-kurup u u-dak u-beet.>>

²⁷ Iya-o Ru-u nom-te
net u-me sha-m wa,

u-me sha-mu Ru-u o,

Ru-u nom-te net,

campa u neta Ru-u nom e.

²⁸ Se Ru-u wa'u un nu-u so-o wa zu, <<Deen no mat yaag, yage e nom u-tat, e shi u-dak u-beet tumsu e nom faruk-du o. E nom faruk-du jan-u me m-sa, tumsu u dom-u no ne i dom-u u-ru, tumsu u dom-u ko-uyan nom-u ur-fat u o u-dom u-dak.>>

²⁹ Se Ru-u zu, <<Um yaag no ko-uyan go-du ku-u o u-beet u mute yaag u-dak u-beet tumsu u ko-uyan go-yu u-te yu otte ut-ya u go ne u-me ya. To shu'ut nom-tu ut-re no.

³⁰ Um yaag ut-ran ut-gwa ne ut-beet to u shu'ut nom ut-re udu ko-uyan bisa-o u o u-dak, ko-uyan no-ya u-dom u-ru, tumsu koyuhe nom-yu ur-fat ya yu o ut-kurup u-dak, u nom-u o ur-fat ne u-beet.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

³¹ Se Ru-u hyen nom-u wa nome u-beet, o nomug u so-o sok. Se na kum ur-wun tumsu na kum m-rim, de o ho-du ut-shishin.

2

¹ Iya-o Ru-u taaste nom-du dom u-ru u-dak-ne, u nom-tu o me ne ut-beet.

² Kanda ho-du ur-ta'er u, Ru-u taaste nom-du ank-mu wa ooge ut-nom u-beet; se wa hure dugu ank-m wa u ho-du ur-ta'er.

³ Se Ru-u wa'u ho-du ur-ta'er nu-u so-o, wa muut de ho-du u-hen. Ru-u nong iya remu zu u ho-ur re wa hure dugu ank-mu wa nome m-beet.

Ru-u nomug net-tu ur-takun

Adamu e Hawa

⁴ Tun-to to ooge ogur-tu dom u-ru u u-dak-ne da na tase nom-du to.

Da Yawe u-Ru nome u-dak u dom u-ru ne,

⁵ tumsu gwa-tu zaar tu apne u-dak da. Tumsu kuw-ut tu zaar tu rwune u-dak da, remu zu Yawe Ru-u wa'ag yu-u rob da uro, tumsu net zaar wu de u kuw ur-tom ne u-dak da.

⁶ Sedi rap-ut u rwun dugu u-dak, o must u-dak u-beet.

⁷ Se Yawe u-Ru nom net u rwab-tu u-dak. Wa fur mya-mu ur-fat u swa-du net, se net kum ur-fat.

⁸ Yawe u-Ru zongte u-tak, u dekun be-de du na foge Idin, gas-u ho-du rwutun. Kuna wa cinte net-u wa nome.

⁹ Yawe u-Ru wa'ag ko-uyan go-du u-te ya u apun kun, te-su o zwaru m-hyan ne tumsu u zwaru ut-re ne. Te-yu ur-fat oro tek-u tak-u o. U te-yu wadu net-ne u nap-mu nom-u so-o u nom-u yo-o ne.

¹⁰ Gi-yu yu'e u-tak m-bu ya jagun dugu Idin, dugu kun ya mot m-te us-gi us-nas.

¹¹ Dim-du gi-yu ur-takun na zu ya Pison. Gi-u ya gupe m-nar gas-u dak-u Havira u-beet, be-du otte kwam-tu shik tu bu-mu ut-ro.

¹² Kwam-tu shik tu dak-u Havira to zatte ur-waak u okon nom-o ne u de naasu o da. Tumsu un otte dap-mu wus u-hakun, u ta'ar-ut rim-to ne tu shik sok.

¹³ Dim-du gi-yu u-yurumse na zu ya Gihon, gi-u ya gup m-nar u gas-u dak-u Kus u-beet.

¹⁴ Dim-du gi-yu u-tuturse Tigris, ja-mu gi-u ya gup u gas-u u-dom u gur-u Asur. Dim-du gi-yu u-nasurse na zu ya Yupireti.

¹⁵ Yawe u-Ru wu net u-me u-tak u Idin, remu net-u nom-ut tom-du o tumsu wa gwat o.

¹⁶ Se Yawe u-Ru nomu net-u wa ut-him, <<Bo keru re-du yaa-tu us-te us-beet su o u-tak,

¹⁷ sedi A-bo re yaa-tu te-yu nap-mu nom-ut so-to u tu yo-to ne da, remu zu ho-du bo re yaa-tu te-u ya bo de m-mar za u-sakna.>>

¹⁸ Se Yawe u-Ru zu, <<Nong ur-zwar u net u shu'ut wa u-gan da. Yage um nomu wa, wa-ur-sege wu o hon-hon u wun ne.>>

¹⁹ Dugu u-dak Yawe u-Ru nomte ko-uyan go-du ut-bisa u no ne. Wa hatun e udu net wa te'e e ut-dim, tumsu ko-uyan dim-de wa fogte bisa-ut to u no ne, de shu'ute dim-ur wa.

²⁰ Adamu te'e bisa-ut to u no ne u bisa-tu ur-dog ut-beet ut-dim.

Ko ba shu'ute iya Adamu zatte wa-ur-sege hon-hon u wa ne da.*

²¹ Se Yawe u-Ru wu roog-m yat-mo ship net-u wa. Da-u wa o tek m-roog, Ru-u for shar-yu u-gas u-gan yu net-u wa, se wa zwape be-ur re du wa forte shar-yu u-gas u ap-mu u-war.

²² Iya o Yawe u-Ru kubte shar-yu u-gas yu wa fare dugu-du net-u wa, wa nom neta. Se wa haatun neta-u ya udu net-u wa.

²³ Se net-u wa zu,
<<M-vaste! Sham-m ri ya,

shar-ya yu rwune

dugu shar-ut ri,

Tumsu ap-m wa

dugu ap-m ri.

Na de fag-du wa <Neta,>

remu zu, Ru-o

rwutun neta dugu war-u net.>>

²⁴ Remu iya, campa de yagu uso-u wa u ino-u wa ne, wa dap neta wa, e shu'ute u-war u-gan.

²⁵ Net-u wa e neta wa ne beet e o ut-so, sedi e hok m-'e da.

3

Adamu e Hawa nomug ut-ba'as

¹ Fa-yu zek ko-uyan bisa-tu Yawe u-Ru nome us-ver. Se fa-yu zu neta, <<Ko Ru-u zuug A no re u tek-u yaa-tu ko-uyan te ya yu o me tak-u Idin da?>>

² Se neta zu u-fa, <<Ru-u zuug it u kere re-du yaatu us-te su ooge u-tak,

³ Sedi Ru-u zuug, <A no jarun no re yaa-tu te-u ya yu ooge u-tek u-tak da, tumsu A no tam ya da, taas no mar da.>>

⁴ Tumsu fa-yu zu neta, <<Iya o da, no za m-mar da.

* 2:20 Adamu: Dim-de rem-du ut-Ibraniya, de na foge net ur-takun <<Net>>.

⁵ Ru-u zuug iya remu zu wa nak uzu a no reye is-u no de ut-upus, no shu'ut uka u-Ru, no nap nom-ut so-to u tu yo-to ne.>>

⁶ Da-u neta-yu hyane uzu yaatu u-te o so-to udu ut-re, tumsu otte zwaru m-hyan, ut-nom ur-zwar remu ya-du m-nap; se wa ku wa re. Wa yaase tokon udu campa wa, wu ooge ur-kot u wa ne, se wa re.

⁷ Za rem se is-u un beet u-pus un nup uzu so-to un oye. Se e saan ran-tu u-te yu mte ut-ya yu na foge te-yu u-rumba.

⁸ Da-u rim-mu tore se e hog ram-us Yawe u-Ru u-tak. Net-u wa e neta wa e puk te-su u-tak, taas u Ru-u hyan e da.

⁹ Se Yawe u-Ru fog net-u wa uzu, <<¿He bo otte?>>

¹⁰ Se wa zu, <<Um hok ram-us ro u-tak, sedi um hok u-gyer, remu zu so-de um oye, se um puk.>>

¹¹ Yawe u-Ru zu, <<¿Wana waru bo uzu so-de bo oye? ¿Ko bo re m-re yaatu u-te tu um zu a-bo re da?>>

¹² Se net-u wa zu, <<Neta wa wu bo ya me wa ya' me yaatu te-u ya, tumsu um re.>>

¹³ Se u-Ru Yawe zu neta-u ya, <<¿Yan-o bo nome inya?>>

Se neta-u ya zu, <<Fa-ya engusse me se um re.>>

¹⁴ Se Yawe u-Ru zu u-fa, Remu zu bo engusse neta, U wa'agu bo nu-u yo-o bo

o do'e ut-dor u war ro

u-me bisa-tu u-bu

u bisa-tu ur-dog ne ut-beet.

Bo de ut-fuk ut-men

tumsu huug-mo de shu'utu

nom ut-re ro u yuur-ur ro ur-beet.

¹⁵ Me wa'-u yu-ur yo-de

u tek-u ko-ur ro u du neta-u ya ne,

ko-ur neta tumsu u ko-ur ro ne, *

Wa jangu hi-ur ro

tumsu hen bo de ket-du dukunte-ut e.

¹⁶ Se Ru-u zu neta,

<<Me swuru bo swadu

ur-kob udu ur-mat,

u tek-u swadu ur-kob de bo

dote mat-du yaag-u ro,

Cwan-ut ro do'e ut-shu'ut

remu campa ro,

sedi wa de ut-shu'ut yu-Yat-ya ro.>>

¹⁷ Wa zu Adamu, <<Remu bo erte cwar-yu neta ro, bo re yaatu te-u ya, <yu um zu bo a-bo re da,>

<<Um wa'agu u-dak nu-u

yo-o remu ro,

se bo nong m-ank sok mu

swadu ur-kob kanda bo kum nom ut-re

u bo de ut-re,

u yu-ur ro ur-beet.

¹⁸ Dak-u do'e apun-du us-hir

m-baat ne remu ro,

u same us-gwa ne

* 3:15 Gom-du ur-ko du neta, rem-su ko-du campa-ne se tumsu su net gan. Ut-net u-tat kabug uzu rem-su haan-ur Yeso Kiristi se.

sū na-sū ut-kūwūt.
 19 Ūs-hund se
 bō dōte re-dū nōm ut-re,
 M-te hō-dū bō dō'e m-mar
 tumsū bō de mū-dū u-dak,
 remū zū dūgū me
 u-dak o bō rwūne.
 Bō rwab-to

tumsū bō de ut-barum ut-rwab.>>

20 Net-ū wa fog dīm-dū nēta wa Hawa, remū zū wa oye ino-ū ut-net ut-beet
 tū o ur-fat.

21 Se Yawe u-Rū nomū Adamu ē nēta wa ut-kus ū ka-tū ut-bisa tumsū wa
 takus so-ut ūn.

22 Se Yawe u-Rū zū hi-ur wa, <<Gwat ū da-o net shū'ute ūs-gan ū in nē, wa
 ote nap-mū nōm-ū sō-o ū yō-o nē. Na zaarū yage wūn ū jakus u-kom ū wa
 ka yaatu te-yū ur-fat, taas wa re, ū wa nōm ur-yū m-mōmmō da.>>

23 Remū iya Yawe u-Rū wa yanug Adamu ē Hawa dūgū tak-ū Idin, remū zū
 Adamu nom-ut ur-tōm ū dak-ū Rū-ū nom-tū wa.

24 Da-ū Yawe u-Rū buze Adamu ē Hawa dūgū me tak-ū Idin, se wa wū' eken
 a-tōmū wa i na foge kerōbin ur-'e ur-kot u-van nē yū o m-re sha-mū u-ra m-
 bakūt nē, ū gas-ū u-dōm ē nōm ur-'e ū fun-yū cwadu be-dū te-yū ur-fat.

4

Kayinu ē Eber

1 Adamu roogte ū nēta wa nē Hawa, wa nom ut-men, wa mut Kayinu.
 Hawa zū, <<Ūm kwūmug ya-dū ur-campa, remū sege-ur Yawe.>>

2 Hawa mut tumsū huno-u wa, wa te'e wa ur-dim Habira.

Habira shū'ut wa-gwat-dū ban-dū ut-bisa, Kayinu shū'ut wa-ur-tōm.

3 Ū tek-ū da-u o Kayinu haatūn nya-ū nom-tū ur-tōmū wa ū dū Yawe.

4 Tumsū Habira haatūn mat-tū ur-takūn ū tek-ū ban-dū bisa-ut wa tū seme,
 Yawe kub nya-u Habira, Habira kum hyū-m pus-mō ū nya-ū wa haatūn.

5 Sedi Yawe onkte Kayinu ū nya-u wa nōme nē da, se Kayinu hog ūs-ryab
 sok, wa naas u-shū.

6 Kuna Yawe zūtte Kayinu, <<ŪYan-o wa'e jab-ū ró nuūt? ŪYan-o wa'e bō
 naaste u-shū?

7 Me kabū nya-u ró, a-bō nōme nom-tū u-hon-hon. Ba'as-tū ya ur-e' ū bon-
 dū is, a-bō gugme nom-dū nom-tū u-hon-hon; tō o ut-sa tō ship bō. Se bō zek
 beb-dū tō.>>

8 Ū tek-ū da-u o Kayinu zū dū-fade wa Habira, <<Haane in cwa ur-dog.>>
 Da-ū ē o ur-dog, Kayinu kut dū-fade wa Habira se wa ho wa.

9 Da-ū waase, Yawe zū Kayinu, <<ŪDū-fade ró Habira yū?>>

Wa shūs wa zū, <<Ūm nak da! ŪMe wa o wa-gwat-dū dū-fade ri?>>

10 Yawe zū, <<ŪYan o bō nōme inya? Hyū-mū dū-fade ró nong ūs-kan dūgū
 u-dak ū haan ūdū ri!

11 Ū da-o, bō o nu-u yō-o nē tumsū ūm de buz-dū bō dūgū u-dak, ū upse
 u-nu o so hyū-mū dū-fade ró dūgū kom-ut ró.

12 Da-ū bō nōme ur-tōm bō za kwūm-dū nom-tū ur-tōm da, bō de ut-shū'ut
 wa-za ur-hure wa riig-tū m-zan u-dak.>>

13 Se Kayinu zū Yawe, <<kwūp-dū ūs-rem ri, zek beb-ur ri.

14 Bō yanug me dūgū u-dak, tumsū dūgū shū ró, tumsū ūm de ut-shū'ut
 wa-za ur-hure ū riig-tū m-zan u-dak. Tumsū kōwana hyane me wa de hō-dū
 me.>>

¹⁵ Tumsu Yawe zu wun, <<Iya-o da! Kowana ho bo, um de top-u bo ur-mag u-uso u-ta'er.>> Se Yawe wa'-u Kayinu us-nap su ut-him remu uzu kowana hyanu wa, wa za ho wa da.

¹⁶ Kayinu yune wa aruk dugu-du Yawe, wa do'e wa shu'ut u dak-u Nod, u-dom u Idin ne.

¹⁷ Kayinu roog u neta wa ne, wa nom ut-men se wa mut Enok. U da-u o Kayinu o ma-du okon bo-o, se wa te'e bo-u o dim-du zwar-u wa Enok.

¹⁸ Enok otte zwar wu na foge Irad, tumsu Irad wa mate Mehujayer, tumsu Mehujayer wa mate Metushayer, tumsu Metushayer wa mate Ramek.

¹⁹ Ramek gaag neta-ne yur, wa ur-takun na zu wa Ada, wa-u-yurumse na zu wa Zira.

²⁰ Ada wa mate Jabar, wuna o net ur-takun wu heese gwat-du ut-bisa tumsu wa yi ut-rimpa.

²¹ Dim-du or-u wun wa na zuye Jubar, wuna o takun-du a os-du u-moro ur-tukkurma ne.

²² Zira wu oye neta u-yurumse, wa mate Tubar-Kayinu wa shu'ute wu tak-ne m-ank u kwam-tu bu-mu u-dak tu shik tu nom-du tokon nom-to ne. Huno-u wa-neta Tubar-Kayinu dim-ur wa Naama.

²³ Dekun ho-de Ramek zu neta-ut wa,
<<Ada e Zira, ganun ut-to udu-ri,
neta-ut Ramek,

hogan nom-u um de waru no.

Um hoog wa'-u zwar,
Remu zu wa zwargun me
tumsu wa honse me.

²⁴ A mune uzu na ya'u wu hoye Kayinu
ur-kob u-so u-ta'er,

kowana ho me,
wa de swadu ur-kob u-so ut-shik ut-tut
u op-u ta'er [77].>>

²⁵ Adamu roog u neta wa ne tumsu. Hawa nom ut-men, wa sur m-mat ya-du ur-campa. Hawa te'e wa ur-dim Set.* Wa zu, <<Ru-u yaag me dekun ya-du ur-campa de u swas-m Habira wu Kayinu hoye.>>

²⁶ Da-u Set rogne wa kum zwar wu na zuye Enosh. U da-u o net-tu heese nomu dim-ur Yawe ut-huuk.

5

Yaag-u Adamu

¹ Tun-to o dim-tu ya'ag-u ko-ur Adamu.

Da-u Ru-u nome net, wa nom wa uka sha-m wa.

² Wa nomug campa u neta-ne, se wa wa'-u e nu-u so-o. Da-u wa nomu un, wa foge <<ut-net.>>

³ Da-u Adamu nome ur-yu us-hak u-kok u-gan ur-shik u op [130], wa kum zwar wu otte sha-m wa, u-me ryun-u wa u sha-m wa; tumsu wa te'e wa ur-dim Set.

⁴ Ba Adamu mate Set, Adamu nom ur-yu us-hak ut-kok ut-nas [800] u tek-u hak-su ut-kok ut-nas wa kum eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

⁵ Adamu nong ur-yu us-hak ut-kok ut-jwuur ur-shik u op [930] se wa murus.

⁶ Da-u Set nome ur-yu us-hak ut-shik ut-tan us-tan [105], wa mut Enosh.

* **4:25** Nomu na zuye dim-ur re u-nya.

⁷ Tumsu ba wa mate Enosh, Set sur m-nom ur-yu us-hak ut-kok ut-eer us-ta'er [807] u tek-u hak-su ut-kok ut-nas us-ta'er wa sur m-mat eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

⁸ Hak-su Set nome se o us-hak ut-kok ut-jwuur u op us-yur [912], se wa murus.

⁹ Da-u Enosh nome ur-yu us-hak ut-shik ut-nas u-op [90], wa mut zwar wu na zuye Kenan.

¹⁰ Tumsu ba wa mate Kenan, Enosh sur m-nom us-hak ut-kok ut-eer u op ut-tan [815] u tek-u hak-su ut-kok us-nas u op us-tan wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹¹ Hak-us Enosh su wa nome us-beet se o us-hak ut-kok ut-nas u op us-tan [905], wa murus.

¹² Da-u Kenan nome ur-yu us-hak ut-shik ut-tut u op [70] wa mut Mahararer.

¹³ Ba wa mate Mahararer, Kenan sur m-nom us-hak ut-kok ut-eer u ut-shik ut-yur [840], u tek-u hak-su ut-kok ut-nas ut-shik ut-yur wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁴ Hak-su Kenan nome se o ut-kok ut-jwuur u us-op [910] se wa murus.

¹⁵ Da-u Mahararer nome ur-yu us-hak ut-shik ut-tut us-tan [65] wa mut Jared.

¹⁶ Ba Mahararer mate Jared, wa sur m-nom us-hak ut-kok ut-eer ur-shik-u op [830] u tek-u hak-su ut-kok ut-nas u ur-shik-u op wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁷ Hak-su Mahararer nome se o ut-kok ut-eer u ut-shik ut-nas u op us-tan [895], se wa murus.

¹⁸ Da-u Jared nome ur-yu us-hak u-kok u-gan ut-shik ut-tut us-yur [162], wa mut Enok.

¹⁹ Tumsu ba Jared mate Enok, wa sur m-nom us-hak ut-kok ut-eer [800] u tek-u hak-su ut-nas wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁰ Hak-us Jared su wa nome se o ut-kok ut-jwuur ut-shik ut-tut us-yur [962], se wa murus.

²¹ Da-u Enok nome ur-yu us-hak ut-shik ut-tut us-tan [65] wa mut Metusera.

²² Tumsu ba wa mate Metusera, Enok nom us-hak ut-kok ut-tut [300], wa nong m-ha ur-kot u-Ru-ne, tumsu wa sur m-mat eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²³ Hak-su Enok nome se o ut-kok ut-tut ut-shik ut-tut us-tan [365].

²⁴ Enok nong m-ha ur-kot u-Ru-ne, se Ru-u kub wun, wa umus wun m-da u-ru.

²⁵ Da-u Metusera nome ur-yu us-hak u-kok u-gan ut-shik ut-nas us-ta'er [187], se wa mut Ramek.

²⁶ Tumsu ba wa mate Ramek, Metusera sur m-nom us-hak ut-kok ut-ta'er ut-shik ut-nas ut-yur [782], u tek-u hak-su ut-kok ut-ta'er ut-shik ut-nas ut-yur wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁷ Hak-su Metusera nome us-beet se o us-hak ut-kok ut-jwuur ut-shik ut-tut us-jwuur [969], se wa murus.

²⁸ Da-u Ramek nome us-hak u-kok u-gan ut-shik ut-nas us-yur [182], se wa mut ya-du ur-campa.

²⁹ Ramek te'e wa ur-dim Nuhu, wa zu, <<Yage unwa hatun it rus-du jab dugu pama-u swadu ur-kob-u it u remu ank-mu ut-kom mu it ne u dak-u Yawe wa'e nu-u yo-o.>>

³⁰ Ba Ramek mate Nuhu, Ramek nom us-hak ut-kok ut-tan ut-shik ut-nas u op us-tan [595], u tek-u hak-su ut-kok ut-tan ut-shik ut-nas u op us-tan wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

³¹ Hak-su Ramek nome us-beet se o us-hak ut-kok ut-ta'er ut-shik ut-tut u op-us ta'er [777], se wa murus.

³² Ba Nuhu nome us-hak ut-kok ut-tan [500], se wa mut Shem, Ham, u Japet ne.

6

Men-ut jas-to tu net-ne

¹ Se net-ne heese ut-nom u-tat u-dak, tumsu na matu un ya-ut-gwup.

² Se tokon yar-tu m-mya tu dom u-ru hyen ya-ut-gwup ut-net o so-ye sok, tumsu un gaan ya-ut-gwup i he un u jab.

³ Yawe zu, <<Yar-u ri zaru ut-shu'ut u-me net m-mommo da, remu zu war-tu m-mar to un otte. Sedi u ane u-shu, hak-us wa zaar ut-zeg u-kok u-gan ur-shik [120].>>

⁴ U da-u o, tumsu da tase, tokon net-to oro beb-ne i na zuye <<Nepirim.>> E o ur-yu u-dak, da-u tokon yar-tu m-mya tu dom u-ru rooge u ya'at ut-gwup u net-ne, se e matu e yaag. E shu'ute campa-ne tumsu beb-ne i na o m-hog u e ne i da-u dim.

⁵ Se Yawe hyen jab-u yo-o net nong u-tat u-dak, dorog-su jab-u wa us-beet okon zarra se nom-ut yo-to u-da u-beet.

⁶ Yawe nom namu jab sok u wa nomte net u-dak, tumsu wa shi u remu jab.

⁷ Se Yawe zu, <<Me hastu ut-net ut-beet tu um nome, dugu me u-dak, net-ne, ut-bisa ne u nom-tu ooge ut-kurup ne, u no ne e o ut-riig u-dom u-ru, remu jab naag me um nom-tu e.>>

⁸ Sedi Nuhu kwumug hyu-m pusmo udu Yawe.

Nuhu

⁹ Tun-to ooge ogor-tu ko-ur Nuhu.

Nuhu net-u gyer u-Ru wa, wa zatte ur-pyap u net-tu da-u wa da. Tumsu wa nong m-ha ur-kot u-Ru-ne.

¹⁰ Nuhu mak-ut ya'ag-u campa-ne tut: Shem u Ham u Japet ne.

¹¹ Sedi Ru-u hyen uzu net-tu u-dak u naag tumsu o shug u yunus-du jab ne.

¹² Ru-u hyen uka dak-u nuute, net-tu u-dak ut-beet e naag u yuur e.

¹³ Ru-u zu Nuhu, <<Um nong us-dorog uzu me horussu ut-net ut-beet, remu zu un shuuste u-dak u jab-us yo-se ne. Iya o hen, um de horussu un beet u-dak-ne!

¹⁴ De'e bo nomu hi-ur ro u-hat u ut-bak tu te-yu u-jarin. Bo nom ut-kur tumsu bo rake o dap-mu u-te, u-do ne.

¹⁵ Ka bo dote u nom-du hat-u ya: wur-mu hat-u ya do'e ut-shu'ut us-na ut-kok ut-nas ut-shik ut-yur op [450], bo nom m-huk us-na ut-shik ut-tut u op us-tan [75], tumsu ja-mu shu'ut us-na ut-shik ut-yur u us-tan [45].

¹⁶ Bo nomu hat-u ya ur-byam, bo yage u-na u-gan ur-mot dugu dom. Se bo nom u-is u-me gas-yu u-hat. Bo nom ya ut-kur ut-tut ko-u-he dom-u oru wa.

¹⁷ Gwat! Um do'e tage du u-dak u bu-mu do'e re-du u-dak, mu do'e horusse nom-tu ur-fat ut-beet tu us-vu'e. Ko-uyan u-dak o do'e ut-mar.

¹⁸ Sedi um de estedu us-rem ri u bo ne, tumsu bo de cwadu u-hat, bo u ya'ag-u ro ne u neta ro ne u neta-tu ya'ag-u ro ne ur-kot u bo ne.

¹⁹ Tumsu um o ut-sa um guu koyuhe go-tu nom-tu na nome ut-beet. Remu iya se bo haatun yur u-me nom-tu ur-fat ut-beet, u-so u u-gob ne u nomu ooge ut-kurup ne u-dak, u-me u-hat ur-kot u bo ne, ko e ut-kwus ur-fat.

²⁰ Kab yur u tek-u go-tu koyuḥe bisa ya m-cwa u-me u-hat u-so u u-gob ne tumsu koyuḥe no ya ne, ko e ut-kwus ur-fat.

²¹ Bo do'e u kab-du go-du nom-tu ut-re u do'e koru bo ut-beet u net-tu u-bu ró ne u nom-tu ur-fat ne ut-beet.>>

²² Nuhu nom ko-uyan uka Ru-u zutte wa nom u-beet.

7

Bu-mu takuste u-dak

¹ Se Yawe zu Nuhu, <<Cwa u-hat, bo u bu-u ró ne beet, remu zu um hyanug bo wa jab-u so-o wa u-me net-tu un-o da-o.

² Bisa-tu u-hen ut-beet, kab kag ta'er u so ne ta'er dugu koduḥe go-de. Bisa-tu za u-hen ut-beet, kab u-kag u-gan u so ne u-gan dugu koduḥe go-de.*

³ Go-tu no ut-beet, kab kag ta'er u rob ne ta'er, u remu go-ut e reet u-shu ur-yu ne da-u bu-mu re-du u-dak arke.

⁴ Kwukus m-roog ut-ta'er dugu da-o, um do'e kasnu u-yu u re-du u-dak ut-ho ut-shik ut-yur [40] m-gyep ne ut-ho ut-shik ut-yur [40], har se um haste nom-tu ur-fat tu um nome u-dak u-beet.>>

⁵ Se Nuhu nom ko-uyan uka Yawe zutte wa nom.

⁶ U da-u o Nuhu ogo us-hak ut-kok ut-shishin [600] da-u bu-mu takse u-dak.

⁷ Tumsu Nuhu, u ya'ag-u wane, u neta wa ne, u neta-tu ya'ag-u wa ne, e to u-hat remu e poste bu-mu do'e re-du u-dak.

⁸⁻⁹ U dame ya-ubu Nuhu ne, bisa-tu to u-me u-hat: ut-bisa ut-go ut-go tu u-hen u tu za u-hen ne, u go-tu no ne u nomu hog ne i o ut-riig u-dak. E to u-hat u-so u u-gob ne yur yur ka Ru-u zutte Nuhu.

¹⁰ Da-u roog-mu ut-ta'er nome, se bu-mu re-du u-dak haan mo takus u-dak.

¹¹ Da-u Nuhu o us-hak ut-kok ut-shishin [600], u ho-du op ut-ta'er [17] u pyaat-yu u-yur, bu-mu ta u-dak mo bokon dugu me u-dak, na nom yu-u ut-turum sok dugu dom u-ru.

¹² Yu-u re u-shu ur-rob ne m-te ut-ho ut-shik ut-yur [40] u m-gyup ne.

¹³ U gandi ho-ur re de Nuhu to u-hat, ur-kot u ya'ag-u wa ne Shem, Ham, u Japet ne, ur-kot u neta wa ne u neta-tu ya'ag-u wa ne tut.

¹⁴ Un to u-hat u ko-uyan go-du ut-bisa tu u-bu, u ko-uyan bisa-tu ur-dog ne tu o ut-riig u-dak kowan u du wa gode, u ko-uyan bisa-tu ut-kurup ne ur-kot, u no ne ut-go ut-go.

¹⁵ Nom ur-fat i ko-uyan go-de e haan udu Nuhu u-kag u-so ne e to u-hat.

¹⁶ Campa u neta-ne u go-tu ut-bisa ne ut-beet e to u-hat uka Ru-u zutte Nuhu. Se Yawe tage u-is yu u-hat u-dim.

¹⁷ M-roog ut-shik ut-yur [40] na o u rob-du u-yu u-dak, bu-mu hu swurun, mo hu jak-su u-hat dugu u-dak m-da u-ru.

¹⁸ Se bu-mu sur m-nom u-tat mo nom m-ja sok dugu u-dak, hat-yu hu ut-riig u-dom m-bu.

¹⁹ M-vaste bu-mu takus m-ha ror-tu zuge m-ja ut-beet u-dak.

²⁰ Bu-mu nom m-ja mo pus ja-mu ut-ror m-te us-na ur-shik [20], tumsu mo takus ut-ror ut-beet.

²¹ Nom-tu ur-fat ut-beet tu ooge u-dak to murus. E murumuste beet: u no ne, u bisa-tu u-bu ne, u bisa-tu ur-dog ne, u nom-tu ur-fat tu rek-to u i ooge ut-riig u-dak, u net-ne ut-beet.

²² Nom-tu ur-fat ut-beet, e murmusse, tu nome us-vu'e i ooge ut-riig u dak-u gagun.

* 7:2 bisa-tu u-hen to ooge nom-tu na ya-e Yahuda-ne keru ut-tu, bisa-tu za u-hen to ooge tu na hose ut-tu.

²³ Ru-u hast nom-tu ooge u-dak ut-beet, net-ne ut-bisa ne u nom ur-fat ne i o ut-riig u-dak u no dom u-ru ne beet na hast e dugu me u-dak. Nuhu wa Ru-u yage u i o ur-kot u wa ne u-hat.

²⁴ Bu-mu re-du u-dak mo rees u-dak m-te m-roog u-kok u-gan u roog-mu ur-shik ut-yur u op [150].

8

Bu-mu re-du u-dak

heeste ur-aruk

¹ Sedi Ru-u bakuste Nuhu u bisa-tu ur-dog ne ut-beet u bisa-tu u-bu ne, tu ooge ur-kot u wa ne u-hat. Se wa yagne m-mya u-dak, tumsu bu-mu hub.

² Se Ru-u wu bu-mu u-dak yage ur-rwun, tumsu wa wu bu-mu dom u-ru yage ur-rob.

³ Se bu-mu heese ut-hab u-dak cashi cashi, da-u roog-mu ut-shik ut-ta'er u op [150] arke, se bu-mu hub m-cum.

⁴ Tumsu u ho-du op ut-ta'er [17] u pyat-yu u-ta'er se hat-yu ees u dom-u ror-tu Ararat.

⁵ Bu-mu re u-shu m-hab m-te takun-du pyat-yu u-op, u takun-du pyat-u ya, dos-tu ut-ror rwun u-do.

⁶ Da-u tokun ho-to ut-shik ut-yur [40] arke, Nuhu upus pyam-yu wa nome u-hat.

⁷ Se wa tom u-ryag, se ya hu ut-riig ya hu pam-du ut-kap u-dim u-shu ne se da bu-mu hose dugu u-dak.

⁸ Tumsu wa tom ur-gorop u de hyan uzu bu-mu hab-ug ko de hyanu gagun u-dak.

⁹ Sedi gorop-du kwumug be-du ur-juz da remu zu bu-mu takuste u-dak, se de barmun u-hat. Tumsu se Nuhu nub u-kom wa maas de wa muut de u men-tu u-hat.

¹⁰ Wa sur m-este m-roog ut-ta'er se wa sur m-tom ur-gorop dugu u-hat.

¹¹ Da-u gorop-du muune udu wun m-rim, se wa muun u ran-u yar-o ne u te-yu zetun u-nu! Se Nuhu nup uzu bu-mu habug dugu u-dak.

¹² Wa sur m-este tokon ho-to ut-ta'er, se wa sur m-tom ur-gorop, sedi u da-u o de swurug m-muun udu wun da.

¹³ U ho-du ur-takun du u-pyaat, da-u Nuhu nome us-hak ut-kok ut-shishin u-gan [601], se bu-mu tuus dugu u-dak. Se Nuhu hast is-yu u-hat se wa hyen dak-u guuste.

¹⁴ M-vaste da-u pyat-yu rooge ur-shik ut-ta'er u pyaat-yu u-yur dak-u guus u-beet.

¹⁵ Se Ru-u zu Nuhu,

¹⁶ <<Rwuune dugu me u-hat, no beet u neta ro ne, u ya'ag-u ro ne, u neta-ut un ne.

¹⁷ Rwyutun go-tu nom-tu ur-fat ut-beet tu ooge ur-kot u bo ne: u no ne, u bisa-tu u-bu ne, u nom-tu na nome ne ut-beet tu ooge ur-da u-dak. Nom iya ko e ut-nom ur-kes u-dak e nom u-tat u-dak.>>

¹⁸ Nuhu rwuun u-do, ur-kot u neta wa ne, u yaag-u wa ne, u neta-tu yaag-u wa ne.

¹⁹ Ut-bisa ut-beet u nom-tu ur-fat ne ut-beet tu ooge ut-riig u-dak u no ne beet, u ko-uyan u ooge ur-nok u-dak rwuun dugu u-hat, koyuhe u du wa go-de.

Sak-ur Nuhu

²⁰ Se Nuhu ma-u Yawe ur-sak. Se wa kub tokun bisa-tu u-hen to ut-beet u no ne i u-hen, wa yu' ur-toog u-dom ur-sak.

²¹ Yawe hog wus u-hakun se wa zu u-me jab-u wa: <<Um zamun ut-sur wa'-u u-dak nu-u yo-o remu net da, ko ba shu'ute uzu dorog-us wa dugu ur-ya nom-ut yo-to to. Um zamun ut-sur horussete nom-tu ur-fat da, ka um nomte.

²² <<Abite dak u-beet oro:

na nomu da-u kuw

u da-u ket ne,

da-u m-tor u da-u hund ne,

da-u u-gos u da-u

u-zwuun ne,

u-ho m-gyup ne,

to zamun ut-yage da.>>

9

Ru-u nong estedu us-rem

u Nuhu ne

¹ Se Ru-u wa'-u Nuhu u ya'ag-u campa-ne wa nu-u so-o. Tumsu wa waru e, Matun yaag tumsu no nom u-tat, no shuus u-dak.

² Bisa-tu u-dak ut-beet, u no dom u-ru ne beet, bisa-m rek-mo m-beet i o ut-riig u-dak, tumsu u jan ne me m-bu, e do'e hog-du gyer-u no. Um wa'ag to ut-beet u ta-u beb-ur no.

³ Nom-u ooge ur-fat tumsu ut-riig um yaag no to shu'ut nom ut-re no ut-beet. Uka um yete no hyu ut-ran ne, um yaag no ko-uyan u da-o u-beet.

⁴ A no jarun no tu ap-mu bisa-yu za na pan da.

⁵ Kowana kabe fat-du net, na nomu wa kwup-du us-rem. A bisa-yu ur-dog u hoye net, na ho ya. Tumsu kowana ho or-u wa net kowana ho wa.

⁶ <<Kowana azge

hyu-mu or-u wa net,

net wa do'e u ho-du wa,

Remu uzu sha-mu u-Ru mo

na nomte net.

⁷ <<U da-o matun yaag no nom u-tat, tumsu no sur m-shus u-dak.>>

⁸ Se Ru-u waru Nuhu u ya'ag-u campa wa ne tumsu wa zu,

⁹ <<U da-o um nong estedu us-rem u bo ne u yaag-u ro ne i do'e haan,

¹⁰ tumsu ut-bisa ne tu ooge u-hat u bo ne u no ne, u bisa-tu u-bu ne, tumsu u bisa-tu ur-dog ne, u nom-tu na nome ne tu ooge u-dak.

¹¹ Um nong estedu us-rem ri u no ne: Um zamun tumsu ho-du nom-u ur-fat u-beet u bu-mu re-du u-dak da, um zamun tumsu nom-du bu-mu re-du u-dak mu de ho-du u-dak da.>>

¹² Se Ru-u zu, <<Um o kose no sha-mu estedu remu-us ri tumsu u nom-tu ut-fat ne ut-beet, estedu us-rem u net-tu da-u do'e u haan ne ut-beet.

¹³ Um wa'ag u-rokoromb ut-ku'ut. Ya o kose-du sha-mu estedu us-remu ri u no ne tumsu u-dak-ne u-beet.

¹⁴ Da-u um haatun ut-ku'ut u-dom u-ru, rokoromb-yu do'e ut-rwun ut-ku'ut,

¹⁵ tumsu me baksu estedu us-remu ri u no ne tumsu u nom-tu ur-fat ne ut-beet. Um zamun u ho-du ut-fat u bu-mu re-du u-dak da.

¹⁶ Da-u um hyane u-rokoromb ut-ku'ut, me baksu estedu us-rem su mommo su um nome u nom ur-fat ne u-dak.>>

¹⁷ Ru-u zu Nuhu <<Inya ya o ut-kose sha-mu estedu us-rem su um nome u mot-tu nom-tu um nome tu u-dak u-beet.>>

Yaag-u campa-ne Nuhu

¹⁸ Yaag-u campa-ne Nuhu i rwune dugu me u-hat u uso-u e ne na zu e: Shem, Ham u Japet (Ham wa mate Kan'ana).

¹⁹ Un tut e o yaag-u Nuhu, dugu-du e de na kume net-tu burgussete u-dak.

²⁰ Da-u bu-mu arke, Nuhu heese ur-tom u-dak, tumsu wa ooge net wu tak-ne kau-du u-tak u inabi.

²¹ Da-u wa swaye ke, se ke ho wa. Wa rut ur-so u rimpa-ur wa.

²² Ham (uso u Kan'ana) wa hyen uzu uso-u wa o ur-so, wa aruk m-rwu u-do wa waru or-ut wa ne.

²³ Sedi Shem ne e Japet e kub u-kus e hobog o u zag ut-kap-u e. E hu m-ha m-targadim e do'e e takus so-du uso-u e. Se e hast shuut e u kit taas e hyan so-du uso-u e da.

²⁴ Da-u Nuhu yune dugu hodu ke, wa nup nomu vaste-ur wa nomu wa.

²⁵ Se wa wa'-u Kan'ana nu-u yo-o,

<<Yage u Kan'ana
shu'ut u nu-u yo-o ne!
Yage tumsu wa shu'ut tok
u tek-u or-ut wa ne.>>

²⁶ Tumsu wa zu,
<<Yage Yawe,
Ru-u Shem, wa wa'-u
Shem nu-u so-o,
tumsu Kan'ana do'e
shu'ut tok-u Shem.

²⁷ Yage Ru-u sur tat-u
kwum-ut Japet,
yage Japet nom ur-yu
rimpa-ut Shem,
tumsu u Kan'ana
shu'ut tok-u Japet.>>

²⁸ Da-u bu-mu re-du u-dak arke, Nuhu sur m-nom seken hak-se ut-kok ut-tut u ut-shik ut-yur u op [350].

²⁹ Nuhu nong us-hak ut-kok ut-jwur ur-shik ut-yur u op [950], se wa murus.

10

Yaag-u campa-ne Nuhu

¹ Tun-to o ogor-tu ya'ag-u Nuhu: Shem, Ham, u Japet. Na mak-ut ya'ag-u campa-ne e da-u bu-mu re-du u-dak arke.

Ban-du ya'ag-u Japet

² Yaag-u campa-ne Japet e oye:
Gomar, Magog, Midiya, Jaban, Tubar, Meshek, u Tiras.

³ Yaag-u campa-ne Gomar e oye:
Asukenaz, Ripat, u Togarma.

⁴ Yaag-u campa-ne Jaban e oye:
Erisha, Tarshish, Kittim, u Rodanin.

⁵ Ine ya'ag-u net-ut to ne, e rwune dugu ko-ur Jaban i o ur-yu u-kit m-sa. Yaag-u e shu'ut ut-ko, kowan udu e rem-de, u dak-u e ne.

Ban-du ya'ag-u Ham

⁶ Yaag-u campa-ne Ham e oye:
Kush, Masar, Put, u Kan'ana.

⁷ Yaag-u campa-ne Kush e oye:
Seba, Havira, Sabata, Raama, u Sabateka.

Yaag-u campa-ne Raama e oye:

Sheba u Dedan.

⁸ Kush wa mate Nimro, wa oye net ur-takun wu shu'ute u-keg udu m-gag u-dak.

⁹ Wa oye yu-shu a u-sa ne u-shu Yawe; <<Q wa-e na zut Nimro, wa o yu-shu a u-sa ne u-shu Yawe.>>

¹⁰ Bo-tu wun taktun ur-faruk to ooge Babira, u Ereġ, Akat u Karne ne. Bo-ut to ut-nas ut-beet to o me dak-u Shinar.

¹¹ Dugu dak-u o wa aruk m-ha Asur, se wa mu bo-tu Neneba, Rehobot-Ir, Kara-ne,

¹² tumsu Resen, u ooge u-teġ u Neneba u Kara-ne; o oye bo-u yat-o.

¹³ Masar wa mate:

Ruda-ne, Anama-ne, Rehabita-ne, u Naputa-ne,

¹⁴ Patarus-ne, Kasaruhi-ne (kuna Firistiya-ne rwutun), u Kapator-ne.

¹⁵ Kan'ana wa mate:

Sidon, Sidon mat-du ur-takun wa, tumsu u Het-ne,

¹⁶ u Jebusi-ne, u Amoriya-ne, u Giragashi-ne,

¹⁷ u Hiwi-ne, u Araki-ne, u Sinite-ne,

¹⁸ u Awadi-ne, u Zemara-ne, u Hamati-ne.

Da-u tase ko-ur Kan'ana, se e burug kohene.

¹⁹ Tumsu bor-su Kan'ana teeg dugu Sidon m-ha gas-u Gerar m-te Gaza, tumsu m-te bo-tu Sodòm, u Gomora, u Adma, u Zeboyim ne (ut-mor u Rasha ne).

²⁰ Tunto oye ko-tu ya'ag-u campa-ne ko-ur Ham, koduhe ko-de u du wa rem-de, tumsu dak-u wa ne.

Ya'ag-u campa-ne Shem

²¹ Na mak-tu Shem ya'ag-u campa-ne, wu ooge yu-wuya Japet. Tumsu Shem wa ooge uso-u ko-ur Eber ur-beet.

²² Yaag-u campa-ne Shem e oye:

Eram, Ashur, Arpazad, Rud, u Aram.

²³ Yaag-u Aram e oye:

Uz, Hur, Geta, u Mash.

²⁴ Arpazad wa mate Shera,

Shera wa mate Eber.

²⁵ Eber wa mate ya'ag-u campa-ne yur,

Wa gan na zu wa Pereġ, remu u da-u o dak-u mote, du-dim-u wa na zu wa Jokta.

²⁶ Jokta wa mate:

Armodad, Sherep, Hazaramavet, Jera,

²⁷ Hadoram, Uzar, Dikara,

²⁸ Obar, Abimayer, Sheba,

²⁹ Opir, Havira u Jobab. Ayan-ne oye ya'ag-u ko-ur Jokta beet.

³⁰ Gas-u dak-u un shu'ute o yunge dugu Mesha m-ha Separ m-ha gas-u ror-tu u-dom.

³¹ Tunto ooge ko-tu ya'ag-u Shem uka ko-ut e u rem-ut e ne, be-tu ur-shu'ut-u e u dak-ut e ne.

³² Armo ne oye ko-du ya'ag-u Nuhu, dugu takun-ur e. Dugu-du e de rem-tu burġe u-dak u-beet, da-u bu-mu re-du u-dak arke.

11

Ma-u Babira

¹ U da-u takun-du u-dak rem-de ur-gan du net-tu nomte us-rem.

² Da-u net-tu rwune dugu u-dom, e kum dak-u ooge nurugse u-me dak-u Shinar e shu'ut ukun.

³ E zu or-ut e ne, <<Haanun in nom ut-kunku in zom-to sok.>> Un nom ut-kunku to shu'ut uka ut-taar, tumsu rwab-tu shu'ut uka m-kwarta.

⁴ E zu, <<Haanun, in nomu hi-du war in u-bo, u ma-u m-wur u do'e te-du dom u-ru in nomon hi-du war in ur-dim taas in burugse u-dak da.>>

⁵ Tumsu Yawe cuzun u remu wa got bo-u ma-u m-wur u ya'ag-u ut-net o ut-ma.

⁶ Yawe zu, <<A-muune zu net-tu o same-du ut-hi ne tumsu e wur ur-rem ur-gan e takun nom-du go-du uno nom-o, okon zaar u e do'e ut-zong ut-nom u do'e zeg-du beb-ur e da.

⁷ Haane, in ciz u-dak, in wagusse rem-ur un, uka un zatte ut-nap rem-du or-ut un ne o ut-war da.>>

⁸ Iya-o Yawe burgusse un kohene u-dak u-beet, se un yage ma-du u-bo.

⁹ Remu iya na fogte be-ur re Babira, remu zu kuna Yawe engusse ut-rem tu u-dak u-beet, u kuna Yawe burgusse ut-net u-dak u-beet.

Ko-ur Shem u haan u Ibram

¹⁰ Tun-to ooge ogor-tu ya'ag-u ko-ur Shem.

Da-u hak-su us-yur arke ba na tase bu-mu re-du u-dak, Shem wa mut Arpazad. Da-u Shem o us-hak ut-shik ut-tan [100].

¹¹ Ba wa mate Arpazad, Shem sur m-nom us-hak ut-kok ut-tan [500], u tek-u hak-su ut-kok ut-tan wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹² Da-u Arpazad nome ur-yu us-hak ur-shik u op us-tan [35], se wa mut Shera.

¹³ Ba wa mate Shera, Arpazad sur m-nom ur-yu us-hak ut-kok ut-nas us-tut [403], u tek-u hak-su ut-kok ut-nas u op us-tut wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁴ Da-u Shera nome ur-yu us-hak ur-shik u op [30], wa mut Eber.

¹⁵ Ba wa mate Eber, Shera sur m-nom us-hak ut-kok ut-nas us-tut [403], u tek-u hak-su ut-kok ut-nas us-tut wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁶ Da-u Eber nome ur-yu us-hak ur-shik us-op us-nas [34], wa mut Pereg.

¹⁷ Ba wa mate Pereg, Eber sur m-nom us-hak ut-kok ut-nas ur-shik u op [430], u tek-u hak-su ut-kok ut-nas u op wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁸ Da-u Pereg nome ur-yu us-hak ur-shik u op [30], se wa mut Rewi.

¹⁹ Tumsu ba wa mate Rewi, Pereg sur m-nom us-hak ut-kok ut-yur u hak-su us-jwur [209], u tek-u hak-su ut-kok ut-yur u op wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁰ Da-u Rewi nome ur-yu us-hak ur-shik u op us-yur [32], se wa mut Shurug.

²¹ Ba wa mate Shurug, Rewi sur m-nom us-hak ut-kok ut-yur us-ta'er [207], u tek-u hak-su ut-kok ut-yur us-ta'er wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²² Da-u Shurug nome ur-yu us-hak ur-shik us-op [30], se wa mut Nahor.

²³ Ba wa mate Nahor, Shurug sur m-nom us-hak ut-kok ut-yur [200], u tek-u hak-su ut-kok ut-yur wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁴ Da-u Nahor nome ur-yu us-hak ur-shik us-jwur [29], se wa mut Tera.

²⁵ Ba wa mate Tera, Nahor sur m-nom us-hak ut-shik ut-tan u op us-jwur [119], u tek-u hak-su ut-shik ut-tan u op us-jwur wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁶ Ba Tera nome ur-yu us-hak ut-shik ut-tut u op [70], se wa mut Ibram, Nahor u Haran.

Ko-ut Tera

²⁷ Tun-to o ogur-tu ko-ur ya'ag-u Tera.

Tera wa mate Ibram, u Nahor u Haran. Tumsu Haran wa mate Rot.

²⁸ Da-u uso-u wun Tera ooge ur-fat, Haran murus u bo-u Ur u dak-u Kardiya-ne, be-du ur-mat u wa.

²⁹ Ibram nomug ur-gu, tumsu Nahor nom ur-gu. Dim-du neta Ibram wa na zuye Sera, neta Nahor wana zuye Mirka. Mirka u huno-u wa Iska e oye yaat ut-gwup u Haran.

³⁰ Sera o u-makut wa zatte yaag da.

³¹ Tera kagub wa'-u wa Ibram, u Rot ne zwaru wa'-u wa Haran, u Sera ne kumuwa wu o neta wa'-u wa Ibram. E aruk ur-kot dugu bo-u Ur dak-u Kardiya-ne m-ha u dak-u Kan'ana. Tumsu da-u e tene bo-u Haran, e shu'ut ukun.

³² Tera nomug us-hak ut-kok ut-yur us-tan [205], se wa murus u Haran.

12

Ru-u fak Ibram

¹ Yawe zu Ibram, <<Yune, bo yage dak-u ro, u net-ut ro ne, u bu-u uso-u ro ne, bo do'e u dak-u um de kosu bo.

² <<Me ya'u bo ya'ag,
tumsu ko-ur ro ut-shu'ut
dak-u yat-o,
me wa'-u bo nu-u so-o;
Me ut-wa bo nom ur-dim sok,
remu bo shu'ute fun-yu
kwum-du nu-u so-o udu eken.

³ Me wa'-u nu-u so-o,
udu i wa'-u bo nu-u so-o.
Tumsu kowana wa'-u bo
nu-u yo-o me wa'-u
wa nu-u yo-o,
Ko-tu u-dak ut-beet
e kwum-u nu-u so-o dugu-du ro.>>

⁴ Se Ibram aruk, uka Yawe war-tu wa, se Rot dor wa. Da-u wa arke dugu bo-u Haran, Ibram o us-hak ut-shik ut-tut u op us-tan [75].

⁵ Ibram kub neta wa Sera, u Rot wa'-u yu-wuya wa, u nom-tu wa otte ne ut-beet, u ca wa u na u wa u gwar-u wa u tok-ne i u-bu wa ne beet tu wa kargusse u dak-u Haran, wa aruk m-ha u dak-u Kan'ana. Un te kun.

⁶ Ibram u net-tu bu-u wa yune e aruk m-ha men-tu bo-u Shekem. Wa de wa cust-u kug-du yakun te-yu Ok yu na foge More. U da-u o, net-tu Kan'ana to ooge u shu'ut ukun.

⁷ Yawe kose hi-ur wa udu Ibram wa zu, <<Me ya'u bo uno dak-o udu ko-ur ro.>> Se Ibram ma'e Yawe ur-sak, wu kose hi-ur wa udu ro.

⁸ Dugu kuna wa arke m-ha u gas-u ror-tu u-dom u Beter ne. Wa nom rimpa-ur wa ukun, u tek-u Beter u gas-u u-ta tumsu Ai u gas-u u-dom. Wa mu ur-sak du nom-du toog ukun wa nomu Yawe ut-huuk.

⁹ Ibram yune wa re u-shu m-haane m-sa gas-u Negiv.

*Ibram e Saratu haag
u Masar u-da cashi*

¹⁰ U da-u o na nong us-mer u dak-u Kan'ana sok, wa'ag Ibram u cwadu dak-u Masar. Wa shu'ut ukun uka ham-ut u-da cashi.

¹¹ Da-u e nome ut-mor u cwadu Masar ne, Ibram zu neta wa Sera, <<Um nak uzu bo neta so-wa wa bo ooge.

¹² Da-u net-tu dak-u Masar u hyane bo, e do'e ut-zu, <Neta wunu ya.> E do'e ho-du me sedi e yagu bo ur-fat.

¹³ Zu un bo huno-u ri o, remu zu a-bo waru un iya, unu yagu me ur-fat. Un za ho-du me da u remu ro.>>

¹⁴ Da-u Ibram tene Masar, net-tu Masar hyen uzu Sera o so-ya sok.

¹⁵ Da-u tu-yat-to pyu-u faruk hyane wun, se e nom-u wun ut-vam u-shu Faruk-u Masar, na kub wa m-cwa u pyu-u faruk.

¹⁶ Remu iya Faruk-u Masar nom-u Ibram u-nya u-tat u remu Sera: ban-du ca, u gwar-ne, u na-ne, u so-u janka ne, u gob-u janka ne, u tok-ne neta-ne, u tok-ne camp-ne, u rakum-ne.

¹⁷ Tumsu Yawe haatun gom-us yasse, u bu-u Faruk-u Masar u-beet u remu Sera, wu ooge neta Ibram.

¹⁸ Se Faruk-u Masar fog Ibram, wa zu, <<Z Yan o bo nomu me iya? Z Remu yan-o wa-e bo wargu me uzu neta ro wa da?

¹⁹ Z Remu yan-o bo nomtu me, us-bi uzu huno-u ro wa? Bo za nom-ut iya da! U da-o kab neta ro, bo yage be-ur rinde bo aruk.>>

²⁰ Se Faruk-u Masar wu eken tok-ne wa u e shu'e Ibram u net-ut wa ne. Se un kub Ibram tumsu un tok wa, wa aruk, u neta wa ne u nomu wa otte ne u-beet.

13

Ibram e Rot mokot be-du ur-shu'ut

¹ Ibram e neta wa e yage Masar, e kub nom-tu e otte ut-beet, tumsu Rot dor un m-nok m-cwa dog-du Negiv

² Ibram shu'ute wa ut-kwum sok, ut-bisa ne, u kwam-tu shik ne tu bu-mu ut-ro u tu pus-to ne.

³ Ibram ne hu ut-riig dugu Negiv m-te bo-u Beter m-ha dekun be-de u tek-u bo-u Beter u bo-u Ai ne, e tamug ut-cust e nom rimpa-ut e u be-ur re.

⁴ Tumsu be-du Ibram maate Yawe ur-sak. Kuna Ibram nomte Yawe ut-huuk ukun.

⁵ Rot, wu nome m-ha e Ibram, kowa wa otte ban-tu ca, u ban-tu gwaar ne, u ban-tu na ne, ut-rimpa ne u-tat.

⁶ Sedi e otte ut-bisa u-tat, tu do'e hosu un ur-shu'ut ur-be ur-gan. Dog-du gwat-du ut-bisa nom un cashi u bu-mu us-swa ne, u nom-tu ut-re tu ut-bisa ne.

⁷ Se har u to u tek-u a-gwat-du bisa-ut Rot ne u a-gwat-du bisa-ut Ibram ne. Tumsu net-tu Kan'ana u net-tu Periziya-ne o shu'ut ukun u da-u o.

⁸ Ibram zu Rot, <<Remu uzu in huub-tu ur-mat to na ooge, nong ur-zwar na hog in u-har da, ko tek-u a-gwat-du ut-bisa ro u a-gwat-du ut-bisa ri ne da.

⁹ Z Dak-u u-no u-beet o za u-shu ro da? Duste gas-u cite bo u bo ooge ussa, u yu-u mot. Abite Gas-u kom ur-beer o bo ooge ussa, se um kab Gas-u kom ut-cwa. Abite uzu kom ut-cwa o bo ooge ussa, se um kab Gas-u kom ur-beer.>>

¹⁰ Rot jakus is-u wa wa hyen gas-u fug-yu Jodan u-beet, m-te Zowar, otte m-bu kohene. Gas-u o u-beet, be-to so-to uka tak-u Yawe tumsu uka dak-u Masar. (Na nong iya kanda Yawe horusse Sodom u Gomora ne.)

¹¹ Se Rot dustu hi-du war-wa gas-u gote fug-yu Jodan m-sa gas-u u-dom. Wa aruk u gas-u o u bisa-ut wa ne u tok-ne wa ne beet, tumsu e burgusse e Ibram.

¹² Ibram aruk u gas-u dak-u Kan'ana, Rot shu'ut u gas-u bo-tu gi-yu Jodan se wa ku ut-rimpa u dapus Sodom.

¹³ Net-tu bo-u Sodom net-ut yo-to to tumsu e o yu-du ut-ba'as sok udu Yawe.

¹⁴ U-dim da-u Ibram mote u Rot ne, Yawe zu Ibram, <<Bir bo gwat be-du bo otte ur-beet. Gwat gas-u kom ur-beer gas-u kom ut-cwa ne, u-dom u-ta ne.

¹⁵ Me ya'u bo dak-u u-no u-beet, bo u ya'ag-u ro ne m-mommō.

¹⁶ Me ut-wa ko-ur ro nom u-tat uka tat-u m-hereg! Wu kere ogru hereg-mu u-gi wa keru ogru u ko-ut ro.

¹⁷ Yune bo nar dak-u o u-beet kohene, um o yasū bo o.>>

¹⁸ Se Ibram hast rimpa-ut wa, wa aruk, wa shu'ut u dapus seken te-us yat-se su Ok u Mamre u bo-u Hebron. U be-ur re, wa maate Yawe ur-sak du toog.

14

Ibram gwuug Rot

¹ U da-u o gag-mu yunne u gas-u o. U da-u Amraper faruk-u Shinar, u Ariyo faruk-u u Erasar, u Kedoramar faruk-u Eram, u Tidar faruk-u Goyim,

² e ru u remu e nom-ut m-gag u Bera ne faruk-u Sodom ne, Birha faruk-u Gomora, Shinab faruk-u Adma, u Shimeba faruk-u Zeboyim, u faruk-u Bera ne Tumsu net-tu fog bo-u Bera <<Zowar.>>

³ Tun-to faruk-to ut-tan e same net-tu m-gagu e fug-yu Sidim <<yu na foge Sa-mu ut-ma.>> *

⁴ Us-hak op us-yur e o dorru Kedoramar faruk-u Eram, sedi u hak-yu op u-tuturse un nom gug-mu us-rem u wa ne.

⁵ U hak-yu op us-nas [14], se Kedoramar faruk-u Eram u farkina-ne i ooge ur-kot u wa ne, e do'e e re net-tu bo-u Refatis m-gag u bo-u Asterot Karayin ne, u net-tu Zuzi-ne u bo-u Ham, tumsu net-tu Emim-ne ne u bo-u Sheve u Kiriyatim ne,

⁶ u net-tu Hori ne u dom-u ror-du Seyir, m-sa gas-u Er-paran-ne u dapus ur-dog.

⁷ Se un muun u-dim un do'e u bo-u Mispas (du na foge u da-u o Kades). Un re gas-u net-tu Amerek otte u shu'ut m-gag, tumsu ur-kot u Amoriya-ne i o shu'ut bo-u Hazazon Tamar.

⁸ Se farku Sodom u farku Gomora ne, u faruk-u Adma ne, u faruk-u Zeboyim ne u faruk-u Bera (tumsu u na zuye Zowar) e do'e e nom zong-su m-gag fug-yu Sidim.

⁹ E ru e nom m-gag u Kedoramar ne faruk-u Eram, u Tidar ne faruk-u Goyim, u Amraper ne faruk-u Shinar, ur-kot u Ariyo ne faruk-u Erasar. Ut-faruk ut-nas to nom m-gag u faruk-tu ut-tan ne.

¹⁰ Fug-yu Sidim otte ut-kub u u-rwabur ne. Tumsu da-u faruk-u Sodom u faruk-u Gomora ne kusme, tokon net-to heemse u-rwabur tumsu eken som m-da dom ut-ror.

¹¹ Faruk-tu ut-nas e kub cwu-tu net-tu Sodom u Gomora ne u nom-tu ut-re e ne ut-beet, se e yune e aruk.

¹² Tumsu un maas Rot wa'-u yuwuya Ibram. Rot o u shu'ut u Sodom, tumsu un kub nom-tu wa otte ne ut-beet.

* 14:3 o na foge sa-mu m-mar.

¹³ Sedi wa-gan u tek-u net-ut Rot wa kusum wa do'e wa waru Ibram nomu un nome u-beet u net-ut Eber-ne. Da-u o Ibram o shu'ut u dapus te-us yat-se su Mamre, netu Amoriya-ne. Ibram nong estedu us-rem u Mamre u or-ut wa ne yur Eskor u Aner ne, e same ut-hi u Ibram ne.

¹⁴ Da-u Ibram hoge uzu na mastē wa'-u yu-wuya wa Rot, wa kargusse net-tu na iise m-gag net-tu me bu-u wa ut-kok ut-tut u op-u eer [318]. E yune e buz karma-ne Kedoramar m-ha u Dan.

¹⁵ Da-u gyup-mu nome, Ibram mot net-ut wa ut-kir ut-kir. E heese karma-ne un m-gag koyuhe gas-ya un re e m-gag. Un buz un m-te Hoba, u ooge u m-erug mu kom ur-beer u bo-u Dimaskus ne.

¹⁶ Ibram onkun nom-tu na kabe ut-beet. Wa onkun Rot wa'-u yuwuya wa u nom-tu Rot otte ne ut-beet u neta wa ne u tokun net-to ne.

¹⁷ Ba Ibram muune da wa tase re-du net-tu Kedoramar u net-ut wa ne m-gag, faruk-u Sodom do'e wa bit Ibram u fug-yu Sheve (yu na zuye Fug-yu Faruk).

¹⁸ Merkizedek faruk-u Sarem wa rwutun ur-beredi u ke ne. Wa ooge wa-toog yu u-Ru wu Zuge ur-Beb.

¹⁹ Se wa wa'-u Ibram nu-u so-o, wa zu,
<<Yage u-Ru wu Zege ur-Beb,
wu nome dom u-ru u-dak-ne,
u wa wa'-u bo nu-u so-o.

²⁰ Yage na nomu u-Ru wu zege ut-vam,
wu ya'u bo re-du ur-korro

dom-u huub-ut yo-to ro.>>

Se Ibram yase Merkizedek ur-kwus ur-gan u tek ut-op u-me nom-tu wa onkun u kom-ut un ut-beet.

²¹ Se faruk-u Sodom zu Ibram, <<Mutun me net-ut ri tu na mase. Sedi cinu hi-du war ro cwu-tu bo onkun ut-beet.>>

²² Se Ibram zu faruk-u Sodom, <<Um nongu Yawe estedu us-rem, u-Ru wu Zuge ur-Beb, wu nome dom u-ru u-dak-ne.

²³ Um zuug um zaar u kab-du okon nom-o dugu-du ro da, ko u-randi u-gan, ko na-u u-kaat u-gan, remu zu taas bo zu, <Me wa wa'e Ibram kum-ut nom ut-kom.>

²⁴ Me onk-u nomu ya'ag-u beb-ne ri i m-gag tase ut-rees u war-o. Tumsu um o u kon-us ro bo ya' huub-ut ri Aner, Eskor, u Mamre og-du cwu-tu e onkun m-gag.>>

15

Estedu us-rem su u-Ru e Ibram

¹ Ba da-u arke, Yawe nom us-rem u Ibram ne u bo' uzu,
<<Ibram, a-bo hog u-gyer da,
remu uzu me ut-e' bo,
og-ur ro ut-nom u-tat.>>

² Ibram zu, <<Yawe, Uso-u u-bu ri, remu remer-mu yan-o bo dote ya'u me tun-to nom-to me ya um zatte wa' da? Bo yaag me ya'ag da, iko Eriyazer dugu Dimaskus, tok u-bu ri wa do'e u re-du nom ut-kom-u ri?

³ Bo yaag me ya'ag da, tok-u u-bu ri de shu'utu wa re-du nom-u ut-kom ri.>>

⁴ Se Yawe nom us-rem, <<Iya-o da, tok-u ro zaar ut-shu'ut wu do'e u re-du og-du u-bu ro da. Bo do'e u kwum-du ya-du ur-campa du hi-ur ro wa do'e u re-du nom-u ut-kom tu u-bu ro.>>

⁵ Wa-ko-uyan rwutun wun u-do wa zu wun, <<Jakse is bo gwat dom u-Ru bo ogor reger abite bo ut-ker. Iya-o ko-ur ro dote ut-shu'ut.>>

⁶ Se Ibram ye jab udu Yawe, tumsu Yawe got wun wa nom-du nom-ut so-to u remu yadu jab-u wun udu u-Ru.

⁷ Se wa zu wun, <<Me wa Yawe wu rwutun bo dugu Ur dak-u Kardiya-ne remu um ye'et bo uno dak-o, o shu'ut u ro.>>

⁸ Se Ibram shus wa zu, <<Uso-u u-bu ri Yawe ɽre-o um dote ut-nap uzu dak-u uno ut-shu'ut u ri?>>

⁹ Yawe zu wun, <<Haatun me so-yu u-na yu us-hak us-tut, u so-yu u-gwaar ne yu us-hak us-tut, u kag-yu u-ca ne yu us-hak us-tut, ur-gorop ne, ur-tuntubur ne.>>

¹⁰ Ibram haatun nom-ut to ut-beet udu u-Ru. Se wa kwupurse bisa-ut to wa mot to u-yur hon-hon wa cin to kowan m-gwat or-u wa. Sedi wa kwupurte no e da.

¹¹ Da-u sagra heene u-dak e tu'ut ap-mu nom-ut to, Ibram buz e.

¹² Da-u ho-du do'e m-he, roog-mu ho Ibram, se cwum-yu ya-du u-gyer takus wun.

¹³ Se Yawe zu Ibram, <<Nap uzu ko-ur ro ut-shu'ut uka ut-hamut u dak-u zaare dak-u e da. Na do'e wadu e m-tok tumsu e do'e swadu ur-kob us-hak ut-kok ut-nas [400].>>

¹⁴ Sedi me ut-ya dak-u un nome m-tok ur-kob, da tase um do'e ut-wa un ru dugu dak-u o u nom-u ut-kwum ne u-fat.

¹⁵ Bo tumsu, bo ut-ha udu uso-ut ro m-yar tumsu na do'e u jwak-du bo u teku wuur so-de.

¹⁶ Ba tek-u cara-u u-nasurse* ko-ur ro do'e ut-muun u ane, tumsu e kab dak-u uno u e re net-tu Amoriya-ne m-gag remu zu ba'as-tu net-ut to shuug u-ro ne da u na dote ya-du e ur-kob da.>>

¹⁷ Da-u ho-du heye dak-u nongon u-cwum, se Ibram hyen rem-du u-ra u rwudu m-fu'ut u u-ra ne u o m-tok de rwuun, de haan de o m-da u tek-u ap-mu Ibram keme.

¹⁸ U ho-ur re, Yawe nom estedu us-rem u Ibram ne wa zu, <<Me ya'u ya'ag-u ro uno dak-o, dugu gi-yu Masar m-ha u gi-u yat-ya yu Yupireti ne.

¹⁹ Me ut-ya bo dak-u Keni-ne, u Kenizi-ne, u Kadmona-ne,

²⁰ u net-tu Het-ne, u Periziya-ne, u Rifatis-ne,

²¹ u Amoriya-ne, u Kan'ana-ne, u Giragashi-ne, u Jebusi-ne.>>

16

Hajaratu ne e Ismaru

¹ Sera neta Ibram, wa mak-tu wa yaag da, sedi wa otte tok-u neta wu ooge netu dak-u Masar wu na zuye Hajara.

² Sera zu Ibram, <<Yawe hooste me ur-mat, cwa bo roog u tok-u ri ne, jiya me ut-kwum yaag dugu-du wa.>>

Ibram ees u nomu Sera waru wa ne.

³ Da-u Ibram nome us-hak us-op u shu'ut dak-u Kan'ana, Sera, neta wa, kub Hajara wu Masar wa yasu Ibram u wa shu'ut neta wa.

⁴ Ibram roog u Hajara ne, wa nom men-tu ub.

Da-u Hajara hyane uzu wa ut-men ne, wa hu u jurmu ino-u u-bu wa.

⁵ Sera zu Ibram, <<Bo wa wa-e uno nom o u-beet. Um ya'aste bo Hajara, da-u wa hyane wa kwumug men-tu ub wa hu u jurmu me. Yage Yawe nomu in kwub-du us-rem u nom-u uno u bo nomu me.>>

⁶ Ibram shasu Sera, <<Tok-u ro wa, nomu wun uka cittu bo.>> Se Sera hu kosu wun m-tok, se Hajara som dugu-du wa.

* 15:16 u-cara u-gan o us-hak u-kok u-gan.

⁷ Wa-tom-u Yawe* hyen Hajara u kit-u per-mu m-bu ur-dog, u dapus fun-yu ha-mu bo-u Shur.

⁸ Wa zu, <<Hajara tok-u Sera ɛdugu hene o bo oone, tumsu he bo otte m-ha?>>

Wa zu, <<Um songon dugu-du ino-u u-bu ri Sera.>>

⁹ Wa-tom Yawe zu wun, <<Barme udu ino-u u-bu ro, bo yase hi-ur ro udu wa.>>

¹⁰ Wa-tom Yawe sur m-zu wun, <<Me ut-wa ya'ag-u ro nom u-tat, na za kerru ognu e da.>>

¹¹ Wa-tom Yawe zu wun,
<<Bo ya men-tu ub ne,
bo do'e u mat-du ya-du ur-campa.

Bo te'e wa-u wa ur-dim Ismaru,†
remu zu Yawe hok kan-us ro
su swadu ur-kob ro ne.

¹² Wa do'e ut-shu'ut uka
janka-yu ur-dog‡ yu net,
Tumsu wa do'e u nom-du
shu'ut-ur yo-de u kowan ne,
kowan do'e u nom-du shu'ut-ur
yo-de u wun ne.

Wa do'e ut-shu'ut
m-ra u or-ut wa ne.>>

¹³ Dugu kun, Hajara fog Yawe u dekun dimde, wu nome us-rem u wane, wa zu, <<Bo wa u-Ru u hyene me.>> Wa sur m-zu, <<ɛNip-to uzu um hyanug wu hyene me?>>

¹⁴ Remu iya-o wute na fog-ut du-ur re Beer-Rahai Roi, wata <<Ru-u ur-fat wu hyene me.>> De o ukun u tek-u bo-tu Kades u Bered ne.

¹⁵ Hajara matu Ibram ya-du ur-campa, Ibram te'e wa ur-dim Ismaru.

¹⁶ Ibram oog us-hak ut-shik ut-nas us-shishin [86] da-u Hajara matu wa Ismaru.

17

Estedu us-rem su ur-pes

¹ Da-u Ibram nome us-hak ut-shik ut-nas u op us-jwuur [99], Yawe haan udu wun wa zu wun, <<Me wa Yawe u-Ru wu otte beb-du ko-uyan, nomu me m-tok u-me jab-u so-o tumsu bo shu'ut za ur-pyap.

² Me ut-nom estedu us-rem u bo ne, me ut-wa ko-ur ro e nom u-tat sok.>>

³ Se Ibram kakus hi-ur wa u-dak, tumsu Ru-u zu wa,

⁴ <<Estedu us-rem-u ri ya u bo ne, net-tu ut-dak u-tat to do'e ut-shu'ut ko-ut ro.

⁵ Na zamun u fag-du bo Ibram da, dim-ur ro do'e ut-shu'ut Ibrahi, rem uzu um wa'ag bo shu'ut uso u ut-dak u-tat.

⁶ Me ut-wa bo mat yaag u-tat, ya'ag-u ro do'e ut-shu'ut ut-dak u-tat, dugu-du ro de faruk-tu dote u rwuun.

⁷ Me ut-nom estedu us-rem su m-mommo u bo ne tumsu u ya'ag-u ro ne u ko-ur ro du do'e u haan ne. Um shu'ut Ru-u ro u Ru-u ko-ut ro ne tu do'e u haan u dim-u ro.

* **16:7** Wa-tom-u Yawe unwa wu haane Ru-o kose hi-ur wa u-me wa-u ne. † **16:11** nomu na zuye Ru-u hokos. ‡ **16:12** Nom-u na o ut-war wa de nom-du ur-yu du wakun zaar wu do'e dor-tu wa da.

⁸ Dak-u Kan'ana u-beet, u bo ooge shu'ut-du ur-hamut o, me ya'u bo dak-u o o shu'ut u ró m-mommo u ya'ag-u ró ne i do'e haan u dim-u ró, me ut-shu'ut Ru-u e.>>

⁹ Ru-u zu Ibrahi, <<Sedi bo um ut-sa bo ship estedu us-rem-u ri, bo u ko-ut ró ne beet i do'e u haan u dim-u ró remu dak-tu de haan.

¹⁰ Estedu us-rem u ri ya su um ooge ut-nom u bo ne u ya'ag-u ró ne, ya-du ur-campa ur-beet se na nongu de ur-pes.

¹¹ Se na nongu no ur-pes, ut-kose uzu um nong estedu us-rem u no ne.

¹² Dugu u-cara m-te okon cara-o, ya-du ur-campa ur-beet se na nongu de ur-pes u ho-du roog-mu ut-eer ur-mat ne. Za ya-ubu ró ne war-e da tumsu u tok-ne i na mate bu-u ró tumsu u tok-ne i bo one u shik dugu do i mate.

¹³ Se na nongu e beet ur-pes, ko i na mate bu-ut no ko i na one u shik, war-ut no do'e kose-du sha-mu estedu rem-us ri su m-mommo.

¹⁴ Campa u-beet wu na nome ur-pes da, na ruutu wa dugu or-ut wa remu zu wa pakus estedu us-rem.>>

¹⁵ Se Ru-u sur m-nom us-rem u Ibrahi ne, <<Neta ró Sera na za ut-swur m-fag wa Sera da, dim-ur wa do'e ut-shu'ut <Saratu.>

¹⁶ Me wa'-u wun nu-u so-o, me ut-wa wun matu bo ya-du ur-campa. Me wa'-u Saratu nu-u so-o, tumsu net-tu ut-dak u-tát to shu'ut ko-ut ró, faruk-tu do'e u rwuun dugu-du ko-ur Saratu.>>

¹⁷ Ibrahi kakus hi-ur wa u-dak. Wa nom ut-numus wa o us-dorog jab-u wa, wa zu, <<¿Ut-nome nengen-yu us-hak ut-shik ut-tan [100] nazu wa shu'ute uso u wa'? ¿Ut-nome Saratu ut-shik ut-nas u op [90] na zu wa makut ur-ya? >>

¹⁸ Ibrahi zu u-Ru, <<Yage Ismaru u kum nu-u so-o udu ró!>>

¹⁹ Sedi Ru-u zu, <<E, neta ró Saratu wa matu bo ya-du ur-campa. Bo te'e wa u wa ur-dim Ishaku. Me shusu estedu us-rem su um nome u bo ne udu ko-ur wa. Estedu us-rem se ut-shu'ut m-mommo udu wa u ko-ur wa ne.

²⁰ Sedi kon-us ró mottu Ismaru ne, um hok kon-us ró. Me wa'-u wun nu-u so-o tumsu me ya'u wun yaag u-tát. Me ut-wa ya'ag-u wun e nom u-tát. Wa ut-shu'ut uso ut-faruk op u ut-yur. Me ut-ya wun ut-ko u-tát wu do'e ut-shu'ut dak-u yat-o.

²¹ Sedi estedu us-rem-u ri u Ishaku ne. Hak-yu oone, Saratu do'e matu bo Ishaku.>>

²² Da-u Ru-u tase us-rem u Ibrahi ne, se wa aruk.

²³ U gandi ho-ur de, Ibrahi kub wa'-u wa Ismaru, u yaag-u camp-ne beet i ooge bu-u wa, ur-kot i na mate ne bu-u wa, tumsu u i wa oone-ne. Se wa nomu e ur-pes beet, ka Ru-u zutte wa nom.

²⁴ Da-u na nomu Ibrahi ur-pes, wa oog us-hak ut-shik ut-tan za u-gan [99].

²⁵ Da-u o wa'-u wa Ismaru o us-hak us-op us-tut da-u na nomu wa ur-pes [13].

²⁶ U gandi ho-du ur-ganu de, na nomu Ibrahi ne e Ismaru ur-pes.

²⁷ Campa-ne beet i ooge me bu-u Ibrahi, u i na oone ne u shik dugu do, na nomu e ur-pes u wa ne.

18

Ru-u nongu Sera estedu us-rem su ur-ya

¹ Da-u Ibrahi ooge u shu'ut u is-yu cwadu rimpa-ur wa u da-u ho-yu dunge sok, Yawe haan udu Ibrahi u dapus seken te-us yat-se su Ok su Mamre.

² Se Ibrahi jakus is u-ru wa hyen net-ne tut u ees u dapus wa. Da-u wa hyane un, se wa kusum m-som dugu is-yu rimpa-ur wa m-ha udu un. Wa he ut-kwukut u-dak u yadu m-zeg.

³ Ibrahi zu, <<Uso-u u-bu ri, a um kume hyu-m pusmo udu ro, a-bo aruk bu-u ri da.

⁴ Yagun na haatun no m-bu, u no jaas na-us no, u no hure u kug-du te-u inya.

⁵ Yage um haatun no nom ut-re u no re, ko no kumu beb-du ur-nok. Bashute no haagun u bu-u tok-u no, yagun um nom iya.>>

Un zu, <<Nonge, nom uka cittu bo.>>

⁶ Ibrahi aruk m-mu m-som u rimpa-ur wa. Wa zu Saratu, <<Nom m-hor, bo kab kok-tu m-hyu ut-tut, bo kwuut to, bo nom ut-kak.>>

⁷ Se Ibrahi do'e udu ban-du bisa-ut wa, wa dug gob-du u-na du o so-de wa yasu tok-u wa, se tok-u wa do'e wa ho tumsu wa mang ya m-hor m-hor.

⁸ Da-u na tase nom-du nom ut-re, Ibrahi kub nomtu m-bengu m-me ne u ap-mu na mange mo ne, wa huutu hamut-ut wa. Da-u un o tek-u re-du nom ut-re, Ibrahi ees u kit-u un u dapus yakun te-ya.

⁹ Da-u un tase re-du nom ut-re, un shit wa, <<Neta ro Saratu yu?>>

Wa zu un, <<Wa o men-tu ur-rimpa.>>

¹⁰ Wa-gan u tek-u net-ut to wa zu, <<Hak-yu one badane, um o u muun udu ro, Saratu neta ro wa ut-kab ur-ya.>>

Saratu o u erru wun u ur-rimpa.

¹¹ U da-u o Saratu ne e Ibrahi e wuunte, Saratu yakke hyan-du u-pyaat.

¹² Saratu nom ut-numus u war-wa uzu, <<Ur-wu ba me ne, tumsu uso u-bu ri wa wunte kowa. Um zamtun m-hog zwaru m-roog u campa-ne um dote ur-mat da?>>

¹³ Se Yawe zu Ibrahi, <<Yan o wa'e Saratu ut-numus? Remu yan-o wa zutte, <Ur-mang ba me ne ut-kab ur-ya?>

¹⁴ U okon oro u zege beb-ur Yawe? Me ut-muun m-moon u go-du da-u un, Saratu ut-kab ur-ya du ur-campa.>>

¹⁵ Saratu hog u-gyer, wa nom m-se mu nomu wa ware. Wa zu, <<Um numuste da.>>

Sedi Yawe zu wun, <<Bo nong ut-numus.>>

Ibrahi nong us-kon u remu Sodom

¹⁶ Da-u net-ne tut-u e yune ur-aruk, Ibrahi shu'u un. Da-u un o tek-u ur-nok u fun-u un, un teen dekun be-de. E gwatun u-dak u-fug, e hyen bo-u Sodom.

¹⁷ Se Yawe zu hi-ur wa, <<Nong ur-zwar uzu um yase Ibrahi nom-u um zonge ut-nom da.

¹⁸ Ko-ur Ibrahi ut-shu'ut dak-u yat-o tumsu ur-beb ne sok, tumsu dak-tu u-dak u-beet ut-kwum nu-u so-o dugu-du wa.

¹⁹ Um dak Ibrahi remu zu wa wartu ya'ag-u wa u a bu-u wa ne i do'e u haan u dim-u wa e ship fun-u Yawe, u remu nom-du nom-tu o tu so-to ur-zwar ne. U da-u o um do'e nomu Ibrahi nom-u um nomte estedu us-rem.>>

²⁰ Se Yawe waru Ibrahi, <<Um hok us-rem u-tat su nom-ut yo-to u mottu Sodom u Gomora ne, remu zu ba'as-ut e nong u-tat.

²¹ Um do'e ut-cuzun um hyan ko uzu ko yur un nong u yo-de uka um hokte re, um ut-sa um nap.>>

²² Se net-ut to aruk dugu kun m-ha Sodom, sedi Yawe kus u ees u-shu Ibrahi.

²³ Ibrahi hikne u kit-u wun. Wa zu, <<¿Bo horrusse a-jab-us so-se ne u a-za-jab-us yo-se ne?

²⁴ A-na kume net-ne a-jab-us so-se ne ut-shik ut-yur u op [50] u-bo, ¿bo horusse un beet bo za yage e u remu net-ne ut-shik ut-yur u op a-jab-us so-se?

²⁵ Um nupuste bo zaar u nom-du go nom-u o da, bo horusse a-jab-us so-se ne ur-kot u i yo-ye ne. ¿Remu yan-o bo dote u horusse i yo-ye us-gan u i so-ye ne? Za u-sakna bo zaar u nom-du go-o nom-o iya da. Bo de nomu u-dak u-beet kwup-du us-rem, tumsu bo nomu nom-u ooge hon-hon.>>

²⁶ Yawe shus wa zu, <<A mune uzu um kwumug net-ne ut-shik ut-yur u op u bo-u Sodom a-jab-us so-se ne, me yage bo-u o u-beet u remu a-jab-us so-se ne.>>

²⁷ Ibrahi sur m-shas wa zu, <<Remu uzu um kerge nom-du us-rem za u-gyer udu Uso-u u-bu ri, ko uzu a wakun wa um ooge da sedi m-huug m-cwa ne,

²⁸ a mune uzu na kwumug net-ne ut-shik ut-yur u tan [45] a-jab-us so-se ne, ¿bo ut-ho u-bo u-beet u remu kob-du tan?>>

Yawe zu, <<Um za horusse o da a mune zu um kwumug net ne ut-shik ut-yur u tan [45] net-tu o ukun.>>

²⁹ Ibrahi sur m-zu, <<¿M-ha iya ne bo horusse bo-u Sodom, a mune uzu na kwumug net-ne a-jab-us so-se ne ut-shik ut-yur [40]?>>

Yawe zu, <<Um za horusse un da u remu net-ne jab-us so-se ne ut-shik yur [40].>>

³⁰ Ibrahi zu, <<Uso-u u-bu ri, a jab-u ro na u remu ri da, yage um nom us-rem. ¿Bo horusse bo-u Sodom, a mune uzu shik-de na kume u op [30] a-jab-us so-se ne?>>

Se wa zu wun, <<Um za ho-du un da, a mune zu um kwumug net-ne ur-shik u op [30] ukun a-jab-us so-se ne.>>

³¹ Ibrahi zu, <<U da-o remu zu um kwumug beb-du us-rem u Uso-u u-bu ri ne, a mune uzu shik-de [20] na kume warre ukun ne.>>

Wa zu, <<U remu kwaz-ur re [20], um zaar u horussu bo-u o da.>>

³² Ibrahi zu, <<Uso-u u-bu ri, a jab-u ro na da, yage um sur m-nom us-rem u-so u-gan. ¿A mune uzu net-ne op e na kume a-jab-us so-se ne?>>

Yawe zu wun, <<A um kume net-ne op a-jab-us so-se ne, um zaar u horusse bo-u o da.>>

³³ Da-u Yawe tase us-rem u Ibrahi ne, wa aruk wa, se Ibrahi aruk m-mu u rimpa-ur wa.

19

Ba'as-ut Sodom

¹ A-tom u-Ru ne yur e haan u Sodom m-rim, tumsu Rot o u shu'ut u is-yu cwadu u-bo. Da-u wa hyane un, wa yune, wa bit un, wa kwukut ut-jwun u-dak wa kakus shu-u wa u-dak.

² Wa zu un, <<Haanun u bu-u tok-u no, u no jaas naas no tumsu no roog u ane a is-u gase ur-wun tep tep se no aruk m-mu.>>

Sedi un zu wa, <<O'o, yage it roog u ane kat-du u-bo.>>

³ Se Rot ekse un, da tase un aruk m-mu unu e ne u bu-u wa. Rot zonge un morog-du re-du nom ut-re, wa nomu un ur-beredi du za m-yis, se un re.

⁴ Kandi un toot m-roog, campa-ne i ooge bo-u Sodom u-beet, u yaag-u beb-ne ut-nengen ne gunus bu-u un otte.

⁵ Se un fog Rot, un zu, <<¿Net-ut to yu tu haane udu ro m-gyup? Rwutun un u ane udu it, it roog u e ne!>>

⁶ Se Rot aruk m-rwu u-do wa tage u-is u dim-u wa, wa do'e unu e ne nom us-rem.

⁷ Wa zu un, <<Gagun jab, or-ut ri, a no jarun no nom go nom-u yo-o unō da.

⁸ Gwatun, um o yaat ut-gwup-ne yur i tame nap-du campā da. Yagun um rwutun no e udu no, u no nom nom-u citu no u e ne. Sedi a no nomu net-ut tun-to okon da, ham-tu ut-ri to u bu-u ri.>>

⁹ Sedi un zu wa, <<Ya it ur-be!>> Tumsu un zu hi-ur un, <<Unwa net wa ham-ut wa, sedi wa o ussa wa shu'ut wa kwupu in us-rem. U da-o it u nomu bo m-zeg nomu it ooge ussa u un ne.>> Se un hu ekse Rot sok. Un o ut-sa un vukus is-yu u-bu.

¹⁰ Sedi hamut-ut to nabun u-kom e nuk Rot m-cwa u-bu. Se e tage is-yu u-bu.

¹¹ Se un muut net-ut to po-ne beet, u ya'ag-u campā-ne, ut-nengen ne, i ooge u ees u is-yu u-bu, taas e hyan is-yu cwadu u-bu da.

Rot somog dugu Sodom

¹² Se net-ne yur-u e zu Rot, <<Ko bo otte wakun u ane, ko maan-ut ró, ya'ag-u campā-ne ko yaat ut-gwup, ko wakun u-me bo-u unō wu ooge wu ró? Rwutun e dugu ane,

¹³ remu uzu it do'e u horussu bo-u unō u-beet. Yawe hok uzu nom-ut yo-to net-ut tuntu nong u-tát o wa'e wa tomtón it horusse bo-u unō.>>

¹⁴ Se Rot aruk m-rwu wa do'e wa nom us-rem u maan-ut wa ne, e sa'e gutu ya-ut-gwup-u wa. Wa zu e, <<Zongun no aruk m-rwu dugu ane, remu zu Yawe o mottu horussu bo-u unō!>> Sedi maan-ut wa kub uzu horo wa otte.

¹⁵ Da-u is ut-sa ut-gas, se a-tom u-Ru ne waru Rot uzu, <<Nom m-hor, bo kab neta ró u ya-ut-gwup-u ró ne yur i ooge ane, taas na haan na horussu bo-u unō ur-kot u no ne remu ba'as-ut un da.>>

¹⁶ Da-u Rot gugme nom-du m-hor, se net-ut to shipus wa u-kom, u neta wa ne, u yaat ut-gwup-u wa ne yur, e ruut un m-yar dugu bo-u o, remu zu Yawe o hog-du on-ur un.

¹⁷ Da-u na ruute un m-yar dugu bo-u o, wa-tom u-Ru wa-gan zu un, <<Somtun fat-ut no! A no gwat u-dim da ko no ees u bedu o nurugse da. Dusun u dom-u ur-ror, taas na horussu no da.>>

¹⁸ Sedi Rot zu un, <<O'o, Uso-tu u-bu ri.

¹⁹ Um kwumug hyu-m pusmo dugu-du no, no gu fat-ur ri u nomu so-o u no nomu me. Um zaar u kerru te-du dom-u ur-ror kanda bo horusse Sodom da. Unō nom-u yo-o u masu me, tumsu me ut-mar.

²⁰ Gwat, okon bo-u rek-o oro u kit-u kun. Yage um do'e ukun, no hyang o rek-o, u da-u o fat-ur ri ut-kusum.>>

²¹ Wa-tom u-Ru shus wa zu wun, <<Um hok kon-us ró, um zaar u ho-du bo-u rek-o o da.

²² Zonge m-hor-m-hor bo som m-ha ukun, um zaar u nom-du okon da se bo teeg kun.>> (Q wa-e na fog-ut bo-u o Zowar, wata be-ur rek-de).

Ru-u horusse bo-u Sodom

u Gomora ne

²³ Da-u ho-du ooge u rwuun, Rot u bu-u wa ne te u-bo u na foge Zowar.

²⁴ Se Yawe hu u dasun eng-tu u-ra dugu dom u-ru u bo-tu Sodom u Gomora ne.

²⁵ Wa horussete bo-ut to u net-tu ooge ur-yu ne u-me to, u bo-tu o nurugse ne ut-beet, ut-ran ne ut-beet.

²⁶ Sedi neta Rot bir u-dim da-u wa ooge u dorru dim-u wa, se wa barum kirru ut-ma.

²⁷ Da-u is gase ur-wun tep tep, Ibrahi barum m-mu u-dim u be-du wa tamte ur-ees u-shu Yawe.

²⁸ Se wa gwatun u-dak u gas-u Sodòm u Gomora ne, u be-du o nurugse ne ur-beet, wa hyun fu'ut-u yat-o u rwuun dugu me bo-ut to sha-mu m-fu'ut dugu ra-u yat-o.

²⁹ Sedi Ru-u hok kon-us Ibrahi, wa yage Rot ur-fat. Wa ruut Rot dugu swadu ur-kob du heene bo-ut to.

Takun-du Mowab

u Amon-ne

³⁰ Da-u tase Rot yage bo-u Zowar remu zu wa o gyer-u net-tu ooge ukun. Wa do'e wa shu'ut u dom-u ur-ror u-so' u ya-ut-gwup-u wa ne yur.

³¹ Dekun ho-de yu-wuya zu huno-u wa, <<Campa-ne zamun u gas-u uno da. In zaar u kwum-du campu wu do'e ga-du in uka na nomte da. Za m-tumb uso in do'e nom-du ur-wu' za yaag.

³² Haane, yage yu-u ya' wun ke wun swa, se yu-u roog u wun ne, ko in u cinu go dugu-du uso-u in.>>

³³ Da-u gyep-mu nome, un yu' wa ke e ho wa, se yu-wuya to wa roog u wun ne. Wun nak da-u gwup-u wun rute da ko da-u wa yune da.

³⁴ Da-u is gase yu-wuya zu huno-u wa, <<Gyup-ne, um roogte u uso ri ne, yage u in sur m-ya wun ke u da-o m-gyep. Se bo cwa u no wa ne roog u wun ne ko in u cinu yaag dugu-du uso-u in.>>

³⁵ Se un wu' uso-u un wa swa ke e ho wa u gyup-m mo. Se du-dim to wa roog u wa ne. Wun nak da-u gwup-u wun rute da ko da-u wa yune da.

³⁶ U remu iyane, ya-ut-gwup-u Rot beet un nom men-tu uub dugu-du uso-u un.

³⁷ Yu-wuya mut ya-du ur-campa, wa te'e de ur-dim Mowab, ya'ag-u Mowab e na fuge da-o Mowab-ne.

³⁸ Du-dim sur m-mat ya-du ur-campa, wa te'e wa ur-dim Amona. Wa na foge ya-du net-ut ri, ya'ag-u Amona e na fuge Amona-ne u haan da-u uno.

20

Ibrahi nongu Abimerek us-bi

¹ Ibrahi u net-ut wa ne e yune un aruk, se da-u e teye gas-u dog-du Negiv. E do'e e shu'ut u tek-u bo-tu Kades u Shur ne u-da cashi. Se wa shu'ut sha-mu ham-ut bo-u Gerar.

² Ukun Ibrahi ware ut-net uzu Saratu, <<Huno-u ri wa.>> Se Abimerek, faruk-u Gerar, tom na fagun Saratu wa kub wa.

³ M-gyup Ru-u haan udu Abimerek u bo' wa zu wa, <<Bo u wu mare ganse u remu neta wu bo kabne, neta wakun wa.>>

⁴ Sedi Abimerek Haag u kit-u wun da, se wa zu, <<Uso-u u-bu ri, bo horussete net-tu za ut-ba'as?

⁵ Ibrahi wa zu me huno-u wa o, tumsu Saratu u hi-ur wa zuug me iya, <Oru ri wa.> Um to u sa'u wa jab gan, kom-ut ri zatte ut-ba'as da.>>

⁶ Se Ru-u zu wun, <<E, um nak uzu bo saag wa jab gan. O wa'e um hooste bo nom-du ut-ba'as udu ri, tumsu o wa'e um hooste bo tamdu wun.

⁷ U da-o muute campu-u ya neta wa, wa nomu bo us-toog. Wa-warru remu u-Ru wa, u da-u o bo ut-nom ur-fat. Sedi a-bo gugme muutu neta-u ya udu campu wa, bo nap uzu bo u net-tu u-bu-u ro ne ut-beet no ut-mar.>>

⁸ Da-u is gase ur-wun te tep Abimerek fog morog-du tok-ne wa beet. Da-u o wa waru e nomu na nome, un hog u-gyer un beet.

⁹ Se Abimerek fog Ibrahi wa zu, <<Yan-o bo nomu it inya? Yan ba'as-to um nomu bo? Bo haatun me tun-to nom-ut yo-to yatto tuntu u dak-u ri u net-ut ri ne ut-beet. Bo nongu me nomtu kame da.>>

¹⁰ Abimerek shit Ibrahi, <<¿Remu yan-o bo nomte go-du uno nom-o?>>

¹¹ Ibrahi zu, <<Um nomug us-dorog uzu, <Gyer u-Ru zaar udu net-tu dinde be-de da, e keru ho-du me e kab neta ri.>

¹² Ut-nip huno ri wa. Uso-u it u wa ne o u-gan, sedi kowan o u ino-u wa, sedi um gu wa.

¹³ Da-u Ru-u fagu me um yage bu-u uso-u ri, um zu Saratu, <Ka bo dettte u kosu me ut-cwanu ya, be-du yu-u huute ur-beet, bo zu me huno-u ro wa um ooge.> >>

¹⁴ Se Abimerek kub eken u tek-u ban-tu ca wa u gwaar ne u na ne, tumsu u tok-ne neta-ne u campa-ne, wa yasu Ibrahi e, tumsu wa mutun Saratu neta wa.

¹⁵ Abimerek zu Ibrahi, <<Dak-u ri ya ukun udu ro, shu'ute u be-du citu bo.>>

¹⁶ Se Abimerek zu Saratu, <<Um yaag campa ro kwam-ut pus-to tu shik ut-kok ut-op [1,000], remu zu u shu'ut us-nap u net-tu bo ooge u to ne ut-beet uzu bo nomug okon u za so-o da.>>

¹⁷ Ibrahi nom us-kon udu u-Ru, Ru-u yu Abimerek m-yar, u net-ut wa ne u tok-u wa ne, neta-ne, ko e kumu mat-du yaag tumsu,

¹⁸ remu zu Yawe wa'ag neta-ne beet i ooge u bu-u Abimerek, uzu e za ur-mat da remu zu Abimerek kab-ug neta Ibrahi Saratu.

21

Mat-ur Ishaku

¹ Yawe este us-rem tumsu wa nomu Saratu nomu wa zu wa ut-nom.

² Nong hon-hon u da-u Ru-u waru Ibrahi, Saratu kub men-tu ub, se wa matu Ibrahi ya-du ur-campa u da-u wu-ur wa.

³ Ibrahi te'e ya-du ur-campa wa ur-dim Ishaku.

⁴ Da-u Ishaku nome m-roog ut-eer, Ibrahi nomu wa ur-pes uka Ru-u zutte wa nom.

⁵ Ibrahi nong us-hak ut-shik ut-tan [100] da-u wa mate Ishaku.

⁶ Saratu zu, <<Ru-u wa'ag me ut-numus; kowana hoge wa segu me nom-du ut-numus.

⁷ ¿Wana tame ut-zu Ibrahi uzu Saratu u wurgu wa'? M-ha iyanu um mak-tu Ibrahi ya-du ur-campa u da-u wu-ur wa.>>

Ibrahi yanug Hajara e

wa'-u wa Ismaru

⁸ Da-u Ishaku rogeme na o u mottu kasdu wa ur-de, Ibrahi bun morog-ur yat-de du ur-so.

⁹ Dekun ho-de, Ismaru wa'-u Hajara wa dak-u Masar o hor e Ishaku, Saratu hyen Ismaru u nomu Ishaku numus-tu us-jurum.

¹⁰ Se Saratu zu Ibrahi, <<Buz tok-u neta unwa e wa'-u wa ne, wa za re-du nom-u ut-kom ri ur-kot u Ishaku wa'-u ri ne da!>>

¹¹ Rem-us se tum jab-u Ibrahi sok remu zu Ismaru wa'-u ro wa.

¹² Se Ru-u zu Ibrahi, <<A jab-u ro na u remu buz-du tok-u neta unwa Hajara e wa'-u wa ne da. Nom nom-u Saratu zu bo nom, remu zu dugu-du Ishaku de na dote fag-du ko-ur ro.

¹³ Sedi me ut-nom dak-u yat-o dugu-du wa'-u tok-u neta ro wa shu'ut u-dak, remu zu wa'-u ro wa ooge kowa.>>

¹⁴ Se Ibrahi yune ur-wun tep tep, wa kub nom ut-re u kub-du m-bu ne, wa yasu Hajara. Ibrahi subgu Hajara to ut-kap, wa yasu Hajara wa zu wa aruk u wa'-u e ne. Se Hajara aruk, wa hu ut-riig ur-dog du o dapus bo-u Bersheba.

¹⁵ Da-u bu-mu ur-kub tuse, se Hajara rust ur-ya u kug-du m-yara u yakun te-ya ur-dog.

¹⁶ Se wa aruk, wa do'e m-ra wa shu'ut uka ra-mu ta-u u-ta, wa dorog u jab-u wa uzu, <<Um za ussa um hyan mar-mu wa'-u ri da.>> Se wa hu us-kan.

¹⁷ Sedi da-u Ru-u hoge kan-su ur-ya, wa-tom u-Ru fog Hajara. Wa zu, <<Hajara, zan-o nome? A-bo hog u-gyer da, Ru-u hok kan-su ur-ya u be-du de otte m-rit.>>

¹⁸ De'e, bo yunus wa'-u wa, u bo par wa, remu zu dugu ko-ur wa de, um dote kadu dak-u yat-o.>>

¹⁹ Se Ru-u upus is-u Hajara, wa hyen du-du m-bu. Wa do'e wa shuus kub-du m-bu wa yu ya-ur wa, wa so.

²⁰ Ru-u o ur-kot u wa'-u wa ne, wa nen. Wa nom ur-yu u-me ur-dog wa shu'ut wa nap-mu ta-u u-ta.

²¹ Da-u wa ooge shu'ut dog-du Paran, ino-u ro kwumnu wun neta dugu dak-u Masar.

Ibrahi nong estedu us-rem

e Abimerek

²² U tek-u da-u o, Abimerek e Pikor yu-Yat-ya karma-ne e do'e udu Ibrahi. E zu wa, <<Ru-u o ur-kot u bo ne u tek-u nom-u bo ooge ut-nom u-beet.>>

²³ Remu iyane, ton-de u-Ru ne uzu bo zaru re ra-u ri da, u ya'ag-u ri ne, ko a ko-ur ri ne. Nomu me nom-ut so-to, u dak-u ri ne u bo otte shu'ut mu ur-hamut uka um nomte bo.>>

²⁴ Ibrahi zu, <<Um tondte.>>

²⁵ Ibrahi haatun Abimerek us-kan u mottu du-du m-bu du tok-ne Abimerek rumse ur-beb dugu-du tok-ne Ibrahi.

²⁶ Abimerek zu, <<Um nak wu nome uno nom-o da. Bo wargu me da, takun-du m-hog-u ri ya u ya-o.>>

²⁷ Se Ibrahi yu Abimerek ban-du ca u gwaar ne u na ne, se e yur e nom estedu us-rem.

²⁸ Ibrahi dugur ya'ag-u ca ta'er dugu me ban-du ca wa.

²⁹ Abimerek zu Ibrahi, <<Rem-u yan-o bo dugurte ine yaag-u ca-ye u war-e?>>

³⁰ Wa zu, <<Kab ca e, e shu'ut us-nap uzu me wa kawu du-ur re.>>

³¹ Remu iya na fug dim-du be-ur re Bersheba, * remu zu kuna e nomte us-tond.

³² Da-u e taase nom-du us-tond u be-du na zuye <<Du-du us-tond,†>> se Abimerek e Pikor yu-Yat-ya karma-ne, e yune e aruk m-mu u dak-u Firistiya-ne.

³³ Ibrahi ser u-te go-du te-yu m-yara u Bersheba kuna wa fukte u tek-u dim-ur Yawe, u-Ru u za ur-ma.

³⁴ Se Ibrahi shu'ut wa dak-u Firistiya-ne.

22

Ru-u nong reg-mu ya-du

jab-u Ibrahi

¹ Da-u na nome us-hak u-tat, se Ru-u reg ya-du jab-u Ibrahi, se Ru-u fug wun wa zu, <<Ibrahi!>>

Ibrahi zu, <<Me ya.>>

* 21:31 Nomu na zuye Bersheba ko Du-du us-tond. † 21:32 Bersheba.

² Se Ru-u zū, <<Kab wa'-u ró, ya-du ur-gan u ró Ishaku, wu bō zege ut-cwan, bō aruk m-ha u dak-u na zūye Moriya. Bō yasū wun ukun sha-mu ya-du toog u dom-u dekun ror-de du um do'e kosu bō.>>

³ Ibrahi yūne ur-wun tep tep. Wa zong janka-u wa, wa zū tok-ne yur u dor wa, u wa'-u wa ne Ishaku. Da-u wa bukre ut-te tu nom-du toog, se e heese m-ha u be-du Ru-u waru wun.

⁴ Da-u e nome m-roog ut-tut, Ibrahi jakus is wa hyan be-ur re dugu m-ra.

⁵ Ibrahi zū tok-ne wa, <<Estun it u ane u-janka ne, it u Ishaku do'e m-ha u ane jit, it nomon ut-huuk, it do'e ut-muun udu no.>>

⁶ Ibrahi toksu Ishaku ut-te tu nom-du toog, wa kub u-ra u-van ne, e wane aruk m-nok ur-kot.

⁷ Ishaku bir wa got Ibrahi, wa zū, <<Uso-u ri.>>

Ibrahi zū, <<Wa'-u ri, me ya.>>

Ishaku shit wa zū, <<Um hyanug u-ra, ut-te ne, sedi um hyanug ca-yu na dote nom-du toog da.>>

⁸ Ibrahi shus wa zū, <<Wa'-u ri, Ru-u de haatun ca-yu toog.>> Se un re shu m-ha ne un yur.

⁹ Da-u un teye be-du Ru-u waru wun, Ibrahi nom ur-sak wa suk ut-te u-dom. Wa gugrusse wa'-u wa Ishaku, wa suk wa u-dom ur-sak, u-dom ut-te.

¹⁰ Se Ibrahi kabun u-van, u remu wa punut wa'-u wa.

¹¹ U da-u o wa-tom Yawe fog wun dugu dom u-ru, wa zū, <<Ibrahi! Ibrahi!>>

Wa shus, <<Me ya.>>

¹² Wa zū wun, <<A-bō hō wa'-u ró da, u da-o um nak uzu bō wa u-gyer u-Ru wa bō oye, remu zū bō hooste me wa'-u ró da, ya-du ur-gan u ró.>>

¹³ Se Ibrahi jakus ur-hi, wa hyun kag-yu u-ca kar-us wa surgusse us-hir, se Ibrahi do'e wa maas ca-u ya, wa do'e wa nom toog u ya u swas-mu wa'-u wa.

¹⁴ Ibrahi te'e be-ur re ur-dim, <<Yawe de'e ut-ya.>> Iya o na fugte u haan u da-o, <<U dom-u ur-ror de Yawe dote ut-ya.>>

¹⁵ Se wa-tom Yawe sur m-fag Ibrahi dugu dom u-ru, u-yurumse.

¹⁶ Se wa Yawe zū, <<Remu zū bō hok rem-us ri bō hoostu me wa'-u ró da, ya-du ur-gan-u ró, um nong us-tond u hi-du war ri ne, me wa'-u bō nu-u so-o tumsu ko-ur ró do'e ut-nom u-tát.

¹⁷ Me wa'-u bō nu-u so-o, um wa ko-ur ró de shu'ut u-tát uka reger i dom u-ru, de shu'ut tumsu uka hereg-mu u-gi, ya'ag-u ró de re-du dak-tu huub-ut yo-to ró m-gag.

¹⁸ Dugu-du ya'ag-u ró de net-tu u-dak ut-beet to dote u kwum-du kom-u u-Ru remu zū bō dorog rem-us ri.>>

¹⁹ Se Ibrahi e Ishaku muun u be-du tok-ne wa otte estu un, unu e ne aruk m-mu u Bersheba. Kuna Ibrahi retu u-shu ur-yu ne u bo-u u Bersheba.

Yaag-u campa-ne Nahor

²⁰ Da-u sure m-waas, na waru Ibrahi uzu, <<Mirka mak-tu Nahor huno-u ró ya'ag-u campa-ne eer.>>

²¹ Wa ur-takun na zū wa Uz, huno-u wa na zū wa Buz, u Kemuwer (Kemuwer wa o uso-u Aram),

²² Kesed, Hazo, Pirdas, Jidrab u Betuwer ne.

²³ Betuwer wa matu Rebeka, Mirka wa matu huno-u Ibrahi Nahor ya'ag-u campa-ne eer.

²⁴ Nahor mut yaag nas dugu neta wu do, wu na zūye Rema, dim-tu ya'ag-u e na zū: Teba, u Gaham, u Tahas, u Maaka ne.

23

*Saratu marug Ibrahi o
be-du jwak-du wa*

¹ Saratu nomug us-hak u-kok u-gan ur-shik us-ta'er [127].

² Wa marug u bo-u Kiriya Arba (be-du na fuge u da-o Hebron) dak-u Kan'ana. Ibrahi nom us-kan sok, wa nom ut-bomos u remu mar-m Saratu.

³ Se Ibrahi yage u-du neta wa, wa de'e wa nom us-rem u net-tu Het-ne. Wa zu un,

⁴ <<Me ham-ut wa um ooge udu no, babun me ur-kengi, u de shu'ut be-du u-dok-u ri ko me jwak-u neta ri.>>

⁵ Net-tu Het e shasu Ibrahi, e zu,

⁶ <<Uso u-bu it, er rem-us it, bo net-u yat-o wa bo oye it. Dag be-ur so-de du bo ut-sa, bo jwak neta ro ukun. Wakun zaar u tek-u it wu do'e ut-zu wa gugum ya-du bo be-du jwak-du neta ro da.>>

⁷ Se Ibrahi he ut-jwun u-shu net-tu dak-u Het.

⁸ Wa zu un, <<Remu zu no o ussa no nomu me ur-sege, um o ussa no konu me Eparon wa-u Zohar.

⁹ Wa babu me u-pukus u jwak-du ut-net u Mapera u ooge u-ta u madu tak-u wa, shutun me wun wa babu me be-ur re me ut-top nom-u wa zu um top. Um ut-sa kengi-ur re uka de dote shu'ut kengi-ur ri du mommo du jwak-du me u net-tu bu-u ri.>>

¹⁰ Eparon og u shu'ut ukun ur-kot u net-tu Het-ne. Wa zu Ibrahi u hog-mu net-tu Het ut-beet i haane ukun u is-yu u-bo.

¹¹ Se wa zu Ibrahi, <<Uso u-bu ri, iya-o da, er rem-us ri. Me ya bo ur-kengi u-pukus ne, u ane u shu net-ut ri ut-beet, bo jwak u-du neta ro.>>

¹² Ibrahi kwikut ut-jwun u shu net-tu dak-u o.

¹³ Se wa nom rem-su nom-ut to udu Eparon u hog-mu net-tu o ukun ut-beet, <<Um konog no, a no eese, me top-u shik-u be-ur re ur-beet remu um kum-ut be-du um dote u ha jwak-du net-ut ri a e mare ukun.>>

¹⁴ Eparon shasu Ibrahi wa zu,

¹⁵ <<Uso u-bu ri, er me, be-ur re teeg kwam-ut pus-to tu shik ut-kok ut-nas [400], uka shu'ut-ur yu-u shik-u e okon nom-o o da, do'e bu jwak neta ro.>>

¹⁶ Ibrahi hog rem-us Eparon, wa top wa nomu wa zuye wa top kwam-ut pus-to tu shik ut-kok ut-nas [400] iya na bubte u-turru. Wa nong nom-ut to ut-beet u-shu nengen-tu Het.

¹⁷ Iya-o tak-u Eparon u o u Mapera u-dapus Mamre, u ur-dame u-pukus ne, us-te ne us-beet su o bor-yu u-tak, shu'ut u Ibrahi u-beet.

¹⁸ Se be-ur re shu'ut be-ur Ibrahi du m-mommo u shu nengen-tu Het u is u-bo.

¹⁹ Se Ibrahi dok neta wa Saratu ukun u men-tu Kan'ana, pukus u Mapera u dapus Mamre (u na foge Hebron)

²⁰ Iya-o tak-u o u-pukus ne u o net-tu Het babu Ibrahi o shu'ut be-ur wa du u-dok.

24

*Tok-u Ibrahi sagun
Ishaku neta*

¹ Ibrahi wu'umte tumsu hak-us wa nong u-tat, tumsu Yawe wa-u wun nu-u so-o u-me nom-u wa o ut-nom u-beet.

² Dekun ho-de Ibrahi zu tok-u wa wu zege m-tumb, wu shu'ute wa-gwat-du bu-u wa, Ibrahi zu, <<Kab tond bo wa kom-ut ro u-ta kut-ut ri.

³ Ûm o ùt-sa bō tōn-de Yawe ne wu nōmē dom-u u-ru u-dak-ne uzu bō za yage wa'-u ri unwa ga neta-tu dak-u Kan'ana tun-to da.

⁴ Sedi bō ha u dak-u ri u tek-u kō-ur ri bō kwumnu wa'-u ri Ishaku neta ur-gu.>>

⁵ Se tok-u wa zu wun, <<A mune uzu gwup cwanug wa doron it u muun u dak-u unō da, ¿Ûm shu'e wa'-u ró m-mu u dak-u bō rwutun?>>

⁶ Ibrahi zu wun, <<Gwat sōk taas bō jarun bō kab wa'-u ri m-mu be-du um rwutun da!

⁷ Yawe, Ru-u dom u-ru, wu rwutun me dugu dak-u uso-u ri u kō-ur ri ne, wa nong estedu us-rem us-tond ne uzu wa ya' dak-u unō udu ya'ag-u ri. Wa de tomnu wa-tomu-u wa u-shu ró wa de ut-wa bō kwumnu wa'-u ri neta ukun.

⁸ Abite uzu wa zaar ussa wa doron bō u muun da, bō rwuug dugu tond-su um nōmē bō ne. Sedi kō re o nomte a-bō jarun bō muut wa'-u ri ukun da.>>

⁹ Se tok-u wa kub tond-us se wa wu komut wa kut-u uso u-bu wa Ibrahi. Wa nom estedu us-rem uzu wa dōr nom-u wa zu wa ut-nom.

¹⁰ Se tok-u wa kub rakum Ibrahi op tumsu wa saku e cwu-tu shik tu u-nya ut-go ut-go dugu uso-u u-bu wa. Se wa dor u-fun m-ha dak-u Aram, m-te bō-u Nahor.

¹¹ Se wa wu rakum e he ut-jwun u dapus du-du net-tu soye u-dō u-bō, rim-mu nomug u da-u o neta-ne o haan u yubdu bu-mu ut-swa u du-ur re.

¹² Se wa nom us-toog, <<Yawe, Ru-u uso u u-bu ri Ibrahi, ya me re u-shu bō kose cwan-ut ró udu uso u-bu ri Ibrahi.

¹³ Me ya ees u is-u ur-dù, ya-ut-gwup i bō-u unō de haan u du-ur rinde u yubdu m-bu.

¹⁴ Sin-se se o kon-us ri, me ut-shut wa-gan, <Ya me m-bu mu ut-swa dugu kub-du m-bu wa,> a wa zuye me, <Swa m-bu tumsu me ut-ya rakum-u ró e swa> — yage wa shu'ut neta wu bō duste Ishaku. Iya o um dote ut-nap uzu bō koske cwan-ut ró udu uso u-bu ri.>>

¹⁵ Kanda wun taaste us-toog, Rebeka rwun u shar-du m-bu wa ne m-sak ut-kap, wa o wa'-u gwup-u Betuwer wu o wa'-u zwaru Mirka wu ooge neta huno-u Ibrahi Nahor.

¹⁶ Rebeka gwup-u So-wa wa sōk wa maag ha-mu ur-gu, sedi wa nak campa da. Wa aruk m-he u be-du yubdu m-bu, wa shusun shar-du m-bu wa rwun.

¹⁷ Tok-u wa nom m-hor wa bit wun, wa zu wa, <<Ûm o u kon-us ró, ya me m-bu mu shar-ur ró cashi um swa.>>

¹⁸ Gwup-u wa zu wun, <<Ûso u-bu ri, onkō bō swa.>> Se wa nom m-hor wa cust sharru m-bu wa dugu zagu ut-kap-u wa, wa yasū wun, wun swa.

¹⁹ Da-u wa ya'e wun bu-mu ut-swa, wa zu, <<Me ut-ya rakum-u ró kō e m-bu e swa u kōru e.>>

²⁰ Wa nom m-hor wa daas bu-mu ur-sharu wa u-kora u ya-du ut-bisa m-bu wa barum udu ur-dù u yubundu m-bu wa yu'ut rakum-u wa beet.

²¹ Tok-u wa ho'us us-ram wa o gwat-du wun. Wa o us-dorog uzu kō Yawe yaag wun re-du u-shu udu sa-u Ishaku neta.

²² Da-u rakum tase swadu m-bu, se tok-u wa kub kwat-yu ur-swa u us-kwa ne su ut-kom su kwam-tu bu-mu ut-ro su shik sōk wa yasū Rebeka.

²³ Se wa shit Rebeka uzu, <<¿Gwup-u wan wa bō oye? Gyer jab waru me, ¿kō uso-u ró otte kur-tu it dote m-roog u gyup-mu ya-o?>>

²⁴ Wa shus wa zu, <<Ûso-u ri wa na zuye Betuwer, tumsu uso-u rò u ino-u rò ne e na zuye Nahor e Mirka.>>

²⁵ Wa sur m-zu wun, <<It otte ut-zan u nom-tu ut-re ne tu rakum, u kur-tu m-roog ne tu ut-hamut ne.>>

²⁶ Se tok-u wa kug wa nom Yawe ut-huuk.

²⁷ Wa zu, <<Ut-vam udu Yawe, Ru-u uso-u ri Ibrahi, Yawe koske cwan-ut wa nip-ut wa ne jab-u so-o wa ne udu uso-u u-bu ri, remu uzu wa dor-ut te me m-ha udu ko-du uso-u u-bu ri.>>

²⁸ Wa-gwupu aruk m-mu m-som wa waru a-u-bu ne nom-u nome u-beet.

²⁹ Rebeka otte yu-wuya wuna zuye Raban, wa kusum m-som u haan u be-du net-u wa otte u-kit ur-du.

³⁰ Da-u wa hyane kwat-yu ur-swa ya udu Rebeka, u kwasu ut-kom ne su o m-wa u kom-ut wa, tumsu wa hok nom-u Rebeka ware u-beet nom-u net-u wa zuye, wa ru m-ha u du-du m-bu de, be-du net-u wa otte ees u-kit u-rakum.

³¹ Raban zu wun, <<Bo yu Yawe wa'e nu-u so-o. Haane bo shu'ut u it ne. Rem yan-o bo otte u shu'ut u ane u-dim u-bo? Me ya um mangte bo ut-kur u be-du cun-du rakum-u ro ne.>>

³² Se net-u wa aruk m-ha bu-u Raban. Raban cust-u rakum cwu-tu e otte u-do m-sak, wa yu' e ut-zan tu e do'e ut-roog ut-tu. Se wa hatun net-u wa m-bu u remu i o nak-du rakum ne e jaaste na-us e beet.

³³ Wa haatun wa nom ut-re, se tok-u wa zu wun, <<Um za re-du nom ut-re uno da se um wargu bo nom-u hatun me.>>

Raban zu wun, <<Waru me nom-u hatun bo.>>

³⁴ Se wa zu wun, <<Me tok-u Ibrahi wa um oye.

³⁵ Yawe wa'agu uso u-bu ri kom-u u-Ru, wa shu'ute net wu otte nom-u ut-kom. Ru-u yaag wun ban-tu ca, u ban-tu gwaar ne, u ban-du na ne, u kwam-ut pus-to u tu bu-mu ut-ro ne tu shik, u tok-ne u-tat (campa-ne u neta-ne) u janka ne, u rakum ne.

³⁶ Da-u Saratu neta uso-u u-bu ri wuume sok, se wa mut ya-du ur-campa, uso u-bu ri yase wun nom ut-kom-u wa u-beet.

³⁷ Uso u-bu ri tonduste me uzu, <A-bo yage u wa'-u ri wa ga neta-tu dak-u Kan'ana da i um ooge u shu'ut dak-u e.

³⁸ Sedi bo do'e bu-u uso-u ri, dugu me ko-du uso-u ri bo kwumnu wa'-u ri neta.>

³⁹ <<Um zu uso u-bu ri, <A mune uzu um kwumug wa'-u gwup wu zu wa dornu me da?>

⁴⁰ <<Wa zu me, <Yawe, wu um o ut-dor, wa tomnu Wa-tom-u wa ur-kot u bo ne. Wa do'e ut-wa bo kum re-u u-shu u nomu bo ut-nom ne. Ka ut-nom zarra se bo kwumgun wa'-u ri neta dugu ko-du uso-u ri, udu me net-tu bu-u uso-u ri.

⁴¹ Da-u bo do'e udu uso-ut ri, bo rwuug dugu us-tond ko da zu e gugumte yanu bo neta bo rwuug dugu sese tond se.>

⁴² <<Da-u um haane be-du du-du m-bu u ya-o, se um nom us-toog uzu, <Yawe, Ru-u uso u-bu ri Ibrahi nome ut-huuk, ya me re-u u-shu u ha-m m-mo.

⁴³ Gwat, me ya ees u-kit-u du-du m-bu dinde, toog-us se uzu, da-u wa'-u gwup-u haane u nak-du m-bu, um do'e zu du wa, <<Ya me m-bu um swa dugu sharru m-bu ro.>>

⁴⁴ Sedi wa zu me, <<Swa, me ut-ya rakum-u ro m-bu koya,>> yage wa shu'ut neta wu Yawe dage wa'-u uso-u u-bu ri.>

⁴⁵ <<Kanda um taaste us-toog jab-u ri, Rebeka rwuun ur-shar ne m-sak u dos u wa, wa aruk m-sa ur-du wa yubun m-bu, se um zu wa, <Ya me m-bu m-swa.>

⁴⁶ <<Wa nom m-hor m-hor wa cust sharru m-bu dugu zag-ut-kap wa zu, <Swa, me ut-ya rakum-u ro ko e,> se um so, wa yu rakum ko'e e so.

⁴⁷ <<Se um shit wa, <Gwup-u wan wa bo oye?>

<<Wa zu me, <Gwup-u Betuwer yu wa'-u Nahor, wu Mirka matu wa.>

<<Da-u o um wa'-u wun u-kwaat ur-swa u kwa-yu ut-kom ne.

⁴⁸ Se um he ut-jwun um nome Yawe ut-huuk, tumsu um nomu Yawe ut-vam, Ru-u uso u-bu ri Ibrahi, remu zu wa dor-ut te me fun-yu ut-nip m-ha udu ko-du uso-u wa remu um kwumtun wa'-u wa neta.

⁴⁹ U da-o, abite uzu bo ut-re u-shu u kosu jab-u so-o udu uso-u u-bu ri, waru me, abite bo zaar ut-kose da waru me, ko me ut-nap fun-yu um do'e ut-dor.>>

⁵⁰ Kuna Raban ne e Betuwer zu, <<Yawe hattun bo u ane, okon nom-o zaar u it do'e ut-zu da.

⁵¹ Rebeka ya u-shu ro, kab wa bo aruk, yage wa shu'ut neta wa'-u uso-u u-bu ro uka Yawe zutte.>>

⁵² Da-u tok-u Ibrahi hoge shas-u un, wa he u-dak ut-jwun wa nome Yawe ut-huuk.

⁵³ Se tok-u wa rwutun kwam-ut pus-to u kwam-tu bu-mu ut-ro ne us-regez ne su shik sok u cwu-utu m-wa ne tu so-to wa yase Rebeka, se tumsu wa yu u-nya u nom-tu shik udu yu-wuya wa u ino-u wa ne.

⁵⁴ Se tok-u Ibrahi u campa-ne o ur-kot u wa ne, re e so tumsu e roog ukun. Se e yune ur-wun, wa zu, <<Yagun it aruk m-mu udu uso-u u-bu ri.>>

⁵⁵ Sedi yu-wuya Rebeka u ino-u ro ne shus e zu, <<It ut-sa u Rebeka shu'ut u it ne m-ha m-roog ut-op, kanda no aruk.>>

⁵⁶ Se wa zu un, <<A no naas it u-da u ane da, Yawe yaag me re u-shu u ha-m ri, yagun it aruk, it mu udu uso-u u-bu ri.>>

⁵⁷ Se un zu, <<Yage it fagun gwup it shit wa u mot-ut to ne it hog.>>

⁵⁸ Se un fagun Rebeka un shit wa, <<Bo doru net-u wa m-mu?>>

Wa shus wa zu, <<Me ut-dor wun.>>

⁵⁹ Se un yage u Rebeka u neta warug wa ne, u tok-u Ibrahi ne u huub-tu m-ha wa ne e aruk.

⁶⁰ Se un wa'-u Rebeka nu-u so-o kanda wa aruk, un zu wa,

<<Huno-u it, u bo shu'ut
ino u yaag ut-zongu
u-dom ut-zongu

Yage ya'ag-u ro e re ur-korro
u e onk bo-tu huub-ut yo-to e ne.>>

⁶¹ Se Rebeka u tok-ut wa ne, e duus u-dom u-rakum e dor net-u wa. Se tok-u Ibrahi kub Rebeka e aruk m-mu.

⁶² U da-u o Ishaku mugun dugu Beer-Rahai Roi wa o shu'ut dog-du Negiv.

⁶³ Dekun ho-de Ishaku rwugun m-rim wa o m-da tumsu wa o us-dorog, se wa jakus ur-hi, wa hyen rakum u daan.

⁶⁴ Da-u Rebeka jakse is wa hyan Ishaku, wa nom m-hor wa cuzun dugu u-rakum yu wa ote m-sak.

⁶⁵ Rebeka zu tok-u Ibrahi, <<Wana unwa jit wu o haan udu ine?>>

Tok-u wa zu, <<Uso u-bu ri Ishaku wa.>> Rebeka kub u-gere wa takus shu-u wa.

⁶⁶ Se tok-u wa waru Ishaku nom-u wa nome u-beet.

⁶⁷ Ishaku kub Rebeka wa huut wa u be-du rimpa-du ino-u wa Saratu, se wa gu Rebeka. Wa shu'ut neta wa, wa cwanug wa sok; iya o hen Ishaku kumte rus-du jab ba ino-u wa mare.

25

Eken ya'ag-u Ibrahi

¹ Ibrahi gu yakun neta ya dim-ur wa Ketura.

² Ketura mut ya'ag-u campa-ne shishin e na foge Zimran, Jokshan, Medan, Midiya, Ishbak, u Suya ne.

³ Jokshan wa mate Sheba u Dedan. Yaag-u Dedan e na zuye Assur-ne, u Retushi-ne, u Remin-ne.

⁴ Yaag-u campa-ne Midiya e oye:

Epa ne,
u Eper ne,
u Hanok ne,
u Abida ne,
u Erdak ne.

Ine beet e ooge kor Ibrahi dugu gasu Ketura.

⁵ Ibrahi yasü nom-u üt-komu wa u-beet udu Ishaku.

⁶ Kanda Ibrahi mur-üt, wa nomu ya'ag-u neta-tu us-kit-u wa u-nya wa tom e beet m-ha dak-u u-dom, m-ra u Ishaku ne.

Mar-m Ibrahi

⁷ Ibrahi nong us-hak üt-shik üt-eer u op us-tan [175]

⁸ Ibrahi marug u tek-u us-hak su so-se, nengen-yu us-hak u-tát, wa dor uso-tu uso-ut wa.

⁹ Yaag-u wun Ishaku ne e Ismaru, e dok wun u pukus u Mapera, u dapus Mamre u-me tak-u Eparon wa'-u Zohar net-u Het-ne.

¹⁰ Tak-u o Ibrahi oye dugu-du Het-ne kuna wa dokte Saratu neta wa.

¹¹ Da-u Ibrahi mare, Ru-u wa'-u Ishaku nu-u so-o, wu shu'ute dap-us bo-u na foge Beer-Rahai.

Ko-ur Ismaru

¹² Uno o ogur-tu ya'ag-u Ismaru wa'-u Ibrahi. Hajara net-u dak-u Masar tok-u Saratu, wa matu Ismaru.

¹³ Dim-tu ya'ag-u campa-ne Ismaru ya, na pang to uka mat-ur e: Nebayot wa ooge mat-du ur-takun Ismaru, u Kedar, u Adbeer, u Misam,

¹⁴ u Mishma, u Duma, u Masa,

¹⁵ u Hada, u Tema, u Jetur, u Napuhish, u Kedema ne.

¹⁶ Ine o ya'ag-u Ismaru, tumsu tun-to to o dim-tu faruk-tu üt-ko e kowan u be-du ur-shu'üt-u wa ne.

¹⁷ Ismaru nomug us-hak üt-shik üt-shishin u op-u ta'er [137], se murus wa dor uso-tu uso-ut wa.

¹⁸ Yaag-u wa e shu'ut u gas-u bo-u Havira, m-ha Shur ne. U dapus bor-yu Masar, a-bo ooge m-ha u bo-u Asur. Tumsu e nom shu'ut-ur yo-de u huno-tu ur-mat-u e ne üt-beet.

Mat-ur Isuwa ne

e Yakubu

¹⁹ Uno o ogor-tu ya'ag-u Ishaku wa'-u Ibrahi.

Ibrahi wa matu Ishaku.

²⁰ Da-u Ishaku ooge us-hak üt-shik üt-yur [40], wa gu Rebeka gwup-u Betuwer, net-u bo-u Aram dugu Padan-aram huno Raban net-u Aram-ne.

²¹ Ishaku nom us-toog udu Yawe u remu neta wa, remu zu wa matuk yaag da. Ru-u onk toog-us Ishaku, se Rebeka kub men-tu ya'ag-u yur.

²² Se ya'ag-u e hu üt-noos u men-tu üt-men. Se Rebeka do'e wa shit Yawe, wa zu <<?Yan-o wa e uno nom o otte üt-nom ne?>>

²³ Se Yawe zu wun,

<<Net-ne yur e oye u men-ut ró

damra tu üt-dak to üt-yur.

Dugu ur-takun,

dak-tu üt-yur u to do'e

üt-mot dugu me üt-men.

Wa-gan do'e zeg-du

wa-gan ur-beb,
 ya'ag-u ē wu dō'e rwuun ur-takun
 wa dō'e nomu wu m-vaste m-tok.>>

²⁴ Da-u ho-tu ur-mat nome, Rebeka nup uzu ya'ag-u yur ē wa otte mun-ut wa.

²⁵ Wu rwune ur-takun wa o jaz-ya, war-u wa o us-can ne sha-mu can-tu u-gwaar, na wa'-u wa ur-dim Isuwa. Iya-o na fogte dim-ur re u rem-du Ibra-ne. <<Wa us-can.>>*

²⁶ Se wu rwune u-yurumse na mak-ut wa m-shup-u dukunte-ur Isuwa ne, dim-ur wa de Yakubu. U rem-du Ibra-ne iya-o na fogte dim-ur re <<Urdukunte.>> Da-u na mate ya'ag-u yur, Ishaku o us-hak ut-shik ut-tut [60].

Isuwa bupuste og-du mat-du u-shu wa

²⁷ Da-u ya'ag-u campa-ne ē nene, Isuwa shu'ut wa sa-u ur-dog, wa o uka net ur-dog. Sedi Yakubu wa zatte us-rem da, wa zek-u cwan-tu shu'ut-du ut-rimpa.

²⁸ Ishaku zek-u cwan-ut Isuwa remu zu wa zek-u cwan-tu ap-mu ur-dog, sedi Rebeka zek-u cwan-ut Yakubu.

²⁹ Dekun ho-de Yakubu o u nom-du cwa-su m-rerem, Isuwa muun dugu ur-dog wa pogun wa-o u hog-du us-mer.

³⁰ Wa zu Yakubu, <<Gyer jab, um o hog-du us-mer, ya me cwa-us jasse su m-rerem-u ro se um re!>> (Iya o Isuwa kumte dim-ur re, du na zuye Edom tumsu na zu de <<jas-de.>>)

³¹ Yakubu shus wa zu, <<Me ya bo, sedi um o ussa bo babu me og-du mat-du u-shu ro.>>

³² Isuwa zu, <<Me ya um o m-mar us-mer, zyan-o shu'ut-ur ri mat-du u-shu nomu me u da-o?>>

³³ Yakubu zu, <<U da-o um o ussa bo ton-de uzu bo yasu me og-du mat-du u-shu.>> Da-u o Isuwa ton-de, wa bupsu Yakubu du-dim-u wa og-du mat-du u-shu wa.

³⁴ Da-u o Yakubu ya'e Isuwa ut-beredi u cwa-su yaar ne, Isuwa re nom ut-re, wa yune wa aruk.

Iya o Isuwa jurumte og-du mat-du u-shu wa.

26

Ishaku ne e Abimerek

¹ U da-u o na nong seken mer-us yasse u-dak, uka na nomte da-u Ibrahi. Ishaku aruk m-ha udu Abimerek faruk-u Firistiya-ne bo-u Gerar.

² Yawe haan udu Ishaku wa zu wa, <<A-bo o m-ha dak-u Masar da, sedi bo nom ka um zutte bo.

³ Shu'ute ane sha-mu ham-ut u-dak, me ut-nom ur-kot u bo ne. Tumsu me wa'-u bo nu-u so-o, me ya'u bo u ko-ur ro ne unq dak-o. Um shuus tond-us ri su um nome u uso-u ro ne Ibrahi.

⁴ Me ut-wa ya'ag-u ro e shu'ut u-tat uka reger i dom u-ru, tumsu me yasu e unq dak-o. Tumsu dugu-du ya'ag-u ro de net-tu dak-u unq u-beet e dote kwum-du kom-u so-o u u-Ru.

⁵ Me nomu unq nom-o remu zu Ibrahi hok rem-us ri tumsu wa nomug nom-tu um zuye wa nom, wa dorog rem-us ri, u bor-ut ri ne ut-beet.>>

⁶ Ishaku shu'ut Gerar.

* 25:25 Isuwa ut-kere ut-shu'ut us-can; na fog wa Edom, u na zuye jaz-ya.

⁷ Da-u net-tu o shu'ut ukun e shite Ishaku mottu neta wa, wa zu un, <<Huno-u ri wa.>> Rem uzu wa o u hog-du u-gyer wa zu, <<Neta ri wa.>> Wa nong us-dorog uzu, <<Taas u net-ut tun-to ho me u remu Rebeka, remu zu wa so-ya sok.>>

⁸ Da-u Ishaku tumbé ukun, Abimerek faruk-u Firistiya-ne wa wukse dugu pyam-yu u-kur wa hyun Ishaku o tamgu war-u neta wa Rebeka.

⁹ Za naas u-da, Abimerek fog Ishaku. Wa zu, <<Za okon sakna o neta rò wa! ¿Remu yan-o bo zutte, <Huno-u ri wa>?>>

Ishaku shus wa zu, <<Um o hog-du u-gyer uzu na ho me na kab neta ri.>>

¹⁰ Abimerek zu, <<¿Yan-o wa'e bo nomtu it go-du uno nom-o? Wakun u tek-u net-ut ri wa kere m-roog u wa ne, a-za shu'ute iya bo za wa'ag it nom-du baas-ut ut-yatto!>>

¹¹ Se Abimerek nom ur-donse, wa nuk net-ne ut-to. Wa zu e, <<Kowan wu tame net unwa ko neta wa na ho wa.>>

Du-tu m-bu Ishaku

¹² Da-u Ishaku kawé nom-tu u-gos u hak-u ya, wa kum nom-tu ur-tom u-so u-kok u-gan m-zeg nomu wa kawé, Yawe wa'agu wa kom-u so-o.

¹³ Wa shu'ut wa-ut-kwum sok, nom ut-kom-u wa re u-shu m-swur-ne.

¹⁴ Wa kum ban-tu ca u ban-tu gwaar ne, u ban-tu na ne, u tok-ne u-bu ne u-tát, Firistiya-ne hu shub-ur wa.

¹⁵ Firistiya-ne e shuus du-tu m-bu tu tok-ne uso-u wa Ibrahi kawé m-huug.

¹⁶ Abimerek zu Ishaku, <<Yune bo yage bo-u it, remu zu bo beb-ur it.>>

¹⁷ Se Ishaku yune wa muus u gas-u fug-yu Gerar, kuna wa kuute ur-rimpa, wa shu'ut ukun.

¹⁸ Ishaku sur m-kaw du-tu uso-u wa kawé, du-tu Firistiya-ne takse da-u Ibrahi mare, wa muut dim-tu na ooge na wa'agu du-ut to wa wa'-u go-du dim-du Ibrahi te'e to.

¹⁹ Tok-ne Ishaku e kuw dekun du-de u men-tu fug-u ya e kum bu-m so-mo.

²⁰ Sedi net-tu Gerar haan e hu kadu gwuz-u a-gwat-du ut-bisa ne Ishaku e zu, <<Du-du m-bu e de!>> Se Ishaku te'e du-ur re ur-dim Esek nom-u na zuye kadu <<u-gwuz.>>

²¹ Se net-ut Ishaku sur m-kaw dekun du-de tumsu na sur m-ka gwuz-u de ne. Se Ishaku sur m-te'e du-ur re ur-dim, <<Ut-gugum.>>

²² Wa yune be-ur re wa sur m-kaw dekun du-de, sedi e swurug m-ka gwuz-u de ne da. Se wa fog du-ur re ur-dim Rehobot, du na foge, Be-du na upse remu zu wa zuug, <<Yawe upuste ur-kengi u-tát du it dote ut-shu'ut m-yang ne u-dak.>>

²³ Dugu kun Ishaku aruk m-ha Bersheba.

²⁴ U gyup-m mo Yawe haan udu rò wa zu, <<Me wa o u-Ru u uso-u ró Ibrahi. Wa zu wun a-bo hog u-gyer da um o ur-kot u bo ne tumsu me wa'-u bo nu-u so-o. Me ut-wa ya'ag-u ró nom u-tát, e do'e ut-shu'ut damra u-dak. Me ut-nom iya remu estedu us-rem su it u Ibrahi tok-u ri nome.>>

²⁵ Ishaku mu ur-sak du nom-du toog ukun wa nomu Yawe ut-huuk. Wa nom rimpa-ur wa ukun, se tok-ne wa e sur m-kaw dekun du-de.

Estedu us-rem su Ishaku

e Abimerek

²⁶ Da-u arke Abimerek tamge haan dugu Gerar, u Ahuzza wa ya-du wa us-rem, u Pikor ne yu-Yat-ya karma wa ne.

²⁷ Ishaku zu un <<¿Rem u-yan o no haatun u ane? No gugumte me sok, no yanug me dugu dak-u no!>>

²⁸ E shus, e zu, <<It hyanug u is-u it uzu Yawe o ur-kot u bo ne. Remu iya it o ussa it nom us-tond su same-du ut-hi u bo ne, yage in nomon estedu us-rem u bo ne.

²⁹ It o ussa uzu bo ton-de bo za nomu it nom-ut yo-to da, uka it nom-tu bo da. U-da u-beet it o nomu bo nom-ut so-to, it buz bo dugu dak-u it m-yar, u da-o it gwak-ut uka Yawe watu bo kom-u so-o.>>

³⁰ Se Ishaku nomu un morog-du estedu us-rem, un re nom ut-re u nom-ut ut-swa ne.

³¹ Tun ur-wun, un nom us-tond su m-yar u or-ut un ne, se Ishaku tok un m-mu, un aruk un yage wa m-yar.

³² U ho-ur re tok-ne Ishaku haan e waru wa mottu du-ur po-de du e kawe, e zu, <<It kwung m-bu!>>

³³ Se Ishaku fog dim-du be-ur re Shiba, du na foge du-du us-tond ur-ma u haan u uno da-o, iya-o na fote be-ur re Bersheba du na foge Bersheba.

Neta-ut Isuwa

³⁴ Da-u Isuwa ooge ut-shik ut-yur (40), wa gu Judit gwup-u Beeri net-u Het-ne, tumsu u Basemat ne gwup-u Eron net-u Het-ne.

³⁵ Sedi neta-ut to naknu Ishaku namu jab-u Rebeka.

27

Ishaku wa'agu Yakubu

nu-u so-o

¹ Dekun ho-de da-u Ishaku wuume tumsu wa heeste m-po, se wa fog Isuwa, mat-du u-shu wa, wa zu, <<Wa'-u ri.>>

Wa shus wa zu, <<Me ya.>>

² Ishaku zu, <<U da-o um wuume um nak ho-du m-mar u ri da.

³ U da-o kab ta-u ro u-por ne us-er ne, bo cwa ur-dog bo hoonu me ap-mu ur-dog.

⁴ Bo nomu me nom ut-re m-rerem u um zege ut-cwan, bo hatun me um re, da-u o me wa'-u bo nu-u so-o u ooge u mat-du u-shu kanda um mar.>>

⁵ Sedi Rebeka o u hog-du nom-u Ishaku ooge waru wa'-u wa Isuwa. Da-u Isuwa arke m-cwa ur-dog u sa-u ap-mu ur-dog,

⁶ Rebeka zu Yakubu, <<Um hok nomu uso-u ro ooge waru or-u ro Isuwa.

⁷ Wa zu wa, <Hoonu me ap-mu ur-dog, bo ryusu me nom ut-re u m-rerem da-u o um wa'-u bo nu-u so-o Yawe m-hog kanda um mar.>

⁸ U da-o wa'-u ri hog nom um do'e waru bo u-beet:

⁹ De'e bo cwa men-tu ban-du gwaar bu haatun ya-ag-u gwaar yur. Um do'e ryusu uso-u ro nom ut-re m-rerem u wa ooge ut-cwan.

¹⁰ Da-u o bo do'e u kabdu nom ut-re o bo huutu uso-u ro wa re, wa wa'-u bo nu-u so-o kanda wa mar.>>

¹¹ Se Yakubu zu Rebeka, <<Yu-wuya ri Isuwa otte war ut-can, me um zatte da.

¹² A mune uzu uso-u ri tamug war-u ri? Wa do'e ut-gwat uzu um o ussa um nomu wa us-ver, wa do'e wa'-u me nu-u yo-o m-zeg nu-u so-o.>>

¹³ Sedi ino-u ro zu wun, <<Yage nu-u yo-o muunu me wa'-u ri. Bo di nom nom-u um zu bo, do'e bo masun gwaar bo hatun me.>>

¹⁴ Se Yakubu do'e wa masun gwaar yur, wa hatun ino-u wa. Rebeka kub e wa do'e wa ryusun nom ut-re m-rerem, uka Ishaku otte ut-cwan ne.

¹⁵ Rebeka kabun cwu-ut so-to tu Isuwa wa'-u ur-takun wa, tu ooge ukun u-bu, wa kabun to wa wa'-u Yakubu du-fade Isuwa.

16 Se wa kub can-tu u-gwaar wa wa'-u Yakubu, ut-kom u geksu wa ne be-tu ooge za ut-can.

17 Se wa kub nom ut-re u wus u-hakun wa yasu Yakubu ur-beredi ne du wa nome.

18 Yakubu kub nom ut-re o wa yasu uso-u wa, wa zu <<Uso-u ri.>>

Wa shus wa zu, <<Wa'-u ri.>>

Ishaku shus wa zu, <<Bo na zu wane?>>

19 Yakubu shus wa zu, <<Me wa Isuwa wa'-u ur-takun u ro. Um nomug uka bo zutte um nom, ap-mu ur-dog-u mo ya. Yune ur-shu'ut bo re ko bo wa'-u me nu-u so-o.>>

20 Ishaku zu, <<Wa'-u ri iRe o bo kwumtun iya m-hor m-hor?>>

Yakubu shus wa zu, <<Yawe Ru-u ro wa nomu me ur-sege um kwumtun.>>

21 Ishaku zu Yakubu, <<Hane u kit-u ri um tam bo, um nuput uzu ko bo wa Isuwa.>>

22 Se Yakubu do'e u kit-u uso-u wa. Ishaku tum wun, wa zu, <<Cwar-u Yakubu ya, sedi ut-kom tu Isuwa to.>>

23 Sedi wa kerge ut-nap uzu Yakubu wa da, remu kom-ut Yakubu o ut-can ne sha-m Isuwa. Se Ishaku zong wa wa'-u wun nu-u so-o.

24 Wa shit wun, <<Bo wa ut-nip wa'-u ri Isuwa?>> Yakubu zu, <<Me wa.>>

25 Ishaku zu, <<Hatun me ap-mu ur-dog um tu da-u o se um wa'-u bo nu-u so-o.>>

Se Yakubu kub nom ut-re o wa huutu uso-u wa, Ishaku re nom ut-re o, wa so ke i Yakubu hatun wa.

26 Se Ishaku zu Yakubu <<Wa'-u ri, gag jab haane kit-u ri bo ham-ut me.>>

27 Yakubu do'e wa ham-ut wun. Da-u Ishaku hoge wus-u kus-tu war-u wun, da-u o wa heese wa'-u wun nu-u so-o, wa zu, <<Wus-u kus-tu wa'-u ri

to o sha-mu wus-u ur-dog ne,

wu Yawe wa'e nu-u so-o.

28 Yage Ru-u ya bo ut-raput

tu dom u-ru,

u nom ut-kom ne u-dak,

yage Ru-u ya bo nom-tu ur-tom u-tat,

tumsu m-mudi ne.

29 Yage net-tu u-dak

u nom-u bo m-tok

tumsu e kwuktu bo ut-jwun.

Bo shu'ut yu-Yat-ya or-ut ro ne,

yage ya'ag-u ino ro

e kwuktu bo ut-jwun.

Kowana wa'-u bo nu-u yo-o

yage u nu-u yo-o mu udu wa,

tumsu kowana wa'-u bo

nu-u so-o u nu-u so-o mu udu wa.>>

30 Da-u Ishaku tase wa'-u Yakubu nu-u so-o, ba Yakubu o yage u-kur dugu-du uso-u wa, se Isuwa muun dugu u-sa.

31 Isuwa ryusun nom ut-re m-rerem wa haatun uso-u wa. Se wa zu, <<Uso-u ri, yune, bo-tu ap-mu ur-dog remu bo watu me nu-u so-o ro.>>

32 Ishaku shit wun, <<Bo wa na zu wa ne?>>

Isuwa shus wa zu, <<Wa'-u ro wa, mat-du u-shu ro, Isuwa.>>

33 Ishaku heese zap-mu namu jab sok, wa zu, <<Wana haatun me ap-mu ur-dog? Um taaste ut-re, tumsu um wa'agu wa nu-u so-o kanda bo muun, tumsu za okon sakna o wa shu'ute wa nu-u so-o!>>

³⁴ Da-u Isuwa hoge nomu uso wa zuye, se wa kaus u-jar yu us-kan m-yat. Wa nom us-kon wa zu uso-u wa, <<Uso ri, ze-o me homo? Wa-u me nu-u so-o kome!>>

³⁵ Ishaku shus wa zu, <<Huno-u ro haagun u ane, wa nomu me us-ver, wa onkte nu-u so-o ro u-beet.>>

³⁶ Isuwa zu, <<Rekkun hon-hon uka dim-ur ro Yakubu, <Wa re-u u-ra.> Remu zu wa engusse ver-us ri u-so u-yur. Ur-takun, wa kabug og-du mat-du u-shu ri, tumsu wa kub nu-u so-o ri.>> Se wa shit, <<Bo zatte nu-u so-o u bo kwusu me da?>>

³⁷ Ishaku shus wa zu Isuwa, <<Wa-u ri, um wa'ag Yakubu wa shu'ut yu-Yat-ya ro. Tumsu um zuug or-ut wa ne beet e do'e ut-shu'ut tok-u wa ne, u nom-tu ur-tom tu u-tak u wa ne, u ke ne. U da-o yan-o um do'e nom-u bo?>>

³⁸ Isuwa zu uso wa, <<Bo zamun u nu-u so-o ko u-gan da? Uso ri, wa-u me kome nu-u so-o!>>

Isuwa kust gut-du us-kan.

³⁹ M-vaste uso-u ro Ishaku zu wun,
<<Bu-u ro do'e ut-shu'ut
m-ra u kwum-tu u-dak-ne,
tumsu o do'e ut-shu'ut
m-ra u raput ne dugu dom-u u-ru ne.

⁴⁰ Van-yu m-wur ro
ya bo dote ur-yu,
tumsu bo do'e nomu
huno ro m-tok.
Sedi a-bo ooge ussa u
bo ru dugu m-tok,
bo keru cust-u nom-mo
dugu geksu ro.>>

Yakubu somog m-ha udu yu-wuya ino-u wa Raban

⁴¹ Dugu da-u o Isuwa gugum huno-u wa Yakubu, remu zu uso wa ya'aste Yakubu nu-u so-o. Isuwa heese us-dorog uzu, <<Da-u uso-u ri mare, it taas namu jab, da-u o um de ho-du Yakubu!>>

⁴² Sedi Rebeka hok nom-u Isuwa ut-sa ut-nom, se wa-tom na fagnu wa Yakubu wa waru wa, wa zu, <<Er me, Isuwa wa'agu jab-u wa, wa nong us-dorog wa de ho-du bo.

⁴³ Wa-u ri, um o ussa bo er me sok. Som za naas u-da m-ha udu yu-wuya ri campa wu na zuye Raban u bo-u Haran.

⁴⁴ De'e bo shu'ut ukun u wun ne, se da-u jab-u huno ro rute.

⁴⁵ Da-u jab-u wa rute uzu kaag wa ut-to u nom-u bo nomu wa ne, me ut-tomon bo mun. Ze Remu yan-o um dote ut-taag u no ne beet ur-ho ur-gan?>>

⁴⁶ Rebeka zu Ishaku, <<Me ha um zatte m-yar da remu neta-tu Het tun-to ne. Ut-zeg m-kuk uzu mar-to um mare u Yakubu guut u tek-u neta-ut tun-to.>>

28

¹ Se Ishaku fog Yakubu, se wa wa-u wa nu-u so-o, wa zu, <<A-bo jarun bo o m-ga u tek-u neta-tu dak-u Kan'ana tun-to da.

² De'e u dak-u Padan-aram u bu-u Betuwer, uso ino-u ro. Bo ga wakun u tek-u ya-ut-gwup Raban, yu-wuya ino-u ro.

³ Yage u-Ru wu otte beb-du ko-uyan beet, wa wa'-u bo kom-u so-o tumsu bo mat ya'agu e tumsu yage Ru-u wa bo shu'ut uso u ut-dak u-tat.

⁴ Yage Ru-u wa'-u bo u ya'ag-u ro ne nu-u so-o uka wa watu Ibrahi, remu bo reet dak-u uno u bo otte shu'ut uka ham-ut, dak-u Ru-u ya-e Ibrahi.>>

⁵ Ishaku tok Yakubu wa aruk, se wa aruk m-ha u Padan-Aram, udu Raban wa'-u Betuwer net-u Aram, yu-wuya Rebeka, wu ooge ino Yakubu e Isuwa.

⁶ Se Isuwa nup uzu uso-u wa Ishaku wa'agu Yakubu nu-u so-o, wa tom wa m-ha u Padan-Aram u wa gatun neta ukun, tumsu Ishaku nong-u Yakubu ut-him uzu, <<A-bo jarun bo o m-ga neta neta-tu Kan'ana da.>>

⁷ Wa nup tumsu uzu Yakubu kabug him-tu i matu wa, Yakubu aruk m-ha Padan-Aram.

⁸ Isuwa nup uzu uso-u wa Ishaku zaru cwan-tu neta-tu Kan'ana da.

⁹ Se Isuwa do'e udu Ismaru wa gaan Maharat, Maharat wa o huno-u Nebayot u gwup-u Ismaru ne wa'-u Ibrahi, ur-dame neta-tu wa ba-e m-gaan ur-takun ne.

Bo-u Yakubu u Beter

¹⁰ Yakubu yage bo-u Bersheba wa do'e Haran.

¹¹ Da-u wa teye dekun be-de, wa ees remu zu gyup-mu nomug ho-du heeg. Se wa kub ur-ta'ar, wa peg ur-hi wa rut u wa roogte.

¹² M-gyup wa o u tek m-roog, se wa hyun u-kan dugu u-dak m-da u dom u-ru, se wa hyen a-tom u-Ru e o ur-da u-cuzun u-dom u-kan.

¹³ Se wa hyen Yawe u ees u-dom u-kan, se wa zu, <<Me wa Yawe, Ru-u uso-u uso no Ibrahi, tumsu Ru-u uso-u no Ishaku. Dak-u no otte m-rut o, um o ya-du o udu ro u ya'ag-u ro ne.

¹⁴ Yaag-u ro do'e ut-shu'ut u-tat ba huug-mu u-dak, no do'e ut-burug u-dom u-ta ne, tumsu no do'e ut-burug kom-u ut-cwa u kom ur-beer ne. Tumsu dugu-du ro u ya'ag-u ro de u-dak u-beet e dotu kwum-du kom-u so-o.

¹⁵ Um o ur-kot u bo ne me ut-gwat bo kohene o bo otte m-ha. Tumsu me muutun bo u uno dak-o. Um da yaag-u bo da se um taaste ya-du bo ut-nom ut-beet tu um nomu bo estedu us-rem su um nomu bo.>>

¹⁶ Da-u Yakubu yune dugu m-roog, wa zu, <<Nip-to Yawe oro u be-ur rin-de, sedi um nak da.>>

¹⁷ Sedi wa o u hog-du u-gyer, wa zu, <<Be-ur rin-de o u-gyer ne, za u-sakna be-ur rin-de bu-u u-Ru o, is-yu cwa-du dom u-Ru.>>

¹⁸ Tun ur-wun Yakubu kub ta'ar-du wa pegte ur-hi, wa yunus de m-kim uka ta'ar-du ut-huktin wa da'as m-noog u dom-u de.

¹⁹ Wa fog dim-du be-ur re Beter (du na foge <<bu-u u-Ru>>) na oog m-fag be-ur re bo-u Ruz.

²⁰ Se Yakubu nom us-tond, wa zu, <<Abite uzu Ru-u o ur-kot ne, tumsu wa ut-gwat me u ha-mu um otte, tumsu wa ya' me nom ut-re u cwu-tu m-wa ne,

²¹ A um mune m-yar u bu-u uso-u ri, Yawe ut-shu'ut Ru-u ri.

²² Tumsu din-de ta'ar-de du um yunse m-kim be-ur re ut-shu'ut be-du ut-huuk, me ut-ya u-Ru ut-ho op nom-u wa ya' me u-beet.>>

29

Yakubu teeg bu-u Raban

¹ Yakubu re u-shu u ha-m wa ne wa te dak-u net-tu u-dom.

² Wa hyun ur-du du m-bu dugu m-ra, u ban-tu ca u gwaar ne ut-tut e o rukusse u dapus ur-du, e o ur-e na ya' e m-bu e swa, sedi damra u-ta'ar o na zwapte nu-u du-ur re.

³ Da-u ca karge beet ukun, a-gwat-du ca ne karug beet da-u o e haste ur-ta'ar dugu nu-u ur-du e yu ban-tu ca e m-bu e so, da-u o tumsu e karge e muut ta'ar-ur re u nu-u ur-du e tage.

⁴ Yakubu do'e udu a-gwat-du ca ne wa shit, <<Huub-ut ri, idugu he no rwune?>>

E zu wun, <<It rwugun dugu Haran.>>

⁵ Wa zu e, <<Nō nak wakun wuna zuye Raban, wa'-u Betuwer, wa'-u Nahor?>>

Un zu wa, <<It nak wa.>>

⁶ Yakubu zu un, <<Wa o m-yar?>>

Se un zu wa, <<Wa o m-yar, gwup-u wa Rahira ya jit u daan u ban-du ca ne.>>

⁷ Yakubu zu, <<Ho-du omōn teeg da-u kargusse ban-tu ca da. Ya ca m-bu bo muut e udu ut-reeg.>>

⁸ Se un zu wa, <<It zaar ut-kere da se ban-tu ca karugte ut-beet na hast ur-ta'ar dugu nu-u ur-du. Da-u o it do'e u ya-du ca m-bu.>>

⁹ Yakubu o tek-u nomu un us-rem se Rahira teen u ban-du ca du uso-u wa ne, wuna gote ca e.

¹⁰ Da-u Yakubu hyane Rahira gwup-u Raban, yu-wuya ino-u wa, u ban-du ca Raban ne wa do'e wa hast ur-ta'ar dugu nu-u ur-du wa yu' ca yu-wuya ino-u wa m-bu.

¹¹ Se Yakubu ham-ut Rahira, wa kust gut-du us-kan su ur-so.

¹² Yakubu tamug waru Rahira uzu, <<Me dugu ko-du uso-u ro de, Rebeka wa matu me.>> Se wa kusum m-som wa waru uso-u wa.

¹³ Da-u Raban hoge uzu Yakubu, wa'-u du-dim-u wa tegan, wa kusum m-som wa bit wa. Se wa shipis wa, wa ham-ut wun tumsu wa muutun wa u-bu. Se Yakubu waru wun nomu nome u-beet.

¹⁴ Raban zu wun, <<Nip-to, war-u ri bo ooge u hyu-m ri ne.>>

Yakubu gaag Riya ne

e Rahira

Yakubu shu'ut ukun u-pyat u-gan.

¹⁵ Raban zu Yakubu, <<Remu zu bo wa ko-ur ri wa bo oye, bo za nomu me m-tok za u-top da. Waru me nomu um do'e top-du bo.>>

¹⁶ Raban otte ya-ut-gwup yur, yu wuya na zu wa Riya, yu dim tumsu na zu wa Rahira.

¹⁷ Riya zatte is-ut so-to sok da, sedi Rahira otte shu-u so-o u war-u so-o ne.

¹⁸ Yakubu o ut-cwan e Rahira, wa waru uso wa, uzu, <<Abite bo ya'u me Rahira, gwup-u rek-wa ro wa shu'ut neta ri, me nom-u bo m-tok us-hak us-ta'er.>>

¹⁹ Raban zu, <<Um eeste, um yasu bo Rahira du um ya'aste wakun Rahira. Bo shu'ut u ane u me ne.>>

²⁰ Yakubu nom gorom us-hak us-ta'er remu wa guut Rahira. Sedi hak-us se wa hyen se cashi remu cwan-tu wa otte Rahira.

²¹ Se Yakubu zu Raban, <<Ya me neta ri, remu zu hak-su gormu ri taag, um o ussa um ga Rahira u da-o.>>

²² Raban kargusse a-us-bor-u wa ne, wa bun morog-du gag-du ur-gu du re-du nom ut-re.

²³ Sedi da-u gyup-mu nome Raban kub Riya wa huutu Yakubu, wa roog u wa ne.

²⁴ (Raban yase gwup-u wa-m-tok-u wa Zirpa udu gwup-u wa Riya wa shu'ut wa-m-tok-u wa.)

²⁵ Sedi da-*u* Yakubu *yune* *ur-wun* *se* *wa hyen Riya!* *Wa zu Raban,* <<*¿Yan-o bo nomu me inya? ¿Um nong m-tok u remu Rahira, ko iya o da? ¿Rem-u yan-o bo nom-tu me us-bi?>>*

²⁶ Raban *zu,* <<*Ur-ma it hon-hon o da, u du-dim-u gwup wa ba yu-wuya m-ha ur-gu da.*

²⁷ *Yage ho-tu ut-ta'er tu po-mu ur-gu u aruk, it do'e ya'u bo Rahira tumsu, sedi se bo swurug m-nom us-hak us-ta'er su gorom.>>*

²⁸ Yakubu ees *wa sur sekun hak-se us-ta'er.* *Da-u roog-mu ut-ta'er mu e nomte ur-gu e Riya arke, Raban yasu wun Rahira tumsu.*

²⁹ (Raban *yase gwup-u wa-m-tok-u wa Biruha udu gwup-u wa Rahira wa shu'ut wa-m-tok-u wa.*)

³⁰ Yakubu roog tumsu *u Rahira ne.* *Wa cwanug Rahira m-zeg Riya.* *Sedi wa sur m-nomu Raban m-tok us-hak us-ta'er.*

Yaag-u Yakubu mate

³¹ *Da-u Yawe hyane Yakubu cwanug Rahira m-zeg Riya, se wa yu' wa mat-du yaag, sedi Rahira kwung ur-mat da.*

³² *Se Riya nom ut-men wa mut ya-du ur-campa. Se wa te'e wa ur-dim Ruben, nomu na zuye dim-ur re u rem-du ut-lbra-ne, gwat, ur-ya. Riya zuug, <<Remu uzu Yawe gwak-ut swadu ur-kob-u ri. Za u-sakna campa ri ut-cwan me u da-o.>>*

³³ *Wa sur m-nom ut-men tumsu wa kum dekun ya-du ur-campa de, wa te'e wa ur-dim Simiyon, uka na fogte dim-ur re na zu, <<Yawe hokos.>> Se wa zu, <<Yawe hok uzu na cwanug me sok da se wa sur m-ya me dekun ya-du ur-campa de.>>*

³⁴ *Se wa sur m-nom ut-men, da-u wa mate ya-du ur-campa, wa zu, <<U da-o um nak uzu campa ri u dapurse me, remu um maktu wa ya'ag-u campa-ne tut.>> Se wa te'e wa ur-dim Rewi uka na fogte dim-ur re u rem-du ut-lbra-ne na zu, <<ut-same ur-be ur-gan.>>*

³⁵ *Tumsu Riya sur m-nom men-tu ub wa mut dekun ya-du ur-campa de. Wa wa'u wa ur-dim Yahuda, haka na fukte dim-ur re na zu de <<Ut-vam.>> Wun zu, <<U da-o me nome Yawe ut-vam.>> Se Riya te'e wun ur-dim Yahuda. Se Riya yage mat-du yaag.*

30

¹ *Da-u Rahira hyane wa maktu Yakubu ya'ag da, wa hu shub-du yu-wuya wa. Wa kon Yakubu wa zu, <<Ya me yaag ko um mar!>>*

² *Yakubu hog us-ryab, wa zu Rahira, <<¿Me wa u-Ru, wu hose bo ur-mat-du yaag?>>*

³ *Rahira zu, <<Kab Biruha tok-u ri, no wa ne roog ko wa matu me yaag kome ut-kwum yaag dugu-du wa.>>*

⁴ *Se wa yasu wa Biruha tok-u wa u wa shu'ut neta wa, Yakubu roog u wa ne.*

⁵ *Biruha nom men-tu ub wa matu Yakubu ya-du ur-campa.*

⁶ *Rahira zu, <<Ru-u nongu me kwup-du us-rem su so-se wa hok kan-us ri wa ye me ur-ya du ur-campa.>> Se wa te'e wa ur-dim Dan, nom-u na zuye dim-ur re u rem-du ut-lbra-ne na zu <<kwup-du us-rem hon-hon.>>*

⁷ *Rahira tok-u Biruha nom ut-men u-yurumse wa matu Yakubu ya-du ur-campa.*

⁸ *Se Rahira zu, <<Um nong ut-noos sok u yu-wuya ri ne, um reeg m-gag.>> Se wa te'e ya-ur re ur-dim Napari uka na fogte dim-ur re u rem-du ut-lbra-ne na zu <<ut-noos.>>*

⁹ Da-u Riya hyane wa yakke ur-mat, wa kub tok-u wa Zirpa, wa yasū Yakubu wa shu'ut neta wa.

¹⁰ Riya tok-u Zirpa matu Yakubu ya-du ur-campa.

¹¹ Se Riya te'e wa ur-dim Gad, dim-ur re na zuye <<Re ur-korro,>> remu zu wa zuug, <<Um reeg ur-korro!>>

¹² Riya tok-u Zirpa matu Yakubu ya-du ur-campa du u-yurumse.

¹³ Se Riya zu, <<Me wa ur-so wa m-oge, neta-ne do'e fag-du me ur-so.>> Wa te'e wa ur-dim Ashur, nomu na zuye Ashur <<Ur-so.>>

¹⁴ Da-u gos-mu fat nome, se Ruben to ur-dog wa kwumun us-baat su kab-du ut-men su cwuune wa getun se wa mutun ino-u wa Riya. Se Rahira kon Riya wa zu, <<Gag jab, ya me baat-su kab-du ut-men su zwaru ro getnu bo.>>

¹⁵ Sedi Riya zu wun, <<¿Nom-u bo nomu me u-beet u bo onkte me camp a o korge bo da? ¿U da-o tumsu bo ut-sa bo onk baat-su zwaru ri mutun me tumsu?>>

Rahira zu, <<U gyup-mu ya-o me zu camp a ri u roog u bo ne abite uzu bo ya me baat-su kab-du ut-men su zwaru ro saannu bo.>>

¹⁶ U ho-ur re m-rim, da-u Yakubu ooge muun dugu u-tak, se Riya do'e wa bit wa. Riya zu Yakubu, <<Se bo roogte me ne u ya-o m-gyup, um ooste bo u baat-su kab-du ut-men su zwaru ri sanu me.>> Se u gyup-m mo wa roog u Riya ne.

¹⁷ Ru-u onk toog-us Riya, wa nom men-tu ub. Wa matu Yakubu ya-du ur-campa du ur-tanurse.

¹⁸ Se Riya zu, <<Ru-u yaag me og-ur so-de remu um ya'aste camp a ri gwup m-tok-u ri.>> Se wa te'e wa ur-dim Issakar, nom-u na fuge dim-ur re u rem-du ut-Ibra-ne <<u-top.>>

¹⁹ Riya sur m-nom men-tu ub wa matu Yakubu ya-du ur-campa du u-shishin.

²⁰ Riya zu, <<Ru-u nongu me nya-u so-o, uno da-o camp a ri ya'u me m-zeg, remu zu um maktu wa ya'ag-u camp-a-ne shishin.>> Wa te'e wa ur-dim Zeburun. Nom-u na zu Zeburun o <<m-zeg.>>

²¹ Da-u wa sure m-mat ya-du ur-gwup wa te'e de ur-dim Dinatu.

²² Se Ru-u bakus u Rahira ne, wa er kon-us wa se wa yu wa ur-mat.

²³ Wa nom ut-men wa mut ya-du ur-campa. Wa zu, <<Ru-u haste me m'e.>>

²⁴ Se Rahira te'e wa ur-dim Yusuhu, nom-u na zu dim-ur re m-swur, remu zu wun zuug, <<Yawe swuru wun dekun ya-de bu-u ri.>>

Nom ut-kom-u Yakubu swurug

²⁵ Da-u Rahira mate Yusuhu, Yakubu zu Raban, <<Um o ussa bo yagu iya um ut-sa um mu u dak-u ri iya.

²⁶ Ya me ya'ag-u ri u neta-ut ri ne, i um nom-tu bo m-tok, um ut-sa um mu, bo nak tat-u m-ank mu um nom-u bo.>>

²⁷ Raban zu wun, <<A um kume hyu-m pusmo udu ro, gag jab er me, um shu'ute wa nom ut-kom sok, um nak dugu u-gwat uzu Yawe wa'agu me kom-u so-o u rem-u ro.

²⁸ Waru me nom-u bo doru me, me top-u bo.>>

²⁹ Yakubu zu wun, <<Bo nak uzu um nong-u bo m-tok, bo nak uka bisa-ut ro surte u kom-ut ri.

³⁰ Bisa-ut ro oog cashi kanda um haan, sedi nom ut-kom-u ro swurug u-tat sok. Yawe wa'agu bo kom-u so-o u ko-uyan um nome u-beet. ¿Sedi u da-o, rene o me? ¿Mune o um do'e heese cun-du okon remu ya'ag-u ri?>>

³¹ Raban shit Yakubu, <<Yan-o um do'e ya-du bo?>>

Yakubu shus wa zu, <<A-bo ya me okon nom-o da. Sedi abite uzu bo nom-u me u-nom u-gan, me ut-re u-shu u gwat-du ban-tu ca ro:

³² Yage um cwa ban-tu ut-bisa ro u ya-o, um hast ca u gwaar ne i otte dakur-ut rim-to, u same u ya-tu kag-u ca ne tu ooge rim-to ut-beet. Bo ya me to ut-beet e shu'ut og-du m-an-k-u ri.

³³ U ane u-shu, a-bo gwat-e bisa-tu bo ya'u me to shu'ut og-ur ri, bo ut-kere ut-nap uzu me wa-ut-nip wa. Abite uzu bo hyanug gwaar i zatte ut-dakur da ko kag-u ca i za rim-e da, bo nak uzu hiw-to um hiwe dugu-du ro.>>

³⁴ Raban zu, <<Yage u shu'ut uka bo zutte.>>

³⁵ U gandi ho-ur re Raban hast gob-u gwaar e otte us-ker ut-dakur ne, u so-u gwaar ne beet i otte ut-dakur ko dakur-ut pus-to ne, u kag-u ca rim-e ne beet, wa yasu ya'ag-u wa e ha ut-gwat.

³⁶ Se Raban kub ut-bisa wa nom ha-mu m-roog ut-tut, rem uzu wa o ussa wa nom m-ra u Yakubu ne, Yakubu re u-shu u gwat-du ban-du ut-bisa Raban tu kuse.

³⁷ Se Yakubu getun fe-su tesu popra u te-yu armom ne u te-yu peren ne, wa nyuuk kwuk-tu dom, wa yage mer-du u-te u pus-de.

³⁸ Wa kub fe-su us-te se wa guns be-du ban-du bisa-ut sote m-bu, remu zu kuna e nom-tu us-naar da-u e haane u swadu m-bu.

³⁹ Da-u e nome us-naar u-shu fe-su us-te su pusse se, e mut yaag i otte us-ker ut-dakur ne u war-ut e.

⁴⁰ Yakubu hast kag-u ca e dugu ban-du ca Raban, da-u e o us-naar se wa muut e m-gwat bisa-ut Raban tu ooge u dakur-ut rim-to ne. Iya-o wa nomte ut-bisa wa reet u-shu, wa kungusse bisa-ut wa dugu-du bisa-ut Raban.

⁴¹ Da-u bisa-tu zege m-yar o us-naar, se Yakubu rust fe-su te-us se su wa kuna u-shu ban-du bisa-ut to. Remu e nom-ut us-naar u-shu fe-su te-us se.

⁴² Sedi wa nom-ut iya u i ooge za m-yar da. Ban-du ut-bisa tu zatte ur-beb sok da e muus udu Raban, i ooge ur-beb e muus udu Yakubu.

⁴³ Iya-o hen, Yakubu kumte re-u u-shu sok, wa kum ban-du ut-bisa u gwaar ne u-tat, u tok-ne campa-ne u tok-ne neta-ne, u rakum ne u janka ne.

31

Yakubu somog dugu-du Raban

¹ Yakubu hok ya'ag-u campa-ne Raban us-rem uzu, <<Yakubu kooste nomu uso-u in otte u-beet tumsu wa kwumug nom ut-kom uno u-beet dugu nom-tu ooge tu uso-u in.>>

² Yakubu hyen uzu jab-u Raban zamun u wa ne uka otte da.

³ Se Yawe zu Yakubu, <<Barme m-mu u dak-u uso-u ro u bu-u wa ne, me ut-nom ur-kot u bo ne.>>

⁴ Se Yakubu fog Riya e Rahira e haan ur-dog u be-du wa otte u gwat-du ban-du bisa-ut wa.

⁵ Wa zu e, <<Um hyanug jab-u uso-u no o zamun uka it u wa ne otte da, sedi Ru-u uso-u ri o ur-kot u-me ne.

⁶ No nak uka um nomte uso-u no m-tok u beb-du war-u ri ne ur-beet.

⁷ Sedi wa nongu me nom-u yo-o, wa swaske og-ur ri uso u-op. Sedi Ru-u yaag wun fun-yu wa dote u hon-su me da.

⁸ A wa zuye, <Gwaar i ut-kaap e ooge i ri,> se gwaar beet e ha mat-du yaag ut-kaap ne. Tumsu a wa swase jab-u wa uzu, <Gwaar i us-ker us-ker e ooge og-ur ro,> se ban-du gwaar beet e ha mat-du yaag us-ker us-ker.

⁹ Iya o Ru-u nomte, wa kub bisa-tu uso-u no, wa yasu me.

10 <<Da-u kab-du ut-men u ban-du ut-bisa nome, um nomug bo'. Um hyen gob-u gwaar e o us-naar u so-yu u-gwaar ne e o us-ker us-ker, ko ut-dakur, ko ut-kaap ne.

11 Se bo' um nome, Wa-tom u-Ru zu me, <Yakubu!> se um zu wa <Me ya.>

12 Wa-tom-u-Ru zu me, <Gwat, bo hyan gob-u gwaar i ooge us-naar ban-du ut-bisa i o us-ker us-ker, ko ut-dakur, ko ut-kaap ne, remu zu um hyanug nom-u Raban ooge nom-u bo u-beet.

13 Me ooge u-Ru u Beter, be-du na watu bo yunuste ut-ta'ar m-kim uka ta'ar-du ut-huktin tumsu be-du bo nomte us-tond u-me ne. U da-o yage dak-u uno za naas u-da bo mu u dak-u ur-mat-u ro.> >>

14 Rahira e Riya e shus, e zu, <<Nong it ur-zwar sok, it zamun u re-du nom-tu ut-kom tu uso-u it.

15 Wa muute it uka ham-ut ne. Wa babug it, tumsu wa horusse shik-u bo tope remu it beet.

16 Nom-u ut-kom u Ru-u ya bo dugu-du uso-u it, og-ur it de u ya'ag-u it ne, u remu iya nomon nom-u Ru-u zu bo nom.>>

17 Se Yakubu suk neta-ut wa u ya'ag-u wa ne u-dom rakum.

18 Se wa yun bisa-ut wa ut-beet u shu wa, wa kargusse u nom-tu wa kume ne ut-beet u Padan-aram se wa aruk m-mu u dak-u Kan'ana, u Gas-u uso-u wa Ishaku otte u shu'ut.

19 Kanda Yakubu u neta-ut wa, u ya'ag-u wa ne aruk, Raban o m-ra remu wa or-ut can-tu ca. Rahira hiwis ru-tu u-bu tu na maye tu e'-du bu-u tu ooge tu Raban. Tumsu wa aruk u to ne.

20 Yakubu engusse ver-us Raban net-u Aram, u wa gugumte waru wa uzu wa do'e u aruk.

21 Yakubu aruk u nom-tu wa otte ne ut-beet. Wa pus gi-yu Yufiretis, wa aruk m-da u-domu ror-tu dak-u Giriyaad.

Raban dorog Yakubu

22 Da-u rooge ut-tut, na waru Raban uzu Yakubu somog.

23 Se wa kargusse net-tu bu-u wa ut-beet ur-kot u wa ne e aruk m-som m-dor Yakubu m-roog ut-ta'er. Wa o dorru dim-u wa ut-mor u wa ne m-te ror-tu dak-u Giriyaad.

24 Se Ru-u haan udu Raban net-u Aram u bo' m-gyup da-u wa ooge m-roog, wa zu wa, <<A-bo o jarun bo zu Yakubu okon nom-o da, ko u so-o ko u yo-o da.>>

25 Raban bit wun da-u is gase u be-du wa nomte ur-rimpa u dom-u ror-du dak-u Giriyaad, Raban u net-ut wa ne e nom du e rimpa-de ut-mor u Yakubu ne.

26 Raban zu Yakubu, <<¿Yan-o bo nomu me iya? Bo engusse me us-ver, tumsu bo kub ya-ut-gwup-u ri m-nok sha-mu tok-ne i m-gag.

27 ¿Rem-u yan-o bo somte m-yasa bo engusse me us-ver? ¿Remu yan-o bo gugumte waru me, se um yage bo aruk m-yar u-tek ur-so, ut-sep ne, u gongu tu ur-so ne, us-moro ne?

28 ¿Yan-o hose bo yage um ham-ut ya-ut-gwup-u ri u ya'ag-u ya'ag-u ri ne um waru e uzu se ur-ho? Bo nomug nom-tu m-rag.

29 Um o ur-beb ne, du um dote u hon-su bo, sedi gyup-ne m-gyup Ru-u uso-u ro hyumug me uzu, a um o jarun um zu bo okon, ko u so-o ko u yo-o da.

30 U da-o bo arukte remu zu bo ekuste m-tumb ne uzu bo mu u bu-u uso ro. ¿Sedi remu yan-o wa-e bo hiwiste me ut-ru?>>

31 Yakubu shus, wa zu Raban, <<Um o hog-du u-gyer, um kabug u jab-u ri uzu bo kab ya-ut-gwup-u ro dugu-du ri ur-beb.

³² Sedi a-bō hyane wakun u ru-u ró ne, wa za ut-shu'ut ur-fat da. U shu net-tu kō-ur ró beet, gwat u hi-du warró kō abite zu okon oro u it kabne dugu-du ró u ane udu ri. A-bō hyane, se bō kab.>> Yakubu nak hyen uzu Rahira hiwistun cun-du e'-du u-bu Raban da.

³³ Raban to rimpa-ur Yakubu ukun, wa to me rimpa-ur Riya wa got, wa to tumsu be-du rimpa-du tok-ne neta-ut rò ut-yur sedi wa hyanug okon da. M-vaste wa to rimpa-ur Rahira.

³⁴ Sedi, Rahira kabgun ru-tu u-bu tu na maye tu e'-du bu-u tu ooge tu Raban wa guns u nom-du ur-shu'ut u dom-u u-rakum wa shu'ut u dom-u de. Raban gotusse kohene wa hyanug okun da.

³⁵ Rahira zu uso-u wa, <<Uso u-bu ri, a jab-u ró na u-me ne da. Um da kerre ur-yune u-shu ró da, remu zu um o hyu-mu u-pyaat yu neta-ne.>> Se wa gotusse wa hyanug ru-u e'-du u-bu wa da.

³⁶ Jab-u Yakubu nu sok wa shit Raban uzu, <<¿Yan-o um nome u yo-o? ¿Yan ba'as-to um nomu bō, tu bō otte u gotu me?

³⁷ Bō cwagusse cwu-ut ri ut-beet tu um otte. U da-o kosu me okon oro u bō hyane u ooge u ró! Cin o u ane u-shu it, u-shu net-ut in, u kowan u hyan. Yage e nomu in kwup-du us-rem!

³⁸ <<Um shu'ute u bō ne us-hak ur-shik (20). Mangu ca ró u so-u gwar-u ró ne e tamug naas-du ut-men da. Um tamug tu-du kō u-ca u-gan ban-du ca ró da.

³⁹ Um tamug mutun bō u-du u-bisa u nom-yu ur-dog hoye da, bō wu me um top nom-u enke u-beet. Tumsu bō zu um top bō i na hiwe kō u-hō kō m-gyup.

⁴⁰ Um swaag ur-kob u nom-u bō m-ank u-hō, m-tor ne, um kum-ut m-roog m-gyup da.

⁴¹ Iya-o hak-us ri ur-shik um o nom-u bō m-tok u bu-u ró! Um nong us-hak op us-nas [14] u remu bō ye'et me ya-ut-gwup-u ró, tumsu us-hak us-shishin u remu ban-du bisa-ut ró. Bō swase me nom-u ooge og-ur ri u-so u-op.

⁴² Uzu u-Ru u uso-ut ri, Ru-u Ibrahi tumsu u Ru-u uso-u ri Ishaku wu wa nome m-zap u gyer-u wa ne, uzu wa o ur-kot u-me ne da, bō za yanug me ut-kom zan. Sedi Ru-u hyanug pama-u ri tumsu uka um nomte m-ank sok, o wa'e wa nomte bō ut-him gyup-ne m-gyep uzu a-bō jarun bō zu me okon da.>>

Yakubu ne e Raban e nomug estedu us-rem

⁴³ Raban zu Yakubu, <<Neta-ut ró ya'ag-u ri e, ya'ag-u e ya'ag-u ri e, ban-du bisa-ut ró tun-to tu ri to, nom-u bō hyane u-beet u ri o, bō o m-ha ne ¿yan-o um do'e ut-nom u da-o u mottu ya'ag-u ri ne, kō u ya'ag-u e, mate ne?

⁴⁴ Haane u da-o, u yo-u nom estedu us-rem, yage u shu'ut us-nap udu yo-u.>>

⁴⁵ Yakubu kabun ur-ta'ar wa ser de u-dak m-kim uka ta'ar-du ut-huktin, u shu'ut us-nap.

⁴⁶ Se Yakubu zu net-ut wa, <<Kargussun ut-ta'ar.>> Se e kabun ut-ta'ar e kargusse to ur-kir, e re nom ut-re u kit-u kir-ru ut-ta'aru de.

⁴⁷ Raban te'e be-ur re ur-dim Jegar-sahaduta, nom-u na zu iya (ur-kir du ut-bakus) tumsu Yakubu fog be-ur re Gareed, nom-u na zuye iya tumsu u rem-du Ibraniyawa <<ur-kir du ut-bakus.>>

⁴⁸ Raban zu Yakubu, <<Dinde kir-du ut-ta'ar de du us-nap de udu ró ne u ya-o.>> O wute na fog-ut de Gareed.

⁴⁹ Na fog be-ur re tumsu Mizupa, (nom-u na zuye iya be-du wadu ur-is), remu zu Raban zuug, <<Yage Yawe wa ur-is u dom-u yo, yo-u ship estedu us-remu din-de, da-u wakun zare u hyan-du oru wa da.

⁵⁰ A mune uzu bo nongu ya'ag-u ri nom-u yo-o ko bo sur m-ga tokon neta to, ko ba shu'ute uzu wakun zaaru kit-u yo-u da, bakse uzu Ru-u gwat-du yo.>>

⁵¹ Raban zu Yakubu, <<Kir-du ut-ta'ar u dinde, tumsu u ta'ar ur-dinde du um sere u tek-u me yo.

⁵² Dinde kir-de de o us-nap, tumsu damra du ur-ta'ar dinde de de'e bak-su yo-u, uzu um zaaru pas-du ta'ar-du rinde rem um nom-tu bo nom-u yo-o da, tumsu bo zaaru pas-du de rem bo nom-tu me nomu yo-o da.

⁵³ Yage Ru-u Ibrahi u Ru-u Nahor ne, u Ru-u uso-u e ne, u wa nom-u yo-u kwup-du us-rem.>>

Yakubu nom us-tondu u dim-du u-Ru u ya-du u-gyer u uso-u wa Ishaku.

⁵⁴ Yakubu yaag ur-toog udu u-Ru ukun u-dom ur-ror wa bun ko-ur wun e haan u be-du re-du nom ut-re. Da-u e tase re-du nom ut-re, kuna e roogte u gyup-m mo.

⁵⁵ Da-u is gase ur-wun tep tep, Raban ham-ut ya-ut ut-gwup u wa u ya'ag-u ya'ag-u wa ne wa wa'-u e nu-u so-o. Wa yune wa aruk m-mu.

32

Yakubu zongte wa gotun e Isuwa

¹ Yakubu tumsu wa re u-shu u ha-m wa ne, a-tom u-Ru haan e bit wun dom-u u-fun.

² Da-u Yakubu hyane un, wa zu, <<Din-de be-de, be-du u-Ru de.>> Wa wa'-u be-ur re ur-dim Mahanayim. Nomu na zuye Mahanayim <<ut-rimpa ut-yur.>>

³ Yakubu tom a-tomu wa ne u-shu wa m-ha udu yu-wuya wa Isuwa u gas-u Seyir, dak-u Edom.

⁴ Wa zu un, <<Nom-u no de zu Isuwa uso u-bu ri or-u ri ya, <Nom-u tok-u ro Yakubu zuye ya, um shu'ute udu Raban tumsu kuna um otte m-te un o da-o.

⁵ Um otte ban-du na, u ca ne, u janka ne, u gwaar ne, u tok-ne neta-ne u campa-ne. U da-o um o tomtun sin-se rem-se udu uso u-bu ri, uzu kome kwumu hyu-m pumo udu ro.>>

⁶ Da-u a-tom ne muune udu Yakubu, e zu, <<It Haag udu or-u ro Isuwa, wa oon u campa-ne ut-kok ut-nas [400], u no wa ne gotun.>>

⁷ Yakubu hog u-gyer sok u nom-u na waru wa ne, se wa mot net-tu ooge ur-kot u wa, u ban-tu ca ne u gwaar ne u rakum ne, ut-ban ut-yur.

⁸ Wa nong us-dorog uzu, <<Ko da Isuwa kwukup ban-du ur-gan, jiya ban-du ur-gan ut-kusum.>>

⁹ Se Yakubu nom us-toog, <<Ru-u uso-u ri Ibrahi, Ru-u uso-u ri Ishaku, Yawe, bo zu me, <Arke m-mu u dak-u ro u ko-ur ro ne, tumsu me ut-wa bo re u-shu.>

¹⁰ Me um korge na zu bo kosku me cwan-ut ro tumsu nip-ut ro ne tu bo kosu me da, me yu ooge tok-u ro. Da-u um yage u-bu tumsu um pus gi-yu Jodan, um zatte okon da se kom-yu m-ha, me ya u da-o bu-u ri shu'ute u yat-o ut-ban ut-yur.

¹¹ Yawe, me ya um o us-toog udu ro, bo gu me dugu kom-tu or-u ri Isuwa. Um o hog-du u-gyer uzu wa oon u zwarnu it m-dum, u ya'ag-u ri ne u neta-ut ri ne.

¹² Bakse uzu bo nongu me estedu us-rem, bo ut-wa um re u-shu tumsu bo ut-wa u ya'ag-u ri shu'ut u-tat ba m-herereg mu m-sa, mu zaare ut-ogre da.>>

¹³ Yakubu roog ukun be-du wa otte m-gyup m-gan, se wa dugur cwu-tu u-nya dugu nom-tu ut-kom-u wa, wa tom-ut to udu yu-wuya wa Isuwa:

¹⁴ Mangu gwaar ne ut-kok ut-yur [200], gob-u gwaar ur-shik [20], mangu ca ne ut-kok ut-yur [200], tumsu kag-u ca ur-shik [20],

¹⁵ u rakum ne ur-shik u op [30], u mangu na ne ut-shik ut-yur [40], gob-u na op, mangu janka ur-shik [20], tumsu gob-u janka op.

¹⁶ Wa wu tok-ne wa e gwat bisa-ut to, ut-ban ut-ban, wa zu tok-ne wa, <<Arkun u shu ri, u no ya' ur-ker u koduhe ban-du ut-bisa de.>>

¹⁷ Wa zu ban-du ooge u shu, <<Da-u or-u ri Isuwa haane udu no wa shit no, <¿No net wan to no ooge? ¿Tumsu hene o no otte m-ha? ¿Wana tumsu otte tun-to bisa to tu no otte ut-beet?>>

¹⁸ Se no zu wa, <Bisa-tu tok-u ro Yakubu to. Sedi tu u-nya to tu wa zu na yase uso u-bu ri Isuwa. Wa oon u dim-u it.> >>

¹⁹ Wa sur m-nomu ban-du u-yurumse ut-him, udu u-tuturse ne u i ooge u gwat-du ban-tu ut-bisa ne ut-beet: <<No beet no do'e zu Isuwa nom-u u-gan uka um zutte or-ut no ne.>>

²⁰ Sedi no do'e zudu wun, <Gwat tok-u ro Yakubu oon u dim-u it.> >> Yakubu nong us-dorog uzu <<Um o ussa um swaan hi-ur ro u remu nya-u um tomté u-shu ri, da-u um hyane wun, jiya wunu kabu me ut-kom ut-yur.>>

²¹ Se cwu-tu u-nya tu Yakubu aruk u-shu wa, sedi Yakubu roog u-dim m-gyup ur-rimpa.

Yakubu nong ut-noos u-Ru ne

²² Da-u gyup-mu nome Yakubu yune wa kub neta-ut wa ut-yur, u tok-u neta-ut wa ne, u ya'ag-u campa-ne wa ne op u-gan wa pus gi-yu Jabok u e ne.

²³ Da-u wa pase u un ne u din-de jit gwug-du u-koor de, wa pust nom-tu wa otte ut-beet.

²⁴ Yakubu wa kuse u war-wa ukun, yakun campa-ya haan wa nom ut-noos u wun ne se ur-gas is.

²⁵ Da-u netu wa hyane wa kerge wun da, se wa tum sharru u-kut u Yakubu de shate da-u wa ooge ut-noos u campa-u ya ne.

²⁶ Se netu wa zu, <<Yage me um aruk, is Haag m-gas.>>

Yakubu shus wa zu, <<Um da yagu bo da se bo wage me nu-u so-o.>>

²⁷ Netu wa shit wa zu, <<¿Dim-ur ro de na zu wane?>>

Wa shus wa zu, <<Dim-ur ri de na zuye Yakubu.>>

²⁸ Se netu wa zu wun, <<Na zamun ut-swur m-fag bo Yakubu da, sedi Isra, rem uzu bo nong ut-noos u-Ru ne ut-net ne tumsu bo re ur-korro.>>

²⁹ Yakubu shit wun, wa zu, <<Gag jab waru me dim-ur ro.>>

Wun zu wa, <<¿Remu u-yan o bo otte ussa bo nap dim-ur ri?>> Se wa wa'-u Yakubu nu-u so-o ukun.

³⁰ Se Yakubu fog dim-du be-ur re Peniyer du na zuye, <<Shu-u u-Ru remu zu um hyanug u-Ru u-shu u-shu ne, m-ha iya ne um marug da.>>

³¹ Da-u ho-du o rwuun se Yakubu yage Peniyer, wa o m-da us-teger remu sharru u-kut-u wa shakte.

³² De wute Isra-ne tu-ut ap-mu u-kut da, u haan u da-o, remu zu kut-o na tumte Yakubu.

¹ Se Yakubu jakus is wa hyen Isuwa, u daan u campa-ne wa ne ut-kok ut-nas [400], se wa mot ya'ag-u wa u tek-u Riya, Rahira, u tok-ne neta-ut wa ne ut-yur.

² Se wa wu tok-ne neta-ut wa u ya'ag-u e ne u-shu, Riya doron e u ya'ag-u wa ne, tumsu Rahira ne e Yusuhu m-vaste.

³ Yakubu aruk u nu-du. Da-u wa nome mottu te-du be-du Isuwa otte, wa do'e wa he ut-jwun u shu wa u-dak uso u-ta'er.

⁴ Sedi Isuwa nom m-som wa bit wun wa ham-ut wun, se wa haatun hi-ur wun u zag ut-kap-u wa, kowan su gut-du or-u wa. Un beet kowan hu us-kan.

⁵ Isuwa got ut-neta u yaag ne. Wa shit, <<Net-ut tun-to tu ooge ur-kot u bo ne wanne e?>>

Yakubu zu, <<Yaag-u u-Ru ya'u tok-u ro e.>>

⁶ Se tok-ne neta-ut ro, da-u e o mottu be-du wun otte e hikne e haan e he ut-jwun shu-u e u-dak u ya'ag-u e ne.

⁷ Riya haan u i wa yaag-e ne, e sokot u-dak u shu wun. M-vaste Rahira haan e Yusuhu e he ut-jwun u shu wun.

⁸ Isuwa shit, <<Yan-o dorog-us ro, um hyanug ban-tu ut-bisa tun-to, ca, u gwaar ne, u na ne tu um goone u to ne u-fun?>>

Wa zu wun, <<Uso u-bu ri, um ut-sa um kum hyu-m pusmo udu ro.>>

⁹ Sedi Isuwa zu, <<Um otte nom-tu koru me, shipse nom-ut ro hi-du war ro.>>

¹⁰ Yakubu zu, <<O'o, gag jab, abite um kwumug hyu-m pusmo udu ro, kab nya-u ri, remu uzu hyan-du shu-u ro o sha-mu hyan-du shu-u u-Ru, bo ya u da-o bo kabug me u tek ur-so.

¹¹ Gag jab onke nya-u um haatun bo, remu zu u-Ru o ur-kot u-me ne um otte nom-u um o ussa u-beet.>> Yakubu ekse wun, wun kab nom-tu wa tomtun wun, Isuwa onk to ut-beet.

¹² Isuwa zu, <<To, zonge yo-u nok, me kosu bo u-fun.>>

¹³ Sedi Yakubu zu, <<Uso u-bu ri, bo hyanug ya'ag-u ri eken omon u rek-e, tumsu ban-tu ut-bisa eken otte ya-ut rektu ko'e, a it buze e m-som, e ut-murmusse beet.

¹⁴ Uso u-bu ri, gag jab, arke u-shu tok-u ro, it nokon cashi cashi, uka bisa-tu dote u kerru ur-nok u ya-ut e ne, me bitu bo u Seyir.>>

¹⁵ Isuwa zu, <<Yage um yage tokon net-ut ri to udu ro.>>

Sedi Yakubu zu wun, <<Uso u-bu ri, a se bo nong iya da! Nom-u um ooge ussa bo hog remer-m ri.>>

¹⁶ U gandi ho-ur re Isuwa aruk m-mu u dak-u Seyir.

¹⁷ Yakubu aruk m-mu u dak-u Sukot, kuna wa muute ur-be remu a-u-bu wa ne nom-ut ur-yu ukun. Tumsu wa nome bisa-ut wa u-shingi, o wa-e wa fog-ut be-ur re Sukot, nom-u na zuye Sukot be-du ur-hure.

¹⁸ M-vaste, da-u Yakubu haane dugu Padan-Aram, wa teeg bo-u Shekem m-yar, dak-u Kan'ana, wa nom ur-rimpa ut-mor u-bo ne.

¹⁹ Yakubu oog ur-kengi du u-tak be-du wa nomte ur-shum u kwam-ut pus-to tu u-kok u-gan [100]. Dugu-du a-u-bu Hamor, uso-u Shekem, wa babe Yakubu kengi-ur re.

²⁰ Kuna wa mate ur-sak wa wa'-u de ur-dim Er Erohi Isra, dim-ur re na zuye, Ru-u Isra-ne.

¹ Dekun ho-de Dinatu, gwup-u Yakubu ne e Riya, wa do'e u wa hatu eken ya-ut-gwup ut-riig i ooge u shu'ut u dak-u o.

² Sedi da-u zwar-u Hamor net-u Hiwi, faruk-u dak-u Shekem hyane Dina, wa kub wa, wa nom-u wa ur-ryapuk ur-beb.

³ Jab-u wa to udu Dinatu gwup-u Yakubu. Wa o cwan-tu gwup-u wa sok, wa nom us-rem uka wa dote u nak-du jab-u Dinatu u gom-ut wa.

⁴ Se Shekem zu uso wa Hamor, <<Um o ut-sa bo kwumnu me gwup unwa, u wa shu'ut neta ri.>>

⁵ Yakubu hog uzu Shekem naaste gwup-u wa Dinatu. Ba shu'ute uzu ya'ag-u campa-ne wa zaar u-bu da e o ur-dog u be-du gwat-du ut-bisa, wa zuug okon da se da-u e mune.

⁶ Hamor, uso Shekem, wa haan udu Yakubu wa nom us-rem u wa ne.

⁷ Da-u e o tek us-rem, ya'ag-u campa-ne Yakubu muun dugu ur-dog. Da-u e hoge nom-u nome, jab-u e nu sok, remu zu Shekem nomug nom-tu m'e u tek-u net-tu Isra du wa roogte u gwup-u Yakubu ne, nom-u kame da.

⁸ Hamor nom us-rem u Yakubu u ya'ag-u wa ne. Wa zu, <<Zwaru ri Shekem o u cwan-tu gwup-u no, um o us-kon, no ya' wa'-u-gwup-u no, Dina shu'ut neta wa.

⁹ Um o ussa u in nom ut-gu u tek-u in, u no ya' ya-ut-gwup-u no udu ya'ag-u campa-ne it, tumsu it ut-ya no ya-ut-gwup-u it udu ya'ag-u campa-ne no.

¹⁰ No ut-kere ur-shu'ut it, dak-u it u ya udu no. Shu'utun uno nom u-cerpa u it ne, a no kume u-tak u no ooge ussa, no ut-kere ut-o.>>

¹¹ Shekem nom us-rem u uso-u Dinatu ne u tu-wuto wa ne. Wa zu, <<Yagun um kum hyu-m pumo udu no, me ya'u no nom-u no zuye u-beet.

¹² Kwupun me shik-u gorom u cwu-tu ur-gu ne u-tat uka no otte ussa, me ut-top nomu no ussa u-beet. Nom-u um ooge ussa u war-o ya me, wa-gwup ko wa ut-shu'ut neta ri.>>

¹³ Remu zu Shekem naaste Dinatu, ya'ag-u campa-ne Yakubu poot Shekem e uso-u wa Hamor.

¹⁴ E zu un, <<It zaar u keru ut-nom iya da. It za ya-du gwup-u it udu i zatte ur-pes da, ut-shu'ut nom-tu m'e udu it.

¹⁵ Fun-yu ut-doru ya, yu it dote ut-ees, abite zu no ut-ees na no nomu no ur-pes uka it otte.

¹⁶ Da-u o it do'e ya'u no ya-ut-gwup-u it, it ut-kab ya-ut-gwup-u no, it-u ut-shu'ut u-me no, in shu'utun us-gan.

¹⁷ Sedi a no gugme ut-ees u na nom-u no ur-pes, it-u kabu huno it Dinatu, it aruk u su it.>>

¹⁸ Hamor e wa'-u wa Shekem e ees u nomu un waru e ne.

¹⁹ Shekem naaste u-da u nom-du kon-us sin-se da, remu wa o u cwan-tu gwup-u Yakubu sok. Shekem wa na zege m-ya m-zeg a-u-bu wa ne.

²⁰ Hamor ne e Shekem e aruk, e huut rem-us se udu nengen-tu u-bo u is-yu u-bo.

²¹ E zu un, <<Net-ut tun-to huub-ut in to, in yagun un shu'ut in u ane jab gan. Dak-u uno o u-tat o korge cundu un. Se in gaan ya-ut-gwup-u un tumsu in yasun un ya-ut-gwup-u in e ga.

²² Sedi un ut-shu'ut u in ne u ane in shu'ut us-gan u un ne a shu'ute uzu inu campa-ne in ut-nom ur-pes, uka un otte.

²³ Sedi a in nome iya, bisa-ut un u nom-tu un otte ne to ut-shu'ut tu in, yagun in ees u rem-us un ne, un shu'ut u in ne.>>

²⁴ Net-tu haane ut-beet u be-du ur-morog du u-bo e ees e kub Hamor ne e Shekem. Na nomu campa-ne beet i o u-bo ur-pes.

²⁵ Ba rooge ut-tut, ba shu'ute un omon u hog-du m-re mu ur-pes, ya'ag-u Yakubu yur, Simiyon e Rewi, tu-wuto Dinatu, e yune e kub us-van, e do'e e heese u-bo za nap-ur e, e horusse ya'ag-u campa-ne beet,

²⁶ m-ha Hamor ne e wa'u u wa Shekem. Un horusse e u van-su m-wur u un, se un kabun Dinatu dugu bu-u Shekem m-mu rimpa-ur e.

²⁷ Se ya'ag-u campa-ne Yakubu, i kuse, e haan u be-du u-tu net-ne tut otte, u-bo e koos nom-tu e otte ut-beet, remu zu e naaste huno-u e.

²⁸ E haan e koos ban-du na un, u ca ne, u janka ne, u nom-tu un otte ut-beet u-bo tumsu u-do ne ut-kengi.

²⁹ E kub nom-tu ut-kom-u un ne u ya'ag-u un ne u neta-ut un ne, u nom-tu un otte bu-ut un ne ut-beet.

³⁰ Yakubu zu Simiyon e Rewi, <<No hattun me swa-u ur-kob. No wa'ag um shu'ute nom ut-gugum udu net-tu Kan'ana u net-tu Periziya-ne, net-tu o u shu'ut u dak-u unu. In za u-tat da, a un same net-ut un, un heese me m-dum, unu ho me u bu-u ri ne.>>

³¹ Se un shus un zu, <<It zaar u yage un nomu du-dim-u it iya da. Dina a gwup wa wu kowan do'e m-roog u wa ne da.>>

35

Yakubu arukte m-mu u Beter

¹ Ru-u zu Yakubu, <<Yune bo zong bo aruk m-mu Beter bo shu'ut ukun. Bo ma-u u-Ru be-du toog wu haane udu ro da-u bo some dugu-du huno-u ro Isuwa.>>

² Yakubu zu net-tu u-bu wa u net-tu o ur-kot u wa ne, <<U kowan u rust ham-ut tu ut-ru tu za ur-fat tu wa o u to ne, tumsu muutun hi-ur no u-hen ne tumsu no swase cwu-tu u-war u no.

³ Yunun in nokon m-ha u Beter, be-du um dote ma-u u-Ru ur-sak du toog, wu onke kon-us ri da-u um ooge u swadu ur-kob wu ooge ur-kot ne kohene o um huute.>>

⁴ Se un yasu Yakubu ham-ut tu ut-ru tu un otte u nom-tu ut-to un ne. Yakubu kub nom-ut to wa takus u-dak u kug-du yakun teyu u-kwuk ya u bo-u Shekem.

⁵ Da-u un zonge un aruk, se gyer-u haan dugu-du u-Ru maas net-tu bo-tu kit-su bo-u o u-beet wakun kerge nom-du m-dum u Yakubu ne da.

⁶ Yakubu u net-tu ooge ur-kot u wa ne haan u bo-u Ruz (u na zuye Beter) u dak-u Kan'ana.

⁷ Yakubu mu be-du toog, ukun wa te'e de ur-dim Er-Beter, (nom-u na zuye, u-Ru u Beter) remu zu kuna Ru-u hatun udu wun ukun da-u wa ooge u som-mu or-u wa Isuwa.

⁸ Da-u Debora wu wurge Rebeka mare, se na dok wa u kug-du te-yu u-kwuk u-ta u Beter ne. Se na fog dim-du be-ur re Aron-bekot (na zu <<te-yu u-kwuk yu us-kan>>).

⁹ Da-u Yakubu mune dugu Padan-Aram, Ru-u sur m-haan udu wun, wa wa'u u wun nu-u so-o.

¹⁰ Ru-u zu wun, <<Dim-ur ro de na zuye Yakubu sedi na zamun ut-swur m-fag bo Yakubu da. Dugu da-o dim-ur ro do'e ut-shu'ut Isra.>> Ru-u te'e wun ur-dim Isra.

¹¹ Ru-u zu, <<Me wa Ru-u otte ur-beb du ko-uyan. Nom ur-mat u bo kum yaag u-tat, ut-dak u-tat to de rwuun, faruk-tu do'e u rwuun dugu ya'ag-u ro.

¹² Tumsu me ya'u bo dak-u um tame ya-du Ibrahi ne e Ishaku. Me ya'u bo dak-u o udu ya'ag-u ro I do'e haan u dim-u ro.>>

¹³ Ru-u aruk wa yagu wun ukun u be-du wa nomte us-rem u wun ne.

¹⁴ Yakubu ser taar-ur yadde uka ta'ar-du ut-huktin wa yunus de m-kim be-du Ru-u nomte us-rem u wa ne, se wa aguz ke u-dom sha-mu ya-du toog u nom-tu ut-swa ne u-dom, wa daas m-noog u-dom tumsu.

¹⁵ Yakubu fug be-du Ru-u nomte us-rem u wa ne Beter.

Mar-m Rahira ne

e Ishaku

¹⁶ Se un aruk un yage Beter. Tun un o m-ra u bo-u Eparat ne, Rahira heese remu ut-men tu ur-mat wa so ur-kob sok.

¹⁷ Da-u wa swa ur-kob udu ur-mat, neta wu gwat-du wun udu ur-mat zu wun, <<A-bo hog u-gyer da, u da-o bo swurug m-kwum ya-du ur-campa de.>>

¹⁸ Da-u Rahira ooge u mottu m-mar, sedi u vu'e su m-vaste wa, wa fug dim-du ya-du ur-campa wa Benomi (nom-u na zuye iya, <<Wa'-u swadu ur-kob>>). Uso ur-ya fug ur-ya Banyamin (na zu <<Wa'-u kom ut-cwa u ri>>).

¹⁹ Rahira murus na dok wa u fun-yu ha-mu Eparat (na zu Betarami).

²⁰ Yakubu ser ur-ta'ar du ut-bakus u saag-u Rahira, had da-o ta'ar-ur re omon ukun.

²¹ Isra sur m-hikne wa do'e wa ser ur-rimpa u Migdar Edar.

²² Da-u Isra ooge u shu'ut ukun, Ruben roog u Biruha ne, neta ur-kit u uso wa. Yakubu hog rem-us se za naas u-da. Yakubu otte ya'ag-u campa-ne op u yur.

²³ Yaag-u campa-ne Riya:

Ruben (mat-du u-shu Yakubu),

u Simiyon,

u Rewi,

u Yahuda,

u Issakar,

u Zeburun.

²⁴ Yaag-u campa-ne Rahira o:

Yusuhu u Banyamin.

²⁵ Yaag-u campa-ne Biruha,

tok-u Rahira o:

Dan u Napari.

²⁶ Yaag-u campa-ne Zirpa,

tok-u Riya o:

Gad u Ashur.

Tun-to to ooge dim-tu ya'ag-u campa-ne Yakubu e na matu wa u Padan-Aram.

Mar-m Ishaku

²⁷ Yakubu haan u-bu udu uso wa Ishaku u Mamre, u dapus Kiriya Arba (u na zuye Hebron), be-du Ibrahi ne e Ishaku shu'ute.

²⁸ Ishaku nong us-hak ut-shik ut-jwur [180].

²⁹ Ishaku nom vu'e su m-vaste wa, wa murus wa bit uso-tu uso-ut wa. Wa nong us-hak u-tat, ya'ag-u campa-ne wa Isuwa ne e Yakubu dok wa.

36

Yaag-u Isuwa

¹ Unto to ooge ogur-tu ko-ur Isuwa (Tumsu wa na fuge Edom).

² Isuwa gaan ya-ut-gwup yur dugu Kan'ana: Ada, gwup-u Eron ya-Het-ne, u Ohoribama, gwup-u A-na tumsu wa'-u wa'-u Zibeyon wa-Hiwi-ne.

³ Isuwa sur m-ga neta u-tuturse wu na foge Basemat. Basemat wa ooge gwup-u Ismaru tumsu du-dim-u Nebayot.

⁴ Ada matu Isuwa Eripa, Basemat mut Rewer.

⁵ Tumsu Qhoribama mut ya'ag-u campa-ne, Jewus, Jaram, u Kora ne. Yaag-u campa-ne e beet na mak-tu Isuwa e dak-u Kan'ana.

⁶ Isuwa kub neta-ut wa, u ya'ag-u wa ne u nom-tu u-bu wa ne ut-beet bisa-ut wa ne, u nom-tu ut-kom-u wa kume u dak-u Kan'ana ut-beet, wa hate m-ra dugu-du huno wa Yakubu.

⁷ Remu tat-u bisa-ut un, za ut-nome un shu'ut ur-be ur-gan da, be-du un otte u shu'ut de zaar u koru un beet da.

⁸ Isuwa (wu na zuye Edom) shu'ut u gas-u ror-tu dak-u Seyir.

⁹ Unto ooge ogur-tu ya'ag-u Isuwa, net-u Edom, wu ooge u shu'ut u gas-u ror-tu dak-u Seyir.

¹⁰ Dim-tu ya'ag-u campa-ne Isuwa ya:

Eripaz (wa'-u Ada neta Isuwa) u Rewer (wa'-u Basemat neta Isuwa).

¹¹ Yaag-u campa-ne Eripaz:

Teman, u Omar, u Zepaho, u Gatama, u Kenaz.

¹² Eripaz otte neta ur-kit wu na foge Timuna. Wa mate Amarek wu ooge neta us-kit Eripaz. E ooge ya'ag-u ya'ag-u campa-ne i neta Isuwa Ada.

¹³ Yaag-u campa-ne Rewer:

Nahat, u Zera, u Shamma, u Miza. Ine e o ya'ag-u ya'ag-u neta Isuwa Basemat.

¹⁴ Yaag-u campa-ne neta Isuwa Qhoribama gwup-u Ana tumsu wa'-u wa'-u Zibeyon, e wa mate Isuwa:

Jewus, u Jaram, u Kora ne.

¹⁵ Ine e ooge ut-faruk u tek-u ya'ag-u Isuwa wu shu'ute yu-Yat-ya ut-ko u tat.

Yaag-u campa-ne Eripaz mat-du u-shu Isuwa,

Wa shu'ute yu-Yat-ya ko-ur Teman, Omar, Zepaho, Kenaz,

¹⁶ u Kora, u Gatama, u Amarek ne. Ine e ooge i-yate ur-ko dak-u Edom wu rwune dugu Eripaz. Ine beet e ooge ya'ag-u ya'ag-u Ada.

¹⁷ Yaag-u campa-ne wa'-u Isuwa Rewer:

Nahat, u Zera, u Shamma, u Miza ne. Ine i-yate kodu rwune dugu Rewer Edom; e ooge ko-du ya'ag-u neta Isuwa Basemat.

¹⁸ Yaag-u campa-ne neta Isuwa Qhoribama:

Yu-Yat-ya Jewus, u Jaram, u Kora ne. E ooge i-yate i rwune dugu neta Isuwa Qhoribama gwup-u Ana.

¹⁹ Ine o ya'ag-u campa-ne Isuwa (wu na zu Edom), tumsu tunto o faruk-ut e.

Yaag-u Seyir

²⁰ Tunto o dim-tu ut-ko tu ya'ag-u campa-ne i rwune dugu-du Seyir ya-Hori-ne, e o u shu'ut u dak-u Edom:

Rotan, Shobar Zibeyon, Ana,

²¹ Dishon, Ezer, u Dishan. Ine o i-yate ko-du ya'ag-u campa-ne Hori, ya'ag-u Seyir, e o shu'ut u dak-u Edom.

²² Yaag-u campa-ne Rotan e o: Hori u Heman, huno-u ya-i neta Rotan wa na zuye Timna.

²³ Yaag-u campa-ne Shobar:

Arban, Manahat, Ebar, Shepaho, u Onam ne.

²⁴ Yaag-u campa-ne Zibeyon e o:

Aya u Ana. A-na wu hyane fug-su m-per yu bu-mu m-dung ur-dog da-u wa ooge u gwat-du janka uso wa.

²⁵ Ana otte yaag yur:

Ya-du ur-campa na zu wa Dishon tumsu ya-du ur-gwup na zu wa Ohoribama.

²⁶ Yaag-u campa-ne Dishon e o:
Hemadan, Eshaban, Itaran, u Keran.

²⁷ Yaag-u campa-ne Ezer e o:
Birhan, Zaaban, u Akan ne.

²⁸ Yaag-u campa-ne Dishan e o:
Uz u Aran ne.

²⁹ Ine e o i-yate ko-du Hori:
Rotan, Shobar, Zibeyon, Ana,

³⁰ Dishon, Ezer, u Dishan. Na panug dim-tu ko-ur Hori u dim-tu i-yate ne,
e o u shu'ut u dak-u Seyir.

Faruk-tu Edom

³¹ Tunto o dim-tu ut-faruk tu ooge ur-faruk u dak-u Edom kanda wakun
faruk wa nom ur-faruk dak-u Isra:

³² Bera (zwaru Beyor), wa shu'ut faruk-du Edom. Dim-du bo-u na zuye
Dinahaba.

³³ Da-u Bera mare, Jobab zwaru Zera dugu Bozara, wa shu'ut ur-faruk.

³⁴ Da-u Jobab mare, Husan dugu dak-u Tema-ne wa duus ur-faruk.

³⁵ Da-u Husan mare, Hadad zwaru Bedad wu re bo-u Midiya dak-u Mowab,
wa re ur-faruk. Dim-du bo-u wa o na zuye Afit.

³⁶ Da-u Hadad mare, Samara wu rwune dugu bo-u Masareka wa shu'ut
faruk.

³⁷ Da-u Samara mare, Shawuru wu rwune dugu bo-u Rehobot u Gas-u gi-
yu Yufiretis wa shu'ut faruk.

³⁸ Da-u Shawuru mare, Baar-hanan (zwaru Akubor) wa duus ur-faruk.

³⁹ Ba Baar-hanan zwaru Akubor mare, Hadar shu'ut faruk, dim-du bo-
u wa na zuye Pawa. Dim-du neta wun de na zuye Mehetaber gwup-u
Matad, gwup-u Mezahab.

⁴⁰ Tun-to to o dim-tu i-yate i rwune dugu-du Isuwa, i ooge u shu'ut ut-be e
te'e uka ko-ut e:

Timna, Arba, Jetet,

⁴¹ Ohoribama, Era, Pinon,

⁴² Kenaz, Teman, Mibazar,

⁴³ Magadiyer u Iram ne.

E ooge i-yate Edom, u e otte u shu'ut u dak-u e otte.

Isuwa ooge uso u Edom-ne.

37

Yusuhu nong bo'

¹ Yakubu shu'ut u dak-u Kan'ana, be-du uso wa tamte shu'ut-du ur-hamut.

² Ogor-tu ya'ag-u Yakubu ya:

Da-u Yusuhu ooge us-hak op us-ta'er [17], wa o u gwat-du ban-du ut-bisa u
tu-wuto wa ne, ya'ag-u campa-ne Biruha u ya'ag-u campa-ne Zirpa, neta-tu
uso-u wa, se wa haatun uso e rem-su za so-se u mottu nomu tu-wuto wa ooge
ut-nom.

³ Isra cwanug Yusuhu m-zeg ya'ag-u campa-ne wa beet, remu zu wa matuk
wa' u da-u nengen-ur wa. Isra nomu Yusuhu toggo-u so-ya.

⁴ Da-u tu-wuto wa hyane uzu uso-u e zek-u cwan-ut wun, e gugum wun. E
nomtu wun rem-us so-se da.

⁵ Yusuhu nom bo' da-u wa ware tu-wuto wa ne bo'u wa nome, e sur m-
gugum wa.

⁶ Wa zu un <<Hogon bo'u um nome.

⁷ Da-u in ooge u gugur-du gug-tu fat u-tak se du ri gug-de yune ur-ees m-kim, da-u o tu no gug-to haane to gunus du ri gug-de to kwukut u-dak.>>

⁸ Tu-wuto wun zu wun, <<Bo ut-sa bo shu'ut faruk u-domu it? Bo ut-gwat uzu bo ut-shu'ut faruk-u it?>> Se e sur m-gugum wun remu bo'u wa nome u nom-u wa waru e ne.

⁹ Da tase sur m-nom okon bo' o. Wa waru tu-wuto bo'-u o, wa zu, <<Hogon, um swurug m-nom okon bo' o, sedi u uno da-o, ur-ho, u pyaat ne, u reger ne op-u yur e he ut-jwun u shu ri.>>

¹⁰ Uno da-o wun wargu uso ro bo'-u o uka wa wartu or-ut wa ne, se uso wun hagusse wun. Wa zu wun, <<Bo m-hyan uzu ino ro u-me ne u tu-wuto ro ne it-u ut-haan it he ut-jwun u-dak u-shu ro?>>

¹¹ Sedi tu-wuto Yusuhu o ur-shub, uso wun hu us-dorog uzu, yan-o bo'u no ooge ut-zu.

Tu-wuto Yusuhu bupuste wa

¹² Dekun ho-de or-ut wun o u gwat-du ban-du ut-bisa tu uso e u Shekem.

¹³ Isra zu Yusuhu, <<Uka bo nupte, tu-wuto ro o u gwat-du ut-bisa u dapus Shekem. Zonge um tom bo udu e.>>

Wa zu wun, <<Um zongte.>>

¹⁴ Se uso un zu wun, <<De'e, bo hyan tu-wuto ro ne u ban-du ut-bisa ne uka e otte, se bo mun bo waru me uka e otte.>> Yakubu tom Yusuhu dugu fug-yu Hebron m-ha Gas-u Shekem.

Da-u Yusuhu teye bo-u Shekem,

¹⁵ wakun net wa hyen wun ut-riig ur-dog wa shit wun, wa zu wun, <<Yan-o bo ooge ut-goot?>>

¹⁶ Yusuhu zu, <<Um o gotu tu-wuto ri ne. Gag jab, kko bo waru me be-du e otte u gwat-du ut-bisa?>>

¹⁷ Se net-u wa zu wun, <<U, un yunge dugu ane, sedi um hok un o ut-zu, <Yage in de'e u gas-u Dotan.>>>

Se Yusuhu dor or-ut wa ne m-ha Dotan, wa bit un ukun u Dotan.

Na bupuste Yusuhu m-tok

¹⁸ Da-u or-ut Yusuhu hyanne wa u daan, e nup wa dugu m-ra. Da-u wa nomne ut-mor u un ne, un gug nu-ut un uzu un ho Yusuhu.

¹⁹ Un zu or-ut un ne, <<Wa-bo'-u wa ya jit u one.

²⁰ Haanun, yagun in hoon wun na guns wun u men-tu ur-gan u-me du-ut tun-to se na zu nom-yu ur-dog hooste wun. Na hyan ma-du bo'-u wun uka o dote ut-nom!>>

²¹ Da-u Ruben hoge nom-u un o ut-sa ut-nom, wa su wa ruut wun dugu kom-ut un, Ruben zu un, <<Ana ho wun da.

²² Ana aguz m-hyu da. Gunsun wun u men-tu ut-ur ur-du u ane u-me ur-dog, sedi taas u wakun o m-tam wun da.>> Ruben zuug iya remu uzu wa ruut te wun m-yasa dugu-du e u wa muut wun udu uso wun.

²³ Da-u Yusuhu teene be-du or-ut wa ne otte, se e kemusse toggo-u so-ya yu wun otte m-wa e host ya.

²⁴ Se un kub wa, un guns wa u men-tu ur-du du zatte m-bu da, bu-mu zaar de da.

²⁵ Un o u shu'ut u re-du nom ut-re, se un jakus is un hyan ban-du Isma'iru-ne a-u-cerpa-ne, e oon dugu Giriyaad. E gakkun rakum-u e cwu-tu wus u-hakun ne ut-go ut-go, u noog-mu mur ne, e o dom-u u-fun u huutu to u Masar ut-bab.

²⁶ Yahuda zu hūnō-ūt wa, <<¿Yan swūrmō in dō'e ut-kwum a in hōon or-ū in tumsu in takus hyu-m wa?

²⁷ Haanun, in bupus wun udu net-u Isma'iru-ne. A in o m-tam wun da, ba shu'ute or-ū in wa u oye. War-u in o u hyu-m in ne.>> Or-ut wun ees u nomu wun waru e ne.

²⁸ Da-u netu u-cerpa tu Midiya-ne ne haane, tu-wuto Yusuhu rwutun wa dugu ut-u ur-du. E bupus wa udu net-ut to kwam-ut pus-to shik ur-shik [20], na kub wa m-cwa u Masar.

²⁹ Da-u Ruben barme u be-du du-ur re wa hyanug Yusuhu da, se wa kemusse cwu-tu u-war u wa u remu namu jab.

³⁰ Wa aruk m-mu udu or-ut wa ne wa zu e, <<Wa'-u wa zamun ukun da, u da-o ¿re-o um dote ut-nom?>>

³¹ Se or-ut Yusuhu ho gobor-du u-gwaar, e guns toggo-u Yusuhu hyu-mu u-gwaru mo.

³² Un kub toggo-u so-ya ya un muutu uso un tumsu un zu, <<It kwumug toggo-u inya. Gwat bo hyan ko toggo-yu zwaru ro ya re.>>

³³ Wa nup ya. Wa zu, <<Toggo-yu zwaru ri ya, yakun nom-yu ur-dog tuuste wa, za u-sakna na tuuste Yusuhu.>>

³⁴ Yakubu kemusse toggo-yu u-waru wa. Wa wu cwu-tu kose-du namu jab wa nom m-roog u-tat wa o dorog-us Yusuhu.

³⁵ Yaag-u wa beet e haan e rustu wa jab, sedi e kerge rustu jab-u wa da. Wa zu, <<U tek-u namu jab se, um heeg u-sag u be-du zwaru ri otte.>> Se wa nom us-kan u remu Yusuhu.

³⁶ Da tase, net-tu Midiya-ne e bupse Yusuhu udu Potipa wu ooge u tek-u i-yate Faruk-u Masar, Potipa wa ooge yu-Yat-ya e'-du pyu.

38

Yahuda e Tamar

¹ U da-u o, Yahuda yage tu-wuto wa u tu-dimu wa ne. Wa do'e wa shu'ut udu wakun campa wa wu bo-u Aduram na zu wa Hira.

² Kuna Yahuda hyente gwup net-u Kan'ana wa'-u Shuwa. Yahuda gu wa wa roog u wa ne.

³ Wa nom ut-men wa mut ya-du ur-campa, na te'e wa ur-dim Er.

⁴ Wa sur m-nom ut-men wa mut ya-du ur-campa na te'e wa ur-dim Onan.

⁵ Wa mut tumsu ya-du ur-campa wa te'e de ur-dim Shera. U da-u Yahuda o Kezib da-u o wa matu Shera.

⁶ Yahuda nongu mat-du u-shu wa Er ur-gu, na zu neta wa Tamar.

⁷ Sedi Er, mat-du u-shu Yahuda, net-u yo-wa wa udu Yawe; se Yawe ho wa.

⁸ Se Yahuda zu Onan, <<Rooge u neta yu-wuya ro ne, yu-wuya ro marug za wa'. Remu iya ga bomsu wa bo roog u wa ne ko bo kwumu yu-wuya ro yaag i do'e re-du og-ur wa rem uzu iya-o kim-us in zutte bo nom.>>

⁹ Sedi Onan nup uzu ya'ag-u e za shu'utu ya'ag-u wa da; da-u wa ooge m-roog u neta yu-wuya wa ne, se wa daas ut-bas u-dak u taas wa matu yu-wuya wa yaag da.

¹⁰ Sedi nom-u wa nome shu'ute nom-u yo-o udu Yawe; se wa kub fat-ur ro.

¹¹ Yahuda zu Tamar kumu wa, <<Shu'ute uka bom-us u bu-u uso-u ro, se Shera zwaru ri rogomte.>> Wa nong iya remu zu wa nong us-dorog uzu, <<Wa kere ut-mar kowa, uka tu-wuto wa.>> Se Tamar aruk m-mu wa shu'ut u bu-u uso wa.

¹² Da-u hak-su nome u-tat neta Yahuda, gwup-u Shuwa, marug. Da-u Yahuda tase namu jab, wa do'e u Timna, udu net-tu ooge orru can-tu ca wa, u huub-u wun ne Hira netu Aduram wa do'e u wun ne.

13 Da-u na waru Tamar, <<Uzu uso-u campa rò u fun-yu ha-mu Timna u remu wa or-ut ca wa.>>

14 Tamar nak uzu Shera rogomte, sedi okon nomo zaar u na nome uzu u wa haan wa ga wa da. Remu iya wa host cwu-tu ut-bomos wa hobogse hi-ur wa u-gere remu wa engusse hi-ur wa. Se Tamar shu'ut u kit u-fun yu na tote me bo-u rek-o u na zuye Enayim, yu ooge dom-u fun-yu ha-mu Timna.

15 Da-u Yahuda hyane wun, wa kub uzu wa-u-as wa, remu uzu wa hogopte shu-u wa u-gere.

16 Wa nak uzu kumu wa da, wa do'e udu wa u kit-u fun. Wa zu, <<Haane um roog-u bo ne.>>

Se Tamar zu, <<¿Yan o bo de ya'u me u bo roogte u-me ne?>>

17 Se wa zu, <<Me ya'u bo ya-u gwaar ban-du gwaar-u ri.>>

Tamar zu, <<¿Okon oro u bo do'e ya'u me u do'e ut-shu'ut us-nap kanda bo tomtun me u-gwaar?>>

18 Wa zu, <<¿Yan go-du us-nap se bo ut-sa?>>

Tamar zu wun, <<Hatun me kom-yu m-ha ró, u-regez yu gekes ne u kwat-yu u-kom u ró ne yu otte dim-ur ró ne.>> Se wa yase to udu wun. Se Yahuda roog u wun ne, se Tamar nom ut-men dugu-du wun.

19 Da un tase, Tamar yune m-mu, wa hast gerre-yu wa hopse, se wa wu cwu-tu ut-bomos wa.

20 Da tase Yahuda tom huub-u wa Hira netu Aduram u ya-u gwaar ne, u remu wa kabtun nom-tu wa yase neta-u ya, sedi Hira hyanug Tamar da.

21 Se wa shit campa-ne i ooge ukun, wa zu, <<¿Hene o kaar-yu be-du m-gir yu ooge u ana otte, kaar-yu nome ut-huuk u Enayim u kit u-fun?>>

E zu wun, <<Yakun kaar ya yu be-du m-gir zaar u shu'ut u ane da.>>

22 Se wa mu udu Yahuda, wa zu, <<Um hyanug wun da. Net-tu o ukun e zuug, <E tamug nap-du u-kaar o ukun u be-du m-gir da.>>

23 Yahuda zu, <<Yage wa shipus nom-tu wa otte, taas in shu'ut nomtu ut-numus da. Me ya um tom-ut te wun ya-u gwaar yu o yunne, sedi bo hyanug wun da.>>

24 Da pyaat-su us-tut arke, na waru Yahuda, <<Kumu ró Tamar cwaag u fun-yu m-kaar, u remu iya wa o ut-men ne.>>

Yahuda zu, <<Rwutun wun u dim-u u-bo, no doos wun u-ra se wa marug.>>

25 Da-u na rwutun Tamar u remu na hoot wa, se wa nom tom udu kumuwa uzu, <<Se wa zu um o ut-men ne dugu-du net wu otte tun-to nom-to. Gwatun to no hyan ko wana otte to. Kom-yu m-ha wa ya u kwat-yu u-kom u wa ne u regez yu gekus wa ne.>>

26 Se Yahuda bakus nom-ut to. Wa zu iya o <<Wun zek me ur-mot, remu zu um yaag wun wa-u ri Shera wa ga wun da. Um nom-ug nomu so-o da.>> Wa swurug m-roog u wun ne tumsu da.

27 Da da-u ur-mat nome, se Tamar mut ya-ut-zwar yur.

28 Da-u wa ooge ur-mat, wa-gan rwutun kom-u wa u-do; Se wu ooge u mastu wun wa kub u-randi wa gagu wa ur-kwaz-du u-kom. Wa zu, <<Unwa wa ba-e m-rwuun.>>

29 Sedi da-u wa haste komu wa, oru wa bu m-rwuun. Wa mastu wun zu, <<Gwat uka bo mortun m-yat iya!>> Se wa te'e wa ur-dim Perez.

30 Du-dim rwuun u randi-u jaz-ya ne m-gag u kom-u wa, na zu wa Zera.

¹ Da tase, ko-du Isma'iru-ne e kub Yusuho m-ha u Masar. Kuna Potipa oot-un Yusuho dugu-du un. Potipa net-u Masar wa wu ooge u tek-u i-yate Faruk tumsu yu-Yat-ya yu ur-e' wu nome e'-du faruk.

² Yawe o ur-kot u Yusuho ne. Da-u wa ooge u shu'ut u bu-u yu-Yat-ya wa netu Masar, wa shu'ut wa re-du ur-korro u nom-u wa o ut-nom u-beet.

³ Potipa hyanug uzü Yawe u-Ru o ur-koto u Yusuho ne, remu zu wa yaag Yusuho re-du ur-korro u nom-u wa o ut-nom u-beet.

⁴ Yusuho kum hyu-m pus-mo udu Potipa wa nom ur-so u wa ne. Wa wu Yusuho shu'ut wa-gwat-du bu-u wa u nomu wa otte ne u-beet.

⁵ Dugu da-u o Potipa wu Yusuho wa shu'ut yu-Yat-ya bu-u wa u nomu wa otte ne u-beet, Yawe wa'agu bu-u net-u Masar Potipa nu-u so-o u remu Yusuho. Nom-tu u-bu wun ut-beet to hu m-da hon-hon, u nom-tu ur-tomu wun ne, u bisa-tu u-bu ne to hu u re-u u-shu.

⁶ Potipa yasü gwat-du nom-tu wa otte ut-beet, ko-uyan shu'ut u kom-ut Yusuho. Potipa ruus-u fun-u ko-uyan u-beet. Ga-du ut-re de Potipa dote u nom-du us-dorog u warre.

Yusuho otte u-ma u-war u so-o u zwaru m-hyan u zwaru u-shu ne.

⁷ Remu iya, da okun da-o nome neta Potipa got war-u Yusuho wa heese cwan-ut Yusuho. Dekun ho-de wa zu wa, <<Haane bo roog u-me ne!>>

⁸ Yusuho gugum, wa zu neta yu-Yat-ya wa, <<Gwat! Uso u-bu ri, za wadu jab-u okon u bu-u uno da. Nom-u wa otte u-beet wa ya'aste ko-uyan u kom-ut ri um ha gwat-du to.

⁹ U-bu ane wakun zaar wu zege me da. Yu-Yat-ya ri hooste me okon u ana da se bo, u remu zu bo neta wa bo oye. ¿Re-o um dote u nom-du nom-ut yo-to ut-ba'as ne u shu u-Ru?>>

¹⁰ Neta-u ya re u-shu nomu Yusuho us-rem ko-uyan ho-de, Yusuho gugum wa roog u wun ne, ko wa dapurse wun.

¹¹ Dekun ho-de Yusuho cwaag u-bu remu wa nom-ut ank-mu u-bu, u tek-u tok-ne wakun zaar u-bu da.

¹² Se neta-u ya shipis toggo-u Yusuho. Wa zu, <<Rooge u-me ne!>> Yusuho ru m-som u-do, sedi wa yage toggo-u wa u kom-ut wun.

¹³ Da-u wun hyane Yusuho somog, wa yage kus-tu m-wa u wa udu wun wa aruk m-som m-rwu u-do,

¹⁴ se neta-u ya fog tok-ne u-bu wa. Wa zu un, <<Gwatun! Campa ri haatun tok netu Ibra-ne u ane wa muute na ragne! Wa cwagun u kur-u ri u remu wa nomtu me ur-ryapuk, um nom ut-jar m-yat.

¹⁵ Da-u wa hoge um nong ut-jar, se wa ru u-bu m-som, wa yage toggo-yu do u wa udu ri.>>

¹⁶ Wa cin toggo-yu u-war u Yusuho se da-u yu-Yat-ya wa muune.

¹⁷ Se wun ware campa ro nomu nome, uzü, <<Tok-u wa wu bo kabne in dugu Ibra-ne, wa cwagun u-me kur-u ri wa o ussa wa nomu me ur-ryapuk.

¹⁸ Tumsu da um nome ut-jar, wa aruk m-som. Wa yage toggo-yu do wa u kom-ut ri, wa som m-rwu u-do.>>

¹⁹ Da-u yu-Yat-ya Yusuho hoge nomu neta wa ware, uzü iya o tok-u wa nomte neta wa, se Potipa nom jab sok.

²⁰ Se yu-Yat-ya Yusuho huut wa u bu m-tok be-du faruk cinte i nome wa ut-ba'as, wa shu'ut ur-kot u tok-ne.

²¹ Yawe o ur-kot u Yusuho ne u bu-u m-tok, wa kose wa ut-cwan, wa kum hyu-m pusmo udu wa e'-du bo-u m-tok.

²² Yu-Yat-ya a e'-du bu-u m-tok yasü Yusuho gwadu a-bu-u m-tok, ko-uyan o na o ut-nom Yusuho wa o yu-Yat-ya.

²³ Yu-Yat-ya a-bu-u m-tok yage ko-uyan u kom-ut Yusuho. Yawe o ur-kot u Yusuho ne, wa yaag wa re-du ur-korro u bu-u m-tok.

40

*Yusuhu wargu a-bu-u m-tok ne
yur bo'-su e nome*

¹ Da-u okon da-o arke, se tok-ne Faruk-u Masar yur nom nom-u nase faruk jab. Yu-Yat-ya ya-du faruk nomtu ut-swa u yu-Yat-ya zwa-u wa ur-beredi ne e beet e nomu yu-Yat-ya e nom-u na-su Faruk-u Masar jab.

² Se Faruk-u Masar naas jab sok u remu i-yate wa ne yur, yu-Yat-ya ya-du faruk nomtu ut-swa u yu-Yat-ya zwa-u wa ur-beredi ne.

³ Wa tage e u bu-u yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok ne u be-du Yusuhu otte tage.

⁴ Yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok wu' Yusuhu wa shu'ut wa-gwat-du un.

Da-u un ooge me bu-u m-tok u-da u-tat.

⁵ M-gyup m-gan, yu-Yat-ya ya-du faruk nomtu ut-swa u yu-Yat-ya zwa-u wa ur-beredi ne e nom bo' u-da u-gan bu-u m-tok, bo' un beet kowan o mu wa sha-mo.

⁶ Da-u Yusuhu haane udu un ur-wun, wa hyen uzu un o namu jab.

⁷ Yusuhu shit i-yate i o m-tok udu Faruk-u Masar, i oye ur-kot u wa ne u bu-u m-tok-u yu-Yat-ya wa. Wa zu e, <<Yan-o no otte u na-su shuut no inya? >>

⁸ E zu wun, <<It nong bo' it yur. Wakun zaar hen wu de waru it zun-mu bo'-us o da.>>

Se Yusuhu zu un, <<Ru-o yu'e zun-mu ko-uyan, warun me bo'-su no nome.>>

⁹ Yu-Yat-ya ya-du faruk nom-tu ut-swa waru Yusuhu bo'-u wa nome, wa zu, <<U-me bo' um hyang te-yu inabi u-shu ri.

¹⁰ Te-yu inabi ya o us-fe ne us-tut. A wa tak-ne nom-du ut-ran, se pyak-ut tu rwuun, za wa as ya-ag-u inabi rwuun.

¹¹ Me hen um o m-shup u kok-u m-bu faruk ne u kom-u ri, se um kub yaag-u inabi um vins e kok-du m-bu tumsu um yasu Faruk-u Masar de u kom-u wa.>>

¹² Yusuhu zu wun, <<Zun-mu bo'-u ro ya. Fe-us se us-tut roog-mo ut-tut.

¹³ Ba roog-mu ut-tut ar-ke, Faruk-u Masar do'e rwutun bo dugu bu-u m-tok, wa de mutu bo u og-ur ro. Tumsu bo shu'ut wa ya-du faruk nom-tu ut-swa uka bo otte m-nom ur-takun.

¹⁴ Bakse me a nomu um waru bo shiye. Nomu me ur-sege bo nomu Faruk-u Masar us-rem u remu ri, u remu na rwutun me dugu bu-u m-tok uno.

¹⁵ Me na kabun me ur-beb dugu dak-u Ibra-ne, u haan u Masar. Um nong okon u kore uzu na hatun me u ana bu-u m-tok da.>>

¹⁶ Da-u wu zwa-u Faruk ut-beredi hoge zun-m some mu na ya'e wa ya-du faruk nomtu ut-swa u bo'-u wa, se wa zu Yusuhu, <<Ko me um nomug bo' um o koor-tu ut-beredi ne ut-tut u-domu hi-ur ri.

¹⁷ U-dom koor-du shuug u nom ut-re so-to ne ut-go ut-go u na nome remu Faruk-u Masar, tumsu no o re-du o dugu koor-du o hi-ur ri.>>

¹⁸ Yusuhu zu, <<Zun-mu bo' ro ya, koor-ut to ut-tut roog-mo ut-tut.

¹⁹ Nom-u bo' o ya-du m-zun ya. U tek-u roog-mu ut-tut, Faruk-u Masar de kupsu hi-ur ro, dugu war-u ro. No ur-dog do'e tu-du war-u ro.>>

²⁰ U ho-du ur-tuturse, de oye ho-du bakus-du mat-ur Faruk-u Masar ne, wa zongte i-yate wa ur-morog. Se wa rwutun wa yu-Yat-ya ya-du faruk-u nomtu ut-swa, u yu-Yat-ya zwa-u faruk ur-beredi ne, wa haatun e u shu nengen-ut wa.

²¹ Se wa muut yu-Yat-ya ya-du faruk nom-tu ut-swa u og-du wa otte, kowa ut-re u-shu u ya-du Faruk-u Masar m-bu u kom-u wa.

²² Tumsu Faruk-u Masar tur yu-Yat-ya a zwa-du ut-beredi u-ho u-dom u-te uka Yusuhu wartu un da-u wa ooge ya-du un m-zun.

²³ M-ha iya ne yu-Yat-ya ya-du faruk nom-tu ut-swa bakuste u Yusuhu ne da, wa kuus ut-to wa ne.

41

Bo-us Faruk-u Masar

¹ Da-u shu-du hak-su us-yur arke, Faruk-u Masar nom bo', uzu wa o ees u kit-u gi-yu Niru.

² Da-u na' ta'er, i oye m-yar ne, ut-birig ne, rwuun dugu gi-yu Niru. E heese tudu gwa-tu oye u-kit u-gi.

³ Se eken na'-e ya ta'er za ut-birig, m-ga ne za so-ye, e rwuun tumsu dugu gi-yu Niru. E ees u dim-u na' ta'er i otte ut-birig ne dap-us u-gi.

⁴ Se na' i m-ga i za so-ye toromse na' ut-birig. Da-u o Faruk-u Masar zute.

⁵ Tumsu roog-mu kos wa. Wa sur m-nom bo' u-yurumse, rop-tu hyu ut-ta'er, tu so-to sok tu shuuse yaag sok, to cwun u-domu kamb-yu u-hyu u-gan.

⁶ U dim-u un, seken kamb-su hyu se us-ta'er se apun, su za ut-birig. Da-u mya-mu udom furne, se rop-tu hyu to ryamusse, to guus.

⁷ Rop-tu hyu to tu za ut-birig to toromse rop-tu hyu ut-ta'er tu m-yar, tu shuse yaag. Se Faruk-u Masar zute; wa hyen uzu bo' o.

⁸ Se ur-wun, jab-u Faruk-u Masar nuus. Se wa tom na fagnu wa a-u-gwat-ne u a-m-nap-ne i dak-u Masar beet. Se wa waru e bo'-us wa. Na kwumug wu waru wa nu-du bo'-us se da.

⁹ Da-u o yu-Yat-ya ya-du Faruk-u Masar nom-tu ut-swa zuye, <<U ya-o, um bakuste u baas-ut ri ne.

¹⁰ Faruk-u Masar hog us-ryap u tok-u wa ne, tumsu Faruk-u Masar huut me u wa zwa-u faruk ur-beredi ne u bu-u yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok ne.

¹¹ It nomug us-bo' it beet m-gyup m-gan, kohene bo' o otte mu wa zun-mo.

¹² Wakun zwar-wa oro ukun ur-kot u it ne, net-u Ibra-ne, tok-u yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok ne. It waru wa bo'-us it, se wa waru it zun-mu bo'-us it. Wa waru kowan zun-mu bo'-u wa nome.

¹³ Ko-uyan nom hon-hon uka wa zutte. Na mutun me u og-ur ri uka wa zutte wu ya-du faruk nom-tu ut-swa. Wa zwa-u faruk ur-beredi na ho wa.>>

¹⁴ Da-u faruk hoge iya, wa tom tok-ne, na fagnu Yusuhu. E do'e e fagnu Yusuhu, dugu bu-u m-tok. Da-u Yusuhu tase u-or se wa wu tokon kus-to, wa aruk m-cwa wa ees u-shu Faruk-u Masar.

¹⁵ Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<Um nomug bo'. Um kwumug wakun wu waru me zun-mu bo'-u o da. Tumsu um hok uzu bo ye'e zun-mu bo'>>

¹⁶ Yusuhu zu Faruk-u Masar, <<Me wa ye'e zun-mu bo' da, sedi Ru-o ya'u Faruk-u Masar zun-mu wa ooge ussa.>>

¹⁷ Se Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<U bo'-u ri, um o ees u kit-u gi-yu Niru.

¹⁸ Se na' ta'er rwuun m-yar ne, ut-birig ne, dugu me u-gi yu Niru, se e heese tu-du gwa-tu o u kit-u u-gi.

¹⁹ Tumsu eken na'-e rwuun u dim-u e za ut-birig, za so-ye. Um tamug hyan-du go-du e u dak-u Masar da.

²⁰ Se na' ta'er, i za ut-birig i za so-ye, toromse na' ta'er i ut-birig.

²¹ Tumsu da un toromse e, wakun zaar ut-nap uzu un cwarug okon da, remu zu e omon m-ga ne uka ur-takun. Da-u o um yune.

²² <<Se roog-mu sur m-kab me, tumsu um nom okon bo' o, um hyanug rop-tu hyu ut-ta'er, to shuuse yaag sok tu so-to, to cwugun u-dom u-kamb u-gan.

²³ U dim-u e, tokon rop-tu hyu to ut-ta'er to cwuun to zatte yaag da. Da-u mya-mu udom furne, se rop-tu tu hyu to ryamusse, to guus.

²⁴ Se rop-tu ryaamse toros rop-tu hyu ut-ta'er tu so-to to. Um wargu a-u-gwat-ne sedi wakun kerge waru me bo'-u ri da.>>

²⁵ Yusuhu zu Faruk-u Masar, <<Bo'-us ro o us-gan. Ru-u wargu Faruk-u Masar nom-u wa ooge ussa ut-nom.

²⁶ Na'-u so-ye ta'er hak-se us-ta'er, rop-tu hyu to ut-ta'er hak-se us-ta'er, nom-o u-gan tumsu bo'-se us-gan.

²⁷ Na' ta'er i otte m-ga za ut-birig, i rwuune u-dim tumsu hak-se us-ta'er. Tumsu rop-tu hyu to ut-ta'er za yaag i mya-mu u-dom furne e ryamusse: to ooge hak-su us-ta'er su us-mer.

²⁸ <<Iya otte uka um zutte Faruk-u Masar, Ru-u koksu Fir'una nomu wa do'e ut-nom.

²⁹ Na do'e u nom-du us-hak us-ta'er su nom-ut-re sok dak-u Masar u-beet.

³⁰ Sedi hak-su us-mer us-ta'er do'e u dornu dim. U da-u o na do'e u ku'us ut-to u nom ut-re u na nome ne u-beet u dak-u Masar. Tumsu mer-su do'e u nom-du u-tat u-dak u-beet.

³¹ Mer-su do'e ut-shu'ut uka zu na tamug nom-du nom ut-re u Masar da, u remu tat-u us-mer su na do'e ut-nom.

³² Nomu wa-e bo' hatun us-fun us-yur udu Faruk-u Masar na o ussa wa nap nomu do'e ut-nom uzu Ru-o nome dorog-su nom-du o nom-o u hi-du war-wa, tumsu Ru-u do'e u nom-du o za m-tumb.

³³ <<Remu iya, yage Faruk-u Masar sa net wa-m-nap u net wu otte dorog-us so-se ne, wa shu'ut yu-Yat-ya u gwat-du dak-u Masar.

³⁴ Yage Faruk-u Masar wa i-yate u-dak u Masar. E kargusse u-gan ut-tan u tek-u nom-tu ur-tom tu na do'e ut-kwum hak-su us-ta'er su na dote nom-du nom ut-re sok.

³⁵ E do'e u kargusse nom-tu ut-re tu hak-us so-se su nom ut-re su one u tek-u beb-ur Faruk-u Masar, na cin to ut-bo u na kum-ut nom ut-re.

³⁶ Nom ut-re o do'e ut-shu'ut ur-cun u remu u-dak, u na kum-ut nom ut-re u hak-su us-ta'er su us-mer su do'e u haan dak-u Masar, taas u net-tu u-dak u mar us-mer da.>>

Faruk-u Masar wa'ag Yusuhu yu-Yat-ya u dak-u Masar

³⁷ Rem-us se nom Faruk-u Masar ur-zwar u tu-yat-to wa ne.

³⁸ Faruk-u Masar zu tu-yat-to, <<Inu kwumu net go-du wa wu otte Yar u-Ru?>>

³⁹ Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<Remu zu Ru-u koksu bo tun-to nom-to, wakun zaar wa dorog-us so-se wa-m-nap uka bo da.

⁴⁰ Bo shu'ut yu-Yat-ya u pada-u ri. Tumsu net-ut ri ut-beet e do'e yasu hi-du war-e udu ro, e ya bo m-zeg. U-domu pora-du ur-faruk de um dote u zeg-du bo u warre.>>

⁴¹ Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<Gwat, u da-o um wa'ag bo shu'ut ur-faruk dak-u Masar u-beet.>>

⁴² Se Faruk-u Masar host kwaan-yu ut-komu wa, wa wa'-u Yusuhu ya u-jo-u, tumsu wa wa'-u Yusuhu cwu-ut so-to. Tumsu faruk wa'-u wun regez shik yu u-kwam yu bu-mu ut-ro u geksu wa.

⁴³ Faruk-u Masar zonge Yusuhu wa sak u-domu keke-yu u-jwaak ka wa ur-sege wa, remu wa shu'ut wa ur-sege faruk. Se net-tu yune ut-jar uzu, <<Ya un ur-be!>> Na wa'ag Yusuhu wa shu'ut yu-Yat-ya dak-u Masar u-beet.

⁴⁴ Se Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<Me o Faruk-u Masar, tumsu da ees-ut ro ne da, wakun zaar Masar wu do'e u nom-du okon nomo da.>>

⁴⁵ Faruk-u Masar wa'-u Yusuhu dim-ur po-de na zu Zapena-Paneya. Se wa yu Yusuhu Asenat gwup-u Potipara ur-gu wa-toog bo-u On. Yusuhu aruk m-cwa dak-u Masar u-beet, u wa shu'ut neta wa.

⁴⁶ U da-u o Yusuhu o us-hak ur-shik-u op [30], da-u wa cwaye u nomu Faruk-u Masar m-ank. Remu wa nom-ut ank-m wa, wa yage u-pada u faruk m-caw dak-u Masar.

⁴⁷ Da u hak-su us-ta'er nome su nom-ut-re nom ut-re nom u-tat u-dak u-beet.

⁴⁸ Yusuhu kargusse nom ut-re u hak-su us-ta'er su nom-ut-re u dak-u Masar. Tumsu wa cin nom ut-re ut-bo. Ko-u-he bo-o wa wu na kargusse nom ut-re u na gwaye u tak-tu us-kit ut-beet.

⁴⁹ Yusuhu kargusse nom ut-re u-tat, uka hereg-mu u-gi. Se wa yage ut-ogor remu zu wakun zaar u keru ut-ogor da.

⁵⁰ Kanda hak-su us-mer u teen, Asenat gwup-u Potipara wa-toog-u bo-u On, neta Yusuhu wa matu Yusuhu yaag-u campa-ne yur.

⁵¹ Yusuhu te'e mat-du ur-takun ur-dim Manase. Wa zu, <<Ru-u wa'ag um kuuste ut-to u tok-m ri ne u net-tu bu-u uso ri ne.>>

⁵² Ya-du ur-zwar du u-yurumse Yusuhu zu wa Ifaramu. Wa zu, <<Remu zu Ru-u yaag me yaag u dak-u um nomte m-tok.>>

⁵³ Hak-su us-ta'er su nom ut-re u-tat teeg ur-ma u dak-u Masar.

⁵⁴ Se hak-su us-ta'er su us-mer takun, uka Yusuhu zutte. Se mer-su haan u dak-tu o m-gan u Masar ut-beet. Sedi Masar nom ut-re oro.

⁵⁵ Da-u mer-su heese Masar, net-tu do'e udu Faruk-u Masar e nomu wa us-kan uzu nom ut-re zarra. Se wa zu un <<Deen udu Yusuhu, nom-u wa zu no u-beet, se no nom.>>

⁵⁶ Da-u mer-su goone kohene u-dak u-beet, Yusuhu tukus be-tu nom ut-re otte. Wa babu un remu zu mer-su nomug u-tat Masar.

⁵⁷ Tumsu net-tu haan dugu dak-tu us-kit u Masar e oot nom ut-re udu Yusuhu, remu zu mer-su nong u-tat u-dak u-beet.

42

Tu-wuto Yusuhu haag u dak-u

Masar u sa-u nom ut-re

¹ Da-u Yakubu nape uzu nom ut-re oro u dak-u Masar, wa zu ya-ut-zwaru wa, <<Remu-u yan o no otte u shu'ut u gwat-du hi-du war-no?

² Um hok uzu nom ut-re oro u Masar, deen no oonu in nom ut-re ko in ut-nom ur-fat, u taas in mar da.>>

³ Se tu-wuto Yusuhu net-ne op e aruk m-ha u Masar, u remu e ootun nom ut-re.

⁴ Sedi Yakubu tomog Banyamin huno-u Yusuhu da, wa o ut-ger taas okon nom-u yo-o kum wa da.

⁵ Ya-ut-zwaru Isra yune dugu Kan'ana m-ha u Masar e ootun nom ut-re, remu zu mer-su oro Kan'ana sok.

⁶ Yusuhu wa oye wa-u-dak u Masar. Wa o wa bab-du hyu udu net-tu haane u dak-u Masar u-beet. Se or-ut Yusuhu haan, e he u shu wa ut-jwun, e kakus ut-hi u-dak.

⁷ Da-u Yusuhu hyane or-ut wa ne, wa nup uzu huno-ut wa to. Se wa nom uka ham-ut wa wa oye wa nomu un us-rem u namu jab ne. Wa zu, <<Dugu hene no rwune?>>

E zu, <<It rwugun dugu dak-u Kan'ana, it haagun it o nom ut-re.>>

⁸ Yusuhu nak or-ut wa, sedi e bakuste uzu net wu ooge ees u-shu e Yusuhu wa da.

⁹ Yusuhu bakus bo'-u wa nome. Wa zu un, <<No haan m-haan, remu no gwat uka dak-u it otte. A-gwat-du u-dak-ne e no oye.>>

¹⁰ E zu wa, <<O'o uso u-bu ri, tok-ne ro hagun remu e o nom ut-re.

¹¹ It ya'ag-u wa-gan ne it oye beet. It net-tu ut-nip to tok-ne ro e. A-gwat-du u-dak-ne e da.>>

¹² Yusuhu zu un, <<O'o, no haan m-haan remu no hyen-ut uka beb-du dak-u it otte.>>

¹³ Se e zu wun, <<It rwugun u-bu u-gan, it ya'ag-u wa-gan ne, it o op u yur [12] campa-ne. It haagun dugu dak-u Kan'ana. Vaste-ur it o ur-kot u uso-u it ne, wa-gan it wa zamun ur-fat da.>>

¹⁴ Yusuhu zu un, <<Uka um zutte no, no a-gwat-du u-dak-ne e.

¹⁵ Ka um dote nom-du reg-mu rem-us no iya. Um nom-ug este du us-rem um zaar u mu-du u-dim u nomu um ware ne da inde uzu Faruk-u Masar o ur-beb ne: No zaar yage Masar da se no haagun u du-dim-u no ne u ane.

¹⁶ Tomon wa-gan no, wa do'e wa kabun du-fade no. Na do'e u tagu i kuse u bu-u m-tok, ko me nomu no reg-mu rem-us no uzu no nip-to ne re. Abite nip-to da, um tondte u fat-du faruk ne, no a-gwat-du u-dak-ne e.>>

¹⁷ Se Yusuhu wu un u bu-u m-tok m-roog ut-tut.

¹⁸ U ho-du u-tuturse, Yusuhu zu un, <<Me net-u u-gyer u-Ru wa. A no nome nom-u um zu no nom, no ut-nom ur-fat.

¹⁹ A mune uzu no a-ut-nip-ne e, yagun wakun wa shu'ut u bu-u m-tok, se i kuse e mutu a-u-bu us-mer no nom ut-re.

²⁰ Remu iya se no hatun du-dim-u no udu ri, ko na gwat-u rem-us no taas u no mar da.>> E ees e nom iya.

²¹ Se e zu hi-du war-e, <<Za u-sakna na o yadu in ur-kob u remu nomu in nome huno-u in. In hyanug ka jab-u wun nuute da-u wa ooge u kon-du in u remu fat-ur ro, sedi in gugum ut-er, o wa'e din-de swadu ur-kob de haatun in.>>

²² Ruben zu, <<Um wargu no uzu a no nomu wa'-u wa okon da? No gugum hog-du me. Tumsu top-u nom-u in nomu wa na o nomu in.>>

²³ Un nak uzu Yusuhu o hogu un da, u remu zu a wa o us-rem u un ne wakun o ut-bargusse ut-war.

²⁴ Se Yusuhu hast shu-u wa u-kit, wa hu us-kan. Tumsu se wa byurun udu un wa nomu un us-rem. Wa umus Simiyon dugu me un wa wu' na gukus wa u hyan-mu is-u un. Na huut wa u bu-u m-tok.

Tu-wuto Yusuhu mugun u Kan'ana

²⁵ Yusuhu ye u-nu uzu na shuus ba-tu tu-wuto wa ne u hyu, tumsu na muutu kowan konko shik-u wa u ba-ur wa. Wa zu na ya un nom ut-re un de ut-re u-fun. Iya o na nom-tu un.

²⁶ Se un gagu janka un ba-tu hyu, se un aruk, un dor u-fun m-mu.

²⁷ Be-du un eeste remu un roogte m-gyup, wa-gan upus ba-ur wa u remu wa ye'et u-janka nom ut-re, Se wa bit konko shik-u wa dom-u ba-ur wa.

²⁸ Wa zu or-ut wa, <<Na mutun me shik-u ri. E ya ba-ur ri.>>

Se jab-u un mor un hog u-gyer kowan bir wa got or-u wa, wa zu, <<Yan o iya u Ru-u nome ine?>>

²⁹ Da-u un muye udu uso-u un Yakubu u dak-u Kan'ana, un waru wa nom-u nome u-beet.

³⁰ E zu wun, <<Net wu ooge wa-u-dak u Masar wa nongu it us-rem u namu jab ne. Wa kagub it a-gwat-du u-dak-ne.

³¹ Tumsu it zu wa, <It net-tu ut-nip to, za a-gwat-du u-dak-ne e da.

³² It net-ne op u yur [12], it ya'ag-u campa-ne uso u u-gan ne. Wa-gan marug, du-fade it o ur-kot u uso-u it ne u Kan'ana.>

³³ <<Net wu ooge, wa-u-dak zu it, <Ka um dote ut-nap uzu no net-tu ut-nip to, yagun wa-gan u ana no muut-u a-u-bu no ne i ooge us-mer nom ut-re.

³⁴ Se no hattun du-dim-u no udu ri. O do'e ut-wa um nap uzu no a-wuksu u-dak-ne e da, sedi a-ut-nip-ne e. Da-u o um do'e yasü no du-dim-u no, u da-u o no ut-nom u-cerpa dak-u uno.>>

³⁵ Da-u un o dasu hyu dugu ba-ut un, se kowan hyen shik-u wa ba-ur wa. Da-u un u uso un ne hyane put-tu shik, un hog u-gyer.

³⁶ Uso un Yakubu zu un, <<No wa'ag um taag u yaag yur, Yusuhu zarra tumsu Simiyon zarra, u da-o tumsu no ut-sa no kab Banyamin. Me o wa swadu ur-kob u nomu o m-da ne u-beet.>>

³⁷ Ruben zu uso-u e, <<Me ya bo ya-ut-zwaru ri yur ri yur bo ho, a um mutun Banyamin udu ro da. Me gwat-u wa, tumsu me mutun bo wa.>>

³⁸ Tumsu Yakubu zu, <<Banyamin za m-ha u no ne da, remu zu Yusuhu marug tumsu wa kuse u war-wa. A okun nomu yo-o kume wa u dom-u u-fun, no ut-wa me nengen-yu hi-ur pus-de, m-mar u remu namu jab.>>

43

Ha-mu u-yurumse u dak-u Masar

¹ Mer-su reg u-shu u nom-du u-tat u dak-u Kan'ana.

² M-vaste, Yakubu u ya-u-bu wa ne tase re-du nom ut-re u un kabne dugu dak-u Masar, Yakubu zu un, <<Barmun u Masar no sur m-oon in nom ut-re.>>

³ Sedi Yahuda zu wun, <<Net wu babne it nom ut-re nongu it us-rem ur-beb ne uzu, <A no haane u du-dim-u no ne da, no za hyanu shu-u ri da.>

⁴ A mune uzu bo yaag it do'e udu du-fade it ne, it u ut-ha it oonu bo nom ut-re.

⁵ Tumsu a-bo zuye it do'e u du-dim-u it ne da, it zaar m-ha da. Um zuug iya remu zu net-u wa zuug it, <No za hyanu shu-u ri da, se no hagun u du-dim-u no ne.>>

⁶ Isra shit wa zu un, <<¿Ya wa'e no nomtu me nomtu za so-to? ¿Yan-o wa'e no wartu net-u wa uzu no otte du-dim?>>

⁷ E shus e zu wun, <<Net-u wa nomgu it ur-shut du yu-du u-bu it. Wa shit it, <¿Uso-u no omon ur-fat? ¿No omon u du-dim-u no ne?> Da-u o it onke shut-du wa nome it, ¿it nak uzu wa do'e ut-zu, <Kabnun du-dim-u no u haan u ana?>>

⁸ Yahuda zu Isra uso-u wa, <<Yage it ha udu du-dim-u it ne, remu it do'e it kwumun nom ut-re, remu zu tass in mar u ya'ag-u in ne da.

⁹ Me hi-du war ri me muutun wun m-yar. Gwat wun u kom-ut ri, a mune uzu um muutun wun u-shu ro da, yage hyu-m ro u shu'ut u hi-ur ri m-momo.

¹⁰ Abite uzu in naaste u-da da, in za haag u-yur u Masar kanda uno da-o.>>

¹¹ Se uso-u un Isra zu un, <<A mune uzu yakun fun-ya zaar da, se no kab nom-ut so-to tu u-dak no wa ut-ba. No hutu wun u-nya. Nom-tu wus u-hakun ne, u bu-mu so ne, u po'og-tu fistashiyo ne u po'og-tu arman ne.

¹² Kabun shik i zege i no kabe u-so u-yur, no kab shik i na wa'-u no ut-ba, remu jiya uzu swas-mo na nome.

¹³ Kabun du-dim-u no Banyamin tumsu, u no aruk m-mu udu net-u wa za rem.

14 Me ut-kon u-Ru wa-ur-beb du ko-uyan, u wa wa' netu wa hog on-ur no uka wa dote yagu no muun ur-kot u Simiyon ne u du-dim-u no Banyamin ne. Sedi me a mune uzu me ut-taag u ya'ag-u ri ne, yage u shu ut iya.>>

15 Se net-ut to kub nya-u uso-u un zuye un kab, u shik ne i zege i ur-takun u-so u-yur, se e kub Banyamin. E aruk m-hor m-hor m-ha u Masar, e ees shu Yusuhu.

16 Da-u Yusuhu hyane Banyamin u un ne, wa zu wa-gwat-du bu-u wa, <<Kab net-ut to m-ha u bu-u ri. Bo ho-u e u-bisa bo nomu un nom ut-re u-ho. Un de re-du nom ut-re ur-ho tek u me ne ur-koto.>>

17 Net-u wa nom uka Yusuhu zutte wa nom, wa toot e u bu-u Yusuhu.

18 E hog u-gyer sok remu zu na kagub e m-ha u bu-u Yusuhu. E nom us-dorog uzu, <<Remu zu na wa'ag-u in shik-u ba-ut in o wa'e na kubut in m-ha u-bu, wa ut-sa wa maas in ut-baas ne, u remu wa muut in tok-ne tumsu wa onk janka in.>>

19 Da-u un teene is-u bu-u Yusuhu, un nomu wa-gwat-du bu-u Yusuhu us-rem.

20 Un zu wa, <<Gag jab, uso u-bu ri, it hagun u ana ur-takun remu it oot nom ut-re.

21 Da-u it teye be-du it dote u-cus m-gyep, it u-pus ba-ut it, it bit shik i kowan u ba-ur wa. It mutun e hon-hon uka na ya'aste it. Rem iya it mutun e.

22 It haagun u eken shike ne remu it oot okon nom ut-re o. It nak kowana wa'e it shik ut-ba da.>>

23 Wa zu un, <<Nonge, a no hog u-gyer da. Ru-u no, oye Ru-u uso-u no, wa wa'-u no shik-u ba-ut no, um onkte shik no tope.>> Se wa rwutun Simiyon u be-du un otte.

24 Wa-gwat-du bu-u Yusuhu kub un m-ha bu-u Yusuhu. Wa ye un m-bu un jaas us-na u-bu, se wa ye janka un nom ut-re.

25 Un zong nomu Yusuhu u-nya a wa mune u-ho, remu zu un hok uzu un u e ne do'e nom-du u-re ur-kot.

26 Da-u Yusuhu mune u-bu, se un kabnu wa nya-u un haane u one u-bu, un he u-dak u-shu wa.

27 Wa shit uka un otte, se wa zu, <<Re-o u-nengen uso no wu no waru me? e Wa omon ur-fat?>>

28 Un shus un zu, <<U, tok-u ro uso-u it o m-yar.>> Se un host ut-ka'at un kakus hi-ut un u-dak un yu wa m-zeg.

29 Da-u Yusuhu gware se wa hyen du-dim-u wa Banyamin, (wu na mate e wane u-ino u-gan), wa zu, <<Unwa o du-dim-u no, wu no ware me?>> Wa zu Banyamin, <<Ru-u nom ur-kot u bo ne, wa wa'-u bo u-kom, wa'-u zwar.>>

30 Se gut-du us-kan haan Yusuhu u shu or-ut wa ne, se wa aruk m-cwa u-kur u-me, wa nom us-kan ukun.

31 Da-u wa tase us-kan, wa sa'ap u-shu wa muun udu un. Wa garug hi-ur wa, wa zu na mot nom ut-re.

32 Na yu Yusuhu u-wa nom ut-re o, na ye tu-wuto Yusuhu u e nom ut-re o, na yu net-u Masar u e nom ut-re o. E nong iya remu zu net-tu Masar reet ur-kot u Ibra-ne da remu zu nom-tu m'-e to udu net-tu Masar e nom u-re net-tu Ibra-ne.

33 Na shugusse or-ut Yusuhu u-shu wa, kowan uka hak-su ur-mat-u wa, dugu yu-wuya u-haan u du-dim, un got or-ut un kowan hu murimmo.

34 Yusuhu wu na ya un nom ut-re u na haatun u shu wa. Tumsu na yu Banyamin og-ur yadde m-zeg du kowan uso u-tan, se un re un so jab gan.

44

*Kopi du m-bak-ut
(azurpa) ur-ba*

¹ Yusuhu yu wa-gwat-du bu-u wa tun-to bor-to, <<Shuuse ba-ut un u hyu uka un dote ut-kere ut-kab m-mu, tumsu bo wa'u shik-u kowan u ba-ur wa.>>

² Yusuhu zu wa-gwat-du bu wa, <<Wa kok-du swadu m-bu ri du m-bakut, ba-du du-dim-u un, ur-kot u shik-u hyu wun ne.>> Wa nom uka Yusuhu zutte wa nom.

³ Da-u is gase, na tom net-ut to e aruk m-mu u janka un ne.

⁴ Da-u un arke un teeg m-ra u-bo ne sok da, Yusuhu tom wa-gwat-du bu-u wa, <<Abo bite un bo zu un, <It nomgu no nom-ut so-to, Remu u-yan o wa'e no top-ut nom-u so-o u yo-o?>

⁵ Dinde a kok-du m-bu du uso u-bu ri da du wa gotte nomu do'e ut-nom u-shu? Uno nomu yo-o o no nome.>>>

⁶ Da-u wa bite un, se wa waru un nomu Yusuhu zu wa u-beet.

⁷ E shus e zu wa, <<Yan o wa'e uso u-bu ri bo ut-zu inya? It tok-ne ro e, it tamug nom-du okon go-du uno da.

⁸ It muutun shik-u it bite u ba-ut it da-u it muye Kan'ana. Remu yan-o it dote hiw-du kwam-tu shik tu bu-mu ut-ro u tu pus-to ne dugu-du uso-u bu-u ro?

⁹ A-bo hyane wakun u kok-du m-bu de ne it, ho wa. Tumsu it i kuse beet e shuut tok-ne ro.>>

¹⁰ Net-u wa zu, <<Nonge, me nomu nom-u no zuye. Sedi wu na hyane u kok-du m-bu ne wa do'e ut-shu'ut tok-u ri, no i kuse no aruk m-mu u-bu.>>

¹¹ Se un beet kowan custun ba-ur wa dugu janka un, tumsu e upus to.

¹² Wa-gwat-du bu-u Yusuhu heese ut-goot, dugu-du yu-wuya u haan udu du-dim. Se na hyen kok-du m-bu de ba-ur Banyamin.

¹³ Remu iya, se e keemse kus-ut e. Tumsu e gagu janka ut-cwu, e bir m-mu u-bo.

¹⁴ Da-u Yahuda u or-ut wa ne mune u-dim, se e to bu-u Yusuhu. Yusuhu omon u shu'ut, wa-gwat-du Yusuhu wa waru wa nomu nome u-beet. Tu-wuto Yusuhu ne beet e he u-dak u-shu wa.

¹⁵ Yusuhu zu un, <<Yan-o no nome inya? No nak uzu net ba me u napu nomu wakun nape da?>>

¹⁶ Yahuda shus, wa zu, <<Uso u-bu ri, Yan rem-se it de ut-nome? Re-o it dote kosu kob-du ut-ba'as u it? Ru-o nomu it top-u nomu it nome. Remu iya it beet it-u ut-shu'ut tok-ne u wu na bite u kok-du m-bu ba-ur wa.>>

¹⁷ Yusuhu zu, <<Um za kere nom-du okon uka no zutte da, u Ru-u mang. Wu hiwe kok-du m-bu wa do'e ut-shu'ut tok-u ri. No kuse se no aruk m-mu u bu-u uso-u no u jab-u pus-o.>>

*Kon-us Yahuda
remu Banyami*

¹⁸ Yahuda haan udu Yusuhu wa zu, <<Uso u-bu ri, gag jab, yage tok-u ro nom us-rem u bo ne. A-bo nom us-ryab u tok-u ro da, ko ba shu'ute uzu bo o ur-beb ne uka Faruk-u Masar.

¹⁹ Uso u-bu ri shukut tok-u wa, <No omom u uso ne ko tu dim-u no ur-fat?>

²⁰ It zu uso u-bu ri, <Wa omom ur-fat sedi wa wuumte. Sedi wa otte ur-vaste du wa mate da-u wa wuume. Yu-wuya wa marug, huno-u wa kuse u-gan udu ino-u wa, uso-u e o cwan-ut wa sok.>

²¹ <<Bo zu tok-ne ro haatun wa udu ro, bo hyan wa u hi-du war ro.

²² It wargu uso u-bu ri uzu, <Wa'u wa yakte uso-u wa da, u-rem uzu awa yage wa, uso wa ut-mar.>

²³ Bô zû it tok-û ne rô, <A dû-dim-û nò haane ur-kot û nò ne da, ûm da yage nò sur m-hyan shû-û ri da.>

²⁴ Da it muye ûdu uso-u it, it warû wa nomû uso u-bu ri zuyê.

²⁵ <<Uso-u it zû, it muun it sur m-oon nom ut-re.

²⁶ Tûmsû it zû wa, <It zaaru muun da, se dû-dim-û it nok ur-kot û it ne û da-û o it do'e ur-mun. A dû-dim-û it do'e ur-kot û it ne da, it zaar ut-sur m-hyan shû-û net-û wa da.>

²⁷ <<Tok-û rô uso-u it zû, <Uka nò nupte, neta ri otte ya'ag-û campa-ne yur, i wa mate ûdu ri.

²⁸ Wa-gan arukte dugû-dû ri, sedi ûm zû, <<Na kemusse wun ut-kik ut-kik.>> Dugû da-û o, ûm hyanug wa da.

²⁹ A nò kabe unwa, tûmsû okon nom-o kume wa, nò wa'-û hi-ur pus-de ri de ha ûdu i mare ne û remû namû jab.>

³⁰ <<U-da o, ûm za kere ur-mû ûdu uso-u it za wa'-û wa da. Remû zû jab-û uso-u it o m-sak û fat-dû wa'-û wa ne.

³¹ A mune uzu uso-u it hyanug me za wa'-û wa, wa ut-mar. It tok-ne rô it ut-wa û hi-ur pus-de uso-u it he u-sag remû namû jab.

³² Ûm nomug es-dû us-rem ûdu uso-u ri, uzu me mutun wun u-bu m-yar. Ûm zû wa, <A mune uzu ûm muutun wun ûdu rô da, me kabû nomû do'e kwum-dû wun mommo a-muune uzu ûm muutun wun û dû rô da.>

³³ <<U da-o, gag jab, yage û wa-m-ank-û rô shû'ut tok-û uso u-bu ri û swas-mû wa'-û wa. Yage wa'-û wa aruk m-mû e tû-wuto wa ne.

³⁴ ¿Re-o ûm dote ur-mû ûdu uso-u ri, a mune uzu wa zaar ur-kot û me ne da? A-bô yage ûm swa ur-kob dû do'e û haan û uso ri da.>>

45

Yusuhu kôkse hi-ur wa ûdu

tû-wuto wa ne

¹ Yusuhu kerge ho-dû us-ram uka wa otte ut-hog da. Wa zû û tok-ne wa beet e aruk m-rwû u-dô û cwar-yû ur-beb. E yage wa u-kur û tû-wuto wa ne. Da-û o wa warû un uzu, <<Me wa oye Yusuhu!>>

² Wa jakus cwar-yû us-kan m-yat! Se net-tû Masar tû ooge u-dô hog wun, tûmsû û net-tû pyû-û Faruk-û Masar ne e hog wun.

³ Yusuhu zû or-ut wa ne, <<Me o Yusuhu. ¿Uso-u ri omôn ur-fat?>> E kerge zûdu wun okon da, remû zû gyer-yû shukup e sok.

⁴ Se Yusuhu zû or-ut wa, <<Hiknûn ut-mor u-me ne.>> Da un hikne, wa zû un, <<Me wa dû-dim-û nò wû na zuyê Yusuhu, wû nò babe tok-û Masar.>>

⁵ A nò naas jab da kô nò hyan na-m wakun da. Ûm zuug iya remû zû Ru-o ba m-haatun me û ana remû ûm guut fat-ut nò.

⁶ Na nong us-hak us-yur us-mer û da-o, kwukus us-hak us-tan, sù na za ur-tom da, na za tûmsû ket da.

⁷ Ru-o tomnû me ûm haan u-shû nò, remû zû na kus ut-net u-me kô-ur nò, iya o fun-yû Ru-u zongte gwudu nò.

⁸ <<Remû iya a nò haatun me û ana da, Ru-o haatun me û ana! Wa wa'ag ûm shû'ut sha-mû uso ûdu Faruk-û Masar. Ûm o uso u-bu û kô-uyan u-me bu wa tûmsû ûm o wa-ur-faruk û Masar u-beet.>>

⁹ U-da o nomôn m-hor nò warû uso u-bu ri uzu nomû wa'-û wa Yusuhu zuyê ya, <<Ru-û muutu me uso ubu û Masar u-beet. Haane ûdu ri za naas u-da.

¹⁰ Bô ut-ker shû'ut ut-mor ne û Gas-û Gosen, bô, û ya'ag-û rô ne, û ya'ag-û ya'ag-û rô ne, û-ban-tû ca û ban-tû gwaar ne, û ban-tû na-û rô ne, û kô-uyan û oye û rô.

11 Me gwat-u bō u hak-su ūs-tan sū ūs-mer sū oone. Me nomu ka um dote ut-nom u-beet um ya bō nom ut-re. A-bō haane u ana da nō u a-u-bu ró nē u tok-nē ró beet bō ut-hog ūs-mer.>>

12 Yusuhu zū un, <<U da-o nō hyanug hi-dū war-nō, or-u ri Banyamin hyanug ūzū mē wa oye Yusuhu, mē oye ūs-remū u nō nē.

13 Deen, nō warū ūso-u ri ūzū na ya mē og-ur yat-de u dak-u Masar. Deen, nō warū wūn nom-u nō hyane nō hatun wūn u ana za naas u-da.>>

14 Wa ham-ut Banyamin, wa hū ūs-kan sū ūr-so. Banyamin ham-ut wa tumsu wa hū ūs-kan.

15 Yusuhu ham-ut tū-wuto wa nē beet wa hū ūs-kan. Da wa tase se, e heese ūs-rem u wa nē.

16 Da wakun huute ūs-rem ūdū pyū-u Faruk-u Masar ūzū or-ut Yusuhu hagin, faruk-u net-ut wa nē nom ūr-so sok.

17 Faruk-u Masar zū Yusuhu, <<Warū tū-wuto ró nomu um ut-sa nō nom-u ya: Sakun bisa-ut nō hyū nō aruk m-mū u dak-u Kan'ana.

18 De'e bō warū ūso-u ró u net-tū u-bu ró nē e muun ūdū ri. Mē ya bō dak-u zege ūr-zwar, dak-u Masar, bō re kwum-tū u-dak.>>

19 <<Tumsu warū un ūzū, <Nomu um ut-sa nō nom-u ya,> Kabun keke-yu u-jwaak dugu Masar, remu nō kabtun ya'ag-u rek-e u neta-ut nō nē, nō haan u ūso-u nō nē u ana u dak-u Masar.

20 A nō naas jab-u kwum-ut nō nē da, remu zū nom-ut so-to tū Masar to do'e ut-shu'ut tū nō. Rem iya, a se nō kabgun ut-nom dugu Kan'ana da.>>

21 Yaag-u campa-nē Isra nom iya ūka faruk zutte e. Yusuhu yū' un keke-su jwaak ūka Faruk-u Masar zutte. Tumsu wa yū' un nom ut-re un do'e ut-re u-domu fun.

22 Yusuhu yaag un beet kus-ut po-to, tumsu ūdū Banyamin wa yase konko shik ut-kok ut-tut [300], u kus-ut po-to nē ūso u-tan.

23 Tumsu nom-tū wa tomtun ūso-u wa ya, nom-ut so-to tū Masar wa wū' to dom-u gob-u janka op. Wa yū' wūn hyū u ūr-beredi nē u remu ha-m wūn u Masar tumsu wa wū' to dom-u mangu janka op.

24 Tumsu da un ooge u mottu ūr-aruk wa zū un, <<A nō nom u-har u dom u-fun da!>> Se wa tok or-ut wa nē un aruk.

25 E yage Masar, e aruk m-mū ūdū ūso-u e Yakubu u dak-u Kan'ana.

26 Un zū ūso-u un, <<Yusuhu omōn ūr-fat! Faruk-u Masar wa'ag wūn damra net Masar.>> Se jab-u Yakubu yūnē wa kerge ūs-rem da.

27 Da-u un warū wa nom-u Yusuhu zūye u-beet, da-u wa hyane keke-su u-jwaak sū wa tomtun na kabun wūn u haan u Masar, se jab-u ūso un Yakubu tor.

28 Tumsu Isra zū, <<Um eeste u da-o ūzū wa'-u ri Yusuhu omōn ūr-fat. Mē ut-do'e um hyan wa kanda um mar.>>

46

Yakubu haag u dak-u Masar

1 Se Isra kub ko-uyan u wa ote wa aruk m-ha u dak-u Masar. Da-u wa teene bō-u Bersheba, wa nom ya-dū toog ūdū Ru-u ūso-u wa Ishaku.

2 M-gyup Isra nom u-hyan Ru-u nom ūs-rem u wa nē. Wa zū, <<Yakubu! Yakubu!>>

Wa shys wa zū, <<Mē ya ana!>>

3 Se wa zū, <<Mē ooge u-Ru u ūso-u ró. A-bō hog u-gyer da do'e u Masar. Remu zū u kuna, um dote ut-wa u ko-ur ró nom u-tat ukun.

⁴ Me ut-ha u nō ne u dak-u Masar, me muutun nō tumsu u dak-u Kan'ana. Bo ut-mar u dak-u Masar, wa'-u ró Yusuhu wa do'e jwak-du bo.>>

⁵ Da-u Yakubu yage bo-u Bersheba, ya'ag-u campa-ne wun kub wun m-ha u Masar. E kub Isra, u yaag ne, u neta-ut e ne, u keke-su u-jwaak yu Faruk-u Masar yase na kabun un.

⁶ E kub na e u bisa-tu u-bu ne tu e kume u dak-u Kan'ana, tumsu Yakubu u ko-ur wa ne ur-beet e aruk m-ha u dak-u Masar.

⁷ Yakubu aruk m-ha u Masar u ya'ag-u wa ne beet, u ya'ag-u ya'ag-u wa ne, ya'ag-u campa-ne, u ya'ag-u neta-ne, u ko-ur wa ne ur-beet.

⁸ Unto to oye dim-tu ya'ag-u campa-ne Isra (Yakubu u ko-ur wa ne) e do'e u dak-u Masar:

Ruben wa oye mat-du u-shu Yakubu.

⁹ Yaag-u campa-ne, i na mate Ruben dim-ut e na zuye:

Hanok, Paru, Hezon, Hazron u Karami ne.

¹⁰ Yaag-u campa-ne Simiyon e oye:

Jemiyer, Jamin, Qhad, Jakin, Zohar, u Shawuru (wa'-u neta yu Kan'ana).

¹¹ Yaag-u campa-ne Rewi e na zuye:

Gason, Kohat, u Mirari.

¹² Yaag-u campa-ne Yahuda e na zuye:

Er, u Onan, u Shera, Perez, u Zera. (Tumsu Er u Onan marug u dak-u Kan'ana).

Yaag-u Perez e oye: Hezon u Hamur.

¹³ Yaag-u campa-ne Issakar e oye:

Tora, u Fowa, u Yashub, u Shimaron.

¹⁴ Yaag-u campa-ne Zeburun e oye:

Sere, Eron, u Yareyer.

¹⁵ Ine e oye ya'ag-u campa-ne Riya i wa mate Yakubu u dak-u Padan-aram, ur-kot u gwup-u e ne Dinatu. Tat-u ya'ag-u Yakubu (ya'ag-u neta-ne ya'ag-u campa-ne) i wa kume dugu-du Riya ur-shik ur-gan u op-u tut [33].

¹⁶ Yaag-u campa-ne Gad e oye:

Zifiyon, Hagai, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi, u Areri.

¹⁷ Yaag-u Ashur campa-ne e oye:

Imna, Isba, Isbi, u Beriya u huno e ne Sera. Yaag-u campa-ne Beriya e oye: Heba u Markiyer ne.

¹⁸ Ine e oye ya'ag-u Zirpa matu Yakubu, i Raban yas u gwup-u wa Riya e o op u shishin [16].

¹⁹ Yaag-u campa-ne Rahira neta Yakubu, yaag-e yur:

Yusuhu ne e Banyamin.

²⁰ U dak-u Masar, o na mat-tu Yusuhu Manase ne e Ifaramu. Dim-du ino un na zuye Asenat, gwup-u Potipera wa-toog-u bo-u On.

²¹ Yaag-u campa-ne Banyamin e oye:

Bera, Bekar, Asaber, Gera, Na'aman, Ehi, Rosh, Muppim, Huppim, u Arada.

²² Ine oye ya'ag-u campa-ne Rahira i wa matu Yakubu, yaage op-u nas [14].

²³ Ya-du ur-campa Dan wa na zuye:

Husim.

²⁴ Yaag-u campa-ne Napari e na zuye:

Jahazir, Guni, Jezar, u Shirem.

²⁵ Ine e oye ya'ag-u campa-ne Biruha i wa matu Yakubu, wu Raban ya'e gwup-u wa Rahira da-u wa ooge ha-mu ur-gu, ya'ag-u wa o ta'er [7].

²⁶ Net-tu haye u Masar u Yakubu ne, i oye dugu ko-ur wa, za ur-kot u neta-tu ya'ag-u wa da, net-to ut-shik ut-tut u net-tu ut-shin [66].

²⁷ Yusuhu otte ya'ag-u campa-ne yur i na wa matu wa u Masar. Net-tu bu-u Yakubu i haane Masar, net-to ut-shik ut-tut u op [70] i ooge shu'ut Masar.

Yakubu teeg me Masar

²⁸ Yakubu tomog Yahuda, wa do'e udu Yusuhu u remu zu, wa kosnu wa fun-yu do'e wa ut-dor m-ha u Gas-u Gosen. Da-u e teene Gas-u Gosen dak-u Masar.

²⁹ Yusuhu zong keke-yu jwaak-u wa, wa yune wa aruk m-ha u Gosen wa bit uso wa Isra. Za naas u-da da wa te shu wun, wa ham-ut uso wa, wa tumb us-kan.

³⁰ Isra zu Yusuhu, <<Yage um m-mar u da-o, remu zu um hyanug u hi-du war ri uzu bo omon ur-fat.>>

³¹ Se Yusuhu zu or-ut wa ne u net-tu u bu-u uso-u wa ne, <<Me ut-do'e um nom us-rem u Faruk-u Masar ne. Um de zu wa, <Tu-wuto ri ne u net-tu bu-u uso-u ri ne, i ooge u shu'ut u dak-u Kan'ana, e haagun udu ri.

³² Net-ut to net-tu gwat-du ut-bisa to u gwaar ne, tumsu e haagun u ban-tu ca e ne u ban-tu na ne, u nomu e otte ne u-beet.>

³³ Da-u Faruk-u Masar fagu no, wa shit, <Yan-o o ank-m no?>

³⁴ No de zu wa, <It a-gwat-du ban-tu ut-bisa ne e, dugu da-u it ooge ya'ag-u rek-e. It a-gwat-du ut-bisa ne e, uka uso-u it nomte.> Da-u o wa yagu no u no ne shu'ut u gas-u Gosen, remu zu net-tu Masar e gugumte a-gwat-du ut-bisa ne nom-tu m-e to udu e.>>

47

Yakubu wa'agu Faruk-u

Masar nu-u so-o

¹⁻² Yusuhu kagub or-ut wa ne net-ne tan, wa do'e u-shu Faruk-u Masar. Wa waru wa, <<Uso ri u or-ut ri ne e haagun dugu Kan'ana u ban-tu ca ne u ban-tu gwar-u e ne, u ban-tu na-u e ne, u nom-tu e otte ne ut-beet. E o da-o u Gas-u Gosen.>> Se wa kose or-ut wa u-shu Faruk.

³ Faruk-u Masar shit un uzu, <<Yan o oye ank-m no?>>

E shus e zu, <<It a-gwat-du ut-bisa ne e, uka uso-tu uso-ut it.>>

⁴ Tumsu e zu Faruk-u Masar, <<It haagun it shu'ut u-da cashi, remu zu mer-su nong u-tat u Kan'ana. Tumsu be-du u-reeg du ut-bisa zaar da. It o us-kon bo yage tok-ne ro it shu'ut u Gas-u Gosen.>>

⁵ Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<Uso ro u tu-wuto ro ne e haagun udu ro.

⁶ E ut-kere ur-shu'ut kohene dak-u Masar u-beet. Ya uso-u ro u or-ut ro ne dak-u zege ur-zwar. E kere ur-shu'ut Gosen. Tumsu abite uzu wakun oro un wu nape gwat-du ut-bisa sok, bo kere wadu wa u gwat-du bisa-ut ri.>>

⁷ Se Yusuhu haatun uso-u wa Yakubu, wa huut wa u-shu Faruk-u Masar. Tumsu Yakubu wa'-u Faruk-u Masar nu-u so-o.

⁸ Faruk-u Masar shit Yakubu, <<Hak-us ro se us-nu?>>

⁹ Yakubu shus wa zu Faruk-u Masar, <<Um nomug us-hak ut-shik ut-shishin u op [130]. Sedi hak-us ri o cashi ana gwat-e hak-su uso-ut ri tu mare.>>

¹⁰ Yakubu wa'-u Faruk-u Masar nu-u so-o, se wa aruk m-rwu dugu-du wa.

¹¹ Yusuhu shugusse uso-u wa u or-ut wa ne u dak-u Masar. Wa yas u dak-u zege ur-zwar u Masar, u na zuye Ramase, uka Faruk-u Masar zutte.

¹² Yusuhu hatun uso-u wa u tu-wuto wa u net-tu bu-u wa ne ut-beet nom ut-re, uka tat-u e, u ya'ag-u e ne.

Us-mer

¹³ U-dak u-beet nom ut-re zaar da rem uzu mer-su nong u-tat; net-tu o swadu us-mer sok u dak-ut to Masar u Kan'ana-ne.

14 Yusuhu onk shik beet i na kume Masar u Kan'ana-ne i net-tu ote hyu, wa huut shik-u e u pyu-u Faruk-u Masar.

15 Da-u net-tu Masar u net-tu Kan'ana tase hosu shik-u e otte beet u remu o-du hyu, net-tu Masar ne beet e haan udu Yusuhu. E zu, <<Ya it nom ut-re. ¿Re-o it dote ut-mar bo gwat-du it? Shik-u it tuuste beet.>>

16 Yusuhu shus wa zu, <<Hatun me bisa-ut no, me ya' no nom ut-re remu zu shik-u no tuuste.>>

17 Dugu da-u o, un hatun ut-bisa udu Yusuhu, wa yu un nom-ut re u swas-mu bisa-ut un: jwaak ne, ban-tu ca, u gwaar ne, u na ne, u janka ne. Tumsu u hak-u ya wa yu un nom ut-re u swasmu bisa-tu u-bu un.

18 Da-u hak-yu arke, yakun hak-ya byurun un haan udu wa, un zu, <<Uso u-bu it, it zaar u yasu bo ut-nip da. It zamuttun shik da e tuuste beet, tumsu bisa-ut it ut-beet to muug tu ró. Okon zamun u it do'e u haatun bo da war-ut it to kuse u tak-ut it ne.

19 ¿René o it dote m-mar bo gwat-du it u is-u ró? Ya it nom-ut re u swas-mu tak-ut it, it ya'aste Faruk-u Masar tak-ut it u hi-du war it ne udu Faruk-u Masar it shu'ut tok-ne. Bo di ya' it nom ut-re taas it mar da, tumsu taas u dak-u shu'ut za net sha-mu ur-dog da.>>

20 Yusuhu ugu Faruk-u Masar dak-u Masar ut-beet. Net-tu Masar ut-beet e bupus tak-ut e remu zu mer-su nong u-tát sok, tak-tu shu'ut tu Faruk-u Masar ut-beet.

21 Remu iya Yusuhu muut net-tu Masar ut-beet, net-tu shu'ut tok-ne faruk beet.

22 Ko ba shu'ute iya, Yusuhu oog tak-tu a-toog-ne da. Remu uzu a-toog-ne onk nom ut-re e dugu-du Faruk-u Masar. Remu iya e zatte mottu bab-du tak-ut e da.

23 Yusuhu zu un, <<Remu uzu u da-o um oog no u tak-ut no ne udu Faruk-u Masar. Go hyu ya onkon no do'e no kaw ut-tak.

24 Da-u no tase ket, no de yase ur-ho ur-gan u tek ut-ho ut-tan, udu Faruk-u Masar. Ho-tu ut-nas tu kuse to shu'ut go i no do'e ut-kaw u tak-ut no, tumsu nom ut-re udu tak-ut no, u net-tu u-bu no ne beet.>>

25 E shus, e zu, <<Bo gwuug fat-ut it, yage it kum hyu-m pusmo udu uso u-bu ri; it shu'ut tok-ne Faruk-u Masar.>>

26 Yusuhu nom ut-bor u dak-u Masar tu omne m-ank u haan u da-o, uzu ur-ho ur-gan u-me ut-tan du nom-tu ur-tom u dak-u Masar du Faruk de. Sedi tak-tu a-toog-ne to zare tu Faruk-u Masar da.

Kon-su m-vaste su Yakubu

27 Se Isra-ne e shu'ut u Masar u gas-u Gosen, e nom ut-kwum u-tát. E mut yaag u-tát, tumsu e nom ur-ban sok.

28 Yakubu shu'ute u Masar us-hak op us-ta'er [17], hak-us Yakubu su wa nome, hak-se u-kok u-gan u hak-su ut-shik ut-yur u hak-su us-ta'er [147].

29 Da-u Isra nape uzu da-u mar-m wa nong ut-mor, se wa fog wa'-u wa Yusuhu. Wa zu wa, <<A um kume hyu-m pusmo udu ró, wa kom-u ró u-ta kut-u ri, bo kose me ut-nip u yadu jab ne uzu a um mare bo za jwak-u me u ana u dak-u Masar.

30 Tumsu da-u um mare, kabun war-u ri dugu Masar m-ha u be-du na dokte uso-tu tu uso-ut ri.>>

Yusuhu zu, <<Me nomu bo uka bo zutte.>>

31 Yakubu zu, <<Tonde uzu bo ut-nom iya.>> Yusuhu ton-de wun. Da-u o Isra kakse hi-ur wa u-domu yun-u wa, wa nome u-Ru ut-huuk.

48

*Yakubu wagu Ifaramu e
Manase nu-u so-o*

¹ Da-u wase ca, na waru Yusuhu uzu, uso-u wa o za m-yar. Yusuhu kub ya'ag-u campa-ne wa yur, Manase u Ifaramu u wane, e do'e, e hyan uso-u wa.

² Da-u na ware Yakubu uzu, <<Wa'-u ró Yusuhu haagun, wa hyan bo.>> Se Isra sur ur-beb tumsu wa shu'ut u-dom u-yun.

³ Yakubu zu Yusuhu, <<Ru-u u-beet haagun udu ri u Ruz u dak-u Kan'ana, tumsu wa wa'-u me nu-u so-o u kun.

⁴ Wa zu me, <Me ya'u bo yaag, tumsu me ut-wa bo nom u-tat. Me ut-wa u bo shu'ut wa ut-ko u-tat, me ya'u bo uno dak-o Kan'ana, tumsu me ya'u bo uno dak-o u shu'ut u ko-ut ró u de haan dim-u ró m-mommo.>>

⁵ Yakubu zu wun, <<Yaag-u campa-ne yur i na mate bo u dak-u Masar, Ifaramu u Manase kanda um haan u ana, e do'e ut-shu'ut ya'ag-u ri uka Ruben u Simiyon.

⁶ Tumsu da-u ko-ur no ur-beet e muune u Kan'ana, ya'ag-u ri kowan do'e kwum-du ur-og dak-u o. Sedi eken yaage i bo de ut-kwum u dim-u un e do'e kwum-du og-du u-dak dugu oru e Ifaramu ko Manase.

⁷ Us-hak u-tat su arke, da um ooge muun dugu Padan-Aram, Rahira murus dak-u Kan'ana. It o u tek m-ha u dom u-fun, m-ra ne dugu bo-u Eparat (U na fuge Betarami). U tek-u namu jab se um dok wa u kit-u fun-yu ha-mu Eparat.>>

⁸ Da-u Isra hyanne ya'ag-u campa-ne Yusuhu yur, se wa shit, <<¿Wa zu wanne e ine?>>

⁹ Yusuhu shus wa zu, <<E oye yaag campa-ne i Ru-u ya'u me u ana, da-u um ooge u Masar.>>

Yakubu zu, <<Haatun un udu ri um wa'-u un nu-u so-o.>>

¹⁰ Is-u Isra nong u-cum u remu ur-wu, wa hyen-ut sok da. Yusuhu haatun ya'ag-u campa-ne wa yur udu Yakubu. Yakubu ham-ut e tumsu wa su gut-ut e.

¹¹ Isra zu Yusuhu, <<Um nong us-dorog uzu me hyanu bo da. Sedi u da-o Ru-u yakku me um hyan ya'ag-u ró tumsu.>>

¹² Se Yusuhu hast ya'ag-u wa dugu-du jwun-ut Yakubu, se Yusuhu he u-dak ut-jwun wa kakus hi-ur wa u-dak.

¹³ Yusuhu kagub un yur beet, Ifaramu u kom-ut ut-cwa u Yusuhu m-gwat kom ur-beer u Isra, tumsu Manase u kom ur-beer Yusuhu m-gwat kom ut-cwa u Isra. Wa haatun e ut-mor u Yakubu ne.

¹⁴ Tumsu Isra nomug nomu Yusuhu ut-sa wa nom da. Sedi wa dor kom us-cwa u hi-ur Ifaramu, ko ba shu'ute uzu wa oye du-fade, kom ur-beer u dom-u hi-ur Manase wu o mat-du u-shu.

¹⁵ Se wa wa'-u Yusuhu nu-u so-o, wa zu,

<<Yage u-Ru wu uso-u uso-ut ri

Ibrahi u uso ri Ishaku ne e nonge u-Ru m-ank.

Ru-u duute me tumsu wa got me

uka wa-gwat-du ut-bisa gotte ca wa.

Ru-u nong iya u fat-ur ri ur-beet u teen din-de ho-de.

¹⁶ Wa-tom u-Ru wu guu me dugu nom-ut yo-to,

um nong us-toog uzu,

wa wa'-u yaag ine nu-u so-o.

Um nong us-toog uzu na do'e ha fag-du un u dim-ur ri,

tumsu u dim-ur Ibrahi u Ishaku ne remu nomu Ru-u nomu un.

Um nong us-toog uzu un kum ut-ko u-tat
i do'e ur-yu u-dak u-beet.>>

¹⁷ Da-u Yusuhu hyane uso-u wa u wadu kom ut-cwa u wa u hi-ur Ifaramu, se jab-u wa nu. Se wa kub kom ut-cwa u uso-u wa, dugu hi-ur Ifaramu, wa muut o u hi-ur Manase.

¹⁸ Yusuhu zu uso-u wa, <<Iya-o da, uso-u ri, unwa wa ooge mat-du u-shu, wa kom us-cwa ro u hi-ur wa.>>

¹⁹ Tumsu uso-u wa gugum. Wa zu, <<Um nak wa-u ri, um-nak, Manase do'e ut-shu'ut ko-ur yat-de, tumsu Ifaramu du-dim-u Manasse ut-shu'ut ko-ur yadde m-zeg du yu-wuya wa, ko-ur wa ut-shu'ut dak-u yat-o.>>

²⁰ Remu iya Yakubu wa'-u un yur nu-u so-o ur-ho ur-gan wa zu, <<Dugu-du dim-ur ro de net-tu Isra-ne dote wa'-u ut-net nu-u so-o, e do'e ut-zu,

<Yage Ru-u wa'-u no nu-u so-o uka Ifaramu ne e Manase.> >>

Remu iya Yakubu wu Ifaramu u-shu Manase.

²¹ Da-u o Isra zu Yusuhu, <<Bo hyanug um ut-sa m-mar, tumsu Ru-o ut-nom ur-kot u bo ne, tumsu wa do'e u muutu bo dak-u uso-tu uso-ut in.

²² Tumsu bo, me ya bo m-zeg nom-u um ya tu-wuto ro. Me ya'u bo tak-u zege ur-beb u gas-u Shechem. Um onkte dak-u o dugu net-tu Amoriya-ne, da-u um nome m-dum u e ne van-yu m-wur ri u ta-u ri ne.>>

49

Yakubu wa'agu ya'ag-u campa-ne wa nu-u so-o

¹ Se Yakubu fog ya'ag-u camp-ne wa tumsu wa zu: <<Kargun udu ri, um waru no nom-u do'e kwum-du no u da-u de'e u haan.>>

² <<Kargun no er,
Yaag-u ri Yakubu;
Eren Isra uso-u no.>>

³ Ruben, bo oye mat-du u-shu ri.

Bo wa um mate da-u
um ooge u fa-ur ri,
u da-u um ooge u hog-mu ur-beb.
Bo wa o yu-shu
tumsu wu zege ur-beb.

⁴ Ko ba shu'ute zu
bo wa-kob-du shup-du ur-hi wa
uka bu-mu ur-beb.

U da-o bo za kwum-du
re-u u-shu da,
remu zu bo daag
u yun-u ri bo naas o.
Bo roogte u tok-ne,
wu shu'ute wa-gan
u tek-u neta-ut ri.
Bo wa'ag me uso-u ro
u hog-du m-e.

⁵ Simiyon e Rewi jab-us e o us-gan,
van-su m-wur un
nom-tu yunus-du jab-su ut-net se.

⁶ Um zaar u cwadu morog-ur un da,

Um za tumsu same ut-hi
 u nom-du nom-ut yo-to un ne da.
 Un hoorte ut-net remu ryab-us un.
 Tumsu e kwuprusse turug-su na,
 remu hog-du ur-zwaru un.

⁷ Nu-u yo-o udu ryab-us un,
 remu zu ryab-us un nong u-tat.
 Me burugse un dugu ko-ur Yakubu,
 um burugse un dugu me Isra-ne.

⁸ <<Yahuda, or-ut ro ne
 do'e nomu bo ut-vam.
 Bo do'e u shup-du gekustu
 huub-ut yo-to ro.
 Yaag-u uso-u ro do'e ut-he
 ut-jwun u shu ro.

⁹ Yahuda wa'-u ri,
 ya-du u-zur de wa ooge,
 wu tase tudu ap-mu ur-dog mu wa mase,
 Wa rut wa nukus m-kim
 da-u wa tase re-du nom ut-re.
 Bo o sha-mu ya-du uzur,
 wakun zaar wu de yunsu bo da.

¹⁰ Bo Yahuda, kom-yu ur-faruk
 za ut-rwu dugu-du ro da.
 Kom-yu ur-faruk zaar ut-mot
 u net-ut ro ne da.
 Se teeg udu wu kame wa re.
 Ut-dak ut-beet to ya'u bo m-zeg.

¹¹ Bo gagu janka-u ro
 u te-yu inabi,
 jwaak-u wun ut-nom
 ut-reeg us-nag-nag su cite e,
 Wa jasu kus-ut wa
 u bu-mu inabi,
 no ut-nom m-jaas
 u bu-mu inabi mu o
 u jaz-mo uka m-hyu.

¹² Is-u ro ut-nom us-rim
 m-zeg bu-mu ke,
 tumsu ni-nu wun ut-nom
 ur-myak m-zeg m-me.

¹³ <<Zeburun ut-shu'ut u kit-yu m-sa.
 U shu'ut be-du ees-du hat-su m-bu,
 Ma-du u-bor wa ut-te bo-u Sidon.

¹⁴ <<Issakar, janka-yu ur-beb ya.
 Wa o m-rut u tek-u kapu-tu
 gag-du ut-cwu ut-yur.

¹⁵ Wa ut-hyan uzu
 be-du ur-hure wa o so-de,
 tumsu wa ut-hog

uka remer-mu u-dak otte.

Wa yasū shin-u wa remu

kab-du cwu-tu m-no,

wa yase hi-ur wa

u nom-du m-tok mu ur-beb.

¹⁶ Dan, do'e ut-shu'ut wa kwup-du us-rem

u-me net-ut wa,

uka tokun ko-to u-me Isra-ne.

¹⁷ Dan wa do'e ut-shu'ut

u-fa u kit-u u-fun,

fa-yu m-rab u kit u-fun,

Yu epe dukunte du jwaak,

remu i o m-sak e he'e u-dim.

¹⁸ Yawe, um o wadu is u ukur-u ro.

¹⁹ <<Gad, hyuw-ne kwup-du us-fun ne

do'e u haan u bo,

sedi bo doru dim-u un

wa top ur-mag.

²⁰ <<Ashur, bo nomu nom ut-re

tu m-rerem u-tat tu farkina-ne.

Tumsu i nome nom-tu ut-re

tu m-remer tu faruk.

²¹ <<Napari, bo do'e ut-shu'ut uka u-num,

wa do'e mat-du yaag-u soye.

²² <<Yusuhu, bo matu yaag u-tat,

bo o sha-mu te-yu inabi

yu ooge kit-u u-gi yu mute ut-ya,

yu fek-us wa rogme

m-pas ja-mu ur-bongo.

²³ Huub-ut yo-to un do'e heese un

m-dum za ur-on,

huub-ut yo-to un do'e

tadu wun us-ta ut-er ne.

²⁴ Sedi ta-u wun ut-shu'ut

u gori-gori,

tumsu kom-ut wun

ut-shu'ut ur-beb ne,

U-remu kom-u wa-ur-beb

wu Yakubu, tumsu u

remu wa-gwat-du na,

ta'ar-du Isra-ne.

²⁵ U-Ru, wu um nome ut-huuk,

wa nome ko-ur ro ur-sege.

Ru-u ko-uyan wa wa'-u

un kom-u so-o,

u tomton un m-bu dugu dom u-ru,

tumsu wa ya'u un bu-mu ta u-dak,

m-ra u ta u-dak-ne.

Wa ya'u un na u-tat u yaag ne.

²⁶ Yage nu-u so-o tu uso-u ro,

tō zēk nu-u sō-o tū rōr-tū da-u
 tū arke m-tumb ne,
 m-te jamū rōr-tū mōmmo.
 Yusuḥu, um nong ūs-kon
 uzū na ya'u bō tō haan ūdū rō,
 bō yū shū'ute yū-shū or-ūt rō ne.

27 <<Banyamin bō oye u-go yū ūr-dog
 yū ooge hog-dū ūs-mer,
 ūr-wun bō hō huub-u ūt-yō-tō rō,
 tumsu m-rim bō dē mōt-dū kwum-tu
 bō onke dugu-dū huub-ūt yō-tō rō.>>

28 Tun-tō tō oye ko-tū Isra-ne op-ūt yur, tumsu nomū ūsō-u ūn zūye ūn ū ya
 da-u wa ooge wa'-ū ūn nu-u sō-o. Wa wa'-ū kowan nu-u sō-o ū kame wa.

Mar-m Yakubu

29 Yakubu yū ūn tunto bōr-tō: <<Um o ūt-mor m-mar ne um byūtun ūsō-ūt
 ri. Jwakun mē ū ūsō-ūt ri ne ū-pukus u-tak ū Eparon net-ū Het-ne.

30 Pukus ū ooge tak-ū Mapera, ū dapus Mamre Kan'ana, ū Ibrahi oye ūka
 be-dū ū-dok ūdū Eparon net-ū Het-ne, ūr-same u-tak ne.

31 Kūna na dokte Ibrahi ē neta wa Saratu. Kūna na dokte Ishaku ē neta wa
 Rebeka. Kūna tumsu na dokte Riya.

32 Ibrahi oog u-tak ū pukus ne dugu-dū net-tū Het.>>

33 Da-ū Yakubu tase waru ya'ag-ū wa ūs-rem, se wa rut ū-dom u-yun. Wa
 nom vū'e su m-vaste, wa dor ūsō-ūt wa, wa murus.

50

Dok-u Yakubu

1 Yusuḥu he ū war-ū ūsō-u wa, wa nom ūs-kan, wa ham-ūt wa.

2 Se Yusuḥu zu a-gwat-dū yar-mu ūsō-u wa ne, ē wa'-ū war-ū ūsō-u wa Isra
 ūs-baat su dē hoosu wa ūt-zum. Se a-gwat-dū war-u wa wa'-ū wa baat-su
 hoos-dū ūt-zum.

3 E nom m-roog ūt-shik ūt-yur [40], tō oye roog-mu kame na nom ū tamu
 ūs-baat su hoos-dū ūr-u ūt-zum. Net-tū Masar nom m-roog ūt-shik ūt-tut ū
 op ē o namu jab-ū rem-u wun [70].

4 Da-ū ruttu namu jab arke, se Yusuḥu nom ūs-rem ū nengen-tū bu-ū
 Faruk-ū Masar ne. Wa zu, <<A mune mē kwumu hyu-m pusmo ūdū nō,
 konon mē Faruk-ū Masar ū nō nomu wa ūs-rem.

5 <Da-ū ūsō-u ri ooge ūt-sa m-mar, wa wa'ag um nom ūs-tond uzū, <<Um o
 mottu m-mar, jwakun mē ū sag-ū um kawē ū hi-ūr ri ū dak-ū Kan'ana.>> Yage
 um dō'e um jwakun ūsō-u ri, a um tase jwak-dū wa mē ūt-muun za naas u-
 da.>>>

6 Se Faruk-ū Masar shus wa zu, <<De'e bō jwakun ūsō-u rō ūka bō tondte
 uzū bō ūt-nom.>>

7 Se Yusuḥu aruk m-ha ū jwak-dū ūsō-u wa. Tū-yat-tō Faruk-ū Masar shū-ū
 wun beet ū i-yatē kur-tū kwup-dū ūs-rem ū i-yatē dak-ū Masar ne beet.

8 Yusuḥu kūb net-tū bu-ū wa ūt-beet, ū or-ūt wa ne ū net-tū ooge ya bu-ū
 ūsō wun ne beet. Sedi ē yage ya'ag-ū ē ū ban-tū bisa-ūt ē ū gwaar ne ū ca ne
 ū na ne ū gas-ū Gosen.

9 Keke-su jwaak ū ya-sak-mu jwaak ne tumsu ē dor Yusuḥu m-nok. Net-tō
 u-tāt tū doru Yusuḥu m-ha.

¹⁰ Da-ū un teene be-du ut-sogor du Atad, u-dom u gi-yu Jodan, e nom namu jab us-kan ne m-yat sok. Tumsu kuna Yusuhu nomte m-roog ut-ta'er u namu jab-u remu uso-u wa.

¹¹ Da-ū Kan'ana-ne i oye u shu'ut ukun e hyane un iya u be-du na nomte ur-vu du Atad, e zu, <<Din-de be-de be-du namu jab de sok du net-tu Masar! >> Se un te'e be-ur re ur-dim u dapus gi-yu Jodan <<Aber-mizrayim,>> Aber-mizrayim o na zuye, <<Be-du namu jab mu net-tu Masar.>>

¹² Inya-o ya'ag-u campa-ne Yakubu nomte wa uka wa zutte e nom.

¹³ E kub wa m-ha u dak-u Kan'ana. E dok wa u pukus tak-u Mapera, u dapus Mamre, u tak-u Ibrahi oye be-du u-dok dugu Eparon net-u Het-ne, u dame u-tak ne.

¹⁴ Da-ū na tase jwak-du Yakubu, Yusuhu arkun u muun u Masar u or-ut wa ne u i shu'e wa ne u ha-mu jwak-du uso-u wa.

*Yusuhu wargu or-ut wa ne uzu
wa zaar u top-du nomu e nomu wa da*

¹⁵ Da-ū tu-wuto Yusuhu ne hyane uzu uso-u e marug, se e zu, <<A mune uzu Yusuhu o m-shup u in ne u-jab wa top nom-ut yo-to tu in nomu wa?>>

¹⁶ U remu iya un nom tom udu Yusuhu uzu, <<Kandi uso-u in u mar wa yakke tun-to bor-to:

¹⁷ Warun Yusuhu, <Bo nomu tu-wuto ro ne ho-du ba'as-ut e, nom-ut yo-to tu e nomu bo, uka e yute bo ur-kob.> Remu iya it o us-kon bo nomu un ur-ho, it tok-ne i Ru-u uso-u ro.>> Da-ū se rem-se tene du wun, Yusuhu nom us-kan.

¹⁸ Tu-wuto wa ne haan e he u-shu wa ut-jwun, e zu, <<It tu ya toku ne ro e.>>

¹⁹ Tumsu Yusuhu zu un, <<A no hog u-gyer da! Me wa u-Ru um dote ya-du no ur-kob?

²⁰ No zongte no nomu me nom-ut yo-to, sedi Ru-u zongte to nom-ut so-to rem wa shuuste nom-u na nome da-o, u rem wa guut fat-tu ut-net u-tat.

²¹ Remu iya a no hog u-gyer da! Me ya'u no nom ut-re u de koru no u ya'ag-u no ne. Iya-o wa nomte wa ruste jab-us un ur-be ur-gan.>>

Mar-m Yusuhu

²² Yusuhu shu'ute u Masar, u yu-du u-bu uso-u wa ne. Wa shu'ute us-hak ut-shik ut-tan u op [110].

²³ Yusuhu nong ur-yu us-hak u-tat wa hyen ya'ag-u ya'ag-u Makir, wu ooge zwaru Manase, i wa mate kandi Yusuhu mar, tumsu Yusuhu kub ya'ag-u e, e shu'ut ya'ag-u wa.

²⁴ Se Yusuhu zu tu-wuto wa ne, <<Da-ū um do'e m-mar nongon ut-mor. Za okun sakna o Ru-u ut-haan udu no u wa ruut no dugu dak-u Masar m-ha dak-u estedu us-rem su wa nomu Ibrahi, Ishaku, u Yakubu ne.>>

²⁵ Se Yusuhu wu ya'ag-u Isra e nom us-tond, wa zu, <<Ru-o ut-haan udu no o du-ut no. No tabbe uzu no kab-ug shar-ut ri dugu din-de be-de.>>

²⁶ Yusuhu marug wa otte us-hak ut-shik ut-tan u op [110]. Da-ū un wa-u u-ur wa ba'at-su hoos-du ut-zum, na wu u-ur wa u adaka u cundu ur-u u-me Masar.

Ran-u Esta

Na ruute U-ren Vasti u-kit

¹ Nom-tu nome ya da-u Zarakes* oye ur-faruk, ut-dak ut-shik ut-shishin u ta'er [127] dugu Indiya m-ha u Kus.

² U da-u o Faruk Zarakes oye pora-du ur-faruk du bo-u yat-o u sar m-ja ur-beb ne sok u Susha.

³ U hak-yu u-tuturse yu ur-faruk, se wa bun morog-du re-du nom-u ut-re tu-yat-to wa u tok-ne wa ne. Wa bun karma-ne u i-yate dak-u Pasiya u Midiya, u i-yate gas-u o ne e o ukun beet.

⁴ Morog-du tumb m-te m-roog ut-shik ut-jwuur 180 wa kose tat-u kwum-ut wa tu ur-faruk, u ogur yat-de wa ne, u fuubse-ut wa ne.

⁵ Da-u ho-ut to arke, se faruk Zarakes zong morog-du u-re u ut-net ut-beet, u bo-u Susha u otte sar m-ja ur-beb ne sok, dugu i-yate m-ha net-ut rek-to ne, na tumb m-te m-roog ut ta'er u-me be-du na serte us-te u-do u pyu-u faruk.

⁶ Na nomug kat-du u-bu Faruk ut-uk tu kus-ut pus-to u tu bu-mu ut-ran ne, tumsu na gug to u ho-us pus-se su so-se, u kwat-yu m-bakut ne yu na subge ur-bongo tumsu pora-tu oro u kwam-tu shik ne tu bu-mu ut-ro u tu pus-to ne, na cin to u kat-du u-bu faruk. Un dam-ut kat-du u-bu faruk ut-taar tu m-bakut ut-go ut-go tu shik sok.

⁷ Na mok-te ut-net ke u-me kok-tu m-bu tu ut-kwam tu shik-u tu kwam-tu shikne tu bu-mu ut-ro, tumsu na haatun ke ur-faruk u-tat, uka kwum-tu faruk.

⁸ Remu bor-ut faruk na yu' kowan wa swa uka wa otte ut-sa, remu uzu faruk yaag ut-bor udu a nomu wa pama e ya kowan uka wa otte ut-sa.

⁹ U tek-u da-u o, U-ren Vasti zongte neta-ne morog-du re-du nom ut-re u pyu-u Faruk Zarakes.

¹⁰ U ho-du ut-ta'er, u da-u Faruk Zarakes ooge u ho-du ke ne, se wa nome a-tomu wa man ne ut-net ut-ta'er ut-bor tu nomu wa us-pama, Mehuman, u Bizta, u Harbona, u Bigta, Abagta, u Zetar, u Karkas ne,

¹¹ wa zu e hatun U-ren Vasti, udu wa m-wa u top-du ur-faruk-u wa ne u hi-ur wa, remu wa koste zwaru u-shu wa udu tu-yat-to, remu wa neta so-wa wa sok.

¹² Da-u a-tomu faruk huute ut-bor wa, U-ren Vasti gugum ur-haan. Se faruk naas jab sok us-ryab ne.

¹³ Za naas u-da, se faruk nom us-rem u ya-m-nap i yadu wa us-rem ne, i nape bor-tu net-tu Pasiya, remu uzu ko-uyan da wun nom us-remu u a-nap-mu ut-bor ne.

¹⁴ Dim-tu i-yate faruk to oye Karshena, Shetar, Admata, Tarshis, Meres, Marsena, u Memukan, ayan-ne oye tu-yat-to net-tu Pasiya u Midiya-ne. U na shu'ute faruk ne u-da u-beet un o tumsu m-shup u og-ut yat-to ne u-me u-dak.

¹⁵ Se faruk shit wa uzu <<Remu ut-bor yan o na do'e nomu U-ren Vasti? Wa dorog ut-bor yu yu-Yat-ya a-tomu Faruk Zarakes ya'e wa da.>>

¹⁶ Memukan shus u shu faruk tumsu u shu tu-yat-to, <<U-ren Vasti nong nomu za kame da, za udu faruk de u war-wa da m-ha tu-yat-to ne ut-beet, tumsu udu ut-net ut-beet u i o me faruk-ur Faruk Zarakes ur-beet.

* 1:1 ut-Ibra: Ahasurus.

¹⁷ Remu uzu nom-u u-ren nome ut-shu'ut us-nap udu ko neta he, e shu'ut a-za yadu m-zeg udu camp-a-ut e ne, <Faruk Zarakes zu na haatun U-ren Vasti u-shu wa, wa zu, <<Um za u haan udu wa da.>> Remu iya, a se in nomug nomu camp-a-ut in ware in da.>

¹⁸ U kanda ho-ur rinde aruk, neta-tu tu-yat-to faruk-u tu-yat-to Pasiya u Midiya-ne a e hoge nomu u-ren nome, tumsu e do'e nomu camp-a-ut e rem-su us-jurum uka wa nomte. Tumsu do'e haatun us-jurum u kob-du shu'ut-du m-yar ne.

¹⁹ <<Remu iya, a mune uzu nongu faruk ur-zwar, yage wa nom ut-bor tu ur-faruk tumsu yage na nom us-pan u bor-tu Pasiya u Midiya-ne, tu na za ut-pas da, tumsu uzu U-ren Vasti zamun u cwadu shu faruk Zarakes da, tumsu yage faruk-u yase wakun og-du ur-faruk udu wakun wu zege wun.

²⁰ Da-u kowan hoge donse-du faruk nome u-me gas-u wa otte ur-faruk u-beet, tumsu neta-ne do'e yadu m-zeg udu camp-a-ut e dugu neta yat-o u m-ha wu rek-wa ne.>>

²¹ Se faruk u tu-yat-to wa ne e hog ur-zwar du rem-us se sok, se faruk nom uka Memukan zutte wa nom.

²² Se wa tomot us-pan m-ha koyuhe gas-ya u dak-u ur-faruk-u wa u-beet, koyuhe gas-ya u suwa pan-se tumsu kotuhe net-to u rem-ur e, uzu ko camp-a he nom ur-faruk u bu-u wa.

2

Esta shu'ute U-ren

¹ Da-u jab-u Faruk Zarakes tore, se wa bakus Vasti u nom-u wa nome ne tumsu u bor-tu na nome u mot-ut wa ne.

² Se eken u tek-u a nomu faruk m-tok i oye ut-mor u wa ne e zu, <<Yage na kwumu faruk ya-ut-gwup i so-ye i nape camp-a da.

³ Yage faruk wa i-yate dugu ko-u-he gas-o u-me u-dak, u remu e haatun ya-ut-gwup i o so-ye i nape camp-a-ne da, u-bu u na nomte ur-cun du ya-ut-gwup faruk* u bo-u Susha u otte sar m-ja ur-beb ne sok. Yage na wa Hegai wa shu'ut man faruk, wu shu'ute wa-gwat-du ya-ut-gwup faruk i nape camp-a-ne da, u shu'ut uzu wa wa'ag un nom us-mang u noog-mu mangu u-war uka wa otte ut-sa.

⁴ Se gwup wu cite faruk wa kabu wa wa shu'ut u-ren ba Vasti.>> Se rem-us se nome faruk ur-zwar, wa dor se.

⁵ Wakun oro ukun net-u Yahuda wa o m-yu u bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok. Wa oon dugu ko-ur Banyamin. Na zu wa Modekai. Wa-u Jir, Jir og wa-u Shimi, Shimi wa-u Kis.

⁶ Us-hak u-tat su arke wa o teku net-tu Faruk Nebukanezar kabne dugu Urusharima m-ha Babira, i na kabne ko-ur Jekoniya ne faruk-u Yahuda.

⁷ Modekai otte du-dim-u wa'-u huno uso-u wa ya-du ur-gwup de o so-de sok na zu wa, Hadassa, tumsu na zu Esta. Da-u i mate wa mare, Modekai kub wa u bu-u wa wa shu'ut uka wa'-u wa.

⁸ Da-u na nome donse-du bor-ut faruk, na haatun ya-ut-gwup u-tat u bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok na zu u Hagai ya gwat-du e. Tumsu Esta o teku i na kabne m-ha u pyu-u faruk, Hegai wa shu'ut wa gwat-du e.

⁹ Esta cite Hagai sok wa kwumug hyu-m pus-mo udu wa. Za naas uda wun kwumnu wa nom ut-re u noog-mu mang u u-war ne. U na zonge u remu Esta na yu' wa ya'ag ut-gwup ta-er dugu pyu-u Faruk se na kub wa na toot wa u be-du zege ur-zwar u be-du na cinte ya-ut-gwup-u faruk.

* 2:3 u-bu u na nomte ur-cun du ya-ut-gwup faruk (wata o na foge Harem).

¹⁰ Esta warug uzū wa-Yahuda wa ooge da tumsu bu-u wan o wa rwutun da remu uzū Modekai hoste wa waru wakun.

¹¹ Ko mune Modekai hu u-shu u dim ne u dapus kat-du u-bu be-du na cinte ya-ut-gwup remu wa hyan uka Esta otte tumsu wa hyan nomu do'e kwum-du wa.

¹² Kowuhe gwupwa wu nape campa da na yu' wa m-gyup m-gan u wa shu'ut u faruk ne. Kanda na kab gwup m-ha u yun-u Faruk Zarakes, se wa nong us-pyat us-op us-yur u mangu u-war, us-pyat us-shishin na o tamu wa m-noog, tumsu us-pyat us-shishin na o tamu wa m-noog mu wus u-hakun.

¹³ Da da-u teye u wa dote u cwadu pyu-u faruk, na yu wa ur-ker wa dust nomu wa ooge ussa u-beet dugu bu-u na cinte neta-ne m-cwa udu Faruk.

¹⁴ M-rim wa do'e m-ha u-kun, ur-wun wa muun u okon gas-o u be-du na cinte ya-ut-gwup i Faruk, i ooge u kom-ut Shaasgaz, wu ooge man faruk wu gote neta-tu us-kit i faruk rooge u e ne. Wun zaar ut-muun da se bit-uk uzu cikte faruk wa fagu wun u dim-ur ro.

¹⁵ Da da-u Esta byur-ne (wu Modekai kabne wa shu'ut wa'-u wa, gwup-u huno-u uso wa Abiher) u wa dote cwadu du faruk, Esta shuk-ut okon da se nomu Hagai man faruk wa gwat-du bu-u na cinte ya-ut-gwup i Faruk waru wa. Tumsu wa kum hyu-m pumso udu kowan wu hyane wa.

¹⁶ Na kub Esta m-ha udu Faruk Zarakes u pyu-u wa u pyat-yu na foge Tibet (pyat-yu u-op yu Yahuda-ne)[†], u hak-yu u-ta'er yu faruk-ur wa.

¹⁷ Faruk o cwan-ut Esta m-zeg kowuhe gwup wa. Wa o cwan-ut wa sok tumsu wa kum hyu-m pumso udu wa m-zeg ya-ut-gwup beet. Remu iya wa wa'u Esta top-du ur-faruk wa zu wa o u-ren uka Vasti.

¹⁸ Se faruk nom morog-du re-du nom-u ut-re, u ya-du Esta m-zeg. Wa bun i-yate pyu-u wa u tok-ne wa ne beet tumsu wa yu' ur-hure us-gas us-beet tumsu wa nomu ut-net u-nya u-tat uka kwum-tu faruk-ur wa.

Modekai gwug fat-ur Faruk

¹⁹ Da-u na oye u kargusse ya-ut-gwup-u da-u yurum-se, Modekai o shu'ut u is-u bu-u faruk.

²⁰ Esta waru wakun uzu wa-Yahuda wa ooge da tumsu u bu-u wa ko dugu ko-ur wande wa rwutun da, uka Modekai zutte wa nom. Wa re u-shu dorru nom-u Modekai waru wa da-u wa o rek-de.

²¹ Da-u Modekai o u shu'ut u is-u bu-u faruk, se tokon net-to i-yate faruk i o e'-du is-u bu-u faruk, Bigtan u Teres e nong us-ryab u Faruk Zarakes ne, har e zongte e ut-sa e ho wa.

²² Modekai hog nom-ut yo-to tu un zonge ut-nom, wa ware U-ren Esta. Se Esta waru faruk uzu Modekai wa hoge nomu un zonge ut-nom.

²³ Da-u na gwate se na nup uzu rem-us Modekai nip-to se na tur ut-net ut-yur u-kan. Faruk yaag ut-bor uzu na nom us-pan su rem-us se u-me ut-ran tu cun-du us-rem u-shu faruk.

3

Haman zongte hodu Yahuda-ne

¹ Da da-u arke, Faruk Zarakes yu' Haman wa'-u Hamedata m-zeg, net-u Agagite, wa yuns wa m-pas tu-yat-to faruk beet.

[†] 2:16 u ogor-tu un o da-o pyat-yu Tibet ya o tek-u mot-du pyat-yu op u-yur (Disamba) m-ha mot-du pyat-yu u-gan (Janairu).

² Tok-ne faruk beet e do'e ut-he ut-jwun u shu Haman e ya' wa m-zeg, remu uzu faruk zuug na nom-u wa iya da-u wa o aruk. Sedi Modekai gugum ya-du wa m-zeg.

³ Se tok-ne faruk i oye u ees u is-u faruk e shit Modekai, uzu <<Yan-o wa'e bo yaag faruk m-zeg u bor-tu wa ya'e da?>>

⁴ E nom us-rem u wa ne koduhe ho-de, sedi wa hen wa gugum ut-er. Se un waru Haman nomu nome remu un hyan nom-u wa do'e nomu Modekai, ko wun u hogu on-ur wa ko ba shu'ut uzu wa zuug net-u Yahuda wa oye.

⁵ Da-u Haman hyane uzu Modekai heeg ut-jwun wa yu' wa m-zeg da, se wa nom jab sok.

⁶ Da-u Haman nape uzu Modekai net-u Yahuda wa, se wa zu Modekai korge na ho wa u war-wa da, wa zu na ho Yahuda-ne beet i oye u faruk-ur Zarakes.

⁷ U tek-u hak-su op us-yur su Faruk Zarakes, u pyat-yu na foge Nisan wato pyat-yu u-nas (pyat-yu ur-takun yu Yahuda-ne)* un nom u-gwembi u shu Haman na dug ur-ho u u-pyat ne. Se duk-tu heen u pyat-yu na foge Adar wato pyat-yu u-ta'er (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)†.

⁸ Se Haman zu Faruk Zarakes, <<Tokon net-to oro u burgusse u tek-u net-ut ro u tek-u dak ur-faruk-u ro ko u-yan u e o m-sha ur-kob u-me net-ut ro e yaag m-sek u bor-ut faruk da. Remu iya kamug u faruk hog on-ur un da.

⁹ A mune uzu nong faruk ur-zwar, yage u bor-tu rwun uzu na horusse un, tumsu um do'e wadu kwam-ut pus-to tu otte no-mu ut-kwano ut-zongu ut-kok ut-tut u ut-zongu tu kwaz-tu ut-yur u op [350,000] u-me cun-du faruk remu campa-ne i kabe nom-du mo ank-mo.>>

¹⁰ Se faruk kub kwat-yu oye m-wa u jow wa. Kwat-yu otte nap-su ur-faruk u dom-u ya. Wa yase ya udu Haman. Haman wa ooge wa-u Hamedata, net-u Agagite, huub-u yo-o Yahuda-ne.

¹¹ Faruk zu Haman, <<Cin shik tumsu bo nome net-ut to uka bo tonte.>>

¹² Se u ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Nisan (pyat-yu ur-takun yu Yahuda-ne)‡ se na fog a-us-gen u faruk ne, e nom us-gen m-ha me koduhe ko-de tumsu m-ha udu Wa-u-dak ko-u-he gas-o u-me ut-net ut-beet uka Haman yute ut-bor udu tok-ne faruk yu-Yat-ya ut-net ne. Na nom us-gen u dim-ur Faruk Zarakes u hi-ur wa u wa-du kom-u wa ne.

¹³ Na yase ran-tu us-gen udu tok-ne faruk-u e yase u dak-u wa u-beet, nomu na zuye u-me us-pan ya u ho-du op ut-tut u pyat-yu op u-yur, wata u ho-du ut-ta'er u pyat-yu u-tut yu na foge Adar§, na do'e hodu Yahuda-ne i rek-e ut-net ne beet, u campa-ne, u ya-ut-gwup, u ya-ut-zwar ne na ho e beet na onk nom-tu e otte ut-beet.

¹⁴ Nomu oye m-pan u-me u-ran na wa'u o shu'ut ut-bor kohene, na nom ur-donse udu ut-net ut-beet u-me u-dak rem uzu kowan shu'ut us-zong ne u ho-ur re.

¹⁵ Uka faruk yute ut-bor, se net-tu ooge m-sak dom-u jwaak e kub ran-tu us-pan m-ho m-hor m-cwa u-me bo-u Susha u otte sar m-ja ur-beb ne sok. Faruk e Haman da-u e shu'ute e o swadu ke, sedi net-tu bo-u Susha u-beet e o tek u-gwuz.

4

Modekai zu Esta sege wa

* 3:7 u ogor-tu uno da-o wata pyat-yu u-nas (Afriru). † 3:7 u ogor-tu uno da-o wata pyat-yu u-tut (Maris). ‡ 3:12 u ogor-tu uno da-o wata pyat-yu u-nas. Op ut-ta'er u pyat-yu u-nas (17 Afriru).

§ 3:13 u ogor-tu uno wata pyat-yu u-tut. Ut-ta'er u pyat-yu u-tut. (7 Maris).

¹ Da-u Modekai kume zun-mu nomu nome u-beet, se wa kees ut-kus tu u-war, u remu namu jab. Se wa wu' cwu-tu namu jab m-cwa-ne, se wa aruk m-cwa u-bo wa o us-kan m-yat sok.

² Sedi da-u wa tene is u-bu u faruk, na yaag wa aruk m-cwa u-me u-bu da rem uzu wakun zaar wu do'e cwadu bu-u faruk-u kus-tu namu jab ne da.

³ Kohene u dak-ut faruk u-beet u be-du bor-ut wa teye u-beet, se Yahuda-ne nom us-kan m-yat sok u namu jab ne tumsu u-swaat ne, ut-net u-tat u-me un e wu kus-tu namu jab e ret u-me m-cwa.

⁴ Da-u ya-ut-gwup ur-shu-e i oye nomu U-ren Esta m-tok e haan e waru wa mot-ut Modekai, se Esta nom namu jab sok. Se Esta tomtu ut-kus u Modekai swase kus-tu namu jab, sedi Modekai onkte da.

⁵ Se Esta otte tok wu na zuye Hatak, wu faruk ya'u wa. Se Esta fog wa, Esta zu, <<Do'e bo hyan uzu yan-o kume Modekai tumsu bo shit wun uzu yan-o kume wa tumsu uzu yan-o wa otte u namu jab.>>

⁶ Se Hatak do'e udu Modekai u be-du m-zun u-do u-bo u-shu is-yu cwadu pyu-u faruk.

⁷ Modekai waru wun nomu nome u-beet. Wa waru Hatak shik-u Haman nom-te es-du us-rem uzu wa ut-huut be-du ur-cunu faruk, a mune uzu na hog Yahuda-ne beet.

⁸ Modekai yasu Hatak bor-tu na pane u Susha tu zuye na ho Yahuda-ne beet. Modekai kon Hatak uzu wa kose Esta ran-tu bor-u to wa waru wa uzu wa do'e udu Faruk wa kon wa, wa nom us-kon u remu net-ut wa.

⁹ Se Hatak mu udu Esta wa waru wa nom-u Modekai zuye.

¹⁰ Se Esta waru Hatak uzu wa mu wa waru Modekai uzu,

¹¹ <<Bor-tu oro tu ha-mu hyan-du faruk, tumsu i-yate wa u net-ut wa ne ut-beet e nak u mot-tu bor-u ya ne. Kowana ur-cwa udu faruk za faruk-u fag wa na ho wa. Fun-ya u-gan u war-ya yu net dete ut-kusum a mune faruk nabug kom-yu m-bakut yu ur-faruk-u wa udu net. U ya-o teeg m-roog ur-shik u op u faruk fugte me u pyu-u wa.>>

¹² Da-u na waru Modekai nom-u Esta zuye,

¹³ Modekai muti Esta u-nu wa zu, <<A-bo gwat uzu bo ut-kusum rem uzu bo o shu'ut u-me bu-u faruk da. A mune uzu na hog Yahuda-ne beet na da yagu bo da.

¹⁴ Remu uzu a bo hose us-ram gwudu Yahuda-ne do'e rwuun u yakun fun-ya, tumsu bo u bu-u no ne u-beet na do'e hodu no beet. ¿Wana nape ko jiya remu go-du uno da-o wa'e na dug-ut bo u-ren?>>

¹⁵ Esta nom tom udu Modekai, uzu,

¹⁶ <<De'e bo kargusse Yahuda-ne i oye u Susha, e nom u-swa'at u remu ri. A no re ko no swa da m-roog ut-tut m-gyup u-ho ne. Me u ya-ut-gwup-u ri ne it ut-nom uka no nomte. Da-u na tase, me ut-ha udu faruk, ko ba shu'ute uzu pas-du ut-bor de. A shu'ute uzu m-mar, sedi m-mar.>>

¹⁷ Modekai aruk wa nom nom-u Esta zuye wa nom.

5

Kon-us Esta udu faruk

¹ U ho-du tuture Esta wu' ut-kus tu u-ren. Wa to u kur-u me m-gwat pyu, Faruk o u shu'ut u pora-du ur-faruk, du oye m-gwat is-yu ur-cwa.

² Da-u faruk hyane U-ren Esta u ees u-shu pyu-u faruk nom ur-so sok, se wa nub kom-yu m-bak-ut yu bu-mu ut-ro yu ur-faruk yu oye u kom-ut wa. Tumsu Esta haan se wa tum kom-yu ur-faruk.

³ Se faruk shit, <<¿Yan-o, U-ren Esta? ¿Yan-o bo ut-sa? Kō uzu uk ur-faruk o bo ut-sa, me ya'u bo o.>>

⁴ Esta zu, <<A mune uzu nonge faruk ur-zwar yage faruk-u haan ya-o ur-kot u Haman ne, ur-morog du re-du nom ut-re um zonge bo.>>

⁵ Se faruk zu, <<Na haatun Haman u ana za wa'as remu it nomot nom-u Esta zuye.>>

Se faruk e Haman do'e udu morog-du Esta zonge.

⁶ Da-u e oye swa-u ke, faruk shit Esta, <<¿U da-o yan-o bo ut-sa? Na ya'u bo o. ¿U da-o yan-o ooge kon-us ró? Kō da uk ur-faruk-u ri o, na ya'u bo.>>

⁷ Esta onk wa zu, <<Kon-us ri u nom-u um ut-sa ne ya:

⁸ A mune uzu nong faruk ur-zwar tumsu a mune uzu um kwumug hyu-m pusmo udu faruk wa onk kon-us ri tumsu wa nomu me nom-u um ut-sa, yage faruk-u Haman u haan u-sot udu ur-morog du um zonge no. Da-u o um do'e onku shut-ur ur-faruk.>>

Haman zongte hodu Modekai

⁹ Haman aruk m-rwu ur-so da-u wa yage be-du ur-morog! Sedi da-u wa hyane Modekai u shu'ut u is-yu pyu-u faruk, wa yunge wa kose hog-du u-gyer u-shu wa da, se Haman nom jab sok.

¹⁰ M-ha iyane, Haman aruk m-mu u u-bu wa rest jab-u wa.

Se wa-tomu-u huub-ut wa u neta wa Zeres, uzu e haan.

¹¹ Haman nomug hi-ut yat-to udu un remu tat-u kwum-ut wa u tat-u ya'ag-u wa ne, us-fun us-beet su faruk yute wun m-zeg, tumsu uka na yute wa m-sek m-zeg ut-net ut-beet u tu-yat-to faruk ne.

¹² Se Haman sur m-zu, <<Me wa u-gan wu U-ren Esta bane m-haan u faruk ne udu ur-morog du wa bane. Tumsu wa banug me u faruk ne u-sot.>>

¹³ Se Haman zu, <<To nom-to ut-beet to zaar okon nomo udu ri da, a mune um o hyan-du net-u Yahuda-ne Modekai u shu'ut u is-yu pyu-u faruk.>>

¹⁴ Neta wa Zeres u huub-ut wa ne ut-beet, e zu wa, <<Yage na yunus u-kan yu tarru ut-net yu wurum ya teye daag-su m-ha ut-shik ut-yur u op [50]. U-sot ur-wun bo nom us-rem u faruk ne uzu na tar Modekai u-kan. Se no faruk ha u morog-du re-du nom-ut-re u tek-u hog-du ur-zwar.>> Se Haman hog ur-zwar sok se wa zu na yunus u-kan yu tarru ut-net.

6

Faruk yaag Modekai m-sek

¹ U gyup-m mo faruk kerge m-roog da. Se wa wu' na hatun ran-tu cun-du us-rem tu ogor-tu faruk-ur wa, u na karunte u-shu wa.

² Se na bit m-pan ukun uzu Modekai upuste nom-u Bigtan ne e Teres ooge ut-sa e nom, tu-yat-to Faruk i ooge e-du is-yu u-bu. I zongte remu e ho-ut Faruk Zarakes.

³ Faruk shit, <<¿Yan go-du ur-og de ko m-sek mo na do'e ya-du Modekai?>> Nom-u i ooge ur-kot u wun ne shase, <<Na nongu wun okun da.>>

⁴ Faruk zu, <<¿Wana ooge kun u-do u-me kat-du u-bu?>> U da-u o Haman cwaag u-me kat-du u-bu u ooge u-do u pyu-u faruk. Wa o ut-sa wa nom us-rem u faruk ne uka na dete surgusse Modekai u dom-u u-kan yu wa zonge u remu wa.

⁵ Net-tu ooge wun ne zu, <<Haman o ees u-me kur-u kwup-du us-rem.>>

Faruk shus wa zu, <<Cwatun wun u-me.>>

⁶ Da-u Haman cwaye u-me, faruk shit wa, <<¿Yan-o na do'e nomu net wu faruk ooge ur-so uzu wa ya' wa m-sek?>>

Se Haman nom us-dorog u hi-ur wa, <<¿Wana ooge u-kun wu faruk do'e yadu m-sek m-pas me?>>

⁷ Se Haman zu faruk, <<In di uzu wakun oró wu bo do'e yadu m-sek,

⁸ yage na hatun toggo-yu ur-faruk yu faruk tame ut-wa, u-jwaak ne yu faruk tamte m-sak, yu otte ut-uk go-du tu ur-faruk u dom-u hi-ur ya.

⁹ Yage na yase wakun u tek-u i-yate faruk wu zuge m-sek. Yage e wa-u wu faruk ooge ut-sa wa ya' wa m-sek. Tumsu wa sak u-jwaak na kab wa m-cwa u-me fun-su me u-bo, na war u-shu net-u wa uzu, <Gwat nom-u na nome net wu faruk ooge ut-sa wa ya' wa m-sek!> >>

¹⁰ Faruk zu Haman, <<Do'e bo nom m-hor m-hor! Bu kab toggo-u ri u jwaak-u ri ne, tumsu bo nom nom-u bo zuye na nom! Bo nomu Modekai iya, net-u Yahuda, wu ooge u shu'ut u is-yu cwadu pyu. Tass okun nomo ka bo ut-to u tek-u nom-u bo zuye da.>>

¹¹ Se Haman kabun u-toggo u-jwaak ne. Wa wa'u Modekai, wa kub wa m-cwa u-me fun-su u-bo, wa ut-war u-shu wa, <<Gwatun nom-u na nome wu faruk ooge ut-sa wa ya' wa m-sek!>>

¹² Da tase Modekai aruk m-mu u fun-yu bu-u faruk, se Haman aruk m-mu m-som u men-ut rim-to ne. Wa hog m-'e sok.

¹³ Se Haman waru Zeres neta wa u huub-ut wa ne nomu na nome wa u-beet u ho-ur re. Se neta wa u huub-ut wa ne, e zu wa, <<Modekai, net wu wa'e bo hog-du m-'e, net-u Yahuda wa. Bo zaaru keru re-du Modekai m-gag da. Wa re bo m-gag!>>

¹⁴ Da-u un o tek-u nomu wa us-rem, se tek-u tu-yat-to faruk haan e kub Haman m-ha u be-du re-du nom ut-re u Esta zonge.

7

Na surgusse Haman

¹ Se faruk ne e Haman aruk m-ha u be-du re-du nom ut-re U-ren Esta bang.

² Da-u un o tek-u swadu ke, faruk sur m-shu'ut, <<U-ren Esta, ¿yan-o ooge kon-us ró? Na ya'u bo o. ¿Yan-o ooge kon-us ró? Me ya'u bo ko da uk ur-faruk-u ri o, me ya'u bo o.>>

³ U-ren Esta zu, <<A mune uzu um kwumug hyu-m pusmo udu faruk, tumsu a mune uzu nong faruk ur-zwar wa ya' me kon-us ri. Um us-kon uzu fat-ur ri u fat-tu net-ut ri ne kum ut-pos.

⁴ Remu uzu me u net-ut ri ne na bupuste it udu i do'e hodu it, ut-pan, u na hast it. A-za mune uzu na bupuste it sha-mu tok-ne, um da zut okon da, rem uzu da shu'ute nom-u yat-o u do'e ekse Faruk da.>>

⁵ Faruk Zarakes shit U-ren Esta, <<¿Wana do'e nom-du go-du o nom-o? ¿Wana net-u wa wu do'e ut-jarun wa tam bo?>>

⁶ Esta zu, <<Net wu ooge huub-u yo-wa it u ya Haman net-u yo-wa!>>

Haman hog u-gyer sok da-u wa ooge ees u-shu faruk e U-ren Esta.

⁷ Se faruk yune u tek-u namu jab. Wa yage ke wa aruk m-cwa me be-du na serte us-te u pyu-u faruk. Sedi Haman, wa ees wa o kon-du U-ren Esta wa guu fat-ur wa, remu uzu wa nak nom-u yo-o u faruk do'e nomu wa.

⁸ Da-u Faruk muune be-du na serte us-te du pyu-u Faruk wa o m-cwa u-me pyu, Haman heeg u-domu ur-wundi u Esta otte m-rut.

Se faruk nom ut-jar m-yat, wa zu, <<¿Wa o ussa wa nomu U-ren Esta ur-ryapuk u ana u-me u-pada, u hyan-mu is-u ri?>>

Za naas u-da faruk nom us-rem, net-tu ooge ur-kot u wun ne e takus shu-u Haman.

⁹ Se Harbona, wagan u tek-u a nomu faruk m-ank, wa shus zu, <<Haman shirge u-kan yu nome m-ja mu daag-su m-ha ut-shik ut-yur u op [50] u-me bu-u wa. Wa zongte ya u remu wa turut Modekai, wu guu fat-du faruk.>>

Faruk shus wa zu, <<Surgussun Haman u kan-u ya.>>

¹⁰ Se un surgusse Haman u-domu u-kan yu wa zonge u remu Modekai. Se namu jab faruk ciz.

8

Ut-bor u remu Yahuda-ne segte hi-ur e

¹ U gandi ho-ur re Faruk Zarakes yase U-ren Esta nom-u ut-kom-u Haman u-beet, huub-u yo-wa Yahuda-ne. Modekai haan u-shu faruk, rem uzu Esta warug uka wa otte ut-mor u wa ne.

² Se faruk host kwat-yu ger-u wa, yu wa onke dugu-du Haman, wa yase Modekai. Tumsu Esta wu' wa gwat-u wa nom-tu Haman otte ut-beet.

³ Esta sur m-nom us-kon udu faruk, wa he u-dak u na-us wa. Esta nom us-kon m-is ne u wa hast nom-ut yo-to tu Haman wa-Agagite shire m-ha udu Yahuda-ne.

⁴ Tumsu faruk nub kom-yu m-bak-ut wa udu Esta: se wa yune wa ees u-shu faruk.

⁵ Esta zu, <<A mune uzu nomug faruk ur-zwar, tumsu a um kume hyu-m pusmo udu wa, tumsu a wa hyane uzu nong ur-zwar, tumsu a wa hoge zwar-ur ri. Yage wa nom ut-bor tu do'e bargusse bor-ut Haman wa'-u Hamedata, net-u ko-du Agagite, tu wa nome uzu na horusse net-tu Yahuda-ne u-me dak-tu ur-faruk-u ro.>>

⁶ Rene o um dete kere du ur-ees um hyan nom-u yo-o u heen udu net-ut ri? Rene o um dete kere du hyan-du mar-mu net-tu u-bu ri?>>

⁷ Faruk Zarakes zu U-ren Esta ne e Modekai net-u Yahuda, <<Rem uzu Haman hesete Yahuda-ne, um yaste nom-u ut-kom-u Haman udu Esta, tumsu na surgusse wun u-kan.>>

⁸ U da-o sur m-pan tokun bor-to u dim-du faruk-u ees-mu Yahuda-ne uka cittu bo. Tumsu bo rake ran-ut to u kwat-yu faruk, remu uzu nom-u na pane u-beet u dim-du faruk tumsu na rake to u kwat-yu faruk wakun zaar wu do'e swase o da.>>

⁹ Za naas u-da se na fog ya-us-pany faruk ne. Na nong iya u ho-du ur-shik ut-tut u pyat-yu na foge Sivan (pyat-yu u-tut yu Yahuda-ne).^{*} Un pun bor-ut Modekai m-ha du Yahuda-ne, tumsu m-ha tu-yat-to ne, u faruk-ut yat-to ne tumsu u i na o m-hog-u e ne ut-gas ut-kwaz ut-shishin ut-ta'er [127] dugu Indiya m-ha Kus ne. Na pun ran-ut to tumsu u-me u pan-us e tumsu u rem-tu net-tu gas-u o ut-beet, u dame us-pan ne u rem-du Yahuda-ne.

¹⁰ Modekai nom us-pan u dim-du Faruk Zarakes, se na rake ran-tu na pane to u kwat-yu faruk. Na yase a-us-tom-u Faruk ne, e suk u jwaak i zege m-som i ooge go-ur yat-de i na dage u remu tom-su faruk.

¹¹ Faruk yu' Yahuda-ne i ko bo-u hene ur-ker e same hi-ut e, remu e guut fat-ut e. Na yu' e ur-ker e ho, e pan, tumsu e horusse ko i he karma-ne i m-gag dugu ko-yu-he gas-ya i do'e heese un m-dum ko ya-ag-u un u neta-ut un ne. Tumsu e onk cwu-tu huub-tu m-gag u un ne.

¹² Ho-du na este uzu net-tu Yahuda-ne nom iya u-me gas-su Faruk Zarakes otte ur-faruk de o ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[†].

^{*} 8:9 u ogor-tu uno da-g wata pyat-yu u-shishin (25 Yuni). [†] 8:12 u ogor-tu uno da-g wato pyat-yu u-tut (7 Maris).

¹³ Ran-tu na pane na rake to na tomot to uka ut-bor us-gas ut-beet. Tumsu na karunte to u-shu net ne, u remu Yahuda-ne e zong e top nom-u huub-ut yo-to e nomu un u ho-ur re.

¹⁴ Faruk yu' net-tu huute ran-ut to u-me us-gas ur-ker e da m-hor-m-hor u dom-u jwaak-u i m-som faruk. Tumsu ran-tu na pane to na tom-ut to u na karunte to u-me bo-u yat-o u otte sar m-ja ur-beb ne sok u Susha.

¹⁵ Se Modekai yage shu faruk, m-wa u cwu-tu ur-faruk ne tu otte sha-mu bumu ut-ran u mu pus-mo ne, na wa'u wa ur-top du yat-de du ur-faruk du na nome u kwam-tu shik tu bu-mu ut-ro u hi-ur wa. Tumsu na wa'u wa toggo yat-ya yu us-keer yu bu-m jaz-mo. Tumsu bo-u Susha u-beet o kub jar-tu ur-so.

¹⁶ Yahuda-ne i o men-tu Susha e nom ur-so, tumsu e yu' un m-sek.

¹⁷ U-me koyuhe gas-ya tumsu u ko-u-he bo-o, be-du bor-tu Faruk tote ur-beet, net-tu Yahuda-ne nom ur-so. Tumsu e bun ur-morog du re-du nom ut-re ur-so ne tumsu ho-du ur-hure ne. Tumsu net-tu u-dak u-tat e barum Yahuda-ne u hi-ur e, rem uzu e o hog-du gyer-u nom-u Yahuda-ne do'e nomu un.

9

Re-du ur-korro Yahuda-ne

¹ U ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)* bor-tu faruk wa'e ho-du teeg uzu na nom nom-u faruk zuye. U gandi ho-du ur-gan de huub-ut yo-to Isra-ne e o ut-gwat e re Yahuda-ne m-gag. Sedi nom-tu bargusse, Isra-ne e muye e re huub-ut yo-to e tu gugme e m-gag.

² Yahuda-ne kargusse hi-ut e u-me bo-u e u-me gas-su Faruk Zarakes otte ur-faruk us-beet u remu e hesete wu ooge ussa wa honse e u-beet. Sedi wakun kerge ut-zu wa nom ees-ur yo-de u e ne da, rem uzu kowan o u hog-du u-gyer u heese un m-dum.

³ Tumsu net-ut yat-to tu us-gas us-beet u tu-yat-to faruk ne u net-tu na ooge hog-du e ne beet u-me us-gas us-beet e sege Yahuda-ne, remu uzu e o hog-du gyer-u Modekai.

⁴ Modekai shu'ute net-u yat-wa u-me pyu-u faruk; na hog dim-ur wa u-me us-gas us-beet. Wa shu'ut net wa-ur-beb sok.

⁵ Se Yahuda-ne re u-shu u gandi ho-du ur-gan tumsu e heese keturru huub-ut yo-to e u van-us e. E nom nom-u e ut-sa u-beet u huub-ut yo-to e ne, e horusse tumsu e hast huub-ut yo-to e ut-beet.

⁶ U-me Susha bo-u yat-o u otte sar m-ja ur-beb ne sok, Yahuda-ne ho ut-net ut-kok ut-tan [500].

⁷ U tek-u net-tu e hoye u dame u yaag-u Haman ne. Dim-ut e ooge Parasadata, Dafon, Asapata,

⁸ Porata, Adariya, Aridata,

⁹ Paramasata, Arisayi, Aridayi, u Bayizata,

¹⁰ yaag op i Haman wa'-u Hamedata, huub-u yo-o Yahuda-ne. Sedi e kabug cwu-ut un da.

¹¹ Se na waru faruk tat-u net-tu na hoye u-me bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok u gandi ho-ur re.

¹² Se faruk zu U-ren Esta, <<Yahuda-ne hoog ut-net ut-kok ut-tan [500] u-me bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok u war-o, u dame yaag-u Haman ne op. U da-o du un nomte iya u ane war-o, i-re-o dete ut-shu'ut u gas-su kuse

* 9:1 u ogor-tu uno da-o wato pyat-yu u-tut (7 Maris).

ne? Sedi da-o, ¿Yan-o kuse u bo ut-sa? Yan-o kon-us ró tumsu me nomu bo o.>>

¹³ Esta shus wa zu, <<A mune zu nomug faruk ur-zwar, ya' Yahuda-ne i ooge u-me Susha ur-ker u-sot tumsu e nom nom-u bo zu na nom. Bo ya' ur-ker uzu birig-tu ya'ag-u Haman op na surgusse to u-kan.>>

¹⁴ Se faruk ees, na wu' ur-donse u-me Susha. Se un surgusse biruk-tu ya'ag-u Haman op.

¹⁵ Se Yahuda-ne i me Susha e karug ur-be ur-gan u ho-du op ut-nas u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[†] tumsu e sur m-ho net-ne ut-kok ut-tut [300], tumsu e kabug kwum-ut un da.

¹⁶ Da tase tumsu, Yahuda-ne i kuse u gas-u faruk otte tumsu e karug u remu e guut hi-ur e u remu e kum-ut ur-hure dugu-du huub-ut yo-to e. Un ho net-ne ut-zongu ut-shik ut-tut u op ut-tan [75,000], sedi un tamug nom-tu ut-kom-u un da.

¹⁷ Na nomug iya u gas-u o u-beet tumsu u ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[‡] tumsu ho-du op ut-nas se un hure un muude ho-du re-du nom ut-re u ho-du ur-so ne.

Morog-du Purim

¹⁸ Yahuda-ne i ooge u-me Susha, iya tumsu, e karug u ho-du op ut-tut u ho-du ut-op ut-nas ne, tumsu iya u ho-du op ut-tan un hure se un muut ho-ur re ho-du ur-so u re-du nom-ut-re ne.

¹⁹ O wa'e Yahuda-ne i ooge shu'ut u-me bo-tu ur-dog e ship-ut ho-du op ut-nas u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[§] de shu'ut ho-du ur-so u ho-du re-du nom ut-re ne, tumsu de shu'ut ho-du u-nya udu oru-ut un ne.

²⁰ Modekai pun nom-ut to wa tomot ut-ran udu Yahuda-ne i ooge m-ra ut-mor ne, u-me gas-u Faruk Zarakes otte ur-faruk u-beet.

²¹ Wa waru un uzu e nom ur-so u ho-du op ut-nas u ho-du op ut-tan ne u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op ut-yur yu Yahuda-ne)^{*} koyuhe hak-ya.

²² Wa waru Yahuda-ne uzu e nom so-du ho-ut to u re-du nom ut-re ne ur-so ne tumsu u nomu or-ut e ne u-nya u nom ut-re ne tumsu e nomu i o u-me ur-kob u-nya. Din-de de ooge morog-du ur-so da-u Yahuda-ne kume ur-hure dugu-du huub-ut yo-to e.

²³ Se Yahuda-ne ees uzu e do'e re-du u-shu ut-nom iya koyuhe hak-ya uka e taktun, u nom-du nom-u Modekai panu e ne.

²⁴ Haman wa'-u Hamedata net-u Agagite, huub-u yo-o Yahuda-ne, wa nong dorog-su nomu yo-o udu Yahuda-ne uzu na horusse e. Tumsu na hast e u ho-du e cine uzu na horusse Yahuda-ne u fun-yu gwun-du u-gwembi (yu na foge Purim).

²⁵ Sedi da-u Esta haane u shu faruk, se faruk pun ut-ran uzu nomu yo-o Haman dorge nomu Yahuda-ne u o mu u-domu hi-ur wa. Se Haman u ya'ag-u wa ne na surgusse e u-dom u-kan.

²⁶ Rem iya o wute na fog-ut ho-tu ur-so to Purim. Yahuda-ne fak ho-ut to Furim, rem uzu Fur de o gom-du gwun-du u-gwembi. U remu nom-u un hyane ne tumsu u nom-u kume un ne.

²⁷ Se Yahuda-ne i ooge u-me dak-u o beet un ees uzu un kab ho-ut to to shu'ut u-kim udu un m-ha ya'ag-u un ne u dame i barme Yahuda-ne. Un kub

[†] 9:15 u ogor-tu da-o na zu pyat-yu u-tut (8 Maris). [‡] 9:17 u ogor-tu uno da-o na zu pyat-yu u-tut (7 Maris). [§] 9:19 u ogor-tu uno da-o wato pyat-yu u-tut (8 Maris). ^{*} 9:21 u ogor-tu uno da-o wato pyat-yu u-tut. (7 Maris).

uzu un zaaru yagu nom-du so-du ho-tu ut-yur u to koyuhe hak-ya da, uka na iiste e ne.

²⁸ Tunto ho-to na do'e baksu to tumsu na shipto dugu uno cara-o m-ha okun cara-o tumsu ko-u-he bo-o, tumsu u koyuhe gas-ya m-ha bo-ut yat-to ne. Tunto ho-tu Purim to na zaar u yagu nom-du so-du ho-ut to udu Yahuda-ne da, ko uzu u ho-ut to ka ut-to u-me ko-ut un.

²⁹ U-ren Esta, gwup-u Abiher, u dame Modekai ne net-u Yahuda, e pun u-ran u otte ur-beb sok u remu na egusse ran u-yurumse u mottu morog-du Purim ne.

³⁰ Se Modekai tomot ut-ran m-ha udu Yahuda-ne u-me gas-su Faruk Zarakes otte ur-faruk u-kok u-gan u kwaz-tu ut-yur us-ta'er [127] u-me ran-ut to na waru Yahuda-ne gom-tu rus-du jab-u shu'ut-du m-yar ne.

³¹ Remu na egusse ho-tu Purim u da-u kame, uka Modekai net-u Yahuda u U-ren Esta yaste un ut-bor, uka tumsu un egusse hi-du war-e u ko-ut un ne uzu un ship ho-tu u-swaat u ho-tu namu jab ne.

³² Se bor-tu Esta pane u mottu so-du Purim ne, tumsu na cin to u-me ran-u ur-cun.

10

Beb-ur Mordekai

¹ Faruk Zarakes wu' na top shik-u tar u-me gas-su wa otte u-beet, tumsu m-ha i o shu'ut u dak-tu ooge u-tek m-sa e top shik-u tar ko'e.

² A-us-gen Faruk panug nom-ut yat-to tu Faruk nome u da-u wa ooge ur-faruk. Tumsu e pun tat-u re u-shu Modekai uka wa shu'ute remu zu Faruk yaag wa m-sek. A-us-gen ne pun nom-ut to ut-beet u-me ut-ran u mottu nomu Faruk-tu Midiya u Pasiya ne nome.

³ Modekai net-u Yahuda, wa ooge wu dorne Faruk Zarakes ur-beb. U-me net-tu Yahuda-ne un yu' wa m-zeg. Modekai shu'ut net-u yat-wa u-me Yahuda-ne, rem uzu wun nong m-ank u remu hog-du ur-zwar du net-ut wun tumsu wun nom us-rem u remu shu'ut-du m-yar u Yahuda-ne beet.

Ran-u Yunana

Yunana somog dugu-du Yawe

¹ Rem-*us* Yawe haagun *udu* Yunana wa'-*u* Amitai.

² <<Yune bo do'e *u* Neneba bo-*u* yat-o, bo waru un rem-*us* ri, remu nom-ut yo-to un teegun *udu* ri.>>

³ Sedi Yunana gugum. Wa som *u* irig m-ha bo-*u* yat-o *u* na foge Jopa tumsu wa top shik, se wa irig *u*-me hat-*u* yat-*ya* m-ha bo-*u* Tarshis. Wa aruk remu uzu wa oog ussa wa som dugu-du Yawe.

⁴ Un o tek ur-nok, Yawe tokon mya-mu ur-beb *u*-me m-sa, hat-yu ut-sa ut-ukus.

⁵ A-nak-du hat-*u* yat-*ya* hog *u*-gyer sok. Kowan hu kon-du ru-*u* wa. Un guns cwu-ut un *u*-me m-sa remu hab-du m-no hat-*u* yat-*ya*.

Sedi Yunana o *u*-me dak-*u* hat-*u* yat-*ya* wa roog-mu hoog wa.

⁶ Da-*u* o yu-Yat-*ya* yu hat-*u* yat-*ya* haan *udu* Yunana wa zu, <<Remu yan-o bo otte m-roog? Yune! Bo kon ru-*u* ro, ko wa hogu on-ur in, wa ukur in dugu m-mar.>>

⁷ Kuna a-nak-du hat-*u* yat-*ya* ne zutte, <<Haanun, in gunun *u*-gwembi remu na nuput wa-ut-ba'as.>> U da-*u* o un nom *u*-gwembi, un nup uzu Yunana wa, wa-ut-ba'as.

⁸ Un zu wun, <<U da-o waru it. Yan-o bo nome na otte swadu ur-kob? Yan-o o ank-m ro? Hene bo rwutun ne? Yan-o dim-du bo-*u* bo rwutun? Yan ko-de bo rwutun?>>

⁹ Yunana zu un, <<Me net-*u* Isra wa, tumsu me wa doru Yawe wa, Ru-*u* dom *u*-ru, wu nome m-sa *u*-dak ne.>>

¹⁰ Tumsu wa waru un, uzu wa o *u* som-du Yawe. Da-*u* o gyer-*u* ship net-ut to, un zu wun, <<Remu yan-o bo nomte iya?>>*

¹¹ Yu-*u* m-mya *u*-me m-sa sur ur-beb sok, un zu wun, <<Yan-o it do'e nomu bo *u* yu-*u* m-mya yakte nomu in *u*-gwuz?>>

¹² Yunana zu un, <<Um nak yu-*u* m-mya haagun *u*-domu no *u* remu ba'as-ut ri. Kabun me no guns me *u*-me m-sa ko-uyan o ut-res.>>

¹³ Sedi un waste *u* rem-*us* Yunana ne da. A-nak-du hat-*u* yat-*ya* ne hu mat-du us-hund e teet kit m-sa, remu beb-du m-mya re *u*-shu m-swur un kerge da.

¹⁴ Un nom us-kan *udu* Yawe, un zu, <<Yawe *u*-Ru, it konog bo, a-bo yage it mar remu kab-du fat-du net unwa da. Yawe *u*-Ru, a-bo ship it a-ut-ba'as remu kab-du fat-du wa-za-ut-ba'as unwa da. Sedi nom nom-*u* citu bo.>>

¹⁵ Un kub Yunana, un guns wa *u*-me m-sa. Da-*u* un gunse Yunana, yu-*u* m-mya res tek.

¹⁶ Da-*u* o, net-tu hog gyer-*u* Yawe sok. Un nom estedu us-rem *udu* Yawe, tumsu un nom ur-toog *udu* wa.

¹⁷ Da-*u* un gunse Yunana m-sa, Yawe tomon jan-*u* yat-*ya*, ya toros Yunana. Yunana shu'ut *u*-me men-tu *u*-jan ut-ho ut-tut.

2

Toog-us Yunana udu u-Ru

¹ Da-*u* wa oog *u*-me men-tu *u*-jan, Yunana nong us-toog *udu* Yawe *u*-Ru.

* 1:10 Yeso shukut iyané Mati 12:40.

- ² Wa zu,
 <<Ūm fak Yawe ū tek-ū
 swadu ūr-kōb ū ri,
 tumsu wa shus toog-us ri.
 Ū-me be-dū ūr-shū'ūt
 dū marimari ne,
 tumsu bō hog kōn-ūs ri.
- ³ Bō gwunug me ū-me m-bū mū ūr-ra,
 ū tek-ū dak-ū m-sa.
 Ūm o ū-me m-bū,
 tumsu jwak m-bū, reeg beb-ūr ri.
- ⁴ Ūm zuug, <Kō bō hastu me dugu-dū ró,
 kō bā shū'ute iya,
 me ūt-sur m-hyan
 pyu-ū u-hen ū ró.>
- ⁵ Bū-mū reeg me ūr-hi,
 bū-mū m-sa takuste me u-beet.
 Gwa-sū me m-sa
 takuste hi-ūr ri.*
- ⁶ Ūm yi'iste ū-ta
 m-sa m-te ū be-dū ūt-ta'ar.
 Ūm o ū-me be-dū marimari ne.
 Yawe, u-Rū ū ri,
 bō wa ruutu me ū-me u-kub.
- ⁷ <<Yawe, da-ū ūm hōge fat-ūr ri
 o m-rwu;
 tumsu ūm nom ūs-toog ūdū ró,
 Tumsu bō hog kōn-ūs ri
 ū-me be-dū u-hen ū ró.
- ⁸ <<Net-tū ooge nom-dū ūt-huuk m-gir,
 e gugumte on-dū ū
 cwan-tū u-Rū ne.
- ⁹ Sedi me, ū nu-ū ūt-vam.
 Ūm de nom-dū toog ūdū ró.
 Me shusu estedu ūs-rem ū ri,
 remū ūkūr ū oon dugu Yawe.>>
- ¹⁰ Se Yawe wu' jan-yū gwa'un Yunana ū-kit m-sa.

3

Yunana o m-ha ū Neneba

- ¹ Rem-ūs Yawe sur m-haan ūdū Yunana u-yurumse. Wa zu,
² <<Yūne bō ha ū Neneba bō-u yat-o, bō warū net-tū o ūkūn rem-sū ūm
 warū bō.>>
- ³ Yunana er rem-ūs Yawe, se wa yūne wa hū ū Neneba. Bō-u Neneba oog ū
 yat-o o sok, se net nōng m-roog ūt-tūt kanda wa hyan bō-u o u-beet.
- ⁴ Hō-dū Yunana cwaye ū-me bō-u Neneba, wa nom ūr-hoot ūr-gan. Se wa
 heese nom-dū ūr-donse ūzū, <<Kwūkūs m-roog ūt-shik ūt-yūr ū na haatūn ū
 hō-dū bō-u Neneba.>>

* 2:5 Gwa-tū apne ū-me m-sa.

⁵ Net-tu Neneba hog rem-*us* u-Ru, e dor se. E nom ur-donse kowan u nom u-swaat, iya o hen u net-ut wuto u ya'ag-u rek-e, kowan nom u-swaat, tumsu e wu cwu-tu kose-du namu jab remu ba'as-ut un.

⁶ Da-u faruk-u Neneba hoge rem-su Yunana ware, wa yune dugu pora-du ur-faruk-u wa. Wa wu' cwu-tu kose namu jab. Wa shu'ut u-dak u dom m-cwa remu kose uzu wa yakke ut-ba'as.

⁷ U da-u o, faruk wu' na nom ur-donse u-me bo-u wa u-beet uzu:

Dugu nu-u faruk-u i-yate wa ne.

<<Ana yage net ko u-bisa o rak nom ut-re da, a wakun u re nom ut-re ko wa swa m-bu da.

⁸ Yage net, ut-bisa ne u wa' kus-tu kose namu jab. Tumsu yage kowan u fag u-Ru m-hor-m-hor. Kowan byurun dugu fun-us yo-se wa, u yunus-du jab-su ut-net ne.

⁹ Jiya Ru-o ut-hog ur-on, wa toros jab-u wa remu ba'as-ut in, wa yage mottu ho-du in.>>

¹⁰ Da-u Ru-u hyane uzu un yakke ut-ba'as u remu yage-du nom-du nom-ut yo-to un, se wa hog on-ur un. Wa yage mottu ho-du un tu wa ooge wa zongte.

4

Ryab-us Yunana remu on-ur Yawe

¹ Yunana hog us-ryab sok, remu on-du Ru-u hoge u dom-u net-tu Neneba.

² Yunana nom us-toog udu Yawe wa zu, <<¿Yawe, inya o um zutte da-u um ooge u bo-u ri? De wute um somot m-hor m-hor m-ha u Tarshis. Ko ba um nape uzu bo wa-u-nya wa tumsu Ru-u ur-on, tumsu wa za hor-mu us-ryab, bo o ut-cwan ne tu barumte da, tumsu ko mune bo o zongi zongi bo hast jab-u ro dugu hatun swadu ur-kob.

³ Yawe, kab fat-ur ri da-o, rem uzu zek ur-zwar um mar.>>

⁴ Yawe zu, <<¿Nong ur-zwar bo nom us-ryab u mot-ut tun-to?>>

⁵ Yunana aruk m-rwu dugu me u-bo wa do'e wa shu'ut u dekun be-de u-dom u-bo ne. Wa nom dekun rimpa-de remu wa kum-ut m-yara. Wa shu'ut u me, wa hyen-ut nom-tu Ru-u de nomu bo-u Neneba.

⁶ Da-u wa ooge u-me ur-rimpa, Yawe u-Ru wu' yakun kuwut-du ut-ran apun remu ya habte wun dung-mu ur-hi, ya rogom ya nomu wun m-yara. Yunana nom ur-so sok remu kuwut-du ut-ran ya.

⁷ Da-u is gase ur-wun tep tep, Ru-u tomon ut-zwa, tu tu'se kuwut-du ut-ran ya, ya guus.

⁸ Da-u ho-du rwune, Ru-u tomon mya-m yat-mo dugu u-dom. Ho-yu gup Yunana ur-hi har wa oog ussa ut-byuz, wa o ut-sa m-mar. Se wa zu, <<Zek ur-zwar um m-mar uzu um fot ne.>>

⁹ Ru-u zu Yunana, <<¿Nomug bo ur-zwar bo nom us-ryab u remu mar-mu kuwut-du ut-ran de?>>

Yunana zu, <<Kamug um nom us-ryab, ryab-su te m-mar.>>

¹⁰ Yawe zu, <<¿Kamug bo hog on-du kuwut-du ut-ran yu o zu bo kawe ya da? Bo wa'e tumsu ya nen-ut da. Ya apkun u gyup-mu m-gan ya mur u mokon gyup-mo.

¹¹ ¿Kamug um hog on-du Neneba bo-u yat-o da? Bo-u otte ya'ag i zege ut-zongu u-kok u kwaz-du ur-gan (120,000) i nape nom-u so-o u yo-o ne da. Tumsu bisa-tu oro u-tat u-me bo-u o. ¿Kumge um hog on-du bo-u o da?>>

Ran-u Matiyu

Ogor-tu mat-ur Yeso
(Ruka 3:23-38)

- ¹ *Tun-to to dim-tu uso-tu uso-ut Yeso Kiristi, wu rwune dugu ko-ur Dawuda u Ibrahi ne.
² Ibrahi wa oye uso-u Ishaku.
 Ishaku uso-u Yakubu.
 Yakubu uso-u Yahuda, u huub-tu ur-matu wa ne.
³ Yahuda uso-u Peres u Zera (ino-u e wa oye Tamar).
 Peres uso-u Hezuron.
 Hezuron uso-u Ram.
⁴ Ram uso-u Aminadab.
 Aminadab uso-u Nashon.
 Nashon uso-u Sarumon.
⁵ Sarumon uso-u Boaz (wu ino-u e wa oye Rahab).
 Boaz uso-u Obida (ino-u e wa oye Rutu).
 Obida uso-u Jesse.
⁶ Jesse uso-u Dawuda Faruk.
 Dawuda uso-u Suremanu (wu ino-u wa ooge neta Yuriya).
⁷ Suremanu uso-u Rehobowam.
 Rehobowam uso-u Abija.
 Abija uso-u Asa.
⁸ Asa uso-u Jehoshapat.
 Jehoshapat uso-u Yoram.
 Yoram uso-u Uziya.
⁹ Uziya uso-u Jotam.
 Jotam uso-u Ahaz.
 Ahaz uso-u Hezekiya.
¹⁰ Hezekiya uso-u Manase.
 Manase uso-u Emos.
 Emos uso-u Josiya.
¹¹ Tumsu Josiya uso-u Jekoniya u huub-tu ur-matu wa ne, u da-u karma-ne i Babira kabe net-tu Isra m-ha udu m-tok u dak-u Babira.
¹² Da-u na kabu e m-ha udu m-tok Babira,
 Jekoniya wa o uso-u Sheyartiyer.
 Sheyartiyer uso-u Zerubaber.
¹³ Zerubaber uso-u Abihuda.
 Abihuda uso-u Eriyakim.
 Eriyakim uso-u Azor.
¹⁴ Azor uso-u Zadok.
 Zadok uso-u Akim.
 Akim uso-u Eriyuda.
¹⁵ Eriyuda uso-u Eriyaza.
 Eriyaza uso-u Matana.
 Matana uso-u Yakubu.
¹⁶ Tumsu Yakubu wa oye uso-u Yusuhu, campa Meri.
 Meri mate Yeso wu na foge Kiristi.

¹⁷ Dugu da-u Ibrahi u do'e da-u Dawuda sara-to op ut-nas, dugu-du Dawuda u do'e da-u na kabe Isra-ne m-tok u Babira, sara-to op ut-nas, dugu kun u do'e da-u Yeso Kiristi sara-to op ut-nas.

Mat-ur Yeso

(Ruka 2:1-7)

¹⁸ Inya o na mutte Yeso Kiristi. Da-u a ur-matu Meri eese yadu gu-ur Meri udu Yusuhu, sedi kanda na ga-gu un ur-gu na bit Meri ut-men ne dugu-du Yar-u u-Ru.

¹⁹ Ko ba oye uzu Yusuhu net ur-ka wa, wa za ussa wa ya' Meri m-e u tek ut-net da, se wa dorog u jab-u wa, wa yagu wun m-yasa.

²⁰ Wa o u tek-u dorog-us se, se wa-tom Wa-ko-uyan haan udu ro u bo', wa zu, <<Yusuhu wa'-u Dawuda, a-bo hog u-gyer u kab-du Meri wa shu'ut neta ro da, remu zu nomu o u men-ut wa dugu Yar-u u-Ru o.

²¹ Wa de mat-du ya-du ur-campa, na do'e te'u wa ur-dim Yeso,† remu zu wa de ukur net-ut wa dugu ba'as-ut e.>>

²² Tun-to nom-to ut-beet na nomug to remu nom-tu Ru-u ware Wa-warru rem-su u-Ru Ishaya uzu,

²³ <<Gwup-u nape campa da de nom-du ut-men, wa de mat-du yadu ur-campa na do'e te wa ur-dim Imanuwer‡>> nomu dim-ur re oye, <<U-Ru ur-kot u na ne.>>

²⁴ Da-u Yusuhu yune dugu m-roog, se wa nom nomu wa-tom u-Ru zu ye wa nom, wa kub Meri m-mu u-bu, wa shu'ut neta wa.

²⁵ Sedi wa tamug m-roog u wa ne da se da-u wa mate yadu ur-campa. Yusuhu te'e wa ur-dim Yeso.

2

Vuk-su a-nap-mu reger ne dugu u-dom

¹ Ba Mari mate Yeso u bo-u Betarami u dak-u Yahudiya, da-u Here ooge ur-faruk, a-nap-mu reger-ne dugu u-dom e rwun dugu u-dom e do'e u Urusharima.

² E shit ut-net uzu, <<Hene wuna mate, Faruk-u Yahuda-ne? It hyanug reger-u wa dugu u-dom, it haagun it nomu wa ut-huuk.>>

³ Da-u Here Faruk hoge iya se jab-u wa yune, u jab-u net-tu Urusharima ne ko'e.

⁴ Se wa fog i-Yate a-Toog-ne beet u a-kwup-du u-bor ne, wa shit un, <<Hene na dote mat-du Kiristi?>>

⁵ E zu wun, <<U Betarami u dak-u Yahudiya, uka wa-warru rem-su u-Ru punte:

⁶ <<No net-tu Bo-u Betarami,
u dak-u Yahuda,

bo-u no o m-sek ne sok,

Remu zu dugu bo-u no

na dote kwum-du faruk

wu de dor-tu net-ut ri Isra-ne.*>>

⁷ Here fog a-nap-mu reger-ne m-yasa, wa nuput ko-uyan da-o reger-yu hene.

⁸ Se wa tom un u Betarami uzu, <<De'en no goot sok ur-zwar ne be-du na mutte wa'-u wa. A no hyanu wa se no nom m-hor no haan no waru me, kome um do'e um nomu wun ut-huuk.>>

† 1:21 Yeso Na zu <<Yawe Wa-u-ukur.>>

‡ 1:23 Gwat tumu: Isha 7:14.

* 2:6 Gwat tumu: Mika

⁹⁻¹⁰ Da-u un hoge nomu faruk ware un hu m-ha usu un. E o tek m-ha, e hyen reger-yu un hyane dugu u-dom. Da-u e hyane ya, e hu murimmo, e hu ur-so sok, ya hu m-da u shu un, se be-du ya eeste u be-du yadu otte.

¹¹ Da-u e cwaye u-me u-bu, e hyen ur-ya e ino-u wa Meri. Se e kug e nomu wa ut-huuk. Se e upus ba-ut e, e nomu wun u-nya' ut-nom u-tat u ta'ar-tu m-bakut ne u nom mu wys u-hakun ne, mu na foge <<farakanse,>> m-dap ne mu wys u-hakun mu na foge <<mur.>>

¹² Remu zu Ru-u baag u nongu un ut-him u bo' uzu a un mu udu Here da, se un dor yakun fun-ya m-mu bo-u un.

Yusuhu e Meri u Wa'-u e ne somog m-ha u dak-u Masar

¹³ Da-u a-nap-mu reger-ne arke, wa-tom Wa-ko-uyan haan udu Yusuhu u bo'. Wa zu, <<Yune, bo kab wa' e ino-u wa bo som m-ha dak-u Masar. Bo shu'ut ukun se da-u um waru bo, remu zu Here o gotu ya-ur re wa hoot wa.>>

¹⁴ Se wa yune, wa kub ur-ya e ino-u wa ne m-gyup e do'e u Masar.

¹⁵ Kuna un shu'ute se da-u Here mare. Ru-u zuug na nomug nom-ut to da-u wa ware wa-warru rem-su u-Ru Hosiya uzu: <<Dugu dak-u Masar me fagu Wa'-u ri.>>[†]

¹⁶ Da-u Here nape uzu ver-se a-nap-mu reger-ne nomu wa, se wa hog mukut. Se wa wu na hoorse ya'ag-u campa-ne beet i o u-me bo-u Betarami u kit-su bo-u o ne, dugu us-hak us-yur u saan u-dak, wa regnusse hon-hon u da-u a-nap-mu reger ne waru wun.

¹⁷ Irmia wa-warru rem-su u-Ru warug uzu na ut-nom iya da-u wa zuye:

¹⁸ <<Na hok us-kan dugu bo-u Rama,
Cwar-yu us-kan u namu jab ne
Rahira ogu us-kan
remu ya'ag-u wa,
na hokuste parru wa da,
Remu zu e zamun da.>>[‡]

Muun-du Nazara

¹⁹ Da-u Here mare, wa-tom Wa-ko-uyan rwun udu Yusuhu u bo'-u dak-u Masar. Wa zu,

²⁰ <<Yune, bo kab wa' e ino-u wa no do'e u dak-u Isra, remu zu, i ooge ussa fat-du wa' e muruste.>>

²¹ Se wa yune wa kub wa' u ino-u wa ne, wa do'e u dak-u Isra.

²² Da-u wa hoge uzu Arkirayus wa'-u Here o ur-faruk u gas-u Yahudiya, se wa hog u-gyer u ha-mu kun. E aruk m-ha u dak-u Gariri remu zu Ru-u nongu wun ut-him u bo'.

²³ Se e do'e e shu'ut u okon bo-u u na foge Nazara, remu u koste uzu nomu a-warru rem-su u-Ru ne ware nip-to, <<Na de fag-du wun wa-Nazara.>>

3

But-ut Yohanna

Wa-ut-yubusse m-bu

(Mark 1:1-8; Ruka 3:1-18; Yoha 1:19-28)

¹ U tek-u ho-ut to, Yohanna Wa-ut-yubusse m-bu rwuun wa o ut-but u-me dog-du Yahudiya.

² Wa o ut-zu, <<Yagun ut-ba'as, no byurnun udu u-Ru remu faruk-du u-Ru o ut-mor.>>

³ Unwa wa wa-warru rem-su u-Ru Ishaya nomte us-rem uzu,

[†] 2:15 Gwat tumu: Hose 11:1. [‡] 2:18 Gwat tumu: Irm 31:15.

<U-cwar yu o us-fag
u-me ur-dog uzu,
<Mangun fun-u Yawe,

Yunsun u-fun m-kim.> >>*

⁴ Toggo-yu Yohanna wa'e yu na nome u ka-u u-rakum to, tumsu wa o m-gag u hap-yu u-ka ne u-byun. I o nom ut-re ro u bu-mu so ne.

⁵ Net-tu do'e udu wun dugu bo-u Urusharima u dak-tu gas-u Yahudiya-ne ut-beet, u net-tu o gas-u Gi-yu Yodan ne.

⁶ Un hu warru ba'as-ut un, se wa nomu un ut-yubusse m-bu, u Gi-yu Yodan.

⁷ Da-u Yohanna hyane Farisa-ne u-tat u Saduki-ne u haan udu ro, u be-du wa otte nomu net-ne ut-yubusse m-bu, wa zu un, <<No ban-du ya'ag-u kokos! ¿Wana hi-mu no, no som ryab-su u-Ru su o haane?

⁸ Uka te-su mutte ut-ya, to kose ko-uyan go-du u-te ya, remu iya ko no nomon nom-tu de kose ut-net uzu no yakke nom-du ut-ba'as no byurgun udu u-Ru.

⁹ A no dorog u jab-us no uzu Ibrahi wa o uso-u no da, um o waru no uzu Ru-u o ut-kere wa nom yaag dugu me ta'ar-ut tun-to to shu'ut ya'agu Ibrahi.

¹⁰ Um o waru no Ru-u de yadu no ur-kob a no byur-ne no yage yudu ut-ba'as da, uka net wu ka'e ur-goog u kug-du us-te. Te-yu mate ya-ut so-to da, wa de kupsu ya, wa gun u-ra.

¹¹ <<Um nongu no ut-yubusse m-bu, remu u koste uzu no byurgun udu u-Ru no yakke ut-ba'as, sedi u dim-u ri wakun de haan wu zegu me m-shin. Ko gor-su ka'at-ut wa um korge um ust se da. Wa de nomu no ut-yubusse u Yar-u u-Ru tumsu u-ra ne.

¹² Wa o m-shup u-sota ne, wa de mangu dor-u m-der, wa sotusse so i o so-ye wa wa' ur-bya, wa doos kon u ra-u u na da hoks ut-ryum da.>>

*Yohanna nongu Yeso ut-yubusse m-bu
(Mark 1:9-11; Ruka 3:21-22)*

¹³ Da-u Yeso haane dugu Gariri u Gi-yu Yodan u Yohanna nom-tu wa ut-yubusse m-bu,

¹⁴ Yohanna sa'ag ut-gugum. Wa zu, <<Me hi-du warri um ut-sa bo nomu me ut-yubusse m-bu, bo mu bo haan udu ri?>>

¹⁵ Se Yeso zu, <<Yage na nom iya u da-o, remu na nom-ut nom-u Ru-u ut-sa na nom.>> Se Yohanna ees.

¹⁶ Da-u Yohanna nomu Yeso ut-yubusse m-bu, Yeso rwuun dugu m-bu, za rem dom u-ru u-pus se Yeso hyen Yar u-Ru u hyeen uka ur-gorop u dom-u wun.

¹⁷ Se Ru-u nom us-rem dugu dom u-ru wa zu, <<Unwa o Wa'-u ri, wu um o ut-cwan, tumsu um o hog-du zwar-ur wa sok.>>

4

*Reg-m Yeso
(Mark 1:12-13; Ruka 4:1-13)*

¹ Se Yar u-Ru dor-ut Yeso m-cwa ut-kanda u remu faruk-u nom us-te nom-tu wa m-reg.

² Da-u Yeso nome u-swaat m-roog ut-shik ut-yur ut-ho ne ut-shik ut-yur, se wa hog us-mer.

³ Faruk-u nom us-te haan udu ro wa zu, <<Abite Wa'-u u-Ru wa bo oye, zu ta'ar-ur rinde de mu nom ut-re.>>

* 3:3 Gwat tumsu: Isha 40:3. (Ran-u ut-Girik.)

⁴ Yeso shus wa zu, <<Rem-su u-Ru zuug, a-nom ut-re u war-o net dote ur-fat da, se rem-su rwune dugu nu-u u-Ru.>>^{*}

⁵ Faruk-u nom us-te kub wun m-ha u bo-u Urusharima bo-u u-hen, se wa duut wun u be-du m-ja be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan.

⁶ Tumsu wa zu wun, <<Abite Wa'-u u-Ru wa bo oye, tane tari mak bo heen u-dak. Remu zu na panug uzu,
<< <Ru-u de wadu a-tomu wa, e 'e bo,

E er bo u kom-ut e,
Taas u na-u ro u gap ur-ta'ar da.>†>>

⁷ Yeso shus wa zu, <<Na panug uzu, <A-bo nomu Wa-ko-uyan Ru-u ro m-reg da.>‡>>

⁸ Se faruk-u nom us-te kub wun m-ha ror-du zege m-ja, wa kose wun faruk-tu dak-u uno, u zwar-ur wa ne.

⁹ Se wa zu, <<Me ya u bo nom-ut to ut-beet, a-bo nomu me ut-huuk.>>

¹⁰ Se Yeso zu wun, <<Faruk-u nom us-te, hate dugu kit-u ri, remu na panug uzu, <Bo nomu Wa-ko-uyan Ru-u ro ut-huuk, tumsu wa bo do'e ut-dor, wa u-gan.>§>>

¹¹ Faruk-u nom us-te yage wun, se a-tom u-Ru haan, e nomu wun ur-sege.

Yeso heeste but-tu

Rem-su u-Ru u Gariri

(Mark 1:14-15; Ruka 4:14-15)

¹² Da-u Yeso hoge uzu Here Faruk Antipas wa'ag Yohanna wa-ut-yubusse m-bu u bu-u m-tok, se wa mu u dak-u Gariri.

¹³ Yeso yage bo-u Nazara wa do'e wa shu'ut u Kapanahum, u dap-su m-sa mu Gariri u-me dak-u Zeberun u Naptari-ne.

¹⁴ Nom-u wute wun m-ha ukun, remu wa hyen-ut nomu Ishaya Wa-warru rem-su u-Ru zu na ut-nom, na nom o.

¹⁵ <<Dak-u Zeberun u dak-u Naptari-ne,
o dom-u fun-yu o dapus sa-mu u gas-u u-dom u gi-yu Yodan,
Dak-to u-me dak-u Gariri be-tu i za-Yahuda-ne zegte u-tat da.

¹⁶ Net-tu o ur-yu u-me u-cwum,
e hyanug zun-m yat-mo.
Udu i ooge ur-yu u-me dak-u yara-mu m-mar.

Zun-mu rwugun e.>>^{*}

¹⁷ Dugu da-u o Yeso heese ut-but, uzu, <<Yagun ut-ba'as no byurun udu u-Ru, remu zu da-u Ru-u de ur-faruk o ut-mor.>>†

Yeso fak a-doru wa ne

nas ur-takun

(Mark 1:16-20; Ruka 5:1-11)

¹⁸ Da-u Yeso ooge m-ha u dapus m-sa mu Gariri, se wa hyen net-ne yur, u Simon wuna foge Biturus u or-u wun ne Andarawus, e o gwun-du nom-tu masu jan, u-me m-sa, remu zu un a masu jan ne e.

¹⁹ Yeso zu un, <<Dornun me, me mutu no a naknu ut-net u haan udu ri.>>

²⁰ Za rem, un yage nom-tu masu jan-u un, un dor wa.

²¹ Da-u wa re shu m-ha ne, se wa hyen eken net-ne yur, u Yakubu e Yohanna ya'ag-u Zabadi. E o u-me u-hat u uso-u un ne Zabadi, e o mangu nom-tu masu jan-u e. Yeso fog un.

^{*} **4:4** Gwat tumsu: Muut 8:3. † **4:6** Gwat tumsu: SepV 91:11-12. ‡ **4:7** Gwat tumsu: Muut 6:16.

§ **4:10** Gwat tumsu: Muut 6:13. * **4:16** Gwat tumsu: Isha 9:1,2. † **4:17** Gwat tumsu: Isha 9:1-2 (Ran-u Girik).

²² Za rem un yage u-hat u uso-u un ne, un dor wa.

Yeso haste ut-net us-gom
(Ruka 6:17-19)

²³ Yeso rigusse dak-u Gariri wa o nomu un ut-kose u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne, wa o nomu un ut-but tu Rem-su m-Remer su Faruk-du u-Ru, tumsu u has-tu net-ne us-gom m-re ne.

²⁴ Rem-su nom-tu Yeso nome nurus dak-u Suriya u-beet, Net-tu hu haatun wun a us-gom u a-kob-du m-yar ne, u a swadu ur-kob ne m-re, u a-nom us-te ne, u i otte gom-su ur-he'e, u a remu swadu net-ne ut-be ne, se wa yu'e m-yar.

²⁵ Morog-du ut-net dugu Gariri, u Dikaporis, u Urusharima, u Gas-u Yahudiya, tumsu u gas-u gwug-du gi-yu Yodan dor wun.

5

Ut-But u dom ur-ror

¹ Da-u Yeso hyane ban-du ut-net, se wa duus u dom ur-ror wa shu'ut m-shu'ut. Se a-doru wa op u yur e haan udu wa,

² Se Yeso heese nomu un ut-kose, wa zu,

³ <<Kom u-Ru udu i nape
kushin-m e u-me u-Yar,
remu faruk-du u-Ru du e de.

⁴ Kom u-Ru udu a namu jab-ne,
na de yadu e jab m-shiriktin.

⁵ Kom u-Ru udu i zatte
huk-mu ut-hi da,
e de kwum-du dak-u uno.

⁶ Kom u-Ru udu a hog-du us-mer
u swa'at m-bu ne,
tu nom-ut so-to,
na de shuksu e.

⁷ Kom u-Ru udu a hog-du ur-on ne,
remu Ru-u de hogu on-ur e.

⁸ Kom u-Ru udu i o jab-u so-o ne,
remu e de hyan-du u-Ru.

⁹ Kom u-Ru udu i wu'e ut-net
u shu'ut-du jab-u pus-o,
na de fag-du e ya'ag u-Ru.

¹⁰ Kom u-Ru udu i net-tu o yadu
ur-kob u remu nom-ut so-to,
remu faruk-du u-Ru du e de.

¹¹ <<Kom u-Ru udu no da net-tu o pepru no, e o u yadu no ur-kob, e o ketu no us-rem su nom-ut yo-to u remu ri.

¹² Nomon ur-so u no nom jab-u pus-o u remu uzu top-u no o yat-o u dom u-ru, iya o un nomte a-warru rem-su u-Ru ne i ba no m-haan.

Ut-Ma m-Zun ne
(Mark 9:50; Ruka 14:34-35)

¹³ <<No o ma-tu dak-u uno. Sedi a matu taye ur-gag, zrene o na dote mangu to? Na za nom-du okon u to da, sedi na agusse u net-tu jangusse us-na.

¹⁴ <<No oye zun-mu dak-u uno. Bo-u o m-sak u dom ur-ror na za yas u da.

¹⁵ Net za dapus us-hitirra u wa wugub ya u-kok da. Sedi na sak ya u dom naas wa u ya ya' m-zun udu netu oye u-bu ut-beet.

¹⁶ Iya o hen, yagun u zun-m no mok, uka net-tu dote hyan-du ank-m somo no, remu e nom-tu Uso-u no wu o dom u-ru ut-vam.

Kose-ut Yeso u mot-tuBor-ut Mosa

¹⁷ <<A nō nom us-dorog uzu um haagun um haste rem-su u-Ru su Mosa pane u su a-warru rem-su u-Ru ne da. Um haagun um haste se da sedi um shuuste se.

¹⁸ Um o waru nō ut-nip kanda dom u-ru u-dak ne o enkte, ko u-pan u-rek ya ko u-de u-gan ya za ut-enk u tek-u rem-su u-bor da se na nong ko-uyan.

¹⁹ Kowana pase bor-u rek-ya u tek-u bor-us sin-se tumsu wa kose ut-net e pas, na do'e fagu wa yu rek-ya u tek-u faruk-du u-Ru. Wa hene kabe rem-su u-bor sin-se wa kose eken ne na do'e fagu wa yu yat-ya u tek-u faruk-du u-Ru.

²⁰ Um o waru nō a nō zege Farisa-ne u a-kose-tu rem-su u-bor ne u nom-du nom-ut so-to da, nō za cwa-du faruk-du u-Ru da.

Yeso nong ut-kose u mot-tu us-ryab(Ruka 12:57-59)

²¹ <<Nō hok na zuug net-tu da-u dim, <A e hō net da, ko wa hō net na huutu wa u be-du kwup-du us-rem.>*

²² Sedi um o waru nō kowana o us-ryab su or-u wa na de kwupu wa us-rem. Tumsu kowana zuye or-u wa, <M-zan,> morog-du ut-nengen de kwupu wa us-rem. Wu fage or-u wa <Rag!> wa o fun-yu ha-mu bu-u u-ra.

²³ <<Remu iya, a bō o nom-du u-nya ur-sak u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan se bō bakus uzu bō nongu wakun nom-u kame da.

²⁴ Yage nom-tu u-nya' u rō u-shu ur-sak bō do'e udu wa. Kon wa wa nomu bō ur-hō remu nomu bō nomu wa. Se bō haan bō yase nom-tu nya-u rō udu u-Ru.

²⁵ <<A wakun o huutu bō u be-du kwup-du us-rem, sa u-mang nō wa ne za naas u-da. Nomon iya dugu u-fun, a-za iya da wa de huutu bō udu wa kwup-du us-rem, wa kwup-du us-rem de hen u yasū bō udu nom us-kom, nom us-kom tumsu e huut bō u bu-u m-tok.

²⁶ Um o waru nō ut-nip bō da rwuun ukun da se bō topok nomu na shut-ne wa u-beet.

Ut-kose u mottu m-o

²⁷ <<Nō hok bor-tu u-Ru uzu, <A nō nom m-o da.>†

²⁸ Sedi um o waru nō, kowana gwatē neta gwat uzu wa roog u wa ne, wa taaste m-o u wa ne u-me jab-u wa.

²⁹ A is-du kom ut-cwa u rō u o wadu bō u nom-du ut-ba'as, hoste de bō rest taas bō nom ut-ba'as. Zek ur-zwar bō taag u og-du ur-gan du war-u rō, uzu na gun bō u-ra u og-tu war-u rō ne ut-beet.

³⁰ A kom ut-cwa rō o wadu bō u nom-du ut-ba'as, kupse o bō rest. Zek ur-zwar u bō taag u og-du ur-gan du war-u rō uzu na gun bō u-ra u og-tu war-u rō ne ut-beet.

Ut-kose u mottu yan-du neta(Mati 19:9; Mark 10:11-12; Ruka 16:18)

³¹ <<Tumsu na wargu nō uzu, <Kowana yane neta wa, wa zatte ka ut-nom da, se wa yaag wa ran-u ut-yan.>‡

³² Tumsu um o waru nō uzu, kowana yane neta wa, a-za remu ba'as-tu m-o da, wa wa'ag wa-u-as. Tumsu wu gaye neta-yu na yanne wa nong m-o u wa ne.

Kose-ut Yeso u mottu us-tond

* **5:21** Gwat tumsu: Rwu 20:13; Muut 5:17. † **5:27** Gwat tumsu: Rwu 20:14; Muut 5:18. ‡ **5:31** Gwat tumsu: Muut 24:1.

³³ <<Nò hòk na wargu net-tu da-u dim a e nòm tond-su us-bi da, <A nò pas nòmù nò nomte estedu us-rem da, sedi netu nòm nòm-u wa nomte estedu us-rem udu Yawe.>[§]

³⁴ Tumsu nòm um waru nò uzu, a nò nòm us-tond da, kò u dom u-ru, remu uzu be-du ur-shu'ut du u-Ru de du ur-faruk u wa.

³⁵ Tumsu a nò ton-de u-dak ne da, remu uzu kuna Ru-u cinte na-us wa. Tumsu a nò tond u Urusharima ne da, remu uzu bò-u yat-ò u Farkina-ne o.

³⁶ A-bò ton-de tumsu u hi-du war ró ne da, remu uzu kò hi-u ró u-gan bò za keru mutu ya u pus-ya kò u rim-ya da.

³⁷ A nò ut-sa nòm-du okon nòmù kame nò zu, <U, me ut-nòm,> kò <O'o, um za ut-nòm da.> Nòm-u zege iya du faruk-u nòm us-te de o rrwutun.

Top-du ur-mag (Ruka 6:29-30)

³⁸ <<Nò hòk nòm-tu a-kose-tu u-bor ne zuye, uzu bor-ut zuug, <Wu nase is-du or-u wa, wakun de na-su du wa is-de. Wu tumsu fare nin-yu or-u wa, wakun de far-du yu wa nin-ya.>^{*}

³⁹ Tumsu um o waru nò a nò top wakun u nòm-u yo-o remu zu wa nongu nòm-ut yo-to da. A wakun u gapu bò u gar-yu kom us-cwa bir u gar-yu kuse.

⁴⁰ A wakun ut-sa wa huut bò u be-du kwup-du us-rem remu uzu wa ongte toggo-u ró, yasù wa toggo-yu dom.

⁴¹ A karma-yu wa bò u kabu wa ur-ba u ha-mu u-mer u-gan ur-beb, nòm ha-mu us-mer us-yur u wa ne.

⁴² A wakun u konu bò u-nòm, ya' wa. Wu haane m-seg udu ró, a-bò hoos wa da.

Cwanun huub-ut yo-to nò. (Ruka 6:27-28,32-36)

⁴³ <<Nò hòk Mosa panug uzu, <Cwanun or-ut nò ne,>[†] nò gugum i gugmu nò ne.

⁴⁴ Sedi um o waru nò, cwanun i gugmu nò ne, i o ne u yadu nò ur-kob nomun e us-toog.

⁴⁵ Nomon iya remu nò shu'ute ya'agu Uso-u nò wu o u dom u-ru. Wa wu' ho-du ya' m-zun udu net-ut so-to udu tu za so-to ne. Wa rob u-yu udu net-ut so-to ne u tu yo-to ne.

⁴⁶ A nò o cwan-tu i o cwan-ut nò ne, ¿yan top-o nò de ut-kwum? Kò a-onku shik tar ne iya o e nomte!

⁴⁷ A nò o vuk-su or-ut nò u war'e, ¿yan-o u nò nome u nò zekte eken ne? Kò i nape u-Ru da, e nom iya!

⁴⁸ U remu iya, se nò shu'ut shuyi-shuyi uka Uso-u nò u dom u-ru otte u-shuyi shuyi.

6

Yeso nong ut-kose uka *nòm-du u-nya*

¹ <<Yeso re shu u nòmù a-doru wa-ut-kose uzu, <A nò o nòm-du nòm-ut so-to,> a nò nòm o da-u net-tu o madu nò remu e vom-ut nò da. A nò nome okon remu net-tu vom-ut nò, nò za kwum-du u-top udu Uso-u nò wu o dom u-ru da.

§ 5:33 Gwat tumsu: Ogor 30:2. * 5:38 Gwat tumsu: Rwu 21:24; Toog 24:20; Muut 19:21. † 5:43 Gwat tumsu: Toog 19:18.

² <<U remu iya a nō o nya-du wakun wa ur-kōb u-nom, a nō nom ur-donse da, ũka a-ha-mu ur-nō ne nomte u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne us-fun ne u remu zu u net-tu vom-ut e. Um o waru nō ut-nip e taaste onk-u top-u e u-beet iya.

³ Tumsu a nō o yadu wakun okon nom-o, a-bo yage u tokon net-to u nap nom-u bo ut-nom da.

⁴ Iya o nō dote nom-du u-Nya m-yasa. Tumsu Uso-u nō, wa hyene nom-tu m-yasa ut-beet, wa nomu bo u-top.

Ut-kose u mottu us-toog

(Ruka 11:2-4)

⁵ <<Tumsu a nō o u nom-du us-toog, a nō nom ũka a-ha-mu ur-nō ne nomte da, e ton e ees u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne us-fun ne remu net-tu hyen-ut e. Um o waru nō ut-nip, e taaste onk-u top-u e u-beet iya.

⁶ Sedi a-bo o nom-du us-toog, cwa u-me u-kur bo tage u-is, se bo nom us-toog udu Uso-u ró wu na hyente da. Uso-u ró wu hyene nom-tu m-yasa wa de nomu bo u-top.

⁷ A nō o nom-du us-toog, a nō ha u sop-su u-nom ur-ba da ũka i nape ne u-Ru da, i o m-hyan ũka zu, a e nome iya da, ru-u un za hog-du toog-us un da.

⁸ A nō nom ũka e da, remu Uso-u nō nak nom-tu nō ut-sa kanda nō kon wa.

⁹ <<Nomon us-toog inya,

<<<Uso-u it, wu o dom u-ru,

Um ut-sa u net-tu vam bo u nom-u e o ut-nom u-beet.

¹⁰ U faruk-ur ró u haan,

Nom-tu bo ut-sa na nom-to,

u-dak ũka na nomte u dom u-ru.

¹¹ Bo ya' it nom ut-re u ko-uyan ho-de.

¹² Bo nomu it ho-du ba'as-ut it,

ũka it nomte i nomu it ut-ba'as ur-ho.

¹³ A-bo huut it u be-du m-reg da,

sedi bo e' it udu faruk-u nom us-te.>

¹⁴ A nō nomu net-tu nomu nō ut-ba'as ur-ho, Uso-u nō wu o dom u-ru wa de nomu nō ho-du ba'as-ut nō.

¹⁵ Sedi a nō nome ut-net ho-du ba'as-ut e da, Uso-u nō wa za nomu nō ho-du ba'as-ut nō da.

Ut-kose u mot-tu u-swaat

¹⁶ <<A nō kabē u-swaat, a nō naas shuut nō ũka a-ha-mu ur-nō ne nomte da. E naas ut-shu u remu e koste ut-net uzū e o u-swaat. Um o waru nō ut-nip, un taaste onk-u top-u un u-beet.

¹⁷ Tumsu a-bo o nom-du u-swaat, saape shu-u ró, bo taam m-noog u hi-ur ró,

¹⁸ ta'as na nap uzū bo o u-swaat da. Uso-u ró de nomu bo u-top, wuna hyene nom-tu na nome m-yasa.

Cun-du dom u-ru

(Ruka 12:33-34)

¹⁹ <<Ano cin kwum-ut nō u-dak unō da, be-du rog m-kaari ne dote ut-naas, u be-du hyuw-ne dote ur-cwa e nom u-hiw.

²⁰ Sedi nō nom ur-cun u dom u-ru u be-du orog u m-kaari ne zatte ut-na'as da, u be-du hyuw-ne tumsu e zatte ut-hyuw da.

²¹ Be-du kwum-ut nō otte kuna jab-u ró otte.

²² <<Is-de oye zun-mu u-war. A is-ur ró oye m-yar ne, war-u ró u-beet ut-shu'ut m-zun ne.

²³ Sedi a is-u ró za soye da, war-u ró u-beet o de shu'ut u-cwum ne. Abite zun-mu o me no cwum o, re-o tat-u cwum-u o!

²⁴ <<Wakun za nomu tu-shu ut-yur m-tok da. Sedi wa gugum wa-gan u wa cwan wa-gan, ko wa nom nom-u wa-gan ut-sa wa jurum wa-gan. No za wadu dorru u-Ru u jab tumsu no wa-cwan-tu shik-u jab u-da u-gan da.

*Yadu jab udu u-Ru
(Ruka 12:22-31)*

²⁵ <<U remu iya, um o waru no, a no naas jab-u remu nomu no de ut-re ko u no de ut-swa, ko kus-tu no de ut-wa u war-u no da. Fat-du zek nom ut-re, tumsu war-u zek ut-kus tu no de ut-wa.

²⁶ Gwatun no i dom u-ru. E nom-ut kuw da. E nom-ut ket da. E cin-ut ur-bya da. Napun uzu Uso-u no wu dom u-ru, wa regusse e, wa de ya'u no nom-u no ut-sa no nom-ut ur-yu. No zek no u-so u-tat!

²⁷ ¿Wana u tek-u me no u remu namu jab wa de keru swuru hi-ur wa, u kwam u-gan u tek-u rut-ut wa?

²⁸ <<¿U remu yan o no otte u na-su jab-u remu ut-kus tu no de ut-wa? Gwatun pyak-ut tu ur-dog uka to hopte u nen. To nom-ut m-tok ko u-te ut-kus da.

²⁹ Um o u waru no, ko Suremanu Faruk-u m-sek, wa tamug nom-du ut-uk ba pyak-ut du ur-gan da!

³⁰ A shu'ute uzu Ru-u de nomu gwa-su ur-dog ut-uk su oye uzu u ya-o se oye, u-sot u na gun se u-ra, za u-sakna Ru-u de ya'u no cwu-tu m-wa. No a-yadu jab ne cashi!

³¹ U remu iya, a no naas jab uzu, <¿yan-o it de ut-re?> Ko <¿yan-o it de ut-swa?> Ko <¿yan-o in do'e ut-wa'e?>

³² I nape ne u-Ru da, e ut-sa nom-ut to. Uso-u no wu oye u dom u-ru wa nak uzu no ut-sa nom-ut to ut-beet.

³³ Sedi nom-u zege ur-zwar, no sa' faruk-du u-Ru u nom-ut so-to wa ne, nom-ut to ut-beet wa ya'u no to.

³⁴ U remu iya, a no naas jab-u remu u-sot da, sot-u de haan u tok-m wa ne. Ko-uyan ho-de tok-m wa korge wa.

7

*Kwupu wakun us-rem
(Ruka 6:37-38,41-42)*

¹ <<A no kwupu wakun us-rem da, tas na kwupu no us-rem da.

² Remu zu, ka no kwupte ut-net us-rem, iya o Ru-u dote u kwupu no. Kok-du no mu'uste ut-net, de Ru-u dote musu no.

³ <<¿Remu u-yan o bo otte u gwat-du pyar i-te o is-du or-u ró, bo hak bo, bo gwat king-u o u is-ur ró da?

⁴ ¿Tumsu rene o bo dote zu or-u ró, <Yage um has-tu bo pyar i-te u is-ur ró,> bo ya hen u-king ne u-me u is-ur ró?

⁵ Bo wa ha-mu ur-no, ba m-has king-u o u-me is-ur ró, da-u o bo de ut-hyan ur-zwar ne, bo hase pyar i-te i o is-du or-u ró.

⁶ <<A no nya' o' nom-tu u-hen tu u-Ru da. A no nome iya, e ut-byurun e yap no ko honsu no. Tumsu a no gwunu ut-arede nom-tu shik da, remu uzu e de jangu to us-na.

*Us-kon, ut-sa, ut-koot ne
(Ruka 11:9-13)*

⁷ <<Nomon us-kon, na de ya'u no; sa'an no, de ut-kwum; koton u-is, na de u up-su no.

⁸ Remu zu kowana kone na ya'u wa; kowana de ut-sa wa ut-kwum; tumsu kowana koote u-is na up-su wa.

⁹ <<Wana u tek-u me no, wu wa'-u wa de kon-du wa ur-beredi, se wa ya' wa ur-ta'ar re?

¹⁰ ¿Ko a wa'-u wa u kon wa u-jan wa ya' wa u-fa?

¹¹ No oye net-ut yo-to, no nak yadu nom-ut so-to udu ya'ag-u no. Rene o dote ut-shu'ut, Uso-u no wu o dom u-ru, wa de yadu nom-ut so-to udu i o kon-du wa!

¹² Nom-tu no o ut-sa u net-tu nomu no, nomun e iya, iya o Mosa u a-warru rem-su u-Ru punte m-tumb ne.

*Is-u rek-ya u yu yat-ya ne
(Ruka 13:24)*

¹³ <<Cwaan u is-u rek-ya. Um zuug iya remu uzu is-yu huye u be-ur yo-de ya o m-huk ne. Tumsu fun-u ya ote m-kuk mu ut-dor, i oye ur-cwa u fun-u ya e o u-tat. Is-u ya huut ut-net u-me bu-u u-ra.

¹⁴ Tumsu is-yu ha-mu be-du ur-fat, ya o rek-ya. Fun-u ya tumsu na so ur-kob u dorru ya. I o u dorru ya e za u u-tat da.

*Bo napu go-du u-te
remu ya-ut wa
(Ruka 6:43-44)*

¹⁵ <<Nomon ga' u a-warru rem-su u-Ru ne i us-bi ne, i de haan udu no uka ca u hyan-mu u-shu, sedi u men-tu me, e o uka go'.

¹⁶ No napu un remu nom-tu un o ut-nom. ¿Net-tu ka ya-tu inabi u war-u u-hir, ko ya-tu u-bab u war-u te-yu tuntur?

¹⁷ Iya hen te-u so-ya, ya mut ya'at so-to, te-yu za so-ya da ya mut ya-tu za so-to.

¹⁸ Te-u so-ya ya za mat-du ya'at so-to da, iya o tumsu te-u yo-ya, ya za kerru mat-du ya'at so-to da.

¹⁹ Ko-uyan te-ya yu mate ya'at so-to da, na de kup-su ya, na guns ya u-ra.

²⁰ Iya o hen, no napu a-warru rem-su us-bi remu nom-tu un o ut-nom.

²¹ <<Za kowana de fag-du me, <Wa-ko-uyan, Wa-ko-uyan,> wa de cwa-du faruk-du u-Ru da. Se wu nome nom-tu Uso-u ri wu oye u dom u-ru o ut-cwan.

²² U ho-du kwup-du us-rem, eken do'e ut-zu, <Wa-ko-uyan! Wa-ko-uyan! It nomug ut-but u tek-u dim-ur ro, it yun nom us-te u tek-u dim-ur ro tumsu it nom nom-tu m-shin tu-yat-to u tek-u dim-ur ro>

²³ U da-u o um de zu un, <Um nak no da. Hatun dugu kit-u ri no a nom-du nom-ut yo-to ne!>

*Wa-u-ma wu us-ver u
wa-za-us-ver ne
(Ruka 6:47-49)*

²⁴ <<U remu iya, kowana hoge rem-us ri, wa dor se, wa o ba wa us-veru wa, wu maye bu-u wa u dom-u pok u-ta'ar.

²⁵ Da-u yu-u kasne, gi-su shi m-bu, mya-mu yunne mo gup u-bu tumsu o heeg da. Remu uzu na maag o u dom-u pok u-ta'ar.

²⁶ Kowana hoge rem-us ri wa kagub se da, wa o ba ragu net-tu wa, wu maye bu-u wa u dom m-herereg.

²⁷ Da-u yu-u kasne, se gi-su shi m-bu, mya-mu yunne mo gup u-bu, se bu-u o he, he-ur yo-de.>>

²⁸ Da-u Yeso tase warru nom-ut to, se ban-du ut-net hu murimmo u remu kose-ut wa,

²⁹ remu zu wa kokse u tek-u m-shin, za ba a-kose-tu rem-su u-bor ne da.

8

Yeso haste wakun m-kim
(Mark 1:40-45; Ruka 5:12-16)

¹ 17 Da-u Yeso cuzne dugu ur-ror, ban-du ut-net u-tát dor wa.

² Se yakun camp-a ya kim, wa haan wa he ut-jwun u shu Yeso wa zu, <<Uso-
u u-bu ri, a-bo cwane, bo ut-kere bo haste me m-kim.>>

³ Yeso jakus kom-u wa wa tum wun, wa zu, <<Um cwanug, bo kum m-yar!
>> Za rem, se kim-mu yagu wun.

⁴ Se Yeso zu wun, <<Gwat, a-bo waru wakun da, sedi bo do'e bo kose hi-du
war ró udu yu-Yat-ya a-toog-ne, tumsu bo nom u-nya uka bor-ut Mosa koste
u-me rem-su u-bor,* uzu bo nom iya u koste uzu bo kwumug m-yar.>>

Ya-du jab-u yu-shu karma-ne
(Ruka 7:1-10)

⁵ Da-u Yeso cwaane u Kapanahum se yu-shu karma-ne yu Roma, wa haan
wa kon wun uzu,

⁶ <<Wa-m-nap, tok-u ri wa o m-rut u-bu wa kerte us-zoog da, wa o swadu
ur-kob.>>

⁷ Yeso zu, <<Me ut-haan Um ya wun m-yar.>>

⁸ Se karma-yu zu wun, <<Wa-m-nap, um korge bo haan u bu-u ri da. Sedi
bo nom us-rem dugu ana, tok-u ri wa ut-kwum m-yar.

⁹ Um zuug iya, remu zu um o tek ur-faruk du hi-du war ri, tumsu um
otte karma-ne u ta'u ri a um zuye warmo, <Nok> se wa nok, um zu warmo
<Haane> wa ut-haan, um zu tok-u ri wa <Nom inya> wa ut-nom.>>

¹⁰ Da-u Yeso hoge iya se wa nom murimmo, wa zu net-tu o dorru wa, <<Um
o waru no ut-nip, ko tek-u Isra-ne um tamug hyan-du wa yadu jab ba camp-a
u inya da.

¹¹ Um o waru no, u tek-u a-yadu jab ne u me e de ut-haan dugu u-ta u-dom
ne, e ut-shu'ut e re nom ut-re ur-kot e Ibrahi u Ishaku u Yakubu ne u tek-
u Faruk-du dom u-ru.

¹² No net-tu Isra-ne, Ru-u de gwun-du no u-me u-cwum, u be-du us-kan sok
u ep-mu nin ne.>>

¹³ Se Yeso zu yu-shu karma-yu Roma, <<Nok, na nongu bo ka bo otte ussa
remu yadu jab-u ró.>> Za rem tok-u wa kum m-yar.

Yeso yaag net-ne u-tát m-yar
(Mark 1:29-34; Ruka 4:38-41)

¹⁴ Da-u Yeso cwaye u bu-u Biturus se wa hen ino-u neta Biturus m-rut u-
yun hyam-u otte wa.

¹⁵ Se Yeso tum kom-u wun, se hyam-u yage wun. Se wa yune wa nomu un
nom-ut re.

¹⁶ Da-u rim-mu tore, se net-tu hatun Yeso i nom us-te shipse wa buz nom
us-te u rem-su nu-u wa. Tumsu wa hast ut-net ut-beet us-gom.

¹⁷ Wa nomug iya u remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya
zuye,

<<Wa kubuste gom-us in,
wa hast kob-du m-yaru in.>>†

Swadu ur-kob du o u-me
doru Yeso
(Ruka 9:57-62)

* 8:4 Gwa tumsut: Toog 14:2-32. † 8:17 Gwat tumsu: Isha 53:4.

¹⁸ Da-ü Yeso hyane ban-du üt-net gunuste wa, se wa zu, <<Yagun in pasun ü din-de jit gwug-du m-sa de.>>

¹⁹ Se wa kose-tu rem-su u-bor haan wa zu wun, <<Wa-üt-kose, me doru bo kohene bo otte m-ha.>>

²⁰ Se Yeso zu wun, <<Q' ur-dog otte us-hu su m-roog, no dom u-ru otte üt-tukus tu m-roog, sedi Wa'-ü Net zatte be-du res-du hi-ur wa da.>>

²¹ Wakun ü tek-ü a-doru Yeso ne wa zu wun, <<Wa-m-nap, yage um do'e um jwakun uso-u ri u-ro.>>

²² Se Yeso zu wun, <<Dornu me, yage i mare, e jwak orut e marimari ne.>>

Yeso wa'ag jwaak m-bu

res tek

(Mark 4:35-41; Ruka 8:22-25)

²³ Da-ü Yeso cwaye u-hat, a-doru wa dor wun.

²⁴ Se mya-mu yunne ur-beb ne u-me m-sa se bu-mu hu m-cwa u-hat. Tumsu Yeso o m-roog.

²⁵ Se un do'e, un yuns wa, un zu, <<Wa-m-nap, ukru in! In do'e üt-is m-bu!>>

²⁶ Se wa zu un, <<¿Remu yan-o no otte ü hog-du u-gyer, no a-yadu jab ne cashi?>> Se wa yunne wa hagusse m-mya ü jwak m-bu ne se mo ho us-ram tek.

²⁷ Se net-tu hu ü murimmo e zu, <<¿Yan net wa unwa wu mya-mu hoge rem-us wa ü jwak m-bu ne?>>

Yeso haste nom us-te ü

war-ü net-ne yur

(Mark 5:1-20; Ruka 8:26-39)

²⁸ Da-ü wa teene ü dak-ü Gadari, se eken campa-ne yur i nom-us us-te shipe rwuun ü be-du üt-sag e bit wun. E nong ü yo-ye sok, e yuut ü net-tu dor fun-u ya da.

²⁹ Za rem e heese üt-jar e zu, <<¿Bu-m ró yu ü it ne Wa'-u u-Ru? ¿Bo haagun bo ya it ür-kob kanda da-ü nome?>>

³⁰ Nukustun sok ukun ne da, ban-du üt-arede o üt-reeg.

³¹ Se nom us-te kon Yeso e zu, <<A-bo ruut it da, yage it cwa u-me ban-du üt-arede.>>

³² Se wa zu, <<Nokon no cwa u-me üt-arede.>> Se ban-du üt-arede üt-beet to ru m-som to irig dugu u-pingse m-he u-me m-sa bu-mu rees to.

³³ Se a-gwat-du üt-arede ne, e som m-mu u-bo e wur nom-tu kume i otte nom us-te.

³⁴ Se net-tu u-bo u-beet e rwuun ü remu e hyen-üt Yeso. Da-ü un hyane wa, un kon wa yage dak-ü un.

9

Yeso haste wakun

gom-su m-ryam

¹ Yeso cwaag u-me u-hat, wa pus m-ha ü Kapanahum ü bo-u wa.

² Net-tu hatun wun wa gom-su m-ryam m-rut ur-wundi. Da-ü Yeso hyane yadu jab-ü un, se Yeso zu wu otte us-gom, <<Wa zwar, a-bo naas jab da, na haste bo ba'as-üt ró.>>

³ Da-ü a-kose-tu u-bor ne hoge iya, se e zu, <<Net unwa o warru rem-su üt-ba'as! ¿Wa o m-hyan uka zu wa o u-Ru?>>

⁴ Yeso nak nom-u o jab-us un, se wa zu un, <<¿Remu u-yan o no otte dorog-us yo-se ü jab-us no?>>

⁵ ¿Yan-o zege m-kuke na zu net, <Na haste wa ut-ba'as,> ko na zu, <Yune bo ha m-ha>?

⁶ Um ut-sa no nap uzu, Wa'-u Net otte m-shin mu hastu ba'as-tu net-u dak-u uno.>> Se wa zu wa gom-su m-ryam, <<Yune bo kab wundi-ur ro bo mu u-bu.>>

⁷ Campa-u ya yune wa aruk m-mu u-bu.

⁸ Da-u ban-du ut-net hyane iya, e hog u-gyer, e nomu u-Ru ut-vam wu ya' ut-net go-du momo shin-mo.

Yeso fak Matiyu wa dor wa

(Mark 2:13-17; Ruka 5:27-32)

⁹ Da-u Yeso re u-shu m-ha ne, se wa hyen yakun campaya, wuna foge Matiyu, wa o shu'ut u onk-u shik-u tar. Se Yeso zu wun, <<Dornu me.>> Se wa yune wa dor Yeso.

¹⁰ A sure m-wa'as, Yeso o u-re u bu-u Matiyu, se a-onku shik-u tar u a-ut-ba'as-ne haan e shu'ut e nom u-re u be-du wa otte u a-doru wa ne.

¹¹ Da Farisa-ne hyane iya, se e zu a-doru wa, <<¿Remu u-yan o wa-ut-kose no otte u-re u a-onku shik-u tar ne u a-ut-ba'as-ne?>>

¹² Da-u Yeso hoge iya, se wa zu, <<A-m-yar ne za ussa wa us-baat da, sedi a-kob-du m-yar ne.

¹³ Nokon no iis nap-mu rem-su u-Ru su zuye, <Hog-du ur-on de um ut-sa, za toog da.>* Remu zu um haagun um fag a-jab-us so-se ne da, sedi a-ut-ba'as.>>

Net-tu shuk-ut Yeso u

mottu u-swaat

(Mark 2:18-22; Ruka 5:33-39)

¹⁴ A-doru Yohanna haan udu Yeso e zu, <<¿Yan-o wute it u Farisa-ne beet it nom u-swaat, sedi a-doru ro nom-ut da?>>

¹⁵ Yeso zu un, <<Huub-tu zwar ur-gu nom-ut namu jab da-u wa ur-kot u un ne da. Sedi da-u oon u na dote kab-du wun u teku u-me un, Da-u o un de nom-du u-swaat.>>

¹⁶ <<Wakun zaar wu de kara-du toggo-yu u-ut u kus-u po-o da, remu zu ana jaase toggo-u ya kara-ur re de ut-kees, ke-ut to hen ut-zeg ur-takun m-yo.

¹⁷ Wakun zaar wu de dasu ke' po-ye u men-tu ut-ur shar-du u-ka da. A wa nomu iya ke' po-ye de yogusse shar-du ur-ut du u-ka, u bu-mu ke' azug, shar-du u-ka de nuus. Bu-m po-mo mu ke' na da'as mo u shar-ur po-de du u-ka. Bu-mu ke po'ye na daas mo u sharru u-ka du po-de uka mo zatte ut-aguz da.>>

Wa'-u Yayirus wa-gwup e

neta-yu wudu m-hyu ne

(Mark 5:21-43; Ruka 8:40-56)

¹⁸ Yeso o tek-u waru un iya, se tek-u tu-shu bu-u ut-kose u Yahuda-ne haan wa he ut-jwun u shu Yeso wa zu, <<Wa'-u ri wa'-u-gwup marug za m-tumb, sedi haane bo tam wun, wa ut-yune.>>

¹⁹ Yeso yune u a-doru wa ne, e dor campaya ya.

²⁰ Na o u tek-u se, yakun neta-ya wu nome us-hak op-us yur [12], wa o pama wudu m-hyu, wa haan wa tum kwak-yu toggo-u Yeso.

²¹ Neta-yu nong iya remu zu wa cunug u jab-u wa uzu, <<A um tame toggo-u Yeso me ut-kwum m-yar.>>

²² Da-u Yeso bire wa got wun, se wa zu, <<Neta, a-bo naas jab da, yadu jab-u ro yaag bo m-yar.>> Za rem neta-yu kum m-yar.

²³ Da-u Yeso cwaye bu-u yu-Yat-ya yu Kur-u ut-Kose, wa bit net-ne ut-jar u fuu-du sep-tu m-mar ne.

* 9:13 Hose 6:6 (Ran-u Girik).

²⁴ Wa zu, <<Yunūn u ane, wa'-u-gwup marug da, roog-mo wa otte.>> E hu nomu wun numus-tu us-jurum.

²⁵ Da-u net-tu ruye u-do, se wa to, wa ship kom-u wa'-u-gwup, za rem wa yune!

²⁶ Rem-su nom-u o te kohene u-me dak-u o.

Yeso upuste po-ne is

²⁷ Yeso o yagu be-ur re, se eken po-ne yur hu fag-us ro uzū, <<Wa'-u Dawuda hog on-ur it!>>

²⁸ Da-u Yeso cwaye u-me, se po-ne e haan udu ro. Se wa zu un, <<No yaag jab uzū me keru yan-o m-yar?>>

E zu wun, <<Wa-m-nap, it o yadu jab.>>

²⁹ Se wa tum is-u un, wa zu, <<U remu yadu jab-u no, na ya'ag no m-yar.>>

³⁰ Da-u is-u un upse, Yeso nomu un ut-him uzū, <<A no waru wakun da.>>

³¹ Da-u e ruye, e hu waru rem-us se kohene, u-me dak-u o.

³² Da-u e o mottu ur-aruk, se net-tu hattun wakun wu otte nom us-te udu Yeso tumsu wa kerte us-rem da.

³³ Da-u na rute nom us-te, se campa-u ya heese us-rem. Morog-du ut-net hu murimmo, e zu, <<Na tamug hyan-du okon nom-u inya u-me Isra da, se u ya-o.>>

³⁴ Se Farisa-ne zu, <<U beb-du faruk-u nom us-te de wa otte rutu nom us-te.>>

Yeso hok on-du ut-net

³⁵ Yeso dor ut-bo ut-taas ne ut-beet, wa o nomu net-ne ut-kose, u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne, wa o bu-tu Rem-su m-Remer su Faruk-du u-Ru, wa o tumsu hastu net-ne us-gom su ko-uyan re-mo.

³⁶ Da-u wa hyane net-tu morogte u-tat, se wa hog on-ur un, remu zu, e o swadu ur-kob, za wa ur-sege, uka ca i za wa-ut-got.

³⁷ Se wa zu a-doru wa ne, <<Ket o u-tat, sedi a-ket-ne o cashi.

³⁸ Remu iya konon Wa-ko-uyan, wa tomton a-ket-ne u tak-u wa.>>

10

Yeso fak a-doru wa op-u yur

(Mark 3:13-19; Ruka 6:12-16)

¹ Yeso fak a-doru wa op u yur [12]. Wa yu' e ur-faruk, e ruut nom us-te, tumsu e hast ko-uyan gomse u kob-du m-yar ne.

² Tunto to o dim-tu a-tomu Yeso op-u yur [12]:

Wa ur-takun Simon or-u wuna foge Biturus, u

Or-u wa ne Andarawus, u

Yakubu wa'-u Zabadi u

Or-u wa Yohanna, u

³ Firibi, u

Bataromi, u

Tomas, u

Matiyu ne wa-onku shik-u tar, u

Yakubu wa'-u Arupayes, u

Tadiyus ne, u

⁴ Simon wa shub-du u-dak,

Yahudas Iskariyoti ne wu yasū Yeso.

Yeso tomog a-doru wa op-u yur [12]

(Mark 6:7-13; Ruka 9:1-6)

⁵ Yeso tomog a-doru wa op-u yur, wa zu e, <<A no cwa u bu-u a-za Yahuda-ne da, tumsu a no cwa u okon bo-o u Samariya-ne da.

⁶ Sedi no do'e udu net-tu Isra i o uka ca i enke.

⁷ De'en no nom ut-but uzu, <Faruk-du u-Ru o ut-mor!>

⁸ No hast ut-net us-gom, no yuns i mare ne, no hastu net-ne m-kim, tumsu no ruut nom us-te. A no o segu ut-net a no onk shik da, remu Ru-u onkte shik da-u wa segu no da.

⁹ A no kab shik ko okon nom-o uka shik-u no dote nom-du okon u-me ba-ut no da.

¹⁰ Tumsu a no kab ba-du m-ha, ko yakun toggo-ya da, a no kab seken na-su ut-ka'at us-yur da, ko yakun kom-yu m-ha da, remu zu wa u-pama u-beet wa kamug kwum-du top-u pama-u wa nome u-me ut-net, remu iya no kwumu nom ut-re, u tokon nom-to ne u-me net-tu no do'e udu e.

¹¹ <<Bo-u no tote ko u-taas, sa'an net ur-ka, no shu'ut u wa ne kanda no yune ur-aruk.

¹² Bu-u no tote u-beet, no vukus e.

¹³ Bu-u no tote u-beet, a e gu no, nomun un us-toog u Ru-u ya un rus-du jab, tumsu bu-u no tote a e kabe hamtu-ur no da, Ru-u za yadu un res-du jab da.

¹⁴ Wu gu no da u-beet, ko wa gugum rem-us no, pamtun huug-mu us-na no, no ru u-me bu-u o ko u-bo, ut-shu'ut ut-him udu un uzu Ru-u de ya-du un ur-kob ba un gugme erru rem-us no.

¹⁵ Um o waru no ut-nip, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu dak-u Saduma u Gomora ne, m-zeg net-tu bo-u o u ho-du kwup-du us-rem.

Swa-u ur-kob du o haan

(Mark 13:9-13; Ruka 21:12-17)

¹⁶ <<Um o tom-du no, uka ca u-me go', remu iya shu'utun a-us-ver-ne uka fa, tumsu m-yar ne uka ur-gorop.

¹⁷ Nomon ga', ut-net ne, remu zu e de hutu no u bu-tu kwup-du us-rem, tumsu e nomu no us-ryap u bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

¹⁸ Remu zu no yaag jab udu ri, un de huutu no udu a-u-dak-ne u farkina-ne u remu e kwup-tu no us-rem tumsu e ya' no ur-kob. Yagun u shu'ut ur-ker udu no, remu no war-tu farkina-ne u a-za Yahuda-ne Rem-su m-Remer.

¹⁹ Da-u e yasu no, a no ha us-dorog u remu nom-u no de ut-war da, remu Yar u-Ru o dor-tu no u nomu no de ut-war.

²⁰ Um zuug iya remu zu, a no o us-rem da, Yar-u Uso-u no o us-rem u-me no.

²¹ <<Net-tu de yasu or-ut e na hoot, uso u de yasu wa'-u wa na hoot, ya'ag de zwarnu i matu e ne, e wa na hoot e.

²² Net-ne beet, e de gugmu no remu dorog me. Sedi wu gagu jab m-ha m-vaste, wa ut-kwum u-ukur.

²³ A e o yadu no ur-kob u-me okon bo-o, somon m-ha okon bo-o. Um o waru no ut-nip, no za utte taas padu bo-tu Isra ut-beet da, Wa'-u Net de muun.

²⁴ <<Wa-u-iis zaru zegu wa-ut-kose wa da, tumsu tok zek uso-u bu-u wa da.

²⁵ Wa-u-iis ut-kere ut-shu'ut ba wa-ut-kose wa tumsu tok ut-kere ut-shu'ut ba uso-u bu-u wa. Ana fage uso u u-bu faruku nom us-te, un de fag-du a-u-bu wa ne ko'e m-zeg iya!

Hogon gyer-u u-Ru za net da

(Ruka 12:2-7)

²⁶ <<A no hog gyer-u ut-net da, remu zu okon za u o ur-tage u na za ut-upus da, tumsu okon za m-yasa u na za ut-rwutun m-zun da.

²⁷ Nom-u um o waru no u-cwum warun o m-zun; tumsu nom-u um waru no m-yasa, nomon donse-du o.

²⁸ A nɔ hog gyer-u i de ho-du u-war da, sedi e za kerru ho-du yar-u net da. Hogon gyer-u wu de ho-du yar-u net u war-u wa ne tumsu wa gun to u-me bu-u u-ra.

²⁹ Na buɔ na yur u konko shik u-gan. Ko u-gan u tek-u me un ya za ut-he u-dak za nap-du Uso-u nɔ wu o dom-u u-ru da.

³⁰ Wa o ur-kot u nɔ ne, ko hi-su hi-ur nɔ wa nak nuse nɔ otte

³¹ Remu iya, a nɔ hog u-gyer da. Nɔ zek no uso u-tat.

Ut-war uzu in nak u-Ru
(Ruka 12:8,9)

³² <<Wu kose uzu wa, wu ri wa, u tek-u me ut-net, ko me, me ut-kose wa wu ri wa u udu Uso-u ri wu o dom-u u-ru.

³³ Tumsu wu nome se-m ri, udu ut-net, ko me, me nomu se-m wa udu Uso-u ri wu o me dom-u u-ru.

³⁴ <<A nɔ kab uzu rus-du jab de um hatun u-me u-dak da. Um hatun res-du jab da, sedi van-u m-wur.

³⁵ <<Um hagun remu um samte.

<< <U-uso e wa'-u wa,
wa'-u gwup tumsu e ino-u wa,
U-kumro, e kumu wa.

³⁶ Huub-ut yo-to ro de ut-shu'ut
u-me net-tu bu-u ro.* >>

³⁷ Se Yeso zu, <<Net beet wu zege m-cwan uso-u wa ko ino-u wa, m-zeg me, wa korge wa shu'ut wa doru ri da. Tumsu wu cwane wa'-u wa m-zeg me, wa korge wa shu'ut wu ri da.

³⁸ Wu kabe kan-u wa, wa dor me da, wa korge wa shu'ut netu ri da.

³⁹ Wu cwane fat-ur wa, wa de ut-taag u de. Tumsu wu taage u fat-ur wa, u remu ri, wa de kwum-du de.

⁴⁰ <<Wu kabe nɔ, wa kagub me, tumsu wu kabu me, wa kagub wu tomnu me.

⁴¹ Wu kabe wa-warru rem-su u-Ru remu zu wa o wa-warru rem-su u-Ru, wa de kwum-du top-u wa-warru rem-su u-Ru dugu-du u-Ru. Tumsu wu kabe wa jab-u so-o remu wa o wa jab-u so-o, wa de kwum-du top-u wa jab-u so-o.

⁴² Wu ya'e kok-du bu-mu m-tor, wa yu' u tek-u i-rek-e ine, remu zu e o a-doru ri, um o waru nɔ ut-nip, wa za hen ut-taag u top-u wa da.>>

11

Yeso e Yohanna
wa-ut-yubusse m-bu

¹ Da-u Yeso tase nomu a-doru wa ne op u yur ut-him, se wa yune wa do'e wa o ut-kose ut-but ne u-me bo-tu Gariri.

² Da-u Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, ooge u tage u bu-u m-tok. Da-u wa hoge nom-tu Yeso Kiristi o ut-nom, se wa tom a-doru wa udu Yeso,

³ e shit wun, <<Bo wa wu de haana, ko it wa ur-is u wakun?>>

⁴ Yeso shus wa zu, <<Muun nɔ waru Yohanna nomu nɔ o ut-hyan tumsu nomu nɔ o ut-hog.

⁵ Po-ne o kwum-du m-hyan, a-za-us-na ne e o m-ha, kim-ne kwung m-yar, a-za m-hog, e hog us-rem, na o yunsu i mare ne, tumsu a-ur-kob-ne o hog-du Rem-su m-Remer.

⁶ Ru-u de wa u kowan u-kom wu nome u-sakna u yadu jab udu ri da.>>

* 10:36 Gwat tumsu: Mika 7:6.

⁷ Da-ū a-dorū Yohanna arke, Yeso heese nomu morog-du ut-net us-rem u Yohanna wa zu, <<ŶYan-o nō de ut-hyan ut-kanda? ŶKō nō do'e hyan-du tampur u mya-mu ruste?

⁸ ŶYan go net-wa nō de ukun ut-hyane? ŶNō de m-do'e ukun nō hyan net wu wa'e kus-tu shik? O'o! Net-tu wu'e kus-tu shik o bu-tu ut-faruk.

⁹ ŶTō yan-o nō de ut-hyane? ŶKō wa-warru rem-su u-Ru wa? U, um o waru nō hen wa zek wa-warru rem-su u-Ru.>>

¹⁰ Yohanna wa rem-su u-Ru nomte us-rem uzu,
<< ŶUm de tomnu wa-tomu-u ri,
kanda Kiristi hatun,

wu de mangu jab-su ut-net kanda wa haatun.>*

¹¹ ŶUm o waru nō ut-nip, na tamug mat-du wakun mat-du neta wu teye Yohanna wa-ut-yubusse m-sek da. Sedi wu o wu rek-ya u-me faruk-du u-Ru zek wun.

¹² Dugu da-u Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, u haan u uno da-o faruk-du u-Ru o swadu ur-kob, tumsu i o yadu o ur-kob e ut-sa e rum o ur-beb.

¹³ Kose-tu Mosa nome, u ran-tu a-warru rem-su u-Ru ne, to nomug rem-su faruk-ur re kanda haan-ur Yohanna.

¹⁴ A nō eese rem-su um o ut-war, Yohanna wa na nomte us-rem uzu wuna o Iriya. Wuna a-warru rem-su u-Ru ne zu wa de muun.†

¹⁵ Yage wa to-tu m-hog, wa hog.>>

¹⁶ Se Yeso zu, <<Me waru nō ko yan net-to nō oye, net-tu uno cara-o. Nō uka yaag i o shu'ut u-me u-turru, e o fag-du huub-tu hor un uzu,

¹⁷ << <It furug u-kar,
nō gugum us-hew;

It fu sep-tu m-mar,
nō gugum us-kan.>

¹⁸ Da-ū Yohanna haane wa o u-swaat, wa soot m-mudi da, e zu, <Wa otte nom us-te.>

¹⁹ Da-ū Wa'-u Net haane, wa o u-re, wa o ut-swa e zu, <Hyanun! Wa tat u-re u u-swa ne, tumsu huub-u a-onku shik-u tar u a-ut-ba'as-ne!> Sedi nap-mu u-Ru na nup mo dugu ank-m wa.>>

Nom-tu ur-on udu bo-tu gugme ut-byurun

²⁰ Yeso heese nomu net-tu bo-tu wa nomte nom-tu m-shin us-rem uzu e nomug nom-tu kame da, remu zu e gugumte yage-du ba'as-ut e.

²¹ <<Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Corazin! Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Basayada ko e! Abite nom-tu m-shin tu na nome u tek-u me nō na nomug u bo-u Taya u bo-u Sidon ne, e za yakke ut-ba'as m-tumb ne e wo kus-tu ut-kemi, e shu'ut, e asu hi-ut e m-cwa remu e koste uzu e yakke ut-ba'as.

²² ŶUm o di waru nō, u ho-du kwup-du us-rem, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu Taya u Sidon ne m-zeg nō.

²³ Tumsu nō net-tu bo-u Kapanahum, a nō kab uka zu Ru-u de sekmuusu nō cwa u dom-u u-ru da, nō da. Ru-u de di gwun-du nō u kub-u za ur-ma. Uzu net-tu dak-u Saduma hyanug nom-tu m-shin tu na nome u ane, e za yakke ut-ba'as u bo-u e tumsu na za dooste bo-u o da.

²⁴ Sedi um o waru nō, u ho-du kwup-du us-rem, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu dak-u Saduma u nō ne.>>

Haanun nō kum ur-hure

* 11:10 Gwat tumsu: Mara 3:1. † 11:14 Gwat tumsu: Mara 4:5.

²⁵ U da-u o Yeso zu, <<U-uso Wa-ko-uyan wu nome u-ru u-dak ne, um nongu bo ut-vam, remu zu bo yaske nom-ut tun-to udu a-us-ver, u a-m-nap ne, bo kose-to udu ya-ag-u reke.

²⁶ Iya o, Uso-u ri, iya o nomte bo ur-zwar bo nom iya.

²⁷ <<Uso-u ri ya'aste me ko-uyan. Tumsu wakun zaar wu nape Wa' da se u-Uso, tumsu wakun nak u-Uso da se Wa' tumsu wu Wa' cwané se wa kose wa.

²⁸ <<Haanun udu ri, no beet i po'e, i o swadu ur-kob u cwu-tu m-no, me ya' no ur-hure.

²⁹ Kabun kan-u ri no iis dugu-du ri, remu zu um zatte huk-mu ur-hi da, net m-yar wa um oye, no ut-kwum ur-hure u jab-us no.

³⁰ Kan-u ri zatte ut-po da, tumsu cwu-ut ri zatte m-no da.>>

12

Ur-shut u mot-tu

Ho-du ur-Hure

¹ Da-u Ho-du ur-Hure Yahuda-ne nome, Yeso dor u-me tak-tu arkama. A-doru wa o hog-du us-mer, e heese getmu rop-tu arkama e hu ut-hekem m-tu m-tu.

² Da-u Farisa-ne hyane iya, se e zu wun, <<Hyan, a-doru ró e o nom-du nom-u bor-tu hose ut-nom u Ho-du ur-Hure.>>

³ Yeso shus wa zu un, <<No karunte nom-u Dawuda nome, da-u wa u huub-ut wa ne hoge us-mer da?

⁴ Uka wa tote u-me bu-u u-Ru, wa u huub-ut wa ne, e re nom ut-re ur-sak, u otte ger u kame wa ko huub-tu m-ha wa ne e re da, sedi a-toog-ne.

⁵ No karunte u-me bor-tu Ru-u yase Mosa, uka a-toog-ne hopte pas-du bor-tu Ho-du ur-Hure u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, u wa nomte m-ank u ho-ur re, tumsu shu'ute ut-ba'as da.

⁶ Um o waru no, wu zege be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u ya u ane.

⁷ Uzu no nak zun-mu rem-us sin-se, <Qn-de um ut-sa, za toog da,>* no za kabug a-za ut-ba'as uka a-ut-ba'as-ne da.

⁸ Um zuug iya remu zu Wa-u net otte ur-faruk u o Ho-du ur-Hure.>>

Campa-yu kom-u so-se

(Mark 3:1-6; Ruka 6:6-11)

⁹ Yeso yage be-du wa otte, wa to u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

¹⁰ Yakun campu-ya o ukun wu kom-u sose. E ut-sa e kum nomu e ketu wun, se e shit wun uzu, <<Bor-tu zuug u net u hast us-gom u Ho-du ur-Hure?>>

¹¹ Wa zu un, <<A wakun u tek-u no otte u-ca, se ya he u-me ur-du u Ho-du ur-Hure, wa za rwutun ya da?

¹² Net zek u-ca m-sek sok. Remu iya, bor-ut it hooste it segu wakun u Ho-du ur-Hure da.>>

¹³ Tumsu wa zu campu-ya wu kom-u so-se, <<Nabne kom-u ró!>> Wa nub u-kom hen, za rem kom-u kum m-yar uka kom u-gan.

¹⁴ Farisa-ne ru e zong uka e dote hodu Yeso.

Yeso Wu Ru-u dage

¹⁵ Da-u Yeso nape nom-u e zonge, se wa yage be-ur re. Ut-net u-tát e dor wun, tumsu e kwung m-yar beet.

¹⁶ Wa nomu un ut-him, uzu a un waru wakun mot-ut rò da.

¹⁷ Tunto ut-beet na nong to remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware.

* 12:7 Gwat tumsu: Hose 6:6. (Ran-y Girik.)

18 <<Gwat Tok-u ri ya, wu um dage,
 tumsu wu um o ut-cwan,
 wu um o hog-du zwar-ur wa sok.
 Um do'e wa'-u wun Yar-u ri,
 tumsu wa do'e u ut-but
 uzu Ru-u de nomu a-za Yahuda-ne
 kwup-du us-rem uka kumte.

19 Wa za nom-du inan,
 ko rem-su u-har da,
 wakun za hog-du cwar-u wa us-fun da.

20 Wa za get-du tampur
 u ut-sa ut-get da,
 Hitirra yu ut-sa ut-murus
 wun za ryum-du ya da.
 Se wa wa'ag nip-tu re ur-korro.

21 I za-Yahuda-ne da,
 e de wadu jab-us e
 u-me dim-ur Yeso.>> †

Yeso u Beyerzebu

(Mark 3:20-30; Ruka 11:14-23; 12:10)

22 Un hatun wun wakun wu otte nom us-te, wa zatte is da tumsu wa kerte
 us-rem da. Yeso ye' wa m-yar, campu-u ya nom us-rem tumsu wa hyen.

23 Net-tu nom murimmo sok e zu, <<¿A net unwa oye Mesaya da, wu rwune
 dugu ko-ur Dawuda, wu in wote jab?>>

24 Da-u Farisa-ne hoge iya, e zu, <<Beb-ur Beyerzebu, faruk-u nom us-te de,
 wa otte rutu nom us-te.>>

25 Ba Yeso nape nomu o dorog-us un, se wa zu un, <<Faruk-du mote u-yur,
 kowan o shu'ut-ur yo-de e or-u wa ne, de-de faruk de za ut-ees da. Tumsu
 u-bo, ko bu-u net-tu u-bu za shu'ut-ur so-de da, bu-u o za ut-es da.

26 A-nom us-te dugu-du faruk-du faruk-u nom us-te mote, shu'ute faruk-u
 nom us-te o m-dum u hi-ur wa ne, ¿re faruk-ur wa dote ut eese?

27 Abite Beyerzebu beb-du faruk-u nom us-te de um otte rutu nom us-te,
 ¿A-doru no beb-ur wan do'e rutte? A-doru no, de kwupu no sin-se rem-se.

28 Abite me hen beb-du Yar-u u-Ru o um otte rutu nom us-te, shu'ute uzu
 faruk-du u-Ru hagu u me no.

29 <<Wakun zaar wu de cwa-du bu-u wa-ur-beb wa koos cwu-ut wa da, se
 da wa gugrusse wa u-ro, kanda wa kerte koosu cwu-tu bu-u wa.

30 <<Wu za ur-kot u me ne da, wa o shu'ut-ur yo-de u me ne; tumsu wu segu
 me ut-kargusse da, burgusse to wa otte.

31 Iya o hen, um o waru no, na de nomu net-ne ur-ho du ko-uyan ba'as-to,
 us-jurum ne su e nome u-Ru, sedi wu nome rem-su us-jurum udu Yar u-Ru
 na za nomu wa hastu ba'as-tu da.

32 Wu pyape Wa'-u Net na nomu wa ur-ho, sedi wu pyape Yar-u u-Ru, na za
 nomu wa ur-ho da, u uno da-o ko da-u oone.

33 <<Te-yu o so-ya, ya mut ya-tu o so-to. Te-yu za so-ya ya mut ya-ut yo-to,
 na nup u-te dugu ya-ut wa.

34 No fa' u yo-ye, ¿re no dote keru warru nom-tu o so-to ba shu'ute uzu no
 net-ut yo-to to? Nomu o me jab o rwune u-nu.

35 Net-u so-wa wur nomu o so-o, dugu me jab-u wa u so-o, tumsu net-u yo-o
 rwutun nom-ut yo-to tu o jab-u yo-o wa.

† 12:21 Gwat tumsu: Isha 42:1-4. (Ran-u ut-Girik.)

³⁶ Sedi um o waru no, u ho-du kwup-du us-rem, kowan de shu'ut na kwupu wa us-rem uka kumte, ko remu rem-su m-zan su ware.

³⁷ Remu rem-su bo ware, se na dote kwupu bo us-rem, ko se ruut bo, ko tumsu se ru bo.>>

A-kose-tu u-bor ne u

Farisa-ne e o sa us-nap

(Mark 8:11-12; Ruka 11:29-32)

³⁸ Eken u tek-u a-kose-tu u-bor ne, u Farisa-ne e zu, <<Wa-m-nap, it ut-sa bo nom nom-tu m-shin uka dote kose it uzu Ru-o tomnu bo.>>

³⁹ Se wa shus wa zu, <<Net-tu uno da-o no nong u yoye, tumsu no zatte gyer-u u-Ru da. E ut-sa e hyan us-nap, sedi na za kosu e seken napse da, sedi go-du su wa-warru rem-su u-Ru Yunana.

⁴⁰ Uka Yunana nomte m-roog ut-tut m-gyup u-ho ne u-me men-tu jan-u yat-ya, iya o hen Wa-u Net dote nom-du m-roog ut-tut, m-gyup u-ho ne u men-tu u-dak.

⁴¹ U ho-du kwup-du us-rem, net-tu Neneba de rwuun u kur-u kwup-du us-rem. E waru u-Ru uzu net-tu uno da-o nomug ut-ba'as tumsu kamug na ya un ur-kob. Un de ut-zu iya, remu zu e hok Yunana ut-but, un yage nom-du ut-ba'as. Wakun wu zege Yunana ya u ane, no gugum yage-du ut-ba'as.

⁴² U ho-du kwup-du us-rem, u-Ren wu Sheba, wa de rwuun u-me kur u kwup-du us-remu wa waru u-Ru uzu net-tu uno da-o nomug ut-ba'as tumsu kamug na ya un ur-kob. Um zuug iya remu wa hagun dugu dak-u m-ra remu um hog-ut ver-us Suremanu. U da-o wu zege Suremanu ya u ane, sedi no gugmu ut-er.

⁴³ <<A nom-yu us-te ru war-u net, wa ru wa nom ut-riig ut-be tu za m-bu, remu wa kum-ut be-du ur-hure. Sedi a wa kume da,

⁴⁴ se wa zu, <Me ut-mu u be-du um rwutun> A wa mune wa bit wakun zarra, tumsu na oposite bu-u o, na mangte o.

⁴⁵ Wa ut-mu wa kabun nom us-te ta'er i zegu wun m-yo, tumsu u e cwa u me netu wa e shu'ut. M-vaste yudu netu wa ut-zeg ur-takun m-yo. Iya o hen dote ut-shu'ut u net-tu uno da-o.>>

Ino-u Yeso u huno-ut wa ne

haagun e hyen-ut wa

(Mark 3:31-35; Ruka 8:19-21)

⁴⁶ Yeso o tek-u nomu morog-du ut-net us-rem. Ino-u wa u huub-tu ur-matu wa ne e o ees u-do, e ut-sa e nom us-rem u wa ne.

⁴⁷ Se na zu wun, <<Ino-u ro u huub-tu ur-matu ro ne e o ees u-do, e ut-sa e nom us-rem u bo ne.>>†

⁴⁸ Yeso shus wa zu, <<Wana o ino-u ri tumsu wana o huub-tu ur-matu ri?>>

⁴⁹ Se wa og a-doru wa u-jou wa zu, <<Ino-u ri ya, huno-ut ri ya u ane.

⁵⁰ Net beet wu nome nomu Uso-u ri wu o dom-u u-ru ut-sa, wa o huub-u ur-matu ri u ino-u ri ne.>>

13

Sha-mu us-rem su wa-kuw

¹ U tek-u ho-ur re, Yeso ru dugu u-bu, wa shu'ut u-kit m-sa.

² Ban-du ut-net u-tat e haan e guns wun, m-te da-u wa cwa u-me u-hat wa shu'ut, net-tu morog u-kit m-sa e hog-ut wun.

† 12:47 Tokon Ran-to zatte fe-yu 47 Hongusse Ran-u: Mark 3:32. U Ran-u Ruka 8:20.

³ Yeso waru un ut-nom u-tát u tek-u sha-mu us-rem, wa zu, <<Wakun wa-ur-tom wa haag u-tak remu wa nom-ut kuw.

⁴ Wa o tek-u as-du go', se eken go'e he u dom u-fun, no haan u dugrusse e.

⁵ Eken tumsu he u be-du ut-ta'ar, be-du zatte m-huug sok da. E apun za rem, remu zu huug-mo u-dom ut-ta'ar u-ta.

⁶ Sedi da-u ho-yu nome m-dung, se e barusse e guus, remu zu e zatte us-gur sok da.

⁷ Tumsu eken go'e he u be-du us-hir, hir-su rogom se hoos e ut-rogom.

⁸ Eken he u be-ur so-de, e nom so, eken u-kok u-gan [100], eken ut-shik ut-tut [60], tumsu eken ur-shik u op [30].

⁹ Yage wa to-tu ut-hog, wa hog.>>

¹⁰ A-doru Yeso haan e shit wun uzu, <<Remu u-yan o bo otte nomu net-tu tun-to sha-mu us-rem?>>

¹¹ Wa shus wa zu, <<Ru-u yaag no nap-mu nom-tu m-yasa tu Faruk-du u-Ru, sedi un na yaag un da.

¹² Net wu otte u-nom wa na de ut-swure u-tát. Tumsu wu zatte da, ko nom-u wa otte na de ut-onk dugu-du wa.

¹³ De wute um otte nomu un sha-mu us-rem:

<<Remu zu ko un gwak-ut

un za ut-hyan da,

ko un ereg un za ut-nap da.

¹⁴ Nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware m-tumb ne o shuug u hi-ur un, uzu:

<No de hog-du nom-u um o ut-war,

sedu no za ut-nap da;

No de ut-gwat,

sedu no za ut-hyan da.

¹⁵ Remu zu jab-su

net-ut tun-to rindusse,

to-ut un za ut-hog da,

tumsu un ryubukte is-u un,

un za ut-hyan da.

Uzu iya da, un za hyanug

u is-u un nom-u um o ut-nom,

un za hok nom-u um o waru un,

tumsu un za nak

nom-u um o waru un,

Un za yakke yudu ut-ba'as

un byurun udu ri,

tumsu um za nongu un u-ukur.>*

¹⁶ <<No kwung kom u-Ru remu zu no hyanug nom-tu m-shin tu um o ut-nom, tumsu no nak nom-tu um o waru no.

¹⁷ Um o waru no ut-nip, a-warru rem-su u-Ru ne u-tát, u net-tu jab-us so-se ne, e cwanug e hyan nom-u no hyane tumsu no hog, e kerge da.

¹⁸ <<Hogon nap-mu sha-mu us-rem su wa-kuw:

¹⁹ Go i he u-dom u-fun e o uka net wu hoge rem-su Faruk-du u-Ru, wa gwa'ag ur-nu da, faruk-u nom us-te haan u kos nom-u na kawe u-me jab-u wa.

²⁰ Net-u hoge us-rem za rem wa kub se ur-so ne, wa o uka go i he'e u-me be-du ut-ta'ar.

* **13:15** Gwat tumsu: Isha 6:9-10. (Ran-u ut-Girik.)

²¹ Ba shu'ute uzū wa zatte ūs-gur da wa tumbte sok da. Da da-u swadu ūr-kob haane wa yage dorru u-Ru.

²² Tumsu go i he be-du ūs-hir, e o ūka net wu hoge rem-su u-Ru wa kub, sedi da-u nom-tu namu jab haane u enk-tu kwum-tu dak-u uno, se soos wun, se hoos ya mat-du ut-ya.

²³ Sedi go i he'e u be-ur so-de e o ūka net wu hoge rem-su u-Ru, wa nup se. Wa mut ut-ya ut-kok u-gan ko ut-shik ut-tut ko ūr-shik u op u nom-u wa kawē.>>

Sha-mu ūs-rem su go za so-ye

²⁴ Yeso nomu un sha-mu ūs-rem tumsu wa zu, <<Faruk-du u-Ru o ūka wa-ur-tom wu kawē go so-ye u-me tak-u wa, se wa aruk.

²⁵ U tek m-gyup da kowan o m-roog, huub-u yo-o ro haan wa-kuw go za so-ye u-me tak-u ro, se wa aruk.

²⁶ Da da-u go so-ye o ut-rogom e nom yaag, iya o hen go za so-ye rogom ko e.

²⁷ <<Tok-ne bu-u wa-u-tak haan wa waru wun uzu, <Wa-u-bu, be-du bo nomte kuw arkama, um byuk-ut bambara u-me. ĴHene bambara rwutun?>

²⁸ <<Wa zu, <Huub-u yo-o nome se.>

<<Tok-ne shit wun uzu, <ĴBo ut-sa it do'e it hast bambara?>

²⁹ <<Se wa zu un, <A no hast bambara da, taas udu ut-has no same u arkama ne.

³⁰ Yagun e rogom ur-kot m-te da-u ket. U da-u o um de waru a-ket ne, e hast uro bambara un gag ut-gug ut-gug e gun u-ra. Sedi na gun arkama u-me ur-bya.> >>

Sha-mu ūs-rem su ya-yu mastad

³¹ Tumsu Yeso nomu un sha-mu ūs-rem uzu, <<Faruk-du u-ru o ūka ya-yu mastad yu na kawē u-tak.

³² Ya zege ūs-rek u tek-u go nom, sedi ya nene ya nom te-u yat-ya u-me u-tak, no cust u-dom e nom ut-tukus u dom ūs-fe.>>

³³ Yeso sur m-ya un sha-mu ūs-rem uzu, <<Faruk-du u-Ru de o ūka m-yis mu neta wake u-me hyu-m yat-mo kanda hyum-mo hok-ut m-yis.>>

³⁴ Yeso warug sha-mu rem-ūs se ūs-beet u-me morog-du ut-net. Wa warug okon u-me un za wa nomu un sha-mu ūs-rem da.

³⁵ Sin-se ūs-beet u remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware uzu,

Sha-mu ūs-rem mo
um dote ūs-rem.

Me ut-wa u net-tu nap
nom-tu o m-yasa,

tu dugu da-u ur-takun du dak-u uno.

Hi-du sha-mu ūs-rem su go za so-ye

³⁶ Yeso yage morog-du ut-net wa to u-me u-bu. A-doru wa haan e zu wun, <<Waru it hi-du sha-mu ūs-rem su go za so-ye u-tak.>>

³⁷ Se wa shus wa zu, <<Wu kawē go so-ye wa o Wa'u Net.

³⁸ U-tak hen dak-u uno o, go so-ye hen e o ut-net i o nomu u-Ru ut-huuk. Go za so-ye e o ya'ag-u faruk-u nom ūs-te.

³⁹ Tumsu huub-u yo-o kawē go za so-ye wa o faruk-u nom ūs-te. Ket hen, o madu uno da-o, a-ket-ne a-tom u-Ru.

⁴⁰ <<Ūka net-tu kargusse go za so-ye na doos e u-ra, iya o Ru-u dote ut-shu'ut ma-du dak-u uŋo.

⁴¹ Wa-u Net de tommu a-tom u-Ru, e de kargussu a wadu net-ne nom-du ut-ba-as, tumsu u a nom-du nom-ut yo-to ne, e ruut e u-me faruk-ur wa.

⁴² A-tom u-Ru de gwun-du e u-me u-ra u m-dung sok. U be-ur re kuna e dote us-kan u ep-mu nin ne.

⁴³ U da-u o hen a-jab-us so-se de nom-du m-zun uka ur-ho u-me faruk-du Uso-u un. Wu otte to-tu m-hog yage wa hog.

Sha-mu us-rem su cun-du m-yasa

u ta'ar-du m-bak-ut ne

⁴⁴ <<Faruk-du u-Ru de o uka ut-kwum tu o m-yasa. Da-u net-u kume o, wa mang ut-yase. U remu ur-so wa de bab nom-tu wa otte wa o tak-u o.

⁴⁵ <<Tumsu Faruk-du u-Ru de o uka wa-u-turru wu o sa-u taar-tu shik sok.

⁴⁶ Da-u wa kume ta'ar-ur re du shik, wa de m-ha wa bab nom-tu wa otte ut-beet remu wa oot ta'ar-ur re.

Sha-mu us-rem su

nom-tu masu jan

⁴⁷ <<Tumsu Faruk-du u-Ru o uka ren-tu masu jan, tu na gune u-me m-sa to maas jan ko-uyan gode.

⁴⁸ Da-u ren-tu shiye, a masu jan ne nakun u rwuun, e shu'ut e dugur jan-u so-ye e wo u me ur-koor, na azug jan i za so-ye.

⁴⁹ Iya o dote ut-shu'ut u ho-du ur-vaste. Wa-tom u-Ru de ut-haan wa mot a-jab-us yo-se ne u a-jab-us so-se ne,

⁵⁰ wa gun e u-me u-ra u m-dung sok, be-du e dote us-kan u ep-mu nin ne.>>

⁵¹ Yeso shit un uzu, <<No gwa'ag ur-nu a?>>

Un shus un zu, <<U.>>

⁵² Se Yeso zu un, <<Ko-uyan wa-ut-ko-se tu u-bor wu na iise mottu Faruk-du u-Ru, wa o uka wa-u-bu wu gasne kwum-ut po-to ut-ut ne dugu be-du ur-cun wa.>>

Wa-warru rem-su u-Ru

za m-zeg

(Mark 6:1-6; Ruka 4:16-30)

⁵³ Da-u Yeso tase nomu un sha-mu us-rem, wa yage be-ur re.

⁵⁴ Yeso haagun u-me bo-u wa, wa hu nomu net-ne ut-ko-se u-me bu-u ut-ko-se u Yahuda-ne. Un hu murimmo uzu, <<Hene net uno kumte mummo nap-mo inya, u shin-mu nom-du nom-tu m-shin tun-to ne ut-beet?

⁵⁵ Unwa a wa-u kahinta-u yaya da? A ino-u ro na zu Meri da? A or-ut ro ne oye Yakubu, u Yusuho u Simon u Yahudas ne da?

⁵⁶ E za or-ut ro ne ya-ut-gwup i o ur-kot u in ne da? Hene wa kwumtun shin-mu nom-du nom-tu m-shin tun-to?>>

⁵⁷ Remu iya e gugum wun.

Yeso zu un, <<Net-tu ye' wa-warru rem-su u-Ru m-sek, sedi net-tu bo-u ro u net-tu bu-u ro ne, e nomte da.>>

⁵⁸ Tumsu wa nong nom-tu m-shin u-tat ukun sok da remu kob-du yadu jab-u un.

14

Maru-m Yohanna

wa-ut-yubusse m-bu

¹ U da-u o, Here Antipas Faruk hoge uzu Yeso o nom-du nom-tu m-shin.

² Se wa zu tok-ne bu-u wa, <<Unwa o Yohanna wa-ut-yubusse m-bu wa yune dugu marimari-ne de wute wa kerte nom-du nom-tu m-shin tun-to.>>

³⁻⁴ Nom-u wute Here nom-ut dorog-us se: Here gaag Herodiya neta huub ur-matu wa Firibi, u Firibus ne ur-fat. De wute Yohanna ogu waru wun uzu, <<Nom-u bo nome bo gu neta huno-u ro u wane ur-fat, bo pakus bor-tu u-Ru.>> Remu Here mangte jab-u Herodiya, wa waru karma-ne e maas Yohanna, e gag wa u ho-su kwam, e gun wa u-me bu-u m-tok.

⁵ Here cwang wa ho Yohanna, sedi wa o u-gyer ut-net remu zu e kabug wun wa-warru rem-su u-Ru.

⁶ U ho-du bak-su ho-du ur-matu Here, wa'-u Herodiya nongu un us-hew sok har Here hok ur-zwar.

⁷ Here nom estedu us-rem us-tond ne uzu wa ya' wun ko-uyan u wa ut-sa.

⁸ Ino-u ro yu wun us-rem u nom-u u do'e ut-kon uzu, <<Um ut-sa hi-ur Yohanna wa yubusse m-bu u-me u-kok.>>

⁹ Faruk hok ur-zwar da, sedi ba shu'ute uzu wa nong estedu us-rem us-tond ne, tumsu remu ham-ut tu o ukun ne, se wa zu karma-ne e yasu nomu wa kone.

¹⁰ Wa tom m-ha bu-u m-tok uzu na kwupun hi-ur Yohanna.

¹¹ Na hatun hi-ur Yohanna u-me u-kok na yasu wa'-u-gwup, wa kub m-ha udu ino-u wa.

¹² A-doru Yohanna haan e kub birig-du u-war e dok. E do'e e waru Yeso.

Yeso regusse net-ne

ut-zongu ut-tan [5,000]

(Mark 6:30-40; Ruka 9:10-17; Yoha 6:1-14)

¹³ Da-u Yeso hoge uzu Here wa'ag karma e hoog Yohanna, se wa to u-hat m-ha u dekun be-de du za ut-net remu wa shu'ut wa u-gan ukun. Da-u net-tu hoge iya, e rwun dugu ut-bo, e dor wun us-na.

¹⁴ Da-u Yeso ruye u-me u-hat, se wa hyen ut-net to morogte u-tat. Wa hog ur-on wa hast a-kob-du m-yar ne us-gom i o ukun.

¹⁵ Da-u rim-mu tore, a-doru Yeso e zu wun, <<In o u-me be-du zatte ut-net da, yage ut-net e cwa u-me ut-taas e kum-ut nom ut-re e o.>>

¹⁶ Yeso zu un, <<Kamug uzu se un haag u akun da. No ya' un nom ut-re un re.>>

¹⁷ Se e zu wun, <<It zatte okon u ane da, beredi-to ut-tan u jan ne ut-yur.>>

¹⁸ Yeso zu un, <<Hatun to u ane.>>

¹⁹ Se wa zu un zuun net-tu shu'ut u dom us-gwa. Wa kub beredi-ut to ut-tan u jan yur, wa jakus ur-hi u dom u-ru, wa nomu u-Ru ut-vam. Wa mot beredi-ut to wa yasu a-doru, tumsu a-dor wa motu ban-du ut-net.

²⁰ Kowan re, wa shig, a-doru wa kargusse nom ut-re kuse koor-ut yatto op-ut yur.

²¹ Tat-u net-tu re nom ut-re o, net-to campa-ne ut-zongu ut-tan [5,000], a-dor ogorte neta-ne u ya'ag ne i re nom ut-re o da.

Yeso nong m-ha u dom m-bu

(Mark 6:45-56; Yoha 6:15-21)

²² Da-u un tase Yeso zu a-dor e cwa u-me u-hat, e do'e u din-de jit gwug-de. Wa hen wa ees kanda net-tu aruk.

²³ Da-u wa yunse ut-net, wa du dom ur-ror remu wa nom-ut us-toog. Rim-mu tor wun ukun wun u-gan.

²⁴ U da-u o hen hat-yu o tek m-sa, ya ragun u-dak ne, tumsu jwak m-bu o gab-du m-mya tumsu mya-mu nong u-tat.

²⁵ Uka us-kwam us-tut su ur-wun, Yeso yune wa o jang m-bu u-me m-sa m-ha udu a-doru wa.

²⁶ Da-ü a-dor hyanu wun m-ha ü-me m-sa, e hog u-gyer, e zu, <<Nöm-tu m-bu to!>> E nom ut-jar ü remu u-gyer.

²⁷ Za rem Yeso zu un, <<Nomon beb-du jab, tumsu a no hog u-gyer da, me wa Yeso.>>

²⁸ Biturus zu, <<Wa-m-nap, abite bo wa, zu me um jangun ü haan udu ró ü dom m-bu.>>

²⁹ Yeso zu, <<Jangun.>>

Biturus ru dugu me u-hat, wa hu m-ha ü dom m-bu m-ha udu Yeso.

³⁰ Da-ü wa hyane m-mya, wa hog u-gyer wa heese ut-iis, se wa nom ut-jar, <<Wa-m-nap! Gu me!>>

³¹ Za rem Yeso nub u-kom wa ship wun. Wa zu, <<Bo wa yadu jab cashi, ¿remu yan-o bo nom-te u-sakna?>>

³² Da-ü Yeso e Biturus cwa ü-me u-hat, mya-mu ho us-ram tek.

³³ Net-tu o ü-me u-hat e nomu Yeso ut-huuk, e zu, <<Nip-to bo Wa'-u u-Ru wa!>>

³⁴ Da-ü e pase m-sa, e ciz ü dak-ü Janisarata.

³⁵ Da-ü net-tu bo-u o nape uzu Yeso wa, e tom na waru kowan wu otte wa-kob-du m-yar ü-me dak-u o e haan ü Yeso ya un m-yar.

³⁶ E kon Yeso uzu, wa yage a-kob-du m-yar ne e tam ko nu-du toggo-u rò. Tumsu net-ne beet i tame wun e kwung m-yar.

15

U-hen ü kob-du u-hen ne

(Mark 7:1-13)

¹ Farisa-ne ü a-kose-tu u-bor ne haan udu Yeso dugu Urusharima. E zu,

² <<¿Remu u-yan o a-doru ró otte pas-du ur-ma'in du nengen-ut in? Remu zu e saapte ut-kom kanda e re nom-u ut-re da!>>

³ Yeso shus wa zu, <<¿No remu yan-o no otte pas-du bor-tu u-Ru remu nom-tu nengen-ut no is-u no?

⁴ Ru-u zuug, <Ya' uso-u ró ü ino-u ró ne m-zeg,>* tumsu <Net wu pyape uso-u wa ko ino-u wa na do'e ho-du wa.>†

⁵ No nomu net-ne ut-kose uzu, bo keru zu uso-u ró ko ino-u ró: <Nom-u um otte u-beet ü kame um nya' no, um nomug estedu us-rem uzu um de yasü o udu u-Ru.>

⁶ Tumsu a no nome iya, no dorog uzu okon zaar ü no de yadu i mate no da. Iya o hen, no o nomu net-ne kose-tu ur-ma no, no yage bor-tu u-Ru.

⁷ No a-ha-mu ur-no ne, nomu Ishaya ware ü no nip-to, ü wa nomte ur-donse remu no zu,

⁸ <<Net-ut tun-to
nomu me m-sek ü gop-tu u-nu.
Sedi jab-us un za ur-kot ü-me da.

⁹ E nomu me huuk-tu m-zan;
Kose-ut un kose-tu ut-net to.>‡ >>

¹⁰ Yeso fog ut-net wa zu un, <<Hogon no nap.

¹¹ Za nom-u o m-cwa ü nu-u net o mutu wa, wa-za-u-hen udu u-Ru da, sedi nom-u o rwuun ü nu-u wa.>>

¹² A-dor haan udu rò, e zu wun, <<Farisa-ne hok zwarru rem-us se da, da-ü e hogu se.>>

* 15:4 Rwuu 20:12; Gwat tumsu: Muut 5:16. † 15:4 Gwat tumsu: Rwuu 21:17; Toog 20:9. (Ran-u Girik.) ‡ 15:9 Gwat tumsu: Isha Isha 29:13. (Ran-u ut-Girik.)

¹³ Yeso zu, <<Ku w beet u Uso-u ri wu o dom u-ru kawē da, na de musu o us-gur ne.

¹⁴ Yagun net-tu Farisa, e uka po-ne e, a-nak-du or-ut e po-ne. A po o nak-du or-u wa po, e beet e de hedu u-kub.>>

¹⁵ Biturus zu wun, <<Gwa-su it nu-du sha-mu us-rem sin-se.>>

¹⁶ Yeso zu, <<¿No gwa'ag ur-nu uro da?

¹⁷ No hyang, nom-u netu re u-beet ur-takun o de ut-cwa u nu-u wa, o fang ut-men, m-vaste o de rwuun m-ha u zan.

¹⁸ Nom-u o rwun dugu u-nu, dugu jab o, o rwune. O hen u de mutu net wa-za-u-hen udu u-Ru u net-ne.

¹⁹ Um zuug iya remu zu dugu jab o dorog-su nom-ut yo-to rwutun, wato, ho-du net, m-o, m-o ne, u-hiw, ket-du us-bi, u na-su dim-ur eken ne.

²⁰ Tunto to nom-to wute net u shu'ut wa-kob-du u-hen udu u-Ru, sedi re-du nom ut-re za saap ut-kom wa'ag net u shu'ut wa-za-u-hen udu u-Ru da.>>

Ya-du jab-u u-neta yu Kanan

²¹ Da-u Yeso yage kun, se wa do'e u-dak, u be-du bo-tu Taya u Sidon ne otte.

²² Yakun neta ya wa-za Yahuda, wu o u dak-u o, wa jakus u-cwar wa zu, <<Wa-m-nap! Wa'-u Dawuda, hog on-ur ri! Yakun nom-yu us-te ya o yadu wa'-u ri wa-gwup ur-kob.>>

²³ Yeso shakus okon nom-o da. Se a-doru wa haan e kon wun e uzu, <<Buz neta-u inya remu zu wa o dorru in wa o ekse in!>>

²⁴ Se Yeso shus wa zu, <<Ru-u tomgun me udu ca Isra-ne i enke u war-e.>>

²⁵ Neta-u ya haan wa he ut-jwun wa nomu Yeso ut-huuk, wa zu. <<Wa-m-nap, segu me!>>

²⁶ Yeso zu, <<Nong ur-zwar na kab nom ut-re yaag na yas u' da.>>

²⁷ Neta-u ya zu, <<Wa-m-nap, o' re ko tek-u nom ut-re u wa u-bu u he u-dak.>>

²⁸ Se Yeso zu, <<Neta yadu jab-u ro o u-tat, na kabug kon-us ro,>> Za rem wa'-u ro kum m-yar.

Yeso regusse net-ne ut-zongu ut-nas [4,000]

²⁹ Dugu kun Yeso dor kit m-sa yu Gariri, wa duus u-dom ur-ror wa shu'ut.

³⁰ Ut-net u-tat e haan udu ro, e hatun ryam-ne, u po-ne u a-za-us-na ne, u a-za hog-du us-rem ne ut-net ne u-tat, na haatun un na rust u shu Yeso, tumsu wa yu un m-yar.

³¹ Net-tu hu murimmo da-u e hyane a-za us-rem ne, u a-za-us-na kwung m-yar, ryam-ne o m-ha, po-ne kwung m-hyan, e beet e nomu u-Ru u Isra-ne ut-vam.

³² Se Yeso fog a-doru wa, wa zu, <<Um o hog-du on-du net-ut tun-to, remu zu u ya-o e otte m-roog ut-tut e o ane u me ne, tumsu e zatte nom ut-re da. Um za ussa um tok un us-mer da, remu zu eken ut-byuz u dom u-fun.>>

³³ Se a-doru ro zu wun, <<¿Hene o na dote kwum-du nom ut-re u de regussu ban-du ut-net u-me dog-ur din-de?>>

³⁴ Yeso shit un, <<¿Beredi-to ut-nu tu no otte?>>

E zu, <<It otte ut-beredi ut-ta'er, u jan ne cashi.>>

³⁵ Wa zu ban-du ut-net e shu'ut u-dak.

³⁶ Wa kub ut-beredi ut-ta'er u jan ne cashi. Da-u wa nome ut-vam, wa bosor wa yas a-doru wa, e hen e motu ut-net.

³⁷ E re, e shig. Da-u e tase a-dor kargusse tu kuse m-te ut-koor ut-shuyi ut-ta'er.

³⁸ Tat-ū campa-ne re nōm ut-re o, campa-ne ut-zongu ut-nas, na ogorte neta-ne ū ya'ag ne da.

³⁹ Da-ū net-tū burge, se Yeso to ū-me u-hat m-ha ū dak-ū Magadan.

16

Sa-ū ūs-nap

¹ Farisa-ne ū Saduki-ne haan ūdu Yeso remu e reg-ut wun. E kon wun wa kosu ūn nap-su nōm-tū m-shin dugu dōm u-ru, remu ū koste ūzu Ru-o tōmnū wun.

² Yeso shus wa zu ūn, <<A dōm u-ru zane, nō zu, <Na de nōm-du m-ya.>

³ Tumsu a dōm u-ru rime ut-kuut, nō zu, <Ū ya-o na ut-nōm u-yu.> Nō kere senusse ūka da-ū otte ū dōm u-ru, sēdi nō muute jab-ūs nō nō nap nōm-tū Ru-ū o ut-nōm da.

⁴ Net-ut yō-to a-za gyer-u u-Ru ne, nō ut-sa ūs-nap su nōm-tū m-shin, tokon nōm-tū m-shin zaar hen da se tū Yunana.>> Yeso yage ūn wa aruk.

Yis-mu Farisa-ne ū Saduki-ne

⁵ Da-ū a-dor pase ū dekun gwugde dū m-sa, e bakuste kab-du ut-beredi da.

⁶ Yeso zu ūn, <<Nōmōn ga' ū go-du yis-mu Farisa-ne ū Saduki-ne.>>

⁷ E heese ūs-rem m-e m-e ūzu, <<Jiya kōb-du ūr-haan ut-beredi ne o wute wun ū rem-ūs sin-se.>>

⁸ Da-ū Yeso nape nōm-u e otte ūs-rem se wa zu, <<Nō a-yadu jab-ū ne cashi, ħremu u-yan o nō otte ūs-rem ū tek-ū nō ut-zu nō zatte ut-beredi da?

⁹ ħNō gwa'ag ūr-nu uro da? ħKaag nō ut-to ūka ūm regusse net-ne ut-zongu ut-tan ut-beredi ut-tan da? ħTumsu koor-ut yatto ut-nū to kuse?

¹⁰ ħNō bakuste net-ne ut-zongu ut-nas i ūm regusse ut-beredi ut-ta'er da? ħTumsu koor-ut yat-to ut-nū to kuse?

¹¹ Kamug nō nap ūzu, za ma-tū beredi-du otte m-yis de ūm otte ūs-rem da. Sēdi nōmōn ga' ū yis-mu Farisa-ne ū Saduki-ne.>>

¹² A-doru Yeso nup ūzu Yeso za ū rem-su ū mottu yis-mu na wuye ut-beredi da, sēdi wa o ūs-rem o ūzu e nōm ga' ū go-du kose-ut Farisa-ne ū Saduki-ne.

Biturus zu Yeso,

<<Bo wa o Kiristi>>

¹³ Da-ū Yeso haane ū dak-ū Kasariya Firibi, wa shit a-doru wa ūzu, <<ħWana net-tū zu Wa'-u Net oye?>>*

¹⁴ Se e zu, <<Eken zu Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, eken zu Iriya wa, tumsu eken zu Irimiya, kō wakun ū tek-ū a-warru rem-su ū-Ru ne.>>

¹⁵ Yeso zu ūn, <<ħNō wa nō o ut-zu wa ūm oye?>>

¹⁶ Simōn Biturus shus wa zu, <<Bo wa Kiristi† Wa'-u u-Ru ūr-fat.>>

¹⁷ Yeso shus wa zu, <<Bo o kom u-Ru ne Simōn wa'-u Yunana! Ūm zuug iya remu zu a net wa waru bō sin-se rem-se da, sēdi Ūso-u ri wu o dōm u-ru.

¹⁸ Ūm o hen ū waru bō, bō wa o Biturus (wu foge ūr-taar), ū dōm-ū taar-ur rinde de ūm dete ma-du a-doru Yeso ne, tumsu beb-du m-mar de za kwum-du ūr-beb ū dōm-ū o da.

¹⁹ Ūm de yadu bō gor-yu Faruk-du u-ru, nōm-u nō hoose ū-me u-dak, Ru-ū de hoosu o dōm u-ru, tumsu nōm-ū bō ya beb-du ut-nōm ū-me u-dak, Ru-ū de yadu be-du ut-nōm ū dōm u-ru.>>

²⁰ Se wa nuk a-doru wa ut-to ūzu a e waru wakun ūzu wa o Kiristi da.

* **16:13** <<Wa'ū net>> Dim-de dū Yeso fogte ħi-ur wa. † **16:16** Kō Armashihu. Mesaya (Ū rem-du Yahuda-ne) tumsu Christ (Ūt-Girik) to ut-beet to zu <<Wu otte kom u-Ru.>>

*Yeso warug go-du
mar-mu wa dote*

²¹ Dugu da-u o Yeso heese waru a-doru wa uzu, zatte ka ut-nom da, se wa dege u Urusharima wa swa ur-kob ut-go ut-go u kom-tu ut-nengen, u i-Yate a-Toog-ne, u a-kose-tu u-bor ne, tumsu e ho wa, u ho-du u-tuturse wa yune dugu marimari-ne.

²² Biturus nuk wun u kit wa nomu wun ut-him uzu, <<U Ru-u hast, Wa-m-nap, sese zaru kwum-du bo da!>>

²³ Yeso bir wa zu Biturus, <<Hate u be-du um otte, bo faruk-u nom us-te! Bo yu ut-sa wadu me ur-he'e, remu zu dorog-us ro su net se, za uka u-Ru da.>>

²⁴ Yeso zu a-doru wa, <<Wu ut-sa dorru me se wa gugumte hi-ur wa, wa kab kan-u wa, wa dor me.

²⁵ Wu o ukru fat-ur wa, wa de ut-taag u de. Tumsu wu taage fat-ur wa remu ri, wa de kwum-du de.

²⁶ Zan-o net de ut-kwume, da-u wa kume kwum-tu dak-u uno wa taag u fat-ur wa? Ko yan-o net de ut-ya uka m-swasa remu fat-ur wa?

²⁷ Wa-u net de haan u a-tom u-Ru ne u-me fu'ubse-ut Uso-u wa, wa top kowan top-u nomu wa nome.

²⁸ Um o waru no ut-nip, eken oro u ees u ane i za m-mar da, se e hyanug haan-du Wa'-u Net u-me faruk-ur wa.>>

17

Sha-m Yeso barumte

¹ Da-u roog-mu shishin arke Yeso kub Biturus, u Yakubu, u Yohanna ne huub ur-matu wane Yakubu, wa huut un u dekun ror-de du m-wur, u war un.

² Un o ukun se sha-m Yeso barum. Shu-u wa nom m-zun uka zun-mu ur-ho, tumsu kus-tu wa wa'e to nom u pus-to uka m-zun.

³ Za rem, se Iriya wa-warru rem-su u-Ru u Mosa ne rwun udu un, e o us-rem u Yeso ne.

⁴ Biturus zu Yeso, <<Wa-m-nap, nong ur-zwar u na otte u ane. A-bo ese um de kadu ut-rimpa ut-tut, du ro ur-gan, ur-gan du Mosa ur-gan tumsu du Iriya wa-warru rem-su u-Ru.>>

⁵ Wa o tek-u us-rem, se dekun ku'ut-de du m-zun gurus un beet, tumsu e hog u-cwar u-me ur-ku'ut ya o ut-zu, <<Unwa o Wa'-u ri, wu um o ut-cwan, tumsu um hog zwar-ur ro sok, eren wun.>>

⁶ Da-u a-dor hoge iya gyer-u ship un sok har e he m-hobog.

⁷ Yeso haan wa tum un wa zu, <<Yunun, a no hog u-gyer da!>>

⁸ Da-u e jakse ut-hi, e hyang wakun da, se Yeso u war-wa.

⁹ Da-u e o cuzun dugu dom ur-ror, Yeso nomu un ut-him, wa zu, <<A no waru wakun nomu no hyane da, se Wa'-u Net yunge dugu marimari-ne.>>

¹⁰ A-dor shit wun e zu, <<Zan-o wute a-kose-tu u-bor ne ut-zu, se wa-warru rem-su u-Ru Iriya baag m-haane?>>

¹¹ Yeso shus wa zu, <<Iya o Iriya de haan wa mang ko-uyan.

¹² Sedi um o waru no, Iriya baag u hagun, e nak wun da, har e nomu wun nomu cwan e jab-us e. Iya hen Wa'-u Net de swadu ur-kob u kom-ut un.>>

¹³ A-dor nup uzu, rem-us Yohanna wa-ut-yubusse m-bu se wa o nomu un.

*Yeso hase wa zwar
nom us-te*

¹⁴ Da-u e cwaye be-du morog-du ut-net otte, yakun campa-ya haan udu Yeso wa he ut-jwun u shu Yeso.

¹⁵ <<Wa-m-nap, hog on-du wa zwar-ū ri. Wa otte gom-su ur-he'e, tumsu wa o swadu ur-kob sok. Okon da-o wa he u-me u-ra, okon da-o u-me m-bu.

¹⁶ Um huute wun udu a-doru ró, e hen e kerge has-tu gom-us se da.>>

¹⁷ Yeso zu, <<No net-tu uno da-o, a-kob-du yadu jab, a-jab-us yo-se! ¿Yan da-o um de ut-kere ur-shu'ut u no ne? Hatun wa'-u ró u ane.>>

¹⁸ Yeso hagusse nom-yu us-te, nom-yu us-te ru, wa zwar kum m-yar.

¹⁹ A-doru Yeso haan udu Yeso da-u wakun zare ukun da, e shit Yeso uzu, <<¿Remu yan o wute it kerge rutu nom-yu us-te ya da?>>

²⁰ Yeso zu un, <<No kerge buz-du nom-yu us-te ya da, remu zu yadu jab-u no o cashi. Um o waru no ut-nip, a no otte yadu jab uka ya-yu mastad, ya-yu zege us-rek u tek-u go ut-nom, no keru zu ror-ur din-de, <Mu'us m-ha u ana> jit, tumsu de mu'us. Okon zaar u zege beb-ur no da.>>*

²² Da-u a-dor morge u dak-u Gariri, se Yeso zu un, <<Eken de yasu Wa-u Net u kom-tu ut-net.

²³ Tumsu e do'e ho-du wun. U ho-du u-tuturse na de yunsu wa dugu marimari-ne.>> Nomu o zusu a-dor-ne sok.

Tar-u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan

²⁴ Da-u Yeso u a-doru wa ne te bo-u Kapanahum, a-onku shik-u tar haan udu Biturus u mottu ta'ar-ru be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan e zu, <<Warun it ko wa-ut-kose no top-ut shik-u tar.>>

²⁵ Biturus zu, <<U, wa top.>>

Da-u Biturus mune u-bu, se Yeso heese nomu wun us-rem uzu, <<¿Yan o bo hyane u mottu shut-ur re? ¿No o m-hyan faruk-tu onk shik-u tar udu net-tu bo-u e? ¿Ko no o m-hyan faruk-tu onk shik-u tar udu net-tu na re m-gag?>>

²⁶ Biturus zu, <<Udu eken.>>

Yeso zu, <<Shu'ute uzu un top-ut da.

²⁷ Ko ba shu'ute iya, taas u net-ut tun-to hog ryab-us in da, do'e bo gun kwenhi-yu masu jan, bo upus nu-u jan-yu bo heese ut-mas bo ut-hyan shik u-me. Kab e bo top shik-u tar i ró u i ri ne.>>

18

Wu o yu-shu u-me Faruk-du u-ru

(Mark 9:33-37; Ruka 9:46-48)

¹ U tek-u da-u o, a-dor haan udu Yeso e shit wun uzu, <<¿Wana o yu-shu u-me faruk-du u-Ru?>>

² Yeso kabun ya-ur rek-de, wa egusse wa u-me un.

³ Yeso zu, <<Um o waru no ut-nip, a net u muute hi-ur wa uka ya-ur rek-de wa za tamu cwadu Faruk-du u-ru da.

⁴ Remu iya wu mute hi-ur wa uka ya-ur rek-de wa de shu'utu yu-Yat-ya u-me faruk-du u-ru.

⁵ <<Tumsu i kabe ya-ur rek-de din-de remu zu e o cwan-ut ri, me wa e kabe.

⁶ Kowana wa'e wa-gan u tek-u i-rek-e ine i ya' jab udu ri u nom-du ut-ba'as, ut-zeg ur-zwar na gagu wa ta'ar-du ur-na u geksu wa, na gun wa u-me m-sa.

⁷ <<Nom-tu ur-on udu dak-u uno u remu nom-tu wadu net u nom-du ut-ba'as de haan. Nom-tu wadu net ut-ba'as to haan, Sedi u shu'utu nom-tu ur-on u wu de wadu wakun u nom-du ut-ba'as.

* **17:20** Tokon Ran-to swurug fe-yu 21Go-du se hen za ut-nome da se us-toog ne u-swaat ne. Hongusse Mark 9:29.

⁸ A kom-u ró kò na-u ró o wadu bó u nòm-du út-ba'as, kupse bó jure. Ût-zeg bó cwa u fat-du za ùr-ma u-kom ne u-gan kò u-na u-gan kò ryam, u na gunt bó u men-tù u-ra u za út-mar da, u kom-ut ró ne út-yur kò us-na us-yur.

⁹ A mune is-ur ró u wa bó u nòm-du út-ba'as, se bó hast bó rest. Ût-zeg bó cwa u fat-du za ùr-ma ùr-is ne ùr-gan una gun bó u bu-u ra-u za út-mar da u is-ne yur.

***Sha-mu us-rem su ca-yu enke**
(Ruka 15:3-7)*

¹⁰ <<Gwatun a nò jurum wakun u tek-u ine yaage da. Remu um o waru nò a-tom u-Ru un ne, o ur-yu udu Ûso-u ri wu o dom u-ru, e de waru u-Ru a nò nomu yaag nom-ut so-to da.*

¹² ¿Yan o nò o m-hyane? A wa-gwat-du ca út-shik út-tan, u-gan u tek-u e ya enk, ¿wa da yagu ca út-shik út-tan za u-gan wa do'e go-tu yu enke da?

¹³ A mune zu wa hyanug ya, um o waru nò út-nip, so-du wa de út-nom remu yu enke ya, út-zeg út-kòk út-tan za u-gan i o za enk.

¹⁴ Iya o hen, cwan-tù Ûso-u nò to da wu o dom u-ru u wa-gan u enk u tek-u me yaag ine.

***Or-u ró wu nomu bó út-ba'as**
(Ruka 17:3)*

¹⁵ <<A or-u ró nomu bó út-ba'as do'e bó kosu wa uzú wa nongu bó út-ba'as, nò wa ne yur. A netu wa eru bó, bó mutun wa u-dom u-fun.

¹⁶ Sedi a wa eru bó da, se bó mang m-ha u net gan ne kò net-ne yur, remu kò-uyan rem-se na kub remu war-mu net-ne yur kò net-ne tut.†

¹⁷ A or-u ró gugme erru un, se bó waru a-doru Yeso ne, a wa gugme erru a-dor-ne, muute wa uka wu nape u-Ru da, kò wa-onku shik-u tar.

¹⁸ <<Um o waru nò út-nip, nom-u nò hoose u-me u-dak, Ru-u de hoosu o dom u-ru, tumsu nom-u bó ya beb-du út-nom u-me u-dak, Ru-u de yadu beb-du nom-du o u dom u-ru.

¹⁹ <<Um o hen u waru nò, a net-ne yur u ane u-dak, e eese e kon okon nom-o, Ûso-u ri wu o dom u-ru wa nomu un.

²⁰ Um zuug iya remu zu be-du net-ne yur kò tut morogte remu zu e yaag jab udu ri, um o ur-kot u e ne.>>

Sha-mu us-rem su tok wu za ur-on

²¹ Na o ukun Biturus haan wa zu Yeso, <<Wa-m-nap, ¿so-o u-nu or-u ri de nomu me út-ba'as, um nomu wa ur-ho? ¿U-so u-ta'er?>>

²² Yeso zu wun, <<Za u-so u-ta'er da, sedi u-so út-shik út-tut u op u-so u-ta'er [490] za ur-ma.

²³ <<Remu iya, faruk-du u-Ru o uka wakun faruk wa wu út-sa wa ogor kwum-ut wa tu o kom-tu tok-ne wa.

²⁴ Da-u faruk tak-ne út-ogor, se na haatun wa wakun net wa, wu faruk dore ur-mag, shik u-tát i net za út-kere út-top u yu-ur wa ur-beet da.

²⁵ Ba wa kusun út-top se faruk wu na bub wa u neta wa ne u ya'ag-u wa ne, u nom-u wa otte ne u-beet wa top ur-mag.

²⁶ <<Se tok-u wa he út-jwun u shu faruk wa o us-kon wa zu, <Hog on-ur ri, me top-u kò-uyan!>

²⁷ Se faruk hog on-du toku wa, wa yagu wun wa aruk, wa zu a wa top mag-ur re da.

* **18:10** Tokon Ran-to swurug fe-yu **11Tumsu Wa'-u Net Haagun remu wa ukurte net-tu enke**. Hongusse Ruka 19:10. † **18:16** Gwat tumsu: Muut 19:15.

28 <<Sedi tok-u wa da-u wa ruye se wa bit huub m-ank wa, wu wa dore ur-mag shik cashi, wa soos wun u-cwar, wa zu, <Top me nom-u um dore bo!>

29 <<Se huub m-ank-u rò he ut-jwun u shu rò, wa kon wun wa zu, <Nomu me ur-ho, me top-u bo!>

30 <<Sedi toku wa gugum, wa huut wun u bu-u m-tok, wa zu se wa topok mag-ur re.

31 Da-u huub-tu m-ank-u rò hoge nomu nome, e hok ur-zwar da. Se e do'e e waru faruk nomu nome u-beet.

32 <<Faruk fog toku wa wa zu, <Bo tok yo-o wa. Um nongu ho-du mag-du um doru bo remu zu bo konog me.

33 ¿Kamug uzu bo hog on-du huub m-ank-u ró, uka um hogte on-ur ró da?>

34 Faruk hog m-kuwut sok, se wa wu na ya' wun ur-kob wa top nom-u wa doru wa u-beet.

35 <<Iya o hen Uso-u ri wu dom u-ru dote nomu wu gugme nomu or-u wa ur-ho jab gan.>>

19

Kose-tu mot-du ur-gu

1 Da-u Yeso tase warru rem-us se, wa yage Gariri, wa do'e u dak-u Yahudiya u gwug-du u-dom du Gi-yu Yodan.

2 Ban-du ut-net dor wun ukun, tumsu wa hastu net-ne gom-us e.

3 Eken Farisa-ne haan e reg-ut wun u din-de shut-de uzu, <<¿Bor-ut in tu Yahuda-ne yaag net beb-du yan-du neta wa u remu ko-uyan rem o?>>

4 Yeso zu un, <<No karunte rem-su u-Ru, kamug no nap uzu da-u Ru-u nome net dugu ur-takun, <Ru-u nomug campa gan wa nom neta gan remu e shu'ute neta e campa.>*

5 Koske nom-u Ru-u ware uzu, <Net de yagu Uso-u wa u ino-u wa ne wa dap neta wa, e yur hen e shu'ut net gan.>†

6 Remu iya e zamun net-ne yur da sedi net gan. Remu iya hen, nomu Ru-u same a wakun u mot da.>>

7 E shit uzu, <<¿Remu yan-o Mosa wurte bor-tu yan-du neta, uzu wu o yan-du neta wa, wa pan ran-u ut-yane?>>‡

8 Yeso zu un, <<Remu hok-tu ut-to no o wute Mosa yagte u net u yan neta wa. Sedi da Ru-o nome campa e neta, wa cung uzu e mot da.

9 Um o hen u waru no, wu yane neta wa, wa gu wakun, a-za remu m-o da, as-o wa otte.>>

10 A-doru Yeso zu wun, <<Abite iya o, zek ur-zwar u net u shu'ut za ur-gu.>>

11 Yeso zu un, <<Ru-u segu tokon net-to e kab kose-ut tun-to. E war-e de kere ur-yu za nom-du ur-gu.

12 Eken oro i na mate makut-ne, eken hen net-tu muute e iya, tumsu eken oro i zu e za ur-gu da remu Faruk-du u-Ru. Yage wa ut-kab wa kab rem-us sin-se.>>

Yaagu rek-e u Yeso ne (Mark 10:13-16; Ruka 18:15-17)

13 Dekun ho-de na hatun Yeso yaag remu wa dor-tu e ut-kom tumsu wa nom-tu e us-toog. A-doru Yeso hagusse a ya'ag ne uzu e o ekse Yeso.

14 Yeso zu, <<Yagun u yaag u haan udu ri! A no buz un da, remu zu Faruk-du u-Ru o dom-u i o uka yaag ine.>>

* 19:4 Taku 1:27; 5:2. † 19:5 Taku 2:24. ‡ 19:7 Gwat tumsu Muut 24:1.

15 Wa doru un u-kom wa wa'-u un nu-u so-o kanda wa yagte kun.

Beb wa ut-kwum

(Mark 10:17-31; Ruka 18:18-30)

16 Wakun haan udu Yeso wa zu, <<Wa-m-nap, zyan nom-u so-o um de ut-nom um kum-ut fat-du za ur-ma?>>

17 Yeso zu wun, <<Remu u-yan o bo shit-tu mot-tu nom-u so-o? Ru-o o so-o war-wa. A-bo ut-sa bo kum fat-du za ur-ma, se bo dorog bor-ut wa hon-hon.>>

18 Campa-u ya zu, <<Zyan bor-to?>>

Yeso shus wa zu, <<A-bo ho net da, a-bo nom m-o da, a-bo nom u-hiw da, a-bo ketu wakun us-rem da.

19 Ya uso-u ro m-zeg u ino-u ro ne, tumsu bo cwan wa-boru ro uka bo otte cwan-tu hi-du war ro.>>§

20 Wa-u beb zu, <<Um dorog bor-ut to ut-beet. Zyan-o kuse um de ut-nome?>>

21 Yeso zu wun, <<A-bo ut-sa bo shu'ut u-shuyi shuyi, do'e bo bab nom-tu bo otte ut-beet, bo motu a-ur-kob-ne shik-u e. Bo de nom-du ut-kwum u dom u-ru, se bo haan bo dor me.>>

22 Da-u wa-u beb hoge iya, se wa aruk jab nayi-nayi, remu zu wa otte ut-kwum sok.

23 Yeso zu a-doru wa, <<Um o waru no ut-nip, ut-shu'ut ut-po ne u wa-ut-kwum u to-ut u Faruk-du u-ru.

24 Um o tumsu waru no, ut-zeg m-kuk u rakum-yu cwa u-me hu-yu u-ber, u wa-ut-kwum u to-ut u Faruk-du u-Ru.>>

25 Da-u a-dor hoge iya e hu murimmu, e zu, <<Zabite iya o wana de kwum-du u-ukur?>>

26 Yeso got un wa zu, <<Udu net za ut-nome da sedi udu u-Ru ko-uyan su ut-nome se.>>

27 Biturus zu, <<Gwat, it yakke ko-uyan remu it dor-ut bo, zsedu yan-o it de ut-kwum?>>

28 Yeso zu un, <<Um o waru no ut-nip, da-u o haan, da-u Wa'-u Net do'e ut-shu'ut u pora-du ur-faruk du ut-fu'ubse wa. No doru me, no do'e ut-shu'ut u pora-tu ur-faruk tu ut-rem op-ut yur, no kwupu rem-tu op u ut-yur tu Isra-ne us-rem.

29 Tumsu wu yage ut-bu, ko huno-ut wa ne neta-ne ko campane, ko uso-u wa u ino-u wa ne ko yaag, ko ut-tak, remu wa o dorru me, wa de ut-kwum u-so u-tat, tumsu wa de kwum-du fat-du za ur-ma.

30 Tumsu net-ne u-tat i o ur-takun, e de ut-mu a ur-vaste, a ur-vaste e de ut-shu'ut a ur-takun.>>

20

Sha-mu us-rem

mot-tu a-m-ank

1 Yeso re shu ut-zu, <<Faruk-du u-ru o uka wa-u-bu, wu ruye ur-wun ur-wun u sa-u i de nomu wa-m-ank-u tak-u inabi.

2 Da-u e hongusse u nomu wa do'e ut-top shik ur-hoot, se wa tok un u tak-u inabi.

3 <<Us-kwam kob-du u-gan su ur-wun se wa ru u kat-du u-turru, wa hyen eken u shu'ut-du m-zan.

4 Se wa zu un, <Haanun no do'e u tak-u inabi ri, me top-u no nom-u kame.>

5 E yune e do'e.

<<Se wa do'e. Wa ru u tek u-ho, tumsu us-kwam us-tut su m-rim wa sur m-kab a-m-ank ne.

⁶Uka us-kwam us-tan su m-rim, wa ru, wa bit eken u ees, e za nom-du okon da. Se wa zu un, <Remu yan-o wute no nomug m-ank u ho-du ya-o da?>

⁷<<E zu wun, <Wakon konq m-ha u tak-u inabi ri.>

<<Da-u rim-mu tore, se wa tak-u inabi wa zu wu o segu wa ank-mu u-tak,

wa fagi o nomu wa-m-ank ne, wa top e, tumsu wa heese dugu a m-vaste m-ha a ur-takun ne.

⁹<<Net-tu haye uka us-kwam us-tan su m-rim, kowan na top wa shik uka kumte u top-u ur-hoot.

¹⁰Net-tu haane ur-takun cung uzu na de top-du e shik m-zeg or-ut e ne i haane m-rim, ko ba shu'ute iya kowan kwung nomu kame na top wa ur-hoot.

¹¹Da-u e onke, se e hu nomu wa-u-tak m-kwe remu zu wa topok e hon-hon.

¹²E zu wun, <Net-tu haane u-dim, ank-mu u-da cashi mo e nome> top-u it u ene us-gan, it u nome m-ank, u dung-mu u-ho ne.

¹³<<Se wa zu wakun u tek-u me un, <Huub-u ri, um reeg ra-u ro da. Um zuug iya remu zu y cung uzu me top-u bo shik nomu na tope ur-hoot.

¹⁴Kab nom-u o u ro bo nok. Me keere u jab-u ri um top or-ut ro ne i haane u dim-u ro nom-u um top-u bo.

¹⁵Me keru nom-du nom-u um keere u jab-u ri, u nom-u o u ri, <shub-de bo otte u remu nom-u so-o um nome?>

¹⁶<<Iya o hen, a m-vaste de ut-shu'ut a ur-takun, a ur-takun hen e shu'ut a m-vaste.>>

Yeso warug mar-m wa

(Mark 10:32-34; Ruka 18:31-34)

¹⁷Da-u Yeso u a-doru wa ne o m-ha u Urusharima, se wa nuk a-dor-ne u-kit. Wa zu un,

¹⁸<<Hogon in do'e ur-cwa u Urusharima. Na de yasu Wa'-u Net u kom-tu i-Yate a-Toog-ne u a-kose-tu u-bor ne. Tumsu e ut-kwup uzu na ho wun.

¹⁹Tumsu e yasu wun udu i za-Yahuda-ne da, e nomu wun rem-su us-jurum, e nomu wun us-ryap, e tar wun u-kan, tumsu e ho wun u ho-du u tuturse wa de ur-yune.>>

Kon-su ino-u Yakubu

e Yohanna

(Mark 10:35-45)

²⁰Se ino-u Yakubu e Yohanna ya'ag-u Zabadi e haan udu Yeso. Wa he ut-jwun u shu Yeso wa kon wun okon nom-o.

²¹Yeso zu wun, <<Yan-o bo ut-sa?>>

Wa zu, <<Um o kon-us ro, yage yaag-u ri ine yur u shu'ut u ane u be-du m-sek-u ro ur-kot u bo ne, wa-gan u kom ut-cwa tumsu wa-gan u kom ur-beer.>>

²²Yeso zu Yakubu e Yohanna, <<No nak nom-u no o ut-kon da, <no keru swadu kob-du um de ut-swa?>>

E zu, <<It ut-kere.>>

²³Yeso zu un, <<No de swadu ur-kob uka um dote swadu ur-kob, sedi mot-tu ur-shu'ut u kom us-cwa ri ko kom ur-beer, Uso-u ri wu o dom u-ru wa ooge wa ut-ya. Wuna de ya-du be-ut to udu wu wa cwane ut-ya.>>

²⁴Da-u a-dor op i kuse hoge uzu Yakubu e Yohanna nong ur-shut iya, e hog ryab-us un sok.

²⁵ Yeso fak in beet wa zu, <<No nak net-tu o ur-faruk i za-Yahuda-ne da, e hog zwaru kosu e uzu e o ur-beb ne. Tu-shu hog zwaru kose ur-beb udu i e otte ur-faruk.

²⁶ A no nom uka un da. Remu iya hen wu ut-sa wa shu'ut yu-Yat-ya u-me no, se wa shu'ute tok udu or-ut wa ne.

²⁷ Tumsu wu ut-sa wa shu'ut yu-shu u-me no, wa shu'ute tok.

²⁸ Wa-u Net hagu remu na nom-tu wa-m-ank da, sedi remu zu wa nom-ut m-ank, wa yase fat-ur wa remu ukru ut-net u-tat.>>

Po-ne yur kwung m-hyan

(Mark 10:46-52; Ruka 18:35-43)

²⁹ Da-u Yeso u a-doru wa ne de yagu bo-u Yeriko, ban-du ut-net dor un.

³⁰ Da-u e ooge ur-nok, eken po-ne yur o shu'ut u kit u-fun. Da-u e hoge Yeso o aruk, se e yuns us-cwar e zu, <<Wa-m-nap, Wa-u Dawuda! Hog on-ur it!>>

³¹ Net-tu hagusse un, uzu un hoon us-ram, E sur m-jakus us-cwar e zu, <<Wa-m-nap, Wa-u Dawuda! Hog on-ur it!>>

³² Yeso ees, wa zu un, <<¿Yan-o no ut-sa um nomu no?>>

³³ E zu wun, <<Wa-m-nap, it ut-sa it kum m-hyan.>>

³⁴ Remu ur-on, Yeso tum is-u un. Za rem, e kum m-hyan, e dor wun.

21

Cwa-du Faruk-u Urusharima

¹ Da-u Yeso u a-doru wa ne ha m-te Urusharima, u bo-u Bafaji u dapus Ror-du Te-su Zetun, Yeso tom a-doru wa yur.

² Wa zu un, <<Cwaan u taas-u o u shu no, no ut-hyan u-janka m-gag ukun u ya-ur wa ne, ustun e no hatun me.

³ A wakun u shitu nom-u no ut-nom, warun wa uzu, <Wa-m-nap wa ut-sa e,> tumsu wa de yasu no e za na-su u-da.>>

⁴ Na nong sin-se us-beet remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru ware uzu,

⁵ <<Waru net-tu bo-u Urusharima,*
<Gwatun faruk-u no o haan udu no,
wa zatte huk-mu ur-hi da.

Wa o ur-nok u dom u-janka,
Wa muute hi-ur wa za okon, ya-du u-janka wa nokte.> >>†

⁶ A-doru Yeso yur nom uka Yeso war-tu e.

⁷ E hatun ya-du ur-janka u-janka ne udu ro, e suk kus-ut e u dom-u u-janka u ya-ur wa ne, wa duus u dom wa shu'ut u dom-u ya-du u-janka.

⁸ Ut-net u-tat e hu nurgusse kus-ut e u dom-u u-fun, tumsu eken getmun fe-su us-te e nurgusse u dom-u u-fun.

⁹ Ban-du ut-net oro u-shu Yeso tumsu ban-du ut-net i o dim-u ro beet. E jakus us-cwar, e zu,
<<Ut-vam udu Wa-u Dawuda!

Nu-u so-o udu wu haane
u shin-m Yawe,
ut-vam udu u-Ru

wu ooge dom u-ru u zuge kohene!>>‡

¹⁰ Da-u Yeso cwaye u Urusharima, gwuz yune uzu, <<¿Wana unwa?>>

¹¹ Net-tu o dorru Yeso e zu, <<Unwa o wa-warru rem-su u-Ru Yeso dugu Nazara u Gariri.>>

* 21:5 Ut-Girik: Zayon. † 21:5 Gwat tumsu: Zeka 9:9. ‡ 21:9 Gwat tumsu: SepV 118:25-26; 148:1.

*Yeso u be-du ur-shu'ut
du Wa-ko-uyan*

(Mark 11:15-19; Ruka 19:45-48; Yoha 2:13-22)

¹² Yeso to u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan wa buz a ut-o u a bab-du ut-bisa ne u-me, wa jurgusse cumus-tu a swasa-mu shikne, u nom-tu ur-shu'ut-u a bab-du ut-gorop.

¹³ Yeso zu un, <<Rem-su u-Ru zuug, <Bu-u ri de shu'utu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan,>§ sedi no mutte o be-du pak-du hyuw-ne!>>

¹⁴ Kuna po-ne u ryam-ne hatun udu ro u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, tumsu wa yu un m-yar.

¹⁵ I-Yate a-Toog-ne, u a-kose-tu bor-ut Mosa ne, hog us-ryab da-u e hyane nom-tu m-shin tu Yeso nome, u yaag ne beet e o ut-jar u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan e o ut-zu, <<Ut-vam udu Wa'-u Dawuda>> se e hog us-ryab.

¹⁶ E zu wun, <<¿Bo hok nom-u ya'ag-u ine o ut-zu?>>

Yeso shus wa zu,

<<U, no karunte nom-u rem-su
u-Ru ware uzu,

<Bo iiste ut-ya' u
ya'ag-u reke ne uka

e dote vam-ut ro

uka kumte.>* >>

¹⁷ Dugu kun se wa yagu un, wa ru u bo-u o. Wa do'e u Bataniya, wa roog ukun.

Te-yu guuste

(Mark 11:12-14,20-24)

¹⁸ Da-u is gase ur-wun, wa o u muun u-me u-bo, se wa hog us-mer.

¹⁹ Da wa hyane yakun te-ya u kit u-fun, se wa do'e u kug-du te-u ya, wa kwung okon da se ut-ran. Wa zu te-u ya, <<Bo za ur-mat da m-mommo.>> Za rem te-yu guus.

²⁰ Da-u a-doru Yeso hyane iya, e hu murimmo u-tat. E zu, <<¿Re o te-yu guuste za rem inya?>>

²¹ Yeso shus wa zu, <<Um o waru no ut-nip, a no o u yadu jab ne tumsu no nong u-sakna da ko cashi, no ut-nom nom-tu zege nomu um nomu te-u inya. Tumsu no zu ror-ur yat-de din-de, <Yune bo he u-me m-sa,> ut-shu'ut iya.

²² A no nome yadu jab, nom-u no kone u-Ru u-beet u tek-u us-toog, no ut-kwum.>>

Shut-du Beb-ur Yeso

(Mark 11:27-33; Ruka 20:1-8)

²³ Da-u Yeso cwaye u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, wa o tek-u ut-kose, se i-Yate a-Toog-ne u ut-nengen ne, e haan udu ro. E zu, <<¿Shin-m wan mo bo otte nom-du nom-ut tun-to? ¿Tumsu wana ya shin-m mo?>>

²⁴ Se Yeso shus wa zu, <<Ko me, me nomu no ur-shut. A no shase shut-ur ri, me ware no ko shin-m wan mo um otte nom-du nom-ut tun-to.

²⁵ ¿Wana ya'e Yohanna beb-du ut-yubusse m-bu? ¿Ru-o ya'u wun ko net-u ya'u wun?>>

Un hu pama inan u tek-u un uzu, <<A in zuye <Dugu-du u-Ru de,> wa zu, <¿Remu u-yan o no ya'ag jab-u wun da?>

²⁶ Tumsu a in zuye, <Dugu-du ut-net de,> in o hog-du gyer-u nom-u net-tu de nomu na, remu zu net-tu kabug Yohanna wa-warru rem-su u-Ru wa.>>

²⁷ Se e zu Yeso, <<It nak da.>>

Yeso zu un, <<Um za waru no ko shin-m wan mo um otte nom-du nom-ut tun-to da.>>

Sha-mu us-rem su yaag yur

²⁸ Yeso zu tu-shu a-toog u tu-shu ut-net ne, <<¿Yan-o no hyane? Na nong yakun camp-a ya wu otte yaag-u camp-a-ne yur. Wa do'e udu wu ur-takun wa zu, <Wa'-u ri, yune bo do'e u tak-u inabi u ya-o.>

²⁹ <<Wa'-u rò zu, <Um za m-ha da,> a sure m-wa'as wa sur m-dorog, wa hu.

³⁰ <<Se uso u do'e udu wu u-yurumse, wa waru wun nom-u wa ware yu wuya. Se wa'-u wa zu, <To, u-uso, me ut-ha,> se wa gugum m-ha.

³¹ <<U tek-u ya'ag-u e yur ¿wana nome nomu uso u ut-sa?>>

E zu, <<Wa ur-takun wa.>>

Yeso zu un, <<Um o waru no ut-nip, a-onku shik-u tar ne u a-u-as ne, e ba-u no m-cwa u faruk-du u-Ru.

³² Um zuug iya remu zu Yohanna wa-ut-yubusse m-bu haagun wa o kosu no fun-u so-ya, no yaag jab da. Sedi a-onku shik-u tar u a-u-as ne e yaag ut-nip. Ko ba no hyane iya, no byurgun no yage ut-ba'as no yu' jab udu rò da.

Sha-mu us-rem su

i sege ne u-tak

(Mark 12:1-12; Ruka 20:9-19)

³³ <<Seken sha-mu rem-su ya. Yakun camp-a ya wa nong tak-u inabi, wa gunus o u-dunni, tumsu wa nom be-du nom-du m-mudi mu yaa-tu inabi, tumsu wa nom kur-u wa-ur-e' u dom. Se wa yu' a-ur-tom-ne seg-mu tak-u inabi o, wa aruk m-ha u okon dak-o.

³⁴ Da da-u re-du tesse teye, se wa-tom wakun u tek-u tok-ne rò, wa do'e udu i wa ya'e seg-mu u-tak, e okon ogur wa du nom-tu u-tak.

³⁵ <<I na ya ne seg-mu u-tak, e maas tok-ne wa, e gapur wa-gan, e ho wa-gan, e jurug wa-gan ut-ta'ar.

³⁶ Se wa sur m-tom eken tok-ne m-zeg ur-takun, na nomu e uka na nom-tu a ur-takun.

³⁷ Da tase wa u-tak tom wa'-u wa udu un. Wa zu, <Um nak uzu u da-o un ut-ya wa m-zeg.>

³⁸ <<Da-u i na ya seg-mu u-tak hyane wa'-u wa-u-tak, se e zu orut e, <Nonge! Wu de re-du kwum-tu u-tak u ya. Yagun in ho wun, u tak-u shu'ut u in.>

³⁹ Se e maas wun, e gun wun u-do u tak-u inabi, e ho wun.

⁴⁰ <<U da-o, ¿a wa-u-tak mune yan-o wa de nomu i wa sege tak-u inabi?>>

⁴¹ E zu wun, <<Wa de ho-du net-ut yo-to to. Wa ya' eken tak-u o, i de ha yadu wun du rò ogde du nom-tu tak-u inabi.>>

⁴² Yeso zu un, <<No karunte nom-u rem-su u-Ru ware da:

<<Ta'ar-du a u-ma ne gugme,

de shu'ute ta'ar-du

zege ur-zwar du u-ma.

Ru-o nome sin-se,

tumsu nom-tu m-shin to u na hyan>†?

⁴³ <<Remu iya, um o waru no, na de kab-du faruk-du u-Ru dugu-du no, na yasu tokon net-to tu de nom-du nom-tu kame tu faruk-du u-Ru.

⁴⁴ Kowana he u dom-u ta'ar-ur re, de cakmu wa, tumsu wa ta'ar-ur re he u dom-u wa de namu wa uka m-hyu.>>‡

† 21:42 Gwat tumsu: SepV 118:22-23.

hongsuse Ruka 20:18.

‡ 21:44 Na samge sin-se u-me tokon Ran-tu ur-takun da,

⁴⁵ Da-u i-Yate a-Toog-ne u Farisa-ne hōge sha-mu us-rem su Yeso ware, e nup uzu unu wa ote us-rem.

⁴⁶ Un haan un maas wun, sedi un o hog-du u-gyer, remu zu net-tu kabug wun wa-warru rem-su u-Ru wa.

22

Sha-mu us-rem su morog-du ur-gu

¹ Yeso sur m-nom sha-mu us-rem uzu,

² <<Na hyanu sha-mu faruk-du u-Ru uka wakun faruk wu zonge nomu wa'-u wa morog-du ur-gu.

³ Wa tom tok-ne ro e fagun net-tu na bane u morog-du ur-gu, sedi net-tu na bane haagun da.

⁴ <<Wa sur m-tom eken tok-ne wa zu, <Warun net-tu na bane uzu, um zongte nom ut-re, na punumte na i m-sem. Na taaste zongu ko-uyan, haan u udu ur-morog.>

⁵ <<Sedi e ereg da. E aruk u su e, wakun aruk u tak-u wa, wakun aruk u-turru.

⁶ Tumsu eken maas tok-ne e, e pepur e, na ho e.

⁷ Faruk hog us-ryab sok. Wa tom karma-ne wa horrusse i ho tok-ne e, e doos bo-u un u-ra.

⁸ <<U da-u o wa zu tok-ne wa, <Na taaste zongu ur-morog, sedi i na bane e kamug da.

⁹ Remu iya, doron us-fun, no waru i no hyane beet e haan u morog-du ur-gu.>

¹⁰ Tok-ne e dor us-fun e kargussun net-tu e kume, net-tu ur-ka u i za ur-ka ne, be-du ur-morog haan de shi ut-net sok.

¹¹ <<Da faruk cwane wa hyan net-tu haane, se wa hyen wakun, wa wagun toogo-yu morog-du ur-gu da.

¹² Se wa zu netu wa, <Hubu ri, ire o bo nomte bo cwatun u ane za bo wa toogo-yu morog-du ur-gu?> Netu wa taag u nom-u wa de ut-war.

¹³ <<Faruk zu i o nomu wa-m-ank, <Guksun naas-us ro, ut-kom ne, no gun wun u-do u-me u-cwum, kuna wa dote us-kan u ep-mu jo-u ne.>>

¹⁴ Yeso zu, <<Ru-u fak ut-net u-tat, sedi net-to cashi i wa dage.>>

Top-du shik-u tar udu Sisar

(Mark 12:13-17; Ruka 20:20-26)

¹⁵ Da-u Yeso zuye iya, Farisa-ne do'e e dorog uka e dote nomu wun ur-ren u remu nomu wa ware.

¹⁶ Se e tomon a-doru un ur-kot u net-ut Here ne. E zu, <<Wa-ut-kose, it nak bo o m-shup ut-nip ne, tumsu bo o nomu na kose-tu fun-yu u-Ru tek-u ut-nip. It zuug iya remu zu net-to us-gan udu ro, tumsu bo koste m-kuuk da.

¹⁷ Waru it uzu, <Yan-o bo zuye, nong ur-zwar na top shik-u tar udu Kaisar Faruk, ko ana top da?>>

¹⁸ Ba shu'ute uzu Yeso nak nom-u un ut-sa, se wa zu un, <<No a-ha-mu ur-no ne! <Remu u-yan o no ote nomu me m-rege?

¹⁹ Kosun me shik i na topte tar.>> Se e haatun wun konko shik.

²⁰ Se wa zu un, <<Ryun-u wan o? Tumsu <dim-ur wande u ane?>>

²¹ E shus e zu, <<Kaisar wa.>>

Se Yeso zu, <<Na ya' Sisar nom-u o u wa, tumsu no ya' u-Ru nom-u o u-Ru.>>

²² Da-u e hōge iya, e ship ut-nu e hu murimmo. E yagu wun, e aruk.

*Ur-gu u ho-du
yune-du marimari ne*

(Mark 12:18-27; Ruka 20:27-40)

²³ U ho-ur re hen, eken Saduki-ne haan udu Yeso. Una zuye yune-du marimari ne zarra. E shit wun.

²⁴ E zu, <<Wa-ut-kose, Mosa zuug, <A netu mare wa kwumug wa' da, ka ut-nom zarra, se huno-u wa gaag neta-u ya u remu wa kwum-tu wa yaag.>*

²⁵ Eken oro u tek-u it, campa-ne ta'er ya'ag-u wa-gan. Wa ur-takun nong ur-gu wa haan wa mur za wa', wa yaksu huno-u wa neta.

²⁶ Ganse tumsu u wu u-yurumse, u u-tuturse ne m-te wa u-ta'er.

²⁷ Da-u e murme beet, neta-u ya mur kowa.

²⁸ U da-o, u ho-du yune-du marimari ne, ineta wana wa de ut-shu'ut remu zu net-ne ta'er gaag wa?>>

²⁹ Yeso shus wa zu, <<Dorog-us no za hon-hon da, remu zu no nak rem-su u-Ru su o m-pan da, tumsu no nak shin-mu o u se da.

³⁰ Da-u yune-du marimari ne, net-tu za re-du shu nom-du ur-gu u-me dak-u uno da, tumsu neta-ne za ha-mu ur-gu da, net-tu de ut-shu'ut uka a-us-tom u-Ru ne.

³¹ Tumsu u mot-tu yune-du marimari ne, ino karunte nom-u Ru-u waru no da? Na panug uzu,

³² <Me wa o Ru-u Ibrahi, Ru-u Ishaku tumsu Ru-u Yakubu.>† Wun Ru-u a ur-fat ne o za marimari ne da.>>

³³ Da-u net-tu hoge iya, e hu murimmo u remu kose-ut Yeso.

Bor-yu zege

(Mark 12:28-34; Ruka 10:25-28)

³⁴ Da Farisa-ne hoge uzu Saduki-ne taagte u nom-u e de shasu Yeso, se Farisa-ne morog ur-be ur-gan.

³⁵ Wakun wa kose-tu bor-ut Mosa u tek-u me un, wa nom ur-shut remu wa reg-ut Yeso.

³⁶ Wa zu, <<Wa-ut-kose, inyan bor-ya zege u tek-u me bor-ut Mosa?>>

³⁷ Yeso shus wa zu, <<Cwan u-Ru Yawe u jab-u ro ne beet, u fat-ur ro ne beet, u dorog-u ro ne beet.>‡

³⁸ Inya ya ooge bor-u yat-ya tumsu yu zege ur-zwar.

³⁹ Bor-yu u-yurumse yu zege ur-zwar ya o us-gan u yu ur-takun ne, <Bo cwan wa-boru ro uka bo otte cwan-tu hi-ur ro.>§

⁴⁰ Kose-ut Mosa ut-beet u a-warru rem-su u-Ru ne, to rwugun u-me bor-ut tun-to ut-yur.>>

inWa'-u wana Kiristi?

(Mark 12:35-37; Ruka 20:41-44)

⁴¹ Da Farisa-ne morge ur-be ur-gan, se Yeso shit un,

⁴² wa zu, <<inYan-o dorog-us no u mot-ut Kiristi? inWa'-u wana?>>

E zu wun, <<Wa'-u Dawuda.>>

⁴³ Yeso zu un, <<inRe-o Dawuda u tek-u Yar u-Ru fogte wun Wa-ko-uyan ri Um zuug iya remu zu Dawuda zuug,

⁴⁴ <<Yawe zuug Wa-ko-uyan ri,

Shu'ute u ane u be-du m-sek du kom ut-cwa ri,

Se um reeg ur-korro du huub-ut yo-to ro

u ta us-na ro.> * >>

* **22:24** Gwat tumsu: Muut 25:5-6. † **22:32** Rwgu 3:6. ‡ **22:37** Gwat tumsu: Muut 6:5. § **22:39**

Gwat tumsu: Tqog 19:18. * **22:44** Gwat tumsu: SepV 110:1.

45 <<A Dawuda zu Kiristi <Wa-ko-uyan> ¿Re o Kiristi shu'ute wa'-u rò?>>

46 Wakun kerge shas-du Yeso da. Dugu ho-ur re wakun swurug m-kwum beb-du nomu wun dekin shut-de da.

23

*Him-ut Yeso udu a-kose-tu
u-bor ne u Farisa-ne*

(Mark 12:38-40; Ruka 11:37-52; 20:45-47)

1 Da-u net-tu morge u-tat u a-doru wa ne, se Yeso zu un,

2 <<A-kose-tu bor-ut Mosa u Farisa-ne e na ya'e beb-du nom-du kose-ut Mosa.

3 Remu iya, nomun beet nom-u un o is-u no. A no nom uka un otte ut-nom da, remu zu un nom-ut nom-tu un o ut-war da.

4 E suk cwu-tu m-no, tu zatte kuk-mu ut-kab da, e saku net-ne to ut-kap, sedi un u hi-du war un, un za keru wadu ko u-jow un nom ur-sege da.

5 <<Un nom pama-us un us-beet remu net-ne vom-ut un. Hi-du rem-us se ya: un o gag-du fe-us yat-se su rem-su u-Ru u pong-ut un uka ur-dupur. Un o wadu bar-su m-randi u toggo-us un.

6 E ton na ya' un be-ut so-to tu be-tu ur-morog u be-tu m-sek ne u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

7 Tumsu e ton na ha vuk-su un u-me u-turru, na ha fag-du un, <Wa-m-nap.>

8 <<No hen, ana zu no <Wa-m-nap da> remu wa-m-nap-u no wa-gan wa, no hen ganse no oye uka ut-huno, campa-ne u neta-ne.

9 A no zu wakun <u-uso> u dak-u uno da, remu zu Uso-u no o u-gan, wu o dom u-ru.

10 Tumsu ana fag no <Yu-shu da> remu zu yu-shu ya u-gan no otte, wato Kiristi.

11 Net beet wu ut-sa u Ru-u nya wa ur-og, yage wa shu'ut wa nomu no m-tok.

12 Wu kabu hi-ur wa okon, na de mutu wa m-zan. Tumsu wu mutu hi-ur wa m-zan, wa de kwum-du m-sek.

13 <<Sedi nom-tu ur-on to, udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No beeste u-is yu cwa-du faruk-du dom u-ru, tumsu no cwaag da, tumsu no o ho-su a cwan-tu ur-cwa ne ur-cwa.*

14 Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne u a-ha-mu ur-no ne! No o re-du cwu-tu bomos-ne, tumsu no o toog-su m-wur u remu na hyan no. Remu iya hen no de swadu ur-kob u-tat.

15 <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne. No a-ha-mu ur-no ne! No pus m-sa, no te bo-tu m-ra remu sa-u wa-gan wu de dorru kose-ut no. A no kume wa, se no muut wa, wa bu-u u-ra m-zeg no u-so u-yur.

16 <<Nom-tu ur-on udu no, no o uka po-ne i ut-sa dor-tu net-ne u-fun! No zu, <Okon zarra a net-u ton-de u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u-Ru, sedi wu ton-de u ta'ar-tu m-bakut ne tu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, se wa nong nom-u wa ton-de uzu wa ut-nom.>

17 No rag-ne, no o uka po-ne! Ta'ar-tu m-bakut tu o u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan to o so-to, sedi be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan zek ur-zwar, remu zu u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan o cinte ta'ar-tu m-bak-ut tu to u-kit remu ank-mu u-Ru.

* 23:13 Tokon ran-to swurug fe-yu 14, Nom-tu ur-on udu no a-kose-tu u-bor ne u Farisa-ne. A-ha-mu ur-no, a-za m-'e i re ra-u bomos-ne tumsu e ton e nom toog-su m-wur u shu ut-net. Remu iya, na de yadu no ur-kob sok. Hongusse Mark 12:40 tumsu Ruka 20:47.

¹⁸ Nô zu, <Wu tòn-dé u be-du toog-ne, okon zarra, sedi wu tòn-dé u be-du ya-du toog ne, se wa nomug nom-u wa zu wa ut-nom.>

¹⁹ Nô o uka pò-ne! Toog-du na nomte toog de so-de, sedi sak-du na nomte toog de zek ur-zwar, remu zu u dom-u ur-sak de na nomte toog, remu ank-mu u-Ru.

²⁰ Remu iya, wu tòn-dé ur-sak ne, wa tondute u de ne, tumsu wa tondute u ko-uyan ne u o dom ur-sak.

²¹ Tumsu wu tòn-dé u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ne, wa tondute u o ne, tumsu u-Ru ne wu o u shu'ut u-me o.

²² Wu tòn-dé u dom u-ru ne, wa tondute u pora-du faruk-du u-Ru ne, tumsu u wu o shu'ut u dom-u pora re.

²³ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! Nô a-ha-mu ur-no ne! Nô haatun og-du u-Ru u tek-u op u nom-tu us-cwa, uka, zangarri, ran-tu u-zwuun ne, ut-ryumb ne, sedi no yakke nom-tu zege ur-zwar u tek-u me ut-bor, to o: nom-du nom-ut so-to udu ut-net, ur-on, u yadu jab ne. Tun-to kame uzu no nom, a no yage tokon nom-to da.

²⁴ Nô o uka pò-ne i ut-sa dor-tu net-ne u-fun, no pust nom-i ur-fat u-me m-bu taas no cwar-ya da, sedi no tor u-rakum.†

²⁵ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! Nô a-ha-mu ur-no ne! Nô jaas dim u-kok, sedi u men-tu me, o shuug u cwan-tu m-jigin ne, u kob-du e'-du ur-hi ne.

²⁶ Nô pò Farisa-ne, jaasun men-tu me u-kok u-ro, uka do dote ut-shu'ut u so-o ko o.

²⁷ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! Nô a-ha-mu ur-no ne! Nô shu'ute uka sag-tu na wa'e rwab-u pus-o, u zwarru m-hyan u-do, sedi me, se shar-tu net-tu mare m-jigin ne ut-go ut-go.

²⁸ Iya o hen no otte, u-do net-tu hen no uka net-tu jab-us so-se, sedi u men-tu me, se ha-mu ur-no, u nom-ut yo-to ne.

²⁹ <<Nom-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! Nô a-ha-mu ur-no ne! Nô mu sag-ut so-to u remu a-warru rem-su u-Ru ne, tumsu no nomu sag-tu net-tu jab-us so-se ut-uk.

³⁰ Nô zu, <Uzu it oog u da-u i mate uso-ut it, it za segu un ho-du a-warru rem-su u-Ru ne da.>

³¹ Iya o no koste uzu no o ya'ag-u i ho a-warru rem-su u-Ru ne.

³² Nô shu'ute uka i zonge ho-du ut-net, uka i mate uso-ut no otte.

³³ <<Nô fa, Nô yagu kokos! ¿Re no dote kus-mu kwup-du us-rem su cwa-du bu-u u-ra?

³⁴ Remu iya, um de tomtun no a-warru rem-su u-Ru ne, u a-m-nap ne, u a-kose-tu ne. Nô de ho-du eken, no tar eken u-kan, tumsu no nomu eken us-ryap u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne, no o dorru un ut-bo ut-bo.

³⁵ Ru-u de yadu no ur-kob, remu zu no hoog net-tu jab-us so-se ne beet u-me dak-u uno. Nom-u no nome o ut-muun u hi-ur no, i mare ne dugu da-u Habira wa jab-u so-o m-ha u Zakariya wa'-u Berekiya, wu no hoye u tek-u be-du u-hen ur-sak ne.

³⁶ Um o waru no ut-nip, sin-se us-beet na nomu se u-me net-tu uno da-o.

³⁷ <<Kus! Urusharima, no a ho-du a-warru rem-su u-Ru ne, a jurgu i na tomne ne udu no. Um saag um kargusse no uka kuut-yu kargusse ya'at wa u kap-ut wa, sedi no gugumte.

³⁸ U da-o hen na yakuste no bo-u no za wakun.

³⁹ Um o waru no, no za tumsu hyan-du me da, se ho-du no zuye, <Kom-u u-Ru udu wu haane u-tek dim-ur Yawe.>‡ >>

24

*Nap-su da-u m-vaste**(Mark 13:1-13; Ruka 21:5-19)*

¹ Yeso ru dugu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan. Wa o tek-u ur-nok, se a-dor waru wa, zwaru ma-ut to u-tat tu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan.

² Se wa shit un wa zu, <<No hyang tun-to ma-to, um o waru no ut-nip, na za yage ur-ta'ar u dom-u ur-ta'ar da. To ut-he ut-beet.>>

³ Yeso o shu'ut u dom-u Ror-du Te-su Zetun, se a-doru wa haan e war'e. E zu, <<Waru it, imune o na de nom-du nom-ut tun-to? I Tumsu re-o nap-su haan-ur ro, u ma-du u-da ne?>>

⁴ Yeso shus wa zu: <<Nomon ga', a wakun u engusse no u remu nomu de ut-nom da.

⁵ Remu net-tu de rwun u-tat e zu um yaag e shin-m ri, e de ut-zu, <Me o Kiristi.> E de engusse net-ne u-tat.

⁶ No de hog-du rem-su m-gag, u u-na zu ne u m-gag. A no hog u-gyer da, remu zu okon za ut-hoos da, sedi vaste-mu nong da u-ro.

⁷ Dak-u de yunsu m-gag m-ha okon dak-o, tumsu faruk-du yuns m-gag m-ha dekun faruk de. Na de nom-du us-mer u rumus-du u-dak ne tokon dak-to ut-go ut-go.

⁸ Sedi se us-beet takun-du swa-u ur-kob de.

⁹ <<Na de yasu no udu swadu ur-kob, tumsu na ho no. Net-tu ut-dak u-beet e de gug-mu no remu zu no o a-doru ri.

¹⁰ Tumsu ut-net u-tat e de yage yadu jab-u e udu ri. E yasu or-ut e, tumsu e gugum or-ut e.

¹¹ A-warru rem-su u-Ru ne i us-bi ne e de rwun u-tat, e engusse ut-net u-tat.

¹² Remu tat-u nom-ut yo-to, cwan-ut eken o nomu or-ut e de ut-hab.

¹³ Sedi wu eese ur-beb ne m-te ur-ma, wa de kwun-du u-ukur.

¹⁴ Tumsu na de donse-du Rem-us sin-se su m-Remer su faruk-du u-ru remu us-nap u-me u-dak u-beet, kanda vaste-mu nom.

(Mark 13:14-23; Ruka 21:20-24)

¹⁵ <<Sedi kanda vaste-mu nom, da-u nom-tu m'e tu de naasu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan to ut-wa ut-net e yage o, to u ees u-me Bu-u us-toog. Wa-warru rem-su u-Ru Daniyer warug tumsu wa pun se m-tumb ne. Yage wa-m-karunte wa nap.

¹⁶ Net-tu o gwug-du Yahudiya, e de som-mu rutu ur-hi m-ha ut-ror.

¹⁷ Wu o dom-u gont-du u-kur, a wa zu, <Yage um cuzun um kab okon u-bu kanda m-som da.>

¹⁸ Wu o u-tak, a wa mu uzu wa kabun kus-u ut-hopos wa da.

¹⁹ Nom-tu ur-on udu neta-ne otte ut-men, u i o ur-wurug ne u da-u o.

²⁰ Nomon us-toog taas somu-m mo shu'ut u da-u u-gos ko u ho-du ur-hure da.

²¹ U da-u o, na de nom-du dekun swa-u ur-kob de, du na tame ut-nom da, dugu takun-du dak-u uno u haan u da-o, tumsu na za ut-swur m-nom go-du o da.

²² Uzu na habug ut-rut da, wakun zaar wu de kwun-du u-ukur da. Sedi remu net-tu na dage Ru-u de hab-du ut-ho.

²³ U da-u o, ko wana zu no, <Gwat Kiristi ya> ko <Wa ya' jit> a no ya' jab da.

²⁴ Remu zu, eken de yune e zu e haagun u shin-m Kiristi, u a-warru rem-su u-Ru ne i us-bi, e nom nom-tu m-shin u-tat u remu e engusse ut-net, a mune ut-nome, ko i Ru-u dage na engusse e.

²⁵ Me hen um o waru no kanda da-u nom.

²⁶ <<Remu iya, ana zu no, <Gwat, Kiristi ya jit ur-dog,> A no rwun da. Ana zu no, <Wa ya' jit u yase u-me kur-u me,> A no ya' jab da.

²⁷ Uka no hyente yak-ut yu nomte m-zun dugu u-dom m-cuz u-ta, iya o haan-du Wa'-u net dote ut-shu'ut.

²⁸ Be-du u-du otte, kuna sag-ra morogte.

Haan-du Wa'-u Net

(Mark 13:24-27; Ruka 21:25-28)

²⁹ <<Za naas u-da, da-u ho-tu swa-u ur-kobu to arke,
<<Ho-du de nom-du u-cwum,
pyat-yu za nom-du m-zun da,
Rager de hemun dugu u-ru,
tumsu na de rum-su

faruk-tu dom u-ru.>*

³⁰ <<U da-u o nap-su Wa'-u Net de ut-kose u dom u-ru. Net-tu u-dak u-beet e de us-kan u remu u-gyer. E de hyan-du Wa'-u Net u haan u-me ur-kuut, m-shin ne u m-sek ne u-tat.†

³¹ Wa de tomnu a-tomu wa dugu dom u-ru, e fur u-kar yu ut-wan sok. E de kargusse net-tu na dage dugu u-dom u u-ta ne u m-ereg ne u kom ut-cwa u kom ur-beer ne, dugu din-de ma-du u-dak ne m-ha dekun ma-du u-dak de.

³² <<Isun okon dugu sin-se sha-mu us-rem su te-yu u-baab: Da-u fe-us wa heese ut-barum, se o rwutun ran-ut po-to, napun uzu gos-u teegun.

³³ Iya o hen, a no hyane nom-ut tun-to ut-beet tu um waru no, napun uzu da-u nong, u bondu u-is.

³⁴ Um o waru no ut-nip, net-tu uno da-o za m-mar da, se nom-ut tun-to ut-beet to nong.

³⁵ Dom u-ru u-dak ne to ut-ta, sedi rem-us ri za ut-ta ko cashi.

Ur-ho u-da ne u na nape da

(Mark 13:32-37; Ruka 17:26-30,34-36)

³⁶ <<Sedi wakun nak ur-ho ko u-da, da-u nom-ut to de ut-nom da, ko a-tom u-Ru i o dom u-ru, ko Wa sedi u-Uso wa u-gan.

³⁷ Uka na nomte u ho-ut Nuhu, iya o dote ut-shu'ut u ho-tu haan-du Wa'-u Net.

³⁸ Uka na nomte u da-u o, kanda yu-u u-hat, na o u-re, na o ut-swa, campa-ne o ut-gu, tumsu na o hutu neta-ne ut-gu, m-te da-u Nuhu cwa u-me u-hat.

³⁹ Kanda e nuput nom-u o u tek, yu-u yat-o hagin u koos-tu un beet. Iya o muun-du Wa'-u Net dote ut-shu'ut.

⁴⁰ U da-u o, net-ne yur, e o u-tak na de kab-du wa-gan na yage wa-gan.

⁴¹ Neta-ne yur e o ur-na ur-kot, Ru-u de kab-du wa-gan wa yage wa-gan.

⁴² <<Remu iya, shu'utun us-zong ne, remu no nak ho-du Wa-ko-uyan de mun da.

⁴³ Sedi napun, uzu wa u-bu do'e nap-du ho-du hyuw de haan m-gyup, wa za roogte da, tumsu wa za ut-yage na cwa wa u-bu da.

⁴⁴ Remu iya, shu'utun us-zong ne, remu da-u no wa wa' jab da, da-u o Wa'-u Net de haan.

⁴⁵ <<Tok-u ur-ka tumsu wa us-ver, wa o wu wa-u-bu wa ya'u wa gwa-tu wa u-bu, wa o hen u yadu tok-ne kuse nom ut-re u da-u kame.

⁴⁶ Nom-tu ur-so to udu tok wu wa-u-bu haane wa bit wa u nom-du nomu na wute wa.

⁴⁷ Um o waru no ut-nip, wa de wadu toku wa gwa-tu cwu-ut wa ut-beet.

⁴⁸ Jiya tok-ne yo-o wa, wa de ut-zu, <Wa-u-bu ri tumbtun.>

* 24:29 Gwat Isha 13:10; 34:4; Jower 2:10. † 24:30 Gwat Dan 7:13.

⁴⁹ Se wa heese gapru huub-tu m-ank-u wa, wa o u-re u-swa ne ur-kot u a u-swa ne.

⁵⁰ A tok-u wa nome iya, wa-u-bu ro de muun za napur ro tumsu u ho-du wa nape da.

⁵¹ Wa-u-bu de vudu wun sok, tumsu wa de gwun-du wun be-du na gunte a-ha-mu ur-no ne. Kuna wa dote us-kan u ep-mu jo-u ne.

25

Sha-mu us-rem su ya-ut-gwup

op i nape campa-ne da

¹ <<Faruk-du u-ru de o uka ya-ut-gwup op i nape campa-ne da i kabe hitirra-us e. E nok u bu-u gwup ur-gu u e'-du campa ur-gu.

² Ya-ut-gwup tan u tek-u un, e zatte us-ver da, tan hene e o us-ver ne.

³ Da-u ya-ut-gwup tan i za us-ver kabe hitirra-us e, e kabug m-noog mu ut-swur da.

⁴ I otte us-ver hen, e kabug mokon noog-mo u-me ur-kub u hitirra-us e ne.

⁵ Campa ur-gu teegun m-byanne da, e beet e hu degem-tu m-roog, a tase e dekus m-roog.

⁶ <<U tek-u m-gyup sok, na fog uzu na rwun, <Campa ur-gu ya, rwunun na gu wa!>

⁷ <<Kuna ya-ut-gwup-u e op i nape campa-ne da yunte e mang hitirra-us e.

⁸ Ya-ut-gwup i za us-ver zu i o us-ver ne, <Keren it noog-m no cashi. Hitirra-us it ut-sa m-mar.>

⁹ <<I otte us-ver zu un, <Noog-m mo zaru koru in ur-kot da, sedi nokon u be-du na bunte no oon.>

¹⁰ <<Da-u e ruye u remu e ootun m-noog, kanda e muun campa ur-gu teen. Net-tu zonge hen e to u campa ur-gu ne udu ur-gu, se tok u-bu tage u-is.

¹¹ <<Da wase, se ya-ut-gwup-u e muun, e zu, <Wa-u-bu, Wa-u-bu, up-su it u-is.>

¹² <<Se campa ur-gu zu, <Um o waru no ut-nip, um nak no da!>

¹³ <<Remu iya, shu utun us-zong ne remu muun-ur ri, remu no nak ur-ho ko u-da da.

Sha-mu us-rem su tok-ne tut

(Ruka 19:11-27)

¹⁴ <<Faruk-du u-Ru o uka net wu de nom-du m-ha, se wa fog tok-ne wa, wa mo-tu un shik.

¹⁵ Wa yasu wa-gan ba-tu shik ut-tan, * wa-gan na yasu wa ba-tu shik ut-yur, tumsu wa-gan ba-du ur-gan, kowan uka wa dote ut-kere. Se wa aruk.

¹⁶ Wu na yase ba-tu shik ut-tan, za rem wa do'e wa hu u-cerpa u e, wa kum bu-mu ut-ba ut-tan.

¹⁷ Iya o hen wu na yase ba-tu ut-yur kowa wa kum bu-mu ba-tu shik ut-yur.

¹⁸ Sedi wu na yase u-gan, wa do'e wa-kuw ur-kub u-dak wa yase ba-du shik-u wa-u-bu wa.

¹⁹ <<Da-u tumb'e, se wa-u-bu u tok-ne wa e muun, remu wa got nom-u e kume u shik-u e.

²⁰ Se wu kabe ba-tu shik ut-tan, wa haan wa hatun tokon tan-to wa zu, <Wa-u-bu, bo yaste me ba-tu shik ut-tan. E ya um kwung bu-mu tokon ba-to ut-tan.>

²¹ <<Se wa-u-bu ro zu wun, <Nonge, tok-u so-wa, bo nong ur-ka u nom-u rek-o. Um de yasu bo u zege uno, haane bo nom ur-so ur-kot u me ne.>

* **25:15** Ba-du ur-gan otte tat-u shik-u top-u ank-mu net mu us-hak us-yur.

²² <<Wu kabe ba-tu shik ut-yur, wa haan wa zu, <Wa-u-bu, bo yaste me ba-tu shik ut-yur. E ya um kwumug bu-mu tokon yur-to.>

²³ <<Se wa-u-bu zu wun, <Nonge tok-u so-wa, bo nong ur-ka u nom-u rek-o. Um de yasu bo u zege. Haane bo nom ur-so ur-kot u me ne.>

²⁴ <<Wu kabe ba-du shik ur-gan, wa haan wa zu, <Wa-u-bu, um nak wakun goot nu-ur ro da, bo nom ket u be-du bo kawe da. Bo kargusse u be-du bo us-te go da.

²⁵ De wute um hog-ut u-gyer, um kuw ur-kub u-dak um yase ba-du shik-u de. Onko shik-u ro.>

²⁶ <<Se wa-u-bu ro shus wa zu tok-u wa, <Bo net-u yo-o wa bo oye za ur-ka, bo nak uzu um nom ket be-du um kawe da, tumsu um kargusse be-du um a se go da.

²⁷ Uzu bo wagu me shik-u u-me be-du ur-cun, a um mune um onk shik-u ri m-swur ne.

²⁸ <<Remu iya onkon ba-du shik-u de udu ro, yasun wa ba-tu shik ut-op.

²⁹ Remu zu wu otte u-nom wa na de ut-swure, u wa kum u-tat. Wu zatte okon da, ko cashi u wa otte na de ut-onk.

³⁰ Kabun tok-u yo-wa unwa, no gun u-do u-me u-cwum. Kuna wa dote us-kan u ep-mu jo-u ne.>

Ca u gwaar ne

³¹ <<Da-u Wa'-u Net de haan, u-me sek-m wa ur-kot u a-tomu wa ne beet, da-u o wa de ut-shu'ut u pora-du ur-faruk wa.

³² Na de kargusse net-tu ut-dak ut-beet udu wa. Wa de mot-du e ut-go ut-go uka wa-ut-got motte ca u men-tu gwaar.

³³ Wa de cun-du ca u kom us-cwa wa, gwaar hen u kom ur-beer.

³⁴ <<Se Faruk de uzu i o kom us-cwa wa, <Haanun no i Uso-u ri wa'e nu-u so-o, no cwa faruk-du u-Ru du wa zonge no dugu takun-du u-dak.

³⁵ Um zuug iya remu zu, da-u um o hog-du us-mer, no yaag me nom ut-re. Tumsu u-swaat no yu' me bu-mu ut-swa. Um o ur-hamut no cwatun me.

³⁶ Um zatte cwu-tu ut-wa da, no yu' me to. Um zatte m-yar da, no got me. Um o bu-u m-tok, no haan u hyan-du me.>

³⁷ <<Dugu kun a-jab-us so-se ne de ut-zu, <Wa-ko-uyan, imune it hyane bo us-mer it ye' bo nom ut-re? K'o bo o hog-du u-swaat it ye' bo bu-mu ut-swa?

³⁸ Imune o it hyane bo ur-hamut it cwatun bo, ko bo o za cwu-tu ut-wa it yu' bo?

³⁹ Imune o it hyane bo za m-yar ko u-me bu-u m-tok it haan u hyan-du bo?>

⁴⁰ <<Faruk de ut-zu, <Um o waru no ut-nip, ba shu'ute no nongu wa-gan u tek-u or-ut ri, wu rek-wa, me wa no nome.>

⁴¹ <<Da-u o wa de zu i o kom ur-beer, <Hatun u ane, no net-tu Ru-u wa'e u-nu. Cwan u-me u-ra u na za ut-kere ut-ryum da m-mommo, u na zonge faruk-u nom us-te u a-tomu wa ne.

⁴² Um zuug iya remu zu, da-u um ooge us-mer, no yaag me nom ut-re da. Um o hog-du u-swaat no yaag me bu-mu ut-swa da.

⁴³ Um o ur-hamut, no cwatun me da. Um zatte cwu-tu ut-wa da, no yaag me da. Um nong kob-du m-yar, tumsu um o bu-u m-tok, no hagun u hyan-du me da.>

⁴⁴ <<Iya o hen e dote ut-zu, <Wa-ko-uyan, imune o it hyane bo u hog-du us-mer, ko u-swaat m-bu, ko ur-hamut ko za ut-cwu, ko u kob-du m-yar ko u me bu-u m-tok, it gwak-ut bo da?>

⁴⁵ <<Wa de zu un, <Um o waru no ut-nip, ba shu'ute no nonge wu rek-wa wa-gan u tek-u no da, me no nome da.>

46 <<E de cwa-du swadu ur-kob du za ur-ma, net-tu jab-us so-se cwaan u be-du fat-du za ur-ma.>>

26

Zong-su masu Yeso

(Mark 14:1-2; Ruka 22:1-2; Yoha 11:45-53)

1 Da-u Yeso tase warru rem-us se us-beet se wa zu a-doru wa ne,
2 <<No nak kwukus m-roog ut-yur kanda na heeste Morog-du ur-Pas, na de u yasu Wa'-u Net na tar wa u-kan.>>

3 Se i-Yate a-Toog-ne, ut-nengen ne, e morog u bu-u yu-Yat-ya a-Toog, wu na foge Kayafa.

4 E ye us-rem, e maas Yeso m-yasa tumsu e ho wun.

5 Sedi e zu, <<Za u da-u Morog-du ur-Pas da, tasu net-tu yunsun u-gwuz da.>>

Yakun neta-ya wa'agu Yeso

m-noog u Bataniya

6 Da-u Yeso ooge u Bataniya, wa do'e u bu-u Simon kim. Wuna Yeso haste gom-su kim u war-u wa.

7 Yakun neta ya haan udu Yeso u dekun bakta-du m-noog ne mu shik sok, noog-mu wus u-hakun. Da-u Yeso o tek-u u-re, wa dasu wu noog-m mo ur-hi.

8 Sedi da-u a-doru Yeso hyane iya, e hog us-ryab. E zu or-ut e ne, <<Unu naas o?

9 Uzu wa babug noog-m mummo, na za kwumug shik u-tat, na motu a-ur-kob-ne.>>

10 Yeso nak nom-u e o ut-war, se wa zu un, <<Remu u-yan o no otte ekse neta-u inya remu nom-u so-o wa nomu me?

11 A-ur-kob-ne o ur-kot u no ne ko mune, sedi me, um za ur-kot u none ko mune da.

12 Noog-m mummo mu wa dase u war-u ri, wa o m-o zongu me kanda na jwak me.

13 Um o waru no ut-nip, be-du no dote donse-du Rem-su m-Remer sin-se u-me u-dak u-beet, na de ha bak-su nom-u neta inya nome.>>

Yahudas eeste wa yasu Yeso

14 Wa-gan u tek-u a-doru ro op u yur wu na zuye Yahudas Iskariyoti, wa do'e udu i-Yate a-Toog-ne.

15 Wa zu, <<Yan o no de yadu me, a um yasu no wune?>> E ye' wun konko shik ur-shik u op.

16 Dugu da-u o, Yahuda hu sa-u fun-su yasu Yeso udu un.

Yeso reeg nom ut-re m-vaste u

Morog-du ur-Pas u a-doru wa ne

(Mark 14:12-26; Ruka 22:7-23; Yoha 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

17 U tek-u ho-du ur-takun du Morog-du ur-Beredi du za m-Yis, se a-dor haan udu Yeso e zu, <<Hene o bo otte ussa it zongu bo, bo re nom ut-re u Morog-du ur-Pas?>>

18 Wa zu, <<Cwaan u-bo udu yakun campa-ya, no zu wa, <Wa-ut-kose zuug, da-u wa teegun, wa de re-du Morog-du ur-Pas u-me bu-u ro u a-doru wa ne.>>

19 A-dor nom uka Yeso zutte e nom, tumsu e zong nom ut-re u Morog-du ur-Pas.

20 Da-u rim-mu tore, se Yeso shu'ut m-shu'ut remu wa re-u nom ut-re u a-doru wa ne op u yur.

²¹ Ʋn Ƴ tek u-re, Yeso zu Ʋn, <<Ʋm Ƴ waru nƳ ut-nip, Ƴ tek-Ƴ me nƳ wakun de yasƳ me.>>

²² Nom-u Ƴ ekse Ʋn sok. E heese shut-du wun u-gan u-gan uzu, <<ƳWa-m-nap, me wa?>>

²³ Se wa shus wa zu, <<Wu Ƴ re-du nom ut-re ur-kot Ƴ me ne, wa de yasƳ me.

²⁴ Wa'-u Net de m-mar uka na punte u-me rem-su u-Ru Ƴ mot-ut wa. Sedi nom-tu ur-on udu wu de yasƳ Wa'-u Net! Ut-zeg m-kuƳ uzu na mak-ut netu wa da, Ƴ na mutte wa tumsu wa ya'aste Wa'-u Net.>>

²⁵ Se Yahudas wu yasƳ wun wa zu, <<Wa-m-nap, Ƴko me wa?>>

Yeso shus wa zu, <<Bo warug.>>

²⁶ Ʋn Ƴ tek-u u-re, se Yeso kub ur-beredi, wa nom ut-vam udu u-Ru Wa bos de wa yasƳ a-doru wa ne. Wa zu, <<Kabun nƳ re, unƳ war-u ri Ƴ.>>

²⁷ Wa kub kok-du bu-mu inabi. Da-Ƴ wa nome ut-vam udu u-Ru, se wa yasƳ un. Wa zu, <<Swaan nƳ beet.

²⁸ Hyu-m ri mo mu na nomte estedu us-rem, mu na de ut-azug remu jaas-du ba'as-tu ut-net u-tat.

²⁹ Ʋm Ƴ waru nƳ, um za ut-swur m-swa bu-mu inabi mo da, se ho-du um de swa-u bu-mu inabi mu po-mo ur-kot Ƴ nƳ ne Ƴ faruk-du Uso-u ri.>>

³⁰ Da-Ƴ Yeso Ƴ a-doru wa ne fu Sep-Ƴ ut-Vam, se e aruk m-rwu m-ha Ror-du Te-su Zetun.

Yeso warug se-m Biturus

(Mark 14:27-31; Ruka 22:31-34; Yoha 13:36-38)

³¹ Yeso zu Ʋn, <<No beet nƳ de ut-som nƳ yagu me Ƴ ane Ƴ gyupu-m mummo, remu nom-u de kwum-du me, remu zu Ƴ m-pan uzu:

<<Ʋm de gap-du wa-ut-got,

tumsu ban-du ca de ut-burug,>*

³² Sedi a um yune dugu m-mar me ba-Ƴ nƳ ha-mu Gariri.>>

³³ Se Biturus zu wun, <<Ko net-tu somog remu nom-u de kwum-du bo, me um za m-som da ko ca.>>

³⁴ Yeso shus wa zu, <<Ʋm Ƴ waru bo ut-nip, Ƴ gyup-mu ya-o, kada kan-su kuut, bo de nomu se-m ri u-so u-tut.>>

³⁵ Biturus zu wun, <<Ko na ho me, um za nomu se-mu napu-m ro da.>> Iya Ƴ hen a-dor zutte beet.

Us-toog u-me tak-Ƴ Gesemani

(Mark 14:32-42; Ruka 22:39-46)

³⁶ Se Yeso Ƴ a-doru wa ne aruk m-ha Ƴ dekun be-de du na foge Gesemani. Wa zu a-doru wa ne, <<shu'utun Ƴ ane, um de m-ha Ƴ ane jit um nom us-toog.>>

³⁷ Se wa kub Biturus Ƴ yaag-Ƴ Zabadi ne yur, Yakubu Ƴ Yohanna. Se wa heese namu jab-Ƴ dorog-su jab ne sok.

³⁸ Se wa zu Ʋn, <<Namu jab mu Ƴ jab-Ƴ ri Ƴ keru ho-du me. Shu'utun Ƴ ane nƳ nom ur-e' Ƴ me ne.>>

³⁹ Da-Ƴ wa hike cashi, se wa rut m-hobog u-dak wa nom us-toog wa zu, <<Uso-u ri, abite ut-nome has-tu me din-de kok-du swa-Ƴ ur-kob de. Sedi, za nom-Ƴ um zuye Ƴ na de ut-nom da, se nom-Ƴ bo ut-sa.>>

⁴⁰ Wa muun udu a-doru wa ne, wa bite m-roog. Wa zu Biturus, <<ƳNo za keru nom-du ur-e' Ƴ me ne ko u-da u-gan da?

⁴¹ Nomun ur-e', tumsu nomun us-toog taas nƳ he Ƴ me m-reg da. Jab ut-sa sedi war-Ƴ zatte ur-beb da.>>

* **26:31** Gwat tumsu: Zeka 13:7.

⁴² Se wa sur m-mu wa nom us-toog wa zu, <<Uso-u ri, abite din-de swadu ur-kob za ut-yage da, yage na nom nom-u bo ut-sa.>>

⁴³ Wa sur m-muun wa bit un m-roog, remu zu is-u un shuug m-roog.

⁴⁴ Wa yagu un, wa mu u-tuturse, wa nom us-toog, wa sur m-nom toog-su wa nome ur-takun.

⁴⁵ Wa muun udu a-doru wa ne, wa zu un, <<¿No o pama m-roog ur-hure ne ko? Da-u nong u na dote yasu Wa'-u Net u kom-tu a-ut-ba'-as-ne.

⁴⁶ Yunun, na nok, wu de yasu me ya wa teegun.>>

Na maaste Yeso

(Mark 14:43-50; Ruka 22:47-53; Yoha 18:3-12)

⁴⁷ Kanda Yeso tagte u-nu, Yahudas wa-gan u tek-u a-doru ro u morog-du ut-net teen, e o m-shup us-van ne us-te ne. I-Yate a-Toog-ne u ut-nengen ne e tomnu un.

⁴⁸ Wu de yasu Yeso baag u wargu un uzu, <<Wu no hyane um hamutte wa, masun wa.>>

⁴⁹ Da-u wa tene wa do'e udu Yeso, wa zu wun, <<Wa-m-nap, um o hosu bo.>> Se Yahuda ham-ut wun.

⁵⁰ Yeso zu wun, <<Huub-u ri, nom nom-u hatun bo.>>

Kuna net-tu hatun, e maas Yeso, e ship.

⁵¹ Da-u e hyane iya, tek-u net-tu o ur-kot u Yeso ne, wa farun van-u wa, wa ket wakun u tek-u tok-u yu-Yat-ya a-toog-ne u-to.

⁵² Yeso zu wun, <<Mute van-u ro u-me ur-pakum, remu zu wu kabe u-van, van-ya de ho-du wa.

⁵³ ¿No o m-hyan uzu um zatte ur-beb um kon ur-sege udu Uso-u ri da, tumsu za rem wa tomnu me a-tomu wa ut-zongu u-tat† i zege karma no?

⁵⁴ ¿Re na dote shusu nom-u rem-su u-Ru su na pane uzu tun-to ut-beet na nomu to?>>

⁵⁵ Da Yeso zu net-ut to, <<¿No rwugun us-van ne us-te ne no maaste me uka hyuw a? Ko mune um o ur-kot u none u me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan um o nomu no ut-kose no maaste me da.

⁵⁶ Ko ba shu'ute na nong inya remu na shuuste nomu a-warru rem-su u-Ru ne pane u-me rem-su u-Ru.>> Da-u a-dor-ne hoge iya, e som.

Yeso u shu Morog-du ut-Nengen

(Mark 14:53-65; Ruka 22:54-55,63-71; Yoha 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Se i mase Yeso, e huut wun udu Kayafa, yu-Yat-ya a-toog-ne, kuna a-kose-tu bor-ut Mosa u ut-nengen ne morogte.

⁵⁸ Se Biturus dor un m-ra m-ra, m-te bu-u yu-Yat-ya a-toog-ne. Wa do'e wa shu'ut udu a-ur-e'-ne u remu wa hyen-ut uka na dote ut-nom.

⁵⁹ I-Yate a-Toog-ne, u net-tu Morog-du ut-Nengen ne beet karug, e o go-tu bi-su na de ke-tu Yeso uka na dote kwum-du beb-du ho-du wun.

⁶⁰ Sedi un kwumug da, ko ba shu'ute eken u-tat e kek-tu wun rem-su us-bi u-tat.

A tase net-ne yur rwuun.

⁶¹ E zu, <<Net unwa zuug, <Me keru ru-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u-Ru, tumsu wa ma o u tek-u m-roog ut-tut.>>>

⁶² Yu-Yat-ya a-toog-ne yune wa zu, <<¿Bo zatte nom-u bo de ut-zu da? ¿Re o mottu nom-u e zu bo nonge?>>

⁶³ Yeso ho us-ram. Yu-Yat-ya a-Toog zu wun, <<Um samgu bo u-Ru ne wu ur-fat, waru it ko bo wa o Kiristi Wa' u-Ru!>>

† 26:53 Teeg uka ut-zongu ut-kok ut-nas m-te ut-shishin.

⁶⁴ Yeso zu, <<Uka bo wurte. Sedi um o waru no, dugu da-o, no de hyan-du Wa-u Net u be-du ur-faruk du kom us-cwa u-Ru,[‡] wa o haan u-me ur-kuut dugu u-ru.>>[§]

⁶⁵ Se yu-Yat-ya a-toog-ne kemusse toggo-u wa remu us-ryab. Wa zu, <<¿Yan o tumsu na ut-sa na hoge? No hok wa nongu u-Ru ut-ba'as.

⁶⁶ ¿Yan-o no hyane?>>

E shus e zu, <<Korge na ho wun.>>

⁶⁷ E top-su wun m-ta u-shu, e gapur wun. Eken zoor wun ut-gap,

⁶⁸ E o ut-zu, <<Nom m-hyan, abite bo wa Kiristi, ¿war wu gapu bo?>>

Biturus nong se-m Yeso

(Mark 14:66-72; Ruka 22:56-62; Yoha 18:15-18,25-27)

⁶⁹ U da-u o hen Biturus o shu'ut u kat-du bu-u o, se eken gwup-e i o m-anu u bu-u o, wa haan udu ro wa zu, <<Ko bo, bo o ur-kot u Yeso ne net-u Gariri.>>

⁷⁰ Biturus nom m-se udu un, wa zu, <<Me m-nak nom-u bo otte us-rem da!>>

⁷¹ Da-u wa rwune u pyu, eken gwup-e tumsu wu o m-nak u bu-u o hyen wun wa zu net-tu o u ees ukun, <<Net unwa o ur-kot u Yeso wa-Nazara ne.>>

⁷² Biturus sur m-nom m-se' us-tond ne uzu, <<Um nak camp-a ya da!>>

⁷³ A sure m-waas cashi, net-tu o ees ukun e haan, e zu Biturus, <<Nip-to bo o tek-u un. Ka bo otte us-rem koske.>>

⁷⁴ Se Biturus hu us-tond uzu, <<U Ru-u ya me ur-kob abite bise um otte, um nak net-u wa da.>> Za rem kuut heese us-kan.

⁷⁵ Biturus bakus rem-us Yeso nomu wa uzu, <<Kanda kan-su kuut, bo de nomu se-m ri u-so u-tut.>> Biturus ru udu wa nom us-kan sok.

27

Yahudas hoog hi-ur wa

(Mark 15:1; Ruka 23:1-2; Yoha 18:28-32; Pama 1:18-19)

¹ Da-u is gase ur-wun, se yu-Yat-ya a-toog-ne, ut-nengen ne e e ye us-rem uzu e ho Yeso.

² Se e gug wun, e aruk u wun ne m-ha udu Biratus, wa-u-dak yu Roma.

³ Da-u Yahudas wu yase wun na hoot, hyane na kwupku us-rem uzu na ho Yeso, se wa sur m-dorog. Wa muun udu i-Yate a-Toog-ne, ut-nengen ne, wa muutu un konko shik-u un ur-shik u op.

⁴ Wa zu, <<Um nong ut-ba'as, um ya'aste wa za ut-ba'as na ho.>>

Se e zu wun, <<¿Bu-m it mu yu? Sese su ro se.>>

⁵ Se wa gun shik-u u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan. Wa aruk m-rwu, wa surgusse hi-ur wa u-ho, wa mur.

⁶ Kuna i-Yate a-Toog-ne kooste shik-u e, e zu, <<Nong ur-zwar na muut shik-u e u cun-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan da, remu zu shik m-hyu e.>>

⁷ E ye us-rem, e o dekun be-de, remu zu e muute be-ur re be-du jwak-du ut-hamut ne a e mare. Na zu be-ur re, be-du wa ma-u ut-tur.

⁸ Remu iya, na omnu fag-du be-ur re, Be-du m-Hyu.

⁹ Iya o na shuuste nom-u wa-warru rem-su u-Ru Irmia ware uzu, <<Na kabug konko shik ur-shik u op [30], shik-u Isra-ne zu na top-u remu ro.

¹⁰ Se e o be-du wa ma-u ut-tur u shik-u e, uka rem-su Yawe zutte.>>^{*}

Yeso u shu Biratus

(Mark 15:2-5; Ruka 23:3-5; Yoha 18:33-38)

[‡] 26:64 Gwat tumsu: SepV 110:1. [§] 26:64 Gwat tumsu: Dani 7:13. ^{*} 27:10 Gwat tumsu Muut: Zeka 11:12-13; Irm 32:6-9.

¹¹ Yeso o ees u shu faruk wa-u-dak, wa shit Yeso uzu, <<¿Bo wa o faruk-u Yahuda-ne?>>

Yeso zu, <<Bo warug.>>

¹² Sedi da i-Yate a-Toog-ne u ut-nengen ne ketu Yeso us-rem, u zuug okon da.

¹³ Se Biratus zu wun, <<¿Bo hok nom-ut tun-to tu na zu bo nomug da?>>

¹⁴ Yeso shakus ko ur-shut ur-gan da. Remu iya wa-u-dak hu murimmu sok.

¹⁵ Wa-u-dak vek-ut u da-u Morog-du ur-Pas u-beet, wa restun wa-gan u tek-u net-tu o tage wu net-tu ut-sa.

¹⁶ U da-u hen, wakun oro u tage wu kowan nape wa ut-ba'as wa, na zu wa Barabas.

¹⁷ Da-u net-tu morge, se Biratus zu un, <<¿Wana no ut-sa na restun no? ¿Barabas wa ko Yeso wu na zu Kiristi?>>

¹⁸ Biratus zuug iya, remu zu Biratus nak uzu rem ur-shub de na ya'aste Yeso.

¹⁹ Da-u Biratus shu'ute u be-du kwup-du us-remu wa, se neta wa tomon na waru wa uzu, <<Ruute kom-ut ro u rem-su wa za ut-ba'asu wa, remu iya o um soote ur-kob sok m-gyup u bo-u mottu netu wa.>>

²⁰ Kuna i-Yate a-Toog-ne ut-nengen ne tokte ut-net uzu na restun Barabas, na ho Yeso.

²¹ Wa-u-dak sur m-zu, <<¿Wana um de restun no, u tek-u net-ut tun-to?>>

E zu, <<Barabas wa!>>

²² Se Biratus zu un, <<¿Yan o um de nomu Yeso wu na zu Kiristi?>>

E beet kowan zu, <<Tar wun u-kan!>>

²³ Biratus zu, <<¿Remu u-yane? ¿Yan o wa nome u yo-o?>>

Net-tu sur m-yuns us-cwar uzu, <<Tar wun u-kan!>>

²⁴ Da-u Biratus hyane wa kerge swan-du hi-tu ut-net da, tumsu net-tu o mot-tu yunsu gwuz ukun, se wa yib m-bu wa jaas kom-ut wa u hyan-mu ut-net. Wa zu, <<Me bu-m ri zarra, um kabug ra-u wa za ut-ba'asu unwa ne da. No wa.>>

²⁵ Se net-ut to ut-beet e yuns us-cwar uzu, <<Yage ra-u o u dor it u ya'ag-u it ne!>>

²⁶ Se wa restun un Barabas. Da-u wa wa'e na nomu Yeso us-ryap, se wa yasu wun na tar wa u-kan.

Karma-ne numuste Yeso

(Mark 15:16-20; Yoha 19:2-3)

²⁷ Dugu kun karma-ne i wa-u-dak kub Yeso e toot u pada-u wa-u-dak, e kargussun karma-ne u-tat udu Yeso.

²⁸ E horom wun ut-cwu, e wa'-u wun yakun toggo-u jaz-ya go-du yu farkina-ne.

²⁹ E nomu dekun nom-du ur-hi du us-hir de go-du farkina-ne, e wa'-u wun ur-hi, e yasu wun u-kom wa ship u kom us-cwa ro, e sok-ut u kenu ro e nom wun huuk-tu us-bi, e o zu wun, <<Ho'o faruk-u Yahuda-ne!>>

³⁰ E top-su wun m-ta, e onk kom-yu e yasu wun, e hu gapru wun u ya ur-hi.

³¹ Da-u e tase nomu wun us-jurum, e for toggo-u jaz-ya ya, e wa-u wun cwu-ut ro. E aruk u wun ne remu na tur-ut wun u-kan.

Ut-tar u-kan

(Mark 15:21-32; Ruka 23:26-43; Yoha 19:17-27)

³² Un o tek-u m-ha, un goone u yakun campa-ya ne net-u bo-u Sayirin, dim-ur Simon. E wu wa u kab-du kan-u Yeso ur-beb.

³³ E te dekun be-de du na zuye Gorgota, (na zu de <<Kog-du ur-Hi>>).

³⁴ E ye' wun bu-mu ke' ur-waak ut-gag ne u remu wa soot. Da-u wa rake, wa gugum ut-swa.

³⁵ Da-u e taru wun u-kan, se e gun u-kwembi e mot toggo-u rò.[†]

³⁶ A tase un shu'ut ukun un o er-ur wun.

³⁷ U dom-u hi-ur rò, un pun ba'as-tu wa nome uzu, <<UNWA O YESO FARUK-U YAHUDA-NE.>>

³⁸ Tumsu na tur Yeso u eken ne hyuw-ne yur, wa-gan u kom us-cwa wa-gan u kom ur-beer.

³⁹ Net-tu o aruk e hu rum-su ut-hi u nomu wun us-jurum,

⁴⁰ e o ut-zu, <<Bo yu do'e ru-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, tumsu bo ma o u tek-u m-roog ut-tut, gu hi-du war ró! Abite bo Wa'-u u-Ru wa, cuzne u dom u-kan.>>

⁴¹ Iya o hen, i-Yate a-Toog-ne a-kose-tu bor-ut Mosa ne ut-nengen ne huute nomu wun us-jurum.

⁴² E o ut-zu, <<Wa gwug eken, tumsu wa kerge gwudu hi-ur wa da. Abite wun faruk-u Isra-ne wa, yage wa cuzun u-dom u-kan na hyan, da-u o it de yadu jab-u wun ne!

⁴³ Wa ya'aste jab udu u-Ru. Yage Ru-u gu wun u da-o, a u ut-sa, wa zuug Wa'-u u-Ru wa oye.>>

⁴⁴ Iya o, hyuw-ne e, i na taru e u-kan ur-kot, e nongu wun gom-u rim-o.

Mar-m Yeso

(Mark 15:33-41; Ruka 23:44-49; Yoha 19:28-30)

⁴⁵ U tek-u u-ho, cwum-yu tage u-dak u-beet, m-te kwam-su us-tut su m-rim.

⁴⁶ U tek-u us-kwam us-tut, Yeso jakus u-cwar wa zu, <<Eri, Eri, ¿Rama sabaktani?>> Wata, <<Ru-u ri, Ru-u ri, ¿remu yan o bo yaktu me?>>[‡]

⁴⁷ Net-tu ooge ees ukun da-u e hoge iya, e zu, <<Net uno o fag-du Iriya.>>

⁴⁸ Dugu kun wakun yune za naas u-da wa kabun soso. Wa mus de u-me bu-mu u-zur, wa suk-de u dom u-te wa nabu wun wa soot.

⁴⁹ Eken zu, <<Yagun wun usu rò, na hyan ko Iriya ut-haan wa gu wun!>>

⁵⁰ Se Yeso sur m-yuns u-cwar ur-beb ne, dugu kun wa kub ur-fat.

⁵¹ U da-u o kus-u u-is u na erge u-me be-du u-hen du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan o kees ut-kik ut-yur, dugu dom u-ru m-cuz u-dak. Na nom rumus-du u-dak, tumsu tar-tu yo ok.

⁵² Sag-tu u-pus, net-tu u-Ru u-tát i mare e yune ur-fat.

⁵³ (Da-u e bite Yeso yunge dugu m-mar, e yage ut-sag. Se e to u bo-u u-hen, ut-net u-tát e hyen un.)

⁵⁴ U da-u yakun yu-shu karma Roma u eken karma-ne, i o e-ur Yeso e hyen nomu nome u-beet, e hog u-gyer sok. E zu, <<Ut-nip, unwa Wa'-u u-Ru wa!>>

⁵⁵ Tokon neta to oro ukun u-tát tu doru Yeso dugu Gariri e o nomu wun us-pama. E ees m-ra e o madi-du nomu na o ut-nom.

⁵⁶ U tek-u un, Meri oro dugu Magadarin, u Meri ino-u Yakubu u Yusuhi, tumsu ino-u yagu Zabadi.

Jwak-du Yeso

(Mark 15:42-47; Ruka 23:50-56; Yoha 1:38-42)

⁵⁷ Da rim-mu tore, se wakun wa-ut-kwum wa net-u Arimatiya, dim-ur wa Yusuhi, wa haan, kowa wa o tek-u a-doru Yeso.

⁵⁸ Wa do'e udu Biratus, wa kon uzu na ya wa u-ur Yeso. Biratus hen wa zu na yasu wun ur-u.

⁵⁹ Se Yusuhi kub u-ur re wa hopos de u kus-u pus-o u so-o.

[†] 27:35 Gwat tumsu Muut: SepV 22:18. [‡] 27:46 Gwat tumsu Muut: SepV 22:1.

⁶⁰ Wa ɔn u-ur re u-me sag-u po-o wa, u na kawe u-me ut-tar. Wa kabun ta'ar-ur yat-de wa wugub is-yu u-sag, wa aruk.

⁶¹ Meri Magadarin u inya jit Meri ya, e o shu'ut u dapus u-sag.

A e'-du u-sag

⁶² Da-u is gase, ba ho-du ut-zong arke, i-Yate a-Toog-ne u Farisa-ne e morog u shu Biratus.

⁶³ Un haan udu wa-u-dak un zu, <<It bakuste uzu da-u net unwa wa us-bi ooge ur-fat wa zuug, <Um de ur-yune dugu m-mar u ho-du u-tuturse.>

⁶⁴ Remu iya na e' sag-u o ur-zwar ne, m-ha u ho-du u-tuturse, u remu zu a taase u a-doru ro haan e hast war-u ro, e zu ut-net wa yunge dugu marimari ne. A shu'ute iya enk-su m-vaste mo ut-zeg ur-takun m-yo.>>

⁶⁵ Biratus zu un, <<Sa'an karma-ne, e do'e e nom ur-e' uka no hyente kamug.>>

⁶⁶ Se e aruk, e wo ger u-domu ta'ar-du o dom-u u-sag taas u wakun u tam da, tumsu e wo karma-ne e'-du sag-u o.

28

Yune-ur Yeso dugu m-mar

(Mark 16:1-8; Ruka 24:1-12; Yoha 20:1-10)

¹ Ba Ho-du ur-Hure du roog-mu ut-ta'er arke, u tek-u ho-du ur-takun du roog-mu ut-ta'er, ur-is gas, Meri Magadarin u yakun neta-ya wu na foge Meri e yune e do'e udu u-sag.

² Za rem, na nom dekun rumus-du u-dak de u-tat, se wakun wa-tom Wa-ko-uyan wa haan dugu dom u-ru, wa irgusse ta'ar-u na takuste u-sag, wa shu'ut u dom-u ta'ar-u o.

³ Wa o m-bakut, tumsu cwu'ut wa u pus-to put uka ut-randi.

⁴ Da-u a-ur-e'-ne hyane wun, e hog u-gyer sok, e o m-zap, e he u-dak uka marimari ne.

⁵ Kuna wa-tom u-Ru zutte neta-ut to, <<A no hog u-gyer da! Um nak no o sa-u Yeso wa, wu na tare u-kan.

⁶ Wa za ane da. Wa yunge uka wa zutte. Haanun no hyan be-du wa otte m-rut.

⁷ Nomun m-hor no do'e, no waru a-doru wa uzu, <Yeso yunge dugu marimari ne. Wa de hen u ba-du no m-te Gariri, kuna no dote hyan-du wun.> Bakun nom-u um waru no.>>

⁸ Se e yage be-du u-sag, u-gyer ne sok, tumsu ur-so ne sok. E kusum m-som remu e war-tu a-doru Yeso,

⁹ Yeso u hi-ur wa, wa goone u un ne, wa zu un, <<Jab-us pusse udu no!>> E hikne e ham-ut na-us ro, e nomu wun ut-huuk.

¹⁰ Yeso zu un, <<A no hog u-gyer da! Nokon no waru or-ut ri ne na goone u Gariri, kuna e dote hyan-du me.>>

Nom-u a-ur-e'-ne ware

¹¹ Da-u neta-ut to o tek-u m-ha, tek-u net-tu e'-du sag-u o, e to u-bo, e waru i-Yate a-Toog-ne nom-u na nome u-beet.

¹² Kuna yu-Yat-ya a-Toog-ne ut-nengen ne gugte ut-hi, e ye' karma-ne shik u-tat,

¹³ E zu, <<Warun ut-net uzu, <A-doru ro haane m-gyup e hiwis wun da-u no ooge m-roog.>

¹⁴ A rem-su teye udu wa-u-dak, it nomu wa us-rem taas no swa ur-kob da.>>

¹⁵ Kuna karma-ne onkte shik, e nom uka na zutte e nom. Nom-u o gurus u-me Yahuda-ne u haan u da-o.

Ank-mu Yeso yase

a-doru wa

¹⁶ A-dor op u-gan do'e u Gariri, e do'e u ror-du Yeso zutte e goone.

¹⁷ Da-u e hyane wun, e nomu wun ut-huuk, sedi eken nong u-sakna.

¹⁸ Se Yeso hikne ut-mor wa zu un, <<Uso-u ri ya'aste me faruk-du dom u-ru u-dak ne u-beet.

¹⁹ Remu iya, do'en no nomu net-tu u-dak ut-beet kose-tu rem-us ri, uka e dote shu'utu a-doru ri. No nomu e ut-yubusse m-bu e shu'ut u-me faruk-du Uso-u ri, udu ri ne, Wa'-u wa, tumsu udu Yar-u u-Ru ne.

²⁰ No is-u un e dor nom-u um zu no nom u-beet. Um o ur-kot u no ne koyan da m-te ma-du u-da.>>

Pama-u a-Tomu Yeso

Yeso muug u dom u-ru

¹ Tiyaporus, u ran-u ri ur-takun um pangun bo u remu nom-tu Yeso tak-ne ut-nom ut-kose ne,

² m-te ho-du wa duse u-dom u-ru. Kanda na kub-ut wa m-da u-ru, da-u wa taase nom-du ut-him dugu Yar-u u-hen udu net-tu wa dage uka a-tomu wa ne.

³ Da Yeso yune dugu m-mar, wa koske hi-ur wa udu a-doru wane uzu wa o ur-fat. Ut-Ho ut-shik ut-yur wa o nomu ut-net rem-su Faruk-du u-Ru.

⁴ Da-u wa ooge u-re u un ne, wa zu un, <<A no yagu Urusharima da. No e' estedu us-rem su uso u ri nome uka um wartu no,

⁵ Yohanna nonge ut-net ut-yubusse m-bu, za m-tumb na do'e nomu no ut-yubusse u Yar-u u-Ru.>>

Mu-ur Yeso u dom u-ru

⁶ A-tomu Yeso morog ur-be ur-gan e nomu wa ur-shut, <<¿Wa-ko-uyan, yan da-o bo do'e muutun Isra-ne ur-faruk u kom-ut e, e hure dugu faruk-tu Roma-ne?>>

⁷ Yeso zu un, <<Nap-mu u-da u ho-tu u-gos ne u-zwuun ne, sese su no se da, uka Uso u este u beb-ur wa.>>

⁸ No do'e kwum-du ur-beb da-u Yar-u u-Ru heene u dom-u no. No do'e ut-shu'ut a-warru rem-us ri u Urusharima m-ha u dak-u Yahudiya ne, u dak-u Samariya-ne, m-te ma-du u-dak.

⁹ Da-u wa taase zu iya, na kub wun m-da u dom u-ru u-me ur-kuut. Un o tek-u ut-gwat har u enk un m-hyan.

¹⁰ Un o tek-u sak-du is u aruk-ur ro u dom u-ru, kuna net-ne yur rwuutun m-wa u cwu-ut pus-to ne e o ees u kenu un.

¹¹ Kuna e zute, <<No campa-ne Gariri, ¿remu u-yan o no otte ees u ana u gwat-du dom u-ru? Yeso wu na kabe m-da u dom u-ru, wa de ut-muun uka no hyente da-ur ro u dom u-ru.>>

Na dak Matiyas u og-ur

Yahuda Iskariyoti

¹² A-Tomu Yeso barum u Urusharima dugu Ror-du Te-su Zetun, ror-du o dapus Urusharima ra-mu be-ur re o uka ha-mu u-kirometa u-gan.

¹³ Da-u e cwaye u-me u-bo, e duus u kur-u dom u be-du e otte roog. I o ukun, Biturus, u Yohanna, u Yakubu, u Andarawus, u Firibi, u Tomas, u Bataromi, u Matiyu, u Yakubu (wa'-u Arupayes), u Simon (wu na zuye wa shub-du u-dak), tumsu u Yahudas ne (wa'-u Yakubu).

¹⁴ Un beet un same ut-hi us-toog u nom u-gan, ur-koto ut-neta ne u Meri ne ino-u Yeso, u huno-ut ro ne.

¹⁵ U ho-ut to na o morog-du a-dor-ne net-tu teeg ut-shik ut-shishin [120]. Biturus yune ur-ees,

¹⁶ wa zu, <<Or-ut ri ne, nomu na pane o shuug u rem-su u-Ru su Yar u-Ru ware m-tumb ne u nu-u Dawuda u remu Yahudas, wu kose uka na dote masu Yeso.>>

¹⁷ Wa ogu tek-u me in, tumsu wa otte ur-og u tek-u me in.

¹⁸ U top-u u shik-u pama-us yo-se Yahudas o wa ote ur-be, kuna wa heetun m-gwakka ur-hi, men-tu yo'ok, yaag-u men rwuun u-do.

¹⁹ Kowan ɥ Urusharima hok nomɥ nome, har na tege be-ur re ɥr-dim,
<<Akardama>> wato ɥ rem-ur un na zu, <<Be-du m-Hyɥ.>>

²⁰ Biturus zu, <<Na panug ɥ Sep-tu ɥt-Vam ɥzu,

<< <Yage be-du ɥr-shu'ut rɔ

ɥ shu'ut ɥr-kanda,

Ana yage wakun

ɥ shu'ut ukun da.>*

Tumsu,

<Yage wakun ɥ kab og-ur rɔ.>†

²¹ Remu iya in dagun wakun ɥ tek-u net-ut tun-to, wu o ɥr-kot ɥ in ne ko-uyan
da, ɥ da-ɥ Wa-ko-uyan Yeso ooge ɥr-nok ɥ in ne.

²² Netu wa shu'ut wu hyane da-ɥ Yohanna nomɥ Yeso ɥt-yubusse m-bu m-ha
da-ɥ Ru-ɥ kabe Yeso m-da ɥ dom u-ru. Tumsu wa shu'ut wu o ɥr-kot ɥ in ne
da-ɥ mar-m Yeso ɥ yune-ur wa ne dugu m-mar.>>

²³ Un haatun net-ne yur: Yusuhu wu na foge Barsaba (tumsu na zu wa
Justus), ɥ Matiyas ne.

²⁴ A-doru Yeso nom us-toog ɥzu, <<Wa-ko-uyan bo nak jab-ɥ kowan. Kosu
it wu bo dage ɥ tek-u net-ne yur-ɥ ine,

²⁵ wa kab pama-ɥ Wa-tom-ɥ Yeso ɥ Yahudas yage wa do'e ɥ be-du wa
dage.>>

²⁶ Se e gun u-gwembi ɥ tek-u me un, Matiyas re, wa shu'ut wa-tom-ɥ tek-u
me a-Tomu Yeso op u-gan.

2

Haan-du Yar-u u-Ru

¹ Da-ɥ ho-du Pentikos tene, a-dor o beet ur-be ɥr-gan.

² Za m-nap na hog dum-du mya-mu ɥr-beb ɥ-dom u-ru mo shi kur-ɥ un
otte ɥ-me.

³ Kuna un hyente ɥt-net ɥt-beet tu o ukun ɥ okon nom-o ne uka rem-tu u-ra
hi-ur kowan.

⁴ Un beet un shuug u-Yar u-Ru ne un hu us-rem ɥ tokon rem-to ne ɥt-go
ɥt-go, uka Yar u-Ru yute un beb-du ɥt-nom.

⁵ U da-u o eken oro ukun a-doru fun-yu Yahuda-ne i o ɥr-shu'ut ɥ
Urusharima e haagun dugu be-tu m-ra tu dak-u o.

⁶ Da-ɥ e hoge ɥt-net us-rem ɥ tokon rem-to, se morog-du ɥt-net karug, e hu
murimmo, remu zu un hok a-dor o us-rem ɥ rem-du dak-u e.

⁷ Un hu murimmo sok, un o ɥt-zu, <<?Net-ut tunto a net-tu Gariri to da?

⁸ ?Rene o nomte it o hog-du un us-rem ɥ rem-ur it?

⁹ It hen net-tu:

Dak-ɥ Fartiya to, ɥ

Dak-ɥ Madiya ne, ɥ

Dak-ɥ Erama ne,

Tumsu ɥ

Dak-ɥ Mesofotamiya ne, ɥ

Dak-ɥ Yahudiya, ɥ

Dak-ɥ Kafadokiya ne, ɥ

Dak-ɥ Fantus ne, ɥ

Dak-ɥ Asiya-ne, ɥ

¹⁰ Dak-ɥ Firijiya-ne, ɥ

Dak-ɥ Famfiriya-ne, tumsu ɥ

* 1:20 Gwat tumsu: SepV 69:25. † 1:20 Gwat tumsu: SepV 109:8.

Dak-ɥ Masar ne, ɥ
 Dak-ɥ Ribiya ne dapus bo-ɥ Sayirin, ɥ
 Net-tu dak-ɥ Roma-ne i haane ut-riig
 11 i na mate Yahuda-ne ɥ i-za-yahuda-ne da i byur-ne e dor fun-u it.
 Eken ɥ tek-ɥ me it net-tu dak-ɥ Kiritiya to,
 ɥ dak-ɥ Raraba ne.

It o hog-du un us-rem ɥ rem-ur it, it o hog-du un ɥ warru nom-tu m-shin tu
 Ru-ɥ nome ɥ rem-ur it!>>

12 Nom-ɥ ho un ɥ murimmo, un o shut-du hi-ut un uzu, <<ɥ Yan-o inya?>>

13 Eken nomu un rem-su us-jurum uzu, <<Bu-mu ke mo un swaye.>>

Kose-tu Biturus nome ɥ ho-du Pentikos

14 Biturus yune ur-ees ur-kot ɥ a-Tomu Yeso ne op u-gan, wa jakus u-cwar
 wa zu, <<Or-ut ri Yahuda-ne beet i o ur-yu ɥ Urusharima, hogon, tumsu eren
 ut-to no hog nom-ɥ um de waru no.

15 Net-ut tun-to swaag ke' da, uka no otte m-hyan, wundu omõn uro ne.

16 Nom-ɥ wa-warru rem-su u-Ru Jower ware o uzu,

17 << <Ru-ɥ zu: ɥ ho-tu ur-vaste,
 um de toknu Yar-u ri udu ut-net.

Yaag-ɥ no campa-ne
 ɥ yaagu neta-ne do'e
 nom-du but-tu rem-us ri,
 Yaagu beb-ne de
 nom-du u-hyan,
 Nengen-tu de nom-du us-bo'.

18 Ut-nip ɥ da-ɥ o,
 um de haatun Yar-u ri
 udu tok-ne ri campa-ne ɥ neta-ne,
 E do'e nom-du
 but-tu um waru e.

19 Um de kosu nom-tu
 m-shin ɥ dom-ɥ u-ru,
 ɥ nom-tu m-shin ne u-dak,
 wato m-hyu, u-ra ne,
 ɥ ut-fu'ut ne tu rim-to.

20 Um de muut ur-ho u-cwum,
 pyaat-yu de ut-shu'ut uka m-hyu,
 kanda ho-du Yawe de haan,
 ho-ur yat-de du m-sek.

21 ɥ da-ɥ o wu nome us-toog
 ɥ dim-ur Yawe wa do'e

kwum-du u-ukur>*

22 <<Or-ut ri Isra-ne, hogon rem-us sin-se: Yeso wa-Nazara wa Ru-ɥ yase
 tumsu wa ees. Ru-ɥ koske tun-to ut-beet remu nom-tu m-shin tu nome, us-
 nap ne su wa nome u-me Yeso ɥ tek-ɥ me no, uka no nupte ur-zwar ne.

23 Iya o Ru-ɥ zongte wa ya'aste wa udu no, tumsu ɥ nap-du u-Ru de, no turte
 wa u-kan, no ho wa ɥ sege-du net-ut yo-to ne.

24 Wa swaag ur-kob sok da-ɥ wa mare, sedi Ru-ɥ ukur wun dugu beb-du m-
 mar, tumsu wa yuns wun dugu marimari-ne, remu zu za ut-nome ɥ mar-mu
 ship wun da.

25 Faruk Dawuda nomug us-rem ɥ wun uzu,

* 2:21 Gwat tumsu: Jowe 2:28-32.

<< <Ŭm nak Yawe o ŭr-kot
 ŭ me ne ko mune,
 wa o ŭ daps kom ŭt-cwa ri,
 ŭm za hog-du ŭ-gyer da.

26 Remu iya jab-u ri o ŭr-so,
 rem-ur ri o fu-du
 ŭt-sep tu ŭr-so,
 war-u ri ŭt-shu'ut
 ŭ tek-ŭ wadu jab.

27 Remu zu wa za yagu
 fat-ur ri ŭ-me u-sag da.
 Ko wa yage Wa-u-hen wa zum da.

28 Bo kosku me fun-yu
 de huutu me udu ŭr-fat.
 Bo de wadu me ŭr-so remu zu,
 bo o ŭr-kot ŭ me ne.> >>†

29 <<Or-ut ri Isra-ne, me keru nomu no ŭs-rem za u-sakna ŭ mottu ŭso-ŭ
 ŭso-ut in Dawuda. Dawuda marug, na dok wa, sag-u wa o udu in har ŭ da-o.

30 Wun wa-warru rem-su u-Ru wa, tumsu wa nak uzu Ru-ŭ este ŭs-rem
 ŭs-tond ne, uzu wa de wadu wakun ŭr-faruk dugu ko-ur ro, ŭka wa wote
 Dawuda ŭr-faruk.

31 Dawuda hyangun iya, se wa nom ŭs-rem ŭ mottu yune-ur Yeso Kiristi‡
 dugu m-mar, uzu wa za yagu wun ŭ me u-sag da, tumsu war-u ro za ŭt-zum
 da.

32 Ru-ŭ yunuste Yeso dugu m-mar, it beet a-doru wa kowan hyanug tumsu
 it o ŭt-war.

33 <<Ru-ŭ yaag Yeso m-sek ŭ kom ŭt-cwa u-Ru, tumsu wa kabug Yar-u u-Ru
 dugu-du ŭ-Uso, ŭka wa este ŭs-rem. Ŭ da-o hen, wa haatun Yar-u o ŭ dom-ŭ
 in jab gan. Wa haatun nomu no hyane tumsu no hog.

34 Dawuda tamug da-du u-ru da, sedi wa zuug,

<< <Yawe zuug Wa-ko-uyan ŭ ri:
 <<Shu'ute ŭ kom-ŭ ŭt-cwa ri

35 Ŭm te da ŭm de wa-du
 huub-ut yo-to ro

u ta-ŭ ŭs-na ro.>> §

36 <<Ŭ remu iya yage net-tu Isra-ne beet e nap sin-se, Yeso u-ya yu no tare
 u-kan Ru-ŭ mutte wa Wa-ko-uyan tumsu Kiristi.>>

37 Da-ŭ net-tu hoge iya, nom-u o do un jab sok, se un zu Biturus ŭ a-Tomu
 Yeso ne i o ŭkun, <<Or-ut it, ŭyan-o it de ŭt-nom?>>

38 Biturus zu, <<Yagun ŭt-ba'as na nomu no ŭt-yubusse m-bu, ŭ dim-ur
 Yeso Kiristi remu has-du ŭt-ba'as. Tumsu no ŭt-kwum nya-ŭ Yar-u u-Ru
 dugu-du u-Ru.

39 Estedu ŭs-rem remu no o, ŭ yaagu no ne beet, ŭ eken ne i za-Yahuda-ne
 da, i Ru-ŭ in Wa-ko-uyan bane ŭ hi-ur wa.>>

40 Biturus re shu ŭ nomu un ŭt-but u-tat, tumsu wa nomu un ŭt-him uzu,
 <<Konon u-Ru taas wa nya no ŭr-kob da-ŭ wa haane ŭ yadu a nom-du nom-ut
 yo-to ne ŭr-kob i gugme Yeso.>>

41 Net-tu kabe but-tu Biturus nome na nongu e ŭt-yubusse m-bu. Ŭ ho-ur re
 net-tu swurne ŭ-me a-doru Yeso ŭ remu but-ut to teeg net-ne ŭt-zongu ŭt-tut
 [3,000].

† 2:28 Gwat tumsu: SepV 16:8-11. ‡ 2:31 Wu Ru-ŭ dage. § 2:35 Gwat tumsu: SepV 110:1.

Uka yu-du a-dor ɔtte

⁴² Ʋn muut jab-us Ʋn Ʋr-be Ʋr-gan Ʋ kɔse-tu a-Tomu Yeso ɔtte tumsu Ʋ same-du Ʋt-hi ne. Ʋn re shu Ʋ re-du nom Ʋt-re Ʋr-pas Ʋ Wa-ko-uyan tumsu Ʋs-toog ne.

⁴³ Net-tu o Ʋ Urusharima e hu shup-du Ʋt-nu remu nom-tu m-shin tu a-Tomu Yeso ne o Ʋt-nom Ʋt-go Ʋt-go.

⁴⁴ I kabe rem-us se, e same hi-Ʋt Ʋn ne tumsu ko-uyan da Ʋn morog Ʋr-be Ʋr-gan. Tumsu Ʋn mot nom-tu Ʋn ɔtte u-beet Ʋr-kot.

⁴⁵ Ʋn hɔb nom-tu Ʋn ɔtte na ye kowan uka wa ɔtte Ʋssa.

⁴⁶ Ko mune Ʋn hu m-ha Ʋ be-du Ʋr-shu'ut du Wa-ko-uyan. Ʋn re nom Ʋt-re Ʋ baksun Ʋn war-Ʋ Yeso Ʋ hyu-m wa ne Ʋr-kot Ʋ bu-Ʋt Ʋn. Ʋn o u-re u-swa ne Ʋ tek-Ʋ Ʋr-so jab gan.

⁴⁷ Uka Ʋn zongte Ʋt-nom, Ʋn o vam-tu Wa-ko-uyan. Ʋn ɔtte pong-Ʋr pus-de Ʋdu kowan Ʋ me Urusharima, da-Ʋ nom-Ʋt to o Ʋt-nom, Ru-Ʋ o swurun Ʋn net-tu o cwan-tu u-Ʋkur dugu baas-Ʋt Ʋn.

3

Ryam kwung m-yar

¹ Dekun ho-de Biturus e Yohanna e o ha-mu be-du Ʋr-shu'ut du Wa-ko-uyan Ʋ da-Ʋ Ʋs-toog, Ʋs-kwam Ʋs-tut su u-ho.

² Ʋ is-yu na foge Is-u So-ya, wakun net-wa oro ryam dugu da-Ʋ na mate wa. Ko mune na hatun wa Ʋ Is-yu be-du Ʋr-shu'ut du Wa-ko-uyan, remu wa nom-Ʋt Ʋs-kon su shik Ʋdu i o Ʋr-cwa Ʋ me.

³ Da-Ʋ wa hyane Biturus e Yohanna Ʋ mottu cwa-du kat-du be-du Ʋr-shu'ut du Wa-ko-uyan, se wa kon Ʋn shik.

⁴ Biturus e Yohanna hu gwat-du wun, Biturus zu, <<Gwat it!>>

⁵ Se jab-Ʋ ryam mu Ʋdu Ʋn, wa o m-hyan Ʋzu e ya wun okon.

⁶ Biturus zu, <<Ʋm zatte shik da, sedi nom Ʋm ɔtte o Ʋm de yadu bo. Ʋ tek-Ʋ dim-Ʋr Yeso Kiristi wa-Nazara, yune bo nom m-ha!>>

⁷ Se Biturus ship kom Ʋs-cwa ro, wa yuns wun. Za rem na-su yune m-kim Ʋ is-tu Ʋs-na ro ne se nom Ʋr-beb.

⁸ Wa tu mak wa yune Ʋr-ees, wa heese m-ha. Wa dor Biturus ne m-cwa Ʋ me kat-du be-du Ʋr-shu'ut du Wa-ko-uyan, wa o m-ha Ʋs-mak ne, wa o vam-du u-Ru.

⁹ Ʋt-net Ʋt-beet e hyen wun wa o m-ha, Ʋ vam-tu u-Ru ne.

¹⁰ Net-tu nup Ʋzu wuna shu'ute Ʋ Is-u So-ya yu be-du Ʋr-shu'ut du Wa-ko-uyan Ʋs-kon. E hu murimmo remu nom-Ʋ nome Ʋ wun.

¹¹ Da-Ʋ rya-mu wa ooge m-shup Ʋ Biturus ne e Yohanna, net-tu kusmun m-som e haan Ʋ dekan be-de du na zuye Ʋ pyu-Ʋ Suremanu e o murimmo.

¹² Da-Ʋ Biturus hyane iya, se wa nomu net-ne Ʋs-rem wa zu, <<No Isra-ne remu yan-o no ɔtte Ʋ murimmo? remu yan-o no ɔtte madi-Ʋr ite se bo zu beb-du hi-du war it de, ko na zu wadu jab-Ʋ it de Ʋ dor u-Ru de wute campa-Ʋ inya m-ha?>>

¹³ Ru-Ʋ Ibrahi, Ʋ Ishaku, Ʋ Yakubu, Ru-Ʋ Ʋso-tu Ʋso-Ʋt in, wa ye' Yeso m-sek. Wuna hen tu-shu no yaase, tumsu no gugum wa Ʋ kenu Biratus, ko ba shu'ute Biratus cwanug wa rest wa.

¹⁴ Sedi no gugum Wa-u-Hen, wa jab-Ʋ so-o, no kon na yage wa ho-du Ʋt-net,

¹⁵ No ho wu de keru yadu net fat-du za Ʋr-ma. Tumsu Ru-Ʋ yuns wun dugu m-mar, in hyanug wun da-Ʋ wa yune dugu marimari-ne, tumsu it o waru no sin-se.

¹⁶ Ȳ remu yadu jab m-shin ne mu Yeso, net unwa no hyane tumsu no nup o wa kumte m-yar. Remu zu it yaag ut-nip u Yeso o wa'e net unwa otte m-yar. No beet hen no hyanug.

¹⁷ <<Ȳ da-o or-ut ri, um nak nomu no nomu Yeso u tu-shu no ne, no nomug u remu zu no nak uzu wuna o Kiristi da.

¹⁸ Sedi u remu iya o Ru-u shuuste nom-u wa ware u nu-tu a-warru rem-su u-Ru uzu, Ru-u de tomnu Kiristi u remu wa ukurte net-ut wa, tumsu wa de swadu ur-kob.

¹⁹ Remu iya yagun ut-ba'as, no byurun udu u-Ru, remu wa jaaste ba'as-ut no.

²⁰ A no nome iya, Wa-Ko-uyan de mutu jab-us no u pose, Wa de tomnu Kiristi udu no tun dugu ur-takun, wato Yeso.

²¹ Nip-to Yeso wa shu'ute u dom u-ru, har da-u wa de mutu ko-uyan u po-o, uka Ru-u zutte dugu ur-takun u nu-tu a-warru rem-su u-Ru ne i u-hen.

²² Mosa zuug, <Yawe Ru-u no de tomtun no wakun wa-warru rem-su u-Ru u tek-u me no, uka na tomtu me. Kumge hen no hog nom-u wa de waru no.

²³ Ut-shu'ut hen wu gugme hog-du wa-warru rem-su u-Ru wa, na de rutu wa tek-u me ut-net.*

²⁴ Iya o hen tek-u a-warru rem-su u-Ru ne beet i nome us-rem, dugu da-u Samaira u haan u i haane u-dim, e nong us-rem u remu ho-ut tun-to.

²⁵ Rem-su u-Ru su a-warru rem-su u-Ru ne nome, remu no o na nomte, tumsu no de re-du estedu us-rem su Ru-u nome u uso-tu uso-ut in ne, u wa zutte Ibrahi, <Ȳ me ko-ur ro de rem-tu dak-u uno u-beet de kwum-du kom-u u-Ru.>†

²⁶ Da-u Ru-u yunse tok-u wa, wa tom wa ur-takun m-ha du no u wa wa-u no kom-u so-o u wa muutu no u yage-du fun-us yo-se no.>>

4

Biturus u Yohanna u Morog-du ut-Nengen ne

¹ A-toog u yu-shu a e'-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ne u Saduki-ne e haan udu Biturus u Yohanna da-u e ooge us-rem ut-net ne.

² E hog us-ryab remu zu a-Tomu Yeso o iis-u ut-net uzu, remu shin-m Yeso i mare e de ur-yune ur-fat uka Yeso yunte.

³ Un masté Biturus e Yohanna, un tage e m-ha gas-du is remu zu rim-mu torog u da-u o.

⁴ Tumsu ut-net u-tat e hog rem-su Biturus ne ware e kub tumsu net-tu kabe e teeg campa-ne ut-zongu ut-tan [5,000].

⁵ Da-u is gase, a-shu ne, ut-nengen ne, u a-kose-tu u-bor ne, e morog u Urusharima.

⁶ Anas yu yat-ya a-toog, wa o ukun, u Kayafa, u Yohanna, u Arekzanda, u tokon net-to ne tu o bu-u yu yat-ya a-toog-ne.

⁷ Un wu na haatun Biturus e Yohanna. Un nomu un ur-shut uzu, <<ȲBeb-ur wande tumsu dim-ur wande no otte nom-du nom-ut tun-to?>>

⁸ Yar-u u-Ru dor-ut Biturus, wa zu un, <<No a-shu ut-net ne, u nengen-tu Isra-ne,

⁹ Ȳu ya-o no o ur-shut remu sege-du rya-mu wa kume? ȲTumsu no ut-sa na nap wu ya' wun m-yar?

* 3:23 Gwat tumsu: Taku 22:18; 26:4. † 3:25 Gwat tumsu: Taku 22:18; 26:4.

¹⁰ It ŭt-sa nŭ beet ŭ net-tŭ Isra-ne ŭt-beet nŭ nap ŭzŭ, ŭ tēk-ŭ dim-ŭr Yesŭ Kiristi wa-Nazara. Wŭ nŭ tare ŭ-kan, Ru-ŭ yŭns wa dŭgŭ m-mar. Yesŭ yaag wŭn m-yar ŭ da-ŭ hen nŭ hyanug sē.

¹¹ Yesŭ wa na nomtē ŭs-rem ŭ-mē rem-sŭ ŭ-Ru ŭzŭ,
 << <Ta'ar-dŭ ŭr-tak dŭ ŭ-ma
 dŭ a ŭ-ma nē gugmē,
 dē shŭ'ŭtē ta'ar-dŭ
 zegē ŭr-zwar.>

¹² Ru-ŭ tŭmgŭn in net gan kyak wŭ dē ŭkrŭ in dŭgŭ ba'as-ŭt in, tŭmsŭ dim-dŭ zaar ŭ-mē dak-ŭ ŭnŭ dŭ kŭrē kwŭm-dŭ ŭ-ŭkur da sē dim-ŭr Yesŭ.>>

¹³ Tŭ-shŭ hŭ murimmŭ remŭ hyan-dŭ bēb-dŭ jab-ŭ Biturus ē Yohanna. Ē haan ē nŭp ŭzŭ Biturus ŭ Yohanna ē za tēk-ŭ net-ŭt yat-tŭ da tŭmsŭ ē nŭng m-karŭntē da. Dŭgŭ da-ŭ ŭ ŭn nŭp ŭzŭ ŭn ŭŭg ŭr-kot ŭ Yesŭ nē.

¹⁴ Da-ŭ tŭ-shŭ hyanē wŭ kumē m-yar ŭ ees ŭdŭ Biturus ŭ Yohanna nē, ē kerge zŭ-dŭ ŭkŭn da.

¹⁵ Ē nom ŭ-shaura ŭ tēk-ŭ mē ŭn ŭzŭ, Biturus nē ŭ Yohanna ē yagē Mŭrog-dŭ ŭt-Nengen.

¹⁶ Ē zŭ, <<ŶYan-ŭ in dŭ'e ŭt-nŭm ŭ net-ŭt tun-tŭ nē? Remŭ zŭ kowan ŭ Urusharima nak ŭzŭ net-tŭ hyanug nŭm-tŭ m-shin ŭdŭ net-ŭt tun-tŭ, fŭn zaar ŭ na dŭtē ŭt-zŭ, <Bisē da.>

¹⁷ Sedi it ŭ gŭyer-ŭ rem-ŭs sin-sē cwa ko hēnē, sē na nak ŭn ŭt-tŭ, a ŭn nomŭ wakŭn ŭs-rem da, ko ŭn nom ŭt-kosē ŭ dim-ŭr Yesŭ da.>>

¹⁸ Sē ŭn fagŭn a-Tŭm nē, ŭn nŭk ŭn ŭt-tŭ ŭzŭ, a ŭn warŭ wakŭn ŭs-rem, ko ŭn nom ŭt-kosē ŭ dim-ŭr Yesŭ da.

¹⁹ Biturus ē Yohanna shŭs ē zŭ ŭn, <<ŶNŭ ŭ m-hyan ŭzŭ Ru-ŭ ŭt-sa it hog rem-ŭs nŭ m-zeg sŭ wa?

²⁰ Remŭ zŭ it, it za kerŭ hŭ-dŭ ŭs-ram ŭ warŭ nŭm-ŭ it hogē tŭmsŭ it hyen da.>>

²¹ Tŭ-shŭ ŭt-nengen sur m-nak ŭn ŭt-tŭ sok, da tase ŭn rest ŭn. Ŭn taag ŭka ŭn dŭtē yadŭ ŭn ŭr-kŭb, remŭ zŭ ŭt-net ŭt-beet tŭ ŭ nomŭ ŭ-Ru m-sek remŭ nomŭ ŭ nome.

²² Net-ŭ wa wŭ kumē m-yar mŭ m-shin wa zek ŭs-hak ŭt-shik ŭt-yŭr [40].

²³ Da-ŭ na restē Biturus ē Yohanna, sē ē dŭ'e ŭdŭ ŭr-ŭt ŭn, ŭn warŭ ŭn nom-ŭ i-yatē a-Toog ŭ ŭt-nengen nē warŭ ŭn.

²⁴ Ŭn hen da-ŭ ŭn hogē iya, ŭn jakŭs cwar-ŭs ŭn ŭdŭ ŭ-Ru jab gan ŭn zŭ, <<Wa Ko-uyan, Wŭ nomē dŭm ŭ-rŭ ŭ-dak nē, m-sa nē, ŭ nom-tŭ ŭ mē tŭ.

²⁵ Bŭ nomŭg ŭs-rem m-tumb nē ŭ bēb-dŭ Yar-ŭ ŭ-Ru tŭmsŭ remŭ tŭk-ŭ ro, wato wŭ matē ŭso-ŭ it Dawuda:

<< <ŶRemŭ yan-ŭ

i za-yahuda-nē da

nomtē ŭs-ryab?

ŶRemŭ yan-ŭ tŭmsŭ net-tŭ

nomtē dorog-sŭ m-zan?

²⁶ Farkina-nē i ŭ-dak

yŭnē ē zŭng m-gag,

tŭmsŭ tŭ-shŭ ŭt-net

samē ŭr-hi ŭ ŭn nē,

ŭn ŭ yŭr yŭ-dē ŭ Yawe,

ŭ Kiristi nē wŭ Ru-ŭ dage

wa-ŭ-ŭkur in.>*

* 4:26 Gwat tŭmsŭ: SepV 2:1-2.

²⁷ Remu ɥzɥ nɪp-to, Here Antipas ɥ Biratus samge ɥt-hi ɥ-me bɔ-u unɔ ɥ i za-yahuda-ne da ɥ net-tu Isra-ne. Un nɔŋ zongusse remu un ho-ɥt Yeso, wu bɔ dage u wa shu'ut tok-u u-hen rɔ.

²⁸ Remu zu bɔ o m-shin ne, net-ut to nomug nomu bɔ zu e nom. Nomu bɔ zonge ɥt-nom m-tumb ne o de ɥt-shu'ut.

²⁹ Wa-ko-uyan, hog uka un otte rem-su mot-tu yadu it ur-kɔb. Ya tok-ne ro beb-du jab du warru rem-us rɔ za u-gyer.

³⁰ Nabne kom-u rɔ bɔ hatun m-yar ɥ nom-tu wadu net ɥ murimmo ɥ nom-tu m-shin ne, ɥ remu dim-du tok-u ro Yeso, Wa-u-Hen.>>

³¹ Da-u e nome ɥs-toog, be-du e morogte rumus. Se Yar-u u-Ru dor-ut un beet ɥ, un hu warru rem-su u-Ru za u-gyer.

³² Morog-du a-dor e o jab gan, wakun zaar wu de ɥt-zu, <<Nom-u ri ya>> da, sedi un mot nom-u un otte.

³³ Ur-beb ne sok, a-Tomu Yeso wur uka yune-du Wa-ko-uyan Yeso dugu marimari-ne. Kowan ɥ tek-u me un kum kom-u u-Ru,

³⁴ Tumsu wakun zaar wu tage ɥ okon nom-o ɥ tek-u me un da. Eken a-dor-ne i otte ɥt-tak kɔ ɥt-bu, okon da-o e bub tokon nom-to. Tumsu e hatun shik-u nom-tu e babe.

³⁵ Un haatun shik u-shu a-Tomu Yeso ne, na ye' kowan uka wa otte ɥssa.

³⁶ Wakun oro wuna zuye Yusuhu, wu a-Tomu Yeso te'e ur-dim Baraba (wato, Wa'-u wa shiriktin-mu jab). Wa o ɥ tek-u me ko-ur Rewi ne, tumsu wa hagun dugu Gas-u Sayifurus.†

³⁷ Baraba bub okon tak-o ɥ wa, wa haatun shik-u kenɥ a-Tomu Yeso.

5

Hananiya ɥ Safiratu

¹ Tumsu wakun net wa wuna zuye Hananiya ɥ neta wane Safiratu, wa bub okon tak-o ɥ wa otte.

² U nap-du neta-ne, wa yase u-ɥk ɥ me shik tak-u un babe, wa hatun u-ɥk ɥ kenɥ a-Tomu Yeso.

³ Kuna Biturus zutte, <<Hananiya, re-o bɔ yakte faruk-u nom ɥs-te zeg-ut beb-du jab-u rɔ, bɔ nomu Yar-u u-Ru ɥs-bi. Bɔ yaske eken shike ɥ-me shik-u tak-u bɔ babe. Bɔ nomug uka ɥzɥ bɔ hattun it shik beet.

⁴ Kanda bɔ babu ro o, ko ba bɔ babe, bɔ keru nom-du nomu bɔ cwanɥ ɥ shik-u e. ¿Remu yan-o bɔ wute sin-se dorogse ɥ jab-u ro? Net wa bɔ nome ɥs-bi da, Ru-o bɔ nome.>>

⁵ Da-u Hananiya hoge iya, se wa he'e u-dak wa murus. Net-tu hoge ɥt-beet hen, gyer-u u-tat ship e.

⁶ Ya'agu beb-ne haan e hopos wun u-kus, e kub wun m-rwu, e dok wun.

⁷ Da sure m-wa'as uka ɥs-kwam ɥs-tut, neta Hananiya cwan, wa nak nomu na nome da.

⁸ Biturus zu wun, <<¿Waru me, taas-du shik-de anɥ i no bubte u-tak?>>

Wa zu, <<U, tase ukun iya.>>

⁹ Biturus zu wun, <<¿Remu yan-o no gugte u-nu no reg-ut Yar-u Wa-ko-uyan? Gwat ba-tu ɥs-na i jwake campa rɔ. E o hen ɥ is, e do'e ɥ kab-du bɔ e ruut.>>

¹⁰ Za rem wa he'e u-dak, wa murus. Da-u ya'agu beb-ne cwanɥ, e bit wa marug, e kub wun, e ruut, e dok wun ɥ dapus campa ro.

¹¹ Gyer-u ship a-doru Yeso ne beet, ɥ net-ne ɥt-beet tu hoge rem-ɥs sin-se.

A-Tom nomug nom-tu m-shin

† 4:36 Sayifurus dak-u o m-gan m-sa.

12 A-Tomʉ Yeso nomog nom-tʉ m-shin u-tát ʉ me ʉt-net. Tumsʉ a-dor-ne beet morog ʉr-be ʉr-gan ʉka e vette ʉ pyʉ Suremanu, ʉ-me be-dʉ ʉr-shu'ʉt dʉ Wa-ko-uyan.

13 ʉ tek-ʉ ʉt-net ʉt-beet i te m-kab Yeso da, e o hog-du gyer ʉr-cwa ʉdʉ a-dor, remʉ zʉ e nak ʉzʉ a e nome nom-ʉt yo-to Ru-ʉ de rwutun to m-zʉn tumsʉ wa ya' ʉn ʉr-kob. Ko ba shu'ʉte iya net-tʉ o yadʉ ʉn m-zeg.

14 Ko ba shu'ʉte iya, a-dor-ne hʉ m-swʉr u-tát ʉdʉ Wa-ko-uyan campa-ne ʉ neta-ne.

15 Nom-tʉ a-Tom o ʉt-nom, wa'ag ʉt-net ʉ rwutun a-kob-du m-yar ne ʉ dom ʉs-fun, na o rustʉ e dom ʉt-yun ʉt-wundi ne ʉka ʉtte a Biturus o aruk wa tam ʉn ko ryun-u wa o tame eken e kum m-yar.

16 ʉt-Net u-tát e hʉ morog dugu bo-tʉ o dapʉs Urusharima, e o hatun a-kob-du m-yar ne, ʉ i nom ʉs-te o yadʉ ʉr-kob ne, e beet e kum m-yar.

17 Se yʉ yat-ya a-toog ʉ morog-du net-tʉ Saduki-ne i o ʉr-kot ʉ wun ne, e nom ʉr-shub u-tát remʉ zʉ net-tʉ o kab-du nomʉ a-Tomʉ Yeso o ʉt-war.

18 ʉn maas a-Tomʉ Yeso ʉn tage e, ʉ bu-ʉ m-tok ʉ net-ne beet.

19 ʉ tek-ʉ m-gyup Wa-tom-ʉ Wa-ko-uyan rwun wa upus u-is ʉ kur-ʉ m-tok. Wa rwutun ʉn, wa zʉ,

20 <<De'en ʉ be-dʉ ʉr-shu'ʉt dʉ Wa-ko-uyan nʉ warʉ net-ne rem-su ʉr-fat ʉ sin-se.>>

21 Da-ʉ ʉn hoge iya, ʉn yune ʉn to ʉ me be-dʉ ʉr-shu'ʉt dʉ Wa-ko-uyan ʉr-wun ʉr-wun, ʉn hʉ ʉt-kose.

Da-ʉ yʉ yat-ya a-toog ʉ net-tʉ o ʉr-kot ʉ wun ne morge, e fog Morog-du ʉt-Nengen, ʉ tʉ-shu ne tʉ Isra-ne, e tom na hatun a-Tomʉ Yeso i na wa'e bu-ʉ m-tok.

22 Da-ʉ a-ʉr-e' teye bu-ʉ m-tok, e hyanug a-tomʉ Yeso u-me da. E muun e warʉ ʉn, ʉzʉ,

23 <<It byuk-ʉt bu-ʉ m-tok u-gori gori, tumsʉ a ʉr-e' e o is u-bu ʉr-e', sedi da-ʉ it gwate it hyanug wakun ʉ-me da.>>

24 Da-ʉ yʉ-shu ʉ got-tʉ be-dʉ ʉr-shu'ʉt dʉ Wa-ko-uyan ʉ yʉ-Yat-ya a-toog-ne hoge iya, nom-ʉ ho ʉn ʉ murimmʉ sok, e o ʉs-dorog ʉzʉ yan-o de ʉt-nom ʉ-shu.

25 Wakun haan wa zʉ ʉn, <<Hogon, net-ʉt to tʉ nʉ wa'e ʉ bu-ʉ m-tok, e ʉ-me be-dʉ ʉr-shu'ʉt dʉ Wa-ko-uyan ʉ da-o, e o nomʉ net-ne ʉt-kose!>>

26 Yʉ-shu a-gwat-du Bu-ʉ u-Ru yune e maas a-Tomʉ Yeso, sedi za okon gwuz-o, remʉ zʉ ʉn o u-gyer taas ʉ net-tʉ bong ʉn ʉt-ta'ar.

27 Da-ʉ ʉn hatun a-Tomʉ Yeso, ʉn egusse ʉn ʉ shu Morog-du ʉt-Nengen remʉ yʉ-Yat-ya a-toog ʉ nom-tʉ ʉn ʉr-shut.

28 Wa zʉ, <<It nak nʉ ʉt-to ʉzʉ a nʉ sur m-nom ʉt-kose ʉ tek-ʉ dim-ʉr Yeso da. Sedi nʉ reeg shu ʉt-kose, tumsʉ kowan ʉ Urusharima wa nak ʉ kose-ʉt nʉ ne, har nʉ ʉt-sa nʉ sakʉ it ra-ʉ net unwa ʉ hi-ʉr it.>>

29 Se Biturus u a-Tomʉ Yeso ne shʉs e zʉ, <<Ka ʉt-nom zarra zek ʉr-zwar it dor rem-su u-Ru m-zeg rem-su net-ne!

30 Nʉ ho wa tumsʉ nʉ tur wa ʉ-dom u-kan. Sedi Ru-ʉ ʉso-tʉ ʉso-ʉt in, wa yunse Yeso dugu marimari-ne.

31 Wʉna Ru-ʉ sekmyusse ʉ kom ʉs-cwa ro, wa shu'ʉt yʉ-Yat-ya tumsʉ Wa-ʉ-ʉkur. Wa nong iya remʉ wa upuste Isra-ne fun-yʉ yage-du ʉt-ba'as, tumsʉ na nomʉ ʉr-ho dʉ ba'as-ʉt ʉn.

32 It warʉ net-ne nom-ʉt tun-to tʉ it nape tʉ kume Yeso, tumsʉ Yar-ʉ u-Ru, ʉ Ru-ʉ tomtun it a dorru rem-ʉs wa, o koske ʉzʉ nom-ʉt to nip-to.>>

33 Da-ʉ tʉ-shu hoge iya, e hog ʉs-ryab sok, har e cwanug e ho a-Tomʉ Yeso.

³⁴ Se wakun wa Farisa-wa oro wuna zuye Gamariyer. Wa ooge wa kose-tu u-bor, tumsu net-tu ye wun m-zeg sok. Wa yune u-me Morog-du ut-Nengen wa zu, a-ur-e uzu e ruut net-ut tun-to u-do u-ro.

³⁵ Da-u un ruute a-Tomu Yeso u-do, se Gamariyer zu morog-du ut-net, <<Or-ut ri Isra-ne, gwatun nom-u no ut-sa no nomu net-ut tun-to.

³⁶ U hak-su dim, wakun rwugun na zu wa Tudas, wa kub hi-ur wa okon. Wa kwumug net-ne ut-kok ut-nas [400] i doru wa, sedi karma-ne hoog wa, tumsu na burgusse net-tu o ur-nok u wa ne. Un kerge hen nom-du nom-u un zonge ut-nom da.

³⁷ U okon da-o tumsu wakun wu na foge Yahudas, net-u Gariri wa. Da-u na ooge u ogor-tu ut-net, wa wa'ag net-tu dor wa, iya o kowa karma-ne hoog wa tumsu e burgusse net-ut wa.

³⁸ <<U da-o, um o waru no ruun u fun-yu net-ut to, no yagun un aruk. Abite uzu nom-u un o ut-nom u net o, o de ut-natusse.

³⁹ Abite uzu pama-u u-Ru o, no za keru hosu net-ut tun-to da. No ut-taas no bit hi-ur no m-gag u-Ru ne.>> Kuna hen Morog-du ut-Nengen kubte rem-us Gamariyer

⁴⁰ Un fagun a-Tomu Yeso u-me, un nomu un us-ryap. Tumsu un nuk un ut-to uzu a un sur m-nom ut-kose u dim-ur Yeso da. Se un rest a-Tom e nok m-mu.

⁴¹ A-Tomu Yeso yune dugu Morog-du ut-Nengen u tek-u ur-so, remu zu na hyang un kerge swa-u m'e remu dim-ur Yeso.

⁴² Tumsu ko mune, u me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ko ut-bu, un yakke nomu net-ne ut-kose u rem-su m-remur uzu, <<Yeso wa o Kiristi.>>

6

Morog-du a-dor dak net-ne ta'er

¹ U da-u o a-dor u-tat heese ut-swurun. Eken rwugun dugu tokon dak-to, tumsu rem-du ut-Girik do'e warge, sedi eken i shu'ute u dak-u Isra-ne e warug rem-du Yahuda-ne. I warge rem-du ut-Girik heese m-kwe u remu Yahuda-ne i warge rem-du Yahuda-ne. E o ut-zu, <<Da-u a-dor i warge rem-du Yahuda-ne o mot-du nom ut-re u shik ne udu bomos-ne ko mune, no ye'et matu u-mot udu bomos-ne i warge rem-du ut-Girik da>>.

² Se a-Tomu Yeso op u yur morog, e zu, <<Kumge na yage warru rem-su u-Ru, na mu u motu nom-ut re da.

³ Remu iya or-ut ri, no dag net-ne ta'er u tek-u me no, i otte dim-ur so-de, tumsu i Yar-u u-Ru dorte, us-ver ne. It de yasu e uno pama-u o.

⁴ It hen it de wadu jab-u nom-du us-toog u warru rem-su u-Ru ne.>>

⁵ Net-ne beet hog zwar-ru rem-us se. Se e dug Istifanus. (Net wa wu yadu jab udu u-Ru sok tumsu Yar-u u-Ru o dor-tu wa). Un dug Firibus, u Burokoras, u Nikano, u Timon, u Barminas, u Nikoras dugu Antakiya (net-u wa kabug fun-yu Yahuda-ne, kanda wa ya' ut-nip u Yeso).

⁶ Net-tu haatun a-Tomu Yeso net-ut to ut-ta'er. Na doru un ut-kom ur-hi na nomu e us-toog.

⁷ Rem-su u-Ru re shu ur-cwa ko hene. Tumsu tat-u a-doru bo-u Urusharima sur u-tat, a-toog u-tat e kum yadu jab remu rem-us Yeso.

Na maaste Istifanus

⁸ Istifanus otte yadu jab u-tat u beb-du u-Yar ne, wa nong ut-nom u-tat tu m-shin u me ut-net.

⁹ Se tokon net-to zwarun Istifanus. Net-tu Yahuda-ne to, i morge ko-uyan da u Kur-ŭ ut-kose ŭ net-tu foge <<Kur-ŭ i kume ur-rwŭ dugu m-tok.>> Net-ut to rwugun dugu bo-tu Sayirin ŭ Arekzandariya tumsu eken rwugun dugu Gas-ŭ bo-tu Kirikiya ŭ Asiya-ne. E heese inan ŭ Istifanus ne.

¹⁰ Sedi un kerge ŭ inan ŭ wane da, remu zu wa nom us-rem us-ver ne, tumsu Yar-u u-Ru o dom-u wun.

¹¹ Se e ye' eken re ur-swa remu e ke-tu Istifanus us-rem uzu, <<It hok wun warru nom-ut yo-to ŭ remu wa-warru rem-su u-Ru Mosa ŭ u-Ru ne.>>

¹² Iya-o un yunuste jab-su ut-net, ŭ i-yate ne tumsu ŭ a-kose-tu u-bor ne. E yunne wun, e maas wun. E huut wun u-me Morog-du ut-Nengen.

¹³ Se i shu ut-net hatun rem-su us-bi, har e zu, <<Net-u unwa ko mune wa o rem-su m-zan ŭ mottu be-ur rinde du u-hen tumsu ŭ kose-ut Mosa ne.

¹⁴ It hok wun ut-zu Yeso wu Nazara de ru-du be-ur re, tumsu wa bargusse ur-main du wa-warru rem-su u-Ru Mosa yak-su in.>>

¹⁵ I o shu'ut ŭ be-du Morog-du ut-Nengen, e saku wun ur-is, e hyen shu-u ro barumte uka wa-Tom u-Ru.

7

Kose-ut Istifanus

¹ Yu-Yat-ya a-toog-ne shit Istifanus uzu, <<Rem-us se nip-to?>>

² Istifanus zu, <<Or-ut ri, ganun ut-to no hog me, u-Ru wa ko-uyan koske hi-ur wa udu uso-u in Ibrahi da-u wa ooge ŭ dak-ŭ Mesofotamiya kada wa shu'ut ŭ Haran.

³ Ru-ŭ zu wun, <Yune dugu dak-u no, bo yage or-ut ro, bo do'e ŭ dak-ŭ um de kosu bo.>^{*}

⁴ <<Ibrahi yune dugu dak-ŭ Kardiya-ne wa do'e wa shu'ut ŭ Haran.

<<Da-u uso-u ro mare, Ru-ŭ hatun wun ŭ dak-ŭ uno ŭ no otte ŭ da-o.

⁵ Ko ba shu'ute iya Ru-ŭ yaag Ibrahi kwum-tu dak-u o da ko cashi, sedi wa este us-rem uzu, wa de ut-wa ŭ dak-u o shu'ut ŭ ro, wun ŭ ko-ur ro ne, ŭ da-u o hen Ibrahi zatte wa' da.

⁶ Tumsu Ru-ŭ zu ko-ur Ibrahi de cwadu bo-u e nape da, tumsu net-tu bo-u o de muutu un tok-ne, e de yadu un ur-kob m-te us-hak ut-kok ut-nas.

⁷ Ru-ŭ zu, <Um de yadu net-tu dak-u o ur-kob, tumsu ko-ur Ibrahi e ut-byurun e nomu me ut-huuk ŭ be-ur rinde du um nomte estedu us-rem uzu me ut-ya.>

⁸ Ru-ŭ ye' Ibrahi estedu us-rem uzu, yadu ur-campa ur-beet u-me bu-u wa, ŭ ko-ur ro ne ur-beet du na mate na nomu de ur-pes. Ut-kose uzu un beet net-tu u-Ru to tumsu unu dorru nom-u wa ware Ibrahi wa nom. De wute da-ŭ Ibrahi mate Ishaku wa nomu wa ur-pes da-ŭ Ishaku nome m-roog ut-eer. Isyaku mut Yakubu tumsu wa nomu wa ur-pes. Tumsu iya o Yakubu mut uso-tu uso-ut in op-ut yur wa nomu e ur-pes.

⁹ <<Uso-tu uso-ut in ba shu'ute uzu e o shub-ur Yusuhu remu zu uso-u e o cwan-ut Yusuhu sok. Remu iya e bub wun udu a serpa-ne, e kub Yusuhu m-ha Masar remu wa nom-ut m-tok. Sedi Ru-ŭ o ur-kot ŭ wun ne,

¹⁰ Wa ruut wun dugu swadu ur-kob. Ru-ŭ muut wun wa us-ver, tumsu wa hyu-m pus-mo udu Faruk-ŭ Masar. Faruk wu wun ur-faruk ŭ dak-ŭ Masar u-beet tumsu wa yasu Yusuhu gwat-du nom-tu bu-ut wa ut-beet.

¹¹ <<Dekun ho-de mer-su heen u-me dak-tu Masar ŭ Kan'ana-ne, net-tu o swadu ur-kob sok ŭ kob-du nom ut-re.

¹² Da-ŭ Yakubu hoge uzu nom ut-re oro ŭ Masar, se wa tom huno-ut Yusuhu, wato uso-tu uso-ut in m-ha ŭ dak-ŭ Masar, ŭ da-u o un heese m-ha.

^{*} 7:3 Gwat tumsu: Taky 12:1.

¹³ Ŭ ha-mŭ u-yurumse Yusuhu koſe hir-ur wa ŭdu or-ut wa ne, neŧ-tu waru Faruk-ŭ Masar ŭzu neŧ-ut Yusuhu neŧ-tu Yahuda-ne to. Tumſu neŧ-tu haane duŭ Kanan huub-tu ur-matŭ rō to.

¹⁴ Se Yusuhu tom ŭzu ŭ uso-u rō Yakubu wa haan ŭ a-u-bu ŭn ne beet, ŭn beet ŭn teeg neŧ-ne ŭt-shik ŭt-tut ŭ op-ŭ tan [75].

¹⁵ Yakubu do'e ŭ Masar, kuna wa murte, ŭ uso-tu ŭso-ut in ne.

¹⁶ Na kabun u-ur Yakubu ŭ du Yusuhu ne, na mutun ŭ Shekem, na dok Yakubu ŭ sag-ŭ Ibrahi oye, tumſu na dok Yusuhu ŭ be-du Yakubu oye ŭ kom-tu yaag-ŭ Hamor ukun ŭ Shekem.

¹⁷ <<Da da-ŭ shusu estedu ŭs-rem su Ru-ŭ nome Ibrahi teene, neŧ-tu sur, e nom u-tat sok ŭ dak-ŭ Masar.

¹⁸ Ŭ da-ŭ o na nom faruk-ŭ powa ŭ Masar, wa nak Yusuhu da.

¹⁹ Faruk-ŭ wa nongu neŧ-ut it nom-ut yo-to sok, wa wu na jurug yaag i mat-ur pode, tas e fat da.

²⁰ <<Ŭ da-ŭ o na mate Mosa, ya-ur sode de sok ŭdu u-Ru. Na wurug wa ŭ bu-ŭ uso-u wa ŭs-pyaat ŭs-tut.

²¹ Da-ŭ na rwutun wa duŭ u-bu na rest, wa'-ŭ Faruk-ŭ Masar yadu ur-gwup kub wun. Wa got wun sok ŭka wa'-ŭ ro.

²² Se a-ut-koſe tu Masar is-ŭ Mosa nap-mu neŧ-tu Masar, tumſu wun neŧ wa wu otte beb-du ŭs-rem, ŭ nomu wa o ŭt-nom ne u-beet.

²³ <<Da-ŭ wa teye ŭs-hak ŭt-shik ŭt-yur, se wa dorog ŭzu wa do'e wa hyan or-ut wa Isra-ne.

²⁴ Da-ŭ wa hyane neŧ-ŭ dak-ŭ Masar wa o m-dum ŭ neŧ-ŭ Isra-ne se wa do'e wa segu neŧ-ŭ Isra-ne, se wa gup neŧ-ŭ Masar har wa mur.

²⁵ Wa kabug ŭzu or-ut ro ne e ut-nap ŭzu Ru-o segu wun remu wa ukur or-ut wa Isra-ne duŭ m-tok, sedi e nak da.

²⁶ Da-ŭ is gase, se wa hyen eken Isra-ne m-dum, wa haan ŭ wa mot un. Wa zu un, <No neŧ-ut tun-to, no huno to no, ĳremu u-yan o no otte yadu or-ut no ur-kob?>

²⁷ <<Netu o hon-su oru wa, se wa tok Mosa u-kit wa zu, <ĳWana wa'e bo, ŭ bo shu'ut yu-Yat-ya it, tumſu wa kwup-du ŭs-rem?

²⁸ ĳBo ut-sa bo ho me ŭka bo hote neŧ-ŭ Masar gyup?>

²⁹ Da-ŭ Mosa hogē iya, se wa som wa do'e ŭ dak-ŭ Midiyan remu wa puk-ut. Kuna wa mutte ya'ag-ŭ campa-ne yur.

³⁰ <<Da-ŭ hak-su ŭt-shik ŭt-yur arke, wa-Tom u-Ru rwuun ŭdu Mosa ŭ-me ur-dog ŭ tek-ŭ rem-du u-ra ŭ dekun cwuk-de, ŭ be-du ur-gagun du m-hyurug ŭ dapus Ror-du Sinai.

³¹ Da-ŭ Mosa hyane iya, nom-ŭ ho wa ŭ murimmo. Da-ŭ wa hikne ŭt-mor ŭ wa hyen-ut, se wa hog cwar-u Yawe ya o ŭt-ŭz,

³² <Me wa u-Ru ŭ uso-tu ŭso-ut ro, Ru-ŭ Ibrahi, ŭ Ishaku, ŭ Yakubu ne.> Kuna war-u Mosa heeste m-zap, wa hog gyer ŭt-gwat.

³³ <<Yawe zu, <Far ka'at-ut ro, remu be-du bo otte ees, be-du u-hen de.

³⁴ Ŭm hyanug kob-du na o yadu neŧ-ut ri tu o Masar, ŭm hok kan-us ŭn tumſu ŭm cuzgun remu ŭm ruut ŭn duŭ Masar, ŭ da-o haane, ŭm do'e tom-du bo m-mu Masar.>

³⁵ <<Ŭzu Mosa yu ŭn gugme, e zu, <ĳWana wa bo, bo shu'ut yu-Yat-ya it, tumſu wa-kwup-du ŭs-rem?> Wuna Ru-ŭ tomne wa shu'ut yu-Yat-ya tumſu Wa-u-ukur remu sege-du wa-Tom u-Ru wu rwune ŭdu ro ŭ-me ur-kengi.

³⁶ Tumſu wuna rwutun ŭn da-ŭ wa nome nom-tu m-shin tumſu ŭs-nap ne ŭ dak-ŭ Masar ŭ m-sa ne yu jaz-ya, tumſu ŭ-me ur-dog ŭs-hak ŭt-shik ŭt-yur.

³⁷ <<Mosa zuye neŧ-tu Isra-ne, <Ru-ŭ de tomnu no wakun wa-warru rem-su u-Ru ŭ tek-ŭ me no, ŭka wa tomtun me.>

³⁸ Mosa wa kargusse yaag-ŭ Isra-ne ŭ me ur-dog. Tumsu wa shu'ut ŭ uso-tu uso-ut in, da-ŭ wa-Tom u-Ru wu nome us-rem ŭ wun ne ŭ dom-ŭ Ror-du Sinai. Tumsu wuna kabne rem-su yadu ur-fat dugu-du u-Ru.

³⁹ <<Sedi uso-tu uso-ut in gugum kabdu rem-us se, e gugum rem-us ro, e ton e mu ŭ dak-ŭ Masar.

⁴⁰ E zu Haruna, <Nomu it m-gir, ŭ de dor-tu it remu zu Mosa rwutun it dugu dak-ŭ Masar it nak nomu kume wun da.>

⁴¹ Ŭ da-ŭ o un nom ryun-ŭ yadu u-na, e nomu yadu u-na de toog, e hu ur-so remu nom-ŭ e nome ŭ hi-ur e.

⁴² Remu iya Ru-ŭ junu un wa yagu un, un nomu reger ut-huuk. Rem-us sin-se nong hon-hon ŭ nomu na pane ŭ ran-ŭ a-warru rem-su u-Ru uzu,

<< <No net-tu Isra,

me wa no pane ut-bisa
no nom toog

m-te us-hak ut-shik
ut-yur ŭ me ur-dog?

⁴³ Ŭ-me be-du m-gir
du Morek de no otte ut-riig,
u reger ne i m-gir

i na foge Rifan,
wato gir-mu no nome

u remu no huutu
nomu e ut-huuk.

Me hen um de tok-du
no m-tok m-ra>

u-shu ŭ Babira.†

⁴⁴ <<Da-ŭ uso-tu uso-ut in ooge u-me ur-dog, e nongu u-Ru ut-huuk u-me ur-rimpa du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, ŭ kose uzu wa oog ur-kot ŭ un ne. Go-du be-ur re de Ru-ŭ zuye Mosa nom, tumsu un nomug rimpa-ur re uka Ru-ŭ koste Mosa ŭ dom ur-ror.

⁴⁵ Rimpa-ur re de uso-tu uso-ut in kabne tumsu e hatun ŭ dak-u uno. Ŭ da-ŭ Josuwa ooge dor-tu un e haan ŭ dak-u uno. Ŭ da-ŭ un onke dak-ŭ o ŭ kom-tu net-tu yi e m-tumb ne Ru-ŭ buz e. Ŭr-rimpa du shuut du Wa-ko-uyan re o ukun m-te da-ŭ Dawuda o ur-faruk.

⁴⁶ Dawuda kwung hyu-m pus-mo udu u-Ru wa nom us-kon ŭ remu zu wa nom-ut u-ma ŭ bu-ŭ Ru-ŭ Yakubu du m-mommo, kuna wun ŭ net-tu Isra-ne beet dote nomu u-Ru ut-huuk.

⁴⁷ Suremanu wa maye be-du net-tu dote nomu u-Ru ut-huuk.

⁴⁸ <<Ko ba shu'ute iya, Wa Ko-uyan shu'ute ŭ be-du net maye ŭ kom-ut wa da. Uka wa-warru rem-su u-Ru zutte,

⁴⁹ << <Yawe zu, dom u-ru o be-du
ur-shu'ut-ŭ ri,

u-dak be-du jang-ut ri.

me Yan go-du u-bu o no de ma-ŭ me?

me Yan go-du ur-be de
o be-du ur-hure ri?

⁵⁰ me Me wa nome nom-ut
tun-to ut-beet da?>‡

⁵¹ <<No a huk-mu ur-hi, a jab-su ut-ta'ar, S a to-tu ut-shar, ko mune no dor-ut rem-su Yar-ŭ u-Ru da. Uso-tu uso-ut gugumte dorru nom-ŭ Yar-ŭ u-Ru ware tumsu iya o no otte ut-nom.

† 7:43 Gwat tumsu: Emqs 5:25.

‡ 7:50 Gwat tumsu: Isha 66:1-2.

§ 7:51 Ut-Girik: Jab-us no zatte

⁵² Ʋso-tɥ Ʋso-ut nɔ yaag a-warɥ rem-sɥ u-Rɥ nɛ u-tát ɥr-kɔb, tɥmsɥ ɛ ho i nomɛ donse-du haan-ɥr Wa-u-Hɛn u-Rɥ. Nɔ tok wɥn ɥ kom-tɥ net-ut yɔ-to tɥmsɥ nɔ ho wa.

⁵³ Nɔ onkɛ ɥs-bɔr ɥdu wa-Tom u-Rɥ, sɛdi nɔ dorogse da.>>

Na bongte Istifanus

ut-ta'ar har wa marug

⁵⁴ Da-u ɥn hoge iya, ɛ hog ɥs-ryab sok, ɛ epru ut-gop remu ɥs-ryab.

⁵⁵ Yar-u u-Rɥ dor-ut Istifanus, wa wɥ is ɥ dom u-rɥ sɛ wa hyen sek-mu u-Rɥ, tɥmsɥ wa hyen Yeso ɥ ees ɥ kom ut-cwa u-Rɥ.

⁵⁶ Istifanus zu, <<Gwatun! Ʋm o hyan-du dom u-rɥ ɥr-hɔk tɥmsɥ <Wa'-u Net> o ees ɥ kom ut-cwa u-Rɥ.>>

⁵⁷ Sɛ ɥn heese ut-jar u-tát, ɥn tage to-ut ɥn, ɥn he wɥn u-da u-gan.

⁵⁸ Ʋn tok wɥn m-rwɥ u-dim u-bɔ, ɥn hɥ bongu wɥn ut-ta'ar. Net-tu ooge ke-tu wɥn ɥs-rem, ɛ horom toggo-ɥs yat-se sɥ dom ɥka ɛ dote keru bongu wɥn ut-ta'ar, ɛ huut cwɥ-ut ɛ ɥr-cɥn ɥdu okon zwar-o wɥ na zuɥe Shawuru.

⁵⁹ E bongu Istifanus, wa hen sɛ wa nom ɥs-toog wa zu, <<Wa-ko-uyan Yeso, kab fat-ɥr ri.>>

⁶⁰ Sɛ wa he ut-jwɥn, wa jakus u-cwar wa zu, <<Wa-ko-uyan a-bɔ ship ba'as-ut ɥn da.>> Da-u ut-war iya, sɛ wa murus.

8

¹ Shawuru o ɥkun, tɥmsɥ wa yaag ɥr-bɛb ɥzu na ho Istifanus.

Shawuru yaag a-doru

Yeso ɥr-kɔb

Ʋ tek-u ho-ɥr re, okon gwuz-o yune za rem ɥ tek-u a-doru Urusharima. Na bɔrgusse o ɥ gas-u Ʋahudiya ɥ Samariya-ne, a-Tomu Yeso ɛ kuse ɥ war'e ɥkun.

² Eken a-dor u-Rɥ nɛ haan ɛ dok Istifanus. E kanug sok remu Istifanus.

³ Sɛ Shawuru re shɥ ɥ yadu a-doru Yeso ɥr-kɔb sok. Wa o cwaag ut-bu wa o naknu campa-ne ɥ neta-ne ɥ tagu e, ɥ mɛ kur-u m-tok.

Na nong but-tu Rem-su

m-Remer ɥ Samariya

⁴ Net-tu na bɔrgusse, hɥ ut-riig ɥ but-tu Rem-su m-Remer su Yeso.

⁵ Firibus hɥ ɥ bo-o Samariya ɥ waru net-ne ɥzu Yeso wa o Kiristi.*

⁶ Da-u net-tu hoge, tɥmsɥ ɛ hyen nom-tu m-shin tu Firibus o ut-nom, ɛ muut jab-ɥs ɛ ɥr-be ɥr-gan ɥ nom-u na o ut-war nɛ.

⁷ Nom ɥs-te heese ut-jar, ɛ hɥ m-som dugu war-tu ut-net u-tát, tɥmsɥ na ye ut-net u-tát i otte gom-su swa-u net ut-be m-yar, ɥ a-za-ɥs-na nɛ.

⁸ Ʋ remu iya na nom ɥr-sɔ sok ɥ bo-u o.

⁹ Wakun net wa oro wuna zuɥe Simɔn, wu nome u-gwat ɥ bo-u o. Tɥmsɥ wa ho Samariya-ne ɥ murimmɔ sok, wa kub hi-ɥr wa ɥka net-u yat-wa.

¹⁰ Net-tu o ɥkun beet a-ut-kwum nɛ ɥ a-za-ut-kwum nɛ, byurun ɥdu wɥn. E o ut-zu, <<Net unwa otte beb-du u-Rɥ, tɥmsɥ Ru-u wa'ag wa, wa shu'ut netu yat-wa.>>

¹¹ Ʋn muut jab-ɥs ɥn ɥdu ro sok, remu zu wa tumbte wa o nom-du nom-tu m-shin ɥ beb-du m-bɔn.

¹² Sɛdi da-u ɥn ya ut-nip ɥ Firibus wa but-tu Rem-su m-Remer su faruk-du u-Rɥ ɥ dim-ɥr Yeso Kiristi nɛ, na nomu ɥn ut-yubusse m-bɥ, ɥ dame campa-ne ɥt-neta nɛ.

* 8:5 Wɥ Ru-u dage.

¹³ Simŏn yu' jab kowa, da-ŭ na nomu wa ut-yubusse m-bu se wa dup Firibus ur-shu'ut. Da-ŭ wa hyane nom-tu m-shin us-nap ne tu na nome, se wa hu murimmo.

¹⁴ Da-ŭ a-Tomu Yeso i o u Urusharima hoge uzu Samariya-ne kabug rem-su u-Ru, se e tok Biturus e Yohanna ukun.

¹⁵ Da-ŭ Biturus e Yohanna do'e ukun, un nomu un us-toog, remu e kum-ut Yar-u u-Ru.

¹⁶ Biturus e Yohanna nup remu zu Yar-u teegu haan udu un da, sedi na nomgu un ut-yubusse m-bu u dim-du Wa-ko-uyan Yeso.

¹⁷ Biturus e Yohanna doru un u-kom e wa'-u un nu-u so-o, e kum-ut Yar-u u-Ru.

¹⁸ Da-ŭ Simŏn hyane uzu Ru-u yaag beb-du Yar-u wa udu ut-net, da-ŭ a-Tomu Yeso doru ut-net ut-kom. Se wa nabu a-Tomu Yeso shik.

¹⁹ Wa zu, <<Na ya' me kome beb-ur re, remu zu kowana um dore u-kom se wa kum Yar-u u-Ru.>>

²⁰ Biturus zu wun, <<Bo u shik-u ro ne, ino dor m-zan, bo o m-hyan uzu u shike bo dote kwum-du ya' u-Ru?>>

²¹ Ru-u wa'ag bo u nom-du okon ur-kot u it ne u pama-ŭ it o ut-nom ne da. Remu zu Ru-u nak uzu dorog-us ro za u so-se da.

²² Se bo byurun bo yage nom-du nom-ut yo-to tun-to, bo kon u-Ru wa has-tu bo nom-tu bo zonge ut-nom u jab-u ro.

²³ Um zuug iya remu zu um hyang bo o ur-shub ne sok, tumsu bo o m-wa u-me ut-ba'as.>>

²⁴ Se Simŏn zu, <<Konon me Wa-Ko-uyan, taas nom-tu no ware ut-beet to kum me da.>>

²⁵ Da-ŭ Biturus e Yohanna ware ut-net nomu e nape u hi-ur e u mot-ut Wa-ko-uyan Yeso tumsu e nom donse-du rem-us Yeso. Da-ŭ e ooge u fun-yu ur-mu u Urusharima e hu warru Rem-su m-Remer u taas-tu Samariya.

Firibus e net-u rwune dugu dak-u Itiyofiya

²⁶ Wa-Tom u-Ru zu Firibus, <<Yune bo dor m-ereg, bo dor fun-yu rwuneugu Urusharima m-ha u Gaza>> wato fun-yu ur-dog.

²⁷ Se wa yune wa do'e. Kuna wa bitte wakun net-u dak-u Itiyofiya tumsu man. Wa otte og-ur yat-de u faruk-ur Kandis u-Ren yu Itiyofiya, wuna wa ur-cun u-ren. Wa hagin u Urusharima remu wa nom-ut ut-huuk.

²⁸ Da-ŭ wa ooge u tek-u ur-nok m-mu u-bu u shu'ut u dom-u keke-yu jwaak, se wa u-pus ran-u wa-warru rem-su u-Ru Ishaya wa hu ut-karunte.

²⁹ Se Yar-u u-Ru zu Firibus, <<Dapurse be-du keke-yu jwaak-u ya.>>

³⁰ Se Firibus nom m-som wa do'e udu ro, wa hog wun u karunte ran-u wa-warru rem-su u-Ru Ishaya. Se Firibus shit wun uzu, <<Bo nak nom-u bo ut-karunte?>>

³¹ Se wa shus wa zu, <<A'o, se wakun kosku me.>> Se wa zu Firibus, <<Daane u dom-u Keke-yu u-jwaak yo shu'ut.>>

³² U tek-u nom-u wa o ut-karunte o ut-zu,

<<Na nak wun uka

u-ca m-ha udu ut-ho,

uka kag-u u-ca hote us-ram

udu a wa or-ru wa,

iya o hen wa hak nu-u us-rem da.

³³ Net-tu nongu wun nom-ut yo-to,

tumsu e yaag wun u-mot da.

Wakun zaar wu de keru

warru ɥka kɔ-ur ró da,
Remu zu na kabug fat-ur wa
dugu u-dak.>>

³⁴ Se manu wa shit Firibus, <<¿Wa-warru rem-su u-Ru wana wa otte us-rem? ¿Rem-su hi-ur wa se wa otte ko wakun?>>

³⁵ Se Firibus heese yadu wun m-zun u-me rem-su u-Ru su u karunte. Wa waru wun Rem-su m-Remer su Yeso.

³⁶ Un o tek-u m-ha se un te be-du m-bu. Se camp-a-u ya man zu, <<Gwat bu-mu ya u ane, ¿yan o de ut-hoos na nomu bo ut-yubusse m-bu?>>[†]

³⁸ Se wa zu u na egusse keke-yu jwaak, un yur beet un to u me m-bu, kuna Firibus nom-tu camp-a-u ya ut-yubusse m-bu.

³⁹ Da-u un rwune dugu m-bu, Yar-u u-Ru kub Firibus. Camp-a-u ya man swurug hyan-du wun da tumsu, se wa hu m-ha u tek-u ur-so.

⁴⁰ Firibus bit hi-ur wa u bo-u Azotus. Se wa nur bo-ut to ut-beet, wa oogu warru Rem-su m-Remer har wa te bo-u Kasariya.

9

Byurnu-ur Shawuru udu Yeso

¹ Shawuru re shu ut-war m-kuwut ne uzu, <<Um do'e yadu i ya jab uzu Yeso wa o Wa-ko-uyan ur-kob.>> Se e do'e udu yu-Yat-ya a-Toog u Urusharima.

² Wa konog wun uzu, wa ya' wun u-ran m-ha Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne tu Dimaku remu zu a wa bite a-dor u-Ru ukun camp-a-ne ko neta-ne se wa maas e wa mutun e u bo-u Urusharima wa tage e.

³ Wa o tek-u m-ha wa haag m-te Dimaku, za rem zun-mu rwuun dugu dom u-ru mo gunus wun.

⁴ Se wa he'e u-dak tumsu wa hog yakun cwar-ya yu o zu wun, <<Shawuru, Shawuru, ¿remu u-yan o bo otte yadu me ur-kob?>>

⁵ Se wa zu, <<¿Wana bo oye yu-Yat-ya?>>

Cwar-yu shus ya zu, <<Me wa Yeso wu bo o yadu ur-kob.

⁶ Yune bo cwa u me u-bo, kuna na dote waru bo nom-u bo de ut-nom.>>

⁷ Huub-tu m-ha ro kerge nom-du us-rem da remu u-gyer. E o hog-du u-cwar, sedi e hyanug net da.

⁸ Se Shawuru yune. Da-u wa upse is wa hyen-ut da. Se huub-tu m-ha ro nuk wun u-kom, e haatun wun u Dimaku.

⁹ Wa nomug m-roog ut-tut wa hyen-ut da, wa reeg okon da, tumsu wa swaag okon da.

¹⁰ Yakun camp-a-u oro wa-dor u Dimaku, wu na foge Hananiya. Wa-ko-uyan nomu wun us-rem u bo wa zu, <<Hananiya!>>

Se wa shus wa zu, <<Me ya Wa-ko-uyan.>>

¹¹ Wa-ko-uyan zu wun, <<Yune bo dor u-fun yu na zu yu <m-Kim,> bo do'e u bu-u Yahuda, bo shit ko net-u bo-u Tarsus oro ukun wu na zuye Shawuru. Shawuru o tek-u us-toog ukun.

¹² Burus nom u-hyan, wa hyen wakun net-wa wu na zuye Hananiya wa haagun, wa doru wa u-kom remu wa muttun wa m-hyan.>>

¹³ Se Hananiya shus wa zu, <<Wa-ko-uyan, um swaag hog-du rem-su camp-a-u ya udu ut-net u-tat, u remu nom-ut yo-to tu wa nome a-doru ro u Urusharima.

¹⁴ Tumsu a-toog i-yate swurgu wun ur-beb, wa i nome us-toog u dim-ur ro.>>

[†] 8:36 Tokon ran-to zatte 37: Firibus zu, <<Abite bo yaag jab-u ró beet ro beet na nomu bo ut-yubusse m-bu.>> Se man zu, <<Um yaag jab-u Yeso Kiristi Wa'-u u-Ru.>>

¹⁵ Wa-ko-uyan zu, <<De'e di remu net wa wu um dage wa nom-ut pama-u ri, tumsu wa nom donse-du dim-ur ri udu i za-yahuda-ne da, u farkina-ne tumsu u Isra-ne.

¹⁶ Me hi-du warri, me kosu wun kob-du u do'e ut-swa remu dim-ur ri.>>

¹⁷ Se Hananiya do'e wa to u bu-u o wa saku Shawuru u-kom ur-hi. Wa zu, <<Oru ri Shawuru, Wa-ko-uyan wa tomnu me, wato, Yeso wu kose hi-ur wa udu ro u dom-u u-fun, remu bo kum-ut m-hyan tumsu Yar-u u-Ru dor-ut bo.>>

¹⁸ Za rem se okon nom-o uka u-ku hyeen dugu Is-u Shawuru, se wa kum m-hyan dugu kun wa yune na nomu wa ut-yubusse m-bu.

¹⁹ Wa reeg nom ut-re wa sur m-kwum ur-beb.

Shawuru warug rem-su

u-Ru u Dimaku

Tumsu Shawuru shu'ut ukun udu eken a-dor-ne i o u Dimaku.

²⁰ Za m-tumb, Shawuru heese waru rem-us Yeso u Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne tu Yahuda-ne, uzu Yeso wa o Wa'-u u-Ru.

²¹ Ut-net ut-beet I hoge, e hu murimmo. E zu, <<Net unwa hore ut-net, tumsu wa burgusse ut-net i foge dim-ur Yeso u Urusharima da? Jiya haan de wa haane u wa maas e, wa huut u kenu a-toog i-yate!>>

²² Sedi Ru-u yaag Shawuru beb-du ut-but udu ut-net tumsu wa hu nak-du jab-su Yahuda-ne i o ur-yu u Dimaku. Wa o waru un uzu Yeso o Kiristi, wu Ru-u dage.

²³ Da rooge u-tat, Yahuda-ne zong e ho Shawuru.

²⁴ Se Shawuru hog nom-u un zonge ut-nom. U-ho m-gyup ne un o wadu ur-is, u is-tu u-bo uka un dote ho-du wun.

²⁵ M-gyup a-doru Yeso haan e gun wun u-me u-koor e ruut wun u yakun pyam-ya yu na hune sar.

Shawuru muug u Urusharima

²⁶ Da-u Shawuru haane u Urusharima, se wa nom uka wa cwa u-me a-doru Yeso. Sedi un beet kowan hog gyer-u ro, remu zu un eeste uzu wa o tek-u a-doru Yeso da.

²⁷ Baraba kub wun udu a-Tomu Yeso. Wa waru un uka Shawuru hente Wa-ko-uyan u-fun, u bo-u Dimaku ne uka Ru-u nom-tu wun us-rem, tumsu uka Shawuru wurte rem-us Yeso u Dimaku za u-gyer.

²⁸ Dugu kun Shawuru heese ut-riig u unne u Urusharima. Wa o waru rem-su Wa-ko-uyan za u-gyer.

²⁹ Tumsu wa hu us-rem u Yahuda-ne i hoge rem-ur ut-Girik, wa o inan u un ne, tumsu, e ut-sa e ho wun.

³⁰ Da-u or-ut ro nape iya, se e huut wun u bo-u Kasariya e tok wun u bo-u Tarsus.

³¹ Dugu kun a-doru Yeso i dak-u Yahudiya, u Gariri ne, u Samariya-ne, e kum shu'ut-du m-yar, remu zu wakun zaar wu o yadu un ur-kob da. Yar-u u-Ru yaag un ur-beb tumsu wa swuru un shiriktin-mu jab. Morog-du a-dor kum ur-beb. Tumsu e sur u-tat remu sege-du Yar-u u-Ru, dak-u e o ur-yu e ye' Wa-ko-uyan m-zeg.

Biturus haste Iniyas us-gom

³² Da-u Biturus cwaage gas-u o u-beet, se wa do'e udu a-doru Yeso ne i o ur-shu'ut u bo-u Ridda.

³³ Kuna wa bite wakun wu na zuye Iniyas wa otte gom-su swadu net ut-be. Wa o m-rut us-hak kob-du us-yur.

³⁴ Biturus zɥ wɯn Iniyas, <<Yeso Kiristi yaag bo m-yar. Yune bo hust wundi-ur ro.>> Za rem Iniyas yune.

³⁵ Net-tɥ Ridda ɥt-beet ɥ tɥ dak-ɥ Sharɔn ne, e hyen wuna ya' m-yar, se e byurun ɥdu Wa-ko-uyan.

Biturus yunuste Tabita dugu marimari-ne

³⁶ ɥ Jopa yakun neta ya oro, wa-doru Yeso, wɥ na zuye Tabita. A-bo bargusse ɥ rem-du ɥt-Girik na zu Dorkas. Neta-u ya ya'aste hi-ur wa ɥ nom-du nom-ɥt so-to tumsu ɥ nom-du ur-sege ne ɥdu a-ur-kob-ne.

³⁷ ɥ da-u o wa nom kob-du m-yar, har wa murus. Da-ɥ na tase zorru ur-u, e rust ur-u ɥ me kur-u dom.

³⁸ Ridda o ɥt-mor ɥ Jopa ne, da-u a-dor hoge uzu Biturus o ɥ Ridda, se e tom net-ne yur ɥdu wun, remu e kon-ɥt wun wa haan ɥdu un m-hor m-hor.

³⁹ Se Biturus yune wa dor un. Da-ɥ wa teye, un kub wun m-da ɥ kur-u dom. Bomos-ne, e o ees ɥ dapus wun, e o us-kan, e o kosu wun us-toggo ɥ tokon cwu-to ne tu Tabita nomu un da-ɥ wa ooge ur-kot ɥ un ne.

⁴⁰ Biturus zɥ un ru ɥ-do, se wa he ɥt-jwun wa nom us-toog, wa bir ɥdu ur-u wa zu, <<Tabita yune!>> Se Tabita upus is. Da-ɥ wa hyane Biturus, se wa yune ɥ shu'ut m-shu'ut.

⁴¹ Biturus nuɔ u-kom, wa ship wun ɥdu ur-yune se wa fog a-doru bomos-ne wa nabu un wa ur-fat ne.

⁴² Rem-us se te kohene ɥ Joffa, tumsu ɥt-net u-tat e ye ɥt-nip ɥdu Wa-ko-uyan.

⁴³ Biturus shu'ut ɥt-ho u-tat ɥ Jopa, ɥ bu-u wakun (Wa u-swam ɥt-ka) dim-ur wa Simɔn.

10

Biturus haag ɥdu yɥ-Yat-ya a m-gag-ne

¹ Wakun net-wa oro ɥ Kasariya na zu wa Koniriyus. ɥ o yɥ yat-ya a-m-gag ne Roma-ne wa, ɥ morog-du na foge, <<Morog-du Itariya.>>

² Wa cwanug u-Ru ɥ jab-ɥ ro ne beet, tumsu oog wɥ <<Nomu u-Ru ɥt-huuk>> * net-tɥ bu-u ro ne ɥt-beet. Wa o nomu Yahuda-ne ur-sege u-tat, i o ur-kob tumsu wa nom us-toog ɥdu u-Ru ko mune.

³ Dekun ho-de ɥ dapus us-kwan us-tut su m-rim, se wa nom u-hyan. Wa hyen wa-Tom u-Ru, wɥ cwaane ɥdu ro uzu, <<Koniriyus!>>

⁴ Koniriyus hen se wa hu gwat-du wun u-gyer ne, wa zu, <<ɥUso-ɥ u-bu ri, yan-o?>>

Wa-Tom u-Ru zu wun, <<Toog-us ro ɥ sege-ur ro ɥdu a-ur-kob-ne, teeg ɥdu u-Ru tumsu to shu'ute nom-u ɥt-bakus ɥdu u-Ru.

⁵ ɥ da-o tom ɥt-net m-ha ɥ Jopa, na mutun yakun campa-ya wɥ na zuye Simɔn wɥ na foge Biturus.

⁶ Wa cyst-u bu-u Simɔn wa-swam ɥt-ka, wɥ bu-u wa o dapus m-sa>>

⁷ Da-ɥ wa-Tom u-Ru wɥ nomu us-rem ɥ wun ne arke, Koniriyus fog toku wa yur, ɥ wa m-gag wɥ ya' ur-hi sok ɥdu ro, i nomu wun us-pama ne ko mune.

⁸ Wa waru un ɥt-nom ɥt-beet uka na nomte se wa-Tom un ɥ Jopa.

* **10:2** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ɥt-huuk>> ɥdu net wɥ dore kose-ut Yahuda-ne sedi na ngonu ur-pes da. Remu kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-Yahuda-ne da.

Biturus nomug bo'

⁹ Da-ŭ is gase, ŭ tek-ŭ u-ho, a-tomŭ Koniriyus tut o tek-ŭ m-ha. E Haag m-te bo-u Jopa, Biturus yune wa duus ŭ kur-ŭ dom wa nom-ut ŭs-toog.

¹⁰ Se wa hoog ŭs-mer, wa ut-sa nom ut-re. Da-ŭ na o tek-ŭ nom-du nom-ut re, se wa nom u-hyan.

¹¹ Se wa hyen dom u-ru upuste, okon nom-o cuzun ŭka kus-u yat-o, o cuzun u-dak nu-ut wane ut-nas.

¹² U-me kus-u o ko-uyan go-du bisa ur-dog o oro ŭ-me, i ŭs-na ŭs-nas oro ŭ i za ŭs-na ne, ŭ no ne i ur-dog.

¹³ Cwar-yu zu wun, <<Biturus, yune, bo pan, bo-tu.>>

¹⁴ Biturus zu, <<Wa-ko-uyan, za ut-nome da, um tamug tudu m-ap mu Bor-ut Mosa hose it ut-tu da.>>

¹⁵ Cwar-yu sur nomu wun ŭs-rem u-yurumse uzu, <<Nom-u Ru-ŭ mute u-hen, a-bo zu o zatte u-hen da.>>

¹⁶ Na nom iya ŭso u-tut, za rem na kub u-kus ŭ dom u-ru.

¹⁷ Da-ŭ Biturus o tek-ŭ ŭs-dorog uzu yan go bo' o iya, se net-tu Koniriyus tome teen bu-u Simon. E o ees ŭ is u-bu.

¹⁸ E fog, e shit uzu ko Simon wuna foge Biturus custe ŭ ane.

¹⁹ Biturus o tek-ŭ ŭs-dorog, Yar-ŭ zu wun, <<Simon, net-ne tut o sa-u ró.

²⁰ Yune bo ciz, bo dor un, a-bo nom sakna ŭ okon da remu zu me wa tomnu un.>>

²¹ Biturus ciz udu net-ut to, se wa zu un, <<Me wa no ut-sa? Yan-o hatun no?>>

²² Net-ut to zu, <<Yu-shu a-m-gagu Roma-ne wa tomnu it. Wa otte dim-ur so-de, tumsu wu nome u-Ru ut-huuk.† Net wa wu net-tu Yahuda-ne nome rem-ŭs so-se ŭ wa ne. Wa-Tom u-Ru wu u-hen wa zu wun wa-tom bo haan ŭ bu-u ro, wa hog nom-ŭ bo de ut-war.>>

²³ Se Biturus toot un ŭ-me u-bu, wa yu' un be-de m-roog.

Da-ŭ is gase Biturus nok ŭ un ne, tumsu eken a-doru Yeso dugu Jopa e shu'u wun.

²⁴ U ho-du u-tuturse un to ŭ Kasariya. Koniriyus ogu estu un, se wa fagun or-ut wa ne ŭ huub-tu ur-shu'ut ŭ wane beet.

²⁵ Da-ŭ Biturus cwaye u-bu, Koniriyus bit wun wa he ut-jwun wa nomu wun sekmyusse wun.

²⁶ Biturus zu wa yune, wa zu, <<Yune ur-ees, Kome net wa um oye.>>

²⁷ Biturus o tek-ŭ ŭs-rem, wa aruk m-cwa ŭ-me se wa bit ut-net u-tat.

²⁸ Wa zu un, <<No nak uzu pas-du bor-u Yahuda-ne de ŭ wa-yahuda nom-ut ur-karug ŭ wa za-Yahuda-ne. Sedi Ru-ŭ kosku me uzu a um fag wakun za u-hen da ko wa-ŭs-gur da.

²⁹ De wute da na tomne um haan um gugumte da, ŭ da-o hen um ut-sa um nap nom-ŭ no fog-tu me.>>

³⁰ Koniriyus shus wa zu, <<Ut-ho ut-nas tu arke, hon-hon ŭs-kwam ŭs-tut su m-rim, um o tek-ŭ ŭs-toog ŭ bu-u ri, se um hyen wakun ŭ ees ŭ shu ri ŭ cwu-tu m-bakut ne sok.

³¹ Net-ŭ wa zu me, <Koniriyus Ru-ŭ hok toog-ŭs ró, ŭ sege-du bo nome a-ur-kob-ne beet, Ru-ŭ bakuste ŭ bo ne.

³² Tom ŭ Jopa na fagun Simon, wuna zuye Biturus, wa custe ŭ bu-u Simon wa-swam ut-ka, wu bu-u wa o dapus m-sa.>

³³ De wute um tom na fagun bo, tumsu nong ur-zwar ŭ bo hatun. It morogte ŭ kenŭ u-Ru, remu it hog nom-ŭ wa ut-sa bo waru it.>>

† 10:22 Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ur-pes da. Remu kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug un ŭka i za-Yahuda-ne da.

³⁴ Biturus heese nomu ün us-rem uzu, <<Ü da-o um nak üt-nip uzu Ru-u koste m-kuuk da.

³⁵ Wa kub net-tu ko-uyan dak-o i o gyer-u ro, tumsu net-tu o nom-du nom-u Ru-u üt-sa.

³⁶ No nak tomu Ru-u nome m-ha udu net-tu Isra-ne, warru Rem-su m-Remer su shu'ut-du m-yar su Yeso Kiristi, wuna o Wa-ko-uyan u kowan.

³⁷ No nak nom-u nome u-me dak-u Yahudiya, na takkun u Gariri, da Yohanna heese but-tu üt-yubusse m-bu.

³⁸ No nak mot-ut Yeso wa-Nazara. No nak Ru-u shuuste wa u Yar-u u-Ru, tumsu ur-beb ne. Tumsu no nak uka Yeso huute ur-cwa, u nom-du nom-ut so-to, u hastu net-ne us-gom. Wa yadu m-yar udu net-tu faruk-u nom us-te shipse, remu zu Ru-u o ur-kot u wun ne.

³⁹ <<In beet kowan hyanug tumsu wa wur nom-u Yeso nome u dak-u Yahuda-ne u Urusharima ne. Tu-shu tu Urusharima hoog wun e tür wun u dom u-kan.

⁴⁰ Ru-u wa'ag wa yune u ho-du u-tuturse dugu m-mar, tumsu net-tu hyanug wun.

⁴¹ Net-to üt-beet tu hyane wun da, sedi in, i Ru-u dage remu in hyen-ut tumsu in warun eken nom-tu in hyane. Tumsu it reg tumsu it swaag ur-kot u wun ne da-u wa yune dugu-du m-mar.

⁴² Wa wargu uzu na nom üt-but udu üt-net, tumsu na waru e uzu wuna Ru-u dage wa shu'ut wa kwup-du us-rem su i o tek-u ur-fat u i mare ne.

⁴³ A-warru rem-su u-Ru ne beet e warug uzu wu ya' jab-u wun ne wa üt-kwum jaas-du üt-ba'as u tek-u dim-ur ro.>>

⁴⁴ Biturus o tek-u warru rem-us sin-se, Yar-u u-Ru heen u dom-u kowan wu hoge rem-se.

⁴⁵ Yahuda-ne a-dor i haane ur-kot u Biturus ne e hu murimmu remu zu i za-yahuda-ne da kwumug Yar-u u-Ru.

⁴⁶ A-doru Yahuda-ne hok nomu Ru-u nome remu zu ün hok net-ut to us-rem u tokon rem-to e vom u-Ru.

Se Biturus zu,

⁴⁷ <<¿Wakun oro wu de üt-hoos na nomu net-ut tun-to üt-yubusse m-bu? E kwumug Yar-u u-Ru uka in kumte.>>

⁴⁸ Se Biturus zu or-ut wa nomon ün üt-yubusse m-bu, u dim-ur Yeso Kiristi. Se net-tu bu-u Koniriyus kon uzu Biturus u shu'ut u ün ne üt-ho cashi.

11

Biturus warug pama-u wa

¹ A-Tomu Yeso u a-dor-ne u-me dak-u Yahudiya u-beet e hok uzu i za-Yahuda-ne da, e kabug rem-su u-Ru.

² Da-u Biturus do'e u Urusharima eken i-yate Yahuda-ne a-dor, i na nome ur-pes, e nomu wun u-har.

³ E zu, <<¿Remu u-yan o bo dete udu i nomte ur-pes da, har bo re nom üt-re u ün ne?>>

⁴ Biturus heese waru ün ur-zwar ne. Wa zu,

⁵ <<Üm o u bo-u Jopa um o us-toog, se um nom u-hyan. Üm hyen okon nom-o u cuzun dugu dom u-ru uka kus-u yat-o u nu-ut wa ne üt-naas, har o teen u dapus me.

⁶ Da-u um gwaté ur-zwar ne, um hyen üt-bisa i na-su us-nas, u bisa-tu ur-dog ne, u i za us-na ne, u no i me ur-dog ne.

⁷ Tumsu um hog yakun cwar-ya yu zu me, <Biturus, yune, bo pan, bo tu.>

8 <<Se ɥm zɥ, <Iya ɔ da! Wa-ko-uyan, ɥm tamug re-du ɔkon nɔm-ɔ ɥ bɔr-ɥt it Yahuda-ne kabɛ ɥ za u-hɛn da.>

9 <<ɥm sur m-hog u-cwar u-yurumse dugu u-ru yɥ zɥye, <Nɔm-ɥ Ru-ɥ muute u-hɛn a-bɔ kab ɔ za u-hɛn da.>

10 Na nɔng inya ɥso u-tɥt kanda na kub-ɥt nɔm-ɥt tɔ m-mɥ ɥ dom-ɥ u-ru.

11 <<U tek-ɥ da-u ɔ se net-ne tɥt rwuun, e ees ɥ is u-bu ɥ ɥm ɔtte. Na tomgon e dugu Kasariya ɥ haan ɥdu ri.

12 Se Yar-u u-Ru zɥ me, a ɥm nɔm dorog-su ɔkon nɔm-ɔ da, ɥm dor ɥn. Or-ɥt ri net-ne ine shishin e shu'ɥ me m-ha ɥ Jopa har ɥ me bu-u Kaniriyus.

13 Se wa waru it ɥka wa hente wa-Tom u-Ru eeste ɥ bu-u ro, wa-Tom u-Ru zɥ, <Tom m-ha ɥ Jopa na fagun Simɔn, wɥ na zɥye Biturus.

14 Wa de haatun bɔ rem-su bɔ dote kwum-du u-ɥkur bɔ ɥ net-tu bu-u ro ne beet.>

15 <<Ba ɥm heese nɔmɥ ɥn ɥs-rem, se Yar-u u-Ru heen ɥ dom-ɥ ɥn, ɥka heten it ur-takun.

16 Se ɥm bakus rem-su Wa-ko-uyan ɥka se zutte, <Yohanna nɔng ɥt-yubusse m-bu, na de nɔmɥ nɔ ɥ Yar-u u-Ru.>*

17 Ba shu'ute uzu Ru-ɥ nongun u-nya hon-hon ɥka wa yete in, da-ɥ in ya'e ɥt-nip ɥdu Wa-ko-uyan Yesɔ Kiristi, tumsu ɥm korge ɥm hoos u-Ru da!>>

18 Da Yahuda-ne ɥ a-doru Yesɔ ne hoge iya, e taag ɥ nɔm-ɥ e de ɥt-zɥ. Se e vom u-Ru, e ɔ ɥt-zɥ, <<Ko i za-yahuda-ne da Ru-ɥ nongu e fun-yu yage-du ɥt-ba'as ɥ kwum-du ur-fat ne.>>

A-doru Yesɔ ɥ bɔ-ɥ Antakiya

19 Da-ɥ na ho Istifanus, Yahuda-ne hu yadu a-doru Yesɔ ur-kɔb. Remɥ iya a-doru Yesɔ burug m-ha tokon bɔ-to. Eken do'e dak-ɥ Finikiya ɥ Sayifurus† ne ɥ bɔ-ɥ Antakiya ne. E ɔ warru rem-su u-Ru ɥdu Yahuda-ne ɥ wa-ur-e'.

20 Sedi eken a-dor-ne oro dugu Sayifurus ɥ Sayirin-ne e do'e ɥ Antakiya e nɔme i za-yahuda-ne da ɥs-rem, e ɔ waru ɥn Rem-su m-Remer su Wa-ko-uyan Yesɔ.

21 Beb-du u-Ru ɔ ur-kot ɥ ɥn ne har net-ne u-tat e yage ɥt-ba'as e byurun ɥdu Wa-ko-uyan.

22 Rem-su nɔmɥ na nɔme ɥ Antakiya teeg ɥdu a-dor i ɔ ɥ Urusharima, bandu a-doru Yesɔ tok Baraba m-ha ɥ Antakiya.

23 Da-ɥ wa haane se wa hyen nɔm-ɥ Ru-ɥ nɔme ɥn, se wa nom ur-so. Se wa sur m-ya ɥn shirikin-mu jab uzu, ɥn shu'ɥt ɥ tek-ɥ yadu jab ɥdu Wa-ko-uyan ɥ-me jab-ɥs ɥn.

24 Baraba net-ɥ ur-ka wa, tumsu Yar-u u-Ru ɔ dor-tu wun, tumsu wa ɔtte yadu jab. ɥt-net u-tat e byurun ɥdu Wa-ko-uyan.

25 Dugu kun se Baraba do'e ɥ Tarsus ɥ sa-u Shawuru.

26 Da-ɥ wa bite wun ɥ kun, se wa haatun wun ɥ Antakiya. U-hak u-gan hon-hon, ɥn ɔ ɥ a-doru Yesɔ ne, e ɔ nɔmɥ net-ne u-tat ɥt-kose. U Antakiya ɔ na heeste fag-du a-dor Kirista-ne.

27 U da-u ɔ eken a-warru rem-su u-Ru haan ɥ Antakiya dugu Urusharima.

28 Wagan ɥ tek-ɥ me ɥn, na zɥ wa Agabus, wa yune ur-ees, wa nom ɥs-rem ɥ tek-ɥ beb-du Yar-u u-Ru. Wa zɥ na ɥt-nɔm ɥs-mer u-dak u-beet. (Na nɔng se hen ɥ da-ɥ Sisar Kawudikiya ɔoge ur-faruk.)

29 Se a-dor Yesɔ dorog ɥ jab-ɥ e uzu e tom-tu or-ɥt e ne i ɔ Yahudiya ur-sege, kowan kub nɔm wa de ɥt-kere ɥt-ya.

* 11:16 Gwat tumsu: Pama 1:5. † 11:19 Sayifurus dak-ɥ ɔ m-gan m-sa.

³⁰ Iya ɔ hen ɛ nomte, ɛ yasɔ Baraba tom ɛ Shawuru sege-ur ɛ m-ha ɔdu tu-shɔ a-doru Yeso ɔ Urusharima.

12

*Here hoog Yakubu se Ru-ɥ ruut
Biturus dugɔ kur-ɥ m-tok*

¹ ɔ tek-ɥ da-u ɔ Here Agarifa Faruk heese yadu eken a a-doru Yeso ne ur-kob.

² Here wa'ag karma-ne ho Yakubu hɔno-u Yohanna u-van.

³ Da-ɥ wa hyane uzu Yahuda-ne hok zwaru nom-ɥ wa nome, se wa maas Biturus kowa. Tun-to nom-to ut-beet na nomug to ɔ da-ɥ Morog-du ur-Beredi du za m-Yis.

⁴ Da-ɥ Here maase Biturus wa wu wun ɥ me bu-u m-tok, wa wu karma-ne op u shishin ɛ ɛ' wun. Wa wa'ag jab uzu ana tase Morog-du za m-Yis, wa de kwupu wun us-rem tumsu wa wun ur-kob ɥ-me ut-net.

⁵ Da-ɥ Biturus ɔ ɥ me bu-u m-tok ban-du a-doru Yeso hu ɥ nom-du us-toog ɔdu u-Ru ɥ remu wun.

*Na ruute Biturus dugɔ
bu-u m-tok*

⁶ ɔ tek-ɥ m-gyup kanda Here woot jab uzu a is-ɥ gase wa de kwupu Biturus us-rem, Biturus ɔ m-gag ɥ ho-su kwam-ne us-yur tumsu wa ɔ m-roog ɥ tek-ɥ me a-m-gag ne yur. Net-tu ɔ e'-du bu-u m-tok ɛ oog ɥ is bu-u m-tok ur-e'.

⁷ Za rem wa-Tom u-Ru rwun, zun-mu mok u-kur u-beet. Se wa-tom u-Ru tum Biturus ɥ-kit wa zut wun. Wa zu wun, <<Yune!>> Se ho-su kwam kusmusse dugɔ kom-ut Biturus.

⁸ Wa-Tom u-Ru zu wun, <<Wa toggo-u ro, ut-ka'at ne.>> Se wa wu, wa-Tom u-Ru zu wun, <<Hobge borgo-u ro, bo doron me.>>

⁹ Se Biturus yune wa dor wun, wa nak uzu nom-ɥ wa-Tom u-Ru ɔ ut-nom nip-to da, wa kabug uzu bo-o wa otte.

¹⁰ Da-ɥ un arke a-ur-e'-ne i ur-takun ɥ i u-yurumse ne un te is-yu u-kwam yu cwa-du gas-ɥ u-bo. Is-yu upus ɥ hi-ur wa, se un ru, un teeg be-du fun-yu tuuste, se wa-tom u-Ru yage wun.

¹¹ Da tase Biturus muun ɥ tek-ɥ dorog-us se wa zu, <<ɔ da-o um nak Ru-o tomne wa-tom-ɥ wa, wa ukur me dugɔ kom-ut Here tumsu ɥ nom-ut yo-to ne tu Yahuda-ne ogu zongte nomu me.>>

¹² Da-ɥ Biturus hyane iya, se wa hu ɥ bu-u Meri ne ino-u Yohanna wu na zuye Markus. Kuna net-tu morogte ɛ ɔ us-toog.

¹³ Da-ɥ wa koote is-ɥ pyu u-bu, eken gwup-e, i ɔ m-ank ɥ bu-u ɔ wuna zuye Roda, wa rwun wa hyan wu ɔ u-do.

¹⁴ Da-ɥ wa nape uzu cwar-u Biturus ya, se wa nom ur-so sok. ɔ remu ur-so wa haag ɥ ups-ɥ is da, se wa jarug m-som m-mu wa waru un uzu Biturus ɔ ees ɥ is u-bu.

¹⁵ Se ɛ zu wun, <<Bo ɔ u-dak!>> Sedi Roda hen wa re shu ɥ waru un uzu Biturus wa, ɛ hen ɛ zu, <<Yar-u ro ɔ.>>

¹⁶ Biturus hu koot u-is. Da-ɥ ɛ upse, ɛ hyen Biturus nom-ɥ ho ɛ murimmo sok.

¹⁷ Wa hen wa nomu un u-kom uzu un ho us-ram, ɥ da-u ɔ wa waru un uka Ru-ɥ rwuttun wun ɥ me bu-u m-tok. Tumsu wa zu, <<Warun Yakubu ɥ or-ut ri ne beet rem-us sin-se>> Dugu kun wa yune wa do'e ɥ dekun be-de.

¹⁸ Da-ɥ is gase, gwuz yune ɥ tek-ɥ me a-m-gag ne ɥ remu nomu kume Biturus.

¹⁹ Da-ɥ Here wa'e karma-ne goot wun e hyanug Biturus da. Se wa nomu un ur-shut uzu, <<Remu u-yan o no yakte Biturus ruut?>> E kerge zudu okon da. Se wa zu karma-ne, e kab karma-ne i nome ur-e' e do'e e horrusse e. Dugu kun se Here aruk m-ha Yahudiya tumsu wa nomon ut-ho cashi Kasariya.

Maru-m Here

²⁰ U tek-u da-u o Here hog us-ryab u net-tu Taya u Sidon ne. Se un dug tokon net-to e haan udu Here. Un baag u kwung ur-beb dugu-du Biratus yu-shu i o m-ank u-me u-pada uzu wa waru Here uzu un o sa-u shu'ut-du m-yar u wane remu zu du ro de un wute jab-u kwum-du nom ut-re.

²¹ U tek-u ho-du un dage, Here Faruk wu cwu-tu ur-faruk, wa shu'ut u pora-du ur-faruk wa nomu ut-net us-rem.

²² Da-u ban-du ut-net hoge iya, se e yuns us-cwar un hu ut-zu, <<Hogon sin-se, Cwar-yu okon ru-u o, yu net ya da.>>

²³ Za rem, kuna wa-Tom u-Ru gupte wun, remu zu wa nongu u-Ru m-sek da, se zwatu hu re-du wun har wa murus.

²⁴ Se rem-su u-Ru re u-shu m-cwa ko hene, Net-tu kabe Yeso hu swurun.

²⁵ Da-u e tase pama-u e, se Baraba e Shawuru muun dugu Urusharima. E muun u Yohanna ne wu na zuye Markus.

13

Na dak Baraba e Shawuru

¹ U-me a-doru Yeso u i ooge u Antakiya u dak-u Siriya-ne a-warru rem-su u-Ru u a-ut-kose ne, wato:

Baraba e

Simiyon wu na zuye, <<Net-u rim-o,>>

U Rushiyos dugu Sayirin,

U Manayen wu yune ur-kot e Here Antipas Faruk,

Tumsu u Shawuru.

² Da-u e ooge nomu u-Ru ut-huuk, u-swaat ne, se Yar-u u-Ru zu, <<Kungussun me Baraba e Shawuru remu pama-u um dagu un un nom.>>

³ Da-u un tase u-swaat us-toog ne, se un doru Baraba e Shawuru ut-kom un wa-u un nu-u so-o, remu pama-u Ru-u ya e, un zu e, e aruk.

Baraba e Shawuru haag

u sa-mu Sayifurus

⁴ Da Yar-u u-Ru tome Baraba e Shawuru, e do'e u bo-u Sarukiya, dugu kun un to u-me u-hat m-ha Sayifurus.*

⁵ Da un teye bo-u Saramis, un wur rem-su u-Ru u Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne u Yahuda-ne. Yohanna e Markus o ur-kot u un ne, wa o segu un.

⁶ Da-u un tase narri Sibirin u-beet m-ha da-u un tene bo-u Bafos. Kuna un goton u wakun wa-u-gwat wa ne, wuna foge Wa'-u Joshuwa. Wa-Yahuda wa, wu kose uzu wa-warru rem-su u-Ru wa, sedi wu us-bi wa.

⁷ Wa o huub-u Wa-u-dak Sarjiyus Burus, Burus net wa-m-nap ne sok. Se wa fog Baraba e Shawuru remu zu wa ut-sa wa hog rem-su u-Ru.

⁸ Se Arimas wa-u Joshuwa wa-u-gwat wa, wa gugum dorru rem-us un, wa ut-sa wa par Wa-u-dak a wa ya' jab udu Yeso da.

⁹ Se Shawuru wu na zuye Burus, Yar-u u-Ru dor-ut wa, se wa saku Arimas ur-is.

¹⁰ Wa zu, <<Bo wa'-u faruk-u nom us-te! Bo tonte nom-u so-o da, bo otte jab-u rak-su ut-net, u jab-u yo-o ne. Yage bargussu nip-ut Wa-ko-uyan us-bi

* 13:4 Sayifurus dak-o u o m-gan m-sa.

¹¹ Ʋ da-o hen Ru-ɥ de ya bo ɥr-kob, bo de ut-shu'ut po. Bo de nom-du u-da, bo za hyan-du zun-mu ɥr-ho da.>> Za rem se wa po, uka wu o u-me u-cwum, se wa hu pama ut-vubug remu wa kum-ut wu de shup-du wa u-kom wa nak-du wa.

¹² Da-ɥ Wa-u-dak hyane nom-u nome, se wa yu' jab wa o murimmo ɥ kose-tu Wa-ko-uyan Yeso.

Ha-m Burus ne ɥ Ferga ɥ dak-ɥ Famfiriya

¹³ Se Burus ɥ huub-ut wa ne yune dugu Bafos ɥ me u-hat, e do'e ɥ Ferga ɥ dak-ɥ Famfiriya. Yohanna wu na zuye Markus wa som un, wa mu ɥ Urusharima.

¹⁴ Un hen un re shu dugu Ferga, un do'e ɥ bo-ɥ Antakiya ɥ dak-ɥ Bisidiya. Ʋ Ho-du ɥr-Hure Yahuda-ne un cwaag ɥ Kur-ɥ ut-Kose un shu'ut.

¹⁵ Da-ɥ na tase m-karunte dugu kose-ut Mosa, ɥ ran-tu a-warru rem-su u-Ru ne, se yu-shu bu-ɥ ut-kose tom udu un uzu, <<Or-ut it, a no ote nomu no de waru net-ut tun-to no swur-tu e shiriktin-mu jab, warun it.>>

¹⁶ Se Burus yune ɥr-es, wa jakus kom-u us-cwa ro uka net-tu dote er-ru wun. Se wa zu, <<No or-ut ri Isra-ne, ɥ i za-Yahuda-ne da, i nome u-Ru ut-huuk, † hoon us-ram.

¹⁷ Ru-ɥ it Isra-ne nome ut-huuk, wa dak uso-tu uso-ut in e shu'ut net-ut wa, tumsu wa wa'ag e sur u-tat, da-ɥ e ooge ɥr-yu ɥ dak-ɥ Masar. Da-ɥ hak-su arke, Ru-ɥ sekku un ɥ beb-ur wa. Wa rwutun dugu dak-u o.

¹⁸ Wa kere gag-du jab-ɥ un ne m-te us-hak ut-shik ut-yur ɥ me ɥr-dog.

¹⁹ Da-ɥ wa wa'e Isra-ne re ut-rem ut-ta'er m-gag i ooge ɥr-yu ɥ dak-ɥ Kan'ana, wa ye Isra-ne kwum-tu dak-u o.

²⁰ Tunto nom-to ut-beet, na nong to ɥ tek-ɥ us-hak ut-kok ut-nas ut-shik ut-yur ɥ op.

<<Da tase Ru-ɥ wa'-ɥ un a-kwup-du us-rem ne, har ɥ haan ɥ da-u wa-warru rem-su u-Ru Samaira.

²¹ Ʋ da-u o u kon ɥ na ya' un faruk wu de shu'utu faruku un. Se Ru-ɥ ye un Shawuru wa'-ɥ Kish, net ɥ ko-ur Banyami, wu nome ɥr-faruk us-hak ut-shik ut-yur.

²² Da-ɥ Ru-ɥ haste Shawuru, wa ye' un Dawuda wa shu'ut faruk-ɥ un. Ru-ɥ nong us-rem ɥ Dawuda uzu, <Um byuk-ut Dawuda wa'-ɥ Jesse, net wa wu ut-sa wa nom nom-ɥ um ut-sa. Tumsu wa de nom-du nom-ɥ um ut-sa u-beet.>

²³ <<Dugu ko-ur net uno Ru-ɥ haftun Isra-ne Wa-u-Ukur, Yeso, uka wa este us-rem.

²⁴ Kanda haan-ur Yeso, Yohanna Wa-ut-yubusse m-bu wargu net-tu Isra-ne ut-beet e yage ut-ba'as tumsu e kon u-Ru wu nome ɥr-ho, na nomu e ut-yubusse m-bu.

²⁵ Da Yohanna ha taas nom-u wa ut-nom, se wa zu, <No o m-hyan me wa o Kiristi, wu Ru-ɥ nomte estedu us-rem wa ut-tomon? Me wa da. Sedi Kiristi de haan za m-tumb. Um korge um ust gor-su ka'at-ut wa da.>

²⁶ <<No or-ut ri, ko-ur Ibrahi, tumsu ɥ i za-yahuda-ne da I nome u-Ru ut-huuk, ‡ udu in do'e Ru-ɥ tomtun rem-su u-ukur ɥ sin-se.

²⁷ Remu zu i o shu'ut ɥ Urusharima ɥ i-yate ne beet e nak uzu wuna o Wa-u-Ukur da. Ko-uyan ho-du ɥr-hure de du Yahuda-ne, un karunte nom-tu Wa-warru rem-su u-Ru pane, un gwa'ag nu-du nom-ɥ wa-warru rem-su

† **13:16** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ɥr-pes da. Remu kob-du ɥr-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-Yahuda-ne da. ‡ **13:26** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ɥr-pes da. Remu kob-du ɥr-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-Yahuda-ne da.

u-Ru pane ŭ mottu Yeso Kiristi da. Ŭn nomug nomu shuuste rem-su a-warru rem-su u-Ru ne ware, remu ho-du Yeso du ŭn nome.

²⁸ Ko ba shu'ute uzu na byuk-ut wa ut-ba'as ne tu kore na ho wa da, sedi net-tu kon Biratus uzu na ho Yeso.

²⁹ Ŭn nongu Yeso nom-ut to ut-beet tu A-warru rem-su u-Ru ne pane m-tumb ne uzu net-to nomu wun. Ŭn custun war-u ro dugu dom u-kan ŭn cin u-me u-sag.

³⁰ Sedi Ru-ŭ yuns wun dugu marimari-ne.

³¹ Ut-ho u-tat u kose hi-ur ro udu i noke ŭ wun ne m-ha dugu Gariri m-ha Urusharima. Ŭn shu'ute uka i hyane tumsu e o war-ru rem-us ro udu ut-net ŭ da-o.

³² <<It o waru no Rem-su m-Remer, nom-ŭ Ru-ŭ este us-rem udu uso-tu uso-in,

³³ tumsu Ru-ŭ shuuste to ŭ remu in yaag-ŭ ŭn, remu yunsu Yeso, uka otte m-pam ŭ okon sep-o u-me Ran-ŭ Sep-ŭ ut-Vam:

<< Bo o wa'-u ri,

um o uso-u ro ŭ ya-o.>§

³⁴ Ru-ŭ yunste Yeso dugu marimari-ne, se koske uzu hen Yeso za m-mar ko ut-zum da. Ru-ŭ nong nomu wa zu wa ut-nom da-ŭ wa yunse Yeso dugu marimari-ne. Da-ŭ Ru-ŭ zuye,

<Um de hen ŭ segu no net-ut ri

uka um nom-tu Dawuda estedu us-rem

u nomu um de ut-nom.>*

³⁵ Ŭ-me Ran-ŭ Sep-tu ut-vam, okon Sep-ŭ ut-vam o zuug,

<Bo za ut-yage ŭ Wa-u-hen ŭ ro ŭ zum da.>†

³⁶ <<Da-ŭ Dawuda ooge ur-fat, wa nomog nom-ŭ Ru-ŭ wa'e wa ut-nom. Se wa mur, net-tu jwak wa, uka e nomte uso-tu uso-ut wa, tumsu war-u ro zumus. Sin-se koske uzu Dawuda rem-su hi-ur wa se wa otte ŭ-me Sep-ŭ ut-vam uno da.

³⁷ Sedi Yeso wu Ru-ŭ yunse dugu m-mar wa zumug ŭ-me u-sag da.

³⁸ <<Remu iya or-ut ri, um ut-sa no nap uzu ŭ-me Yeso inya o it nom-tu no donse-du yage-du ut-ba'as.

³⁹ Ŭm o hen ŭ waru no, ŭ-me Yeso, net beet wu ya' jab udu wun, wa ut-kwum u-ukur dugu ut-ba'as, ukur ŭ wa kume ŭ tek-ŭ me bor-tu Mosa pane da.

⁴⁰ Gwatun hi-ut no sok tas nomu Ru-ŭ ware ŭ-me ran-tu a-warru rem-su u-Ru ŭ kum no da, uzu,

⁴¹ <<Hogon no a u-shiga ne!

No nom murimmo, no mar.

Um de nom-du okon

ŭ tek-ŭ ho-ut no,

ŭ no zatte yadu jab da,

Ko wakun wargu no.> >>

⁴² Burus e Baraba o m-rwu ŭ-me Kur-ŭ ut-Kose se net-tu kon ŭn, ŭn sur m-nom us-rem. Ŭn zu Burus ne ŭ nom rem-us se ŭ Ho-du ur-Hure du oone.

⁴³ Da-ŭ net-tu burge dugu Kur-ŭ ut-Kose, Yahuda-ne ŭ ut-net ne u-tat ŭ i barme e dor fun-u Yahuda-ne, e dor Burus e Baraba. E hen e ye' ŭn shiriktinmu jab. Burus bakustun ŭn, ŭn nom ur-yu ŭ nap-mu nya-u u-Ru.

⁴⁴ Da-ŭ Ho-du ur-Hure byur-ne, uka net-tu bo-u o ut-beet e karugte ŭ remu e hog-ut rem-su Wa-ko-uyan.

⁴⁵ Da-ŭ eken Yahuda-ne hyane morog-du ut-net nong u-tát, e hu ur-shub, e hu se-mu nomu Burus ware, tumsu e hu pepru wun.

⁴⁶ Burus e Baraba nom us-rem za u-gyer. E zu, <<No Yahuda-ne, kamug it heese nomu no Yahuda-ne but-tu rem-su u-Ru ur-takun. Ba shu'ute no gugumte se, tumsu no koske uzu no kamug kwum-du fat-du za ur-ma da, remu iya hen it de ut-ha udu i za-yahuda-ne da.

⁴⁷ Remu zu, Wa-ko-uyan baag u wargu it uzu,

<< <Um wa'ag bo shu'ut m-zun

udu i za-yahuda-ne da,

Remu bo hattun tom uzu

Ru-u de nomu it u-ukur

kohene u-me u-dak.> >>

⁴⁸ Da-ŭ i za-yahuda-ne da hoge rem-us se, e hu ur-so sok. E vom Wa-ko-uyan Yeso remu rem-us wa. I za-yahuda-ne da i Ru-u dage remu kwum-du fat-du za ur-ma'e yu' jab.

⁴⁹ Rem-us Wa-ko-uyan re shu ur-cwa kohene u dak-u o u-beet.

⁵⁰ Sedi tokon tu-shu tu Yahuda-ne zungusse tokon neta to tu na o m-hog u e ne u-me u-bo u tokon neta-to ne i za-yahuda-ne da, i nome u-Ru ut-huuk.[‡] I za-yahuda-ne da e heese yadu Burus u Baraba ne ur-kob. Remu iya, e buz un dugu bo-u e.

⁵¹ Da-ŭ a-Tomu Yeso o mottu ur-aruk, e pamtusse huug-mu naas e remu u shu'ute us-nap udu tu-shu Yahuda-ne uzu Ru-u gugumte un tumsu wa de yadu un ur-kob. E aruk u bo-u Ikoniya.

⁵² A-doru Yeso i o u bo-u Antakiya e hu ur-so, tumsu Yar-u u-Ru dor-ut e.

14

Burus e Baraba u

bo-u Ikoniya

¹ U Ikoniya Burus e Baraba cwaag uka e vette u Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne uka e vette. E warug rem-su u-Ru u beb-du Yar-u u-Ru, ut-net u-tát Yahuda-ne u i za-Yahuda-ne da e yu' jab.

² Sedi eken Yahuda-ne gugumte yadu jab. E hu yadu i za-Yahuda-ne da us-rem. M-vaste eken i za-Yahuda-ne da hu hog-du ryab-su a-doru Yeso i o ukun.

³ Ko ba shu'ute iya Burus e Baraba tumbte ukun sok, e warru rem-su u-Ru jab gan u beb-du Wa-ko-uyan. Wa-ko-uyan Yeso yaag un ur-beb du nom-du nom-tu m-shin, us-nap ne ut-kose uzu but-ut un nip-to.

⁴ Net-tu bo-u o mot u-so u-yur, eken o dorru Yahuda-ne, tumsu eken o dorru a-Tomu Yeso.

⁵ Se i za-yahuda-ne da u tu-shu Yahuda-ne, e zongte e ya' a-Tom ur-kob, tumsu e bong e ut-ta'ar.

⁶ Da-ŭ a-tomu Yeso ne hoge iya, e som m-ha u bo-tu Risitira u Darbe ne u ta'as-tu gur-u o u-me dak-u Rikoniya.

⁷ Kuna un rete shu u warru Rem-su m-Remer.

Burus warug Rem-su m-Remer

u bo-u Risitira

⁸ U Risitira yakun campa-ya oro ryam, wa tamug nom-du m-ha da dugu da-ŭ na matu wa.

[‡] 13:50 Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ur-pes da. Remu kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-Yahuda-ne da.

⁹ Wa o erru nomu Burus o ut-war. Se Burus saku wun ur-is. Da-u Burus hyane netu wa otte yadu jab-u kore na hastu wa us-gom,

¹⁰ se wa yuns u-cwar ur-beb ne. Wa zu, <<Yune bo ees u na-us ro!>> Da-u campa-u ya hoge iya, se wa tu mak wa yune wa heese m-ha.

¹¹ Da-u morog-du ut-net hyane nomu Burus nome, se e jakus us-cwar u rem-ur Rikoniya-ne. U-da u-gan e zu, <<Ut-nip, ru-tu hagun udu in u wartu ut-net!>>

¹² Se e ye Baraba ur-dim Zeyus, Burus hen e zu wa Hames, remu zu wuna ooge wa hi-du us-rem.

¹³ Se Wa-us-toog u m-giru Zeyus, wu kur-u m-giru wa o u-do u-bo, wa hatun na u ut-pyakut ne u is u-bo. Wa-us-toogu m-gir u net-ut wane e ut-sa e nomu Burus ne e Barabas toog.

¹⁴ Da-u a-tomu Yeso Baraba e Burus hoge iya, se e keem toggo-us e remu namu jab. Un to u me ban-du ut-net m-som ut-jar un o ut-zu,

¹⁵ <<Remu u-yan o no otte ut-nom inya? It net-to uka no. It hattun no Rem-su m-Remer, u remu zu no yakte nom-tu m-zan, no byurun udu u-Ru wu ur-fat, wu nome u-dak u dom u-ru ne, m-sa u ko-uyan u nom-tu o me ut-beet.

¹⁶ U da-u dim, Ru-u yakke i za-yahuda-ne da e nom ut-huuk udu ru-tu e o ut-cwan.

¹⁷ Ko ba shu'ute iya u tamug yage hi-ur wa za us-nap da. Wuna yu'e na m-bu mu u-yu tumsu wa wu nom-tu na kawo to rogom. Wa shukus na u nom ut-re, tumsu wa ye na jab-u pus-o.>>

¹⁸ Ko ba un nome rem-us se, Burus ne e Barabas kerge hosu net-ut to nom-du toog u remu un da.

¹⁹ Sedi eken Yahuda-ne haan dugu Antakiya u Ikoniya ne e pur ban-du ut-net, e bong Burus ut-ta'ar. E nuk wun m-ha u u-do u-bo, e rest wun uzu wa marug.

²⁰ Da-u a-doru Yeso kate wun, se wa yune wa to u me u-bo. Da is gase wa do'e u Darbe e Baraba.

Burus e Baraba mugun u Antakiya

²¹ Da Burus e Baraba ware Rem-su m-Remer u Darbe, e kum a-doru Yeso u-tat. Tumsu e mugun u Risitira, u Ikoniya ne, u Antakiya u dak-u Bisidiya ne.

²² E o swuru a-dor Yeso shiriktin-mu jab, e o yadu un us-rem uzu e re shu u yadu jab. E zu, <<Se it swaag ur-kob sok kanda it to-ut u Faruk-du u-Ru.>>

²³ Burus e Baraba dug ut-nengen dugu ko-u-he a-doru Yeso ne beet. E nom us-toog u-swaat ne, e yage un u kom-tu u-Ru wu e ya jab udu wa.

²⁴ E dorog dak-u Bisidiya m-ha u dak-u Famfiriya.

²⁵ E warug rem-su u-Ru u bo-u Ferga, tumsu e do'e u bo-u Atariya.

²⁶ Dugu kun un to u-me u-hat un mu u bo-u Antakiya u gur-u Siriya. Kuna a-dor Yeso ne tomte Burus e Barabas e do'e u tokon be-to e nom ut-but. Antakiya be-de du a-dor-ne konte u-Ru wa segu Burus e Barabas u pama-u e tase u da-o.

²⁷ Da-u un teene, un kargusse a-doru Yeso ne. Un ware un nomu Ru-u ya un beb-du ut-nom, tumsu e waru un uka Ru-u seg-tu net-tu za-Yahuda-ne da uka e yute jab udu Yeso.

²⁸ Un tumbte ukun ur-kot u a-dor-ne.

15

*Morog-du i-yate a-dor
ne ŭ Urusharima*

¹ Tokon net-to haan ŭ Antakiya dugu gur-ŭ Yahudiya, e o nomu a-dor ut-kose uzu, <<Ana nomu no ur-pes uka bor-ut Mosa zutte da, no za kwum-du u-ukur da.>>

² Nom-ut to haatun mot-du ut-hi udu Burus ne e Baraba e nom inan ŭ un ne. Dugu kun un tok Burus e Baraba ŭ eken a a-doru Yeso ne, e do'e ŭ Urusharima udu a-Tomu Yeso ne ŭ tokon nengen-to ne, remu e nom-ut rem-us se.

³ Da-ŭ a-doru Yeso i Antakiya yase Burus ŭ Barabas ŭ tokon net-to ne tokon nom-to tu ha-m e, e aruk, e dor dak-ŭ Finikiya ŭ Samariya-ne. Da-ŭ e ese ŭ tokon be-to ŭ dak-u o, e wur uzu i za-yahuda-ne da u-tat e yaag jab. Remu iya hen, a-dor beet i o ŭ be-ut to nomog ur-so sok.

⁴ Da-ŭ e teye Urusharima, a-doru Yeso ŭ a-Tomu Yeso ne, ŭ ut-nengen ne, morog-du a-dor gu un. Burus e Baraba waru un nom-tu Ru-ŭ nome ŭ un.

⁵ Sedi eken a-dor-ne i o tek-ŭ ban-du Farisa-ne, e yune ur-ees e zu, <<Ka ut-nom zarra se na nomgu a-dor i za-yahuda-ne da ur-pes tumsu na wa' e dor nomu wa-warru rem-su u-Ru Mosa ware ŭ-me bor-ut wa.>>

⁶ A-Tomu Yeso ne ŭ ut-nengen ne, e morog remu e nom-ut rem-us se.

⁷ Da-ŭ na tase inan sok, se Biturus yune ur-ees wa zu un, <<Or-ut ri, no nak m-tumb ne uzu Ru-ŭ dak me ŭ tek-ŭ me no, uzu dugu-du ri de i za-yahuda-ne hogte Rem-su m-Remer, tumsu e yu'ut jab.

⁸ U-Ru wu nape jab-ŭ kowan, wa koske uzu wa kabug un ŭ wa ye'et un Yar-ŭ u-Ru, uka wa yete in.

⁹ Tumsu wa koske m-kuuk ŭ-me in ŭ un ne da, remu zu wa jatusse jab-us un remu yadu jab-us un.

¹⁰ U da-o remu yan-o no otte reg-du u-Ru ŭ no otte saku a-doru Yeso ut-cwu, bor-tu in ŭ i mate uso-tu uso-ut in kere ut-kab da?

¹¹ Sedi in yaag jab uzu remu nya-u Wa-ko-uyan Yeso de in kumte u-ukur, uka in kumte.>>

¹² Se morog-du ut-net ho us-ram, e hu erru Burus e Baraba da-ŭ e ooge warru nom-tu m-shin tu Ru-ŭ nome ŭ tek-ŭ me i za-yahuda-ne de.

¹³ Da-ŭ un tase us-rem, Yakubu shus wa zu, <<Or-ut ri, hogon me.

¹⁴ Simiyon heese warru ka Ru-ŭ heste kosu cwan-ut wa udu i za-yahuda-ne da, ŭ wa kubte tokon net-to e shu'ut net-ut wa.

¹⁵ Byurnur i za-yahuda-ne da, nong hon-hon ŭ nomu a-warru rem-su u-Ru ne ware. Uka na punte uzu,

¹⁶ << Da tase um de ut-muun

um ma bu-u Dawuda ŭ hemusse.

Ko ba o hemusse me ut-swur m-ma o,
tumsu um yunus o.

¹⁷ Iya o hen net-tu kuse
dote sa-u Yawe,

I za-yahuda-ne da i um dage
i hi-du war ri.

Iya o Yawe zutte,>

¹⁸ Um yaag net-ut ri nap-mu
nom-ut tun-to m-tumb ne.

¹⁹ <<U hyan-m ri zatte ur-zwar na ekse a-za Yahuda-ne i o byurun udu u-Ru da.

²⁰ Sedi yage in panu u-ran m-ha udu un taas un re nom ut-re u sake ru-tu za ur-fat da. Tumsu a un nom m-o da, a un tu okon bisa-o u na myugre ur-gekus da. Tumsu taas un tu ko un swa hyu-mu ut-bisa da.

²¹ In ut-kere ut-zu iya remu da-u ar-ke, net-tu oog u nom-du donse-du bor-u Mosa u-me kohene bo-o, tumsu koduhe ho-du ur-hure de un karunte o u-me Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne.>>

Shas-ʉ i-yate morog-du a-dor Yeso

²² Se a-Tom Yeso, ut-nengen ne, u a-doru Yeso ne beet u Urusharima, e hyen nong ur-zwar. Un dag eken u tek-u me un, e tom un m-ha u Antakiya u Burus ne e Baraba, se un dug Yahudas, (wu na zuye Barsaba) u Sira, e o tu-shu tu a-doru Yeso ne u Urusharima.

²³ Na yas u u-ran u zuye:

Dugu-du or-ut no, a-Tomu Yeso u nengen-tu a-dor, m-ha udu a-dor i o takun-ur i za-yahuda-ne da, u bo-u Antakiya u dak-tu Suriya-ne u Kirikiya ne. It o us-vuk.

²⁴ It hok uzu, eken u tek-u me it naaste jab-us no, u rem-us un ne. Un yuns jab-us no uzu, sedi na nongu no ur-pes no dor bor-u Mosa, it tomog un da hen.

²⁵ Da-u it morge, it hyen nong ur-zwar it tomon eken udu no, ur-kot u Baraba e Burus ne,

²⁶ I zonge m-mar, remu e nom-tu Wa-ko-uyan Yeso Kiristi us-pama.

²⁷ Remu iya o it tomton Yahudas u Sira. E de waru no nom-ut tun-to m-sha m-gan u nom-tu it pane ne.

²⁸ Yar-u u-Ru u it ne, it hyanug nong ur-zwar it ekse no dorru bor-to tu Yahuda-ne beet da. Sedi it ut-sa no dor tun-to bor-to u war-to:

²⁹ Sedi a no re nom ut-re u sake m-gir da, u tudu m-ap m-hyu ne, u tudu bisa-tu na myugre ur-gekus ne, tumsu m-o ne. A no some dugu nom-ut to, no de nom-du nom-u kame iya.

Se wa'aste.

³⁰ Na tom un m-ha Antakiya, da-u un kargusse morog-du a-dor u yas u un u-ran.

³¹ Da-u net-tu karunte ran-u o, e nom ur-so sok, remu shiriktin-mu jab mu e kume.

³² Yahudas e Sira hen, un a-warru rem-su u-Ru ne e, un nak u-da u nomu ut-net ut-kose tumsu u swuru un beb-du jab ne.

³³⁻³⁴ Da-u un nome ut-ho cashi ukun, se a-dor-ne zu Yahudas e Sira aruk e muun udu i tome un u Urusharima m-yar.*

³⁵ Burus e Baraba shu'ut u Antakiya, u tokon net-to ne. E ooge ut-kose u waru net-ne rem-su Wa-ko-uyan ukun.

Burus e Baraba mok-ut

³⁶ Dekun ho-de Burus zu Baraba, <<Haane yu-u do'e ut-bo ut-beet tu yo otte m-nom ut-but tu rem-su Wa-ko-uyan da-u dim, yu-u hyan uka a-dor-ne rete shu yadu jab udu Yeso.>>

³⁷ Baraba cwang wa nok u Yohanna ne wuna foge Markus wa dor un.

³⁸ Sedi Burus hyen kamug un nok u Markus ne da, remu zu da-u dim wa yakku un u dak-u Famfiriya, wa gugumte re-du shu u-pama u un ne.

³⁹ Rem-us se shu'ut un inan, se un mot. Un mot, Baraba kub Markus un to u-hat m-ha u Sayifurus.†

* 15:33-34 Tokon ran-to zuug: us-fe 34 Se Sira hyen kamug wa sur m-shu'ut u kun. † 15:39 Sayifurus dak-u o m-gan m-sa.

⁴⁰ Burus hen wa dug Sira. A-dorɥ Yeso kon Wa-ko-uyan wa nomɥ Burus e Sira ur-sege tumsu wa kosu un nya-u wa. Se un aruk.

⁴¹ Un dor dak-tu Suriya u Kirikiya ne, un o cwaag u be-ut to remu e seg-tu a-dorɥ Yeso ne uka e dote yadu jab-us ur-beb ne udu Wa-ko-uyan Yeso.

16

Timoti dorog Burus u Sira ne

¹ Se Burus hu u bo-tu Darbe u Risitira ne. Wakun wa-dorɥ Yeso oro ukun wu na zuye Timoti. Ino-u wa, wa-Yahuda wa. Uso-u ro o net-u Girik.

² A-dor-ne beet i bo-tu Risitira u Ikoniya ne warug nom-ut so-to u Timoti.

³ Burus cwanug Timoti u shu'u wa remu ya o wa kubte wa da-u wa do'e tokon be-to, se wa nomu Timoti ur-pes. Wa nong iya remu zu Yahuda-ne beet i o ukun u be-ut to e kabu Timoti, e nak uzu uso-u ro netu Yahuda wa da, wa eeste u wakun u nomu wa'-u wa ur-pes da.

⁴ Se Timoti aruk e Burus u Sira ne. E do'e tokon bo-to u-tat, e o waru a-dor-ne u i za-yahuda-ne da u e dor rem-su a-Tomu Yeso u ut-nengen ne tu Urusharima cine u e dor se.

⁵ Ru-u ogu segu a-dorɥ Yeso ne i o u-me ut-bo uka e dote yadu jab ur-beb ne udu Wa-ko-uyan Yeso, tumsu ko mune net-tu sur u-tat.

Wakun nongu Burus us-rem u tek-u u-hyan uzu wa haan u dak-u Makidoniya

⁶ Burus u huub-tu m-ha wa ne to u Gas-u dak-tu Firijiya u Garatiya-ne, remu zu Yar-u u-Ru hooste un warru rem-su u-Ru u dak-u Asiya.

⁷ Da-u un tene ma-du dak-u Misiya, e nom uka e cwa u dak-u Bitiniya, se Yar-u Yeso hoos un.

⁸ Se e dor gas-u dak-u Misiya, e irig m-ha u bo-u Toruwa.

⁹ M-gyup Burus nom u-hyan, wa hyen wakun u dak-u Makidoniya u ees. Wa ogu kon-du wun uzu, <<Haane u Makidoniya bo segu it!>>

¹⁰ Da-u Burus nome u-hyan, za rem it* yune it pus m-ha u Makidoniya, remu it kwung m-nap uzu Ru-u o fagu it, it war Rem-su m-Remer.

Ridiya nong yadu jab udu Wa-ko-uyan

¹¹ It nok u me u-hat dugu dak-u Toruwa m-ha u Samutakiya,† tumsu ur-is gas it te bo-u Niyaporis.

¹² Tumsu dugu kun it aruk m-ha u bo-u Firibi u o u-me faruk-du dak-u Roma, tumsu o oye bo-u yat-o u kwun-u dak-u Makidoniya. It nomog ut-ho ukun cashi.

¹³ U Ho-du ur-Hure it ru u is u-bo, it do'e u kit u-gi be-du it oog m-hyan it ut-kwum be-du us-toog du Yahuda-ne. Se it shu'ut it nom us-rem u neta-ne i haane ukun.

¹⁴ Yakun neta ya oro na zu wa Ridiya, wu nomu u-Ru ut-huuk,‡ wa ogu hog-du it. Wa net-u bo-u Yayatira wa, wa bub kus-tu randi-m jaz-mo mu shik u-tat. Wa-ko-uyan upuste jab-u ro wa wu jab-u erru nomu Burus ooge ut-war.

¹⁵ Da-u na nomu wun ut-yubusse m-bu ur-kot u net-tu bu-u ro ne, se wa kon uzu, <<A no eese uzu me ma-tu wa yadu jab wa udu Wa-ko-uyan, haanun no cust u bu-u ri.>> Wa pur it, it ees.

* **16:10** Net-tu nak uzu <<it>> koske uzu Ruka o ur-kot u Burus ne, u huub-tu m-ha wa ne. † **16:11** Samutakiya dak-u o m-gan m-sa. ‡ **16:14** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ur-pes da. Remu kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-yahuda-ne da.

*Tu-shu tu u-bə wa'ag Burus u
Sira ne u-me kur-u m-tək*

¹⁶ Dekun ho-de it ogu ha-mu be-du us-toog, se it goone u eken gwup-e ne tok wu nome u-gwat u beb-du nom us-te. I u o u kom-ut e o kwum-du shik u-tat remu gwat-u o u wa nome.

¹⁷ Se gwup-i e hu Burus ne, wa o ut-jar wa o ut-zu, <<Net-ut tun-to tok u-Ru e wu m-sek, wu zege ko-uyan ru-o, e o warru fun-yu kwum-du u-ukur!>>

¹⁸ Wa haag ut-nom iya ut-ho u-tat. Se Burus hog us-ryab sok, wa zu nom-yu us-te, <<U tek-u shin-mu o dim-ur Yeso Kiristi, yagu wun!>> Za rem nom-yu us-te yagu wa'-u-gwup.

¹⁹ Da-u net-tu u o kom-ut e hyane fun-yu e kumte shik zwapke, se e maas Burus u Sira ne. E nuk un m-ha u-me ban-du ut-net m-te be-du a-kwup-du us-rem.

²⁰ Da-u e hutu un udu a-kwup-du us-rem ne, e zu, <<Net-ut tun-to Yahuda ne e, e o yun-su jab-su ut-net u-me u-bə.

²¹ E o iis-u ut-net ur-ma'e nomu in nomtun da, remu zu in Roma-ne e.>>

²² Se net-tu kugun u-da u-gan u haan udu Burus ne e Sira, a-kwup-du us-rem ne zu net-tu kemusse Burus e Sira ut-kus, na vu' e.

²³ Da-u na vu' e sok, a-kwup-du us-rem ne wu un u me kur-u m-tək. A-kwup-du us-rem zu wa e'-du bu-u m-tək wa e' un sok.

²⁴ Wa e'-du bu-u m-tək hen wa kub rem-us se, wa wu un u men-tu me kur-u m-tək wa gug naas un u king u-te.

²⁵ U tek-u m-gyup, Burus u Sira e oog us-toog u sep-tu vam-tu u-Ru ne. Net-tu u-me bu-u m-tək o hog-du un.

²⁶ Za rem dak-u rumus ur-beb ne, har kan-tu bu-u m-tək to rumus. Za rem is-tu u-pus, i ooge m-gag u-me bu-u m-tək ust.

²⁷ Da-u wa e'-du bu-u m-tək yune dugu m-roog, wa hyen ut-is ur-huk, wa cung uzu net-tu o tage u bu-u m-tək somog. Se wa nakun u-van wa ho-ut hi-ur wa, wa nak uzu tu-shu u keru ho-du wun a net-ut to some.

²⁸ Burus yuns u-cwar wa zu, <<A-bə honsu hi-ur ró da! It o ane beet!>>

²⁹ Se wa e'-du bu-u m-tək zu na hatun us-hitirra, se wa to m-som wa he u kenu Burus e Sira.

³⁰ Wa rwutun un u-do, wa zu, <<I-yate, zyan-o um de ut-nom um kum-ut u-ukur?>>

³¹ E zu wun, <<Ya jab udu Wa-ko-uyan Yeso, bə u a bu-u ro ne u-beet, no ut-kwum u-ukur.>>

³² Dugu kun un waru wun rem-su Wa-ko-uyan, wun u net-tu to bu-u ro ne beet.

³³ U tek-u da-u o m-gyup, wa rwutun un, wa jasun un nat-ut un, za rem na nomu wun ut-yubusse m-bu, wun u a bu-u ro ne beet.

³⁴ Dugu kun wa cwan u unne u me bu-u ro, wa hatun nom ut-re. Wun u a bu-u ro un shi ur-so ne sok, remu zu un beet kowan yaag jab udu u-Ru.

³⁵ Da-u is gase, a-kwup-du us-rem tomgon A-us-kom ne uzu, <<Reste net-ut to.>>

³⁶ Se wa e'-du bu-u m-tək hatun Burus ne tom uzu, <<Wa kwup-du us-rem tomgon uzu um rest no. Remu iya rwunun no yur no, ha m-ha. No te mar.>>

³⁷ Sedi Burus zu un, <<U tek-u ut-net o na nom-tu it us-ryap, za na kwupu it us-rem, ko ba it o Roma-ne. Tumsu na gun it u bu-u m-tək, zun ut-sa un rest it m-yasa? Za ut-nome da, tun haan un ruut it u hi-du war un.>>

³⁸ A-us-kom do'e e waru a-kwup-du rem-us se. Da-u e hoge uzu Burus e Sira net-tu Roma to, nom-u o yaag a-kwup-du us-rem ne hog u-gyer.

³⁹ Dugu kun a-kwup-du us-rem ne haan e kon Burus e Sira e nomu un ur-ho. Dugu kun un rwutun un, se un kon Burus e Sira e yagu bo-u o.

⁴⁰ Da-u Burus ne ruye dugu bu-u m-tok, se e do'e udu Ridiya. Da-u e hyane a-dor-ne, e swuru e shiriktin-mu jab, e aruk.

17

Burus haag u bo-u Tasaronika

¹ Burus e Sira dorog u-me bo-tu Ampiporis u Aporiniya ne, e muun u bo-u Tasaronika, u be-du Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne otte.

² U ho-du ur-hure, Burus cwaag u Kur-u ut-Kose uka wa vette, ut-ho ut-tut tu Ho-du ur-Hure tu wa nome ukun wa oog ur-orop u un ne u nom-tu na pane u-me Rem-su u-Ru.

³ Wa ogu warru rem-su u-Ru, tumsu wa kose un uzu Kiristi de swa-u ur-kob tumsu wa yune dugu marimari. Burus zu, <<Yeso wu um o waru no, wa o Kiristi.>>

⁴ Ban-du Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da i nome u-Ru ut-huuk* tumsu u tokon neta-to ne tu na nape kohene, e kub rem-us se, e same ur-hi u Burus u Sira ne.

⁵ Sedi eken Yahuda-ne hu ur-shub, e kargusse a-kob-du m-e' ne u-turru, e morog e yuns gwuz u-me u-bo. E aruk m-som m-cwa u bu-u Jason, u sa-u Burus e Sira, u remu e hatun e udu morog-du ut-net.

⁶ Sedi ba un hyane un da, un nakun Jason u eken a-dor-ne m-ha udu tu-yat-to tu u-dak. E hu ut-jar uzu, <<Tunto net-to e hatun yunus-du us-jab kohene u me u-dak, e ya e teegun u ane.

⁷ Jason custe un hen u-me bu-u wa. E beet e o pas-du bor-ut Kaisar Faruk uzu wakun faruk wa oro na zu wa Yeso.>>

⁸ Da-u net-tu hoge iya u tu-yat-to tu u-dak ne, jab-us e yune.

⁹ Un gugum res-tu Jason u eken a-dor-ne, se da-u a-doru Yeso tope un shik.

Burus e Sira dege u bo-u Biriya

¹⁰ U tek-u gyup-m mo a-dor tomog Burus e Sira e nok u Biriya. Da-u e teye kun, e do'e u Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne.

¹¹ Yahuda-ne i o dugu Biriya, e zek net-tu Tasaronika-ne u jab-u so-o, remu zu e kabug rem-us se ut-kom ut-yur. Tumsu ko mune un o is nom-u na pane u rem-su u-Ru, u remu e hyen-ut nom-u Burus ware ko nip-to re.

¹² Yahuda-ne u-tat e yaag jab udu Yeso, u tokon neta to ne tu napi napi tu Girik tumsu u campa-ne tu Girik u-tat yaag jab ko e.

¹³ Da-u Yahuda-ne i Tasaronika nape uzu Burus o warru rem-su u-Ru u Biriya, e hu ukun u tok-du ut-net tumsu u yun-su jab-su ut-net ne.

¹⁴ Za rem a-dor tok Burus m-ha u dapus m-sa, sedi Sira u Timoti e ees u Biriya.

¹⁵ I nome Burus ur-shu'e, e huut wun u bo-u Atina. Da-u e o muun Burus tomon net-tu o ur-kot u wane wa zu un, <<Warun Sira e Timoti uzu e nomon m-hor e bit me u ane u Atina.>> Se net-ut to yage bo-u Atina m-mu Biriya.

Burus u-me bo-u Atina

¹⁶ Da-u Burus ooge estu Sira e Timoti u bo-u Atina, jab-u ro naag sok uka wa hyente bo-u o shuug u nom-tu m-gir sok tu net-tu nome ut-huuk.

* **17:4** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na ngonu ur-pes da. Remu kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-Yahuda-ne da.

17 Wa to ʉ-me Kur-ʉ ʉt-Kose wa nom ʉt-orop ʉ Yahuda-ne ʉ i za Yahuda-ne da, i nome ʉ-Ru ʉt-huuk.† Tumsu ʉn to ʉ-me ʉ-turru ko mune, ʉ tokon net-to ne ukun i haane wa nomu ʉn ʉs-rem.

18 Burus kwumug tokon net-to i tone nom-du rem-su nom-tu net-tu dote ya-du jab. Net-tu fog net-ut to Ipikuriya-ne ʉ Sitokiya-ne. Eken zu, <<ʉYan-o wa ʉ-sorom unwa ʉt-sa ʉt-zu?>> Eken zu, <<ʉ o uka net-tu warru nom-tu tokon ru-to tu za tu ane da.>> E zuug iya remu zu Burus haagun wa o warru Rem-su m-Remer su Yeso ʉ yune-ur wa ne.

19 Se e kub Burus e huut wun ʉdu tu-shu tu u-bo, ʉ be-du na foge Arasa. Kuna e zutte wun, <<Waru it ka kose-ut po-to tun-to otte tu bo nomu it.

20 It tamug hog-du go-du sin-se rem-se da, it ʉt-sa it nap ko re se otte.>>

21 (Atina-ne beet ʉ tokon ham-ut to ne i ooge ʉr-shu'ut ʉ Atina e shu'ut ukun e naasu u-da za nom-du okon sedi remu e hog-ut rem-su nom-ut po-to to, tumsu e nom-tu ʉs-rem.)

22 Burus yune ʉr-ees ʉ-shu tu-shu u-bo, wa zu, <<No net-tu Atina, um hyang uzu no zek ʉ cwan-tu dorru ʉt-ru u-tat.

23 Da-ʉ um o narru u-bo, um got ʉr-zwar ne um hyen nom-tu no nome ʉt-huuk. Tumsu um hyen dekun sak-de um hyen na nong seken pan-se uzu, <ʉdu Ru-ʉ na nape da.> Yagun um waru no kowana Ru-ʉ no o nome ʉt-huuk ʉ no nape da.

24 <<Ru-ʉ nome u-dak ʉ ko-uyan ʉ o ʉ-me u-dak, wuna o Ru-ʉ u-dom u-dak ne. Ba shu'ute uzu wuna o ʉr-faruk du nom-tu ʉr-fat tu dom u-Ru u-dak ne, wa shu'ute ʉ bu-ʉ net maye ʉt-kom da.

25 Tumsu wa za ʉ sa-ʉ ur-sege ʉdu ʉt-net da, wa za sa-ʉ okon da, remu zu wuna ya'e kowan ʉr-fat ʉ ʉs-vu'e ne, ʉ ko-uyan ne ʉ net dote ʉr-yu.

26 Dugu ʉr-takun, Ru-ʉ nong net gan, dugu-du net gan de wa nomte go-du ʉt-net ʉt-go ʉt-go i o ʉr-yu ʉ-me u-dak. Tumsu wa dug uka rem-tu ʉt-net dote ʉr-yu tumsu ʉ da-ʉ e ʉt-nom ne ʉ be-ut to.

27 Ru-ʉ nong inya remu net-tu su-ut wa, uka otte, jiya unu kwumu wa, ko ba shu'ute iya, wa za m-ra ʉ in ne da.

28 Remu zu, du wun de in otte ʉr-yu, in o ʉs-rumus tumsu in shu'ute ʉt-net, uka eken a ʉt-sep ne zutte uzu, <In yaag-ʉ ro e.>

29 <<Ko ba shu'ute uzu in yaag u-Ru e, kumge in gwat uzu Ru-ʉ o uka sham zinariya ko azurfa ko ʉt-ta'ar da. Nom-tu net-tu kere ʉ jab-ʉs e, tumsu ʉ kom-ut e, sedi to zatte ʉr-fat da.

30 ʉ da-ʉ net-tu nape nom-ʉ Ru-ʉ ʉt-sa e nom da, wa haag ʉ yadu ʉn ʉr-kob za naas u-da remu nomu e nome da. Sedi ʉ da-o Ru-ʉ zuug ʉ kowan ʉ byurun kohene wa byurun dugu kim-ʉs yo-se e

31 Remu zu wa wa'ag ho-du wa de mun, wa nomu net-ne beet kwup-du ʉs-rem. Wa dak wakun wu de nomu in kwup-du ʉs-rem, tumsu netu wa nom-du kwup-du ʉs-rem su ʉt-nip wa. Ru-ʉ koske net-ne beet uzu wa dak netu wa, wa nomu kowan kwup-du ʉs-rem, Ru-ʉ este uzu wa ʉt-nom inya remu yunsu wayan dugu marimari-ne.>>

32 Da-ʉ e hoge Burus nong mottu yune-du marimari-ne, eken nomu wun u-shiga. Sedi eken zu, <<It ʉt-sa it sur m-hog nomu bo de ʉt-war ʉ mottu rem-ʉs se.>>

33 Da-ʉ e zuye iya, kuna Burus arukte wa yagte morog-du ʉt-net.

† 17:17 Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ʉt-huuk>> ʉdu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ʉr-peş da. Remu kob-du ʉr-peş, Yahuda-ne kabug ʉn uka i za-Yahuda-ne da.

³⁴ Eken dor Burus e yu' jab. U tek-u ɥn wakun oro wu na zuye Diyonyius wakun u tekun i-yate i Arasa, u yakun neta ya wuna zuye Damaris tumsu u eken ne.

18

Burus u bo-u Korintiya

¹ Da tase Burus yage bo-u Atina wa hu u bo-u Korintiya.

² Kuna wa bitte wakun wuna zuye Akira, net-u dak-u Pontus. Akira tumbte ur-haan dugu dak-u Itariya, e neta wa Biskira, remu zu Kawudikiya uka Kaisar, Faruk-u Roma wa nong ur-donse uzu netu dak-u Yahuda u-beet wa yage bo-u Roma. Burus do'e wa hyan un.

³ Net-ne yuru e, te-u ut-rimpa e nome e kum-ut shik. Te-u ut-rimpa Burus nome kowa, se wa shu'ut udu un e nom m-ank ur-kot.

⁴ Ko-uyan Ho-du ur-Hure de, Burus to u-me Kur-u ut-Kose wa nom ur-orop u Yahuda-ne u i za-Yahuda-ne da. Tumsu wa sur m-waru un uzu Yeso wa o Kiristi.

⁵ Da-u Sira e Timoti haane dugu Makidoniya, Burus muut jab-u but-tu remu u-Ru, wa o waru Yahuda-ne uzu Yeso wa o Kiristi.

⁶ Se Yahuda-ne gugum rem-us ro, e hu pepru wun. Remu iya Burus pam-ut cwu-ut wa, wa zu, <<Hyu-m no o dom-u hi-ut no, me di um rutte hi-ur ri. Dugu da-o um de m-ha udu i za-yahuda-ne da.>>

⁷ Da tase wa do'e u okon bu-o u o dapus Kur-u ut-Kose u wakun wuna zuye Titiyus Jostus, <<A nomu u-Ru ut-huuk.>>*

⁸ Kiribus yu-shu bu-u ut-kose u bu-u wa ne u-beet e yu' jab udu Wa-ko-uyan. Tumsu u-tat u tekun Korintiya-ne e ye jab na nomu e ut-yubusse m-bu.

⁹ U mokon gyup-mo Wa-ko-uyan nomog us-rem u Burus ne u da-u wa nome u-hyan uzu, <<A-bo hog u-gyer da, ha ut-war. A-bo ho us-ram da.

¹⁰ Remu zu um o ur-kot u bo ne, ko ba shu'ute uzu net-tu zwargun Burus, tumsu wakun honsu bo da, remu zu um otte ut-net u-tat u-me bo-u uno.>>

¹¹ Burus shu'ut ukun m-te u-hak u pyaat-sh shishin, u is-u un rem-su u-Ru.

¹² Da-u Gariyo ooge Wa-u-dak u Akaya, eken Yahuda-ne same ut-hi, e zwar Burus, e huut wa udu Gariyo na kwupu wa us-rem.

¹³ E zu, <<Net uno wa wadu net-ne e dor u-Ru u fun-yu bor-ut hose.>>

¹⁴ Kanda Burus u nom-ut us-rem, se Wa-u-dak Gariyo zu Yahuda-ne, <<Uzu okon nom-u yo-o wa nome u yat-o, me eru no.

¹⁵ Ba shu'ute uzu nan-e i ut-gom u ut-dim ne tumsu u bor-ut no ne, se no ho rem-us sin-se u tek-u me no. Um za kwup-du go-du sin-se rem-se da.>>

¹⁶ Se wa buz un dugu kur-u kwup-du us-rem.

¹⁷ Se un beet un maas Sostanus yu-shu bu-u ut-kose. E gap-ur wa u shu kur-u kwup-du us-rem. Gariyo gwak-ut un da.

Burus muug u Antakiya

¹⁸ Da tase Burus swurug tokon ho-to u Korintiya, se wa yage a-dor-ne. Un aruk m-ha u Kankiriya, Burus nom u-or remu estedu us-rem su wa nome. Se wa to u-me u-hat e Biskira u Akira m-ha u Suriya.

¹⁹ Da-u e teye bo-u Afisa kuna Burus yakte Biskira e Akira. Se wa to u-me Kur-u ut-Kose un wa ur-orop u Yahuda-ne.

²⁰ Se e kon wun wa sur m-nom tokon ho-to ukun wa gugum.

* **18:7** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ur-pes da. Remu kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-yahuda-ne da.

²¹ Kanda wa aruk se wa zu, <<Me ut-muun udu no a Ru-u zuye.>> Se wa aruk u me u-hat m-ha dugu Afisa.

²² Da-u wa cize u Kasariya, se wa do'e u-me a-doru Yeso u Urusharima wa vukus un, wa aruk m-te u Antakiya.

²³ Da-u wa tumbe ukun cashi, se wa yune wa to u dak-tu Garatiya-ne u Firiya-ne. Wa ogu dorru ut-bo ut-bo, u swuru a-doru Yeso beet shiriktin-mu jab.

Aporos nong ut-but u Afisa

²⁴ Da-u Burus o tek-u m-ha u dak-tu Garatiya u Firiya-ne, yakun campaa haan dugu bo-u Afisa. Wa-yahuda wa wu na foge Aporos. Netu bo-u Arekzandariya wa. Wa nak us-rem sok. Tumsu wa nak Rem-su u-Ru ur-zwar ne.

²⁵ Eken a-dor-ne iis-tu wun u-me fun-yu Wa-ko-uyan. Tumsu wa kere nom-du us-rem u teku ut-net sok, tumsu wa ogu is-u ut-net ut-nip u mottu Yeso uka kumte. Sedi wa nak Yeso ko-uyan u-me Yeso da, wa nak di mot-tu ut-yubusse m-bu u nomu ut-net u wa nape dugu Yohanna Wa-ut-yubusse m-bu.

²⁶ Wa heese nom-du us-rem za u-gyer u-me Kur-u ut-Kose. Biskira u Akira hog rem-us ro, se e fog wun u-kit m-yasa. E sur m-waru wun ur-zwar ne uka fun-yu u-Ru otte yu wa yete net-ne fat-du za ur-ma.

²⁷ Da-u Aporos ooge ussa wa do'e u dak-u Akaya, a-doru Yeso segu wun. E pun u-ran m-ha udu a-dor-ne i o u Akaya e kab wun ut-kom ut-yur. Da-u wa haje ukun, ha-m ro shu'ut ur-sege sok udu a-dor-ne i ya jab-u nya-u u-Ru.

²⁸ Wa nong iya remu zu wa ruug Yahuda-ne u-tat ur-orop u tek-u ut-net, wa ogu waru un u tek-u nom-tu na pane me Rem-su u-Ru uzu Yeso wa o Kiristi.

19

Burus u bo-u Afisa

¹ Da-u Aporos ooge u Korintiya, Burus to u-me dak-u o wa te bo-u Afisa, kuna wa bitte eken a-doru Yeso ne.

² Se wa zu un, <<No kwung Yar-u u-Ru da-u no ya' jab?>>

Se e zu, <<O'o, it hok uzu Yar-u u-Ru oro da.>>

³ Tumsu wa zu, <<Yan go-du ut-yubusse tu m-bu to na nomu no?>>

E zu, <<Go-du tu Yohanna to.>>

⁴ Burus zu, <<Yohanna nong ut-yubusse m-bu nongu net-ne ut-yubusse m-bu, i byur-ne e yage yudu ba'as-ut e, wa ogu waru net-ne e ya jab-u wakun wu de haan u dim-u wa, wato Yeso.>>

⁵ Da-u un hoge iya, na nomu un ut-yubusse m-bu u tek-u dim-ur Wa-ko-uyan Yeso.

⁶ Da-u Burus doru un u-kom, Yar-u u-Ru heen u dom-u un, un hu nom-du us-rem u tokon rem-to u warru nom-tu Yar-u u-Ru kosu un.

⁷ Un teeg campaa-ne uka op-u yur [12].

⁸ Se Burus to u-me Kur-u ut-Kose wa ogu warru rem-su u-Ru jab gan. Wa teeg us-pyaat us-tut ukun wa, wa ogu parru un u waru mottu Faruk-du u-Ru.

⁹ Sedi eken gugum kab-du rem-us se remu huk-mu ur-hi har e nomu eken a-dor-ne gom-u rim-o u tek-u ut-net. Remu iya Burus yage un, wa nok u a-dor-ne, wa o ut-kose ko mune u makaranta-u Tiranus.

¹⁰ Burus nong iya m-te us-hak us-yur, har net-tu ogu ur-shu'ut u Asiya e hog rem-su Wa-ko-uyan Yeso, Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da beet.

Yaagu Siba

¹¹ Ru-u yaag Burus m-shin mu nom-du nom-tu m-shin sok.

¹² Abite i otte ŭs-gom haagun ŭdu Burus da, eken nom-du koŭk ŭs-hund ko ŭt-kus tŭ Burus tame, na de ŭt-kab na doru a-kob-du m-yar ne. Remu iya, net-tu otte kob-du m-yar e de kwum-du m-yar, tumsu i nom-ŭs ŭs-te ooge yadu ŭr-kob, e de ŭr-rwu remu nomu Burus nome.

¹³ Se eken Yahuda-ne a riig-tu ruutu nom-ŭs ŭs-te ne, e ŭt-sa e kab dim-ur Yeso e huutu rutu nom-ŭs ŭs-te. E zu, <<Ŭm zu ŭ dim-ur Wa-ko-uyan Yeso du Burus o bŭt-ut wa, ruun!>>

¹⁴ Eken yaage oro ta'er, yaag-ŭ Siba, wa-Yahuda, wu foge hi-ur wa yu-Yat-ya a-Toog.

¹⁵ Dekun ho-de e o tek ŭt-nom iya, nom-yu ŭs-te gugum ŭr-rwu. Se nom-yu ŭs-te shus ya zu un, <<Ŭm nak Yeso, um nak Burus. ¿Sedi no wanne no oye?>>

¹⁶ Campa-yu otte nom-yu ŭs-te tŭ mak wa he un ŭt-war. Wa zeg beb-ur un wa kemusse un ŭt-kus wa hon-su un, un ru dugu bu-u o m-som ŭt-so tumsu u-war m-ja m-hyu.

¹⁷ Net-tu ooge ŭ Afisa beet, ŭ Yahuda-ne ŭ i za-yahuda-ne da hoge rem-su nom-ŭ na nome, gyer-ŭ ship e, tumsu un sekmesse dim-du Wa-ko-uyan Yeso.

¹⁸ Ŭ-tat ŭ tek-ŭ i ya jab e haan e o warru nom-ut yo-to tŭ e nome ŭ tek-ŭ ŭt-net.

¹⁹ Ŭt-net u-tat i nome u-gwat, e gargussun ran-ut un tŭ ŭs-pan, e doos u-ra ŭ tek ŭt-net ŭt-beet. Da-ŭ e dore shik-ŭ ran-tu ŭs-pan tŭ e dose u-ra, shik teeg shik-ŭ pama-ŭ ŭt-ho ŭt-zongu ŭt-op u-so u-tan [50,000].

²⁰ Remu iya rem-su Wa-ko-uyan sur m-cwa kohene, se tum jab-su ŭt-net u-tat.

²¹ Da-ŭ na nome nom-ut to ŭt-beet, Burus ogu ussa wa do'e ŭ Urusharima, sedi wa dorog uzŭ wa ba m-ha ŭ Gas-ŭ dak-tŭ Makidoniya ŭ Akaya ne uro. Tumsu Burus zu, <<A um cwaye ŭ Urusharima, me ŭt-fang m-te bo-ŭ Roma.>>

²² Se wa tom net-ne yur ŭ tek-ŭ a-ur-sege ro ne, Timoti ŭ Eratus ne m-ha ŭ Makidoniya, wa hen wa tumb cashi ŭ dak-ŭ Asiya.

Gwuz yunge u-me bo-ŭ Afisa

²³ Da-ŭ na nome iya, eken ŭ tek-ŭ net-tu Afisa, yunus jab-su net-tu ya jab ŭdu Yeso. E hok ŭs-ryab sok remu zu a-dor zuug Yeso wa o fun-yu kwum-du fat-du za ŭr-ma.

²⁴ Yunus-du ŭs-jab takkun ŭdu yakun campa-ya wa-ŭ u-zwa na zu wa Dimitiriyus. Wa muye pyu-m rek-mo ŭ azurfa mu otte sha-mu pyu yat-o ŭ Atenis.* Net-tu o pyu-m mo remu e ye'et Atenis m-zeg. Dimitiriyus ŭ tokon net-to ne kwumug shik sok ŭ remu cerpa-u o.

²⁵ Wa fog un beet, ŭr-kot ŭ a go-du sa-u o ne, wa zu, <<No net-ne, no nak zu sa-u uno o it kumte shik sok.>>

²⁶ No hyang tumsu no hok, bo-ŭ Afisa o war-o da, dak-ŭ Asiya u-beet, Burus uya parug ŭt-net u-tat sok. Wa byuug hi-ut un uzŭ ru-ŭ net nome kom-ut wa, a ru-o da.

²⁷ Za hen ŭt-nom ŭ so-se iya da. Un de na-su dim-du cerpa-u in. A Burus ŭ re shu ŭt-nom inya, ŭt-wa ŭ net-tu yage nomu Atenis ru-ŭ yat-o ŭt-huuk. Tumsu na de mot-du o ŭ sek-m wa ne, nom-ŭ net-tu dak-ŭ Asiya u-beet har dak-ŭ uno o nome-du ŭt-huuk.>>

²⁸ Da-ŭ e hoge inya, se e hog ŭs-ryab sok, e yuns ŭs-cwar u-da u-gan e zu, <<m-Sek ŭdu Atenis ŭ Afisa-ne!>>

²⁹ Bo-ŭ rukuste, netu kusun m-ha ŭ be-du ŭr-morog, un o nak-du Gayus ŭ Aristakus ne, i rwune dugu dak-ŭ Makidoniya, e oye huub-tu ŭr-noku Burus.

* **19:24** Atenis ru-o sha-mu neta.

³⁰ Burus cwang wa cwa ʊdu ʊr-morog, sɛdi a-doru Yeso ne hoos wun m-ha.

³¹ Tokon nengen-tu dak-u Asiya, i o huub-ut Burus ko e, e tom wakun ʊdu ro m-hor m-hor uzu a wa jar wa cwa u be-du ʊr-morog da.

³² Net-ne beet i morge nom-u zuste kowan, remu zu un nak ko yan-o wa un ut-morog da. Eken jakus us-cwar e o seken rem-se, tumsu eken hu warru su e.

³³ Yahuda-ne tok wakun u-shu wu e foge Arekzandariya, wa jakus kom-ut wa u-ru remu net-tu ho-ut us-ram. Wa ut-sa wa waru un uzu yuns-du jab kumge ʊdu Yahuda-ne da.

³⁴ Da-u nape uzu wun wa-yahuda wa un yuns cwar-us un uda u-gan un zu. <<M-Sek ʊdu Atemis wu Afisa!>> Un teeg us-kwam us-yur u nom-du u-nom u-gan.

³⁵ Da-u wa-us-gen yu bo-u o wa u un u ho-du us-ram, se wa zu, <<No net-tu Afisa, kowan nak uzu bo-u Afisa o u gwat-du pyu-u yat-o u Atemis, tumsu wu sha-m wa hene dugu dom u-ru.

³⁶ Ba shu'ute ka ut-nom zaar na se nom-ut to da, kumge no rest jab, a no nom ko-uyan u tek-u m-hor da.

³⁷ No hattun net-ut tun-to u ane, remu zu e nong nom-ut yo-o da. E nong u-hiw u-me pyu-u yat-o u Atemis. Tumsu e pyapuk ru-u in da.

³⁸ Sedi abite Dimitiriyus u i o ur-kot u wane otte okon nom-o u ekse e u wakun ne, kur-u kwup-du us-rem u ya ur-huk, tumsu a-kwup-du us-rem oro, se e huut us-rem.

³⁹ Tumsu abite okon oro u no ut-sa no shit, se na mang ko-uyan u-me ur-morog.

⁴⁰ Ut-nip, um o m-hyan uzu in o tek-u a swadu ur-kob ne, ba shu'ute uzu in za keru warru okon nom-o u hatun uno gwuz-o u ya-o da. A faruk-u Roma u shite uzu gwuz-u yan-o na otte, in zatte nom-u ut-zu da.>>

⁴¹ Da-u wa tase us-rem inya se wa zu u net-tu aruk.

20

Burus muug u dak-tu Makidoniya u Giris

¹ Da-u gwuz habe, Burus tom fagun a-dor Yeso. Wa ye' e shiriktin-mu jab. Se wa aruk, wa do'e u dak-u Makidoniya.

² Da-u wa nurse be-ut to ut-beet, wa ye' e shiriktin-mu jab sok, se wa te u dak-u Giris.

³ Kuna wa shu'ute m-te us-pyaat us-tut. Wa ogu tek-u zong-su cwadu u-hat wa dote u dak-u Suriya. E wa hog uzu eken Yahuda-ne zongte nomu wun nom-ut yo-to. Remu iya wa hyen wa dor u-dak m-mu, se wa aruk wa dor u-me Makidoniya.

⁴ Net-ut tun-to to shu'e wun, Sufata wa-u Farus dugu Biriya, ur-kot u Aristakus ne u Sandunkus (net-tu Tasaronika), u Gayus (dugu Darbe), u Timoti, u Tikikus ne, u Tarofimus (net-tu Asiya).

⁵ E ba'ag it m-aruk, e estu it u Toruwa.

⁶ Da-u na tase Morog-du ur-Beredi du za m-Yis, It hen it yune dugu bo-u Firibi u-me u-hat. Da-u roog-mu ut-tan arke it te Toruwa it bit net-ut to i arkun kanda it nokon ukun. Se it shu'ut u Toruwa m-roog ut-ta'er.

Burus u-me bo-u Toruwa

⁷ U ho-du ur-takun du roog-mu ut-ta'er it morog remu it Mot ur-Beredi it bakuste u mar-m Wa-ko-uyan. Se Burus hu nomu net-ne ut-him u tek-u m-gyup, remu zu wa o zong-su ur-aruk ur-is gas.

⁸ It morogte u kur-u dom. Kuna hitirra-su otte u-tat ur-do.

⁹ Da-ŭ Burus ooge ŭs-rem, eken zwar-e o shu'ut ŭ dom pyam-yu u-kur na zu wa Yutikus, roog-mu kos wa. Da-ŭ Burus ooge ŭs-rem za ur-ma, roog-mu kost Yutikus har wa heen dugu u-kur ŭ dom-ŭ o, na kub wa ur-u.

¹⁰ Se Burus ciz u-dak wa kub wun. Wa zu, <<Ana naas jab da, wa o ur-fat! >>

¹¹ Se Burus mu ŭ dom kur-ŭ dom, wa Mot ut-Beredi, it re. Wa re shu ŭ nomu ūn ŭs-rem har is gus da-u o wa aruk.

¹² Se ūn nok i-zwar ne ur-fat ne, ūn nom ur-so sok.

Burus yunge dugu Toruwa

m-ha ŭ bo-ŭ Miretus

¹³ Burus arukte m-ha bo-ŭ Asus ŭ fun-yu u-dak, kuna wa zongte uzu it bit wun. It hen it dor u-hat.

¹⁴ Da-ŭ wa bite it ŭ Asus, it kub wun u-hat it haan ŭ bo-ŭ Mitirin.

¹⁵ Tumsu dugu kun it re shu m-ha ne ŭ-me u-hat. Is o m-gas it te ŭ Gas-ŭ Kiyos.* Tumsu da is gasē it ŭ ya Gas-ŭ Samos.† Da tase it aruk m-ha ŭ bo-ŭ Miretus.

¹⁶ Burus ogu zuug wa za ur-cuz ŭ bo-ŭ Afisa da, remu gyer-ŭ naasu u-da ŭ dak-ŭ Asiya. Wa ogu m-hor, wa cwang uzu a-za nome wa te Urusharima kanda ho-du Morog-du Fentikos.

Burus morogte ŭ nengen-tu morog-du a-doru bo-ŭ Afisa-ne

¹⁷ Da-ŭ hat-yu te bo-ŭ Miretus Burus tom na fagnu wa nengen-tu a-doru Yeso tu bo-ŭ Afisa wa nom ŭs-rem ŭ e ne.

¹⁸ Da-ŭ e haane udu ro se wa zu ūn, <<No hi-du war-no, no nak ko yan go-du ur-yu de um nome tun dugu da-ŭ um cwane ŭ dak-ŭ Asiya.

¹⁹ No nak uka um dorte Wa-ko-uyan Yeso ŭ yadu m-zeg ne, tumsu um nom ŭs-kan ŭ remu ut-net. Tumsu no nak uzu um swaag ur-kob sok, remu Yahuda-ne i za dor da cwang e honsu me.

²⁰ Tumsu um yakke za waru no okon ŭ de segu no da, um waru no rem-su u-Ru tumsu um is-ŭ no ŭ tek-ŭ ur-ban tumsu ŭ me ut-bu ne.

²¹ Um nongu Yahuda-ne ŭ i za-yahuda-ne da ut-but ŭ mottu ut-byurun udu u-Ru e yage ut-ba'as, tumsu e ya' jab udu Wa-ko-uyan Yeso.

²² <<Yar-ŭ u-Ru kosku me uzu um do'e ŭ Urusharima, sedi um nak nom-ŭ de kwum-du me ukun da.

²³ Ko ba shu'ute uzu Yar-ŭ u-Ru ogu waru me ko bo-ŭ he na do'e tagu me ŭ kur-ŭ m-tok, tumsu swadu ur-kob o estu me ukun.

²⁴ Sedi me, um mutte fat-ur ri okon nom-o da, abite me keru tasu nom-ŭ Wa-ko-uyan Yeso wa me ut-nom. Wa dak me um nom donse-du Rem-su m-Remer uzu Ru-o Wa-u-ukur tumsu ŭ nya-ŭ u-Ru ne.

²⁵ <<Um nongu no ut-but uka Ru-ŭ otte ussa wa dor-ut jab-su ut-net. Sedi um nak ŭ ya-o o m-vaste uzu no or-ut ri ne a-dor dote hyan-du me da tumsu.

²⁶ Um ut-sa no nap uzu, wu hoge but-ut ri, tumsu wa mur za kab Yeso ba'as-ut ri to da.

²⁷ Um zuug iya remu zu um wargu no nom-ŭ Ru-ŭ ut-sa u-beet.

²⁸ Gwatun hi-ut no ur-zwar ne, ŭ net-tu Yar-ŭ u-Ru ya'ŭ no ut-gwat ne. Reen shu ŭ gwat-du a-doru Yeso i Ru-ŭ kwumne ŭ hi-ur wa tumsu ŭ hyu-mu Wa-ŭ wa ne.

²⁹ Um nak da-ŭ um arke, net-tu nome kose-tu ŭs-bi de haan. E ut-sa e horusse ban-du a-dor uka o-yu u-dak nomte ban-du ca.

³⁰ Ko tek-ŭ me no, eken do'e ur-yune e nom rem-su ŭs-bi remu zu e naktun ut-net ŭ haan udu e.

* 20:15 Kiyos dak-ŭ o m-gan m-sa. † 20:15 Samos dak-ŭ o m-gan m-sa.

³¹ Remu iya, shu'utun us-zong ne, tas wakun u tek-u me no wa yage yadu jab udu Wa-ko-uyan Yeso, baksun u da-o uzu u-ho m-gyup ne uzu um nong us-hak us-tut um nongu no ut-him m-is ne u is-u ri tas no kab tokon kose-to da.

³² <<U da-o hen um yaku no u kom-tu u-Ru tumsu u rem-su nya-u wa u nom ur-kot u no ne, no ut-shu'ut ur-beb ne tumsu o ya' no ur-og ur-kot u i o net-tu u-Ru ne.

³³ Um za cwan-tu shik ko cwu-ut wakun da.

³⁴ No hi-du war-no, no nak uzu um nong pama-u hi-du war ri, remu um hotu hi-du war ri m-e u i o ur-kot u me ne.

³⁵ U tek-u tun-to ut-beet tu um nome, Um nong to remu um kos-tu no uzu a in o ut-nom iya, inu keru segu kushin ne. Tumsu in baksun u rem-su Wa-ko-uyan Yeso ne su zuye, <In nom ur-so a net-tu nya in nomu in ut-sa, sedi ut-zeg m-nom ur-so a in nya ut-net nomu e ut-sa.> >>

³⁶ Da-u Burus tase ut-war inya, se wa ut-jwun wa nom us-toog u un ne beet.

³⁷ Se un beet un hu us-kan, un ham-ut Burus un hu pa-tu wun.

³⁸ Un naas jab sok remu rem-su wa nome uzu un zamnu hyan-du wun da tumsu, se un shu'u wun m-ha udu u-hat.

21

Nok-ur Burus m-ha u Urusharima

¹ Da-u it zu nengen-tu Afisa se ur-ho, se it to u-me u-hat m-ha u bo-u Kos,* u be-du hat-su eeste m-gyup. Da-u is gase it aruk m-ha u gi-yu Rods tumsu u be-du hat-su eeste. Tumsu dugu kun it aruk m-ha u bo-u Fatara.

² Da-u it kume hat-yu ha-mu dak-u Finikiya, it to m-ha ukun.

³ Da-u it hyanne dak-u Sayifurus,† it hut it tok o u kom ur-beer it, it aruk m-ha u dak-u Suriya. Se it ciz u bo-u Taya remu zu kuna hat-yu dote cust-u ut-cwu.

⁴ Da-u it te be-du a-dor-ne otte, it shu'ut ukun har m-roog ut-ta'er. Yar-u u-Ru wargu a-doru Yeso uzu net-to ya Burus ur-kob a wa do'e u Urusharima. Remu iya hen un zu a wa do'e da.

⁵ A da-u ur-yune it nome, it yune it hu m-ha. A-dor-ne beet i o ukun neta-ne u yaag-u un ne, e shu'u it m-ha dim-u u-bo, se it he ut-jwun ukun u kit m-bu it nom us-toog.

⁶ It kowan zu oru wa se wa'aste. Se it to u-me u-hat, se a-dor-ne i o ukun kowan aruk m-mu bu-u wa.

⁷ Da-u it teye bo-u Taya it eeste u akun da se da it tene bo-u Toremayis It vukus or-ut it ne, it ees ukun u gyup-m mo udu e.

⁸ Da-u is gase it aruk m-pas u bo-u Kasariya, it to u bu-u Firibus wa-warru Rem-su m-Remer. Wa o tek-u net-ne ta'er i na dage remu e nom-tu u-pama u a-dor-ne u Urusharima, it ciz udu ro.

⁹ Wa otte ya-ut-gwup nas i nome ut-gu da, e beet kowan wur nomu Yar-u u-Ru zu wa war.

¹⁰ Da-u it nomu ut-ho ukun cashi, se wakun wa-warru rem-su u-Ru haan dugu gas-u Yahudiya na zu wa Agabus.

¹¹ Da-u Agabus haane udu it, se wa kub hap-u Burus. Agabus gug hi-ur wa, kom-ut wa us-na ne se wa zu, <<Nom-u Yar-u u-Ru zuye ya, <Iya o Yahuda-ne i Urusharima dote guksu wu otte hap-u inya, tumsu e yasu wa udu i za-yahuda-ne da.> >>

¹² Da-u it hoge iya it u net-tu o kun ne ut-beet, it kon Burus a wa do'e u Urusharima da.

* 21:1 Kos dak-u o m-gan m-sa. † 21:3 Sayifurus dak-o u o m-gan m-sa.

¹³ Se Burus zʉ, <<ʒRemʉ yan-o no ʉtte ʉt-nom inya? ʒRe no ʉtte ʉs-kan ʉ na-su me jab? ʉm zongte ʉ net-tʉ gug-ʉt me tʉmsʉ e ho me ʉ Urusharima remʉ zʉ ʉm o nomʉ Wa-ko-uyan ʉeso ʉt-huuk.>>

¹⁴ Ba it kere parrʉ wʉn da, se it ho ʉs-ram it zʉ, <<Yage Ru-ʉ nom nom-ʉ cite wa.>>

¹⁵ Da tase, it zong it do'e ʉ Urusharima.

¹⁶ Eken a-dor-ne dugʉ Kasariya e shʉ'u it, e huʉt it ʉdʉ Manason wʉ it de ʉr-cʉz ʉdʉ wa, netʉ bo-ʉ Sayifurus wa, wa o tek-ʉ a-dor-ne i ʉr-takʉn.

Burus teeg Urusharima

¹⁷ Da-ʉ it teene Urusharima, or-ʉt it ne gu it ʉt-kom ʉt-yʉr.

¹⁸ Da-ʉ is gase Burus do'e ʉ it ne ʉdʉ Yakubu, nengen-tʉ a-dorʉ ʉeso ʉt-beet hen e o ʉkʉn.

¹⁹ Da-ʉ Burus vʉk-se ʉn, se wa warʉ ʉn ʉt-nom u-tat tʉ Ru-ʉ nome ʉ-me net-tʉ i za-yahuda-ne da dugʉ ank-m wa.

²⁰ Da-ʉ e hoge iya, se e nomʉ u-Rʉ ʉt-vam, e zʉ Burus, <<Bo hyang ʉt-net ʉt-zongu u-tat e yaag jab-ʉ tek-ʉ me Yahuda-ne, tʉmsʉ ʉn beet hen a shʉb-dʉ dorʉ ʉt-bor tʉ Mosa ya it.

²¹ Na wargʉ Yahuda-ne a-dor, ʉzʉ bo o iis-ʉ Yahuda-ne beet i o tek-ʉ i za-yahuda-ne da, e yage dorʉ kose-ʉt wa-warʉ rem-su u-Rʉ Mosa, tʉmsʉ bo zʉ a ʉn nomʉ yaag-ʉ ʉn ʉr-pes da, ko e nom ʉka in nomte ʉr-ma'in da.

²² ʒYan-o in do'e ʉt-nom? Za u-sakna ʉn do'e ʉt-hog ʉzʉ haagʉn.

²³ Remʉ iya se bo nom nom-ʉ it warʉ bo. It ʉtte net-ne nas ʉ tek-ʉ me it i nome estedu ʉs-rem ʉr-beb ne ʉdʉ u-Rʉ remʉ okon nom-o.

²⁴ Kabʉn net-ʉt tʉnto, tʉmsʉ jaasʉn hi-ʉt no ʉr-kot ʉ n ne ʉka bor-ʉt zʉtte, tʉmsʉ no top nom-ʉ e haatʉn ʉdʉ toog, ko e ʉt-nom u-or. Ko kowan ʉt-nap ʉzʉ nom-ʉ na o ʉt-war ʉ ʉn ne a nip-to da, tʉmsʉ e ʉt-nap ʉzʉ no hi-ʉr no, no o yʉ-dʉ dorʉ ʉt-bor.

²⁵ ʉ mottʉ i za-yahuda-ne da i ya jab, It ʉt-nengen ʉ Urusharima, it nong ʉs-rem ʉ mottʉ bor-tʉ e do'e ʉt-dor, tʉmsʉ it pangʉ ʉn u-ran, it warʉ ʉn ʉka it cinte ʉs-rem. It panʉg ʉzʉ a ʉn tʉ ap-mʉ na pane m-gir da, ko e tʉ hyʉ-mʉ u-bisa da, tʉmsʉ a ʉn tʉ ap-mʉ bisa-ʉ na myugre ʉr-gekes da. Tʉmsʉ it wargʉ ʉn ʉzʉ a ʉn nom m-o da.>>

²⁶ Da-ʉ is gase, Burus kub net-ʉt to wa arʉk ʉnʉ e ne remʉ e nom-ʉt nomʉ Mosa warʉ ʉn ʉ mottʉ jaasʉ u-war ʉ remʉ ʉt-huuk. Sin-se o estedu ʉs-rem su ʉn nome u-Rʉ ʉr-takʉn. Se wa to ʉ me be-dʉ ʉr-shʉ'ʉt dʉ Wa-ko-uyan remʉ wa nom-ʉt donse-dʉ ho-dʉ u-zorʉ ʉn, wato ho-dʉ ʉn de ho-dʉ ʉt-bisa tʉ toog ʉ remʉ kowan ʉ teku me ʉn.

Na maaste Burus ʉ me kur-ʉ ʉt-kose

²⁷ Da-ʉ ho-tʉ ʉt-ta'er ha m-ta, eken Yahuda-ne dugʉ Asiya e hyen Burus ʉ-me be-dʉ ʉr-shʉ'ʉt dʉ Wa-ko-uyan. Se e yʉnse gwʉz u-me morog-dʉ ʉt-net. E maas wʉn.

²⁸ E ogʉ ʉt-jar ʉzʉ, <<No net-tʉ Isra-ne nomʉn ʉr-sege! Netʉ wa ya', wʉ o ʉt-riig kohene wa o peprʉ net-ʉt in, wa hosʉ net-ne dorʉ bor-ʉt in. Tʉmsʉ wa o warʉ rem-su m-zan mottʉ be-dʉ ʉr-shʉ'ʉt dʉ Wa-ko-uyan ʉno ne. Wa naaste be-dʉ u-hen cwatʉn net-tʉ za-Yahuda-ne ʉ-me Bu-ʉ ʉs-Toog.>>

²⁹ (E zʉʉg iya remʉ zʉ e hyang Burus e Tarofimus, netʉ Afisa ʉ-me u-bo, kabʉg ʉzʉ wa oog ʉr-kot ʉ wʉn ne ʉ-me be-dʉ ʉr-shʉ'ʉt dʉ Wa-ko-uyan.)

³⁰ Bo-ʉ rukus, net-tʉ yʉnne m-som e maas Burus. E ruut wʉn ʉ me be-dʉ ʉr-shʉ'ʉt dʉ Wa-ko-uyan, za rem na tage ʉt-is.

³¹ E o ʉt-sa e ho wʉn, se rem-su se haan ʉdʉ yʉ-Yat-ya a-m-gag ʉzʉ Urusharima u-beet o tek-ʉ gwʉz sok.

³² Za rem se a-m-gag ne, ʋ a-m-gag ne i-yate i Roma, e do'e ʋkʋn za naas u-da. Da net-tʋ hyane a-m-gag i-yate se e yage gap-du Burus.

³³ Se yu-Yat-ya haan wa maas Burus, wa wʋ na gug wʋn ʋ ho-su kwam-us yur. Da-ʋ o yu-shʋ a-m-gag shitʋ wʋn ʋzʋ, <<¿Wana bʋ oye? Tʋmsʋ ¿yan-o bʋ nome?>>

³⁴ Morog-du ʋt-net o hen ʋ pama-ʋ gwuz unwa war sʋ unwa war sʋ wa. Remʋ tat-ʋ gwuz, yu yat-ya gwa'ag hi-du rem-us se da. Se wa zʋ na huʋt Burus ʋ bu-ʋ a-m-gag.

³⁵ Da-ʋ Burus tene be-du ʋt-jang se gwuz mang ʋr-yune, se da a-m-gag haane e kub wʋn ʋ hi-du war ʋn.

³⁶ Morog-du ʋt-net dor dim-ʋ pama ʋt-jar ʋzʋ, <<Na ho wʋn! Na ho wʋn!>>

³⁷ Na o mottʋ ʋr-cwa ʋ Burus ne ʋ-me bu-ʋ karma-ne se wa zʋ yu yat-ya karma-ne, <<¿Ko bʋ ʋt-ees ʋm nom ʋs-rem ʋ bʋ ne?>>

Se yu yat-ya karma-ne zʋ wʋn, <<¿Bʋ nak ʋt-Girik rem-ʋr it?

³⁸ ¿Bʋ wa net-ʋ Masar wʋ hatʋn wa yunʋs-du jab-su ʋt-net ʋ da-ʋ dim har wa kub net-ne ʋt-zongu ʋt-nas a ho-du net-ne ʋ-me ʋr-dog da?>>

³⁹ Se Burus zʋ wʋn, <<A'o, me net-ʋ Yahudiya wa'. Tʋmsʋ net-ʋ bʋ-ʋ yat-o o, wa Tarsus ʋ dak-ʋ Kirikiya. Remʋ iya ʋm ʋs-kon yagu me ʋm nomʋ net-ʋt tun-to ʋs-rem.>>

⁴⁰ Se wa yagu wʋn. Burus ees ʋ be-du na jange, wa jakʋs u-kom ʋ morog-du ʋt-net e ho ʋs-ram. Se e ho ʋs-ram tek, se wa nomʋ ʋn ʋs-rem ʋ rem-du ʋt-Ibraniya.

22

¹ Burus zʋ, <<Or-ʋt ri, ʋt-nengen ne, eren nomʋ ʋm de warʋ no ʋ da-o, ʋm ʋt-sa ʋm shasʋ i o ketʋ me ʋs-rem.>>

² Da-ʋ ʋn hoge ʋ nong ʋs-rem ʋ rem-du ʋt-Ibraniya, se ʋn ho ʋs-ram.

Se wa zʋ:

³ Me netʋ Yahudiya wa, na mak-ʋt me ʋ Tarsus, ʋ dak-ʋ Kirikiya, sedi ane a ʋm nente. ʋm nong u-makaranta ʋ makaranta-u Gamariyer, wʋna is-ʋ me ko-uyan ʋ mottʋ bor-tʋ i mate ʋso-ʋt in. ʋm otte cwan-tʋ dorru u-Rʋ ʋka kowan ʋ tek-ʋ me no otte ʋt-nom.

⁴ De wute ʋm yaag net-ne i ya jab ʋr-kob ʋ da-ʋ dim-ʋ fun-u ya yu net-tʋ foge fun-yu kose-ʋt Yeso. ʋm hoog ʋn, ʋm wʋ na gug ʋt-net campa-ne ʋ neta-ne beet, ʋm wʋ ʋn ʋ kur-ʋ m-tok.

⁵ Wa-Toog yu-Yat-ya ʋ i shʋ ʋt-net ne beet e nak tʋmsʋ e kere ʋt-war ʋka nomte. Dugu-du ʋn de ʋm kubte ʋt-ran m-ha ʋdu or-ʋt it ne Yahuda-ne ʋ-me Dimaku. ʋm dege ʋkʋn ʋm maaste a-doru fun-u ya, ʋm hatʋn ʋn ʋ Urusharima remʋ na yu'ʋt ʋn ʋr-kob.

⁶ <<ʋm o tek-ʋ ʋr-nok, ʋm haag m-te Dimaku, ʋr-ho ʋ tek se m-zʋn dugu dom u-ru mo gurʋs me.

⁷ Se ʋm he'e u-dak, ʋm hog yakʋn cwar-ya yu o zʋ me, <Shawuru, Shawuru, ¿remʋ yan-o bʋ otte yadu me ʋr-kob?>

⁸ <<ʋm shʋs ʋzʋ, <¿Wana bʋ oye, yu-Yat-ya?>

<<Se wa zʋ me, <Me wa Yeso wʋ Nazara wʋ bʋ o yadu ʋr-kob.>

⁹ Net-tʋ o ʋr-kot ʋ me ne, e hyang m-zʋn, sedi e hok cwar-yu o ʋs-rem ʋ me ne da.

¹⁰ <<Se ʋm shit, ʋm zʋ, <¿Wa-ko-uyan, yan-o ʋm de ʋt-nom?>

<<Se wa zʋ, <Yune bʋ cwa ʋ Dimaku, kʋna na dote warʋ bʋ nom-ʋ bʋ de ʋt-nom.>

¹¹ Remʋ myak-du zʋnʋm-mo is-ʋ ri poos, se i it ʋ e ne oye e nuk me m-cwa ʋ Dimaku.

12 <<Kuna yakun campa-ya wu na zuƴe Hananiya haan udu ri. Wa doru u-Ru wa sok, tumsu wa dor bor-ut in Yahuda-ne. Yahuda-ne beet i o ur-yu u Dimaku e wur nom-ut tu wa nome.

13 Wa haan wa zu me, <Oru ri Shawuru, bo keru kwum-du m-hyan.> Za rem is-u ri upus, um hyen wun.

14 <<Se wa zu, <Ru-u mate uso-ut uso-ut in, wa ut-sa bo nap nom-u wa ut-sa, bo hyan Wa Jab-u So-o uno, tumsu bo hog rem-us ro.

15 Bo de shu'utu wa-warru rem-us ro udu ut-net ut-beet remu nom-u bo hyane tumsu bo hog.

16 ¿U da-o yan-o bo o ut-este? Yune, yage um nomu bo ut-yubusse m-bu, um nom us-toog udu Wa-ko-uyan Yeso, kon u-Ru wa nomu bo ho-du ba'as-ut ro.>

17 <<Da-u um mune u Urusharima, um ugu us-toog u-me Bu-u us-toog, um nom m-hyan.

18 U tek-u hyanu-m mo hen, um hyang Yeso. Wa zu me, <Nenge bo yune bo yage Urusharima m-hor m-hor, remu zu un za ut-ees u nom-u bo ware e u me.>

19 <<Se um zu, <Wa-ko-uyan ko un, un nak uzu um haag u ko-uyan Kur-u ut-Kose o um gak i ya jab-u bo ne, tumsu um gapurte un.

20 Tumsu da-u na hoye Istifanus wa-warru rem-us ro, me hi-du war ri um yaag ur-beb u nomu na nome u-beet, har um o e'-du cwu-tu i ho wun ne.>

21 <<Se Wa-ko-uyan zu me, <Yune bo nok, me tomu bo m-ra udu i za-yahuda-ne da.>>

Burus net-u dak-u Roma

22 Ban-du ut-net e o erru Burus se da-u wa zu Ru-u tomog wa udu i za-yahuda-ne da. Se e nom ut-jar e zu, <<Na ho wun! Wa kamug na yagu wa ur-fat da!>> E zuug iya remu zu e kabug uzu Ru-u za gwu-du wakun da se Yahuda-ne.

23 Se un hu pama ut-jar, un hu gwun-du kus-tu ut-hobgu un, tumsu un hu as-du m-hyurug m-mya u kose uzu un hok us-ryab sok.

24 Remu iya se yu-shu a-m-gag ne zu na huut wun u bu-u a-m-gag ne. Na zwutur wun us-ryap remu un kum-ut nap-mu nom-u wute net-tu nom-tu wun ut-jar.

25 Da-u un gugse wun remu e nom-tu wun us-ryap, se Burus zu yu-shu a-m-gag yu Roma wu o ees u dapus wun, <<Gwatun nom-u uno ur-zwar ne, no do e pas-du nom-u bor-tu zuƴe a no zwutru me net-u bo-u Roma, wuna na bite u tokon ba'as-to udu wa da.>>

26 Da-u yu-shu karma-ne hoge iya, se wa do'e udu yu-Yat-ya wa zu, <<¿Yan-o bo ut-sa ut-nom? Net unwa wa Roma wa, um kabug uzu bo ut-wa it nomu wun us-ryap da.>>

27 Da-u o yu-Yat-ya haane wa zu Burus, <<Waru me ut-nip, ¿bo netu Roma wa?>>

Se Burus zu, <<U.>>

28 Se yu-Yat-ya a-m-gag ne zu, <<Me, se da um tope shik u-tat kada um shu'ute wa Roma.>>

Burus zu, <<Sedi me net-u Roma na ma-tu me.>>

29 Da-u karma o mottu heese zwutru Burus tumsu e shit wun nom-u wa nome. Da-u e hoge nomu Burus ware, e yagu wun za rem. Ko yu-Yat-ya u hi-ur wa, wa nak uzu Burus netu Roma wa, se wa hog u-gyer remu wa wa'ag karma-ne gug kom-ut Burus.

Na haatun Burus u kenu Morog-du ut-Nengen

³⁰ Da-ŭ is gase yu-Yat-ya a-m-gag ŭt-sa wa nap ko yan-o wute Yahuda-ne maaste Burus. Se wa zu karma-ne e ustun Burus. Wa zu a-toog i-yate ŭ morog-du ŭt-net e kargun. Se wa haatun Burus ŭ shu ŭt-net.

23

¹ Burus saku Morog-du ŭt-Nengen is, se wa zu, <<Or-ut ri, yu-ur ri du um nome ŭ tek-ŭ yadu Ru-ŭ in m-zeg, tumsu um nak okon nom-o um nome ŭ um nape uzu o zaru so-o da.>>

² Da-ŭ Hananiya yu-Yat-ya a-Toog-ne hoge nomu Burus ware, se wu i o ees ŭ dapus Burus e gap wa u-nu.

³ Burus zu un, <<Ru-ŭ de ya bo ur-kob bo wa ha-mu ur-no! Bo shu'ute ukun bo o kwupu me us-rem su u-bor, tumsu bo ya ŭ gap-du me, nom-ŭ bor-tu hose.>>

⁴ I o ees ukun e zu Burus, <<Bo yu-Yat-ya a-Toog u-Ru wa bo de ŭt-pyap?>>

⁵ Burus shus wa zu, <<Or-ut ri ne, um nak ko yu-shu a-toog-ne ya da. Na panug uzu a-bo pyap yu-shu ŭt-net da.>>

⁶ Da-ŭ Burus nape uzu net-tu o ukun eken Saduki-ne e tumsu ŭ eken Farisa-ne, se wa yuns u-cwar wa zu, <<Or-ut ri, me wa u Farisa wa um oye yadu Farisa-ne. No o kwupu me us-rem remu zu um wa'ag jab-ŭ yune-du marimari-ne.>>

⁷ Da-ŭ u ware iya, se nan-i yune ŭ tek-ŭ Saduki-ne e Farisa-ne, har morog-du ŭt-net mot u-yur.

⁸ Remu zu Saduki-ne zuug yune-du marimari-ne zarra, tumsu a-tom u-Ru zarra ko ŭt-yar da sedi Farisa-ne yaag jab-ŭ nom-ut to ŭt-beet.

⁹ Se gwuz yune ukun, eken ŭ tek-ŭ a-kose-tu bor-ut Farisa-ne yune ur-ees e nong inan sok, uzu, <<It, it hyang nom-ut yo-to tu net uno nome da. Jiya okon yar-o nomu wun us-rem ko wa-tom u-Ru.>>

¹⁰ Gwuz nom u-tat, se yu-Yat-ya a-m-gag ne hog u-gyer tasu na nom Burus ut-kik ŭt-kik. Se wa zu a-m-gag ne e okon Burus ur-beb, e huut wa ŭ bu-ŭ a-m-gag ne.

¹¹ Da-ŭ gyup-mu nome, Burus nom m-hyan se wa hyen Wa-ko-uyan Yeso haan ŭ kit-ŭ Burus wa zu, <<Nom beb-du jab, uka bo nomte but-ut ri ŭ Urusharima, iya hen bo dote but-ut ri ŭ Roma.>>

Na zongte ho-du Burus

¹² Da-ŭ is gase, Yahuda-ne zongte e hoot Burus. E eeste us-rem uzu e za u-re ko e u-swa okon da se e hoog Burus.

¹³ Net-tu zonge nom-u yo-o uno e zek net-ne ŭt-shik ŭt-yur.

¹⁴ Se e do'e udu i-Yate a-Toog ŭ i shu ŭt-nengen ne. E zu, <<It nong tond-us yatse uzu it za re-du okon da se it hoog Burus.

¹⁵ Remu iya no Morog-du ŭt-Nengen ŭ tu-shu ŭt-net ne zuun yu-Yat-ya karma-ne i Roma no kon wa na haatun no wun. Waru yu-Yat-ya karma-ne uzu no ŭt-sa no sur m-gwat rem-us ro ur-zwar ne, it hen it zongte ho-du wun kanda wa teen.>>

¹⁶ Da-ŭ wa'-u huno-u Burus neta hoge nomu un zonge ŭt-nom, se wa to ŭ bu-ŭ a-m-gag ne wa waru Burus.

¹⁷ Burus hen wa fog wakun ŭ tek-ŭ tu-shu karma-ne i Roma. Wa zu, <<Huut zwaru unwa udu yu-Yat-ya karma-ne, wa otte nom-ŭ wa de waru wa.>>

¹⁸ Yu-shu karma-yu Roma kub i-zwar wa huut wun udu yu-Yat-ya karma-ne.

Yu-shu karma-ne i Roma zu, <<Burus wa-m-tok, wa kone um haatun zwaru unwa udu ro, remu zu wa otte nom-ŭ wa de waru bo.>>

¹⁹ Yu yat-ya ship kom-ü i-zwar, wa nuk wun ü-kit, wa shit wun wa u-gan, <<¿Yan-o bö de waru me?>>

²⁰ Wa zwar zu, <<Tu-shü Yahuda-ne zongte e kon bö, bö huut Burus üdu Morog-du üt-Nengen u-sot. Ün de üt-zü ün üt-sa ün sur m-gwat rem-üs wa ur-zwar ne.

²¹ Sedi a-bö ees da, remü ün zek net-ne üt-shik üt-yur, tumsü ün üt-sa ün ho wun, ün nong üs-tond üzü ün za u-re kö swa-u okon da se ün hoog wun. Ü da-o hen ün taaste üt-zong, bö wa ün o üt-este.>>

²² Se yu-Yat-ya nuk wun üt-to wa zu, <<A-bö waru wakun üzü bö wargu me rem-üs sin-se da.>> Se wa zu wa, wa mu.

Na tok Burus üdu

Wa u-dak Ferik

²³ Da-u o yu-Yat-ya karma-ne fog tü-shü karma-ne i Roma yur wa zu, <<Zongon remü zu nö de ha-mu Kasariya ü ya-o kwam-sü üs-jwuur sü m-gyup, ur-kot ü karma-ne üt-kök üt-yur, ü karma-ne üt-shik üt-tüt ü op a sak-du jwak, tumsü ü a-m-gag ne üt-kök üt-yur a m-dum ne üs-sap.

²⁴ Nokon nö kwumün jwaak i Burus dote ur-da. Se nö huut wun üdu Wa-u-dak Ferik m-yar.>>

²⁵ Yu-Yat-ya a-m-gag ne pun u-ran:

²⁶ Dügu-du Kawudikiya Risiyas, m-ha üdu Wa-u-dak Ferik.

Üm o üs-vük.

²⁷ Yahuda-ne ogu maaste campu-u inya, e üt-sa ho-du wa, se üm nom m-hor ü a-m-gagu ri rwumün wun, remü zu üm m-hyan üzü u o dügu Roma.

²⁸ Ba shü'üte üzü üm üt-sa üm nap nom-ü wa nome ü ün otte rem-üs rö, se üm huut wun ü be-du Morog-du üt-Nengen.

²⁹ Tumsü üm hok ün üs-rem üzü u o pas-du bor-üt ün, sedi nom-ü na zu wa nomog korge na gag wa ko na ho wa da.

³⁰ Da-ü wakun waru me nom-ü ün zonge nomü campu-u inya, de wüte za rem üm tokton wa üdu rö. Üm zuug i hatun rem-üs ro e warru bö nom-tu wa nome.

³¹ Remü iya o Karma-ne kubte Burus uka na wartu e, ün huut wun ü bö-ü Antifatiris m-gyup.

³² Da-ü is gase, Karma-ne a da-du jwake aruk ü Burus ne m-ha Kasariya. Sedi Karma-ne i o ha-mu üs-na ü a üs-sap ne nok m-mü ü bu-ü Karma-ne.

³³ Da a-m-gag a dadu jwak teye Kasariya, se e yasü Wa-u-dak u-ran tumsü e yagu Burus ü kom-üt ro.

³⁴ Da-ü wa u-dak karunte nom-ü na panne, se wa shit Burus dügu gur-ü he wa oone. Da-ü wa hoge üzü dügu Kirikiya o,

³⁵ se wa zu, <<Me hogu rem-üs rö, da-ü i hutu rem-üs ro haane.>> Se Wa-u-dak zu karma-ne dö'e e' wun ü-me bu-ü Here Faruk.

24

Yahuda-ne huute rem-üs Burus üdu Wa-u-dak

¹ Da-ü roog-mü üt-tan arke, se yu-Yat-ya a-toog Hananiya, yage Urusharima m-ha ü Kasariya ü tokon nengen-tu Yahuda-ne ü wa nap-mü üt-bor wu na zuye Taturus. Kuna war-tu Wa-u-dak nom-tu Burus nome tü za so-to da.

² Wa-u-dak zu na cwatun Burus, se Taturus heese ke-tu Burus üs-rem üdu Wa-u-dak. Wa zu, <<Wa-u-dak, hak-sü bö ooge ur-faruk üdu it, it nong shü'üt-du m-yar, remü zu ver-sü nom-tu re-ü shü ü bö hatun, wa'ag dak-u uno re-üt shü.

³ Remŭ iya Wa-u-dak, it nong ŭt-vam ŭdŭ ró Ferik remŭ nom-tŭ bŭ nomŭ it beet.

⁴ Ŭ remŭ gyer-ŭ na-sŭ bŭ u-da, ŭm Ɔ kŏn-ŭs ró bŭ ya' me u-da cashi, gag jab bŭ er nom-ŭ ŭm de warŭ bŭ.

⁵ <<Net unwa gugudi ŭ nomog wa u-tát, wa Ɔ hatŭn yunŭs-dŭ ŭs-jab ko hene ŭ dak-ŭ Yahuda-ne u-beet, tŭmsŭ wŭna Ɔ yŭ yat-ya Nazara-ne, wato a-dorŭ Yeso.

⁶⁻⁷ Wa ŭt-sa wa muut be-dŭ ŭr-shŭ'ŭt dŭ Wa-kŏ-uyan it za u-hen, se it maas wŭn.*

⁸ A-bŭ shite campa-u inya, bŭ hogŭ to-ŭ ro nom-ŭt to ŭt-beet ŭka it war-tŭ bŭ to.>>

⁹ Yahuda-ne ees, e zŭ iya Ɔ nom-ŭt to otte.

Rem-ŭs Burus ŭ kenŭ Ferik

¹⁰ Da-ŭ Wa-u-dak ya wŭn u-da wa nom ŭs-rem, se Burus zŭ, <<Ŭm de haatŭn hi-dŭ war ri ŭ tek-ŭ ŭr-so, ŭm nak bŭ tumbte bŭ Ɔ kwŭp-dŭ ŭs-rem ŭ-me net-ŭt tun-to.

¹¹ A nŭ gwatŭ ŭr-zwar ne, nŭ ŭt-nap ŭzŭ, zek m-roog op-ŭt yŭr da, da ŭm do'e ŭ Urusharima ŭm nom-tŭ ŭt-huuk.

¹² I hatŭn rem-ŭs ri ne, e tamŭg hog-dŭ it ŭ wakun inan da, ko yŭnsŭ jab-sŭ ŭt-net ŭ-me be-dŭ ŭr-shŭ'ŭt dŭ Wa-kŏ-uyan da, ko Kur-tŭ ŭt-Kŏse ko ŭ me u-bŭ da.

¹³ Nom-ŭt tun-to tŭ e Ɔ warŭ bŭ, e za kerŭ ŭr-wŭn e war ŭzŭ nip-tŭ to da.

¹⁴ Nom ŭ-gan Ɔ ŭm eese ŭ Ɔ ne, Ɔ Ɔ ŭzŭ ŭm dor u-Rŭ ŭ ŭso-tŭ ŭso-ŭt in nomte ŭt-huuk. Nong hŏn-hŏn ŭm dor fun-yŭ Yeso is-ŭ it (Tŭ-shŭ Yahuda-ne zŭ fun-u ya zatte ŭt-nip da). Tŭmsŭ ŭm Ɔ ya-dŭ jab-ŭ nom-tŭ Mosa ŭ eken a-warrŭ rem-sŭ u-Rŭ ne pane.

¹⁵ Ŭm Ɔog wa'ag jab ŭdŭ u-Rŭ, ŭka armŭ ne nomte ko e, ŭzŭ na de yŭnsŭ marimari-ne, a-jab-ŭs so-se ne ŭ a-za-jab-ŭs yŏ-se ne beet.

¹⁶ De wŭte ŭm otte wa'ag jab-ŭ hŏ-ŭr re, ko mŭne ŭm nom nom-ŭ Rŭ-ŭ ŭt-sa tŭmsŭ nom-ŭ net-tŭ ŭt-sa.

¹⁷ <<Da-ŭ hak-sŭ arke u-tát, se ŭm muŭn ŭ Urusharima ŭ remŭ ŭm hattŭn ŭr-sege ŭdŭ net-ŭt it i Ɔ cwan-tŭ ŭr-sege, tŭmsŭ ŭm Ɔ nom-dŭ toog ŭdŭ u-Rŭ.

¹⁸ Ŭm Ɔ tek-ŭ ŭt-nom inya, se eken Yahuda-ne bit me ŭ be-dŭ ŭr-shŭ'ŭt dŭ Wa-kŏ-uyan, ŭm ta'aste jasŭ hi-ŭr ri remŭ ŭt-huuk ŭka bŏr-ŭt zŭtte. Tŭmsŭ morog-dŭ ŭt-net za ŭr-kot ŭ me ne da, tŭmsŭ yunŭs-dŭ ŭs-jab zarra kŭ gwŭz.

¹⁹ Sedi eken Yahuda-ne oro i dugŭ dak-ŭ Asiya i Ɔ ŭkŭn. Kamug ŭzŭ e Ɔ ŭ ane e hattŭn rem-ŭs ri ŭdŭ ró, abite e hyanug ŭka ŭzŭ ŭm nong nom-ŭ kame da.

²⁰ Ko net-ŭt tun-to e war ba'as-tŭ e bite me ŭ to ne da-ŭ ŭm ese ŭ-me Morog-dŭ ŭt-Nengen,

²¹ Sedi jiya rem-sŭ ŭm nome, da-ŭ ŭm jakse u-cwar ŭm zŭ, <No Ɔ kwŭpŭ me ŭs-rem ŭ ya-ŭ remŭ zŭ ŭm yaag jab ŭzŭ Rŭ-ŭ de yŭnsŭ net-ne beet i mare dugŭ marimari-ne.>>

²² Ferik wa u-dak nupuste nom-ŭt to ŭt-beet ŭ mot-ŭt Yeso, se wa zŭ ŭn, <<Da-ŭ yŭ-Yat-ya Karma-ne Risiya teene, da-ŭ Ɔ ŭm de kwŭpŭ nŭ ŭs-rem.>>

²³ Ferik zŭ yŭ-Yat-ya a-m-gagŭ Roma wa e' Burus, sedi a wa ekse wŭn u-tát da, tŭmsŭ a wa hoos huub-ŭt wa ŭr-haan ŭdŭ wa remŭ e gwat wŭn da.

²⁴ Da-ŭ roge cashi, Ferik e neŭa wa Durusira wa-Yahuda e muŭn Kasariya. Se wa tom na hatŭn Burus wa hog rem-sŭ mottŭ yadŭ jab-ŭ Yeso Kiristi.

* **24:6-7** Tokŏn Ran-tŭ ŭt-ŭt to wa'ag fe-yŭ u-ta'er ŭ-me 7 It ogŭ wa'ag jab it kwŭpŭ wŭn ŭs-rem ŭka bŏr-ŭt it zŭtte, se yŭ-Yat-ya karma-ne Risiya haan wa Ɔnk wŭn ŭr-bŏb dugŭ kom-ŭt it.

²⁵ Da-u ɔ Burus heese ŭs-rem ŭ mottu jab-u so-o. Tumsu wa wuŕ ŭka net dote re-du beb-du cwan-tu u-war. Burus nom ŭs-rem ŭzu da-u ɔon ŭ da-u Ru-ŭ de kwupu net-ne ŭs-rem. Da-u Ferik hoge rem-ŭs se, se gyer-ŭ maas wa. Se wa zu Burus, <<Ŭm kwumug nom-ŭ ŭm ut-sa ŭm hog ŭ da-o. A ŭm kume u-da me ut-swur m-fag bo, bo haan.>>

²⁶ Ferik zuug iya remu zu wa ɔ m-hyan ŭka zu Burus ŭ ya wun shik, wun hu pama-ŭ fag-du wun ko-uyan da, Burus hu hen m-ha udu wun un ɔ ur-wa'as, sedi wa yaag Ferik okon da, Ferik hen wa gugum zu du Karma-ne rest wun.

²⁷ Da hak-su ŭs-yur arke, se Fokiyus Festus shu'ut Wa-u-dak ŭ porar Ferik. Ferik hen remu zu wa ut-sa ŭ net-tu Yahuda e cwan wa sok, se wa gugum restun Burus dugu bu-u m-toŕ.

25

Burus huute ŭs-rem

udu Sisar

¹ Da-u Festus ooge ur-faruk du Wa-u-dak, se wa teen ŭ bo-ŭ Kasariya, da-u ho-tu ut-tut arke wa yune dugu Kasariya wa do'e ŭ Urusharima.

² I-Yate a-toog-ne ŭ tu-shu Yahuda-ne e waru Wa-u-dak Festus nom-tu Burus nome tu yo-to.

³ E kon Festus ŭzu wa zu karma-ne e muut Burus ŭ Urusharima. E cwang ŭzu wa nong iya, remu e ho-ut wun ŭ dom-ŭ u-fun.

⁴ Festus shus wa zu, <<Na shipus Burus ŭ Kasariya, me hi-du war ri ŭm de m-ha ukun za m-tumb.

⁵ Remu iya yage i-yate no doron me, abite netu wa otte tokon ba'as-to se un war.>>

⁶ Da-u Wa-u-dak Festus ŭka m-roog ut-eer ko ut-op ŭ Urusharima, se wa mu ŭ Kasariya. Da-u is gasa se wa shu'ut ŭ pora-du ur-faruk wa. Se wa zu karma-ne cwatun Burus ŭ-me remu wa kwup-tu wa ŭs-rem.

⁷ Da-u Burus teene, Yahuda-ne i haane dugu Urusharima e yune e guns wun. E ogu warru rem-ŭs yo-se u-tat ŭ Burus, su un za kere ut-koŕe ŭzu rem-ŭ un ketu Burus nip-to da.

⁸ Burus hen wa ruut hi-ur wa. Wa zu, <<Me ŭm pakus bor-ut Yahuda-ne da, tumsu ŭm nongu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, ko Kaisar ut-ba'as da ko cashi.>>

⁹ Sedi Festus ut-sa wa mangu tu-shu Yahuda-ne jab se wa shit Burus ŭzu, <<Ŭm bo ut-ees bo do'e ŭ Urusharima bo hog nom-ŭ net-ut to do'e ut-war ŭ remu ro ŭ kenu ri?>>

¹⁰ Burus zu, <<Ŭm ɔ ees kenu be-du kwup-du ŭs-rem ŭ Kaisar, ane kumte na kwupu me ŭs-rem. Bo nupuste ŭs-beet, ŭm nongu Yahuda-ne tokon ba'as-to da.

¹¹ Abite me wa ut-ba'as wa, har ŭzu ŭm nong ut-ba'as, ŭm za som-du ur-ho da. A shu'ute rem-su ŭm ware ŭzu bise un nome, wakun korge hen wa yasu me ŭ kom-ut un da. Tumsu ŭm de nok-tu ŭs-rem m-ha du Kaisar!>>

¹² Da-u Festus tase ŭs-rem ŭ a-yadu wa ŭs-rem ne u-pada ne, se wa zu, <<To bo konog na huut rem-ŭs sin-se ŭ kenu Kaisar, du Sisar hen de bo dote m-ha.>>

Burus ŭ Kenu Agarifa

u Banis ne

¹³ A rooge cashi, Agarifa faruk teen Kasariya e yu-faya wa ya-i-gwup na zu wa Banis. E haguŕ remu e vukuste Festus remu cwa-ur wa ŭ faruk-du Wa-u-dak.

¹⁴ Ba shu'ute uzu, un ut-tumb ukun, se Festus haatun rem-us Burus udu Faruk. Festus zu, <<Wakun net wa oro u-me bu-u m-toƙ wu Ferik yage u da-ɥ wa ooge Wa-u-dak.

¹⁵ Da-u um ooge Urusharima i-yate a-toog u nengen-tu Yahuda-ne e hattun me rem-su net unwa, e kon me um kwupu wun rem-su ur-ho.

¹⁶ <<Sedi um waru un uzu Roma-ne kwupu-tu wa ut-ba'as us-rem da, se na haatun wa u kenu i haatun rem-us ro, tumsu na ya wa u-da wa ruut hi-ur wa dugu-du i haatun rem-us wa.

¹⁷ Da-u un haane u me ne ane, um naaste u-da da, da-u is gase um shu'ut u dom-u pora-du kwup-du us-rem, um zu na hatun netu wa.

¹⁸ Da-u i hatun rem-us ro yune, e hattun rem-us ro u nom-u um oogu wa'ag jab un ut-haatun da.

¹⁹ Remu iya, un hu inan u tokon kose-to tu eken Yahuda-ne yete jab tumsu eken yaag jab da. Un o inan u remu yakun campa-ya wu na foge Yeso, wu mare, sedi Burus yu un o ketu us-rem, wa hu uzu, <Yeso o ur-fat.>

²⁰ Me hen um nak uka um dote u nom-du rem-us sin-se da. Se um shit Burus ko wa ut-ha u Urusharima u remu na kwupu-tu wa us-rem ukun u mot-tu rem-us sin-se.

²¹ Da-u Burus sa'e uzu faruk-u yat-wa Sisar wa de kwupu wun us-rem, se um zu na e' wun m-ha da-u um de tom-du wun udu Kaisar.>>

²² Se Agarifa Faruk zu Festus, <<Ko me um cwang um er campa inya u hi-du war ri.>>

Festus Wa-u-dak zu, <<Bo hogu wun hen u-sot.>>

²³ Da-u is gase se Agarifa Faruk e Banis e wu cwu-tu ur-faruk e to u-me ut-net, un haan u i-yate karma-ne u tu-shu u-bo ne. Se Festus zu na cwatun Burus.

²⁴ Se Festus zu, <<Agarifa Faruk, u net-tu o ane ut-beet, netu wa ya' wu Yahuda-ne hatun me rem-us wa u Urusharima, u ana ne, har e zu kamug na yage wa ur-fat da.

²⁵ Sedi me um hyang u nong okon u kore na ho wun da. Remu uzu wuna zuye na haatun rem-us se udu yu-Yat-ya yu Sisar, um zu hen me tomtun wun.

²⁶ Sedi um zatte okon nom-o um de panu yu-Yat-ya yu Roma u mottu sin-se rem-us se da. De wute um hatun wun udu no tumsu udu ro Agarifa Faruk no er nom-u wa de ut-war. A in nome wun ut-shut jiya me ut-kwum nomu um de ut-pan.

²⁷ U hyanum ri rag-mo a um tome wu o tage udu Sisar u Roma za na war ba'as-tu wa nome da.>>

26

Burus rutte hi-ur wa udu Agarifa Faruk

¹ 29 A tase Agarifa zu Burus, <<Na yaag bo u-da bo jaas hi-du war ro.>> Se Burus jakus u-kom, wa heese us-rem:

² <<Faruk Agarifa, iya o hen um hok ur-zwar u shu'ute uzu du ro de um dote taasu hi-du war ri u remu rem-su Yahuda-ne ke-tu me.

³ Um nong ur-so sok remu zu bo net wa wu nape ur-ma it du Yahuda-ne ur-beet u nom-tu e nomte inan u to. Remu iya um o kon-us ro bo gag jab bo er rem-us ri.

⁴ <<Yahuda-ne beet e nak yu-du um nome u fa-ur ri, dugu dak-u na mutte me tumsu u haan u Urusharima.

⁵ Un nak me m-tumb ne, har a un haane unu keru waru no uzu me wa Farisa wa tumsu um dor ur-ma'it ur-zwar ne, uka eken Farisa-ne nom-te.

⁶ Me ya ɥ da-o ɥ ees ɥ kenɥ no ɥ kwup-tu me ɥs-rem, remɥ zu ɥm wa'ag jab-ɥ estedu ɥs-rem su Ru-ɥ nome i mate ɥso-ut in.

⁷ Estedu ɥs-rem de, ko-du ut-rem op-ut yur wute jab e hyan o shuug, de wute e otte dorru u-Ru u-ho m-gyup ne. Agarifa Faruk remɥ zu ɥm wa'ag jab-ɥ estedu rem-ɥs se de wute Yahuda-ne otte ke-tu me ɥs-rem.

⁸ ɛYa wute no otte m-hyan uzu za ut-nome Ru-ɥ yuns net-ɥ mare ur-fat da?

⁹ <<Me hi-du war ri, ɥ da-ɥ dim ɥm nom nom-tu de hosu re-ɥ shu rem-ɥs Yeso wa-Nazara.

¹⁰ Nom-ɥ ɥm nome o hen ɥ Urusharima, har ɥm kum ur-beb dugu i-yate a-toog remɥ ɥm wu'ut a-doru Yeso ɥ-me bu-ɥ m-tok. Da-ɥ Yahuda-ne e ut-sa ho-du a-doru Yeso ne, ɥm yaag ur-beb ko me uzu na ho un.

¹¹ ɥm dorog u-so u-tat Kur-tu ut-Kose un ɥ yadu un ur-kob tumsu ɥm ton un jurum dim-ur Yeso. Remɥ zu ɥm o hog-du ryab-ɥs un sok, se ɥm ha dorru ut-bo tu tokon dak-to ɥm o yadu un ur-kob.

¹² <<Yɥ-Yat-ya a-Toog ɥ Urusharima yaag me ur-beb tumsu wa tom me ɥm masun a-dor i o ukun. Dekun ho-de, ɥm o tek-ɥ m-ha ɥ bo-ɥ Dimaku ɥm nom-ut iya.

¹³ Faruk, ɥ tek-ɥ u-ho, se ɥm hen mokon zun-mo mu zege zun-mu ur-ho, mo mokon dugu dom-u u-ru, mo gurus me ɥ huub-tu m-ha ri ne beet.

¹⁴ It beet it he u-dak, kuna ɥm hogte yakun cwar-ya ya zu me ɥ rem-du ut-Ibraniya-ne, <Shawuru, Shawuru, ɛremɥ yan-o bo otte yadu me ur-kob? Bo o Yadu hi-du war ro ur-kob ɥ bo otte gug-mu me.>

¹⁵ <<Se ɥm zu, <ɛWana bo oye yu-Yat-ya?>

<<Kuna Wa-ko-uyan zutte me, <Me wa Yeso wu bo o yadu ur-kob.

¹⁶ Yune ur-ees. ɥm haagun udu ro remɥ ɥm war-tu bo uzu ɥm dak bo, bo shu'ut tok-ɥ ri, tumsu bo war nom-tu bo hyane udu ri, ɥ nom-tu ɥm de kosu bo ane ɥ-shu.

¹⁷ Me ukru bo dugu net-ut ro, ɥ i za-yahuda-ne da, i ɥ ɥm de tom-du bo udu e.

¹⁸ Bo de upse e is, e byurun dugu u-cwum ɥ haan m-zun, dugu faruk-ur faruk-ɥ nom ɥs-te, m-ha udu u-Ru. Remɥ iya o e dotu kwum-du has-du ut-ba'as, tumsu un kum ur-og ur-kot ɥ i o shu'ut be-du u-hen i ya jab udu ri.>

¹⁹ <<Agarifa Faruk, remɥ iya ɥm dorog nom-ɥ Wa-ko-uyan Yeso waru me ɥm nom u-beet, da-ɥ wa nomɥ ɥs-rem dugu dom u-ru.

²⁰ ɥm heeste nom-du ut-but udu Yahuda-ne beet ɥ Dimaku. Tumsu ɥm nomɥ Yahuda-ne ut-but ɥ Urusharima m-ha gur-ɥ Yahudiya u-beet, tumsu ɥm nong ut-but udu i za-yahuda-ne da uzu un byurun dugu yu-du ut-ba'as, e muut jab-ɥs e udu u-Ru, un nom nom-tu de ut-kose uzu un yakke ut-ba'as.

²¹ De wute Yahuda-ne maaste me ɥ me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, un otte sa-ɥ ho-du me.

²² Sedi ɥm kwung sege-du u-Ru ɥ haan ɥ da-o, de wute ɥm otte ane ɥm o waru wu rek-wa ɥ wu yat-wa ne ɥ kowan ɥ hog. Okon-o ɥm o ut-war ɥ wakun yage za nap da, sedi nom-tu a-warru rem-su u-Ru ne ɥ Mosa ne ware uzu na ut-nom to.

²³ ɥn panug uzu, Kiristi de swadu ur-kob tumsu wa mar. Tumsu un panug uzu wa de shu'utu net ur-takun wu de heese ur-yune dugu marimari-ne remɥ wa hattun zun-mu u-ukur udu ut-net ut-beet, Yahuda-ne ɥ i za-yahuda-ne da.>>

²⁴ Burus o tek-ɥ ruutu hi-ur wa, se Festus jakus u-cwar ur-beb ne wa zu, <<Burus bo o u-dak, nap-mu nome bo u-tat mo dakus-tu bo!>>

²⁵ Burus zu, <<Wa-u-dak wa ɥm oye da Festus. Nip-to ɥm o ut-war jab gan.

²⁶ Faruk-ŭ hi-ur wa, wa nak, de wuṭe um otte nomu wun us-rem za u-gyer. Um eeste uzu hen u nak nom-ut tun-to ut-beet, remu zu yasa-mo na nome to da.

²⁷ Agarifa Faruk, ɔbo yaag jab-ŭ a-warru rem-su u-Ru ne? Um nak uzu bo yaag jab.>>

²⁸ Se Agarifa zu Burus, <<A-bo dorog uka zu u tek-ŭ nom-ut tunto cashi tu bo ware u da-o to bo dote rak-su me um shu'ut wa-doru Yeso Kiristi da!>>

²⁹ Burus zu, <<Ko u-da cashi, ko u-tat, Toog-us ri se udu u-Ru, u bo u net-ut tun-to i o hog-du me u ya-o e shu'ut uka um otte, sedi za uka wa m-tok uka um otte da.>>

³⁰ Se Agarifa Faruk yune, u Festus Wa-u-dak, u Banis kowa u tokon net-to ne i o ukun.

³¹ Da-ŭ un ruye dugu kur-ŭ kwup-du us-rem, un zu, <<Net unwa nong nomu kore na gag wa ko na ho wa da.>>

³² Se Agarifa zu Festus, <<Uzu net unwa huute rem-us sin-se udu Kaisar da, it za res-tu wun.>>

27

Burus cwaag u-hat m-ha u Roma

¹ Da-ŭ Wa-u-dak zonge uzu da-ŭ nong aruk-ur it, it to u-me u-hat m-ha dak-ŭ Itariya, se un yasu Burus udu yakun karma-ya yu Roma-ne wu na zuye Juriyos, yu-shu karma-ne wu o tek-ŭ <<Morog-du Karma Sisar ne.>>

² Da-ŭ it cwa u-me u-hat yu bo-ŭ Adimiritiyum, yu o zong-su ha-mu tokon bo-to tu dapus Asiya, it heese m-ha. Wakun net wa oro wu rwune dugu Taronika u dak-ŭ Makidoniya. Dim-ur wa Aristakus net-ŭ tumsu wa dorog it.

³ Da-ŭ is gase it te bo-ŭ Sidon. Juriyos nomu Burus nom-u so-o, wa yagu wun wa do'e remu wa hyen-ut huub-ut ro e yu'ut wun nom-u u ut-sa.

⁴ Da-ŭ it yune dugu kun u-me u-hat, mya-mu hu gapun udu it. Remu iya it pu' u dim-ŭ Sayifurus,* guru mya-mu zatte ur-beb ne da.

⁵ Da-ŭ it pase m-sa mu o dapus dak-ŭ Kirikiya u Famfiriya-ne, it te bo-ŭ Mira u dak-ŭ Rikiya.

⁶ Kuna yu-shu karma-ne kumte u-hat yu dugu bo-ŭ Arekzandariya yu o ha-mu dak-ŭ Itariya, wa wu it u-me hat-u ya.

⁷ It nong ut-rut u-tat u tek-ŭ ur-pas remu zu ha-mu nong m-hor da. It swaag ur-kob sok kada it teet Kidnidus. Da mya-mu hosu it ur-aruk, se it pus m-ha dak-ŭ Kirit, † it aruk u kit-yu dak-ŭ o be-du na foge Sarmoni.

⁸ It aruk ur-kyat, har it te dekun be-de u dak-ŭ Kirit du na zuye <<Be-ur Sode du ur-Pak,>> u dapus bo-ŭ Rikiya.

⁹ In naaste u-da u-tat, remu zu ha-mu shu'ute in ur-get ur-gas ne. Da-ŭ kab-du u-swaat arukte. Se Burus zu net-tu o u-me u-hat,

¹⁰ wa zu un, <<Ha-m mum-mo de shu'utu in swa-ŭ ur-kob sok, tumsu de hatun in u-taag u tokon nom-to, za ut-cwu u u-hat ne u war to da, har u fat-ut in ne.>>

¹¹ Juriyos gugum ut-ees u nomu Burus ware. Wa er rem-su wa nak-du u-hat u wa u-hat ne.

¹² <<Be-ur Sode du ur-Pak>> du Rikiya zatte zarru ur-pak u-gos da. Se eken zu na re shu m-ha ne, na nom m-hor a nome, na te bo-ŭ Finikiya,‡ remu e nom-ut u-gos ukun. Finikiya u o u-me dak-ŭ Kirit otte hen be-ur so-de du

* 27:4 Sayifurus dak-ŭ o m-gan m-sa. † 27:7 Kirit dak-ŭ o m-gan m-sa. ‡ 27:12 Finikiya dak-ŭ o m-gan m-sa.

ur-ees dɥ ɥs-hat. Dak-ɥ gunstɛ be-ur rɛ, sɛdi mya-mɥ kɛrɛ ɥr-cwa ɥ gas-ɥ ɥ o gwat-dɥ kom ɥs-cwa ɥ gas u-ta ɥ kom ɥr-beer nɛ ɥ gas u-ta ɥ bɔrɥ o.

M-mya ɥ-mɛ m-sa

¹³ Da-ɥ mya-mɥ hɛɛsɛ ɥt-furɯn dugu m-ɛrɛg ɥ kom-ɥt ɥs-cwa, sɛ nɛt-tu hyen ɥka zɥ ɛ dɛ kwɯn-dɥ nɔm-ɥ ɛ o ɥssa. Sɛ ɛ nakɯn kwam-yɥ shiɓɛ u-hat, ɯn hɛɛsɛ ɥr-pas ɥ dapɯs dak-ɥ Kirit.

¹⁴ Za m-tumb mya-m ɥo-mo gagɯn mɥ na fɔgɛ, <<Kom ɥr-beer ɥ gas u-dom>> mo gapɯn dugu Kirit.

¹⁵ Da-ɥ mya-mɥ gapnɛ dugu Kom ɥr-beer ɥ gas u-dom u-hat, a-nak-dɥ u-hat nɛ cwang ɛ bir u-hat ɥ gas-ɥ mya-mɥ ɔttɛ. Ɛ kɛrgɛ byɯr-rɥ ya da, sɛ ɛ yagɛ mya-mɥ hɥ tok-dɥ it.

¹⁶ Da-ɥ it dɔrɛ gas-ɥ Kawuda,§ be-dɥ mya-mɥ zattɛ sok da. ɥr-kyat o it kɛrtɛ naknɥ hat-u rɛk-ya it gug ya ɯdɥ hat-u yat-ya.

¹⁷ Da tase ɯn naknɛ hat-u rɛk-ya ɯn suk ya ɥ dom-ɥ hat-u yat-ya, Sɛ ɯn gugrusɛ hat-u yat-ya ɥs-ho. ɥn nɔng iya remɥ taas ya cakumɛ ɥt-kik ɥt-kik da. ɥn ust kap-tɥ u-hat taasɥ mya-mɥ hutɥ tok-dɥ ya da. ɥn gun kwam-ɥ yat-ya yɥ shiɓɛ u-hat remɥ ɯn hoostɛ u-hat ɥr-nɔk. ɥn nɔng inya remɥ gyer-ɥ taas ɯn hɛ ɥ-mɛ hɛrɛg-mɥ Sirtis mɥ dɛ na-su u-hat.

¹⁸ Remɥ zɥ bu-mɥ nɔng u-gwɯz sok, tumsɥ mo ogɥ rum-su it, da-ɥ is gasɛ, a-nak-dɥ u-hat nɛ hɛɛsɛ koos-dɥ cwɥ-tɥ o ɥ-mɛ u-hat ɛ gun ɥ-mɛ m-bɥ.

¹⁹ ɥ ho-dɥ u-tutɯrsɛ, ɯn ɥ hi-ɥr ɯn ɥ jurgɛ tokɔn nɔm-to tɥ u-hat remɥ gyer-ɥ m-no.

²⁰ Da-ɥ it tumɓɛ it hyanug ɥr-ho ko rɛgɛr da, tumsɥ mya-m yat-mo mɥ u-yɥ mo o gapdɥ it, sɛ it ruut jab bɛɛt ɯzɥ it ɥt-fat.

²¹ Ba shɥ'ute ɯzɥ ɯn tumbtɛ, wakɯn rɛɛg nɔm ɥt-rɛ da, sɛ Burus yunɛ wa zɥ, <<ɥzɥ nɔ kabug rem-ɥs ri dugu Kirit, nɔm-ɥt tuntɔ nɛsɛ ɥ nɔm-ɥt ɥo-to kumɛ in, to za kum-ɥt in da.

²² Sɛdi ɥ da-o ɯm o warɥ nɔ, nɔ nɔm bɛb-dɥ jab, remɥ zɥ wakɯn zarɥ ɥt-taag ɥ fat-ɥr wa da, sɛdi na taag u-hat.

²³ ɥm zuug iya remɥ zɥ Wa-tɔm Ru-u ri, tumsɥ wɥ ɯm o ɥt-dɔr, wa haagɯn ɥ dapɯs dɥ ri gyɯp-nɛ m-gyɯp.

²⁴ Wa zɥ, <Burus, a-bo hog u-gyer da. Sɛ bo haag Roma tumsɥ bo ɥt-ees ɥ kɛnɥ Kaisar Faruk remɥ wa kwɯp-tɥ bo ɥs-rem. ɥm ɥt-sa bo nap ɯzɥ remɥ nya-u u-Ru, wa dɛ tetɥ bo m-yar ɥ huub-tɥ m-ha ró nɛ ɥt-bɛɛt.>

²⁵ Remɥ iya hɛn nɔmɯn bɛb-dɥ jab, mɛ ɯm yaag jab ɯdɥ u-Ru ɯzɥ nɔm-u na warɥ mɛ iya o dɔtɛ ɥt-shɥ'ut.

²⁶ Sɛdi mya-mo gwɯnɥ in ɥ-domɥ hɛrɛg-mɥ okɔn dak-o.>>

Hat-yɥ nuuste

²⁷ ɥ gyɯp-mɥ op ɥt-nas, mya-mɥ o pama-ɥ tokdɥ it ɥ Sa-mɥ Adiriya. ɥ tɛk-ɥ m-gyɯp a tokdɥ u-hat hyen ɥka zɥ na haag ɥ teen dak-u o.

²⁸ ɥn mɥ'us ra-dɥ m-bɥ, ɯn hyen teeg ɥs-daag ɥt-shik ɥt-shishin. Da-ɥ it rɛ shɥ cashi, sɛ ɯn sur ɥt-mɥ'us ɯn bit ɥs-daag ɥt-shik ɥt-nas ɥ op.

²⁹ Remɥ gyer-ɥ hat-yɥ gap ɥt-ta'ar, ɯn gun ɥs-kwam ɥs-nas sɥ shiɓɛ u-hat remɥ ɯn hoostɛ u-hat ɥr-nɔk. ɥ da-u o hɛn ɯn hɥ ɥs-toog ɯdɥ ru-u ɯn ɥ is-u gas m-hɔr m-hɔr.

³⁰ Sɛdi ɥ tɛkɥ a tok-dɥ u-hat ɛkɛn sa'ag ɛ fat. Ɛ nom ɥka zɥ ɯn o cɯst-ɥ kwam-tɥ m-no dugɥ hat-u yat-ya.

³¹ Sɛ Burus zɥ yɥ-shɥ karma-nɛ Roma ɥ a-m-gag nɛ o ukɯn, <<A nɛt-ɥt tuntɔ eɛsɛ ɥ-mɛ hat-u inya da, nɔ zaarɥ ɥt-fat da.>>

³² Da-ɥ ɛ hoɣe iya, se a-m-gag ne kwuprusse us-ho su hat-u rek-ya, ɛ yage ya aruk u me m-bu.

³³ Da-ɥ is ha m-gas, se Burus kon un, un re nom ut-re. Wa zu, <<U ya-o m-roog op ut-nas u ya-o no o wadu jab, za no re okon.

³⁴ Remu iya um o kon-us no, no re nom ut-re. Otte ur-zwar u na re, remu na nom-ut ur-fat. Um o waru no nomon iya rem uzu wakun zaar wu de ut-taag u hi-yu hi-ur wa da ko u-gan.>>

³⁵ Da-ɥ wa ware iya, se wa kub ur-beredi, wa nom ut-vam udu u-Ru u hyanum un beet. Wa mot de, wa heese ut-re.

³⁶ Da-u o kowan kum shiriktin-mu jab, un re ko un.

³⁷ Tat-u it u me u-hat, it net ut-kok ut-yur u ut-shik ut-tut u opu shishin (276).

³⁸ Da-ɥ un re nom ut-re un shig, un habu u-hat m-no, un daas arkama u me m-bu.

Ho-su m-bu yo'okte u-hat

³⁹ Da-ɥ is gase, a tok-du u-hat nak be-du ɛ otte da. Sedi un hyen dekon gwug-de du otte m-hereg. Se un zong un huut u-hat ukun a nome.

⁴⁰ Un kwuprusse us-ho su na gugte us-kwam su m-no, un yage se u-me m-bu. U tek-u da-o hen un ust us-gukut su bire u-hat, se un yuns kap-tu u-hat uka mya-mu dote tokdu un u shu. Un hu ur-nok m-sa u-pingse.

⁴¹ Se hat-yu gup m-hereg u-me m-bu, hat-yu kerge ur-nok da. Se hat-yu heese ut-yo'ok u-dim remu beb-du m-bu.

⁴² A-m-gag zong ɛ hoot net-tu ɛ o m-shup u ɛ ne, remu gyer-u taas wakun u tek-u me un wa nom u-swab wa som.

⁴³ Sedi yu-shu karma-ne Roma ut-sa wa gu Burus, se wa hoos un. Wa zu un beet yu nape u-swab u-beet wa he m-bu wa nom u-swab m-ha u kit m-sa.

⁴⁴ I za keru u-swab da ɛ ship te-su u-hat, ko uk-tu u-hat tu kuse. Iya o hen un beet kowan te kit m-sa m-yar.

28

Burus u dak-u Marta

¹ Da-u it kume u-ukur it te u-pingse, it hog uzu dim-du dak-u o foge Marta.*

² Net-tu be-ur re ɛ gu it beet tumsu ɛ nomu it nom-ut so-to sok. E dap-su it u-ra it fa'at remu zu na o u-yu u da-u o tumsu tor-mu oro.

³ Burus kargussun ut-te wa wu u-ra, se yakun fa-ya u-kokos ya rwuun remu dung-mu u-ra, ya ship kom-u Burus.

⁴ Da-ɥ net-tu u-bo hyane u-fa u kom-u Burus, se ɛ zu or-ut ɛ ne, <<Net unwa wa ho-du ut-net wa, ko ba wa ruye dugu m-sa, ra-o dorru wun se wa marug.>>

⁵ Burus pam-ut u-fa u dom-u kom-u wa, wa gun ya u-me u-ra, tumsu wa hok m-re da.

⁶ Un o m-hyan uzu kom-u o ut-huus ko wa he'e wa mar. Da-ɥ un hyane wa tumbte okon kwung wa da, se un heese us-dorog uzu wun okon ru-o o.

⁷ U dapus be-du net-tu dapuste u-ra, tokon tak-to oro tu yakun camp-ya dim-ur wa Fubiriyus. Wuna o yu-shu u okon dak-o u o m-gan m-bu. Wa bun it, it haan it shu'ut u bu-u ro. Wa ye' it be-du ur-cust du so-de m-te m-roog ut-tut.

⁸ Uso-u Fubiriyus ogu m-rut u kob-du m-yar, wa otte dung-mu u-war u remu ut-men ne. Se Burus to udu ro, wa doru wun u-kom ur-hi wa nomu wun us-toog. Netu wa kum m-yar.

* 28:1 Marta dak-u o m-gan m-sa.

⁹ Da-ɥ wa nɔmɛ iya, sɛ a-kɔb-du m-yar nɛ i ɔ ɥ dak-u ɔ haan ɥdu rò wa haste ɛ ɥs-gom.

¹⁰ Net-tu dak-u ɔ m-gan m-sa ɛ ye' it ɥt-nɔm u-tát, ɛ nɔng iya remu ɛ koste it ɥzu ɛ ɔ yadu it m-zeg sok. Da-ɥ it ɔ zong-su ɥr-aruk, sɛ ɛ kargussun it nɔm ɥt-rɛ ɥ tokon nɔm-to nɛ tu it ɥt-sa ɥt-beet ɥ-mɛ u-hat.

Burus teeg bo-ɥ Roma

¹¹ Da-ɥ pyaat-su ɥs-tut arke, it to ɥ u-hat yu ha-mu Itariya, it aruk. Hat-yu gose ɥkun ɥ da-ɥ u-gos ɥ dak-u ɔ ɥ ɔ m-gan m-sa. Hat-ya yu rwune dugu Arekzandariya yu ɔtte m-sha mu ɥt-ru ɥt-yur, Kasto ɥ Parus nɛ.

¹² Da-ɥ it teye bo-ɥ Sirakus, it nɔm m-roog ɥt-tut ɥkun.

¹³ Sɛ it aruk ɥ-mɛ u-hat, it te bo-ɥ Rigiym. Da-ɥ roog-mu ɥr-gan arke, mya-mu yunne dugu m-ereg it pus m-hor m-hor. Da-ɥ is gasɛ it te bo-ɥ Futiyori kuna it yakte u-hat.

¹⁴ ɥ kuna it gotun ɥ eken a-doru Yeso nɛ. E kon it ɥzu it nɔm m-roog ɥt-ta'er ɥ un nɛ. It ees ɥdu un, sɛ it re shu m-te dak-u Roma.

¹⁵ Da-ɥ a-doru Yeso i bo-ɥ Roma hoge ɥzu it ɔ haan, sɛ ɛ haan ɛ gu it eken bit it ɥ <<Turru ɥ Afisa,>> tumsu eken bit it ɥ dekun be-de du na zuye be-du <<ɥt-kur ɥt-Tut.>> Da-ɥ Burus hyane un wa nɔmu u-Ru ɥt-vam, tumsu wa sur m-kwum beb-du jab.

¹⁶ Da-ɥ it teye ɥ Roma tu-shu tu Roma yagu Burus wa shu'ut ɥ bu-ɥ m-seg ɥr-kot ɥ Karma-nɛ i ɔ er-ur ro.

Burus nɔng ɥt-but ɥ Roma

¹⁷ Da-ɥ roog-mu ɥt-tut arke, Burus fog tu-shu Yahuda-nɛ. Da-ɥ ɛ mɔrge se wa zu un, <<No ɔr-ut ri, ko ba shu'ute ɥzu um nɔngu net-ut in tokon ba'as-to da, ko okon ɥ tek-u ɥr-ma'in du i mate uso-ut in, ko iyanɛ na maaste mɛ ɥ Urusharima. E yasɛ mɛ ɥdu Roma-nɛ na tagu mɛ.

¹⁸ Un hen da-ɥ un gwate, un ɥt-sa un yagu mɛ, remu zu un byuk-ut mɛ ɥ tokon ba'as-to nɛ tu kore na ho mɛ da.

¹⁹ Da Yahuda-nɛ gugmɛ ɥt-ees, shu'ute ɥzu um huut rem-us sɛ m-ha ɥdu Kaisar, ko ba shu'ute ɥzu um zatte seken rem-se su um haatun remu net-ut in da.

²⁰ De wute um kon-ut ɥzu no haan ɥ anɛ uka um dote waru no ko remu u-yan ɔ um ɔtte wa bu-u m-tok. Um ɔ ɥ-mɛ ɥ bu-u m-tok remu zu um wa'ag jab ɥdu Kiristi. Um tumb-nɛ Ru-ɥ este ɥs-rem ɥzu wa tomtun Kiristi ɥdu in Yahuda-nɛ. Tumsu wa haagun.>>

²¹ Sɛ ɛ zu wun, <<It, it hyang okon ran-o dugu gas-u Yahudiya ɥ mottu rem-us ró da. Wakun haagun hen wa waru it rem-us ró da, ko wa war seken rem-se su yo-sɛ ɥ bo da.

²² Sedi it ɥt-sa it hog ya-du jab-u ró, nɔmu it nape di mot-tu fun-u Yeso Kiristi yu Burus ɔ but-tu ya. Kohɛnɛ net-tu ɔ warru nɔm-ut yo-to ɥ fun-u inya.>>

²³ E wa'ag ho-du ɛ de ɥr-shu'ut ɥ Burus nɛ. Sɛ ɛ haan ɥ be-du wa custɛ, un haagun hen u-tát. Dugu ɥr-wun m-ha m-rim, wa ɔ yadu un m-zun ɥ mottu Faruk-du u-Ru. Wa ɥt-sa wa nakun un ɥ haan ɥdu Yeso remu kose-tu ɔ ɔ nɔmu un tu rem-us Mosa ɥ ran-tu a-warru rem-su u-Ru nɛ.

²⁴ Eken Yahuda-nɛ yaag Jab-ɥ rem-us ro, tumsu eken yaag jab da.

²⁵ Remu iya eken eeste ɥ ɔr-ut ɛ nɛ da. Burus nup ɥzu eken ɔro i za ɥssa er-ru wa da, da-ɥ ɛ ɔ mot-tu ɥr-aruk, sɛ wa zu, <<Yar-u u-Ru nɔngu i mate uso-ut in ɥs-rem. Wa nɔng rem-ɥs sɛ ɥdu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya tumsu nɔm-ɥ wa ware ɥ remu no nip-to.

²⁶ <<De'e ɥdu net-ut tun-to bo zu,

<<Nɔ ɥt-hog, sɛdi nɔ za ɥt-nap da;
 nɔ ɥt-hyan,
 sɛdi nɔ za gwadɥ ɥr-nu da.>>

²⁷ Ru-ɥ zuug a-warɥ rem-ɥs wa,
 nɛt-ɥt tunto gwa'ag ɥr-nu da,
 remɥ zu jab-ɥs ɥn rindɥsse.

Ʋn otte ɥt-to,
 sɛdi ɥn gwa'ag nu-du nɔm-ɥ ɔ ɥt-hog da,
 ɥn takke is-ɥ ɥn,
 remɥ zu ɥn za ɥssa ɥn hyan da.

Ʋ ɥn ɥt-sa ɥn dor nɔm-ɥ ɥm warɥ ɥn,
 ɥn za gwa'ag ɥr-nu ɥ jab-ɥs ɥn,
 nɔm-ɥ ɥn hyane me
 ɥt-nɔm tɥmsɥ nɔm-ɥ
 e hoge me ɥt-war.

E za byurgun dugu fun-su ɥt-ba'as ɥ ɥn
 tɥmsɥ ɥm za ɥkurte ɥn.>[†]

²⁸⁻²⁹ <<Ʋm ɥt-sa nɔ nap ɥzu, Ru-ɥ tomgun rem-su u-ɥkur m-ha ɥdu i za-
 yahuda-ne da. Tɥmsɥ e de kab-du se.>>[‡]

³⁰ Burus shu'ut ɥ bu-ɥ m-seg m-te ɥs-hak ɥs-yur, wa ɔ kab-du kowan wɥ
 haane ɥdu ro.

³¹ Burus nong ɥt-but tɥmsɥ ɥt-koŋe ne ɥka Ru-ɥ dor-ɥt te jab-ɥs e tɥmsɥ wa
 nomɥ ɥn ɥt-koŋe ɥ mot-tɥ Yeso Kiristi. Wa nong iya za u-gyer, tɥmsɥ wakun
 hooste wɥn da.

[†] 28:27 Gwat tɥmsɥ: Isha 6:9,10. [‡] 28:28-29 Tokon ran-to: <<Hogon!>> 29Da-ɥ wa ware iya, se
 Yahuda-ne yage kun e hu inan ɥ tek-ɥ me ɥn.

Ran-u Burus u do'e udu Roma-ne

Us-vuk

¹ Me, Burus wa-doru Kiristi Yeso, me pane uno ran-o. Ru-u dak me Wa-tom-u Yeso. Wa dak me remu um nom-ut but-tu Rem-su m-Remer su u-Ru.

² Kanda haan-ur Yeso, Ru-u nong estedu Rem-us se m-tumb ne, su rwune dugu nu-u a-warru Rem-su u-Ru ne, uka otte m-pan u-me Ran-u Rem-su u-Ru u-hen.

³ Rem-su m-Remer u se, su mottu Wa'-u wa se, wu shu'ute net tumsu wa rwuun dugu ko-ur Dawuda.

⁴ Tumsu Ru-u koske uzu Wa'-u u-Ru wa Yeso oye. Ru-u nong iya remu beb-du Yar-u wa da-u na yunsu Yeso dugu m-mar. Wuna o Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in.

⁵ Wuna dage me remu um shu'ute Wa-tom-u wa. Ru-u yaag me u-nya um shu'ut Wa-tom-u Yeso. Wa nong iya remu i-za-Yahuda-ne da, e de yadu wun m-zeg tumsu e dor rem-us ro remu yadu jab-u e nome remu but-tu um nomu un.

⁶ No net-tu bo-u Roma, no o tek-u net-tu Ru-u fage e shu'ut a-doru Yeso Kiristi.

⁷ Um o panu no uno ran-o, no a-dor-ne Roma beet i Ru-u o ut-cwan tumsu wa dug e shu'ut net-ut wa:

Um nong us-toog udu u-Ru Uso-u in u Yeso Kiristi ne Wa-ko-uyan, wa re shu u nomu no u-nya tumsu wa ya' no jab-u pus-o.

Burus cwanug ha-mu Roma

⁸ Nom um ut-sa ut-zu ur-takun, um nong ut-vam remu no a-dor beet i bo-u Roma. Um kerge nomu u-Ru ut-vam remu nom-u Yeso Kiristi nome, yaag in u-fun in nom-ut us-rem u-Ru ne. Tumsu um nome u-Ru ut-vam remu zu net-tu o rem-su yadu jab-u no u-me u-dak u-beet.

⁹ Ru-u nak uka um hopte nomu no us-toog ko-uyan da-o. U-ho m-gyup ne u-me toog-us ri um haafun kon-us no udu Ru-u ri, wu um o ut-dor jab gan, tumsu um o donse-du Rem-su m-Remer su Wa'-u wa.

¹⁰ Toog-us ri ko-uyan da, Ru-u upse me u-fun um haan um hyen-ut no, abite iya wa otte ussa.

¹¹ Um cwanug ur-haan udu no, um nomu no us-toog no kum-ut nya-u u-Yar remu no shu'ute ut-mor u-Ru tumsu no sur m-wa jab-us no udu ro.

¹² Cwan-ut ri o uzu, me u no ne in swurun hi-ut in m-shiriktin u yadu jab udu Yeso.

¹³ Or-ut ri, um ut-sa no nap, us-fun u-tat, um saag um haan udu no. Sedi um kwumug ur-ker da u haan u da-o. Um cwanug um haan um segu no uka no dote swuru ur-beb u-me Yeso Kiristi. Um cwanug um nomu no iya uka um nomtu eken ne i za-Yahuda-ne da.

¹⁴ Shu'ute me uka ur-mag u-me jab-u ri udu ut-net ut-beet. Shu'ute me ur-mag udu net-tu Girik u ya za Girik-ne da, tumsu udu a-m-nap-ne u a-za-m-nap-ne.

¹⁵ O wute um zongte ut-but su Rem-su m-Remer udu no i o bo-u Roma.

Beb-du rem-us Yeso

¹⁶ Um za hog-du e'-mu waru Rem-su m-Remer da. Remu zu Rem-su m-Remer u se o beb-du u-Ru ne du u-ukur udu net-tu ya jab: Ru-u takun ukru Yahuda-ne i ya jab, se i-za-Yahuda-ne da.

¹⁷ Remu me rem-su m-Remer jab-u so-o dugu-du u-Ru koske, jab-u so-o u ooge udu yadu ut-nip dugu ur-takun m-ha m-vaste, uka rem-su u-Ru punte se uzu <<Net-u jab-u so-o wa ut-kwum ur-fat a wa ya' jab udu u-Ru.>>*

Ryab-su u-Ru udu

a-ut-ba'as-ne

¹⁸ Ru-u koske ryab-us wa su rwune dugu dom u-ru udu a-za-jab-us so-se ne u a nom-du nom-ut yo-to ne. Remu nom-ut yo-to tu net-tu o ut-nom wa'ag e takke ut-nip.

¹⁹ Kamug u kowan u nap uka Ru-u otte, remu zu Ru-u koske e m-zun kowana wa ooge.

²⁰ Dugu da-u Ru-u nome u-dak, nom-tu u-Ru, tu na hyente u is da, u shin-m wa mu za ut-ta da, tumsu uka wa otte ne, koske m-zun cas u-me nom-tu Ru-u nome. Remu iya ka ut-nom zarra u net-u zu wa nak u-Ru da.

²¹ E nak u-Ru, sedi e ye'et wa m-sek uka u-Ru da, tumsu e nom-tu wa ut-vam remu nom-u wa nome da. Remu zu dorog-us un shu'ute m-zan, tumsu jab-us e shuug u-cwum.

²² E o m-hyan uka zu un o us-ver ne, sedi dorog-us un su m-rag se.

²³ E swase nom-du ut-huuk udu u-Ru wu za ur-ma da, sedi e hu nomu ut-ryun tu otte sha-mu ut-net tu de m-mar u no ne u ut-bisa ne u nom-u ur-fat ne.

²⁴ Remu iya, Ru-u yage un, e hu nom-du nom-tu e cwane u jab-us e. E hu yu-du m-o u-me du kob-du ya-du war-tu or-ut un ne m-zeg.

²⁵ E yage dorru Ru-u ut-nip, e ship us-bi. E hu ut-huuk u m-tok ne udu nom-tu Ru-u nome, sedi Ru-o nome un beet. Ru-o kore na nome ut-vam za ur-ma. U shu'ut iya.

²⁶ Remu iya, Ru-u yage e, e nom-ut nom-tu e cwane tu m'-e. Ko neta-ne e yage m-roog campa-ut e ne, e hu m-roog u or-ut e ne neta-ne.

²⁷ Campa-ne tumsu e yage m-roog u neta-ut e ne. Sedi e to m-o u or-ut e ne. Campa-ne nomog cwu-tu m'-e u or-ut e ne, tumsu e swaag ur-kob remu nom-tu e nome.

²⁸ Ba shu'ute uzu e gugumte e kum nap-mu u-Ru, se wa yage e dor dorog-su m-zan un. E hu nom-du nom-tu kame uzu un nong da.

²⁹ Jab-us un o shuyi-shuyi u nom-ut yo-to.

E o u nomu net-ne nom-ut yo-to.

E paste cwan-tu m-zan.

E o nomu net-ne nom-tu de naasu e jab.

E paste ur-shub.

E o u ho-du u net-ne.

E paste u-har.

E parru net-ne.

E o jab-u rim-o ne.

E o m-shat.

³⁰ E o tudu dim-tu net-ne.

E yakke u-Ru.

E paste jurmu ut-net.

E paste jaksu ut-dos.

E yukke huk-mu ur-hi.

Dorog-us e su yo-se se.

E o kob-du kab-du rem-su i mate e ne.

³¹ E zatte ur-hi da.

E nom-ut nomu e cinte us-rem da.

* 1:17 Gwat tumsu: Haba 2:4.

E hog-ut on-du net da.

³² E nak uzu Ru-u zuug, i nome nom-ut to e korge na ho e. Sedi e zenge u nom-du nom-tu za so-to. E maag ukun da, e hu swuru eken beb-du nom-du nom-ut yo-to to.

2

Ru-u kwup-du us-rem hon-hon

¹ Or-u ri, bo wa hyan-du ba'as-tu or-u ro, bo zatte nom-ut war da. Remu zu da-u bo kwupu wakun us-rem, bo o engusse hi-du war ro, remu zu nom-u bo otte kwupu wakun us-rem, o bo o ut-nom.

² Um zuug iya remu zu Ru-u nak ut-nip da-u wa o kwup-du us-rem su net-tu o nom-du go-du nom-ut yo-to to.

³ Bo net, wa kwupu net-ne us-rem remu nom-du nom-ut yo-to, se bo o nom-du nom-ut yo-to ko bo, zo bo o m-hyan uzu bo kus-mu kwup-du us-rem su u-Ru?

⁴ Kamug in napun uzu Ru-u nongu in nom-ut so-to, u on-ur wa ne tumsu wa zatte hor-mu us-nip da. A in jurum wun da remu gag-du jab-u wa udu in. Napun uzu Ru-u kosu in on-ur wa, remu in byurtun udu wa tumsu in yage nom-du ut-ba'as.

⁵ Sedi remu kob-du hog-mu us-rem, u kob-du ut-byurun ne udu u-Ru, bo o naknu hi-ur ro swadu ur-kob u ho-du ryab-su u-Ru. U Ho-ur re wa de nomu net-ne kwup-du us-rem hon-hon.

⁶ Ru-u <<de top kowan hon-hon u go-du pama-u wa nome.>>*

⁷ Ru-u de yadu fat-du za ur-ma udu net-tu o nom-du nom-ut so-to, tumsu udu i wa jab e kum ut-fu'ubse, m-sek ne u wadu jab ne u Ru-u ya un fat-du za ur-ma.

⁸ Sedi tokon net-to otte cwan-tu ur-hi, e yaag jab-u nom-u Ru-u zuye nip-to da. E re shu u nom-du nom-tu za so-to. Ru-u de yadu un ur-kob sok.

⁹ Wa de yadu net beet wu o nom-du nom-ut yo-to ur-kob sok u namu jab ne, Ru-u de heese yadu Yahuda-ne ur-kob, kanda wa ya' i-za-Yahuda-ne ur-kob.

¹⁰ Sedi Ru-u de yadu kowan wu o nom-du nom-ut so-to, m-zeg, m-sek ne, u res-du jab ne. Ru-u de ut-takun udu Yahuda-ne, kanda wa ya' i-za-Yahuda-ne.

¹¹ Remu zu Ru-u koste m-kuuk da.

¹² I za-Yahuda-ne da, a e nome ut-ba'as, Ru-u de kwupu e us-rem ko uka e zatte bor-ut Ru-u yase Mosa da. Tumsu Yahuda-ne i otte bor-ut Mosa, a e nome ut-ba'as, Ru-u de kwupu e us-rem remu kob-du dorru ut-bor.

¹³ Nong hon-hon na ya un ur-kob, remu za net beet wu nape bor-tu u-Ru wa o net-u jab-u so-o da. Sedi net-tu o dorru nom-u bor-tu Ru-u yase Mosa, Ru-u de fag-du net-u wa, wa jab-u so-o.

¹⁴ Eken i za-Yahuda-ne dor bor-tu Ru-u yase Mosa. Koske uzu bor-tu u-Ru o u-me jab-us un, ko ba shu'ute uzu wakun ya'aste un bor-tu Ru-u yaase Mosa da.

¹⁵ Yu-ur un koske uzu e nak u-me jab-us e nom-u Ru-u ut-sa u-me ut-bor. Remu zu da-u e nome nom-u za so-o, jab-us e kosu e, tumsu a nome u so-o jab-us e kosu e.

¹⁶ Remu iya, uka no hogte me but-tu Rem-su m-Remer o ut-war, iya dote shu'ute. Ru-u de yadu Yeso Kiristi m-shin mu wa dote kwupu net-ne us-rem, ko dorog-su m-yasa su jab-su ut-net us-beet.

* 2:6 Gwat tumsu: SepV 62:12; ShaR 24:12.

Yahuda-ne u Bor-ut Mosa ne

¹⁷ Bo foge hi-ur ró <<Wa-Yahuda wa,>> bo toste jab-u ró u dom-u bor-tu u-Ru, tumsu bo o ut-uk u yu-ur ró uzu bo net-u u-Ru wa.

¹⁸ Bo nak nom-u Ru-u o ut-cwan. Remu zu net-tu iis-tu bo bor-tu u-Ru, tumsu bo nak nom-tu kame bo dag tu o hon-hon.

¹⁹ A mune uzu bo zatte u-sakna da uzu bo ooge dor-ut net-tu o po-ne, tumsu bo o bo m-zun udu net-tu o u-me u-cwum.

²⁰ Bo kabe uzu bo wa-ut-kose a-kob-du m-nap ne wa u ya'ag-u rek-e ne, remu zu bo nak uzu bor-tu Ru-u yase Mosa otte m-nap u ut-nip ne.

²¹ Bo wa iis-u eken, ¿bo iiste hi-ur ró? Bo wu o ut-but uzu net-tu yage u-hiw, ¿bo gwak-ut nom-u bo o ut-war ur-zwar ne uzu bo nom-ut u-hiw da?

²² Bo wu o ut-zu a net-tu nom m-o da, ¿bo gwak-ut nom-u bo o ut-war ur-zwar ne uzu bo nom-ut m-o da? Bo wu tonte m-gir da, ¿bo nom-ut u-hiw u pyu m-gir da?

²³ Bo wu o ut-uk uzu bo otte bor-tu Ru-u yase Mosa. ¿Sedi bo gwak-ut uzu bo naaste dim-du u-Ru da-u bo pase rem-su u-bor da?

²⁴ De wute Rem-su u-Ru zuut, <<Nom-u Yahuda-ne o ut-nom wa'ag i-za-Yahuda-ne otte jurmu Ru-u Yahuda-ne kohene.>>†

²⁵ Nom-du ur-pes otte ur-zwar, a net-u dore bor-tu u-Ru. Sedi a net dore bor-tu u-Ru da wa shu'ute us-gan u net-tu na nome ur-pes ne da.

²⁶ A shu'ute zu i zatte ur-pes da, e o dorru bor-tu u-Ru, Ru-u de kab-du e net-ut wa.

²⁷ Na de kwupu no us-rem remu zu no otte bor-ut Mosa tumsu no nomog ur-pes, sedi no o pas-du bor-ut to.

²⁸ Wa-Yahuda wu ut-nip wa bo oye da, a-bo shu'ute wa-Yahuda u-war. Sedi otte ur-zwar bo shu'ut wa-Yahuda u jab u-war ne.

²⁹ Wa-Yahuda ut-nip wa o wu jab-u wa ooge hon-hon udu u-Ru. Yar u-Ru o do'e nomu jab-u net ur-pes za bor-tu net pane da. Go-du net-u wa kum ut-vam dugu-du u-Ru, za dugu-du net da.

3*Ru-u o nom-du nom-u
wa zu wa ut-nom*

¹ ¿Dekun sege-de oro du Yahuda-ne kume du i-za-Yahuda-ne kumte da? ¿Yan-o net de ut-kwum ana nomu wa ur-pes?

² Sege-du oro du net do'e ut-kwum us-fun u-tát! Ru-u ya'aste rem-us wa udu Yahuda-ne remu e got se ur-zwar ne.

³ Yahuda-ne u-tát e zatte yadu jab udu u-Ru uka e nomte estedu us-rem uzu ut-ya jab da. Wakun ut-kere ut-shut uzu, <<¿No o m-hyan uzu a Yahuda-ne shu'ute a-kob-du yadu jab, ut-wa u Ru-u yage nom-du nom-u wa nom-tu Yahuda-ne es-du us-rem?>>

⁴ Za ut-nome da iya! Ko net-ne beet shu'ute a-us-bi, u-Ru wa-ut-nip wa, uka Rem-su u-Ru zutte:

<<Remu net-ne hyen-ut uzu nom-u
bo ware u mottu ba'as-ut un nip-to,
tumsu bo re ur-korro ana
o kwup-du rem-us ró.>>

⁵ Abite nom-ut yo-to in o ut-nom koske nom-ut so-to tu Ru-u nome, ¿In deen ut-zu Ru-u nong hon-hon da a wa ya' in ur-kob? (Sin-se dorog-su ur-ma net se.)

† 2:24 Gwat tumsu: Isha 52:5; Ezik 36:22.

⁶ Za ut-nome iya da! A shu'ute Ru-u nome hon-hon da ko-uyan da, ¿rene o wa dote nomu net-tu u-dak kwup-du us-rem hon-hon ne?

⁷ Wakun wa ut-kere ut-zu, <<A munu uzu bis-us ri hatun m-swur mu nip-tu Ru-u u swur-mu zeg-m wa ne, ¿Remu u-yan o Ru-u dote kwupu me us-rem uzu me wa-ut-ba'as wa?>>

⁸ Tokon net-to kek-tu it us-rem uzu it zuug, <<Yage it nom ut-ba'as, remu nom-ut so-to nom-ut.>> Sedi Ru-u de kwupu un us-rem hon-hon.

Wakun za net-u so-o da

⁹ ¿Yan-o in do'e ut-zu? ¿In Yahuda-ne zeg m-zeg i-za-Yahuda-ne da? Ko okon, na kosku uzu ut-net ut-beet! U Yahuda-ne u i-za-Yahuda-ne da ganse na oye remu beb-du ut-ba'as de o dor-tu na.

¹⁰ U-me Rem-su u-Ru, na panug nom-ut tun-to ut-beet:
<<Net-u jab-u so-o zarra,
ko wa-gan;

¹¹ wakun zaar wu o m-nap ne da,
wakun zaar wu o sa-u u-Ru da.

¹² Net-ne beet e yakke fun-yu u-Ru,
Net-ne beet e zatte fun da;

Wakun zaar wu nome nom-ut so-to da,
ko wa-gan.>>*

¹³ <<Nu-ut e o uka ut-sag tu o ur-huk,
Rem-ut e shuug us-bi.>>†

<<Rem-us e uka m-rab mu fa-u yo-ya.>> ‡

¹⁴ <<Nu-ut e shuug u rem-us yo-se,
us-pyap ne.>>§

¹⁵ <<E waaste ho-du net da.

¹⁶ Ko he e huute e hatun u-naas u namu jab ne
udu ut-net tumsu hi-du war'e ne.

¹⁷ E nak fun-yu res-du jab da.>>*

¹⁸ <<Gyer-u u-Ru zaar u jab-us un da.>>†

¹⁹ U da-o in nak uzu Yahuda-ne e na ut-sa e dor bor-tu u-Ru tu Mosa pane. Na nomog iya hen remu net-tu taagte nom-ut war, tumsu Ru-u de kwupu net-tu dak-u uno u-beet us-rem.

²⁰ Remu iya, wakun zaar wu de ut-shu'ut wa za ut-ba'as remu dorru nom-u bor-tu zu na nom da. Nom-u bor-tu nome o kosu net uka ba'as-ut wa otte.‡

Yadu jab udu Yeso wa'ag

in a-jab-us so-se ne

²¹ Sedi u da-o Mosa u a-warru Rem-su u-Ru ne koske in fun-yu yadu jab-u so-o, za remu dorru nom-tu bor-tu ut-sa da.

²² Uno jab-u so-o dugu-du u-Ru hagun dugu-du yadu jab udu Kiristi udu i ya'e ut-nip beet. Mokon kuuk-mo zaar da.§

²³ Net-ne kowan nong ut-ba'as, tumsu e nomog m-ra u sek-mu u-Ru ne.

²⁴ Tumsu Ru-u nong sege-ur wa remu nya-u wa nomu in jab gan. Wa nomog iya remu Kiristi Yeso wu rure in dugu swadu ur-kob du ut-ba'as.

²⁵ Ru-u ya'aste Yeso uka ur-toog du hastu ut-ba'as. Wa nomog iya remu wa mutte net-ne za ut-ba'as udu u-Ru da-u e ya jab udu Yeso wu mare u remu in

* **3:12** Gwat tumsu: SepV 14:1-3; 53:1-3; WBuT 7:20. † **3:13** Gwat tumsu: SepV 5:9. ‡ **3:13** Gwat tumsu: SepV 140:3. § **3:14** Gwat tumsu: SepV 10:7. * **3:17** Gwat tumsu: Isha 59:7-8. † **3:18** Gwat tumsu: SepV 36:1. ‡ **3:20** Gwat tumsu: SepV 143:2; Gara 2:16. § **3:22** Gwat tumsu: Gara 2:16.

tumsu wa azug hyu-m wa. Toog-u o koske uzu Ru-u zatte m-kuuk da, tumsu remu gag-du jab-u wa, wa ruuste u fun-u ba'as-tu e nome u-dim wa yaag un ur-kob da.

²⁶ Ru-u nong gag-du jab-u uno da-o remu wa koste uzu wa otte jab-u so-o. Tumsu net beet wu ya' jab udu Yeso wa de ut-shu'ut wa jab-u so-o.

²⁷ U da-o hen, zyan-o na dote ut-uk? Okon zarra! Ru-u za kab-du net remu zu a o dorru bor-ut Mosa da, sedi wa kab i o yadu jab udu Yeso u toog-u wa ne.

²⁸ In nak uzu Ru-u o kab-du ut-net remu yadu jab-u e za remu dorru u-bor da.

²⁹ Ru-u Yahuda-ne o war-o? Ru-u a-za Yahuda-ne wa ko e da? Iya o, Ru-u net-ne beet o.

³⁰ Ru-u u-gan, wa de muutu Yahuda-ne e shu'ut a-jab-us so-se udu wa, remu yadu jab-u un. Tumsu muut i za-Yahuda-ne da a-jab-us so-se udu wa, remu yadu jab-u un.

³¹ No o m-hyan in muutun bor-tu Ru-u yase Mosa m-zan u remu mottu yadu jab? Ko cashi iya o da! Sedi a inya jab udu Yeso, ut-kose uzu bor-ut Mosa otte m-shin.

4

Yadu jab-u Ibrahi

¹ A in o dorog-su mottu bor-ut Mosa tumsu uka net dote ut-shu'ut wa jab-u so-o, kamug in baksun Ibrahi, uso-u uso-ut Yahuda-ne.

² Abite remu nom-du nom-ut so-to Ibrahi o Ru-u has-tu wa ut-ba'as, Ibrahi za kwumug nom-u ut-uk u-me ut-net, sedi wa za kum-ut nom-u ut-uk udu u-Ru da.

³ Rem-su u-Ru zuug, <<Ibrahi yaag jab udu u-Ru, de wute Ru-u fog-ut wa wa-jab-u so-o.>>*

⁴ Da-u net-u nome u-pama, top-u na do'e top-du wa hos-mo da. Sedi top-u nom-u wa nome o.

⁵ Sedi na got net-ne a-jab-us so-se ne, za remu pama-us e da, sedi remu yadu jab-u e udu u-Ru wu nome ho-du ut-ba'as.

⁶ Dawuda warug rem-us se da-u wa nome rem-su kom-u u-Ru udu net-u wu Ru-u fage wa jab-u so-o za wa nom okon pama-o.

⁷ <<Net-tu Ru-u nome ho-du ba'as-ut e,

e otte Kom-u u-Ru,

I na takse baas-ut e

otte kom-u u-Ru.

⁸ Kom u-Ru udu net,

wu Yawe za ut-bakus

u nom-tu ba'as-ut wa ne da.>>†

⁹ Kom-u u-Ru o dom-u a-ur-pes-ne u war-e kyak i na nome ur-pes? Ru-u a-za-ur-pes-ne? Nom-u in o ut-zu, <<Ibrahi otte yadu jab udu u-Ru, de wute Ru-u kub-ut wun, wa-jab-u so-o.>>‡

¹⁰ Ru-u da-o Ru-u muutu Ibrahi wa jab-u so-o? Da-u na nomu wa ur-pes o ko kanda na nomu wa ur-pes? Ru-u fak Ibrahi wa jab-u so-o kanda na nom-tu wa ur-pes o.

¹¹ Sedi wa kabug nap-su ur-pes remu yadu jab-u ro udu u-Ru uzu wa hase ba'as-ut ro. Remu iya Ibrahi shu'ute u-uso u yadu jab udu a-yadu jab ne ko

* 4:3 Gwat tumsu: Taky 15:6; Gara 3:6. † 4:8 Gwat tumsu: SepV 32:1-2. ‡ 4:9 Gwat tumsu: Taky 15:6.

ba na nɔmɛ ʊn ʊr-pɛs da. Ru-ʊ ɔ hyan-du ʊn a-jab-ʊs sɔ-sɛ nɛ remu yadu jab-ʊ ʊn.

¹² Tumsu wuna ʊso-u i na nɔmɛ ʊr-pɛs, za rem ʊr-pɛs ʊ warɛ da sɛdi dɔrru da-tu yadu jab-ʊ ʊso-u in Ibrahi kanda na nɔmɛ wa ʊr-pɛs.

*Estɛdu ʊs-rem u-Ru haagun
udu in remu yadu jab*

¹³ Ru-ʊ nongu estɛdu ʊs-rem ʊ yaase u-dak u-beet udu Ibrahi ʊ ko-ʊr wa ne, za remu dɔrru bɔr-tu u-Ru da sɛdi remu zu Ibrahi yaag jab udu u-Ru. Remu iya, Ru-ʊ zu Ibrahi nɛt-ʊ jab-ʊ sɔ-o.

¹⁴ Abite es-du ʊs-rem su u-Ru ʊ i ɔ dɔrru u-bɔr nɛ ɔ ʊ war-o, koske ʊzu yadu jab-ʊ nɛt zan-mo, tumsu estɛdu ʊs-rem su Ru-ʊ nɔmɛ zatte m-kim da.

¹⁵ ʊm zuug iya, remu zu bɔr-tu nakun ryab-su u-Ru. Tumsu be-du bɔr-tu zatte da, nɛt za ʊt-shu'ʊt wa-kɔb-du kab-du rem-su u-bɔr da.

¹⁶ Remu iya, estɛdu ʊs-rem haan ʊ remu yadu jab. Ru-ʊ nongu in ɔ uka m-hɔs, udu nɛt-tu ɔ u-mɛ ko-ʊr Ibrahi, za nɛt-tu na yaase nɛ u-bɔr ʊ war-e da, sɛdi ʊr-kot ʊ i ɔtte yadu jab uka Ibrahi. Wuna ɔ u-ʊso ʊ i ya jab beet udu estɛdu ʊs-rem su u-Ru.

¹⁷ Rem-su Ru-ʊ warug ʊzu, <<Ibrahi, ʊm wa'ag bɔ, bɔ shu'ʊt ʊso-u rem-tu u-dak u-tat.>>^S Ru-ʊ nong iya remu zu Ibrahi yaag jab udu u-Ru ʊzu wa ɔtte beb-du yadu ʊr-fat udu wu mare, tumsu wu nɔmɛ nɔm-ʊt po-to ʊ-mɛ nɔm-tu za okon da.

¹⁸ Kɔ ba shu'ʊte ʊzu Ibrahi zatte okon ʊ wa dote wadu jab da, sɛdi wa reeg shu ʊ yadu jab nɛ ʊzu wa dɛ shu'ʊte ʊso-ʊ ʊt-dak u-tat, uka Ru-ʊ zutte wa ʊzu, <<Iya ɔ ya'ag-ʊ rɔ dote ʊt-shu'ʊt.>>

¹⁹ Ibrahi yakke ʊ yadu jab-ʊ wa ʊ mar da, kɔ ba shu'ʊte ʊzu wa nong ʊs-hak ʊt-shik ʊt-tan, tumsu nɛta wa Saratu arukte da-ʊ ʊr-mat.

²⁰ Sɛdi wa nong u-sakna ʊ jab remu estɛdu ʊs-rem su Ru-ʊ nɔmɛ da, sɛdi wa swurug yadu jab, tumsu wa nɔmu u-Ru m-sek.

²¹ Ibrahi yaag jab, Ru-ɔ keru nɔm-du nɔmu wa zu wa ʊt-nɔm.

²² Remu yadu jab Ibrahi, Ru-ʊ kabug wa, <<wa-jab-ʊ sɔ-o.>>

²³ ʊka na punte ʊ Rem-su u-Ru, <<Ru-ʊ kabug wun wa-jab-ʊ sɔ-o.>> Tumsu za remu Ibrahi ɔ war-o na punte da.

²⁴ Sɛdi na panug rem-ʊs sin-se remu in, remu zu Ru-ʊ mutte in a-jab-ʊs sɔ-sɛ, nɛt beet wu ya' jab udu wa, wu yunse Yeso Wa-ko-uyan in dugu m-mar.

²⁵ Remu ba'as-ʊt in, to nɛt-tu hote wa, tumsu wa yune dugu m-mar remu wa jaaste ba'as-ʊt in.

5

*Ru-ʊ de yadu in rus-du jab a
in toste jab-ʊs in udu wa*

¹ Ba shu'ʊte ʊzu, Ru-ʊ jaaste ba'as-ʊt in remu yadu jab udu Yeso, in ɔtte rus-du jab u-mɛ Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi.

² Remu yadu jab-ʊ in, Kiristi upuste in kerru kwum-du nya-ʊ u-Ru ʊ in ɔtte ʊr-yu. Tumsu in nong ʊr-sɔ remu wadu jab-ʊ Ru-ʊ dɛ kosu in fu'ʊbse-tu u-Ru.

³ Tumsu in nɔmon ʊr-sɔ da-ʊ nɛt-tu ɔ yadu in ʊr-kɔb remu yadu jab-ʊ in udu Kiristi, remu zu in nak ʊzu swadu ʊr-kɔb ʊ in dɔ'e naknu in gag-du jab.

⁴ A nɛt-ʊ shu'ʊte wa gag-du jab, Ru-ʊ dɛ muutu wa nɛt-ʊ ʊr-ka. Tumsu a nɛt-ʊ shu'ʊte nɛt-ʊ ʊr-ka, wa dɛ shu'ʊtu wa wadu jab udu u-Ru.

⁵ Wadu jab za yadu bo m'e da ko cashi, remu zu Ru-u koske in cwan-ut u wa sok. Wa yaag in Yar-u wa, u-me jab-us in.

⁶ Da-u in za keru ukru hi-ur in da, regne hon-hon da-u Kiristi mare remu ba'as-ut in.

⁷ Ut-po ne na kum-ut wakun wu de m-mar remu wakun wa-jab-u so-o, jiya na ut-kere kwum-du net wu de ut-mar remu net-u o nom-du nom-ut so-to.

⁸ Sedi Ru-u koske in cwan-ut wa, u wa tomton in Kiristi wa mur u remu in, da-u in ooge a-ut-ba'as-ne.

⁹ Ru-u jaaste ba'as-ut in remu hyu-m Kiristi, za u-sakna, wa de hen u ukru in dugu ryab-su u-Ru.

¹⁰ Da-u in ooge m-ra u-Ru ne, Ru-u hongussu in u wa ne remu mar-mu Wa'-u wa. In nak uzu Yeso u keru ukru in, tumsu remu zu wa o ur-fat.

¹¹ Maag ukun da, in do'e nom-du ur-so remu mar-mu Wa-ko-uyan Yeso Kiristi nome wa samge in u-Ru ne.

M-mar dugu-du Adamu

ur-fat udu Yeso

¹² Uka ba'as-tu cwatun u-me u-dak dugu-du net gan, mar-mu cwaan remu zu net-ne beet nong ut-ba'as. Tumsu mar-mu haan udu ut-net ut-beet, remu ba'as-tu Adamu nome.

¹³ Kanda na hattun bor-tu Ru-u yase Mosa, net-tu o nom-du ut-ba'as. Sedi na kabug se uka ut-ba'as da, remu zu bor-tu zaar tu net de ut-pas da.

¹⁴ Ko ba shu'ute iya, mar-mu takkun dugu da-u Adamu u haan u da-u Mosa, tumsu u i nome ne ut-ba'as remu pas-du u-bor da uka Adamu nomte. Adamu tumsu wa ooge ryun-u wu de'e haan. *

¹⁵ Sedi hastu ba'as-ut in tu Ru-u nome o uka m-hos udu in, za uka ba'as-ut Adamu da. Remu zu ba'as-ut wa-gan nakkun mar-mu ut-net u-tat. Sedi nya-u u-Ru o u-tat, remu hos-mu wa nome u-me net gan u wa, Yeso Kiristi hattun nya-u u-Ru udu ut-net u-tat.

¹⁶ Tumsu, nya-u u-Ru ganse ooge u ba'as-ut Adamu ne da. Um zuug iya remu ba'as-ut to tu Adamu nome to nakkun kwup-du us-rem su u-Ru udu net-tu u-dak ut-beet. Sedi nya-u u-Ru muute in za ut-ba'as ko ba in nome ut-ba'as u-tat.

¹⁷ Mar-m nomog ur-faruk u-me ut-net remu ba'as-tu net gan, Adamu. Sedi m-zeg iya, Yeso Kiristi samge in u-Ru ne. Ru-u yaag in wa uka m-hos u-tat, tumsu i kabe wa, e de re-du beb-du ut-ba'as m-mar ne u-me Yeso Kiristi.

¹⁸ Remu ba'as-tu wa u-gan nome, to haatun net-ne beet swadu ur-kob, tumsu iya-o hen nom-u u-gan u Kiristi nome, o haatun u-ukur u-me kowan, uka Ru-u dote yadu net-ne fat-du za ur-ma.

¹⁹ Remu ba'as-ut net gan nome, de wute net-ne beet e shu'ute a-ut-ba'as-ne. Iya-o hen tumsu remu jab-u so-o u net gan nome, net-ne u-tat e de ut-shu'ut a-jab-us so-se ne.

²⁰ Ru-u ya'aste bor-ut wa udu Mosa remu net-tu hyen-ut ba'as-ut e m-zun. Sedi da-u ba'as-tu sure u-tat, nya-u u-Ru zeg u-tat sok.

²¹ Uka ba'as-tu nomte ur-faruk u-me ut-net ut-beet tumsu hatun un m-mar, iya o hen nya-u u-Ru dote nom-du ur-faruk remu jab-u so-o, u de hatun fat-du za ur-ma remu Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in.

6

Kiristi getumte beb-du ut-ba'as

* 5:14 Wu do'e haan wa o Yeso.

¹ ǀYan-ǀ in do'e ʉt-zu? ǀIn deen ʉ re-du shʉ ʉ nɔm-du ʉt-ba'as remʉ wa jaaste ba'as-ʉt in tʉmsʉ wa swurʉ in u-nya?

² Za ʉt-nome iya da! A in kabe Yeso, nɔm-tʉ wadu in ʉ yu-du ʉt-ba'as to marug, ǀre dote ʉt-nɔm in ha ʉr-yu u-me ʉt-ba'as?

³⁻⁴ ʉKa na nɔm-tʉ in ʉt-yubusse m-bʉ, in marug tʉmsʉ na dok in ʉ Kiristi nɛ ʉka wa murte tʉmsʉ na dok wa. Na nɔngu in ʉt-yubusse m-bʉ remʉ in nɔm-ʉt yu-ʉr po-de ʉka ʉs-gan, ʉka Yeso yunte dugu m-mar, ʉ-me fu'ʉbse-tu u-Rʉ Uso-u in. Iya ǀ in kumte fat-ʉr po-de. *

⁵ Ba in shʉ'ʉte ʉs-gan ʉ Kiristi nɛ remʉ mar-m Kiristi, iya ǀ hen in dote ʉt-shʉ'ʉt ʉs-gan ʉ yune-ʉr wa ʉr-fat ʉka wa yunte.

⁶ ʉKa in nupte ʉzʉ na tarug yu-du ʉt-ba'as ʉ in ʉ-dom u-kan da-ʉ na tare Yeso ʉ-dom u-kan, taas ʉ ba'as-tʉ kum-ʉt ʉr-beb ʉ jab-ʉs in da. Na nɔmog sin-se ʉs-beet taas in shʉ'ʉt tok-ne i ʉt-ba'as da.

⁷ In nak ʉzʉ ba'as-tʉ zatte ʉr-faruk ʉ dom-ʉ net-tʉ mare da.

⁸ Ba shʉ'ʉte ʉzʉ in marug ʉ Kiristi nɛ, in ǀ yadu jab ʉzʉ in do'e ʉr-fat ʉ wa ne.

⁹ In nakkun ʉzʉ Rʉ-ʉ yunste Kiristi dugu m-mar, tʉmsʉ wa zamʉn ʉt-swur m-mar da. Mar-mʉ zatte ʉr-beb ʉdu Yeso da.

¹⁰ Remʉ mar-mʉ wa mare, ba'as-tʉ zatte ʉr-beb ʉ-me wun da, tʉmsʉ ʉ da-ǀ wa ǀ yu-du nɔmʉ u-Rʉ ʉt-fu'ʉbse.

¹¹ Remʉ iya hen, kab hi-ʉr ró ʉka wʉ mare taas ʉ ba'as-tʉ dor-ʉt wa da, sedi bǀ kab hi-ʉr ró wa ʉr-fat ʉdu u-Rʉ ʉ-me Kiristi Yeso.

¹² Remʉ iya, a nǀ yage ʉ ba'as-tʉ nɔm ʉr-faruk ʉ-me war-ʉt nǀ tʉ de m-mar da, taas nǀ dor zwarʉ nɔm-ʉ war-ʉt nǀ ǀ ʉt-sa da.

¹³ A nǀ yase og-tʉ war-ʉ nǀ to to shʉ'ʉt cwʉ-tʉ nɔm-du ʉt-ba'as da. Sedi nǀ yase hi-ʉr nǀ ʉdu u-Rʉ, remʉ zu nǀ ogʉ marug sedi ʉ da-ǀ nǀ otte fat-ʉr po-de. Remʉ iya yaase war-ʉ nǀ ʉ shʉ'ʉt ʉka cwʉ-tʉ m-ank ʉ nɔm-du nɔm-ʉt so-to remʉ fu'ʉbse-tu u-Rʉ.

¹⁴ A nǀ yage ʉ ba'as-tʉ nɔm ʉr-faruk ʉ-me nǀ da, remʉ zu bor-tʉ zatte ʉr-beb ʉ-me nǀ da. Sedi, nɔmog ʉr-yu ʉ-me shʉn-mʉ nya-ʉ u-Rʉ.

Nomɔn ʉr-yu ʉka tok u-Rʉ ʉ nɔm-du pama-ʉ jab-ʉ so-ǀ

¹⁵ Ba shʉ'ʉte ʉzʉ nya-ʉ u-Rʉ ʉkurte in dugu ʉt-bor, ǀʉt-shʉ'ʉt ʉzʉ na re shʉ ʉ nɔm-du ʉt-ba'as nɛ? O'o! Kǀ ca!

¹⁶ ǀNǀ nak ʉzʉ a nǀ yaase hi-ʉr nǀ ʉdu wakun ʉka tok-ne nomte m-tok, nǀ shʉ'ʉte tok-ʉ wa, remʉ zu nǀ ǀ dorru wa da? Nǀ kerʉ shʉ'ʉt tok-ne ʉt-ba'as tʉ huʉtʉ net-ne ʉdu m-mar, kǀ nǀ kerʉ dorru Rem-sʉ u-Rʉ sʉ de wadu net ʉ yu-du jab-ʉ so-ǀ.

¹⁷ Sedi ʉt-vam ʉdu u-Rʉ, remʉ ʉr-takun nǀ oog m-tok ʉ-me ʉt-ba'as, sedi ʉ da-ǀ nǀ kabug kose-tʉ it nɔmʉ nǀ jab gan.

¹⁸ Rʉ-ʉ ruute nǀ dugu tok-mʉ ʉt-ba'as, nǀ shʉ'ʉte tok-ne ʉ nɔm-du yu-du jab-ʉs so-se.

¹⁹ ʉm kosku nǀ sha-mʉ ʉs-rem mʉ tok remʉ nǀ gotʉ ʉr-nu, remʉ jab-ʉ ʉr-ma net. ʉr-takun nǀ oogu yasʉ og-tʉ war-ʉt nǀ ʉ nɔm-du nɔm-tʉ za u-hen tʉmsʉ ʉ swurru nɔm-ʉt yo-to. Remʉ iya ʉ da-ǀ, yasun og-tʉ war-ʉt nǀ remʉ nǀ nɔm-ʉt yu-du jab-ʉs so-se ʉ nǀ shʉ'ʉte u-hen nɛ.

²⁰ ʉ da-ʉ dim, nǀ oog tok-ne ʉt-ba'as, wakun wa'ag nǀ ʉ nɔm-du nɔm-ʉt so-to ʉr-beb da.

²¹ ʉ da-ʉ dim nǀ nɔmog nɔm-tʉ nǀ hog-du e'-mʉ nɔm-du to ʉ da-ǀ. ǀYan top-ǀ nǀ kume remʉ nɔm-du nɔm-ʉt to? Top-ʉ nɔm-ʉt to mar-mo.

* 6:3-4 Gwat tʉmsʉ: Koro 2:12.

²² Sedi u da-o, Ru-u rwurug nɔ dugu ʊt-ba'as, nɔ shu'ute tok-ne u-Ru. Nya-u u-Ru ʊ nɔ de ʊt-kwum o jab u-hen, tumsu nɔ de kwum-du fat-du za ʊr-ma.

²³ Top-u ʊt-ba'as mar-mo, sedi nya-u u-Ru fat-du za ʊr-ma du ʊ-me Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in.

7

In o uka ʊr-gu ʊ Kiristi ne

¹ Or-ʊt ri ne, nɔ nak uka bor-tu ote, nɔ nupuste nom-u ʊm de ʊt-war, bor-tu nom ʊr-faruk ʊ-dom net-u o ʊr-fat ʊ war-to.

² A in gwaɛ neta ʊr-gu, wa o m-shup ʊ bor-tu ʊr-gu ne, da-ʊ campa wa o ʊr-fat. Sedi da-ʊ campa wa mare, wa rwuug ʊ bor-tu ʊr-gu.

³ Remu iya a wa ga wakun campa wa, ʊ campa wa ne ʊr-fat, na zu wa wa-u-as. Sedi a campa wa mare, wa rwuug ʊ-me ho-yu ʊr-gu, a neta-u ya ga wakun, wa nong m-o da remu zu campa wa marug.

⁴ Remu iya nɔ o or-ʊt ri ne, mar-m Kiristi ʊ-dom u-kan o wa'ag nɔ shu'ute marimari-ne ʊdu ʊ-bor. Iya nɔ shu'ute ʊs-gan, ʊ wu yune dugu m-mar ne remu in nom-tu u-Ru ʊs-pama.

⁵ Da-ʊ in o shu'ut ʊ-me yu-du ʊt-ba'as tu o ʊr-yu ʊ-me in, kose-tu u-bor to yunɛtun dorog-su nom-ʊt yo-to tu haatun in m-mar.

⁶ Sedi u da-o in kwung u-ukur, Ru-u rwurug in dugu ʊt-bor. ʊ da-o hen in o dorru u-Ru ʊ fun-yu fat-ur po-de yu Yar-u wa. Fun-yu u-ut yu na pane ʊ-me ʊt-bor in dor-ʊt ya da.

Bor-ut Mosa ʊ beb-du ʊt-ba'as ne

⁷ Eken oro i o ʊt-zu, <<Bor-tu Ru-u yase Mosa o yo-to.>> E o ʊt-zu nap-mu ʊt-bor wa'ag in ʊ nom-du ʊt-ba'as u-tat, sedi nong ʊr-zwar e nom ʊs-dorog iya da. Bor-tu u-Ru to kosu me ba'as-ʊt ri. ʊm za nak uzu shub-du nom-u wakun ba'as-to da, se da-ʊ bor-tu zu, <<A-bo wa ʊr-is ʊ nom-u wakun da.>>*

⁸ Sedi remu bor-tu u-Ru to, de wute ba'as-tu kum-ʊt ʊr-ker to yunsun koyan go-du dorog-su wadu ʊr-is ʊ nom-u wakun ʊ-me jab-ʊ ri. ʊzu bor-tu oro da, ba'as-tu za ote ʊr-beb da.

⁹ ʊ da-ʊ dim kanda ʊm nap nom-u bor-tu ʊt-sa, ʊm oog ʊ ekse hi-ʊr ri ʊ nom-tu ʊm o ʊt-nom da. Sedi da-ʊ ʊm nape kose-tu bor-tu u-Ru, za rem ʊm nup ʊzu ʊm o nom-du ʊt-ba'as.

¹⁰ Se ʊm mur, bor-tu kame uzu to hatun ʊr-fat, to hatun m-mar mu mote me dugu-du u-Ru.

¹¹ Ba'as-tu kwung ʊr-ker, to parug me to wu me ʊs-dorog uzu me keru nom-du ʊt-ba'as tumsu ʊm dor ʊt-bor u-da u-gan uka ʊm dote kwum-du fat-du za ʊr-ma, sedi o mok-ʊt dugu-du u-Ru.†

¹² Ko ba shu'ute iya, bor-ʊt u-Ru to o u-hen ne tumsu nom-tu Ru-u zu na nom ne to o u-hen ne tu jab-u so-o, tumsu tu so-to sok.

¹³ ¿Sedi yan-o in do'e ʊt-zu, bor-tu u-Ru o so-to tumsu to hatun in m-mar? Iya o da ko cashi! Ba'as-to hatun me m-mar. Ba'as-tu dorog dim-u bor-ʊt so-to, to hatun me m-mar. Nɔ hyanug uka ba'as-tu ote yo-to. To dorog bor-ʊt so-to tu u-Ru remu nom-du nom-ʊt yo-to.

Gag-mu oye ʊ-me net remu ba'as-ʊt wa

¹⁴ In nak uzu bor-tu Ru-u yase Mosa, dugu Yar-u u-Ru o rwune. Sedi me net-wa, tumsu tok ʊ-me ʊt-ba'as.

* 7:7 Gwat tumsu: Rwu 20:17; Muut 5:21. † 7:11 Gwat tumsu: Taku 3:13.

¹⁵ Ūm nak nŋm-u ūm de ūt-nŋm da. Remu zu nŋm-u ūm ūt-sa ūt-nŋm, ūm nom-ut o da, nŋm-u ūm gugme o ūm o ūt-nŋm.[‡]

¹⁶ Abite nŋm-u ūm o ūt-nŋm, o ūm ūt-sa ūt-nŋm da, ūm kabug uzu bor-tu u-Ru to o hon-hon.

¹⁷ Me wa u hi-ur ri u nŋm-du nŋm-ut yo-to da, sedi ba'as-tu o men-tu jab-u ri.

¹⁸ Ūm nak uzu okon za u so-o u o u-me jab-u ri ur-ma net da, sedi ba'as-to o u-me jab-u ri. Ūm zuug iya remu zu ūm cwanug uzu ūm nomog nom-ut so-to, sedi um kerte ūt-nŋm da.

¹⁹ Ūm wa'ag jab ūm nom nom-ut so-to, sedi um o nŋm-du nŋm-ut yo-to tu ūm za cwan-tu ūt-nŋm da.

²⁰ A ūm nome nŋm-u ūm za ussa ūt-nŋm da, koske uzu me wa o nŋm-du nom-ut yo-to to da, sedi ba'as-tu o u-me jab-u ri.

²¹ Ūm hyanug uzu, nŋm-u ūm nome kom-uyan da-o; a ūm ūt-sa nŋm-du nom-u so-o, ūm hyen nom-ut yo-to ur-kot u-me ne remu o hooste me nŋm-du nom-u so-o.

²² Dugu men-tu jab-u ri, ūm o cwan-tu bor-tu u-Ru.

²³ Sedi u war-u ri ūm o hyan-du okon u o m-gag u-me jab-u ri. O dor-tu me, tumsu o muutu me tok ūt-ba'as.

²⁴ Nom-tu ur-on to um oye! Wana de ukru me dugu nŋm-u war-u ri ūt-sa, taas u mot me dugu-du u-Ru?

²⁵ Ūt-vam udu u-Ru u-me Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in!

Sedi ūka ūm kubte iya, u-me dorog-us ri ūm ūt-sa ūm dor nom-tu bor-tu zu na nom, sedi war-u o wadu me ūm shu'ut ūka tok ūt-ba'as.

8

Ur-yu u shin-mu

Yar-u u-Ru

¹ Remu iya u da-o, kwup-du us-rem su m-mar zamun da, udu i o u-me Kiristi Yeso.

² Remu bor-tu u-yar, tu muutun in ur-fat u same-du ūt-hi u Kiristi Yeso ne, to ruute me dugu-du bor-tu ūt-baas, u m-mar ne.

³ Nom-u bor-ut Mosa kere ūt-nŋm da remu jab ur-ma net, Ru-u nomog o. Ru-u tomgon Wa'-u wa u war-u m-ma-net remu wa shu'ute ur-toog remu ūt-ba'as, tumsu wa haste beb-du ūt-ba'as dugu war-ut in.

⁴ Ru-u nong iya, remu in nom-ut nom-tu bor-tu zu na nom. In nong iya da-u Yar-u u-Ru o dor-tu in, za m-ma-net du dor-ut in da.

⁵ Net-tu o ur-yu ūka dorog-su jab-us e koste e, jab-us e shu'ut u shi u nom-tu dorog-su ur-ma net ūt-sa. Sedi i Yar-u u-Ru o dor-tu e, e nom dorog-su nom-u Yar-u u-Ru ūt-sa.

⁶ Yagu jab-us no u nŋm-du ūt-ba'as haatun m-mar, sedi wadu jab-u no u nom-tu Yar-u u-Ru haatun ur-fat u rus-du jab ne.

⁷ Kowan wu muute jab-u wa u dorog-su ur-ma net, wa shu'utu huub-u yo-o u-Ru ne. Ūm zuug iya remu zu wa dorog bor-tu u-Ru da, tumsu wa ūt-kere ūt-dor da.

⁸ Net-tu o dorog-su ur-ma net, Ru-u za hog-du zwaru go-du net-ut to da.

⁹ Sedi a in yage dorog-su ur-ma net u dor-ut in da. Yagun u Yar-u u-Ru o dor-ut in, remu zu wa o ur-yu u-me in. Net-tu zatte Yar-u rwune udu Kiristi da, Kiristi nak wa da.

¹⁰ A regne Kiristi o ur-shu'ut u-me no, ko da war-ut no marug remu ūt-ba'as, Yar-u u-Ru de ya' no ur-fat remu zu Ru-u kabug no a-jab-us so-se.

[‡] 7:15 Gwat tumsu: Gara 5:17.

¹¹ Yar-u u-Ru, u yunse Yeso dugu m-mar, o u-me jab-us no. Uka Ru-u yunste Kiristi dugu m-mar, wa de yadu no ur-fat u war-ut no tu m-mar remu Yar-u wa u o u-me no.*

¹² Remu iya, huub-ut ri ne, in otte nom-u ut-nom, sedi za uka dorog-su nom-tu m-ma-net du ut-sa da.

¹³ A-bo o ur-yu uka m-ma-net du otte ussa, no do'e m-mar. Sedi abite no o dorru nom-u Yar-u u-Ru ut-sa, tumsu no yage ut-ba'as, no de kwum-du ur-fat.

¹⁴ Remu zu i Yar-u u-Ru o dor-tu e, e o yaag u-Ru.

¹⁵ No kwumug Yar-u de muutu no tok-ne da, remu iya a no shu'ut u hog-du u-gyer da. Sedi Yar-u o de ut-wa in shu'ut yaag u-Ru, u remu shin-mu Yar-u o in do'e fag-du u-Ru, <<Baba! U-uso in!>>†

¹⁶ Yar-u u-Ru u yar-u in ne o waru in uzu yaag u-Ru in oye.

¹⁷ Ba shu'ute uzu yaag u-Ru in oye, shu'ute uzu a kwum-tu u-Uso in oye. In reen kwum-tu ut-fu'ubse tu u-Uso ur-kot u Wa'-u wa Kiristi ne. Sedi a in kume fubusse tu Uso, ka ut-nom zarra, se in swaag ur-kob ur-kot u Kiristi ne.‡

Ru-u de yadu ya'ag-u wa ut-fu'ubse

¹⁸ Um nak uzu, in za keru hongusse fu'ubse-tu Ru-u de yadu in u kob-du in o ut-swa ne u da-o da.

¹⁹ Nom-u Ru-u nome u-beet dugu takun-du u-dak, o wadu jab o hyan da-u Ru-u de kose ko re ya'ag-u wa otte.

²⁰ Remu nom-tu ba'as-tu nome, nom-tu Ru-u nome ut-beet, e kerge nom-du nom-u Ru-u cwane e nom da. Ru-u wa'ag jab uzu§

²¹ nom-tu wa nome to ut-kwum ut-wuz dugu m-tok ut-zum ne. Wa o wadu jab e de kwum-du ut-fu'ubse tu na de yadu yaag u-Ru.

²² In nak uzu nom-tu Ru-u nome ut-beet e o ur-e' u haan u uno da-o e o us-ekus uka neta o hog-du remu ur-mat nomte.

²³ Za nomu Ru-u nome o us-ekus u war-o da, u in ne beet, in i Ru-u nome u-nya u Yar-u u-Ru in o us-ekus u-me jab-us in. In o ur-e tumsu u wadu jab ne da-u Ru-u de muutu in ya'ag-u wa, tumsu wa guut war-ut in.*

²⁴ Remu wadu jab, o wute Ru-u ukurte in. Sedi wadu jab-u nom-u no hyane wadu jab de da. Wakun za wadu jab-u nom-u wa otte ut-kom da.

²⁵ Sedi a in o wadu jab-u nom-u in zatte da, koske uzu in o ur-e u gag-du jab ne.

²⁶ Iya o hen Yar-u u-Ru otte nomu in ur-sege u kob-du ur-beb u in. In nak uka nom-du us-toog da, sedi Yar-u u-Ru o us-toog u ut-shig ne udu u-Ru remu in ut-gom ne tu za ut-ware da.

²⁷ Ru-o nape jab ut-net beet. Wa nup uka dorog-su Yar-u u-Ru u o us-toog u remu net-ut wa. Da-u Yar-u u-Ru nomu in us-toog wa nak nom-u Ru-u ut-sa.

In zekkun i re ur-korro

²⁸ In nak uzu u tek-u ut-nom ut-beet Ru-u o nom-du nom-ut so-to udu i o cwan-ut wa ne. Wa nom iya udu net-tu wa dage u remu e nom-ut nom-tu wa zonge e nom.

²⁹ I Ru-u dage dugu ur-takun wa dak wa tun e shu'ut sha-mu wa'-u wa, remu wa-u wa shu'ute mat-du ur-takun u-me ban-du or-ut wa ne.

* **8:11** Gwat tumsu: 1Kor 3:16. † **8:15** Ut-Arameki: <<Abba! Uso-u in!>> ‡ **8:17** Gwat tumsu: Gara 4:7. § **8:20** Gwat tumsu: Taku 3:17-19. * **8:23** Gwat tumsu: 2Kor 5:2-4.

³⁰ Remu i Ru-u dage, i wa banē. E wa jaase ba'as-ut e. Tumsu in i Ru-u jaase ba'as-ut e, wa de nomu e ut-fu'ubse.

Wakun zaar wu de ut-wa u Ru-u yage cwan-ut in da

³¹ Gwatun go-du rem-us sin-se, ¿Yan-to in do'e ut-zu? ¿A Ru-u o ur-kot u in ne, wana de m-gag u in ne?

³² Ru-u hoostu Wa-u wa m-mar u-dom u-kan remu in da, sedi wa ya'aste in Wa-u wa, wa keru nomu in hos-mu ko-uyan.

³³ ¿Wana de saku i Ru-u dage ut-ba'as? Wakun zarra, remu zu Ru-u muute un za ut-ba'as.

³⁴ ¿Wana de kere ut-kwup uzu na ho in? Ko net! Yeso Kiristi marug, wa yune dugu m-mar, u da-o wa o shu'ut u kom us-cwa u-Ru. Wa o us-toog udu u-Ru remu in.

³⁵ Wakun zaar wu de ut-wa u Kiristi yage cwan-ut in da! Ko u-taag, Ko swa-u ur-kob, ko us-mer, ko ur-so, ko u-ra, ur-honse ne, ko m-mar, okon zaar u de hoosu u-Ru cwan-ut in da.

³⁶ Uka Rem-su u-Ru zutte,
<<Remu zu it o net-ut ro,
net-tu o ut-cwan e ho it.
E o kab-du it uka net-tu
na de ut-ho,
uka wa-u-pan kubte ca m-ha
udu ut-pan.>>†

³⁷ Ko ba shu'ute uzu, nom-ut yo-to tun-to ut-beet to kwumu in, in arukte na fag in a re-du ur-korro, remu Kiristi o cwan-ut in.

³⁸⁻³⁹ Um nupuste uzu, wakun zaar wu do'e ut-wa u Ru-u yage cwan-ut in da:
ko m-mar,
ko ur-fat,
ko a-tomu u-Ru,
ko faruk-u nom us-te,
ko nom-u na o tek ut-nom,
ko u na de ut-nom u da-u oon ne,
ko yan go-du ur-faruk,
ko m-ja,
ko ur-ra,
ko okon nom-o ut-kwus ut-kwus,
to korge to mot in u cwan-tu Ru-u ne da. Ru-u koske uzu wa o cwan-ut in,
u wa tomton Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in wa mur u remu in.

9

Ru-u dak net-tu Isra

¹ Remu shu'ut-ur ri wa-doru Kiristi, um o warru ut-nip, Yar-u u-Ru o dor-tu jab-u ri tumsu o koske uzu bise um otte da.

² Jab-u ri naag sok, men-tu dung-te me za ur-ma.

³ Um nomog dorog-us se remu or-ut ri ne Isra-ne campa-ne u ut-neta ne, um cwanug uzu Ru-u yagu me um shu'ut uka net wu na wa-e u-nu, na mot me u Kiristi ne remu ukur u net-ut ri Isra-ne.

⁴ Net-tu Isra, to o net-tu Ru-u mutte ya'ag-u wa, wa kosku un fuubse-ut wa. Wa nongu un estedu us-rem, wa yasu un Bor-ut wa. Wa kosu un fun-yu ut-huuk ut-nip ne tumsu u estedu us-rem ne.*

† 8:36 Gwat tumsu: SepV 44:22.

* 9:4 Gwat tumsu: Rwyu 4:22.

⁵ Ibrahi, Ishaku, u Yakubu e oye nengen-tu uso-tu uso-ut in, tumsu Kiristi wa-Isra wa u mat-du net. Wuna o u-Ru. Wuna o faruk-u kowan beet, tumsu wa korge na nomu wa ut-vam za ur-ma, U shu'ut iya!

⁶ Ba remu zu es-du us-rem u-Ru zatte ur-beb da, sedi remu zu net-tu Isra to ut-beet net-tu u-Ru da.

⁷ Tumsu za net-tu ko-ur Ibrahi to o net-tu u-Ru da. Remu iya, Ru-u zu Ibrahi, <<U-me Ishaku † Me rwuutun bo yaag i um nomu bo estedu us-rem, za wakun u tek-u me ya'ag-u ro da.>>‡

⁸ Yaag-u na mate u-war, e o ya'ag-u Ru-u da, sedi ya'ag-u estedu us-rem, e o ya'ag-u Ibrahi i ut-nip.

⁹ Baksun nom-u Ru-u zuye, da-u wa nome estedu us-rem, <<Ba da-u shiye, um de ut-muun, Saratu de mat-du yadu ur-campa.>>§

¹⁰ Mokon sha-mu oro tumsu. Yaag-u Rebeka otte u-uso u-gan, wuna o uso-u in Ishaku.

¹¹⁻¹² Sedi kanda na mat ya'ag-u e yur, Ru-u wargu Rebeka uzu, <<Wa-u yat-wa de nomu wu rek-wa m-tok.>> * Ru-u zuug iya kanda e nom-ut okon nom-o u so-o ko u yo-o. Ru-u zuug iya remu zu wuna dage Yakubu remu zu iya-o Ru-u cinte.

¹³ Uka Rem-su u-Ru zutte, <<Um cwanug Yakubu, um gugumte Isuwa.>>†

¹⁴ ¿Yan-o in do'e ut-zu? ¿No o m-hyan uka zu Ru-u nong hon-hon da? Iya-o da! Ko cashi!

¹⁵ Remu Ru-u zuug Mosa,
<<Wa um cwane um hyan on-ur wa,
me hogu on-ur wa,
wa um cwane um nomu ur-ho,
me nomu wa ur-ho.>>‡

¹⁶ Remu iya, za remu cwan-mu net mo ko pama-us wa da, sedi remu on-du u-Ru kyak.

¹⁷ Rem-su u-Ru zuye Faruk-u Masar, <<Um wa'ag bo Faruk remu um koste ut-net shin-m ri udu ro remu u-dak u-beet nuput me.>>§

¹⁸ Iya Ru-u hogte on-du wu wa cwane wa hog on-ur wa, tumsu wa rindusse jab-u wu wa cwane ut-rindusse.

Ryab-su u-Ru u on-ur wa ne

¹⁹ Wakun ut-kere ut-zu, <<Abite iya-o, ¿remu yan-o Ru-u otte hyan-du ba'as-ut in? ¿Wana de gugmu nom-u Ru-u cwane?>>

²⁰ ¿Sedi wana bo mat-du net bo nom-ut inan u-Ru ne? ¿Nom-u Ru-u nome, o ut-kere ut-zu, <<Remu yan-o bo nom-tu me inya?>>*

²¹ Wu o ma-u ut-tur, wa keru kab-du ut-rwab wa nom uka wa otte ussa. Wa kere kab-du kwus-du ut-rwab ur-gan, wa muut ut-tur remu ho-du ur-morog, tumsu tokon tur-to hen remu net-tu daaste ut-opos u-me.

²² Iya Ru-u nome pama-us wa, wa kose ryab-us wa remu ut-ba'as tumsu wa kose uzu remu shin-m wa, wa keru yadu net-ne ur-kob i nome ut-ba'as. Sedi wa otte gag-du jab udu i wa de kosu ryab-us wa, net-tu kame wa ya' e ur-kob.

²³ Iya-o wa otte ussa wa kose fuubse-ut wa udu i wa ut-sa wa hog on-ur e, i wa zonge ur-takun i de kwum-du fuubusse wa.

† 9:7 Ibrahi otte eken yaage, sedi Ishaku wa oye wa-u Ru-u nome estedu us-rem uzu wa ya' Ibrahi.

‡ 9:7 Taku 21:12. § 9:9 Gwat tumsu: Taku 18:10,14. * 9:11-12 Gwat tumsu: Taku 25:23.

† 9:13 Gwat tumsu: Mara 1:2-3. ‡ 9:15 Gwat tumsu: Rwuy 33:19. § 9:17 Gwat tumsu: Rwuy

9:16. * 9:20 Gwat tumsu: Isha 29:16; 45:9.

²⁴ In i Ru-u bane, za in Yahuda-ne u war in da sedi u a-za Yahuda-ne.

²⁵ Uka wa wurte u ran-u Hoseya uzu:

<<I za net-ut ri da,
um de fag-du e <Net-ut ri.>

Tumsu ko-du um oog gugumte,
um de fag-du de,

<Ko-du um o ut-cwan.> >>†

²⁶ Tumsu <<U be-ur re du na fog-tu un:

<No o net-tu ri i da,> na de fag-du un, <Yaag-u Ru-u ur-fat.> >>‡

²⁷ Ishaya wa-warru Rem-su u-Ru jakus u-cwar wa nom us-rem u mot-tu Isra-ne,

<<Isra-ne o u-tat uka hereg-mu m-sa,

sedi u be-du un otte,

net-to cashi e de

kwum-du u-ukur.

²⁸ Yawe de kwupu u-dak u-beet us-rem za naas u-da,

tumsu wa hoog se okon za ut-kwus da.>>§

²⁹ Uka Ishaya wa-warru Rem-su u-Ru zutte u dekun be-de:

<<Sedi uzu Yawe wu zege m-shin

yakuste in eken u-me yaag-u in da

In za shu'ute uka net-tu bo-u Saduma,

na za horusse in beet uka net-tu

bo-u Gomora.>>*

Isra-ne yaag jab

udu u-Ru da

³⁰ ¿Yan-o in do'e ut-zu u da-o? I za-Yahuda-ne da, zongte e shu'ut net-tu jab-us so-se udu u-Ru da, u da-o e kwumug, jab-u so-o u na kume dugu-du yadu jab.

³¹ Sedi Isra-ne i cwan e shu'ut a-jab-us so-se u dorru fun-yu u-bor, e kwumug da.

³² ¿Yan-o wute iya? Remu zu Yahuda-ne kwumug o u fun-yu yadu jab da, sedi un cwanug u Ru-u kab un remu nom-du pama-us so-se un. E nong ur-pukse, <<U dom-u ta'ar-ru wadu net ur-pukse.>>

³³ Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru uzu:

<<Gwat! Um kaag ur-taar u Sihiyona †

Taar-du ur-pukse,

Sedi wu ya' jab udu wa,

na za yadu wa m-e' da.>>‡

10

¹ Or-ut ri ne, nom-u jab-u ri zege m-cwan u toog-us ri ne udu u-Ru uzu, u Isra-ne kum u-ukur.

² Um nak un yaag hi-ut un u nom-du pama-su u-Ru sok. Sedi o za u fun-yu nap-du ut-nip da.

³ Um zuug iya remu zu un nak fun-yu Ru-u o ut-dor wa muute ut-net a-jab-us so-se ne. Wa cwanug un kum jab-u so-o u rwune udu wa. Sedi e gugumte fun-yu u-Ru. De wute e otte ussa e kum jab-u so-o remu dorru ut-bor.

⁴ Kiristi shuuste nom-u wute na nom-ut bor-ut Mosa, remu kowana ya'e jab udu u-Ru, Ru-u de jaasu ba'as-ut wa.

† 9:25 Gwat tumsu: Hose 2:23. ‡ 9:26 Gwat tumsu: Hose 1:10. § 9:28 Gwat tumsu: Isha 10:23.

* 9:29 Gwat tumsu: Isha 1:9. † 9:33 Urusharima. ‡ 9:33 Gwat tumsu: Isha 8:14; Isha 28:16.

U-ukur u kowan o

⁵ Kose-ut Mosa koske uzu net de keru shu'utu wa jab-u so-o a wa o dorru ut-bor. <<A-bo ut-sa kwum-du ur-fat, se bo nong nom-u bor-tu zuye.>>*

⁶ Sedi nom-u Rem-su u-Ru zuye, uka net dote ut-shu'ut wa jab-u so-o remu yadu jab, <<A-bo zu u-me jab-u ro, <¿Wana de dadu dom u-ru?> (Remu wa custun Kiristi u-dak)

⁷ Tumsu ko no zu, <¿Wana de ur-cwa u-ta u-dak?>† (Wa yuns Kiristi dugu m-mar.)

⁸ Sedi nom-u Rem-su u-Ru zuye ya:

<<Rem-su u-Ru o ut-mor u bo ne,

se o me nu-u ro u jab-u ro ne.>>‡

Rem-us se otte kose-tu yadu jab se in o ut-but.

⁹ A-bo ware u nu-u ro uzu Yeso Wa-ko-uyan wa, tumsu bo yu' jab uzu Ru-u yunste wun dugu m-mar, bo de ut-kwum u-ukur.

¹⁰ Um zuug iya remu zu jab o net dote yadu jab wa shu'ute za ut-ba'as udu u-Ru, tumsu nu-o net dote ur-donse wa kum-ut u-ukur.

¹¹ Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru, <<Wu ya' jab ro udu wa, wa za nom-du m-e da.>>§

¹² Ru-u koste m-kuuk da. Wa o hyan-du Yahuda-ne u i-za-Yahuda-ne da us-gan. Ru-u net-ne beet o. Tumsu wa nom u-nya udu net-ne beet i foge dim-ur wa.

¹³ Uka otte m-pan u-me Ran-u u-Ru uzu, <<Kowana fage Yawe u sa-u ur-sege, wa do'e kwum-du u-ukur.>>*

¹⁴ ¿Sedi rene o net-tu ya jab udu ro da, e dote keru fag-du Yawe u sa-u ur-sege? ¿Rene o e dote yadu jab udu wu e tame hog-du mot-ut wa da? ¿Rene o e dote ut-hog a wakun waru un da?

¹⁵ ¿Rene o a-ut-but dote but-tu a wakun tomu un da? Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru uzu, <<Haan-ur a-but-tu Rem-su m-Remer zek ur-zwar.>>†

¹⁶ Sedi net-tu Isra to ut-beet u kabe Rem-su m-Remer se da. Uka Ishaya wa-warru Rem-su u-Ru zutte, <<Yawe, ¿wana kabe rem-us sin-se su it ware?>>

¹⁷ De wute yadu jab o haan udu in u fun-u hog-du Rem-su M-remem, tumsu na hog Rem-su m-Remer udu Rem-us Kiristi.

¹⁸ Sedi um otte ur-shut, <<¿Nip-to uzu net-tu Isra-ne hok da?>> Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru:

<<Un nong donse-du rem-us

se u-dak u-beet,

Rem-us un teeg ma-du u-dak u-beet.>>‡

¹⁹ Um swurug m-shut, <<¿Net-tu i Isra e gwa'ag nu-du u rem-us se da?>> U, e gwa'ag nu-du se, remu zu u da-u Mosa, Ru-u zuug:

<<Um de wadu Isra-ne nom shub-du

net-tu za-Yahuda ne.

Tumsu um de ut-wa no hog us-ryab

remu net-tu o a-kob-du m-nap ne

i-za-Yahuda-ne da.>>§

²⁰ Ishaya warug Rem-su u-Ru jab gan:

<<Net-tu sa-u me da,

e de kwum-du me,

* **10:5** Gwat tumsu: Toog 18:5. † **10:7** Gwat tumsu: Muut 30:13. ‡ **10:8** Gwat tumsu: Muut 30:12-14. § **10:11** Gwat tumsu: Isha 28:16. * **10:13** Gwat tumsu: Jowe 2:32. † **10:15** Gwat tumsu: Isha 52:7. ‡ **10:18** Gwat tumsu: SepV 19:4. § **10:19** Gwat tumsu: Muut 32:21.

Net-tu oro i shite uka e dote kwum-du me da.

Sedi um koske hi-ur ri m-zun

cas udu un.>*

²¹ Sedi mottu Isra, Ru-u swurug m-waru un,

<<Ko-uyan da,

um ut-sa um muutun e udu ri,

Sedi e shu'ut a-kob-du dorru us-rem ne

u a-kob-du hog-mu us-rem ne.>>†

11

Ru-u hok on-du

net-tu Isra-ne

¹ A wakun u shite me uzu: ¿Shu'ute uzu Ru-u yakke net-ut wa? Za, iya o da! Ko me net-u Isra wa, dugu rem-ur Ibrahi, tumsu dugu ko-ur Banyami ne.*

² Ru-u yakke net-ut wa da, i wa dage dugu ur-takun. Baksun nom-u Rem-su u-Ru ware, uka Iriya huute rem-su net-tu Isra udu u-Ru wa zu,

³ <<Yawe, e horussu a-warru rem-us ró ne. Tumsu e yo'okte sak-ur ró. Me wa u-gan u kuse ur-fat, tumsu e o baku ri remu e hoot.>>†

⁴ ¿Yan go-du u-shas o Ru-u nomu wun? Wa shakus wa ut-zu, <<Um cingu hi-du war ri ut-net ut-zongu ut-ta'er i sokte e nomu ru-u o u na foge Ba'ar ut-huuk da.>>‡

⁵ Ko u da-o iya otte. Net-tu oro cashi i kuse i Ru-u dage remu nya-u wa.

⁶ Dug-ut to tu Ru-u nome remu nya-u wa o, za remu us-pama su un nome da. Uzu iya da, nya-u u-Ru za shu'ute nya-u so-o da.

⁷ Nom-u o tek-u ya: Net-tu Isra saag fun-yu e dote ut-shu'ut net-ut so-to udu u-Ru. Sedi e kwung nom-u e ut-sa da. Eken u tek-u me un i Ru-u dage, e kabug jab-u so-o u-Ru, sedi u-tát i kuse, e shu'ute a-kob-du hog-du us-rem ne tumsu e kwumug da.

⁸ Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru uzu,

<<Ru-u muute un uka rag-ne

tumsu za m-nap.

Wa yaag un is sedi e za ut-hyan da,

tumsu wa yaag un ut-to,

e za ut-hog da u haan u ya-o.>>§

⁹ Se Dawuda zu,

<<Yage morog-du u-re

un to shu'ut uka ur-ren.

Tumsu yage u shu'ut un ur-pukse,

u de hatun un swadu ur-kob.

¹⁰ Yage is-u un u nom u-cwum,

E de swadu ur-kob u-tát

uka tok-ne za ur-ma.>>*

I za-yahuda-ne da e

kwumug u-ukur

¹¹ Um omon ur-shut ne u da-o: ¿A Isra-ne pukse e he'e e za keru ur-yune da? Iya o da! Remu ba'as-tu Isra-ne nome, de wute ukur-u teet net-tu za-Yahuda-ne da, remu Isra-ne nom-ut shub-ur un.

* **10:20** Gwat tumsu: Isha 65:1.

† **10:21** Gwat tumsu: Isha 65:2.

* **11:1** Gwat tumsu: Firi 3:5.

‡ **11:3** Gwat tumsu: 1Far 19:10,14.

‡ **11:4** Gwat tumsu: 1Far 19:18.

§ **11:8** Gwat tumsu: Muut

29:4; Isha 29:10.

* **11:10** Gwat tumsu: SepV 69:22-23.

¹² Ba'as-ut Isra-ne haatun kom u-Ru u-me u-dak u-beet. Tumsu kob-du dorru us-remu un haatun kom u-Ru udu i za-Yahuda-ne da. M-vaste, a Isra-ne ya jab udu u-Ru, in beet in do'e nom-du ur-so sok remu kom u-Ru.

¹³ Um o us-rem u no ne i-za-Yahuda-ne da. Me Wa-tom-u Yeso wa udu i za-Yahuda-ne da, um o ut-uk u remu pama-us ri.

¹⁴ U remu iya, um o haan jiya me keru wadu Isra-ne e nom ur-shub, o ut-wa u eken u kum u-ukur.

¹⁵ Sedi ba na gugmu un, wa'ag is-yu u-pus yu hongusse net-tu u-dak ut-beet u-Ru ne. Da-u Yahuda-ne ya jab udu Yeso, shu'ute uka muutun net-u mare ur-fat!

¹⁶ Ba Ibrahi u eken uso-tu uso-ut in ne ooge u-hen ne, iya o ko-ur e dote ut-shu'ut u-hen ne uka net haste rop-du hyu u-gan wa hatun de udu u-Ru, de ut-shu'ut u-hen ne. Shu'ute uzu gug-du hyu de ur-beet de ut-shu'ut u-hen ne. Tumsu ana yase gur-yu u-te na huut udu u-Ru, ya ut-shu'ut u-hen ne, koske uzu ko fe-su te-u ya se otte u-hen.

¹⁷ Nomon us-dorog uzu: ana kwupre fe-su te-su zetun su na sere, se na kub fe-yu te-yu zetun yu ur-dog na dame ur-kot. No i za net-tu Yahuda-ne da, no o uka te-yu zetun yu ur-dog, ana dame no us-gur ne, no de kwum-du nya-u u-Ru remu Yahuda-ne.[†]

¹⁸ Remu iya, a no nom ut-uk uzu no zek fe-us se su na kupse da. A no o ut-uk baksun uzu, a no shipe us-gur da, sedi gur-se shipe no.

¹⁹ Sedi i-za-Yahuda-ne da e ut-keru ut-zu, <<Ru-u kwupurte fe-su Yahuda-ne remu wa same in us-gur ne.>>

²⁰ Nip-to, remu kob-du yadu jab-u Yahuda-ne, de wute na kwupurte us-fe dugu us-gur. Tumsu no remu yadu jab-u no o no kumte fun-yu ut-tost us-gur. Sedi a no nom ut-uk da sedi na hog u-gyer.

²¹ A Ru-u yage Yahuda-ne da, una o uka fe-su u-te su ur-takun, wa za hen u yagu no da.

²² Iya-o Ru-u dote keru kosu nom-ut so-to wa u ryab-us wa ne. Wa kosu a-ut-ba'as ryab-us wa, sedi wa nomu nom-ut so-to wa. Sedi a no kabe o jab gan da, na de kwup-ru no dugu us-gur.

²³ A Isra-ne byur-ne dugu kob-du yadu jab, na same e us-gur ne, remu zu Ru-u de keru muutu un udu gur-u ya.

²⁴ No i-za-Yahuda-ne da, no o uka te-yu zetun yu ur-dog yu na kupse, se Ru-u same ya u matu te-yu zetun ne yu na sere. Yahuda-ne e o uka te-yu na sere yu so-ya, za shu'utu nom-u m-no u Ru-u same u-fe yu Yahuda-ne u dom-u u-gur yu e rwutun da.

Ru-u o hog-du on-du ut-net ut-beet

²⁵ No huub-ut ri, um za ussa no shu'ut a-kob-du m-nap ne u remu nom-u o yase da, taas u no shu'ut a ut-uk ne da. Isra-ne u-tat e de shu'utu a-kob-du hog-du us-rem ne, se i za-Yahuda-ne u-tat i Ru-u dage e o yadu jab udu Kiristi.

²⁶ Iya-o Isra-ne beet e dote kwum-du u-ukur, uka Rem-su u-Ru zutte:

<<Wa-u-ukur de rwuun u Urusharima,[‡]
wa de hastu jab-u kob-du kab-du
us-rem dugu ko-ur Yakubu.[§]

²⁷ Sin-se o estedu us-rem
u ri u un ne,

[†] 11:17 Nomu na o ut-war, no a-za-Yahuda-ne kwumug re-du og-du rwune dugu Yahuda-ne us-gan uka teyu zetun yu ur-dog kumte nom ut-re dugu gur-su tesu na na kawu u-tak. [‡] 11:26 Ut-Girik:

Sihiyona. [§] 11:26 Gwat tumsu: Isha 59:20-21.

um de nomu un ho-du ba'as-ut un.>>*

²⁸ Yahuda-ne shu'ute huub-tu Rem-su M-rem̄er, tumsu o shu'ute swur-m no a-za-Yahuda-ne remu zu e gugumte Rem-su m-Rem̄er, sedi Ru-u dak Yahuda-ne. Ru-u o cwan-ut un remu i mate uso-tu uso-ut un.

²⁹ In nupuste uzu Ru-u reeg shu u cwan-ut un ne remu zu wa za kab-du nya-u wa nomu un da ko net-tu wa dage to ka wa ut-to.

³⁰ Ur-takun no i za-Yahuda-ne da, no nong kob-du dorru us-rem, sedi u da-o no kwumug on-du u-Ru remu kob-du dorru us-rem u Yahuda-ne.

³¹ U da-o Yahuda-ne u hi-ur e, e shu'ute a-kob-du dorru Rem-su u-Ru uka e dote kwum-du on-du u-Ru, on-du Ru-u kosu i-za-Yahuda-ne da.

³² Ru-u mutte ut-net ut-beet Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da a-kob-du dorru us-rem. Ru-u nomog iya remu wa koste ut-net ut-beet on-ur wa.

Ut-vam udu u-Ru

³³ Nip-tu ra-du ver-su u-Ru tumsu
nap-m ro zatte ur-ma da,

kwup-du us-rem u ro zek ur-shut.

Nom-tu wa o ut-nom

zek nap-mu net.†

³⁴ Uka Rem-su u-Ru zutte:

<<¿Wana nape jab-u Yawe?

¿Wana o huub-u ro,

wana heese yadu wun us-rem?>>

³⁵ <<Wakun zaar wu de yadu u-Ru okon nom-o
u wa yage za kum dugu-du u-Ru da.

Remu iya wakun zaar wu de ut-zu

u Ru-u top wa da.>>‡

³⁶ Remu dugu-du wun,

tumsu udu wun,

tumsu udu du wun de

na nom-te ko-uyan.

Yage fubusse tu shu'ut udu wun

m-mommo! U shu'ut iya!§

12

Toog ur-fat udu u-Ru

¹ Remu iya, or-ut ri, um o kon-us no remu on-du u-Ru, no yaase war-ut no uka ur-toog, ko ba no o ur-fat, sedi no yaase hi-ut no u pama-u u-Ru uka Ru-u dote hog-du zwar-ur no. Ya o fun-yu ut-nip yu no dote nomu u-Ru m-sek.

² A no yage net-tu za u dorru u-Ru da, e waru no uka no dote u yu-ur no da. Sedi yage u Ru-u mang no uka wa otte ussa, tumsu wa ya' no jab-u po-o. Da-u o no do'e nap-du nom-u Ru-u ut-sa no nom, tumsu no ut-nap uka no dote nom-du ko-uyan u so-o u Ru-u ut-sa.

³ Remu nya-u Ru-u nomu me, um o naku no ut-to beet, a wakun u huut hi-ur wa u be-du wa teye da. Sedi no nap uka no gotte hi-ut no, sedi no kab hi-ut no hon-hon uka yadu jab-u Ru-u ya' no.

⁴ Uka in kowan otte u-war u-gan ut-og ne u-tat, tumsu koduhe ogde otte pama-u wa nome.

* **11:27** Gwat tumsu: Isha 27:9; Irmi 31:33-34. † **11:33** Gwat tumsu: Isha 55:8. ‡ **11:35** Gwat tumsu: Ayub 41:11. § **11:36** Gwat tumsu: 1Kor 8:6.

⁵ Kò ba shu'ute uzu in o u-tát, sedi war-o u-gan o na oye remu shu'ut-ur in u Kiristi ne, tumsu kowan ganse wa oye e or-u wa ne. Taas u wakun u hyan uka zu Ru-u zek m-cwan wa m-zeg wakun.*

⁶ Remu iya, kamug in nomon m-ank u nya-u Ru-u nomu in, u-nya ut-go ut-go, uka Ru-u nom-tu in nya-u o. A Ru-u ya bo nya-u warru rem-us wa, war u yadu jab ne uka Ru-u yute bo.

⁷ Abite nya-u ró u-pama u dor-u u-Ru o, nom pama-u o. Abite nya-u ut-kose o, nom ut-kose.

⁸ Abite nya-u ró u swuru net-ne shiriktin-mu jab mo, re u-shu ut-nom. Abite nya-u m-hos o udu ut-net remu ur-kob, re u-shu ut-nom jab gan. Abite dor-tu ut-net o, nom o jab gan. Abite hog-du on-du ut-net de, nom-o u tek-u ur-so.†

Nap-du wa-dor wu ut-nip

⁹ Cwan or-u ró u cwan-tu ut-nip. No gugum nom-ut yo-to, sedi no ship nom-o u o so-o ut-kom ut-yur.

¹⁰ Cwan or-u ró uka huub ur-matu ró, gwat kowan uka zu wa zek bo.

¹¹ A-bo shu'ut za nom-ut nom da, sedi yaase hi-ur ró u pama-u Wa-ko-uyan.

¹² Nom ur-so remu zu bo o wadu jab-u nom-u Ru-u de nomu bo, bo gag jab-u tek-u swadu ur-kob. Tumsu reen u-shu us-toog ne ko-uyan da.

¹³ A net-tu u-Ru o swadu ur-kob, mo-tun un nom-u no otte. Tumsu shu'utun a cust-ut ut-hamut ne.

¹⁴ Kom-u u-Ru udu net-tu o yadu no ur-kob, waan un nu-u so-o. A no wa'-u un nu-u yo-o da.‡

¹⁵ Nomon ur-so u net-tu o ur-so ne, tumsu no nom us-kan u i o us-kan ne.

¹⁶ Nomon shu'ut-du m-yar u or-ut no ne. A no shu'ut a huk-mu ur-hi da, sedi no shu'ut ur-huub udu net-tu na gugme ne. A-bo kab hi-ur ró uka zu bo nak ko-uyan da.§

¹⁷ A wakun u nomu bo nom-u yo-o, a-bo top wa u nom-u yo-o da. Re shu u nom-du net-tu de ut-hyan uzu o so-o.

¹⁸ Nom nom-u bo dote ut-shu'ut m-yar u kowan ne.

¹⁹ Or-ut ri ne, a wakun u nomu bo nom-u yo-o, a-bo top-u nom-u yo-o da, sedi yage u Ru-u top-u bo ur-mag u ryab-us wa. Um zuug iya remu zu na panug u-me Ran-u u-Ru uzu,
<<Me Yawe, um de top-du

kowan remu nom-u wa nome.>>*

²⁰ Rem-su u-Ru reeg shu ut-zu,

<<Abite huub-u yo-o

ró o hog-du us-mer,

ya wa nom ut-re.

A wa hog-du u-swaat m-bu,

ya wa m-bu wa swa.

A-bo nome iya shu'ute uka bo

kargusse eng-tu u-ra u hi-ur rò.

Tumsu iya o bo dote wadu

wun u hog-du m-'e.>>†

²¹ A-bo yage jab-u yo-o u re jab-u ró da, sedi bo zeg beb-du jab-u yo-o u fun-yu nom-du nom-ut so-to.

* 12:5 Gwat tumsu: 1Kor 12:12. † 12:8 Gwat tumsu: 1Kor 12:4-11. ‡ 12:14 Gwat tumsu: Mati 5:44; Ruka 6:28. § 12:16 Gwat tumsu: ShaR 3:7. * 12:19 Gwat tumsu: Muut 32:35. † 12:20 Gwat tumsu: ShaR 25:21-22.

13

Dorru rem-su ʉt-faruk

¹ Kowan wa ya' m-zeg ʉdu farkina-nɛ i u-dak. Wakun zaar wu de shu'utu faruk da, se wu Ru-u dage. Tumsu kowana shu'ute faruk, Ru-o gan-du wa ur-faruk.

² Remu iya, kowana gugme dorru faruk-tu u-dak, wa gugumte dorru nom-ʉ Ru-u gan-de. Tumsu i o ʉt-nom iya e de naknu hi-ur e swadu ur-kob.

³ Um zuug iya remu zu a no o nom-du nom-ʉt so-to no za hog-du gyer-u un da. Sedi net-tu o nom-du nom-ʉt yo-to e de hog-du gyer-u ʉt-faruk. A-bo ʉt-sa bo ru gyer-yu net-u o ur-faruk, nom nom-ʉt so-to wa de hen u vam-du bo.

⁴ Wa de vam-du bo remu zu wa tok wa u-Ru wa remu ro. Sedi a-bo o net-u yo-o, bo ʉt-hog u-gyer remu zu zan-o da, farkina-nɛ otte beb-du yadu bo ur-kob. Tok u-Ru wa tumsu ʉdu wa de Ru-u koste ryab-us wa ʉdu net-ʉt yo-to.

⁵ Remu iya yasun hi-ur no ʉdu faruk-tu u-dak, za remu gyer-u ryab-su u-Ru u war-o da, sedi taas u dorog-us no u hoos no rus-du jab.

⁶ De wute no top-ʉt shik-u tar, remu zu faruk-ʉt to tok-ne u-Ru e, tumsu e yaase da-u e remu e nom-ʉt ur-faruk.

⁷ Topon kowan nom-u wa doru no. Abite shik-u tar-u hi-du war-no e, deen no top, abite hen shik-u tar-u no e, topon. Yaan m-zeg ʉdu wu kore Hogon gyer-u wu kore na hog gyer-u wa, tumsu no ya' m-zeg ʉdu wu kore no ya' m-zeg.*

Uka kumte in Kosun ʉt-cwan ʉdu or-ʉt in ne

⁸ A no shipis nom-u wakun da. Sedi nom-du nom-tu bor-tu u-Ru zu na nom, ʉzu u net-u cwan or-ʉt wa ne. Um zuug iya remu zu wu cwane or-u wa, wa o dorru nom-u bor-tu zu na nom.

⁹ Bor-ʉt to zuug, <<A-bo nom m-o da, a-bo ho wakun da,† a-bo nom u-hiw da, a-bo nom shub-du nom-u net da.>> U nom-tu o m-pan ne ʉt-beet u-me ʉt-bor, na samge to u-me rem-us sin-se su zuye, <<Cwan or-u ro uka bo tonte hi-du war ro.>>‡

¹⁰ A-bo o cwan-ʉt wakun, bo za nomu wa nom-ʉt yo-to da. A-bo cwane or-u ro, bo o nom-du bor-ʉt Mosa zu na nom.

Ho-du Kiristi de muun

¹¹ Da-u Kiristi do'e muun remu wa kub-ʉt in o ʉt-mor u in ne m-zeg da-u ur-takun du in kabe wa. Remu iya gwatun ka no otte ur-yu. No yune dugu m-roog.

¹² Gyup-mu haag m-ta, is haag m-gas. Remu iya, yagun nom-du nom-ʉt yo-to uka net-tu o u-cwum, sedi no kab cwu-tu m-gag tu u-Ru uka no dote gug-mu faruk-u nom us-te.

¹³ In nomon shu'ut-ur so-de, uka net-tu o ur-yu u-me m-zun. A no same ʉt-hi u morog-du a-u-swa ne u i ooge yudu za sode ne u a-u-as ne da, za me u-har ur-shub ne.

¹⁴ Sedi no ya' Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ur-be u-me jab-us no, remu wa hiktun ʉt-mor u no ne uka cwu-tu u-war u no tu no wuye. A no nom dorog-su yu-du ʉt-baas tu cwan-tu war-ʉt no da.

* **13:7** Gwat tumsu: Mati 22:21; Mark 12:17; Ruka 20:25. † **13:9** Gwat tumsu: Rwuu 20:13-15,17; Muut 5:17-19,21. ‡ **13:9** Gwat tumsu: Toog 19:18.

14

*No kwupu or-ut no
us-rem da*

¹ Kabun net-u yadu jab-u wa zatte ur-beb da. A no ha inan u un ne da, abite dorog-us un za hon-hon u su no ne da.

² Tokon net-to otte yadu jab-u de wadu e re-du nom-u e ut-sa ut-re. Tumsu eken otte yadu jab uzu Ru-u za ussa e tu m-ap da se ut-ran u war-to.

³ Wu re ko-uyan nom ut-re o, a wa jurum wu rete da. Tumsu wu rete da a wa hyan wa ut-re uka wa ut-ba'as da, remu zu Ru-u kabug e.

⁴ Wana bo, bo kwup-tu tok-u wakun us-rem? Ko tok-u nong nom-ut so-to udu uso-u u-bu wa ko tu yo-to, se us-beet su wa-u-bu se wa kwupu wa us-rem. Wa ut-kere ut-es, remu zu Ru-o keru yadu wun beb-du ur-es.

⁵ Wakun ut-kere ut-zu dekun ho-de zek tokon ho-to. U hyanum wakun ho-to us-gan. Kowan u nom nom-u wa nape Ru-u ut-sa wa nom, a wa ha kwupu net-ne us-rem da.

⁶ Wu o hyan-du uka zu dekun ho-de zek tokon ho-to, wa o ut-nom iya remu yadu u-Ru m-sek. Net-u o re-du ko-uyan nom ut-re o, wa o u-re remu sek-mu u-Ru, remu zu e o nomu Wa-ko-uyan ut-vam remu nom ut-re o. Tumsu net-u rete ko-uyan nom ut-re o da wa o ut-nom iya remu Sek-mu u-Ru, wa o nomu u-Ru ut-vam.*

⁷ Wakun zaar wu o shu'ut-mu hi-du war-wa da, tumsu wakun zaar wu de m-mar remu hi-du war-wa da.

⁸ A in o ur-fat, in o ur-fat udu u-Ru. Remu iya, ko ur-fat ne ko za ur-fat, in o udu u-Ru.

⁹ Remu iya, Kiristi marug tumsu wa muun ur-fat remu wa shu'ute Wa-ko-uyan u net-tu ur-fat u marimari ne.

¹⁰ Bo, remu yan-o bo otte kwupu or-u ro us-rem? Ko yan-o wute bo otte jurmu or-u ro? Um zuug iya remu in beet in do'e ut-es u pora-du kwup-du us-rem u-Ru.†

¹¹ Rem-su u-Ru zuug:

<<Me o Yawe,
um tondte,
Koduhe jwun-de de
ut-kwug u-shu ri,
koduhe rem-de de ut-war
u nu-u wa uzu me wa u-Ru.>>‡

¹² Remu iya hen kowan de warru nom-u wa nome udu u-Ru. Yaksun u-Ru kwup-du us-rem.

*A-bo wa or-u ro u
nom-du ut-ba'as da*

¹³ Yagun kwupu or-ut no us-rem. Tumsu yagun ut-zu u Ru-u ya' or-ut in ne a-dor ur-kob. Sedi in waan sin-se u jab-us in uzu in za nom-du okon nom-o u do'e wadu wakun ur-he'e ko u wadu wa u nom-du ut-ba'as da.

¹⁴ Uka wa-doru Wa-ko-uyan Yeso um o waru no rem-us sin-se. Um nak u-me jab-u ri um zatte u-sakna da uzu ko-uyan nom ut-re o so-o. Sedi a wakun u zuye, <<A um re nom ut-re uno me ut-nom ut-ba'as udu u-Ru,>> a wa re nom ut-re o hen wa nong ut-ba'as.

¹⁵ Abite nom ut-re u bo o ut-re o de haatun or-u ro ur-he'e, bo za cwan-ut wa da. Kiristi marug remu or-u ro, a-bo yage u or-u ro u he'e u remu nom ut-re da.

* 14:6 Gwat tumsu: Koro 2:16. † 14:10 Gwat tumsu: 2Kor 5:10. ‡ 14:11 Gwat tumsu: Isha 45:23.

¹⁶ A-bo yage nom-u bo o m-hyan uka u so-o, o shu'ut u yo-o da.

¹⁷ Um zuug iya remu zu faruk-du u-Ru za mottu nom ut-re ut-swa ne o da, sedi mottu yudu jab-u so-o, shu'ut-du m-yar, u ur-so ne u-me Yar-u u-Ru.

¹⁸ Kowan wu o dorru Kiristi u go-du fun-u inya, Ru-u de hog-du zwar-ur wa tumsu net-tu de rustu jab-us e u wun ne.

¹⁹ Yagun in nomon nom-u de haatun shu'ut-du m-yar a-doru Yeso. Tumsu in segen net-ne e nom ur-beb u yadu jab ne.

²⁰ A-bo naas nom-u Ru-u nome remu nom ut-re da. Ko-uyan nom-ut ut-re o so-o, sedi zatte ur-zwar u net u re nom ut-re u de wadu wakun ur-he'e da.

²¹ Ut-zeg ur-zwar a net u tu m-ap da ko swadu ke' ko nom-du okon u do'e wadu wakun ur-he'e.

²² Bo keru yadu jab uzu nom-u bo o ut-nom u-beet o so-o, sedi cin o u tek-u jab-u ro u u-Ru ne. Kom-u u-Ru udu net wu jab-u wa zatte ut-ba'as da, remu nom-u wa cwane ut-nom u so-o.

²³ Sedi net-u wu otte u-sakna u jab-u wa u nom-u wa de ut-re, wa o naknu hi-ur wa kwup-du us-rem dugu-du u-Ru. Um zuug iya remu zu wa zatte yadu jab da. Tumsu nom-u zatte yadu jab da ba'as-to.

15

Yudu mangu eken jab

¹ In i yadu jab-u in o ur-beb ne, kamug in segen i yadu jab-u e zatte ur-beb da in kabun no'om e. Taas in nomon cwan-tu ur-hi da.

² Yagun u kowan u mang jab-u or-u wa, remu wa swur-tu wun beb-du yadu jab.

³ Ko Kiristi wa nong cwan-tu hi-ur wa da. Uka Rem-su u-Ru zutte, <<Pyap-su i o pepru bo um o hog-du se uka uzu me un o ut-pepur.>>*

⁴ Nom-u na pane u-beet u-me Rem-su u-Ru us-beet ur-takun, na panug se remu na swur-tu in gag-du jab-u shiriktin-mu jab ne, uka in dote ut-shu'ut u wadu jab ne.

⁵ Um o us-kon udu u-Ru, wu ye na gag-du jab-u shiriktin-mu jab ne, uka no dote ut-shu'ut u same-du ut-hi ne us-dorog ne us-gan, remu dorru da'at Kiristi Yeso.

⁶ A no nome iya, rem-us no u dorog-us no de ut-shu'ut us-gan, uka no dote vam-du u-Ru wu o Uso-u in Wa-ko-uyan, Yeso Kiristi.

Rem-su m-Remer su Yahuda-ne se u a-za Yahuda-ne

⁷ Uka Kiristi kubte no, kabun or-ut no iya remu Ru-u kum-ut ut-fu'ubse.

⁸ Um ut-sa no bakus uzu Kiristi nongu Yahuda-ne ur-sege remu wa koste uzu Ru-o keru nom-du nom-u wa zu wa ut-nom. Ru-u nongu i mate uso-tu uso-ut in estedu us-rem uzu wa tomnu Kiristi. Da-u Yeso haane, Ru-u nom nom-u wa zu wa ut-nom.

⁹ Wa haagun remu a-za Yahuda-ne, remu e nom-tu u-Ru ut-fu'ubse remu on-ur wa. Uka Rem-su u-Ru zutte:

<<Remu iya,
Um de vam-du no u-me
a-za Yahuda-ne,
Um de nom-du sep-tu
vam-tu dim-ur ro.>>†

¹⁰ Tumsu Rem-su u-Ru sur m-zu:

<<Nomon ur-so no i za-Yahuda-ne da, ur-kot u net-tu u-Ru ne.>>‡

¹¹ Tumsu na sur m-zu:

* **15:3** Gwat tumsu: SepV 69:9. † **15:9** Gwat tumsu: 2Sam 22:50; SepV 18:49. ‡ **15:10** Gwat tumsu: Muut 32:43.

<<Nō beēt a-za Yahuda-ne
vamun Yawe,

net-ne beēt e vam wa.>>§

¹² Wa-warru Rem-su u-Ru Ishaya zuug:

<<Wakun do'e rwuun dugu ko-ur Jesse,
wa do'e haan wa nom ur-faruk u-me
i-za-Yahuda-ne da.

Tumsu e do'e wadu jab udu wa.>>*

¹³ Um nong us-toog uzu, Ru-u wadu jab, wa ya' nō ya' jab-u pus-o u shu'ut-
du m-yar ne, nō otte yadu jab udu wa. Iya o nō wadu jab-u nō dote ut-shu'ut
u-shuyi shuyi u shin-mu Yar-u u-Ru.

Pama-us Burus udu

i-za-Yahuda-ne da

¹⁴ Huub-ut ri, me hi-du war ri um nak uzu nō otte jab-u nom-du nom-ut
so-to. Nō otte nap-mu nom-ut tun-to ut-beet, tumsu nō keru is-u or-ut nō ne
nom-ut to.

¹⁵ Sedi u-me uno ran-o, um wargu nō nom-u o jab-u ri u tokon nom-to ne.
Um wargu nō tokon nom-to tu um ut-sa um baksun nō, remu nya-u u-Ru u
wa nomu me.

¹⁶ Um shu'ute wa pama-us Kiristi Yeso udu a-za Yahuda-ne. Um haatun
nō Rem-su m-Remer remu nō shu'ute uka ur-toog udu u-Ru du wa ut-sa du
u-hen, remu Yar u-Ru.

¹⁷ Remu iya, me ut-kere gap-du u-sok u Yeso Kiristi ne tumsu u pama-u um
o ut-nom udu u-Ru.

¹⁸ Um za keru gap-du u-sok um war okon da, sedi um war nom-u Kiristi
nome, remu um wu'ut i za-Yahuda-ne da u dorru u-Ru, remu rem-us ri u
pama-us ri ne.

¹⁹ Ru-u nong nom-ut tun-to u remu shin-mu wa kose u nom-du m-shin u
us-nap ne, tumsu u beb-du Yar-u u-Ru. Wa takkun se dugu Urusharima m-ha
Iririkum, um nong but-tu Rem-su m-Remer su Kiristi, se da-u um tase pama-
us se us-beet.

²⁰ Cwan-m ri mo ko-uyan da-o, um nom but-tu Rem-su m-Remer su u-Ru u
be-tu i nape Kiristi da. Um nong iya remu zu um za ussa um shu'ut uka net
wu nome u-ma u dom-u ma-u wakun da.

²¹ Uka Rem-su u-Ru zutte:

<<Net-tu nape wun da,
e hyan.

Tumsu net-tu hoge rem-us rò da,
e nap.>>†

²² U-da u-beet a um zonge m-haan udu nō, na hoos me ur-haan.‡

Burus zongte ha-mu

bo-u Roma

²³ U da-o um taaste pama-u um de ut-nom remu net-tu hok Rem-su m-
Remer u rug-u o. Us-hak u-tat um cwanug um haan um hyan nō.

²⁴ U da-o um wa'ag jab ur-haan ne u be-ur nō. A um o m-ha u gas-u
Asbaniya, me ut-dorun um hyan nō. Me ut-hog ur-zwar um shu'ut udu nō
u-da cashi. Da-u um kume sege-ur nō se um re shu m-ha ne.

²⁵ Sedi kanda um do'e ukun, um de m-ha u bo-u Urusharima remu um
nom-ut u-nya udu net-tu u-Ru.

§ 15:11 Gwat tumsy: SepV 117:1. * 15:12 Gwat tumsy: Isha 11:10. † 15:21 Gwat tumsy: Isha
52:15. ‡ 15:22 Gwat tumsy: Roma 1:13.

²⁶ Net-tu kabe Yeso Kiristi i o u gas-u Makidoniya u i o rug-u Akaya ne, e hok zwaru yadu cwuut e udu or-ut e ne i o ur-kob ne i o u-me net-tu u-Ru u bo-u Urusharima. §

²⁷ E hok zwaru ut-nom iya rem uzu e hok e dor un ur-mag. Remu zu a-zador ne onkte nya-u u-yar u kom-u u-Ru u rem-su m-remar dugu-du a-dor-ne u bo-u Urusharima, e hok uzu nomu kuse e nom u e top-ut un ur-mag uzu e nomu un sege-du shik. *

²⁸ Da-u um tase pama-u uno, um do'e yas u un shik-u un, um do'e shup-du fun-yu ha-mu gas-u Asbaniya. A um o tek m-ha u Asbaniya, me ut-dorun um vukus no.

²⁹ Da-u um teene u Roma, um nak me ut-teen u kom-u u-Ru ne u Kiristi ne.

³⁰ Or-ut ri ne, remu Yeso Kiristi Wa-ko-uyan tumsu ut-cwan ne tu Yar-u ya in, um o kon-us no, no same ut-kom u me ne remu gag-mu nomu me us-toog udu u-Ru.

³¹ Nomon us-toog uka um dote ut-pos dugu kom-tu i za a-doru Yeso da, in o dak-u Yahudiya. Um o us-toog uka sege-du um do'e ut-kab udu a-dor i Urusharima e kab o.

³² A Ru-u tane, me ut-haan udu no ur-so ne remu in nomtun ur-orop ur-kot du de ya in shiriktin-mu jab-u ank-mu u-Ru.

³³ Um o nomu no us-toog udu u-Ru wu shu'ut m-yar wa nom ur-kot u no ne! U shu'ut iya.

16

Us-vuk

¹ Yakun neta-ya oro wu de haan udu no, dim-ur wa Fibi. Um o waru no, net-u m-kim wa. Tumsu wa o wa-m-ank u-me a-doru Yeso u bo-u Kankiriya.

² Kabun wun ut-kom ut-yur remu zu wa doru Wa-ko-uyan wa, uka na gute net-tu u-Ru. Nomon wun sege-du wa ut-sa ur-beet, remu zu kowa wa nongu net-ne u-tat ur-sege tumsu ko me u nongu me.

³ Vuk-su me Biskira u Akira ne or-u ri u-me pama-us Kiristi Yeso. *

⁴ E ya'aste fat-ut e uka e mar remu ri. Me wa u-gan u o vam-ut un da, a-doru Yeso i za-Yahuda-ne da e nong ut-vam ko'e.

⁵ Vuksun morog-du a-dor i morge u-me bu-u un.

Vuksun huub-u ri Apanitus, wa doru Kiristi ur-takun u dak-u Asiya.

⁶ Vuksun Meri wu nomu u-pama u remu no sok.

⁷ Vuksun Andaronikus u Yuniya ne, net-tu Yahuda to uka um otte, it u e ne ooge u bu-u m-tok. A-doru Yeso o yadu un m-sek sok, tumsu um nak un u tek-u a-Tomu Yeso e kabug Kiristi kanda me.

⁸ Vuksun Ampiriyatus, huub-u ri u-me Wa-ko-uyan.

⁹ Vuksun Urbanus huub m-anku ri u-me Kiristi, u huub-u ri ne Sitakis.

¹⁰ Vuksun Aperes, tok-u so-wa wu Kiristi.

Vuksun net-tu o bu-u Aristoburus.

¹¹ Vuksun Herodiya, or-u ri wa-yahuda.

Vuksun a-dor u-Ru i o bu-u Narkisus.

¹² Vuksun Tirayipina u Tiraposa. Neta-ut to e nongu Wa-ko-uyan us-pama sok.

Vuksun huub-u ri Parsis, yakun neta-ya tumsu yu nomu Wa-ko-uyan us-pama.

¹³ Vuksun Rufus, wu Ru-u dage, u ino-u wane wu shu'ute uka u-ino udu ri. †

¹⁴ Vuksun Asinikiritus, u Pirigona, u Hermes, u Paturubas, u Haramas u or-ut un i o ur-kot u un ne.

¹⁵ Vuksun Pikorogus, u Juriya ne neta, u Niriyus ne u huno-u wa ne wa neta, u Orimpas, u a-doru Yeso ne beet i o ukun.

¹⁶ Vuksun or-ut no ne u ham-ut tu u-hen ne.

A-doru Yeso beet tomgon us-vuk.

Burus nak to-tu

net-tu Roma

¹⁷ Or-ut ri ne, um cwanug m-nak no ut-to remu net-tu o mot-du no, i wadu ut-net e yage dorru u-Ru tumsu e gugumte go-du kose-tu na kabe.

¹⁸ Go-du net-tu o nom-du nom-ut to, e za nomu Kiristi us-pama da, sedi cwan-tu war-ut e. U gom-tu m-remu u nu-ut e, u vam-tu us-bi ne, e o parru jab-su ut-net i o er-ru un. Net-tu o er-ru un e o uka ya'ag-u rek-e.

¹⁹ Kowan hok uka no otte dorru Rem-su m-Remu. Um hok ur-zwar u remu iya. Sedi um ut-sa no nom us-ver u nom-u o so-o. No shu'ut za ut-ba'as tumsu no som nom-ut yo-to.

²⁰ Ru-u m-yar de yadu no m-shin u no dote jangu faruk-u nom us-te za m-tumb. Nya-u Wa-ko-uyan in Yeso o ur-kot u no ne!

²¹ Timoti huub m-anke ri, wa o vuk-su no. Iya o tumsu Rushiyos, u Jason ne, u Sosipata ne, e o vuk-su no, e beet or-ut ri ne e Yahuda-ne.†

²² Me, Tartiyus, wu pane uno ran-o, um o vuk-su no net-tu o dorru Wa-ko-uyan.

²³ Gayus o vuk-su no. Wa gwug me u-me bu-u wa, u-me bu-u wa o a-doru Yeso u-me bo-u o morogte.

Erastus, wa-cun-du shik u-bo wa o vuk-su no. Tumsu u or-u it ne Kwartus wa o vuk-su no.‡

²⁴ Nya-u u-Ru Yeso Kiristi o ur-kot u no ne beet! U shu'ut iya.*

Ut-vam udu u-Ru

²⁵ Yagun in nomun u-Ru m-sek! Wa otte m-shin mu no dote ut-ees u-me yadu jab remu Rem-su m-Remu su Yeso Kiristi wu um o donse-ur wa! Rem-su m-Remu u sin-se na yaksu se m-tumb ne.

²⁶ Sedi u da-o na rwutun se m-zun u-me ran-tu a-warru Rem-su u-Ru ne. Na nong iya uka Ru-u zutte, tumsu na kosku se m-zun udu ut-net, remu i-za Yahuda-ne da e yu'ut jab tumsu e dor rem-us Yeso.

²⁷ Um cwanug uzu, a Yeso Kiristi segu in, in do'e nomu u-Ru ut-vam wu o wa-m-nap m-mommo! U shu'ut iya.

† 16:21 Gwat tumsu: Pama 16:1. § 16:23 Gwat tumsu: Pama 19:29; 1Kor 1:14; 2Tim 4:20. * 16:24 Ran-tu ut-ut u-tat panug inya fe-ya da.

Ran-u Burus u do'e udu Garatiya-ne

¹* Unō ran-o oon dugu-du Burus, Wa-tom-u Yeso Kiristi wu ooge uzu net-to dage wa da, kō dugu-du wakun net wa da. Sedi Yeso Kiristi wa dage me u u-Ru ne u Uso, wu yunse Yeso dugu m-mar.

² A-doru Yeso ne beet i ooge ur-kot u me ne tomtoton unō ran-o udu morog-tu a-dor-ne tu ooge u dak-u Garatiya:

³ Um nong us-toog uzu u-Ru Uso-u in u Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne ya' no u-nya u rus-du jab ne.

⁴ Yeso yaste fat-ur wa sha-mu toog u remu ba'as-ut in remu wa guut in dugu dak-u yo-o unō. Unō nong ūka cite mu Ru-u in u Uso ne.

⁵ Yage inya m-sek udu u-Ru m-mommo! U shu'ut iya.

Rem-su m-Remer su ut-nip

⁶ Um nong m-zap uzu nō o byurru u-dim m-hor dugu-du u-Ru, wu dage nō remu nya-u Kiristi. Nō o dorru seken fun-se su ooge bam u Rem-su m-Remer ne su um nomu nō but-tu se.

⁷ Sedi ut-nip a Rem-su m-Remer se da. M-ha iya ne tokun net-to oro tu ooge engusse nō tumsu e ut-sa e bargusse Rem-su m-Remer su mot-ut Kiristi.

⁸ Sedi kō da uzu it, kō wa-tom u-Ru wu ooge dugu dom u-ru wa nomu nō but-tu Rem-su m-Remer su ooge bam u Rem-su m-Remer ne, su it nomu nō ut-but dugu ur-takun, yage nu-u yo-o u-Ru heen u-dom-u hi-ur wa.

⁹ Ūka it war-tu nō ur-takun, u da-o um swurug m-waru nō: A wakun nomu nō but-tu Rem-su m-Remer su ooge bam u Rem-su m-Remer ne, su nō onke dugu-du it, um konug uzu Ru-u ya go net-u wa ur-kob sok.

Ru-o fage Burus shu'ute Wa-tom-u Yeso

¹⁰ Ū um ut-sa u da-o uzu net-tu hog zwar-ur ri, kō u-Ru? Ū kō sha-mu oro uzu net-to um ut-sa to hog remer-m ri? A mune uzu um omon ut-sa u net-tu hog remer-m ri, um da shu'ute tok-u Kiristi da.

¹¹ Ū da-o um ut-sa nō nap or-ut ri ne, uzu Rem-su m-Remer su um nomu nō a dugu-du net de se rwuune da.

¹² Um kab-ug se dugu-du wakun net wa da, kō wakun wa iise me da. Yeso Kiristi wa hi-ur wa kwure se rem-se udu ri.

¹³ Remu nō hok ūka um otte ur-yu da-u um ooge dorru fun-yu Yahuda-ne. Um yaag a-doru Yeso i ooge net-tu u-Ru ur-kob sok. Um nong nomu um do'e ut-ker um horusse un.

¹⁴ Um oog u-shu or-ut ri ne u-tāt i ooge us-hak us-gan u me ne u dorru fun-yu Yahuda-ne. Rem uzu um wa'ag jab sok u dorru kim-su uso-tu uso-ut ri ne.

¹⁵ Sedi kanda na mat me, Ru-u dak me tumsu wa fug me remu nya-u wa. Tumsu Ru-u hog ur-zwar,

¹⁶ uzu wa kose Wa'-u wa udu ri rem um nom-ut but-tu Rem-su m-Remer su mot-ut wa u-me a-za Yahuda-ne. Da-u nom-ut to nome um shuk-ut wakun net wa mottu nom-u to ooge ut-zu ut-beet kō nom-u um do'e ut-nom da.

¹⁷ Tumsu um haag u Urusharima remu um shit a-tomu Yeso i ba'e me m-haan da. Sedi um aruk m-ha dak-u Arabiya tumsu da tase um muun u-me bo-u Dimaku.

¹⁸ Se da-u hak-su us-tut arke um aruk m-ha Urusharima rem um nuput Biturus, tumsu um shu'ut u wa ne m-roog op ut-tan.

¹⁹ Sedi um hyanug wakun u tek-u a-tomu Yeso u da-u o da sedi Yakubu huub ur-matu Wa-ko-uyan.

²⁰ Um o warru no ut-nip u-shu u-Ru, nom-u um ooge panu no a bi-se da.

²¹ Da tase um aruk m-ha gas-su Suriya u Kirikiya ne.

²² Sedi a-doru Yeso ne i ooge gas-u Yahudiya e tamug hyan-du me ur-is u ur-is ne da.

²³ E hok kyak u mot-ut ri ne uzu: <<Burus, wu ooge da-u o m-ya in ur-kob wa ooge da-o u but-tu Rem-su m-Remer su yadu jab su wa ooge ut-sa wa horusse.>>

²⁴ Tumsu e nonge u-Ru ut-vam u remu ri.

2

A-tomu Yeso kabug Burus

¹ Sedi da-u hak-su op us-nas arke, um sur m-ha Urusharima, uno da-o u Baraba ne. Um kub Titus tumsu.

² Um haag u kun remu zu Ru-u kosku me u-hyan uzu um do'e. Da-u um ooge kun um shu'ute m-yasa u tu-shu a-doru Yeso ne, tumsu um yu' e zun-mu Rem-su m-Remer su um ooge but-tu se u tek-u i za-yahuda-ne. Um oog um cwang uzu hi-ut it u un ne o ur-be ur-gan, remu u-gyer u shu'ut uzu ank-m ri u da-u ar-ke u uno da-o ne oog m-zan da.

³ Sedi Titus wu ooge ur-kot u me ne, ko ba shu'ute uzu wa net-u wa-za-Yahuda wa, tu-shu wa'ag wa nom ur-pes za wa cwan da.

⁴ Sin-se rem-se yungun remu uzu tokon net-to tu ooge us-bi uzu a-dor-ne e ooge, e cwagun m-yasa rem e got ukur u in kume u same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne. E ut-sa e muut in tok-ne udu nom-du nom-u bor-tu Yahuda-ne zuye.

⁵ Sedi it yaag un ur-ker da ko u-da cashi, remu Rem-su m-Remer su ut-nip se shu'ut u remu swur-m no.

⁶ Tumsu i ooge tu-shu a-doru Yeso e swurug okon u-me rem-us ri da. (Shuut-ur un tu-shu zatte mokon swas-mo udu ri da, remu zu Ru-u koste muk da.)

⁷ Oog ba tu-shu sur okon u rem-us ri, e nup uzu Ru-u yaag me ank-mu but-tu Rem-su m-Remer udu a-za Yahuda-ne, tumsu wa yu' Biturus ank-mu but-tu gandi rem-us se udu Yahuda-ne. *

⁸ Remu gandi Ru-u wa'e Biturus shu'ut Wa-tom-u Yeso remu ank-mu ut-but udu Yahuda-ne†, tumsu wa wa'e um shu'ut Wa-tom-u Yeso udu i za-yahuda-ne.

⁹ Da-u Yakubu, u Biturus u Yohanna ne, i ooge tu-shu a-doru Yeso ne, e nup uzu Ru-u yaag me uno nya-o. E so ut-kom u Baraba ne u me ne. E ees uzu it de'e u it nom m-ank udu i za-yahuda-ne, tumsu e nom m-ank u-me Yahuda-ne.

¹⁰ Nom-u un kone it u war-o uzu it re u-shu u gwat-du I ooge ur-kob, nom-u um ooge ussa uzu um nomog u-da u-beet.

Burus hagusse Biturus

* 2:7 Girik i za-Yahuda-ne e na zu a-za ur-pes-ne, Yahuda-ne e na zu a-ur-pes-ne. † 2:8 Girik zu, <<ur-pes.>>

¹¹ Sedi da-u Biturus[‡] haane bo-u Antakiya, um baste wun u-shu a-dor-ne, remu uzu nom-u wa oog ut-nom o za hon-hon da.

¹² Remu da-u wa teene ur-takun, wa oog m-re nom ut-re u i za-Yahuda-ne. Sedi a tase, da-u tokon net-to haan dugu-du Yakubu, wa heese muudu u-dim tumsu wa mot hi-ur wa dugu-du un. Wa o gyer-u Yahuda-ne i zuye se na nongu i za-yahuda-ne da ur-pes.

¹³ Tumsu Yahuda-ne u-tat e same ut-hi u ha-mu ur-no wun ne, ko Baraba hi-ur wa un engusse wa tumsu wa dor un u ha-mu ur-no un ne.

¹⁴ Da-u um hyane un yakke dorru fun-yu ut-nip yu Rem-su m-Remer, um zu Biturus u-shu kowan, <<Bo net-u Yahuda wa, m-ha iya ne bo zaar dorru bor-tu Mosa yasu Yahuda-ne da. ¿Re-o nom-te u da-o bo otte wadu a-za Yahuda-ne e dor bor-tu Yahuda-ne?>>

Ru-u gwuug Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne

¹⁵ Burus re shu ut-zu ne, <<In Yahuda-ne e udu ur-mat, za <a-za Yahuda-ne i na foge a-ut-ba'as-ne da.>§

¹⁶ Sedi in nak uzu wakun zaar ut-shuut hon-hon udu dorru bor-tu Ru-u yase Mosa da, sedi udu yadu jab udu Yeso Kiristi. Tumsu in Yahuda-ne i ya'e jab u-me Kiristi Yeso, remu in shu'ute za ut-ba'as udu u-Ru u yadu jab ne u-me Kiristi, tumsu za udu dorru bor-tu Ru-u yase Mosa da. Remu wakun zaar ut-shuut za ut-ba'as udu dorru bor-tu Mosa yasu Yahuda-ne da.

¹⁷ <<Sedi a mune zu da-u in ut-sa in shu'ut hon-hon udu u-Ru u-me Kiristi, in bit hi-ur in ut-ba'as ne sha-mu a-za Yahuda-ne, ¿ut-shu'ut uzu Kiristi yaag in shiriktin-mu ut-ba'as? A-a! Iya-o da!

¹⁸ Nom-u um ut-war o uzu, a-muune uzu um byurug u-dim u dorru ut-bor remu um shu'ute hon-hon udu u-Ru, shu'ute uka um swurug m-ma ma-u um duuse ur-takun.

¹⁹ Remu bor-tu koske me uzu um o uka net-u mare udu ut-bor, rem iya um o ur-yu remu u-Ru, shu'ute uka zu na tarug me u-dom u-kan ur-kot u Yeso Kiristi ne u-dom u-kan.

²⁰ Remu da-o, um zamun ur-yu da, sedi Kiristi wa ooge ur-yu u-me ri. Tumsu uka um otte ur-yu u uno war-u u-dak o, um o yu-du fat-ur ri udu yadu jab udu Wa' u-Ru, wu cwane me tumsu wa yase hi-ur wa remu ri.

²¹ Um muute nya u-Ru m-zan da. Remu a-muune uzu dorru bor-tu Ru-u yase Mosa in shu'ut za ut-ba'as udu u-Ru, shu'ute uzu Kiristi marug m-zan! >>

3

Yadu jab ko dorru bor-u Mosa

¹ No ragne Garatiya-ne! ¿Wana engusse jab-us no? Remu um wargu no m-zun mottu mar-m Yeso Kiristi u-dom u-kan.

² Warun me u-nom u-gan: Ko no onkte Yar u-Hen remu dorru ut-bor tu Yahuda-ne, ¿ko remu ya-du jab u-me rem-su no hoge u mot-ut Yeso Kiristi ne?

³ ¿Yan o wute no otte m-rag ne u-tat? Ba no tak-ne u Yar u-Hen, ¿yan-o wute no otte ut-sa no vaste ank-mu u-Ru u beb-du u-war?

⁴ ¿Kob-du no swaye u-tat du m-zan de? Za u-sakna o da shu'ut okun nomo!

⁵ ¿Um o shut-du no tumsu, ut-shu'ut uzu Ru-u yaag no Yar u-Hen u ank-mu nom-tu m-shin u tek-u no remu zu no dorog ut-bor? Iya-o da! Wa yaag no remu uzu no yaag jab-u rem-su no hoge u mot-ut Kiristi ne.

‡ 2:11 Biturus Biturus ut-Girik na zu wa Kefas. § 2:15 Remu uzu Yahuda-ne otte bor-u Mosa tumsu e nom ur-pes e kub hi-ur e a jab-u so-o ne. A-za Yahuda-ne e zatte ut-bor da nom-ut ur-pes da, Yahuda-ne kub e uka a-ut-ba'as-ne.

⁶ Gwat Ibrahi: <<Wa yaag jab ɔdu u-Ru tumsu Ru-u og wun net hon-hon.>>*

⁷ Nɔ nap uzu, ya'ag-u Ibrahi i ut-nip e ooge i ya'e jab ɔdu u-Ru.

⁸ Tumsu remu Ran-u u-Ru, Ru-u zuug Ibrahi da-u dim uzu, a-za Yahuda-ne do'e ut-shu'ut hon-hon ɔdu u-Ru remu yadu jab-u e ɔdu wa. Ru-u zu Ibrahi: <<Net-tu ut-dak ut-beet e do'e kwum-du nu-u so-o dugu-du ro.>>

⁹ Remu iya, i wa'e yadu jab-us e ɔdu Kiristi e kwumug gandhi nu-u so-o u Ibrahi onke remu yadu jab-u wa.

¹⁰ Kowana wu toste ɔdu dorru ut-bor u remu wa muute hi-ur wa hon-hon ɔdu u-Ru wa o ur-yu u-me nu-u yo-o. Remu zu o m-pan u-me Ran-u u-Ru: <<Kowana wu gugme re-du u-shu u nom-du ko-uyan u ooge m-pan u-me ran u-bor wa o u nu-u yo-o ne!>>

¹¹ O m-zun uzu wakun zaar ut-shu'ut hon-hon ɔdu u-Ru remu dorru ut-bor da. Um zuug inya remu o m-pan u-me Ran-u u-Ru: <<Se remu yadu jab net o hon-hon dete ur-fat.>>

¹² Inya fun-yu yadu jab ya zaar us-gan u fun-yu ut-bor ne da, yu zuye, <<Se ɔdu dorru ut-bor de net dete kwum-du ur-fat.>>

¹³ Sedi Kiristi gwug in dugu nu-u yo-o u u-bor du wa shu'ute nu-u yo-o remu in. Rem uzu o m-pan u-me Ran-u u-Ru: <<Nu-u yo-o ɔdu kowana na tare dom u-te.>>

¹⁴ Wa gwug in remu nu-u so-o u Ru-u ya'e Ibrahi o ut-haan ɔdu a-za Yahuda-ne remu Kiristi Yeso. Na nong iya remu in onkte estedu us-rem du Yar u-Ru remu yadu jab.

U-bor yu o bam u estedu us-rem ne

¹⁵ Or-ut ri a-dor-ne yage um ya' nɔ sha-mu koduhe ho-de. Da-u net-ne yur wa'e u-kom u-ran e cin us-rem, wakun zaar wu do'e has-tu se ko wa sur okun da. Iya otte u sin-se rem-se.

¹⁶ Ru-u yaste estedu us-rem wa ɔdu Ibrahi tumsu ɔdu wa'-u wa ne. Napun uzu Ran-u zuug da <<Udu ya'ag-u ro>> Uka na zu ko-ut wa. Sedi, o zuug <<Udu wa'-u ro.>>† nomu o ooge ut-war net gan, ɔdu Kiristi.

¹⁷ Nom um ooge ut-zu ya: Bor-ut Mosa, tu haane us-hak ut-kok ut-nas u hak-su ur-shik us-op ba wa nome Ibrahi estedu us-rem, to haste estedu us-rem su Ru-u nome m-tumb ne da, remu zu Ru-u haste estedu us-rem wa da.

¹⁸ Remu a mune uzu na onk-u og-du ur-mat ɔdu dorru bor-u Mosa, se zaar ut-shu'ut uzu u remu estedu us-rem da. Sedi Ru-u yaste estedu us-rem uka nya-u m-hos ɔdu Ibrahi.

¹⁹ ¿Rem-u yan-o Ru-u ya'aste bor-ut Mosa? Wa ya'aste ut-bor u remu to koste ut-net ba'as-ut e. Sedi Ru-u cunug uzu u bor-tu tumb u war-to m-te haan-du wa' wu Ru-u nomte estedu us-rem u mot-ut wa. Ru-u ya'aste bor-ut wa ɔdu a-tom u-Ru m-ha ɔdu Mosa, wu eese tek-u u-Ru ut-net ne.

²⁰ U da-o wa-ur-ees u-tek otte ur-sege a-muune zu m-zuug kir-du ut-net ur-gan ut-sa e egusse us-rem. Sedi u-Ru, wu ooge u-gan, wa nong m-anak u wa-ur-ees u-tek da-u wa yase estedu us-rem ɔdu Ibrahi da.

Nom-u wute Ru-u ya'aste ut-bor

²¹ ¿Shu'ute uzu bor-tu gugumte estedu us-rem su Ru-u nome? A'a, iya-o da! Remu a mune uzu bor-ut Mosa tu na yaase to keru yadu ur-fat, shu'ut du hon-hon za haagun dugu-du u-bor.

* 3:6 Gwat tumsu: Taku 15:6; Roma 4:3. † 3:16 Gwat tumsu: Taku 12:7; 13:15; 17:7; 24:7.

²² Sedi Ran-u u-Ru o ut-war uzu ba'as-to dor-tu u-dak u-beet. Remu iya Ru-u yu estedu us-rem su ukur udu i ya'e jab-u e udu Yeso Kiristi.

²³ Kanda din-de yadu jab haan, in oog u men-tu ur-tage udu dorru u-bor. In oog ur-tage kanda na upse in yadu jab.

²⁴ Remu bor-ut oog u dor-tu u-dak u-beet kanda Kiristi haan. Nomu wute wa haatun remu na muute in hon-hon udu u-Ru remu yadu jab.

²⁵ Sedi da-o yadu jab haagun, bor-ut zamun u dor-tu in da.

Yaag-u u-Ru remu yadu jab

²⁶ Remu udu same-du ut-hi no u Kiristi Yeso ne ya'ag u-Ru no ooge beet remu yadu jab.

²⁷ Tumsu net-ne beet i same ut-hi u Kiristi ne u-me ut-yubusse m-bu e wa'ag Kiristi uka na wute kus-ut po-to.

²⁸ Remu i ooge same-du ut-hi u Kiristi ne mottu Yahuda-ne ko a-za Yahuda-ne, tok ko za m-tok, campo ko neta to zamun da. Remu no beet no shu'ute us-gan u-me Kiristi Yeso.

²⁹ Tumsu a mune no net-ut Kiristi to, no ko-ur Ibrahi de no ooge. No do'e re-du og-du ur-mat-u wun. Tumsu estedu us-rem su u-Ru udu Ibrahi du no de.

4

¹ U da-o nom-u um ooge ut-zu ya: Abite zu wa re-du og-du ur-mat omon wa-u rek-wa, wa o us-gan uka tok, ko uzu wa otte ko-uyan u uso wa otte.

² Tumsu net-tu oro tu gwat-du wa, se wa teeg da-u uso wa cine.

³ Iya o in otte kanda Kiristi haan. In oog sha-mu ya'ag-u rek-e in o u-me m-tok u ta-u yar-ut yo-to tu ooge ur-faruk du uno dak-o.

⁴ Sedi da-u na cine teene, Ru-u tomon Wa'-u wa. Wu neta mate tumsu wa dor bor-tu Ru-u yase Mosa.

⁵ Ru-u tomon wun remu wa guut net-ut to tu ooge dorru bor-ut Yahuda-ne remu in onkte og-ur in du shuyi-shuyi, uka ya'ag-u u-Ru.

⁶ Tumsu rem uzu no ya'ag-u wun ne, Ru-u tomon Yar-u Wa'-u wa u-me jab-us in, Yar-u wa wu' in fog u-Ru, <<Uso ri! Uso ri!>>

⁷ Remu iya, bo zamun tok da, sedi wa'-u u-Ru bo ooge. Tumsu remu uzu bo o wa'-u wun, wa wa'ag bo re og-du ur-mat-u wa.

Burus ekuste remu Garatiya-ne

⁸ Ur-takun, da-u no nape u-Ru da, no oog tok-ne udu ru-tu za ur-fat.

⁹ Sedi u da-o ba no haane u-me same-du ut-hi u u-Ru ne ko um zu, Ru-u haagun u-me same-du ut-hi u no ne, ŷre-o no otte ut-sa no sur m-mu u-dim tumsu no shu'ut tok-ne udu yar-tu za ur-beb tumsu tu m-zan tumsu udu yar-ut to ne tu ooge ur-faruk u-me uno dak-o?

¹⁰ No dor tokun ho-to sok us-pyat ne u u-da ne u us-hak ne u no kum-ut hyu-m pus-mo udu u-Ru.

¹¹ Um hok u-gyer remu no. Jiya pama-us ri u none oog m-zan.

¹² Um kon-ug no or-ut ri ne, shu'utun sha-m ri uka um kumte ut-pos dugu to nom-to, remu uzu um shu'ute sha-m no a-za Yahuda-ne i poste dugu bor-ut to. No nongu me nom-tu za hon-hon da.

¹³ No bakus uzu ur-takun remu kob-du m-yar de um nomtu no donse-du Rem-su m-Remer.

¹⁴ Tumsu ko ba shu'ute kob-du m-yar ri shu'ute m-reg udu no, no jurum me ko no gugum me da. No onkte me tumsu no kub me uka uzu um o wa-tom u-Ru, no kub me uka Kiristi Yeso hi-ur wa.

¹⁵ Zan-o kume so-ur no ur-beet? Um nak uzu abite oog ut-nome, no za hoste is-ut no tumsu no yase to udu ri.

¹⁶ Um shu'ute huub-u yo-o no u da-o remu zu um o waru no ut-nip?

¹⁷ To-to net-to ekuste to kubus jab-us no, sedi nom-u un ooge zong-su ut-nom o zaar so-o da. E ut-sa e hast no dugu-du ri remu no muute jab-us no udu un.

¹⁸ Ko re-o nomte, otte ur-zwar wakun ya' jab-u remu nomu so-o, uda u-beet, za da-u um ooge none war-o da.

¹⁹ Yaag-u ri! Uka neta yu o u-me remu men-tu ur-mat, iya-o um otte ut-swur m-hog gandhi go-du re-mo se Kiristi shuug ut-rogom u-me jab-us no.

²⁰ Um cwang um haan tumsu um shu'ut ur-kot u no ne u da-o tumsu um swase cwar-yu us-rem ri, rem uzu um ekuste mot-ut no ne.

Hajaratu u Saratu

²¹ Warun me, no i ooge ut-sa no shu'ut u ta-u bor-tu Yahuda-ne, zinonak nom-u bor-tu zuye?

²² Ran-u u-Ru o ut-zu Ibrahi otte ya'ag yur. Wagan oog dugu tok-u neta, tumsu wagan oog dugu-du neta wu zaare me m-tok da.

²³ Sedi wa'-u ooge dugu-du tok-u neta na mak-ut wa uka na vette; sedi wu na mate dugu-du neta wu zaare me m-tok da wa oog uka shu-du estedu us-rem su u-Ru udu Ibrahi.

²⁴ Neta-ut tun-to ut-yur to o sha-mu estedu us-rem su u-Ru us-yur. Hajaratu, wa o uka Ror-du Sinai be-du net-tu onkte bor-tu Yahuda-ne, tu mute e tok-ne.

²⁵ U da-o Hajaratu o ees-mu Ror-du Sinai u-me dak-u Arabiya, tumsu ees-mu Urusharima u ya-o. Remu wa o u-me m-tok udu u-bor ur-kot u yaag-u wa ne.

²⁶ Sedi unwa jit neta wa, Saratu, wa o ees-mu Urusharima u ooge u-dom u-ru. Wa zaar me m-tok da tumsu wa o sha-mu ino-u in.

²⁷ Remu zu o m-pan:

<<Nom ur-so, neta za ur-mat,
wu mate ya'ag da.

Nom ut-jar m-yat,
wu tame nap-du remu ur-mat da.

Remu uzu neta wu campu wa gugme,
u da-o wa otte ya'ag,

m-zeg wu ooge ur-yu e campu wa.*>>

²⁸ Tumsu da-o no or-ut ri ne, no o ya'ag i na mate sha-mu shu-du estedu us-rem su u-Ru, uka Ishaku.

²⁹ Sedi u da-u o wa' wu na mate uka na vette wa yu' wa'-u na mate udu beb-du u-yar ur-kob. Gandi nom-ut to ooge m-da u da-o.

³⁰ Sedi zan-o Ran-u u-Ru zuye u mot-tu iya ne? <<Buz tok-u neta-u ya u wa'-u wa ne. Rem uzu wa'-u tok-u neta wa zaar u re-du og-du ur-mat-u wa'-u neta wu zaare m-tok da.>>

³¹ Remu iya or-ut ri ne, in zaar ya'ag-u tok-u neta da, sedi ya'ag-u neta yu zaare me m-tok da.

* 4:27 Gwat tumsu: Isha 54:1.

5

*Kwum-du u-ukur
u-me Kiristi*

¹ Kiristi ruute in remu in shu'ute i na ruute ut-nip. Se no ees ur-beb ne u-me yadu hi-ut no, tumsu a no shu'ut tok-ne udu dorru bor-ut Yahuda-ne da.

² Eren! Me, Burus, um o waru no iya: A no toste jab-us no udu nom-du ur-pes u remu no shu'ute hon-hon udu u-Ru, sedi shu'ute uzu nom-u Kiristi nome remu no zatte mokon swur-mo udu no da.

³ Tumsu um do'e ut-sur waru no kowana yage na nomu wa ur-pes, se wa dorog nomu bor-ut Yahuda-ne zuye ut-beet.

⁴ Tumsu a no ooge ut-sa no nom hon-hon u-shu u-Ru udu dorru u-bor, no kupuste hi-ur no dugu-du same-du ut-hi no u Kiristi ne. No byurug shin-ut no dugu-du nya-u u-Ru.

⁵ Sedi udu in, Yar-o yu'e in ur-beb in o wadu jab u-me yadu jab tumsu udu shu'ut-du jab-u so-o u u-Ru nome in estedu us-rem.

⁶ Remu da-u in ooge same-du ut-hi u Kiristi Yeso, ur-pes ko kob-du ur-pes zatte mokon swur-mo da. Nom-u na ooge ut-gwat u war-o yadu jab-u o kose hi-ur o udu ut-cwan.

⁷ No oog u som-mu maga uka kumte, zwana kupse no u-fun dugu dorru ut-nip?

⁸ U-Ru, wu dage no, a wa wa'e no nom-ut go-du se dorogse da!

⁹ Tun-to kose-tu us-bi to o sha-mu <<yisti cashi mo wu' ur-tung ur-beet de yune.>>

¹⁰ Um toste jab udu Wa-ko-uyan uzu wa do'e e'-du no dugu dorru kose-tu us-bi. Sedi Ru-u do'e nomu net wa kwup-du us-rem, wu ooge engusse no.

¹¹ U da-o or-ut ri ne, a mune uzu um omon ut-but uzu se na nongu no ur-pes, zyan-o wa-e na omon u yadu me ur-kob? A mune uzu um o ut-kose uzu se na nonge i ya'e jab ur-pes, net-tu za hok-ut ryab-su mottu but-tu rem-su u-kan da.

¹² Um cwang uzu a-yunsu us-jab ne i ooge ussa e honsu no ur-pes uzu e nomu hi-ur e ur-vu.

¹³ Remu na fak no u no nom ur-yu u-me u-ukur or-ut ri ne. Sedi a no yage ukur u no kume o shu'ut keru yage-du cwan-tu u-war u duut no da. Sedi nomon m-ank u ukur-u no kume no nome or-ut no ne us-pama u-me ut-cwan.

¹⁴ Remu bor-ut Yahuda-ne na samge to ut-beet u-me u-bor u-gan: <<Cwan kowan uka bo tonte hi-ur ro.>>

¹⁵ Sedi a no ut-nom sha-mu ut-bisa, u tudu or-ut no ne tumsu u honsu e ne, gwatun sok, tass no horusse or-ut no ne da.

Ur-yu udu Yar u-Ru

¹⁶ Sedi um o ut-zu, yagun u Yar-u duut fat-ut no. A no nome iya, no zaar u shuksu cwan-tu u-war u no.

¹⁷ Remu zu cwan-tu u-war u no ton nom-u Yar-u u-Ru zare ut-sa da, tumsu Yar-u u-Ru ton nom-u cwan-tu u-war u no tonte da. Tunto nom-to ut-yur to o m-dum or-ut e ne, tass bo nom nom-u cwan-tu u-war u no ut-sa da.

¹⁸ Sedi a no nome nom-u Yar-u waru no, no zamun u ta-u kose-tu bor-ut Yahuda-ne da.

¹⁹ U da-o ank-mu ba'as-tu u-war o m-zun. To o:

M-o,

Kob-du u-hen,

Cwan-tu hog-du remer-mu u-war,

²⁰ Dorru ru-tu zare ur-fat,

M-bon ne,
 Ut-gugum ne,
 U-har ne,
 Ur-shub ne,
 U duus-du jab ne,
 U cwan-tu m-zeg ne,
 U kob-du shu'ut-du m-yar ne,
 U mot-du ut-hi ne,
 21 shub-du re u-shu eken,
 U swa ne,
 Cwan-tu morog-du m-zan ne,
 U tokon nom-ut yo-to ne.

Um o nomu no ut-him uka um nomtu no ur-takun, kowana o nom-du go-du to nom-to wa za re-du og-du Faruk-du u-Ru da.

22 Sedi Yar-u mut go-du tun-to nom-to u-me fat-ut in:

Ut-cwan,
 Ur-so ne,
 Rus-du jab ne,
 Gag-du jab ne,
 Ur-on ne,
 Nom-du nom-ut so-to ne,
 Yadu jab ne,

23 Swuumse du ur-hi,
 U shupdu ur-hi ne.

Bor-yu zaar yu do'e ut-zu a net-tu nom nom-to da.

24 Tumsu i ooge i Kiristi Yeso e tarug cwan-tu ba'as-tu u-war u cwan-tu nom-ut yo-to ne.

25 Ba shu'ute uzu in o ur-yu udu u-Yar, yage in nomon ur-nok u-me du'ut-du Yar-u.

26 Taas in shu'ut hi-ut yat-to ne da, ko in wa or-ut in ne duus jab da, ko in nom shub-du or-ut in ne da.

6

Nom-du nom-ut so-to udu kowan

1 Or-ut ri ne, a ba'as-tu shipe wakun, no i Yar-u ooge ut-du'ut se no mutun go-du net-u wa u-fun u-tek ut-swuumse. Sedi gwatun hi-ur no sok, tass no he u gandi go-du mo reg-mo da.

2 Kabun no-mu or-ut no ne, tumsu a no nome iya no o dorru bor-ut Kiristi.

3 A wakun us-dorog uzu okon-o wa ooge, tumsu wa zaar okon da, wa o engusse hi-ur wa.

4 Yage kowan nomu hi-ur wa m-reg, da-u o wa kere nom-du ut-uk u hi-ur wa, a se wa samge hi-ur wa u wakun ne da.

5 Remu zu kowan do'e kabdu no-mu nom-u wa nome.

6 Kowana wu o onk-du ut-bor dugu-du rem-su u-Ru se wa yaag a-ut-kose wa ne, udu mot-du nom-ut so-to wa ut-beet.

7 Taas no engusse hi-ur no da. Wakun nomte u-Ru hor da, nom-u net-u kawe o wa do'e ut-ket.

8 Remu i ooge yudu hok-su war-tu ut-ba'as e m-remar e do'e ket-du ut-zum, uka wa-ur-tom wu kuwe go za so-ye, wa do'e ket-du ya-tu za so-to. Sedi net wu ooge yudu hok-se du u-Yar m-remar, wa do'e kwum-du fat-du m-mommo dugu-du u-Yar, uka wa-ur-tom wu kawe go so-ye wa do'e ket-du ya-ut so-to.

9 Sedi a in po u nom-du nom-ut so-to ne da. Remu da-u kame, in do'e nom-du ket-u so-o, a in kuusun da.

¹⁰ Remu iya, kodahe in kume ur-ker, yage in nomu kowan nom-u so-o, hadde i ooge me bu-u a-yadu jab ne.*

Him-tu m-vaste

¹¹ Gwatun pan-us yasse su um nome uka um otte panu no tun-to gom-tu m-vaste u kom-u ri.

¹² I ooge ut-sa e wa no nom-du pes-du za cwan e ut-sa eken gwat e net-ut so-to. Nomu wa'e un nom-ut iya e zaar ut-sa na ya' e ur-kob da remu e o nom-du ut-kose uzu mar-m Kiristi u-kan u war-ya na dote kwum-du u-ukur.

¹³ Remu i na nome ur-pes e dor-ut u-bor u hi-ur e da. Sedi e ut-sa na nomu no ur-pes ko e nom ut-uk u mottu dorru ur-pes no.

¹⁴ Sedi me, um zatte nom-u um do'e ut-uk da se kan-u Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi. Remu kan-u ya, cwan-ut ri remu uno dak-o to marug. Tumsu cwan-tu uno dak-o remu ri to marug.

¹⁵ Ur-pes, ko za ur-pes o zaar okon nom-o da. Nom-u zuge ur-zwar uzu Ru-u muute in net-ut po-to.

¹⁶ Um nong us-kon Ru-u ya' rus-du jab-u ur-on ne udu i dore tun-to kose-to beet. E o Isra-ne ut-nip i u-Ru.

¹⁷ M-vaste, a wakun o ekse me u tun-to nom-to da. Rem um otte ut-ran u war-u ri su kose uzu me yu Yeso wa um ooge.

¹⁸ Or-ut ri ne, nya-u Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi o ur-kot u yar-u no ne. U shu'ut iya.

* 6:10 Wata a-doru Yeso.

Ran-u Burus u do'e udu Afisa-ne

Us-vuk

¹ * Unō ran-o oon dugu-du Burus, wa-tōm-u Yeso Kiristi remu cite mu u-Ru, udu net-tu u-hen i o u-me bo-u Afisa i ooge yadu jab u-me same-du ut-hi e u Kiristi Yeso ne.

² Um o us-toog udu u-Ru Uso-u in, u Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne, uzu wa ya' nō u-nya u rus-du jab ne.

Ru-u yu'yar-tu nu-u so-o

remu Yeso Kiristi

³ Ut-vam udu u-Ru, Uso-u Uso-u in Yeso Kiristi, wu wa'e in nu-u so-o u ut-yar ne u koyuhe fun-ya u wa yute in nu-u so-o tu rwune dugu dom u-ru remu same-du ut-hi Kiristi ne.

⁴ Remu wa dak in kanda wa nom dom u-ru u-dak ne, in shu'ut u-hen ne tumsu za ur-pyap u shu wa. U-me ut-cwan,

⁵ Ru-u cunug in shu'ut ya'ag-u wa remu same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne remu cite-m wun u hog-du reme-m ne.

⁶ Remu iya in nome u-Ru ut-vam remu nya-u m-sek u wa ya'e in m-hos remu Wa-u wa wu wa cwane.

⁷ Ru-u rwurug in u hyu-m Kiristi, remu same-du ut-hi in u Kiristi ne. In kwumug hodu ba'as-ut in. Kiristi nong iya remu u tat-u on-du u-Ru udu in.

⁸ Tumsu wa koske in nya-u wa u-tat. Tumsu wa wa'ag in shu'ut us-ver ne tumsu in nap ko-uyan go-tu ut-nom ut-beet.

⁹ Tumsu remu zu cikte u-Ru, wa kose in zong-su m-yasa su wa zonge ut-nom u remu dugu nom-tu Kiristi de ut-nom.

¹⁰ Nom-u Ru-u zonge ut-nom ya: Ba da-u teye, wa zongte wa haatun ko-uyan nom-o u dom-u u-ru u-dak ne ur-koto, udu faruk Kiristi.

¹¹ Tumsu remu zu in samge ut-hi u Kiristi ne, in kwumug ur-og dugu-du u-Ru, remu zu wa dak in dugu ur-takun, tumsu wa wa'ag ko-uyan nok hon-hon uka wa zongte ut-nom.

¹² Ru-u zongte uzu it Yahuda-ne i ba'e m-wa jab udu Kiristi dugu ur-takun, in haatun ut-vam m-sek ne udu u-Ru.

¹³ Tumsu nō a-za-Yahuda-ne, remu same-du ut-hi u Kiristi ne, Ru-u yaag nō Yar-u u-Hen, wu wa nomte estedu us-rem m-tumb ne. Na nong iya ba nō hoge rem-su u-Ru su ut-nip, Rem-su m-Remer su ukur, da-u nō ya'e jab udu Kiristi.

¹⁴ Ru-u yaag in Yar-u wa. Yar-u u-Hen o ooge og-du ur-takun du Ru-u do'e ya-du in. Da-u wa ya'u in Yar-u u-Hen, unō koske in uzu wa ya'u in nom-u wa nome in estedu us-rem. M-vaste wa do'e gwu-du i ooge net-ut wa. Wa nong iya remu vam-tu sek-m wa.

Toog-us Burus

¹⁵ Remu iya, dugu da-u um hoge yadu jab-u nō udu Wa-ko-uyan Yeso tumsu cwan-ut nō ne remu net-tu u-Ru ut-beet,

¹⁶ Um yakke vam-du u-Ru u remu nō da, da-u um bakse u nō ne u-me toog-us ri.

¹⁷ Um o kon-du u-Ru u Wa-ko-uyan in Kiristi Yeso ne, Uso u m-sek, remu sege-du Yar-u u-hen wa ya' nō us-ver u u-hyan ne, kō nō napu wa uka dupke.

¹⁸ Um o us-kon udu u-Ru wa u-pus jab-us no ko no napu wadu jab du na fogte no, u ooge tat-u sek-m wun u wa zonge remu net-ut wa, i o og-ur ro.

¹⁹ Um o us-kon tumsu no nap seg-mu beb-du shin-mu u-Ru mu zege remu in i ya'e jab udu wun. Gandi shin-m mo o us-gan,

²⁰ mo yunse Kiristi dugu m-mar, tumsu wa shugusse wun u-dom u pora-du du sek-mu u-Ru u kom-u us-cwa u-Ru u-dom u-ru

²¹ Ukun Kiristi wa ooge ur-faruk m-zeg kotuhe yar-to tu o ur-faruk. Tumsu wa otte dim-du zege koduhe dim-de u uno da-o m-ha da-u oone ne.

²² Ru-u yaag Kiristi faruk-du ko-uyan tumsu wa wa'ag wun yu-shu u-domu ko-uyan, remu a-doru Yeso.

²³ A-doru Yeso e ooge i Kiristi, Kiristi wa ya'u o ur-fat u-beet, wa dorte ko-uyan u-beet u hi-ur wa.

2

Ur-fat u-me Kiristi

¹ Da-u dim no oog uka a-za Yahuda-ne remu ba'as-ut no u nom-ut yo-to no ne.

² U ho-ut to no dorog fun-us yo-se su u-dak. No dorog wu ooge ur-faruk u dom-u yar-tu m-mya tu net-tu hyente da. Wuna ooge u-yar u ooge da-o m-ank u-me jab-su net-tu gugme dorru u-Ru.

³ In beet Yahuda-ne tumsu in nongon ur-yu sha-mu a-za Yahuda-ne, u dorru cwan-tu ut-baas in. In o nom-du nomu war-ut in u jab-us in ut-sa in nom. Remu iya in wa'ag Ru-u hog ryab-us in uka net-tu kuse i Ru-u de nomu kwup-du us-rem.

⁴ Sedi on-du u-Ru o u-tat, tumsu wa cwanug in sok.

⁵ Ko ba uzu in oog uka marimari ne remu ba'as-ut in, wa yaag in ur-fat da-u wa yunse Kiristi dugu m-mar. No kwumug u-ukur remu nya-u u-Ru.

⁶ Remu same-du ut-hi in u Kiristi ne, Ru-u yunuste in dugu m-mar ur-koto u Kiristi ne, remu in nom-ut ur-faruk ur-koto u Kiristi ne u dom u-ru.

⁷ Ru-u nong iya remu wa koste kowan da-u de haan, tat-u nya-u wa u zatte ut-mugusse da, remu on-ur wa du wa kose in, i ooge same-du ut-hi u Kiristi Yeso ne.

⁸ Remu nya-u u-Ru o wute no kum-ut u-ukur remu yadu jab, za remu beb-du hir-ur no o da. Hos-mo dugu-du u-Ru.

⁹ Ru-u ukurte no za remu nom-ut so-to tu no nome da, remu taas, wakun nom ut-uk da.

¹⁰ Ru-u nomog in uka in otte. Tumsu wa nomog in remu same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne, remu nom-du ank-mu nom-ut so-to, nomu wa zonge in nom dugu ur-takun.

Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne shu'ute us-gan remu Kiristi

¹¹ Remu iya baksun uzu na makut no a-za Yahuda-ne. Tumsu i foge hi-ur e a-ur-pes-ne, e o fag-du no a-za-ur-pes-ne, ko ba shu'ute uzu pes-du u-war de, du na nome kom-tu net.

¹² Hoto no oog m-ra u-Ru ne no oog za Kiristi, tumsu no oog uka ham-ut ne u-me a-u-dak-ne u Isra. No nak estedu us-rem su Ru-u nomu e da. No o ur-yu u uno dak-o za u-Ru tumsu za wadu jab.

¹³ Sedi da-o remu same-du ut-hi no u Kiristi Yeso ne, no oog m-ra u-Ru ne sedi da-o Ru-u muutun no ut-mor u Kiristi ne. Wa nong iya remu uzu no toste jab u-me nomu Kiristi shuse da-u hyu-m wa azge dugu war-u wa da-u wa mare u dom u-kan.

14 Um zuug iya remu Kiristi hi-ur wa rus-du jab-u in de. Wa samge Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne uka net gan remu mar-m wa u-dom u-kan. Wa hast bor-tu Yahuda-ne ya hatun yu-ur yo-de de du mote Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne.

15 Bor-ut Yahuda-ne o u-tat, sedi Kiristi haste to remu mar-m wa. Wa nong iya remu wa nomtu hi-ur wa net-ut po-to, e same ut-hi u wa ne. Tunto net-ut po-to to dame Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne ur-koto, remu e nom-ut shu'ut-du m-yar.

16 Tumsu hen, Kiristi haste bor-ut Yahuda-ne remu wa hongusse Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne udu u-Ru, e shu'ut net gan, u wa haste shu'ut-ur yo-de u tek u-Ru u net-ne u remu mar-m wa u dom u-kan.

17 Kiristi haan wa nom donse-du Rem-su m-Remer su rus-du jab udu no a-za Yahuda-ne i ooge m-ra dugu u-Ru tumsu rus-du jab ne udu Yahuda-ne i ooge ut-mor.

18 Remu dugu-du wun, in beet in kumte ur-ker du ha-mu kit-u u-Uso remu Yar-u u-Hen u-gan.

Be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan

19 Remu iya da-o no a-za Yahuda-ne hamut-to no ooge da ko net-tu do da, sedi no a-u-dak-ne e ur-koto u net-tu u-Ru ne tumsu net-tu bu-u u-Ru.

20 In beet a-za Yahuda-ne u Yahuda-ne in o uka u-ma, u na maye u-dom ur-tak du a-tomu Yeso ne u a-warru rem-su u-Ru ne. Tumsu taar-du takun-du u-ma Kiristi Yeso wa hi-ur wa.

21 Na samge in beet u-me same-du ut-hi u wun ne, uka na nomte u-ma remu in rogom in shu'ut bu-u u-hen us-toog be-du Wa-ko-uyan dote ur-yu.*

22 Tumsu u remu same-du ut-hi no a-za Yahuda-ne u Yahuda-ne u wun ne o na mute no, remu uzu no shu'ute uka be-du du ur-shu'ut du Yar-u u-Ru.

3

Ru-u rwutun nom-tu m-yasa wa m-zun

1 U sin-se dorogse ne u jab, me, Burus um o nomu no us-toog, me wu oye wa m-tok-u Kiristi Yeso u remu re-u u-shu no, a-za Yahuda-ne.

2 Remu um nak za u-sakna uzu um oog um kabug uzu no nak, Ru-u yaag me no-mu nom-du ank-mu yu-du wa-tom-u Yeso, remu re-u u-shu no a-za Yahuda-ne.

3 Ru-u upuste me nomu wa zonge ut-nom m-yasa, uka um pantu no u takun-du ran-u uno.

4 Tumsu a no karunte nomu um panne, no ut-kere ut-nap uzu um nak m-zun nom-tu m-yasa tu Ru-u zonge ut-nom su mot-ut Kiristi.

5 Ru-u wargu net-tu cara-tu arke nom-u m-yasa u wa zonge ut-nom da. Sedi u da-o wa koske to remu Yar-u wa udu net-tu wa dage e shu'ut a-tomu Yeso u a-warru rem-su u-Ru ne.

6 Tumsu nom-u Ru-u zonge ut-nom u ya: a-za Yahuda-ne u Yahuda-ne, i ya'e jab-u rem-su m-remar ne, e onkte og-du ur-mat hon-hon dugu-du u-Ru. Tumsu, e o og-tu war-u u-gan, tumsu ur-koto, e hog remar-mu nomu Ru-u nomte estedu us-rem, remu same-du ut-hi e u Kiristi Yeso ne.

7 Um shu'ute tok-u ank-mu rem-su m-remar remu nya-u u-Ru ya'u me, udu wa wute beb-ur wa de um nom m-ank u-me ri.

8 Ko ba shu'ute zu me o ur-vaste u-me u tek-u net-tu u-Ru, Ru-u yu' me m-mo ank-m yat-mo. Wa dak me um shu'ut wa-warru Rem-su m-Remar udu

* 2:21 Wata a-dor-ne e ooge bu-u u-hen us-toog u Wa-ko-uyan.

a-za Yahuda-ne, u mottu tat-u kwum-tu u-yar u e do'e ut-kwum udu onk-u Kiristi.

⁹ Tumsu na dak me um ya m-zun udu kowan u mottu nom-tu m-yasa tu Ru-u zonge ut-nom. Wuna nome ko-uyan tumsu wa yakse nom-tu m-yasa tu wa zonge dugu ur-takun.

¹⁰ Nom-u wute Ru-u nom-ut tun-to nom-to ut-beet remu wa nomot a-doru Yeso ne wa koste tat-u nap-m wa, udu ut-yar tu ooge ur-faruk u-dom u-ru.

¹¹ Uno o nom-u m-mommo u Ru-u zonge ut-nom, u wa shuse remu Kiristi Yeso Wa-ko-uyan in.

¹² U remu Kiristi tumsu u yadu jab-u in ne me wun, in ut-kere ut-haan za u-gyer tumsu jab gan u-shu u-Ru.

¹³ Um o kon-us no, a jab-u no get u remu swadu ur-kob u ri da. Um o swadu ur-kob remu no, u ooge re-u u-shu no.

Toog-us Burus

remu Afisa-ne

¹⁴ Remu nom-ut to ut-beet, um he ut-jwun um nom us-toog udu Uso.

¹⁵ Wuna wu koduhe ko-de du dom u-ru u-dak ne kumte du wa dim-de.

¹⁶ Um nong us-kon uzu me tat-u sek-m wun wa ya' no ur-beb dugu Yar-u u-hen jab-us no.

¹⁷ Sedi Kiristi ut-nom be-du ur-shu'ut u wa u-me u jab-us no uka no wute jab udu wa. Gurus no ut-rogom m-cwa me cwan-tu u-Ru tumsu u ship no ur-beb ne.

¹⁸ Um nong us-toog uzu no kum ur-beb, ur-koto u net-tu u-Ru ne ut-beet, no nap m-huk tumsu m-wur ne m-ja ne tumsu u ra-du ka cwan-ut Kiristi otte remu in.

¹⁹ Tumsu um nong us-toog no nap cwan-ut Kiristi, tu zege beb-du nap-mu net, remu no shu'ute shuyi-shuyi m-te da-u no do'e onk-du shu-du u-Ru.

²⁰ In ya' m-sek udu u-Ru, wu de kere nom-du ut-nom u-tat sok m-zeg nomu in kone ko dorog-us in. Tumsu wa nom iya uka beb-ur wa du ooge m-ank u-me in.

²¹ Remu same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne, yage a-doru Yeso ne beet u ya' wun m-sek remu no m-mommo! U shu'ut iya!

4

Same ut-hi u u-war ne

¹ Remu iya me, yu ooge wa ur-tage remu ank-mu Wa-ko-uyan, um o kon-us no, no i Ru-u dage no shu'ut net-ut wa, no nom tun-to nom-to: Dortun fat-ut no uka net-tu u-Ru nomte.

² U-da u-beet swuumsun hi-ur no u shu'ut u tor-mu jab ne. Shu'utun u gag-du jab ne tumsu no kab nwas-mu or-ut no ne u jab ut-cwan ne.

³ Nomon uka no dote ut-kere no e' same-du ut-hi no u rwuune dugu-du Yar-u u-Hen, udu shu'ut-du m-yar u or-ut no ne.

⁴ No og-tu u-war u-gan to. Tumsu na samge no u u-Yar u-Hen u-gan, uka na fogte no u wadu jab u-gan da-u Ru-u dage in.

⁵ In otte Wa-ko-uyan u-gan, fun-yu yadu jab udu u-Ru u-gan, ut-yubusse m-bu u-gan.

⁶ In otte u-Ru u-gan, wa o Uso u-beet. Wa ooge faruk-du ko-uyan, tumsu dom-u ko-uyan, tumsu wa u-me ko-uyan.

⁷ Sedi Kiristi yaag in kowan u-nya, ka Kiristi zongte wa ya'.

⁸ Uka Rem-su u-Ru zutte,

<<Da-u wun arke m-da dom u-ru

wa kɩb ban-du ɩt-net i wa mase;

tumsu wa nomu net-ne m-hos.>>*

⁹ Da-u rem-su u-Ru zuye, <<wa daag dom u-ru>> koske m-zun uzu, tumsu Kiristi cuzgun u-dak.

¹⁰ Net wu na zuye wa cuzgun u-dak tumsu wuna wu daye u ane jit u-dom u-ru, u be-du zege m-ja remu wa koste beb-ur wa u kohene.

¹¹ Kiristi yaag eken a-doru Yeso ne u-nya:
eken ne, e shu'ut a-tomu Yeso,
eken ne, shu'ut a-warru u Rem-su u-Ru,
eken ne, shu'ut a-warru u Rem-su m-Remer,
eken ne, shu'ut a e'-du a-doru Kiristi ne,
tumsu eken ne, shu'ut a-ut-kose ne.

¹² Kiristi nomog iya remu wa zongte net-tu u-Ru, remu ank-mu a-doru Yeso, remu na muut war-u Kiristi.

¹³ Uno ut-re u-shu m-te da-u in beet do'e ut-shu'ut u same-du ut-hi ne u-me nomu in yute jab tumsu nap-m in u mot-ut Wa' u-Ru ne. Se in do'e ut-shu'ut sha-mu net wu sete me u-Yar, m-te jamu na dote ut-shu'ut uka Kiristi otte.

¹⁴ Se, in zamun ut-shu'ut ur-yu uka ya'ag-u rek-e da. A in ees na engusse in u kose-tu us-bi tu ut-net da, sha-mu hat-u rek-ya yu mya-mu m-bu byurgusse. Ana nak jab-us in dugu net-tu us-ver i zonge e engusse in udu warru us-bi e.

¹⁵ Sedi, udu donse-du nip-tu Remsu m-Remer dugu jab ut-cwan, in do'e ut-rogom u koyuhe fun-ya, remu in shu'ut sha-m Kiristi. Wuna ooge ur-hi du a-doru Yeso.

¹⁶ Wun wa'ag u-war u-beet o same ur-be ur-gan tumsu na shipus ur-koto. Koduhe og-du u-war nomte mu wa ank-mo tumsu to sege tokon og-to rogom, remu u-war u-beet o shu'ut m-yar ne tumsu o nen u-me cwan-ut e remu or-ut e ne.

Fat-ur po-de u-me Kiristi

¹⁷ Remu iya, u beb-ur Wa-ko-uyan um o waru no inya: A no sur m-nom ur-ur uka a-za Yahuda-ne u-me dorog-su m-zan e da.

¹⁸ Dorog-us un shuug u-cwum tumsu se mok-ut dugu fat-du Ru-u yu'e, remu zu un nak u-Ru da tumsu un gugumte erru rem-us wa.

¹⁹ E zatte m-e' da. E o ur-yu du shu'ut-du cwan-tu u-war u e tumsu un nom ko-uyan go-du nom-tu us-gur to za mu-du u-dim.

²⁰ Sedi, iya-o na iis-tu no u mot-ut Kiristi ne da.

²¹ Za u-sakna na wargu no mot-ut Kiristi tumsu na iis-tu no mot-ut wun, remu zu na byuk-ut ut-nip u-me Yeso.

²² Na iis-tu no, uzu no yage yu-du fun-yu ho-to no. Se no hoste u-tu u-war u no, u natuste u remu cwan-tu tu ut-enk.

²³ Sedi yagun u Yar-u muut jab-us no u pose tumsu dorog-us no ne.

²⁴ Tumsu wa-un war-u po-o uka no wute cwu-tu m-wa. Uno war-u po-o na nom-ug o uka sha-mu u-Ru. Tumsu uno war-u po-o kose hi-ur wa u-me jab-u so-o u yu-du u-hen ne du rwuune dugu ut-nip.

Kose-tu fat-ur po-de

²⁵ Remu iya, yagun warru us-bi. Sedi, kowan se wa war-u oru wa a-dor-ne ut-nip, remu in beet og-tu war-u Kiristi to.

²⁶ <<Nomon us-ryab tumsu a no nom ut-ba'as u-me ryab-us no da.>>† A no yage no cwa m-roog no o u-me us-ryab da.

²⁷ Tumsu a no ya' faruk-u nom us-te ur-ker da.

* 4:8 Gwat tumsu: SepV 68:18. † 4:26 Gwat tumsu: SepV 4:4.

²⁸ Net wu nome u-hiw a-wa sur m-nom u-hiw da. Sedi yage wa nom m-ank tumsu wa nom okon u so-o u kom-ut wa, ko wa kumu okon u wa do'e yadu i zatte da.

²⁹ A no yage rem-su za so-se rwuun dugu nu-ut no da. Sedi no war nomu otte ur-sege ko eken ut-haan ut-mor u-Ru ne e kum nomu e ut-sa, ko ut-wa i ooge ut-er e kum shiriktin-mu jab.

³⁰ A no naas jab-u Yar-u u-Hen u-Ru da. Wa ooge sha-mu us-nap udu no uzu Ru-u kabug no net-ut wa to no ooge, uzu dekun ho-de Ru-u do'e ruutu no dugu ut-baas.

³¹ Yagun no mot u gag-tu jab ne u kuwut-mu jab ne u us-ryab ne, u namu jab ne u gom-tu u-har ne u nas ur-dim ne, u same u nom-ut yo-to ne ut-beet u jab-u yo-o ne.

³² Ba iya, shu'utun u jab-u so-o ne udu or-ut no ne. Hogon on-du or-ut no ne, u nome-du or-ut no ne ur-ho, uka Ru-u nomtu no ur-ho remu Kiristi.

5

Yu-du me m-zun

¹ Remu iya, doron sha-mu u-Ru u nomu no ut-nom u-beet remu zu no o ya'ag-u Ru-u tone.

² Yagun no u kowan u gwat or-u wa u is-ur so-de, uka Kiristi nomte in wa yaste hi-ur wa remu in sha-mu ya-du toog, u Ru-u hoge remer-m wa tumsu nom-u ut-kab udu u-Ru.

³ Sedi ana tan rem-su m-o da, ko dekun yu-du us-gur de u cwan-tu ur-hi ne u-me no. To nom-to dupke udu net-tu u-Ru da.

⁴ A no nom rem-su kob-du m-e da, remsu m-zan, u hor m-zan ne da, remu uzu se dupke na war se u tek-u no da. Sedi, no ya' ut-vam udu u-Ru.

⁵ No nap uzu wakun zaar wa-u-as, wa-za-u-hen, wa-cwan-tu ur-hi (wu ooge us-gan u wa nome-du ru-tu za ur-fat ut-huuk) wu do'e kwum-du dekun og-de u faruk-ur Kiristi u u-Ru ne da.

⁶ Remu iya, a no yagu wakun engusse no rem-su m-zan da, remu, uzu go-du to ba'as-to ryab-su u-Ru haatun udu a-kob-du hog-mu us-rem ne.

⁷ Remu iya a no same ut-hi un ne u nom-tu un nome ne da.

⁸ Remu zu ho-to no nak nip-tu u-Ru da, uka i ooge u-cwum i nape nomu ooge m-gan u e da, remu same-du ut-hi no u Wa-ko-uyan ne. Nomon ur-yu uka i nape nip-tu u-Ru uka kumte e nom.

⁹ Remu zun-m mo mu ooge u-me no mo mut nom-tu ooge tu so-to kyak, u u-hon hon ne, tumsu u ut-nip ne.

¹⁰ Tumsu no mugusse ko-uyan no iis nomu cite Wa-ko-uyan.

¹¹ A no same ut-hi u ank-mu m-zan mu u-cwum ne da, sedi no rwutun to m-zun.

¹² Nom-tu m-e to na tan go-du nom-ut to, tu net-ut yo-to nome m-yasa.

¹³ Sedi da-u na rwutun ut-nom ut-beet m-zun do'e ut-kose ko wanne e un ooge.

¹⁴ Remu zun-mu wu' na hyen ko-uyan m-zun. O wa'e wakun zuut:

<<Zute, no ooge m-roog,
tumsu no yune dugu m-mar,
Tumsu Kiristi ut-mok u-domu no.>>

Ur-yu udu beb-du u-Yar

¹⁵ U remu iya shu'utun ga' sok uka no otte ur-yu. A no nom ur-yu uka rag-ne da, sedi uka a-us-ver-ne.

¹⁶ Nomon ank-mu da-u no uka dupte, remu zu in o me da-u yo-o.

¹⁷ U remu iya a no shu'ut rag-ne da, sedi napun nomu Wa-ko-uyan o ut-sa no nom.

¹⁸ A no yage u ke ho no da, remu uzu swa-u ke u-tat u na-su fat-ut no. Sedi yagun u Yar u-Hen dor-ut fat-ut no.

¹⁹ Uno ut-wa no huut ut-sep u udu or-ut no ne ut-gom ne dugu me Ran-u u-Ru, u sep-tu ut-vam ne, u sep-tu rwune dugu-du Yar-u u-hen ne. Huun ut-sep tumsu ut-oni ne u-me jab-us no.

²⁰ Tumsu u-da u-beet ya-un ut-vam udu u-Ru Uso u ko-uyan, remu same-du ut-hi in u Yeso Kiristi ne.

Neta-ne u campa-ne

²¹ Tumsu no yasu hi-ur no udu or-ut no ne u remu ut-fu'ubuse udu Kiristi.

²² No neta-tu ur-gu, yasun hi-ur no udu campa-ut no, uka no otte ut-nom udu Wa-ko-uyan.

²³ Nomon iya remu zu campa ro wa ooge yu-shu ro, uka Kiristi otte hi-du a-doru Yeso ne beet. Kiristi wa ooge wu ukre a-doru wa ne beet i ooge sha-mu war-u wa.

²⁴ Uka a-doru Yeso ne yute hi-ur e udu Kiristi, iya o neta-ne se e ya'aste hi-ur e udu campa-ut e u-me ko-uyan.

²⁵ Kowuhe campa wa se wa cwanug neta wa tumsu wa got wa uka Kiristi tonte a-doru Yeso ne, tumsu wa mur u remu e.

²⁶ Wa nomog iya remu wa ruute a-doru wa u kit. Wa nong iya udu jaas-du baas-ut in uka bu-mu jaaste m-jigin, da-u in hoge rem-su u-Ru.

²⁷ Wa nong iya remu wa ya'aste a-doru Yeso ne udu hi-ur wa sha-mu gwup ur-gu wu so-wa. Wa ut-sa wa shu'ut u-hen ne, za ur-pyap, za tokon dakur-tu m-jigin to, ko tokon kaap-to.

²⁸ Iya tumsu, kowuhe campa wa se wa gwak-ut neta wa uka wa tonte war-u wa. Wu cwane neta wa hi-ur wa de wa cwane.

²⁹ Se wa nong iya remu zu wakun tamug gugmu war-u wa da, sedi wa regusse o tumsu wa got o uka Kiristi nomte remu a-doru Yeso ne.

³⁰ Kiristi gwak-ut in u inya fun-ya remu zu in o sha-mu og-tu war-u wa to.

³¹ Uka Ran-u u-Ru zutte: <<Campa yage uso wa, u ino wa ne, wa same u neta wa ne, tumsu wa shu'ut sha-mu net gan u neta wa ne.>> *

³² Um nak uzu gom-ut tun-to kose-du m-sha de uka Kiristi u a-doru Yeso ne otte us-gan. Tun-to o nomtu m-yasa yat-to.

³³ M-ha iyane, kowan u-me no se wa gwak-ut neta wa ka wa cwunte hi-ur wa, tumsu neta se wa yaag campa wa m-zeg.

6

Ya'ag u uso-ut e ne

¹ Ya'ag, doron i mate no, tumsu remu zu no ya'ag u-Ru no ooge, rem iya o kumge no nom.

² <<Ya'an m-zeg udu uso no u ino-u no ne.>> Uno ooge bor-yu ur-takun u Ru-u ya'e yu otte estedu us-rem ne:

³ A-bo ya'e uso ro u ino ro ne m-zeg, <<Nom-tu ut-nok hon-hon u remu ro, tumsu bo ut-kwum fat-du m-wur u-me u-dak.>> *

⁴ Ut-uso, a no wa ya'ag-u no nom us-ryab da u fun-yu no du'ute e. Sedi yunsun un ut-him ne u tumsu ut-bor ne tu rwune dugu-du Wa-ko-uyan.

Tok-ne u uso-tu u-bu ne

* 5:31 Gwat tumsu: Taku 2:24.

* 6:3 Gwat tumsu: Rwu 20:12; Muut 5:16.

⁵ Nō tok-ne, dōron ūso-tu u-bu nō i u-dak m-zeg ne, u-gyer ne. Tumsu u jab ut-nip ne, ūs-gan ka nō nomte ūdu Kiristi.

⁶ Nomon iya za da-u e ooge gwat-du nō u war-o da, remu zu nō ut-sa e vam nō, sedi u jab-u nō beet nomon nom-u Ru-u ooge ūssa, sha-mu tok-ne Kiristi.

⁷ Nomon ank-mu m-tok-u nō u jab-su ūr-so ne, ūka ūzu Wa-ko-uyan wa nō ooge nomu ūs-pama, za ut-net da.

⁸ Nō bakus ūzu Wa-ko-uyan dō'e yadu kowan du wa ogde, kō tok-o wa ooge kō wa-u-bu, remu nom-ut so-to tu wa nome.

⁹ Ūso-tu u-bu, dortun tok-ne nō ūs-gan, tumsu nō yage yadu e u-gyer. Nō bakus ūzu nō beet tok-u Ūso u-bu u-gan wa ooge u-dom u-ru. Wa kōste m-kuuk da.

Cwu-tu m-gag tu

u-Ru ut-beet

¹⁰ M-vaste, shu'utun ūr-beb ne u remu beb-ur yat-de du Wa-ko-uyan.

¹¹ Gagun cwu-tu m-gag ut-beet tu Ru-u yu'e, kō nō ut-ker ūr-ees ūr-beb ne u gug-mu zong-su faruk-u nom ūs-te.

¹² Nomon iya remu zu gag-m in za gug-mu huub-ut yo-to tu ut-net to da. Sedi gag-m in u yar-ut yo-to ne tu o ūr-faruk tumsu e kose ūr-beb, u gugum du beb-ut yat-to dugu me unō dak-u u-cwum o, tumsu gug-mu yar-ut yo-to ne tu dom u-ru.

¹³ Gagun cwu-tu m-gag ut-beet tu Ru-u yu'e, kō nō ut-ker ūr-ees ūr-beb ne u gug-mu yar-tu huub-ut yo-to rō. Tumsu ba nō nome kō-uyan ut-zong ne nō kere ūr-ees u re-u ūr-korro ne u gug-mu huub-u yo-o.

¹⁴ Se nō ees, ba nō wa'e ut-nip sha-mu u-ho u byun-u nō tumsu nō wa' jab-u so-o sha-mu cwu-tu m-gag remu sok-u nō.

¹⁵ Shipun Rem-su m-Remer ūr-beb ne su haatun rus-du jab u-Ru ne, ūka karma-ne wute ut-ka'at tumsu e ees ūr-zwar ne u gug-mu huub-ut yo-to e.

¹⁶ Uda u-beet, ship yadu jab, sha-mu u-tum, u dō'e ut-wa bō ker ruutu er-tu u-ra tu faruk-u nomu ūs-te ut-beet.

¹⁷ Kabun u-ukur ūka top-du du u-kwam, u rem-su u-Ru ne su ooge sha-mu u-van u yar-u yu'e nō.

¹⁸ Tumsu nō nom ūs-toog ūs-kon ne u-da u-beet u dor-ut tu u-Yar u-hen ne. Remu iya nō ees ūs-zong ne tumsu a nō yage ūs-kon su sa-u sege-du u-Ru u remu net-tu u-Ru ut-beet da.

¹⁹ Tumsu nomon me ūs-toog, kome. Konon u-Ru o ya' me gom-tu kame um war za u-gyer kō me ut-ker ut-wa na nap zong-su m-yasa, su ooge Rem-su m-Remer.

²⁰ Um o wa-u-gug, wu Ru-u tomne ūka wa-tom, um haatun sin-se remsu m-remes se. Rem iya nomon ūs-toog kō me re u-shu ut-war za u-gyer u remu wun, ūka dupte um war.

Vuk-su m-vaste

²¹ Me o tomnu Tikikus, or-u in wu in tone. Wun tok-u jab-u so-wa u Wa-ko-uyan wa, wu dō'e waru nō nomu um ooge ut-nom ūka um otte m-da ne.

²² Um o tomnu wa ūdu nō u remu zu nō nap ūka it otte m-da, tumsu nō kum shiriktin-mu jab.

²³ Um nong ūs-toog ūzu u-Ru Ūso in u Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne ya' nō beet a-dor-ne rus-du jab, tumsu ut-cwan ne, u yadu jab ne.

²⁴ Nya-u u-Ru o ūr-koto u i ooge cwan-tu Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne beet u cwan-tu za ūr-ma ne.

Ran-u Burus u do'e udu Firipi-ne

Us-vuk

¹ Unō ran-o oon dugu-du Burus e Timoti, tok-ne Yeso Kiristi, m-ha udu net-ut Yeso Kiristi ut-beet u bo-u Firibi, ur-kot u i o tu-shu u a-ur-sege du ank-m Yeso ne.

² Um o us-toog udu u-Ru, wu ooge Uso-u in, u Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne, wa ya' nō u-nya u rus-du jab ne.

Ut-vam us-toog ne

³ Um nomu Ru-u ri ut-vam, u-da u-beet da-u um bakse u nō ne.

⁴ Da-u um nome nō beet toog-us ri u u-da u-beet, um nom se ur-so ne,

⁵ remu same-du ut-hi nō u me ne, u re-u u-shu Rem-su m-Remer dugu ho-du ur-takun du nō hoge se u haan u da-e.

⁶ Tumsu um zatte u-sakna da uzu, u-Ru wu tak-ne nom-du nom-ut so-to u-me jab-us nō, wa ut-re u-shu u nom-du to m-te ur-vaste kanda da-u Kiristi Yeso do'e muun.

⁷ Nong hon-hon um nom dorog-us se uka um nomte u mot-ut nō ne beet, remu zu um o m-hog-u nō ne u-me jab-u ri. Um zuug iya remu uzu nō beet nō samge ut-kom u-me nya-u u-Ru ur-kot u me ne, m-ha u-me bu-u m-tok, tumsu u ruut du Rem-su m-Remer.

⁸ Ru-u nak uzu um cwanug nō sok, uka Kiristi otte cwan-ut nō ne.

⁹ Tumsu toog-us ri se uzu, cwan-ut nō u rogom u-me m-nap, u zun-mu koyan ne.

¹⁰ Um nong sin-se toog-se remu nō dug-ut nom-tu kame, nō shu'ute u-hen ne tumsu za ur-pyap, kanda ho-du Kiristi de muun.

¹¹ Um nong us-toog uzu Ru-u do'e ut-nom iya u remu nō nom-ut yu-ur nō u-hen ne tumsu shuyi-shuyi. Um nak uzu nō ut-nom iya remu zu Kiristi Yeso o nomu nō ur-sege. Da-u net-tu hyane shin-m nō e ut-ya u-Ru m-sek tumsu e nomu wa ut-vam.

Burus nong ur-so uzu net-tu o but-tu Rem-su m-Remer

¹² Or-ut ri ne, um ut-sa nō nap uzu, nom-u kume me u ane wa'ag re-u u-shu u Rem-su m-Remer.

¹³ Remu iya, karma-ne beet i o e'-du u-pada, u kowan u-me bo-u unō nak u da-o uzu, na wa'ag me u bu-u m-tok remu but-ut Kiristi.

¹⁴ Tumsu tage-tu na tagu me u bu-u m-tok, wa'ag oru ri a-dor-ne u-tat sur ur-beb udu Wa-ko-uyan u shiriktin-mu jab ne mu but-tu rem-su u-Ru za u-gyer.

¹⁵ Nip-to uzu eken a-dor-ne o but-tu rem-us Kiristi u-tek ur-shub m-dum ne. Sedi eken o but-ut Kiristi u tek-u jab-u so-o.

¹⁶ A-dor-ne o ut-but u tek-u jab-u so-o, e o ut-nom remu e o cwan-ut ri, tumsu e nak uzu na wa'ag me ane remu um ruute Rem-su m-Remer su mot-ut Kiristi.

¹⁷ Net-tu o but-ut Kiristi remu ur-shub m-dum ne, e o rogmussu hi-ur e remu cwan-tu ur-hi tu jab-us e, za remu jab ut-nip da. Cwan-m e, e sur m-wa um swa ur-kob u-me bu-u m-tok.

¹⁸ Sedi okon zarra. Ko dugu jab-us us-bi ko dugu jab ut-nip, nom-u zege ur-zwar u-beet o uzu, na nong but-tu rem-su mot-ut Kiristi. Um hok ur-zwar remu net-tu o hog-du Rem-su m-Remer.

Tumsu um de re-du shu ur-so ne,

¹⁹ remu zu um nak u remu toog-us no, ur-sege ne du Yar-u Yeso Kiristi, nomu kume me o ut-wa um kum u-ukur.

²⁰ Um o wadu jab tumsu u-kar ne sok uzu, na za yadu me m-e' da u okon nom-o ko yakun fun-ya da. Sedi um re u-shu u shiriktin-mu jab ne remu Kiristi, uka um otte ko-uyan da-o u da-u dim, remu war-u ri de hatun m-sek udu Kiristi, ko ana ho me ko ana yagu me ur-fat.

²¹ U muri gwat-mo, a um o ur-fat, um o ur-yu remu Kiristi. Tumsu a um mare swur-mo udu ri.

²² Sedi a um re shu ur-yu, me nomu ank-m Kiristi uka kumte, remu iya um nak nom-u um de ut-dag da.

²³ Jab-su mokot me us-yur. Nom-u um zege m-cwan, um do'e um shu'ut udu Kiristi, u zegu me ur-zwar iya sok.

²⁴ Ko ba shu'ute uzu zek ur-zwar um shu'ut ur-fat remu um nom-tu no ur-sege.

²⁵ Um otte m-nap iya za u-sakna. Tumsu um nak uzu me ut-shu'ut ur-fat tumsu me ut-re u-shu ur-shu'ut u no ne beet remu no rogomte u-me ur-so u yadu jab-u no ne.

²⁶ Remu zu da-u um sure m-haan udu no, so-ur no remu nom-u Kiristi Yeso nome de ut-nom u-tat remu nom-u wa o ut-nom u me ne.

²⁷ Nom-u zege ur-zwar o uzu, no nom shu'ut-ur no hon-hon uka Rem-su m-Remer u mot-ut Kiristi. Sedi, ko a um haane hyan-du no, ko a um hoge u mot-ut no da-u um za ur-kot u no ne da, me ut-nap uzu no o ees ur-beb ne u u-Yar ne u-gan, tumsu no o nom-du m-gag ur-kot u tek-u same-du ut-hi remu yadu jab-u o us-gan u Rem-su m-Remer ne.

²⁸ A no hog u-gyer u huub-ut yo-to no u koyuhe fun-ya da. O de ut-shu'ut sha-mu swadu ur-kob-u un du m-mommo, sedi ut-shu'ut nap-su kwum-du ukur-u no, tumsu o ut-rwuun dugu-du u-Ru.

²⁹ Um zuug iya remu zu na yaag no ur-ker remu Kiristi za remu yadu jab-u war-o udu ro da, sedi no swa ur-kob u remu wun,

³⁰ remu uzu no o tek-u us-pama us-gan u su no hyane me ut-nom, tumsu u da-o no hok uzu um o tek ut-nom.

2

Ur-shu'ut uka Kiristi

¹ Kiristi yaag no shiriktin-mu jab dugu yu-ur no u wa ne, tumsu wa yaag no rus-du jab dugu cwan-ut wa, tumsu no otte same-du ut-hi u Yar-u Kiristi ne, tumsu no koske cwan-ut no u ur-on ne udu or-ut no ne.

² Remu iya, um o kon-us no. Yagun u so-ur ri u shi u-tat, udu same-du ut-hi no ne ur-koto, udu cwan-tu or-ut no tumsu no shu'ut jab-us no us-gan tumsu u dorog-us no ne.

³ A no o m-nom okon u remu cwan-tu ur-hi da, sedi no kose hi-ur no uzu okon nom-o no ooge da. Sedi no shu'ut swuune, gwatun or-ut no ne m-zeg hi-ut no.

⁴ A no gwat hi-ur no u boru no da, sedi no gwat or-ut no ne ko'e.

⁵ Yagun u dorog-us no shu'ut uka su ooge ba sha-mu su Kiristi Yeso:

⁶ Ko ba shu'ute uzu wa o uka u-Ru
u koyuhe fun-ya,
wa muute shu'ut-ur wa us-gan u-Ru ne

nōm-u wa dō'e ut-shup da.

⁷ Sedi wa muute hi-ur wa uzu wa otte
m-shin u shu'ute us-gan u-Ru ne da,
tumsu wa kub og-du tok,
tumsu na muut wun u sha-mu net.

⁸ Da-u wa haane u sha-mu net,
wa muut hi-ur wa swu.

Tumsu wa ye m-zeg udu u-Ru,
tumsu m-ha m-mar ne,
mar-mu dom-u u-kan.

⁹ Remu iya ne,
Ru-u fubusse wa u be-du zege,
tumsu wa ye wun ur-dim
du zege koduhe dim-de.

¹⁰ Remu u-me dim-ur Yeso koduhe
jwun-de dō'e ut-kwukut,
u-dom u-ru u-dak ne
tumsu u-ta u-dak ne,

¹¹ Tumsu koduhe rem-de dō'e ut-war
uzu Yeso Kiristi Wa-ko-uyan wa,
remu sek-mu u-Ru u-Uso.

M-zun u-me u-dak u-beet

¹² Sedi, huub-ut ri, ka no yute me m-zeg u-da u-beet da-u um ooge ur-kot u
no ne, zek ur-zwar u da-o uzu no ya' me m-zeg da-u um ooge m-ra u no ne.
Reen u-shu m-ank ne u-gyer ne u m-zap ne u no shuuste ukur-u no.

¹³ Um zuug iya remu Ru-o o m-ank u-me no, remu wa ye'et no jab tumsu
m-shin ne no nom nom-u wa o ut-sa no nom.

¹⁴ No nom ko-uyan za us-rem tumsu za u-gwuz,

¹⁵ remu no shu'ute tumsu za ur-pyap u-hen ne, uka ya'ag-u u-Ru, u tek-u u-
me net-ut yo-to u a-ut-ba'as-ne. Se no nong yu-ur sode u-me un sha-mu reger
u mok-du m-zun u-me dak-u u-cwum

¹⁶ Shupun gom-du ur-fat ur-zwar ne, remu uzu ho-du muun-ur Kiristi me
ut-ker nom-du ut-uk uzu um nong m-som ko ank-mu m-zan da.

¹⁷ Sedi me ut-nom ur-so ko zu um tagte u fat-ur ri, du na azge uka toog, uka
ank-m no mu ut-nip, uka ur-toog udu u-Ru. Tumsu um nong ur-so tumsu um
o ur-so u no ne beet.

¹⁸ Dupke no shu'ut u mok-du jab ur-so ne ur-kot u me ne.

Timoti e Eparaditus

¹⁹ A Wa-ko-uyan Yeso zuye, um o wadu jab uzu me tomton no Timoti za
m-tumb. Me ut-ha ut-nom iya ko me um kum-ut m-shiriktin da-u um hoge
uka no otte ut-nom.

²⁰ Um o ut-sa no nap uzu um zatte wakun uka wun da, wu dō'e gwat-du
cwan-tu shu'ut-du m-yaru no sok.

²¹ Um zuug iya remu zu kowan mutte jab-u dorog-su cwan-tu nom-u o u
wa, za nom-u o u Yeso Kiristi da.

²² Sedi no nak go-du net-u Timoti oye, uka wa ya'aste hi-ur wa, uka wa' udu
uso-u wa, uka wa nomte us-pama u me ne u warru Rem-su m-Remer.

²³ Remu iya, da-u um hyane ka ko-uyan otte m-da u mene, um o wadu jab
tomton wun udu no za m-tumb.

²⁴ Um zatte u-sakna da uzu a Wa-ko-uyan u tane, me ut-haan me hi-ur ri za
m-tumb.

²⁵ Sedi um dorogte uzu kamug um u da-o muutun no Abafariditus. Oru ri wa doru Yeso wa, huub m-ank u ri, huub ur-sege ri udu m-gag. Tumsu wu nome m-ank mu sha-mu wa-tom-u no remu wa nom-tu me ur-sege u da-u um o ussa.

²⁶ Um o tomnu wun remu zu wun tumbte ut-sa wun hyan no, tumsu wun ekuste sok remu uzu no hok uzu wa zatte m-yar da.

²⁷ Tumsu iya-o wa nong kob-du m-yar sok, har wa oog ussa m-mar. Sedi Ru-u hok on-ur wa, tumsu u on-ur ri ne, taas um nom namu jab u-me mokon namu jab mu da.

²⁸ Remu iya um ekuste sok um tomtom no wun, remu uzu da-u no hyane wun no ut-nom ur-so du hyan-du wun, tumsu um za na-su jab sok da.

²⁹ Remu iya, kabun wun ur-so ne sok, uka a-doru Wa-ko-uyan kubte or-ut e a-dor-ne. Ya'an ut-net go-du wun ne m-zeg.

³⁰ Yaan wun m-zeg remu zu wa kokot m-mar remu ank-m Kiristi. Da-u wa ooge nomu me ur-sege, du no kerge nomu me da. Wa nong iya remu uzu no kerge ur-haan no nomu me ur-sege hi-ur no da.

3

Jab-u so-o ut-nip

¹ U da-o hen or-ut ri ne, nomon ur-so u-me Wa-ko-uyan! Um poot u genu no tun-to nom-to tu um de ut-swur m-waru no da tumsu um o nom-du to remu e-du yar-m no.

² Gwatun ur-zwar ne u a-nom-du nom-ut yo-to ne, e uka o', i ooge a-kwup-du u-war, i zuyi se na nongu no ur-pes kanda no kum-ut u-ukur.

³ Remu in i nome ut-huuk u Yar u-Ru i na oye i na nome ur-pes du ut-nip. In toste u nomu Ru-u nomu in ne u-me Kiristi Yeso. In toste u beb-du net da.

⁴ Ko ba shu'ute uzu me u hi-ur ri um otte nomu de kere wadu me yadu jab-u nom-ut to.

A wakun o us-dorog uzu wa kere kwum-du ukur dugu-du beb-du net, um otte m-zeg wa:

⁵ Na nongu me ur-pes u ho-du roog-mu ut-eer. Me net-tu Isra wa, dugu ko-ur Banyami. Me matu net-u Ibraniya-ne wa. Uka wa Farisa um nong yu-ur ri du dorru bor-ut Yahuda-ne.

⁶ Um oog um cwanug u-Ru sok u wa me u yadu a-doru Yeso ne ur-kob. Um oog u jab-u so-o ne sok, u wa me dorru bor-ut Yahuda-ne za pas-du u-bor.

⁷ Um oog um kabug nom-ut to uka m-swur, sedi u da-o um kabug to m-zan remu nomu Kiristi nomu me.

⁸ Nomu zege iya, um kabug ko-uyan m-zan remu swur-mu zare senusse da mu nap-m Kiristi Yeso Wa-ko-uyan u ri. Remu wa o um taagte ko-uyan tumsu um kabug to nom-tu us-gur, remu um kum-ut Kiristi,

⁹ tumsu zu um shu'ute us-gan u wun ne. Um zamun u tostu jab-u ri remu nom-u um o ut-nom da sedi um shu'ute wa jab-u so-o remu dorru ut-bor da. Sedi um shu'ute wa jab-u so-o remu ya-du jab-u udu Kiristi. Jab-u so-o uno rwugun dugu u-Ru remu ya-du jab.

¹⁰ Um ut-sa m-nap Kiristi tumsu um nap shin-m mo mu yunse wa dugu m-mar. Tumsu um ut-sa um swa ur-kob uka wa soote ur-kob, tumsu um shu'ut us-gan u wa ne u mar-m wa,

¹¹ Um ut-sa tuntoto nom-to nom remu uzu Ru-o ut-wa um shu'ut ur-fat tumsu ba um mare.

Re-du u-shu

¹² Za zu um kwumug nom-ut to ut-beet da, ko uzu um shuug u-beet uka Ru-
u otte ussa da. Sedi um o ut-swur ur-nok u-shu um shu'ut uka Kiristi remu
uzu wa dak me um shu'ut ba wa.

¹³ Or-ut ri ne, um kabug hi-ur ri uzu um shupuk to da. Sedi nom-u um o
ut-nom u-gan: Um o ut-kuus ut-to u nomu ooge dim ne tumsu um o buz-du
nom-u o u-shu.

¹⁴ Um o m-som um te be-du re-du ur-korro remu um reet ur-og, du Ru-u
ut-sa udu ri. Wa ut-sa um shu'ut sha-m Yeso Kiristi tumsu um shu'ut ut-mor
u wa ne.

¹⁵ In beet i Yar u-Ru seste yage in shu'ut u go-du uno jab o ne. Sedi a wakun
o seken dorogse ne su kit, Ru-u de ut-wa wa nap m-zun.

¹⁶ Nom-u zuge ur-zwar hen, yagun in duut yu-ur in remu nip-tu in kume.

¹⁷ Or-ut ri ne, dorton fat-ut no uka um nomte du ri yu-de, tumsu isun dugu-
du net-tu o dorru da-tu it yasu no.

¹⁸ Nomu wute um otte waru no uzu no gwat yu-ur no ur-zwar ne, u da-o
tumsu um o waru no m-is ne u is-u ri, uzu eken oro u-tat i o gug-mu kose-tu
mottu mar-m Kiristi u-dom u-kan.

¹⁹ Vaste-m un be-du m-mar de un sa-e, ru-u un nom-tu war-ut un ut-sa to,
tumsu un u-da u-beet un o ut-uk tu nom-tu m-e. Dorog-us un o du nom-tu
u-dak.

²⁰ Sedi in net-tu dom u-ru to. Tumsu in ekuste u e'-du wa-u-ukur dugu kun,
wana o Wa-ko-uyan Yeso Kiristi.

²¹ Wa do'e kab-du war-tu za m-sek u in tumsu wa muut to sha-mu war-u
m-sek u wa. Wa ut-nom iya u beb-ur wa, remu gandi beb-ur re du muute
ko-uyan udu faruk-ur wa.

4

¹ Remu iya, or-ut ri ne i um ut-cwan, shu'utun ur-beb ne udu Wa-ko-uyan!
Um cwanug no or-ut ri ne, tumsu um tumbte ussa um m-hyan no, remu zu
no oye so-ur ri u top-u ri ne u um kume remu ank-m ri.

Gom-tu m-shiriktin mu jab

² Um konog Yudiya u Sintiki remu uzu no net-ut Wa-ko-uyan to hongsun
kob-du same-du ut-hi no.

³ Tumsu um konog bo, huub m-ank-u ri wu ut-nip, bo nomu neta-ut to ur-
sege, remu zu un nong m-ank sok u me ne udu warru Rem-su m-Remer. Un
nong m-ank ur-kot u Keremen ne u tokon huub-tu m-ank-u ri ne, i dim-ut e
ooge m-pan u-me Ran-u ur-fat.

⁴ Ko-uyan da nomun ur-so u-me Wa-ko-uyan. Me ut-swur m-zu: Nom ur-
so!

⁵ Yage kowan hyan yar-mu jab no. Wa-ko-uyan nong ut-mor u muun ne.

⁶ A jab-u no yune remu okon nom-o da, sedi tek-u ko-uyan, u-me us-toog
us-kon ne, ut-vam ne huutun kon-us no udu u-Ru.

⁷ Tumsu rus-du jab ne du u-Ru, u zege nap-mu net, o de e'-du jab-us no u
dorong-us no ne remu same-du ut-hi no u Kiristi Yeso ne.

⁸ M-vaste, or-ut ri, Ko-uyan o no iise dugu-du ri, ko-uyan o no onke dugu-
du ri, ko-uyan o no hoge dugu-du ri, ko-uyan o no hyane me ut-nom, waan
to u-me u-iis. Tumsu Ru-u rus-du jab ut-nom ur-kot u no ne.

⁹ Ko-uyan o no iise dugu-du ri ko-uyan o no onke dugu-du ri, ko-uyan o no
hoge dugu-du ri, ko-uyan o no hyane me ut-nom, waan to u-me u-iis. A no
nome tunto nom-to Ru-u rus-du jab ut-nom ur-kot u no ne.

Ut-vam remu nya-u un

¹⁰ Um nongu Wa-ko-uyan ut-vam, remu zu u da-o no muttun jab-us no tumsu udu ri. Um nak uzu um oog u jab-us no, sedi no kwumug keru nomu me ur-sege da.

¹¹ Za uzu um zuug iya remu uzu um tagte okon da, remu uzu um iiste ur-shu'ut u nomu um otte ne u-beet u koyuhe fun-ya.

¹² Um nak yu-du ur-kob, tumsu um nak yu-du ut-kwum. Um iiste ur-shu'ut u nomu um otte ne u-beet u koyuhe fun-ya, ko um reeg um shig ko um o us-mer, ko um o shu'ut-du ut-kwum u-tat ko da-u swa-u ur-kob.

¹³ Me kere nom-du ko-uyan u remu Kiristi wu yu'e me ur-beb.

¹⁴ Sedi nong ur-zwar u no nom-tu me ur-sege u-me swadu ur-kobu ri.

¹⁵ Net-tu Firipi-ne, da-u um haatun no rem-su m-remes su u-Ru, no nak ank-m ri dugu ur-takun. A tase, da-u um yage no m-ha dak-u Makidoniya, no nak uzu no ooge morog-du a-doru Yeso ne i nomu me ur-sege u war-no. No o net-tu nomu me sege-du shik-u war-no. No nong iya remu um ye'et un Rem-su m-Remes su u-Ru.

¹⁶ Remu da-u um ooge u bo-u Tasaronika no tomotton me ur-sege m-zeg u-so u-gan.

¹⁷ Um zuug iya tass no dorog uzu hos-mo um ut-sa dugu-du no da, sedi um ut-sa no kum u-top dugu-du u-Ru remu hos-m no.

¹⁸ Um kwumug ko-uyan um ut-sa, ut-nip um otte u-tat m-zeg nom-u um ut-sa. Um otte nom-u um ut-sa u-beet remu um kwumug hos-mu no yasun Abafariditus. Hos-mo uka hos-mu sha-mu wus u-hakun, toog-o u Ru-u onke tumsu wa hog zwarru o.

¹⁹ Tumsu Ru-u ri de tos-du no nom-u no ut-sa u-beet dugu sek-mu kwum-ut wa, remu Kiristi Yeso.

²⁰ M-sek udu u-Ru Uso-u in m-mommo. U shu'ut iya.

Vuk-su m-vaste Burus

²¹ Vuksun net-ut Kiristi Yeso ut-beet. A-dor-ne i ooge ur-kot u me ne e o vuk-su no.

²² Net-tu u-Ru ut-beet e o vuk-su no, ur-same u a-dor-ne i ooge u-me bu-u Kaisar.

²³ Nya-u Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi o ur-kot u yar-u no ne. U shu'ut iya.

Ran-u ʔr-Takun u Burus pane Timoti

ʔs-vuk ʔdu Timoti

¹ ʔno ran-o ʔon dugu-du ri, Burus. U-Ru wu ʔkre in tumsu Kiristi ʔeso ne wu in ʔoge wa-du jab ʔdu wa, wa wa'ag me ʔm shu'ʔt wa-tom-u Kiristi ʔeso.

² ʔm o pan-du ʔno ran-o m-ha ʔdu ró Timoti wu o ʔka wa-u ʔt-nip u ri remu ʔzu tumsu bo yaag jab u-me Kiristi. ʔm nong ʔs-kon ʔdu u-Ru u-ʔso u Kiristi ʔeso Wa-ko-uyan u in, ʔzu wa ya' bo u-nya u ʔr-ʔn u rus-du jab ne.

ʔt-him u mʔt-tu a-kʔse-tu ʔs-bi

³ Da-u ʔm ʔoge m-ha u Makidoniya ʔm zuug ʔzu bo shu'ʔt u-me bo-u Afisa remu bo nom-tu tokon net-to u-har ʔkun ʔzu ʔn yage kʔse-tu ʔs-bi.

⁴ Tumsu waru ʔn ʔzu ʔn yage muut-u jab-ʔs ʔn ʔdu ʔt-kwur u ogor-tu ʔso-tu ʔso-ʔt ʔn tu za ʔr-ma. Go-du rem-ʔs se haatun inan ko ʔog ba haatun re-u u-shu ank-mu u-Ru, u na shuʔse remu yadu jab.

⁵ Sedi nom-u ʔm ʔt-sa u nak-du ʔt-to ri shuʔs cwan-ʔt to, cwan-tu rwyune dugu jab-u u-hen tumsu u jab ne u nape nom-u so-o u yʔ-o ne u yadu jab-u ʔt-nip ne ʔdu u-Ru.

⁶ Sedi eken net-ne enkte dugu nom-ʔt tun-to, tumsu e byurug u-kit ʔdu rem-su m-zan.

⁷ E ʔt-sa e shu'ʔt a-ʔt-kʔse tu bor-ʔt Mosa, sedi e nak nomu e o ʔt-zu ko e nak nom-u e o ʔt-war za-u gyer-u ʔr-beb ne da.

⁸ In nak ʔzu bor-yu u-Ru o so-ya, sedi se net-tu nong kʔse-tu to hon-hon.

⁹ Tumsu in nak ʔzu na nomug bor-yu u-Ru remu net-tu ʔoge a-jabu so-o ne da. Sedi na nomog to remu i pase bor-yu u-Ru tumsu a-yunsu ʔs-jab ne, remu i gugme nom-du nom-u Ru-u ʔt-sa tumsu a-ʔt-ba'as-ne, remu a-za u-hen ne u i yute u-Ru m-zeg ne da, remu i hoye ʔso-ʔt e u ino-ʔt e ne u i hoye ʔt-net ne,

¹⁰ u net-tu i nome m-o ne, u campa-ne i rooge u campa-ne, u neta-ne i rooge u neta-ne, u a-hyu-u du ʔt-net ne, u a-ʔs-bi ne, u a pas-du estedu ʔs-rem ne, u i nome okon nom-o u kʔse-tu ʔt-nip hose ʔt-nom.

¹¹ Kʔse-tu ʔt-nip tun-to eeste u rem-su m-remer ne su m-sek su ware mʔt-tu Ru-u nu-u so-o. Sin-se ʔoge remsu m-remer su Ru-u ya'u me no-mu nom-du but-tu se.

Nya-u Wa-ko-uyan kʔse Burus

¹² ʔm vam-ug Kiristi ʔeso, Wa-ko-uyan in, wu ya'u me ʔr-beb remu wa kabug me ʔka net wu wa do'e tostu jab-u wa ʔdu ri, da-u wa dage me ʔm nom pama-ʔs wa.

¹³ Hoto, ʔm ʔog warug nom-ʔt yoto u mʔt-ʔt wun ne. ʔm yaag net-ʔt wun ʔr-kob, tumsu ʔm ʔog yunus-du ʔs-jab ʔdu net-ʔt wun. Sedi ʔm kwumug ʔr-ʔn rem ʔzu ʔm nomog u kob-du m-nap tumsu kob-du yadu jab ne u-me Kiristi.

¹⁴ Tumsu Wa-ko-uyan da'uste nya-u wa u-tát u dom-u ri u jab-u so-o ne u ʔt-cwan ne remu same-du ʔt-hi ri u Kiristi ʔeso ne.

¹⁵ Sin-se rem-se nip-to tumsu yage kowan kab se: Kiristi ʔeso haagun u-me u-dak remu wa ʔkurte ʔt-net dugu ba'as-ʔt e, tumsu u-me ʔn me zege ʔt-ba'as.

¹⁶ M-ha iya ne, Kiristi ʔeso hog ʔn-ur ri, me yu zege kowan ʔt-ba'as, u remu wa kʔse ʔt-net gag-du jab-u wa u za ʔt-ta. Wa cwan-ug ʔzu nom-u wa nome

remu ri o shu'ut m-sha udu ut-net i do'e ya-du jab udu wa, tumsu e kum fat-du m-mommo.

¹⁷ U da-o udu faruk-u za ur-ma, wu zaare m-mar da, wu na hyun-te da, wu o u-Ru u-gan kyak, m-zeg u m-sek ne shu'ut udu wa m-mommo. U shu'ut iya.

Nom-u Timoti de ut-nom

¹⁸ Um o nomu bo tun-to him-to, Timoti, wa-u ri, uka warru nomu do'e ut-nom u-shu su na nome u mot-ut ro ne ur-takun, u remu uzu a-bo dore to bo ut-nom gag-m uka wa m-gag so-wa remu nip-tu Rem-su m-Remer,

¹⁹ bo o m-shup u yadu jab-u ro ur-zwar-ne, tumsu u jab ne u nape nom-u so-o u yo-o ne. Eken net-ne e yakke tun-to tumsu remu iya e shaktusse yadu jab-u e.

²⁰ Go-du net-ut to e o Himeniyus u Arezanda. Um ya'aste un u kom-tu faruk-u nom us-te, remu uzu o do'e iis-u un yage-du pyap-su u-Ru ne.

2

Ut-Him u mot-tu ut-huuk

¹ Ur-takun, remu iya, um o hyum-du no, nomon us-kon u remu ut-net ut-beet, us-toog ne, ut-vam ne,

² nomon us-toog remu ut-faruk u i o dom-u ur-faruk ne beet. A in nome iya in ut-nom ur-yu m-yar tumsu u nom-du nom-u Ru-u zuye in nom u-hen ne.

³ Go-du sin-se toog-se otte ur-zwar, tumsu u-Ru Wa-u-ukur in hog zwaru se sok.

⁴ Wa ut-sa ut-net ut-beet u kum u-ukur dugu ba'as-ut e tumsu e nap rem-su ut-nip su mot-tu u-Ru.

⁵ Remu uzu Ru-o u-gan kyak. Tumsu net oro gan wu eese tek-u ut-net u u-Ru ne. Net-u wa na foge Kiristi Yeso.

⁶ Wa ya'aste hi-ur wa remu wa rwurut ut-net ut-beet remu e kum-ut u-ukur. Sin-se o rem-su Ru-u yase udu u-dak u-beet hon-hon u da-u kame.

⁷ O wa'e Ru-u tomton me uka wa-ut-but u wa-tomu-u Yeso ne, um nom kose-tu ut-nip su rem-su mot-tu ya-du jab, udu i za-Yahuda-ne. Nom-u um ooge ut-war nip-to. A bise um otte da.

⁸ Remu iya, um ut-sa campa-ne be-du e morogte, e jakus ut-kom tu u-hen udu u-Ru da-u e o us-toog, za namu jab ne ko inan ne da.

⁹ Tumsu iya um ut-sa u neta-ne wa' cwu-tu dupe. Kumge neta-ne wa' cwu-tu zaare haatun m-e' da tumsu e wa' cwu-tu kose shup-du ur-hi, za uk-tu u-ga ne da, ko kus-tu bu-mu ut-ro ko ta'ar-tu shik ko kus-tu shik sok,

¹⁰ sedi neta-ne i o m-gwat uzu e yaste hi-ur e udu u-Ru kumge e muut hi-ut e u nom-du nom-ut so-to.

¹¹ Yage neta-ne iis za nom-du ur-shut tumsu u yase du ur-hi ne u-beet.

¹² Um yaag neta ur-beb du ut-kose da ko e nom ur-faruk du campa-ne da. Sedi yage e ho us-ram.

¹³ Remu zu Ru-u nomog Adamu ur-takun kanda Hawa.

¹⁴ Tumsu Adamu wa faruk-u nom us-te engusse da. Sedi neta wa, remu uzu wa na engusse wa shu'ut wa-ut-ba'as.

¹⁵ Sedi neta-ne do'e kwum-du ukur udu ur-mat du yaag, abite e reeg u-shu u yadu jab ne, u ut-cwan ne, tumsu u-hen ne, tumsu u shup-du ur-hi ne.

3

Uka dupte Yu-shu A-dor-ne Shuut

¹ Rem-us sin-se nip-to su zuye, a net-u o cwan-tu wa shu'ut yu-shu u-me a-doru Yeso ne wa o cwan-tu og-ur so-de.

² Remu iya, se yu-shu shu'ute za ur-pyap, wa shu'ut campa neta gan, wa shu'ut u shup-du ur-hi ne, wa shu'ut wa-us-ver, u dim-ur so-de ne. Tumsu wa shu'ut wa-cwan-tu ut-hamut u bu-u wa, tumsu wa shu'ut wa kerru ut-kose.

³ Tumsu se wa shu'ute za wa swa-u ke u-tat da ko wa cwan-tu yunus-du jab da. Sedi se wa shu'ute net ur-ka, za wa u-har da, tumsu za wa cwan-tu shik da.

⁴ Se wa kerge gargu bu-u wa ur-zwar ne, tumsu se wa kerge ut-wa yaag-u wa ya' wa m-zeg tumsu e dor wa.

⁵ Remu zu abite net kerge gargu bu-u wa da, rene o wa dote keru gwat-du a-doru Yeso ne?

⁶ Tumsu se a wa shu'ut wa doru po-wa da, remu zu wa kere ut-shu'ut u huk-mu ur-hi ne tumsu wa he gandi kwup-du us-rem uka faruk-u nom us-te nomte.

⁷ Yu-Yat-ya a-doru Yeso ne se tumsu wa shu'ute net wu otte dim-ur so-de udu a-za-dor ne, taas wa he u-me nom-tu m-e da tumsu u-me ren-du faruk-u nom us-te.

⁸ Iya o hen us-dikon se e shu'ute net-tu kore ya-du m-zeg, e shu'ut net-tu ut-nip. Tumsu se e shu'ute a-za swa-u ke ne u-tat, tumsu se e shu'ute a-ut-nip-ne u mot-tu shik ne.

⁹ Se e ship rem-su ut-nip su mot-tu yadu jab-u ur-zwar ne tumsu e shu'ut u jab ne u kose uzu un zatte ut-ba'as da.

¹⁰ Kanda na dag un us-dikon, yage na reg un sok. A-muune uzu un zatte ur-pyap da, yage e nom m-ank uka us-dikon.

¹¹ Iya-o hen tumsu neta-ut un se e shu'ute net-tu kore yadu m-zeg, sedi za a remsu ha-mu ur-no ne u mot-tu or-ut e ne da. Tumsu e shu'ut u shup-du ur-hi ne u jab-u so-o ne u-me ko-uyan u e o ut-nom.

¹² Se dikon yu shu'ut campa neta gan, tumsu wa kere gargu ya'agu wa u bu-u wa ne ur-zwar ne.

¹³ Net-tu o u nom-du pama-u so-o uka us-dikon e do'e kwum-du m-zeg dugu-du eken tumsu e do'e kwum-du swur-mu shiriktin-mu jab u-me yadu jab-u e u-me Kiristi Yeso.

¹⁴ Ko ba shu'ute uzu um o panu no, um cwang uzu um haan um hyan no za wa'as.

¹⁵ Sedi um o panu no remu uzu, a-muune uzu okon nom-o naase me uda, no shu'ut u m-nap ne uka dypite net-tu dor-ut hi-ur e u-me bu-u u-Ru. Um o us-rem u mot-tu a-doru Yeso ne u Ru-u ur-fat, u ooge ur-kug tumsu ur-tak du ut-nip.

¹⁶ Tumsu in beet in eeste uzu, yu-ur so-de in nom-tu m-yasa to tu-yat-to: Yeso haagun u war-u net,

na koske in uzu wuna o wa'u u-Ru udu Yar-u u-Ru.

A-tom u-Ru-ne hyun wun,

a-doru Yeso nom donse-ur wa u-me ut-dak.

Net-tu u-dak u-beet e yaag jab u wun ne,

Ru-u kub wun u-dom u-ru, u-me sek-m wa.

4

*Burus wargu Timoti uka nomu
a-doru Yeso ne ut-kose*

¹ Sedi Yar-u u-hen wargu in uzu u ho-tu m-vaste eken do'e yage-du yadu jab-u ut-nip. E do'e dorru kose-tu yar-tu ut-enk tumsu ut-kose ne tu rwune dugu nom us-te.

² Go-du kose-ut to haan udu ya ha-mu ur-no ne u us-bi ne, i nap-mu nom-u so-o u yo-o ne mur-se.

³ Un zuug uzu kumge na nom ur-gu da tumsu ana re tokon nom-tu ut-re to da. Sedi Ru-u nong nom-u ut-re remu na re u tek-u ya-du ut-vam udu i ya'e jab tumsu udu i nape ut-nip.

⁴ Remu ko-uyan u Ru-u nome u so-o o, tumsu nom-u na do'e ut-gugum zaar da a-muune uzu na kabug to u ya-du ut-vam ne.

⁵ Remu zu udu toog-us in tumsu rem-su u-Ru ne na muute to u-hen ne.

⁶ Abo re u-shu u rwuutun nom-ut to m-zun udu or-ut ro a-dor-ne, bo do'e shu'ut wa-warru rem-us Kiristi Yeso wu so-wa, tumsu bo ut-re u-shu ut-rogom ne remu rem-su ya-du jab u kose-ut so-to ne tu bo ooge ut-dor.

⁷ Gugme kose-ut to tu za tu ut-nip da, tumsu kwur-tu m-zan ne tu za ut-sege ut-net e ya' u-Ru m-zeg da. U swas-mu iya, iise hi-ur ro bo nom ur-yu uka Ru-u otte ussa bo nom.

⁸ Remu iis-u u-war o ur-zwar ne, sedi iis-u nom-du nom-u Ru-u ut-sa zek ur-zwar. O do'e segu net u-me dinde yu-de u da-o tumsu m-mommo.

⁹ Nom-u um ware rem-us sin-se nip-to, tumsu se korge ut-kab u ut-kom ut-yur.

¹⁰ O wa'e it o nom-du m-ank us-hund ne tumsu re-u u-shu ne remu re-u ur-korro u swadu ur-kob ne, remu zu it wa'ag jab-u it udu u-Ru ur-fat. Wa korge ukur du ut-net ut-beet, ukur-u o ut-zeg ur-zwar udu i ya'e jab u-me wa beet.

¹¹ Kose nom-ut to tumsu bo waru kowan wa nom-to.

¹² A-bo yage wakun jurum bo da remu uzu bo o wa'u beb. Sedi bo shu'ut nom-u ut-kose udu a-dor-ne, u-me rem-us ro, u yu-ur ro, u-me cwan-ut ro, u-me yadu jab-u ro tumsu u-me hen-u ro ne.

¹³ Kanda um haan ukun, wa jab-u karunte a-dor-ne Ran-u u-Ru, ut-but ne tumsu nomu e ut-kose ne.

¹⁴ Taas bo yage nya-u Yar-u Ru-u u na ya'u bo udu nom-u a-warru rem-su u-Ru ne ware, da-u nengen-tu a-doru Yeso ne doru bo ut-kom.

¹⁵ Wa' jab u-me nom-ut to ut-beet. Yasu hi-ur ro ur-beet, u remu kowan do'e hyan-du re-u u-shu ro.

¹⁶ Gwat hi-ur ro ur-zwar ne uka bo otte ur-yu tumsu u kose-ut ro ne. Re u-shu u nom-du nom-ut to, remu zu bo u net-tu o hog-du bo ne do'e kwum-du u-ukur.

5

Ut-kose u mottu Bomos-ne, ut-Nengen ne tumsu tok-ne

¹ A-bo hagusse u-nengen da, sedi nomu wa us-rem uka u-uso. Gwat ya'ag-u beb-ne uka or-ut ro ne.

² Gwat ut-mang uka ino-ut ro tumsu ya'ag-u neta-ne uka huno-ut ro, u jab u-hen ne.

³ Gwatun bomos-ne i zatte wakun wu do'e yadu e ur-sege da.

⁴ Sedi abite bomos otte ya'ag ko ya'agu ya'agu wa, nom-u kame e nom ur-takun e iis ur-yu uka ya'ag u-Ru u bu-ut e, tumsu e top i mate e udu gwat-du e. Remu zu a e nome iya Ru-u do'e hog-du zwar-ur un.

⁵ Sedi bomos wu zatte wakun wa segu wa da tumsu wa o war-wa, se wa toste wadu jab-u wa udu u-Ru. Tumsu wa nom us-toog u-da u-beet, m-gyup u u-ho ne wa o us-kon remu sege-du u-Ru.

⁶ Sedi bomos wu o yudu remu cwan-tu hog-du ur-zwar remu hi-ur wa, wa marug u-me u-Yar ko ba wa o ur-fat.

⁷ Yase ut-net bor-ut tun-to, ko'e, remu e ut-shu'ut za ur-pyap.

⁸ Sedi a-muune uzu wakun kerge gwat-du ko-ur wa da ko net-tu bu-u wa da, wa yakke yadu jab-u wa u-me Kiristi tumsu go-du net-u wa zek wa-za dor m-yo.

⁹ Bomos wu na pane dim-ur wa, u-me ran-u bomos-ne, se wa teeg us-hak ut-shik ut-tut, tumsu wa oog wa ya-du jab udu campa wa da-u campa wa ooge ur-fat.

¹⁰ Tumsu se wa otte dim-ur so-de remu nom-du ank-m somo, tumsu wa nomgu ya'agu wa ut-him, tumsu wa cust-du ut-hamut, tumsu wa nome-du net-tu u-Ru us-pama, tumsu wa sege i o swadu ur-kob, tumsu wa ya'aste hi-ur wa u nom-du nom-ut so-to ut-go ut-go ut-beet.

¹¹ Sedi bomos-ne i omne ya'ag, a no wa dim-ut e u-me ran-u bomos-ne da. Remu da-u cwan-tu war-u e ruye yadu hi-ur e remu Kiristi, e do'e ut-cwan e nom ur-gu.

¹² A shu'ute iya un do'e haatun hi-ur un kwup-du us-rem remu zu un pakus estedu us-rem un su ur-takun.

¹³ Tumsu a-muune uzu no wa'ag dim-ut e u-me ran-u bomos-ne, un do'e iis-du ur-shu'ut roggo ne tumsu e do'e naasu da-u e u cwaag u-me ut-bu tu ut-net ur-ba. Tumsu un zaar ut-shu'ut roggo war-o da, sedi un do'e ut-shu'ut u ha-mu ur-no u cwaag u nom-u zaare bu-m e da tumsu warru nom-tu kame e war da.

¹⁴ Remu iya, um o yadu us-rem udu bomos-ne i omne ya'agu rek-e uzu e sur m-nom ur-gu, e mat ya'ag, tumsu e gwat bu-ut e, faruk-u nom us-te zaar u kwum-du kerru zudu okon nom-o u yo-o u un ne da.

¹⁵ Um zuug iya remu zu eken bomos-ne i o ya'ag taag yage-du dorru Yeso tumsu e o dorru faruk-u nomu us-te u da-o.

¹⁶ Abite wakun neta wa wu o wa-doru Yeso otte bomos-ne u-me bu-u wa, kamug wa gwat e tumsu za wa sake a-doru Yeso ne m-no da. Se a-doru Yeso ne gwat bomos-ne i zatte wakun wu do'e sege un da.

¹⁷ Ut-nengen i nome m-ank u-me morog-du a-dor-ne uka kumte e korge na ya' e m-zeg, tumsu na top e, hadde i nome m-ank sok u same ut-but ne u ut-kose ne.

¹⁸ Remu Ran-u u-Ru zuug, <<A-bo tage nu-u gob-u u-na' da-u wa o rew-mu hyu da.>> Tumsu u dekun be-de o zuug, <<Kowana nome m-ank kamug wa kum u-top.>>

¹⁹ A-bo ees u remsu na kete u-nengen yu a-doru Yeso da se bo kwung us-ees us-yur ko us-tut.

²⁰ A-muune nengen-yu a-dor Yeso nong ut-ba'as, nomu wa ut-him u-shu a-doru Yeso ne, remu tokon nengen to hog gyer-u ut-nom.

²¹ Um o u hyum-du bo u-shu u-Ru tumsu u Kiristi Yeso ne u a-tom u-Ru ne, bo dor tunto bor-to za kose-du m-kuuk tumsu cwan-tu ur-hi ne.

²² Abo nom hor-mu doru wakun ut-kom da, tumsu a-bo same ut-hi u-me ba'as-ut eken ne da. Ship hi-ur ro u-hen ne.

²³ Yage swadu m-bu u war-mo, sedi bo swa ke dugu bu-mu inabi cashi u remu re-mu ut-men ro tumsu m-kwet-kwet-m ro ne.

²⁴ Bakse, ba'as-tu tokon net-to to o m-zun cas, tumsu to o u dor-tu un m-ha udu kwup-du us-rem. Sedi eken oro ba'as-ut e zaar m-zun da se u ane u-shu.

²⁵ I ya-o tumsu, ank-m so-mo tokon net-to o m-zun cas. Tumsu ank-m so-mo tu na nome m-yasa to do'e ut-rwuun dekun ho-de m-zun.

6

¹ Tok-ne beet se e yaag uso-tu bu-ut e m-zeg. Uno ut-hoos haatun du us-pyap u dim-du u-Ru u kose-tu a-doru Yeso ne.

² Sedi i otte uso-tu u-bu i o a-dor Yeso ne a e jurum e da remu zu e o a-doru Yeso ne. Sedi yage e sur m-nomu un us-pama uka kumte, remu uzu ank-m un segu eken a-doru Yeso ne i e tone.

Ut-him u mot-tu Kose-tu us-bi ne

³ Tokon net-to nom tokon kose-to tu o bam dugu kose-tu um nomu no ne. Kose-ut un eeste u rem-su ut-nip su Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi da. Tumsu un koste nom-tu do'e sege ut-net e nom ur-yu uka Ru-u otte ut-sa da.

⁴ Go-du net-ut to otte huk-mu ur-hi, tumsu un nak okon da. Net-ut to otte cwan-tu inan u mot-tu gom-tu m-zan ne. Go-du nom-ut to haatun ur-shub, u u-har ne, us-pyap ne, u dorog-us yo-se u mot-tu eken ne.

⁵ Go-du net-ut to haatun namu jab u-da u-beet. Jab-us un natusse, tumsu un yakke dorru ut-nip. Un dorog uzu doru u-Ru o fun-yu kwum-du shik.

⁶ M-ha iya ne, dorru u-Ru u rus-du jab-u u mot-tu nomu bo otte ne, swur-mo sok.

⁷ Remu zu in haagun u okon ne u uno dak-u u-beet o da tumsu iya in zaar u kab-du okon nom-o m-rwu da.

⁸ Sedi a in otte nom ut-re tumsu u cwu-tu ut-wa ne, to korge in.

⁹ Sedi net-ne i ut-sa e kum ut-kwum, e he u-me m-reg u ur-ren ne u cwan-tu nom-tu m-rag ne u-tat tu ur-honse, m-te m-sabre tumsu m-mar ne.

¹⁰ Remu cwan-tu shik o kug-du go-du nom-ut yo-to ut-beet. Tumsu remu cwan-tu shik eken yakke yadu jab du ut-nip, tumsu e naknu hi-ur e namu jab u-tat.

Burus nak Timoti ut-to

¹¹ Sedi bo Timoti, bo o net u-Ru. Rem iya, som m-ra dugu-du nom-ut yo-to tunto ut-beet. Tumsu bo dor fun-yu yudu jab-u so-o, u nom-du nom-tu Ru-u ut-sa ne, u yadu jab ne, u ut-cwan ne u gag-du jab ne, u jab-u m-tor ne.

¹² Jumun dum-m so-mo mu yadu jab. Ship fat-du m-mommo du Ru-u fogte bo remu de, tumsu rem-su bo ware u-shu ut-net u-tat.

¹³ Um o kon-du bo u-shu u-Ru wu yu'e ur-fat udu ut-nom ut-beet tumsu u-shu Kiristi Yeso wu ware ut-nip tu mot-tu hi-ur wa ne u-shu Pontus Biratus,

¹⁴ uzu bo ship bor-u inya ur-zwar ne, za ur-pyap m-te hodu muun-ur Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi.

¹⁵ Wa do'e muun u da-u Ru-u cine. Wuna o wa nu-u so-o tumsu u-Ru kyak, wu zege ut-faruk ut-beet ur-beb tumsu Wa-ko-uyan wu zuge a-ko-uyan ne beet.

¹⁶ Wa war-wa wa zaar m-mar da, tumsu wa nom ur-yu u-me m-zun mu wakun zaar wu de kerru te-du wa da. Is-u net tamug hyan-du wun da, tumsu wa zaar tame-du hyan-du wa da. M-zeg m-beet u ur-beb ne udu wa m-mommo! U shu'ut iya.

¹⁷ Nome i otte ut-kwum u uno dak-u u-beet o ut-him a e shu'ut huk-mu ur-hi da, tumsu a e wa' jab-us e udu ut-kwum tu do'e ut-natusse da. Sedi se un wa'ag jab-us un udu u-Ru, wu yu'e ko-uyan m-hos remu hog-du m-remar in.

¹⁸ Waru un uzu un wa' shik-u un udu nom-du nom-ut so-to. Un shu'ut a-ut-kwum ne udu nom-du ank-m somo, tumsu e mot nom-tu e otte m-hos udu i ooge ut-sa ur-sege.

¹⁹ A un nome iya un o nomu hi-ur un ur-cun du ut-kwum tu do'e ut-shu'ut ur-tak du ur-beb u remu u-shu, remu zu un kum-ut ur-fat du ut-nip.

Rem-su m-vaste

²⁰ Timoti, ship nomu na yase bo ur-zwar ne. Bir u-kit dugu rem-su m-zan u i ooge gug-mu bo ne u nom-u e o ut-gwat uzu nap-mo.

²¹ Tokon net-to hakte u-kit dugu yadu jab e tumsu e o dorru kose-tu us-bi.
Yage nya u-Ru shu'ut ur-kot u no ne.

Ran-u u-yurumse u Burus pane Timoti

Us-vuk udu Timoti

¹ Unō ran-o oon dugu-du Burus, wu Ru-u dage wa shu'ut wa-tom-u Kiristi Yeso u cite mu u-Ru. Wa tomog me um waru net-ne mot-tu estedu us-rem su ur-fat udu yadu jab u-me Kiristi Yeso.

² Um o pan-du unō ran-o udu Timoti. Bo o uka wa'-u ri wu um o ut-cwan. Yage u-Ru u-Uso u Kiristi Yeso ne Wa-ko-uyan in ya' bo u-nya, ur-on ne u rus-du jab ne.

Shiriktin-mu ur-shu'ut u yadu jab-u ne

³ Um vam-ug u-Ru wu um o nome m-tok uka uso-tu uso-ut ri nomte u jab ne u kose uzu um zatte ut-ba'as da, uka u-ho u m-gyup ne um o ut-bakus u bo ne u-me toog-us ri.

⁴ Da-u um bakse u is-m ro ne, um tumbte ut-sa um hyan bo, ko jab-u ri do'e ut-shu u ur-so ne.

⁵ Um nong ut-vam remu uzu um bakuste u yadu jab-u ut-nip ro ne u ooge ur-takun u-me wu mate ino-u ro Rois, tumsu ino-u ro Afiniki. Tumsu um nak u da-o uzu gandi yadu jab-u o u u-me ro.

⁶ Rem iya um o baksun bo, uzu bo puk-ut u-ra u nya-u u-Yar u Ru-u yasus bo, da-u um doru bo kom-ut ri dom-u ro.

⁷ Remu uzu Ru-u yaag in yar-u u-gyer da, sedi yar-u ur-beb, tumsu ut-cwan ne tumsu him-tu ur-hi ne.

⁸ Remu iya a-bo hog e'-mu warru rem-us mot-ut Wa-ko-uyan in ko e'-m ri da, me yu o u-me bu-u m-tok u remu wa. Sedi Afisa bo same ut-hi u me ne u tek-u swadu ur-kob u remu warru Rem-su m-Remer, udu beb-du u-Ru.

⁹ Remu Ru-u gwuug in tumsu wa fog in uzu in nomon yu-du u-hen. Wa nong inya, za remu uzu in korge wa nome in iya da. Sedi kanda wa nom u-dak u-beet Ru-u zongte wa kose in on-ur wa udu Kiristi Yeso.

¹⁰ Sedi na koske on-du u-Ru u da-o udu haan-ur Wa-u-ukur in Kiristi Yeso. Wa gek-ut beb-du m-mar tumsu wa kose fun-yu fat-du m-mommo udu rem-su m-remar.

¹¹ Ru-u dak me um shu'ut wa-ut-but, wa-tom-u Yeso, tumsu wa-ut-kose tu Rem-su m-Remer wa.

¹² O wute um otte swadu ur-kob u ana u-me bu-u m-tok. Sedi um hok e'-mu se da, remu uzu um nak wu um otte yadu jab. Tumsu um nak za u-sakna uzu wa kere e'-du Rem-su M-remar su um ooge but-tu se m-te ho-du Kiristi do'e mun.

¹³ Nom-u bo hoge dugu-du ri, ship o uka fun-yu kose-tu ut-nip ur-zwar ne sok. Tumsu bo nom inya u yadu jab ne tumsu ut-cwan ne tu bo kume dugu-du same-du ut-hi u Kiristi Yeso ne.

¹⁴ Remu beb-du Yar-u u-hen u o m-yu u-me in, gwat kose-tu ut-nip tu so-to tu na yasus bo.

¹⁵ Bo nap uzu kowan u Asiya kuus-tun me u-shin, m-ha Fajerus tumsu Hamojenis ne.

¹⁶ Yage Wa-ko-uyan kose ur-on u bu-u Onesiforus, remu uzu u-da u-tat wa yaag me m-hiriktin sok, tumsu wa hok m-e' uzu um oog u-me bu-u m-tok da.

¹⁷ Sedi da-u wa haane Roma, wa goot me sok se da-u wa hyanu me.

¹⁸ Um nong us-toog uzu Wa-ko-uyan uzu wa kose wun on-ur wa u ho-du Kiristi do'e muun. Tumsu bo nak sok ur-zwar ne uka wa nom-te me ur-sege u-me Afisa.

2

¹ Remu iya, wa'u ri, shu'ute ur-beb ne udu u-nya u bo otte remu same-du ut-hi ro u Kiristi Yeso.

² Tumsu nom-tu bo hoge me ut-war udu ut-net u-tat, iise nom-ut to udu ut-net tu o yadu jab ne, i do'e kere iis-u eken.

³ Gag jab-u swa-u ur-kob u it ne uka wa m-gag so-wa wu Kiristi Yeso.

⁴ Wa m-gag zaar wu do'e guksu hi-ur wa u nom-du tokon nom-to tu net-tu nome da, remu zu cwan-ut wa uzu yu-shu wa wu kabe wun wa hog zwar-ur wun.

⁵ Iya tumsu, da-u wakun o som-mu maga, na zaar wa' wun top-du re-du ur-korro da se wa dorog bor-tu maga.

⁶ Wa-ur-tom wu nome m-ank sok wa kamug kwum-du nom-tu ur-tom tu ur-takun.

⁷ Nom us-dorog u mot-tu nom um o ut-war. Remu uzu Wa-ko-uyan do'e segu bo, uzu bo nap to nom-to ut-beet.

⁸ U-da u-beet bakse uzu Kiristi Yeso, wu yune dugu marimari-ne, wa o dugu ko-ur Faruk Dawuda. Sin-se o Rem-su m-Remer su um o ut-war.

⁹ Remu warru Rem-su m-Remer, o wa'e um otte swadu ur-kob, teet un gug-ut me ho-su kwam uka wakun wu nome ut-ba'as. Sedi wakun zaar wu do'e keru gag-du remsu u-Ru da.

¹⁰ Remu iya, um gak jab u ko-uyan remu i Ru-u dage. Um nong iya remu ko'e e kum u-ukur udu yadu jab u-me Kiristi Yeso, tumsu e kum ur-cwa u-me m-sek mu m-mommo.

¹¹ Rem-us se nip-to:

A in mare u Kiristi ne,
in do'e tumsu ur-yu u wa ne.

¹² A in gage jab,
in ut-nom ur-Faruk u wun ne.

A in nome se-m wun,
wun do'e nom-du se-m in.

¹³ A in zatte yadu jab da,
wun omon u jab-u so-o ne,
remu uzu wun za nomu se-mu hi-ur wun da.

Wa u-pama wu Ru-u hoge zwar-ur wa

¹⁴ Baksun kowan mot-tu tunto nom-to, tumsu nomu un ut-him u-shu u-Ru uzu un yage m-dum mu ut-gom. Go-du nan-i e i m-zan, tumsu to kere naasu i o erru un.

¹⁵ Nom uka bo dote ut-kere u-beet bo kose hi-ur ro udu u-Ru uka wa u-pama wu Ru-u hoge zwar-ur wa. Shu'ute net-u wu zare hog-du e'-mu pama-us wa da, tumsu wu iis-u net-ne rem-su ut-nip hon-hon.

¹⁶ Eese m-ra dugu rem-su m-zan u rem-su m-rag su wu'e ut-net e sur m-nom nom-tu za tu u-Ru da.

¹⁷ Kose-ut un burug uka ur-bubu. Net-ne yur i nome go-du kose-ut to una o Himeniyus u Firetus ne.

¹⁸ Un yakke fun-yu ut-nip. Un zu na nomog yune-du marimari-ne, tumsu un o natusse ya-du jab-u eken.

¹⁹ M-ha iya ne, net-tu u-Ru ees ur-beb ne uka ur-tak du zaare ut-rumus da. U-domu tak-ur rinde Ru-u punte tunto gom-to: <<Ru-u nak net-tu ooge net-ut

wa>> tumsu <<I zuye uzu e o a-doru Wa-ko-uyan se e yakke nom-du nom-ut yo-to.>>

²⁰ U-me bu-u yat-o a kwano tu shik tu kwam-tu bu-mu ut-ro u kwam-ut pus-to ne to o war-to da, tumsu tokun oro tu na nome us-te u ut-rwab ne. Tokon na zongte to u remu morog-ur yat-de, tokon remu ank-mu ko-uyan ho-de.

²¹ Bo yu shu'ute kwano du ank-mu ko-uyan ho-de, a bo jaase hi-ur ro u hen ne, bo do'e ut-shu'ut uka ut-kwano remu ank-m yat-mo. Na do'e has-tu bo u-kit, remu ank-mu uso-u u-bu, zongi zongi remu ko-uyan ank-m so-mo.

²² Sedi som dugu nom-ut yo-to tu nak-du jab-su yaag-u beb-ne. Tumsu bo dor yu-du jab-u so-o, u yadu jab ne, u ut-cwan ne, u shu'ut-du m-yar ne, ur-kot u i foge dim-ur Wa-ko-uyan u jab-u u-hen ne.

²³ Sedi gugme m-rag tumsu inan i m-zan ne, remu uzu bo hi-ur ro bo nak uzu to haatun u-har.

²⁴ Tumsu tok-u Wa-ko-uyan se wa shu'ute za u-har. Sedi se wa koske ur-on udu kowan, wa shu'ut wu do'e kere nom-du ut-kose, tumsu wa shu'ut wa tor-mu jab.

²⁵ U-tek ut-swuumse u nome un i o gug-mu bo ut-him, u-me wadu jab uzu Ru-o ut-wa un yage ut-ba'as, tumsu u do'e huutu un udu nap-mu ut-nip.

²⁶ Se u da-u o, un do'e ut-muun u-me dorog-us un tumsu un kum ut-kusum dugu-du ren-du faruk-u nom us-te. Remu uzu wa maaste un uka tok-ne remu e nom-ut ko-uyan u wa ut-sa.

3

Yu-du ut-net u da-u m-vaste

¹ Um ut-sa bo nap uzu ho-tu m-vaste da-u swadu ur-kob do'e haan.

² Remu net-ne do'e ut-shu'ut a cwan-tu ur-hi ne, a cwan-tu shik ne, a ut-uk ne, a huk-mu ur-hi ne, a us-pyap ne, a-kob-du doru i mate e ne, a-kob-du ut-vam ne tumsu a-za u-hen ne.

³ Un do'e ut-shu'ut a-kob-du ut-cwan ne, a shup-du or-ut e ne u jab, a naasu dim-tu or-ut e ne, a-kob-du shup-du ur-hi ne, a-ut-gam ne, tumsu i gug-mu nom-tu ooge tu soto ne.

⁴ Un do'e ut-shuut a re-du u-ra u huub-ut un, a-kob-du gwat-du orut e ne, a huk-mu ur-hi ne, tumsu a cwan-tu m-remer ne m-zeg cwan-tu u-Ru.

⁵ Un do'e ut-kose uka a-dor u-Ru ne, sedi un do'e gugum du shin-m mu do'e ut-wa un shu'ut net-tu u-Ru. Som m-ra dugu net-tu ooge iya.

⁶ Una ooge go-du net-ut to tu cwuye u-me ut-bu tu ut-net tumsu un engusse jab-su neta-ne. Neta-ut tun-to zatte us-ver da, i no-mu ba'as-ut e ruye un u-dak, tumsu go-du ut-ba'as ut-go ut-go to o dor-tu un.

⁷ Go-du neta-ut to u-da u-beet e o u-iis, sedi m-ha iya ne e kerge nap-du rem-su ut-nip da.

⁸ A-ut-kose ne ine e gugum ut-nip uka Yannes u Yamris e gugumte Mosa. Jab-us un za so-se da tumsu un zatte yadu jab u ut-nip da.

⁹ Sedi un zaar ha-mu m-ra da. Dekun ho-de za m-tumb kowan do'e ut-nap uzu un o rag-ne, uka Yannes e Yamris.

Burus nak Timoti ut-to

¹⁰ Sedi bo, Timoti, bo nak u mot-tu kose-ut ri, tumsu uka yu-ur ri ne, nom-u um ut-sa ut-nom u fat-ur ri, u yadu jab-u ri ne, u shiriktin-mu jab-u ri ne u cwan-ut ri ne, u gag-du jab-u ri ne.

¹¹ Bo nak uka un yute me ur-kob tumsu swadu ur-kob ne du kume me u-me Antakiya, u Ikoniya u Risitira ne. Um gak jab u swadu ur-kob dinde tumsu Wa-ko-uyan ruut me dugu to ut-beet.

¹² Ut-nip, kowana ooge ussa wa dor fun-yu u-Ru uka wa-doru Kiristi Yeso wa do'e swadu ur-kob.

¹³ Sedi net-ut yo-to u i o engusse ut-net ne e do'e ut-re u-shu m-swur ne. Un do'e engusse eken tumsu na do'e engusse un.

¹⁴ Sedi se bo eese u yadu jab ne udu nom-tu na iise bo ne. Bo nak uzu nom-tu to nip-to, remu uzu bo nak uzu bo keru yadu jab udu i iise bo.

¹⁵ Na iise bo Ran-u u-Hen dugu fa-ur ro. Tumsu o yaag bo us-ver u bo onk ukur-u u oone udu yadu jab u-me Kiristi Yeso.

¹⁶ Remsu Ran u-Ru us-beet gom-to tu Ru-u wa'e u-me jab-su i pane se udu Yar-u wa. Tumsu se kere iis-u in ut-nip, tumsu se wa' in nap nom-u ooge u za so-o u-me fat-ut in. Se mang in da-u in nome nom-u ooge za so-o, tumsu se iis-u in nom-du nom-u ooge u hon-hon.

¹⁷ Nom-u wute inya u-beet o uzu net wu nomu u-Ru ut-huuk do'e ut-shu'ut u-zongi zongi shuyi-shuyi u remu wa nom-ut ko-uyan u ooge u ank-m so-mo.

4

¹ Um o hyum-du bo u-shu u-Ru u Kiristi Yeso ne, wu do'e nomu i ooge ur-fat u i mari ne kwup-du us-rem, tumsu remu uzu wa do'e muun wa ka faruk-ur wa:

² Nom donse-du remsu u-Ru. Bo shu'ut us-zong ne, ko da-u m-remar ko da-u za m-remar. Bo mang, bo nom ut-him, tumsu bo ya' shiriktin-mu jab u gag-du jab-u yat ne tumsu u kose-ut so-to ne.

³ Remu da-u oon da-u net-tu zamuttun cwan-tu erru kose-tu ut-nip da, sedi un do'e doru nomu jab-us un ut-sa. Un do'e kargusse hi-du war-e a-ut-kose ne i do'e waru un nom-u to-tu m-koot un ut-sa ut-hog.

⁴ Un do'e zwape to-ut un dugu erru ut-nip, tumsu un bir u-kit udu erru ut-kwur.

⁵ Sedi bo, Timoti, se bo shu'ute u shup-du ur-hi ne u-da u-beet, gag jab u swa-u ur-kob ne, nom ank-mu waru Rem-su m-Remar, tumsu bo shuus nom ank-mu Ru-u yase udu ro.

⁶ Um o yadu bo tunto bor-to remu uzu fat-ur ri o uka ur-toog du u-swa du wa-toog dase, tumsu da-u um do'e yage uno dak-u u-beet o ut-mor.

⁷ Um jwumug dum-m so-mo uka kumte. Um taaste maga. Um shupuk remu ut-nip su mot-ut Kiristi ur-beb ne.

⁸ Tumsu u da-o og-du o estu me, top-du ur-faruk jab-u so-o. Wa-ko-uyan, wa-kwup-du us-rem hon-hon, wa do'e yadu me dinde og-de u ho-du wa do'e muun. Tumsu og-ur rinde za remu ri o warri da, sedi tumsu remu i ooge cwan-tu muun-ur wun beet.

Gom-tu m-vaste Burus

⁹ Nom m-hor uka bo dote ut-nom bo haan udu ri.

¹⁰ Remu zu Dimas kuustun me u-shin u remu cwan-tu nom-tu u-dak tumsu wa yakke me wa do'e u Tasaronika. Kiricin do'e u Garatiya, tumsu Titus do'e u Dimatiya.

¹¹ Ruka wa o ur-kot u-me ne kyak. Gote Markus u bo haatun wa, remu uzu wa o ur-sege ne du yat-de u-me ank-m ri.

¹² Um tomog Tikikus m-ha Afisa.

¹³ Da-u bo o haan, se bo kabnu me u-godo yu um yagne u-me bo-u Toruwa u kom-ut Karbus. Tumsu bo kabne me ran-tu us-pan ri, hadde tu na nome u ka-tu ut-bisa.

¹⁴ Arezanda wu nome u-zwa ut-kwam, wa nongu me nom-ut yo-to u-tat. Wa-ko-uyan do'e top-u wun remu nom-u wun nome.

¹⁵ Tumsu bo ees m-ra dugu-du wun, remu wa gugumte rem-us in ur-beb ne.

¹⁶ Da um ruute hi-ur ri ur-takun u-shu wa-kwup-du us-rem, wakun dorog dim-u ri da. Kowan somog me. Ta'as Ru-u top un nom-ut to ut-beet m-yo u un ne da.

¹⁷ Sedi Wa-ko-uyan ees ur-kot u me ne tumsu wa yu' me ur-beb remu um shuuste donse-du rem-su m-remer m-zun m-ha udu i za-Yahuda-ne da e hog. Tumsu wa u-kur me dugu nu-u u-zur.

¹⁸ Wa-ko-uyan do'e ruutu me dugu ko-uyan ank-m yo-mo mu do'e heese me tumsu wa do'e muutun me m-yar u-me faruk-du u-ru wa. M-sek m-beet udu u-Ru m-mommo! U shu'ut iya.

Vuk-su m-vaste Burus

¹⁹ Bo vuk-se me Biskira u Akira ne u net-tu bu-u Onesiforus ne.

²⁰ Eratus ees u-me bo-u Korintiya, tumsu um yakke Tarofimus u kob-du m-yar u-me bo-u Miretus.

²¹ Nom uka bo dote ut-kere bo teen ane kanda gos-u heen. Yuburus o tomton bo us-vuk, u Fudens ne, u Rinus ne, u Karadiya ne, tumsu a-doru Yeso ne beet.

²² Yage Wa-ko-uyan nom ur-kot u yar-u ro ne. Nya-u shu'ut ur-kot u no ne.

Hyan-u Yohanna dugu-du Yeso Kiristi

Takun-du us-rem

¹ *Uno hyan-o oon dugu-du Yeso Kiristi, u Ru-u ya'u Yeso remu Ru-u o ut-sa wa koste tok-ne wa nom-u wa zonge ut-nom u-shu za m-tumb. Tumsu Kiristi nomog remsu hyan-u uno u wa tomton wa-tom-u u-Ru udu tok-u wa Yohanna.

² Yohanna wur ko-uyan hon-hon u wa hyane tumsu wa hog. Sin-se ooge ogor-tu remsu u-Ru tumsu ut-nip ne tu Yeso Kiristi upse.

³ Nu-u u-Ru udu wu karunte rem-us sin-se su nom-u do'e ut-nom u-shu, tumsu kom-u u-Ru udu wu ere tumsu wa dor se. Rem uzu nom-ut tun-to do'e ut-nom za m-tumb.

Vuk-us Yohanna m-ha udu morog-tu

a-doru Yeso ne ut-ta'er

⁴ Uno ran-o oon dugu-du Yohanna, m-ha udu morog-tu a-doru Yeso ne ut-ta'er i o me gas-su dak-u Asiya.

Yage no onk u-nya u rus-du jab ne dugu-du u-Ru, wu o da-o, tumsu u da-u arke ne, u da-u do'e haan ne, tumsu dugu-du ut-yar ut-ta'er tu o u-shu poradu ur-faruk du u-Ru,

⁵ tumsu dugu-du Yeso Kiristi. Wuna o wa-warru rem-su ut-nip hon-hon wu yu'e zun-mu nom-u wa nape. Wuna o wu yune ur-takun dugu m-mar tumsu faruk-u faruk-tu u-dak ut-beet.

Yeso Kiristi cwan-ug in tumsu wa ukur in dugu swadu ur-kob udu aguz-du hyu-m wa u remu ba'as-ut in.

⁶ Wa wa'ag in shu'ut nom-u ur-faruk tumsu a-toog-ne rem-u in nom-te Ru-u wa tumsu uso-u wa ne m-tok. M-sek tumsu ur-beb ne udu wun m-mommo! U shu'ut iya.

⁷ Gwatun! Yeso o haan u ut-ku'ut ne.

Tumsu kowan do'e hyan-du wa,
u dame i jwaye wun ne.

Tumsu net-tu u-dak ut-beet
e do'e nom-du namu jab u remu wun.

U! U shu'ut iya.

⁸ Wa-Ko-uyan u-Ru zuug, <<Me wa wu otte ur-beb ur-beet dugu ur-takun m-ha m-vaste, wu ooge da-o, tumsu wu ooge da-u arke, tumsu wu do'e haan, me o Ru-u zuge ur-beb.>>

Wakun sha-mu Wa'u Net

⁹ Me, Yohanna, me o oru no wa-doru Kiristi tumsu wu nome ur-kot u no ne u-me swadu ur-kob, u faruk-du u-Ru ne, tumsu u gag-du jab ne uka wa-doru Yeso. Na gwunug me u-me dak-u ooge m-gan m-sa ne mu Patamos remu uzu um oog warru rem-su u-Ru tumsu remsu ut-nip su mot-ut Yeso ne.

¹⁰ U ho-du a-doru Yeso ne nom-u Wa-ko-uyan ut-huuk, Yar-u u-Ru dor-ut me. Tumsu um hog u-cwar u dim-u ri yu ut-wan uka wan-tu u-kar.

¹¹ Ya zu me, <<Pan u-me ran-u us-pan nom-u bo hyane, tumsu bo tomot o udu morog-tu a-doru Yeso ne u-me bo-ut tun-to ut-ta'er: Afisa, Simina, Pirigamu, Tayatira, Sardisu, Firadafiya u Rawudikiya ne.>>

¹² Ȳm bir u-dim remȳ ȳm hyan wana ȳ ȳs-rem ȳ mȳ nȳ. Tȳmsȳ da-ȳ ȳm bire u-dim, ȳm hyȳn ȳs-kwam ȳs-ta'er sȳ kwam-tȳ bȳ-mȳ ȳt-rȳ sȳ shik sȳ na sȳktȳ ȳs-hitirra.

¹³ Ȳ-mȳ tȳk-u ȳs-kwam sȳ ȳr-ees sȳ na sȳktȳ ȳs-hitirra, ȳm hyȳn wakȳn net wa ȳ ees <<Sha-mȳ Wa'u Net,>> wa ȳ m-wa ȳ toggo-yȳ m-wȳr nȳ m-te ba-tȳ ȳs-na, tȳmsȳ wa ȳ m-as u-zeng nȳ yȳ kwam-tȳ bȳ-mȳ ȳt-rȳ sȳ shik-ȳ sok-ȳ wa.

¹⁴ Hi-ȳr wa ȳ hi-ȳs wa nȳ ȳ pusȳ ȳka ȳt-randi, tȳmsȳ pusȳ ȳka ȳt-tȳrȳm. Tȳmsȳ is-ȳ wa ȳ ȳka rem-tȳ ȳ-ra.

¹⁵ Tȳmsȳ na-ȳs wȳn ȳ ȳka kwam-tȳ bȳ-mȳ u-dak tȳ shik tȳ na toke ȳ-me u-ra. Tȳmsȳ cwar-u wa ȳ ȳka gwȳz-ȳ m-bȳ mȳ ȳ m-ja ȳ-me u-gi.

¹⁶ Wȳ ȳttȳ sha-mȳ Wa'u Net wa ȳ m-shȳp ȳ regȳr-nȳ ta'er ȳ kom-ȳ ȳt-cwa wa, tȳmsȳ ȳ-me nȳ-u wa van-ȳ m-wȳr rwȳȳn yȳ ȳttȳ m-rȳ koyȳhȳ gas-ya. Shȳ-u wa ȳ ȳs-mȳk ȳka zun-mȳ ȳr-hȳ sok.

¹⁷ Da-ȳ ȳm hyanȳ wȳn ȳm hȳ u-dak ȳt-jwȳn u-shȳ wȳn ȳka zȳ ȳm marȳg. Sȳ wa dȳrȳ mȳ kom ȳt-cwa tȳmsȳ wa zȳ mȳ: <<A-bȳ hog u-gȳr da! Mȳ wa ȳ wȳ ȳttȳ ȳr-bȳb ȳr-bȳet dugȳ ȳr-takȳn m-te m-vastȳ.

¹⁸ Mȳ wa wȳ oȳge wa-ȳr-fat. Ȳm oȳgȳ marȳg, tȳmsȳ da-o ȳm ȳ ȳr-fat m-mȳmmȳ! Ȳm ȳ m-shȳp ȳ u-mabudi yȳ m-mar nȳ ȳ mabudi yȳ be-dȳ andaka nȳ ȳttȳ nȳ.

¹⁹ <<Remȳ iya pan nȳm-ȳ bȳ hyanȳ, ȳ nȳm-ȳ ȳ da-o nȳ, tȳmsȳ nȳm-ȳ dȳ'e ȳt-shȳ'ȳt nȳ da-ȳ nȳm-ȳt tun-to arȳkȳ.

²⁰ Ȳnȳ ȳ zun-mȳ nȳm-tȳ m-yasa tȳ regȳr ta'er i bȳ hyanȳ ȳ kom ȳt-cwa ri tȳmsȳ ȳs-kwam nȳ ȳs-ta'er sȳ bȳ-mȳ ȳt-rȳ sȳ shik sȳ na sȳktȳ ȳs-hitirra: Ȳ regȳr nȳ ta'er ȳ ȳ a-tȳm u-Rȳ nȳ ȳ i mȳrog-tȳ a-dȳrȳ Yȳsȳ nȳ ȳt-ta'er, tȳmsȳ kwam-sȳ ȳr-ees sȳ na sȳktȳ ȳs-hitirra ȳs-ta'er sȳ oȳge mȳrog-tȳ a-dȳrȳ Yȳsȳ nȳ ȳt-ta'er.

2

Ȳm m-ha ȳdȳ mȳrog-dȳ a-dȳrȳ Yȳsȳ nȳ

ȳ-me bȳ-ȳ Afisa

¹ Pan ran-u ȳnȳ m-ha ȳdȳ wa-tȳm u-Rȳ wȳ mȳrog-dȳ a-dȳrȳ Yȳsȳ nȳ ȳ-me bȳ-ȳ Afisa:

Ȳnȳ ran-o ȳnȳ dugȳ-dȳ wȳ ȳ m-shȳp ȳ regȳr nȳ ta'er ȳ kom-ȳ ȳt-cwa ȳ wa, tȳmsȳ wa ȳ m-da ȳ tȳk-u ȳs-kwam ȳs-ta'er sȳ kwam-tȳ bȳ-mȳ ȳt-rȳ sȳ shik sȳ na sȳktȳ ȳs-hitirra:

² Ȳm nak nȳm-tȳ nȳ nȳmȳ ȳt-beet. Ȳm hyanȳg pama-ȳ ank-m nȳ tȳmsȳ gag-dȳ jab-ȳ nȳ nȳ. Ȳm nak ȳzȳ nȳ gugȳmte net-ȳt yȳ-to. Tȳmsȳ nȳ reg i oȳge ȳt-war ȳzȳ ȳ ȳ a-tȳmȳ Yȳsȳ nȳ sȳdȳ ȳ zaar a-tȳmȳ Yȳsȳ da. Nȳ byȳk-ȳt ȳn a-ȳs-bi nȳ.

³ Nȳ nȳng gag-dȳ jab, tȳmsȳ nȳ gugȳ jab ȳ swadȳ ȳr-kȳb ȳ remȳ dim-ȳr ri, tȳmsȳ nȳ poȳg da.

⁴ Sȳdȳ ȳm ȳttȳ u-nȳm u-gan ȳ ȳm zaarȳ ȳt-sa da ȳ mȳt-ȳt nȳ nȳ: Nȳ zaar ȳ cwan-ȳt ri da kȳ ȳr-ȳt nȳ nȳ ȳka nȳ nomte ȳr-takȳn.

⁵ Remȳ iya, baksȳn ȳka nȳ ȳttȳ m-nȳm ȳt-cwan ȳr-bȳb nȳ kanda nȳ hȳ'e. Yagȳn ȳt-ba'as tȳmsȳ nȳ nȳm ȳr-yȳ ȳka nȳ nomte ȳr-takȳn da-ȳ nȳ ya'e jab ȳdȳ ri. A nȳ rȳ u-shȳ ȳt-ba'as nȳ, ȳm dȳ'e ȳt-haan ȳdȳ nȳ tȳmsȳ ȳm dȳ'e vȳn-dȳ nȳ ȳdȳ hast-dȳ kwam-sȳ ȳr-ees ȳ nȳ sȳ na sȳktȳ ȳs-hitirra dugȳ be-dȳ ȳr-shȳ'ȳt ȳ sȳ.

⁶ Sȳdȳ nȳ ȳttȳ nȳm-u sȳ-o ȳ nȳ nȳmȳ: Nȳ gugȳmte nȳm-ȳt yȳ-to Nikorata, tȳ kȳmȳ ȳm gugȳmȳ.

⁷ Kȳwan wȳ ȳttȳ ȳt-to yagȳ wa gan ȳt-to ȳdȳ nȳm-ȳ Yar-ȳ u-Rȳ ȳ ȳt-war ȳdȳ mȳrog-tȳ a-dȳrȳ Yȳsȳ nȳ. Ȳdȳ net-tȳ kȳrȳ rȳ-dȳ ȳr-kȳrȳ, mȳ ya'u

un kerru re-du ya-tu u-te dugu me u-te yu yu'e ur-fat, su rogme u-me u-faradisi u u-Ru.

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne

u-me bo-u Simina

⁸ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Simina:

Sin-se rem-se oon dugu-du wu ooge ur-takun u m-vaste ne, wu mare sedi da-o wa muugun ur-fat.

⁹ Um nak u mot-tu swadu ur-kob no ne tumsu taag-u no ne, m-ha iya ne no otte ut-kwum. Um nak u mot-tu net-tu o ut-war uzu net-tu Ru-u dage to, Yahuda-ne, sedi e zaar Yahuda-ne da. Un o warru nom-ut yo-to u mot-ut no ne, sedi un o me net-tu o nomu faruk-u nom us-te m-tok.

¹⁰ A-no hog gyer-u kob-du no do'e ut-swa da. Er me! Faruk-u nom us-te o mot-tu wadu huub-ut yo-to no e maas eken u-me no tumsu e wa' no u-me bu-u m-tok remu uzu e nom-tu no m-reg. No do'e swa-u kob-ur yat-de m-roog ut-op. Sedi taas no kuusun u yadu jab u me ne da ko a-muune uzu na do'e ho-du no. Um do'e yadu no top-du ur-fat.

¹¹ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne. Wu kere re-du ur-korro, mar-mu u-yurumse zaar u honse wa da.

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne

u-me bo-u Pirigamu

¹² Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Pirigamu:

Sin-se remse oon dugu wu o m-shup u van-u m-wur ne yu otte m-re koyuhe gas-ya:

¹³ Um nak be-du no otte ur-yu u-me be-du faruk-u nom us-te otte ur-faruk. No o a-doru ri a jab-u so-o ne, tumsu no yakke dorru me da, ko da-u un hoye Antipas wu ooge wa jab-u pus-o udu warru rem-us ri ukun u bo-u no be-du faruk-u nom us-te otte ur-faruk.

¹⁴ Sedi no nom tokun nom-to tu um zaare ut-sa da: Tokon net-to u-me no un dor kose-ut Bara'amu, wu kose Barak uka wadu net-tu Isra-ne nom ut-ba'as. Bara'amu wu' un re nom-u ut-re u na sake ru-tu za ur-fat. Tumsu wa wu' e nom ut-ba'as udu reg-du e uzu e roog u neta-tu zaare tu' e da.

¹⁵ Iya-o, eken oro u-me no i dorru kose-ut Nikorata.

¹⁶ Rem iya, se no yakke ut-ba'as! Sedi a no gugme ut-yage, um do'e haan udu no za m-tumb um nom m-dum u un ne u van-u m-wur u rwuune dugu me nu-u ri.

¹⁷ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne. Tumsu kowana wu re ur-korro me ut-ya wa nom ut-re u m-yasa dugu dom u-ru u na foge manna. Me ut-ya kowan ta'ar-ur pus-de. Tumsu u dom-u ta'ar-ur re dim-du oro m-pan du wakun nape da se wu onke de.

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne

u-me bo-u Tayatira

¹⁸ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru u morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Tayatira:

Sin-se remse oon dugu-du Wa'u u-Ru wu is-u wa ooge sha-mu rem-tu u-ra tumsu wu ba-tu us-na wa ooge uka kwam-tu bu-mu u-dak tu shik yu na toke u-ra tumsu na jig.

¹⁹ Um nak nom-tu no nome ut-beet. Um nak uzu no o cwan-tu or-ut no ne tumsu no otte yadu jab-u udu ri. Um nak uka no otte nomu or-ut no ne ur-sege, tumsu uka no otte gag-du jab-u ne. Um nak u da-o uzu no ut-nom m-zeg da-u no onk-u me ur-takun.

²⁰ Sedi okon oro u no nome u yu-ur no u um zaare ut-sa da: No gugumte egusse neta-u ya Jezeber dugu burgusse kose-tu us-bi wa. Wa fog hi-ur wa wa-warru rem-su u-Ru sedi udu kose-ut wa, wa o engusse net-ut ri dugu u-fun udu nom-du yudu m-o tumsu u re-du nom-u ut-re u na sake ru-tu za ur-fat.

²¹ Um yaag wa u-da uzu wa byurun dugu ut-ba'as, sedi wa zaar ut-sa ut-byurun dugu oo-m wa da.

²² Gwat! Um do'e gwun-du wun u dom-u u-yun u kob-du m-yar. Tumsu um do'e wadu i nome m-o u wun ne e swa ur-kob u-tat, se e byurgun tumsu e yage nom-du nom-tu wun nome.

²³ Um do'e ho-du i o dorru kose-ut wun. Se morog-tu a-doru Yeso ne beet e do'e ut-nap uzu me o wu gote us-jab tumsu dorog-su ut-net ut-beet. Tumsu um do'e ven-du kowan u-me no hon-hon uka ba'as-ut tu no nome.

²⁴ Sedi tumsu um otte us-rem u remu no i kuse u-me Tayatira i gugme dorru kose-tu us-bi tun-to, i gugme ut-nom ur-kot u nom-u a-doru wun ne foge kose-tu ut-nip tu ur-ra tu faruk-u nom us-te upse. Um zaar ut-swur m-sake no mokon no-mo da,

²⁵ sedi uzu no re u-shu dorru me ne uka no otte dorru me, kanda um haan.

²⁶ Sedi udu wu reye ur-korro tumsu wa dor me m-te m-vaste, um do'e ya-du wa-ur-beb wa nom faruk-du ut-dak ut-beet.

²⁷ Wa do'e nom-du faruk-ur un u kom-yu u-kwam; tumsu wa do'e cakmusse un uka rwab-tu ma-u ut-tur, uka um onkte ur-beb dugu-du uso-u ri.

²⁸ Um do'e ya-du wun reger-yu ur-wun.

²⁹ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne.>>

3

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Sardisu

¹ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Sardisu.

Wu o faruk-du ut-Yar ut-ta'er i nome u-Ru m-tok, tumsu wu o m-shup u reger ne ta'er, wa tomotton sin-se remse: Um nak nom-tu no nome ut-beet. Um nak uzu net-tu o ut-war uzu no o ur-fat, sedi no marug.

² Zutun dugu m-roog, tumsu no swure nom-u kuse me no cashi ur-beb kanda o murus u-beet. Remu uzu um byuk-ut uzu nom-u no o ut-nom o shuuste nom-u Ru-u ri o ut-sa no nom da.

³ Remu iya, baksun u nom-u no onke tumsu no hog, tumsu no dor o, tumsu no byurun udu ri. A no gugme ut-zute dugu m-roog, um do'e ut-haan udu no za m-tumb, za nap-ur no, uka hyu-u.

⁴ M-ha iya ne, eken oro i kuse cashi u-me no u bo-u Sardisu i gugme naas-du hi-ur e u ut-ba'as. Un do'e nom-du m-ha u me ne u-me cwu-ut pus-to tu u-hen remu re ut un korge.

⁵ Kowana re ur-korro wa do'e wadu cwu-ut pus-to uka net-ut tun-to nomte. Um zaar u has-tu dim-du net-u wa dugu ran-u ur-fat da. Da-u um eese u-shu Uso-u ri u a-tomu u-Ru ne, um do'e ut-war uzu wa o net-u ri.

⁶ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne.

*Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne
u-me bo-u Firadafiya*

⁷ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Firadafiya. Wa-u-Hen tumsu wa-ut-nip o tomton sin-se rem-se.

Wuna o wu o m-shup u mabudi ne yu faruk-ur faruk Dawuda. A wa upse u-is wakun za kerru ut-tage da, tumsu a wa tage u-is wakun za kerru ut-upus da.

⁸ Um nak nom-tu no nome ut-beet, tumsu um upuste u-is u remu no yu wakun zaaru kerru ut-tage da. No otte ur-beb cashi, m-ha iya ne no dor rem-us ri tumsu no nong se-m ri uzu no o wa-doru ri da.

⁹ Ut-nip! Um do'e wadu net-ut to i o ban-du kirru ut-net i ooge nomu faruk-u nom us-te ut-huuk, i zuye, It o net-tu Ru-u dage, sedi bise un otte, un haan tumsu un he ut-jwun u-shu no tumsu un war uzu um o cwan-ut no.

¹⁰ Rem uzu no dorog bor-u ri udu gag-du jab ne, um do'e e'-du no dugu da-u reg-m yat-mo mu do'e haan u-me u-dak u-beet remu na reg-ut i o m-yu u-me u-dak u-beet.

¹¹ Um o haan za m-tumb. Ship yadu jab u bo otte, taas u wakun haan wa kost top-du ur-faruk du na do'e yadu bo da.

¹² Wu kere re-du ur-korro um do'e ut-wa wa shu'ut ur-kan u-me be-du ur-shu'ut du Ru-u ri. Tumsu wa zamun u yage o da. Tumsu um do'e pan-du dim-du Ru-u ri u dim-du bo-u Ru-u ri ne u dom-u wun. Bo-u o ooge Urusharima u po-o u o cuzun dugu me dom u-ru dugu-du Ru-u ri. Tumsu um do'e pan-du dim-ur po-de ri u dom-u wun.

¹³ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne.

*Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne
u-me bo-u Rawudikiya*

¹⁴ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Rawudikiya.

Wu na foge, U shu'ut iya o tomton no sin-se remse. Wa ware ut-nip hon-hon u mot-tu u-Ru ne. Tumsu dugu wun de Ru-u nomte ut-nom ut-beet.

¹⁵ Um nak ank-m ro. Um nak uzu bo zatte m-dung ko m-tor da. Um cwan-ug uzu no o m-tor ne ko m-dung ne.

¹⁶ Sedi ba shu'ute no zatte m-dung ko m-tor da, um do'e top-su no dugu me nu-u ri.

¹⁷ Remu zu no o ut-war u-me no, <<It o ut-kwum ne. It otte ko-uyan u it o ut-sa.>> Sedi no nak da uzu yu-ur no u-me Yar-u u-Ru de shaktusse, nom-tu ur-on, wa ur-kob, po, tumsu ur-so.

¹⁸ Um o yadu no us-rem uzu no haan udu ri no o kwam-tu bu-mu ut-ro su shik tu na zome u u-ra. U da-u o no do'e ut-shu'ut ut-kwum ne. Tumsu no do'e oodu cwu-ut pus-to dugu-du ri remu no takuste so-ur no du shu'ute nom-tu m-e'. Tumsu no o m-noog remu is-u no ko no ut-ker m-hyan.

¹⁹ Net-tu um o ut-cwan e o net-tu um o nak-du ut-to tumsu ut-him ne. Rem iya wa'un jab uka no dote yage-du ut-ba'as.

²⁰ Me ya ana! Um o ees u bon-du is tumsu um o ut-koot. A wakun hoge cwar-u ri tumsu wa upus u-is um do'e cwaan u-me bu-u wa tumsu um do'e re-du nom ut-re ur-ko' u wa ne, tumsu wa do'e ut-re u me ne.

²¹ Udu wu reye ur-korro me ya'u wa ur-be ur-kot u-me ne u dom-u pora-du ur-faruk-u ri, uka um rete ur-korro tumsu um shu'ut ur-kot u uso-u ri ne u dom-u pora-du ur-faruk-u wa.

²² Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne.

4

Pora-du ur-faruk u-me dom-u u-ru

¹ Da-u nom-ut to arke um got, tumsu is-yu oro ukun u ees ur-huk u-me dom-u u-ru! Tumsu cwar-yu ur-takun yu um hoge ya o us-rem u me ne sha-mu furru u-kar ya zu me; <<Daane dom u ana remu um kos-tu bo nom-u do'e ut-nom za u-sakna u dim-u nom-ut tun-to.>>

² Za rem Yar-u u-Ru dor-ut me, tumsu um hyun pora-du ur-faruk ukun u-me dom u-ru tumsu wakun o shu'ut u dom-u de.

³ Tumsu wu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk wa o us-bakut sha-mu ta'ar-ut so-to tu shik tu na foge jaspera u yakutu ne. Be-du wa otte u shu'ut rotorond yu gunus wa ya o sha-mu ta'ar-ut so-to tu shik tu na foge zumurrudu.

⁴ M-gan u pora-du ur-faruk ne pora-tu ut-faruk oro ur-shik ut-nas (24), tumsu i o shu'ut u dom-u to e o ut-nengen ur-shik ut-nas (24). Un kowan o m-wa u cwu-ut pus-to ne tumsu u top-tu ur-faruk ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik u-dom-u hi-ut wa.

⁵ Dugu-du me pora-du ur-faruk yakut-su o rwuun tumsu ut-dum ne u gap-du us-kagagag ne. Tumsu u-shu pora-du ur-faruk-u de hittirra su oro ukun us-ta'er se o m-re u-ra. To ooge Yar-tu u-Ru ut-ta'er.

⁶ Tumsu u-shu pora-du ur-faruk-u de ukun okon nom-o oro sha-mu sa-mu ur-madibi, du o us-myak u m-bakut ne.

M-gan pora-du ur-faruk de, nom-tu ur-fat oro ut-nas, tumsu war-u un o ut-is ne koyuhe gas-ya, u-shu u u-dim ne.

⁷ Nom-yu ur-fat yu ur-takun o uka u-zur, yu u-yurumse o uka u-na, yu ututurse o u u-shu ne sha-mu shu-u net, yu u-nasurse o sha-mu u-shup ur-yune ut-kap ne.

⁸ Koyuhe u-me nom-tu ur-fat ut-nas ya otte ut-kap ut-shishin, tumsu war-ut e u-beet is-tu takuste u-shu u u-dim ne m-ha fa-u kap-ut e ne. U-ho u m-gyup ne un tamug ut-yage ut-zu:

<<U-hen, u-hen, u-hen,
udu Wa-ko-uyan u-Ru wu otte beb-du ko-uyan,
wu ooge da-u dim, u wu o da-o ne,
u da-u do'e haan ne.>>

⁹ Da-u nom-tu ur-fat yu'e m-sek, m-zeg ne u ut-vam ne udu wu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk tumsu wu o ur-fat m-mommo,

¹⁰ nengen-ut to ur-shik u ut-nas (24) un he u-dak tumsu un nomu wu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk ut-huuk wu o ur-fat m-mommo. Tumsu un rust top-tu ur-faruk-u un u-shu pora-du ur-faruk tumsu un zu,

¹¹ <<Bo wa kore, Wa-ko-uyan it tumsu Ru-u it ne,
u bo onk m-sek u m-zeg ne tumsu ur-beb ne,
remu bo wa nome ut-nom ut-beet,
tumsu udu cite-m ro na nomte to,
tumsu nom-ut to shu'ut.>>

5

Ran-u us-pan u Kag-ur Ur-ca ne

1 Se um hyun ran-u us-pan u na huste u kom-u ut-cwa u wu o shu'ut u dom-u pora-du ur-faruk. U-me ran-u o pan-su oro u-me tumsu u-do ne, tumsu na rake ran-u us-pan o ut-be ut-ta'er.

2 Tumsu um hyun wa-tom u-Ru yu o ur-beb ne, wu nome ut-jar u cwar-yu m-yat uzu, <<Wana kore wa upus ran-u us-pan o tumsu wa hast ut-rake tu o dom-u ran-u us-pan o?>>

3 Sedi wakun zaar u-me dom u-ru ko dak-u uno ko ta-u u-dak wu kore wa upus ran-u o ko wa gwat nom-u o m-pan u-me ran-u o da.

4 Se um heese us-kan m-yat rem uzu wakun zaar wu kore wa upus ko wa karunte nom-u o m-pan u ran-u o da.

5 Se wakun u tek-u ut-nengen wa zu me, <<Yage us-kan! Gwat! Wu na foge zur-yu ko-ur Yahuda, wu o dugu ko-ur faruk Dawuda, wa reeg ur-korro. Wuna o wu na nomte estedu us-rem dugu ko-ur Dawuda. Tumsu wa korge wa upus ran-u us-pan o tumsu wa hast rake-tu o ut-ta'er.>>

6 Se um hyun Kag-ur ur-ca, uka zu na panug ya, wu o ees ut-mor u pora-du ur-faruk, tumsu nom-tu ur-fat u to ut-nas u ut-nengen ne to gunuste wa. Wa otte us-kar us-ta'er u ut-is ne ut-ta'er, tu o Yar-tu u-Ru ut-ta'er tu wa tomne u-me u-dak u-beet.

7 Se wa do'e tumsu wa onk ran-u o dugu kom ut-cwa u wu o u shu'ut u-dom pora-du ur-faruk.

8 Da-u wa kabe ran-u o, se nom-tu ur-fat u to ut-nas u ut-nengen ne ur-shik u ut-nas (24) to he u-dak u-shu Kag-ur Ur-ca. Kowan o u-moro ne, tumsu e o m-shup u ut-kwano ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik to shuug u noog-mu wus u-hakun, tu ooge toog-su net-tu u-Ru.

9 Tumsu e fu sep-u po-o e o ut-zu:

<<Bo wa kore bo kab ran-u us-pan

tumsu bo hast rake-ut wa,

remu uzu na panug bo,

tumsu bo gwuug net-tu u-Ru u hyu-m ro

dugu koduhe ko-de tumsu ut-rem ne

tumsu ut-net ne tumsu ut-dak ne.

10 Bo muute un shu'ut ur-faruk tumsu a-toog-ne remu un nom-te Ru-u in m-tok,

tumsu un do'e nom-du ur-faruk u dom-u u-dak.>>

11 Se um got tumsu um hog cwar-su a-tomu u-Ru u-tat, ut-zongu dom ut-zongu, tumsu ut-zongu ut-op u-so ut-zongu u-op. E gunuste pora-du ur-faruk u nom-tu ur-fat ne tumsu ut-nengen ne.

12 Tumsu un fu ut-sep u-me dom-u u-ru u cwar-yu m-yat:

<<Kag-ur Ur-ca wu na pane wa kore.

Wa onk ut-vam, m-shin ne, ut-kwum ne,

us-ver ne, tumsu ur-beb ne,

m-sek ne, m-zeg ne, tumsu ut-vam ne.>>

13 Se tumsu um hog kotuhe nom-tu ur-fat tu me dom u-ru u tu dom-u u-dak ne u tu ta-u u-dak ne u tu me m-sa ne, tumsu u ko-u-he nom-u ur-fat u o me m-bu u u-dak ne, e o fu-du ut-sep:

<<Udu wu o shu'ut u dom-u pora-du ur-faruk

tumsu udu Kag-ur ur-ca ne,

na ya' wa ut-vam, m-sek ne, m-zeg ne, tumsu m-shin ne,

m-momo!>>

14 Tumsu nom-tu ur-fat u to ut-nas to zu, <<U shu'ut iya.>> Tumsu nengen-ut to ur-shik ut-nas he u-dak un nomu Kag-ur Ur-ca ut-huuk.

6

Ut-rake

1 Ûm o ùt-gwat ùka Kag-ur Ùr-ca haste ùr-takun u-gan u tek-u ùt-rake ùt-ta'er. Se um hog wagan u tek-u ñom-tu ùr-fat u to o ùt-zu u cwar-yu o ùka u-kagagag, <<Haane!>>

2 Ûm got tumsu um hyun jwaak-u pus-ya o ees ukun. Wu o m-sak u ñom-u ya o m-shup u-ta ne, tumsu na wa-u wa top-du ùr-faruk u hi-ur wa. Wa aruk m-rwu remu wa reet m-gag tumsu wa kum re-du ùr-korro.

3 Da-u Kag-ur Ùr-ca upse ùt-rake tu u-yurumse, um hog ñom-yu ùr-fat yu u-yurumse ya o ùt-zu, <<Haane!>>

4 Se yakun jwaak ya rwuun, yu o jaz-ya. Wu o m-sak u ñom-u u-jwaak na yase wa van-u m-wur u yat-o, tumsu na yu' wa-ur-beb uzu wa hast shu'ut-du m-yar dugu me u-dak, tumsu wa wu'ut ut-net e pan or-ut e ne kohene.

5 Da-u Kag-ur Ùr-ca haste ùt-rake tu u-tuturse, se um hog ñom-yu ùr-fat yu u-tuturse ya o ùt-zu, <<Haane!>> Ûm got, tumsu kun u shu ri um hyun jwaak-u rim-ya! Wu o m-sak u ñom-u ya wa o m-shup u ñom-yu ut-mu'us ne u kom-u wa.

6 Se um hog okon ñom-o ùka u-cwar u tek-u ñom-tu ùr-fat u to ùt-nas ya o ùt-zu, <<Kwano du u-mu'ug ùr-gan du fat de o top-u ùr-hoot ùr-gan, tumsu kwano tu u-mu'ug tu bur ut-tut to o top-u ùr-hoot ùr-gan. A-bo naas m-noog u bu-mu ke ne da.>>

7 Da-u Kag-ur Ùr-ca haste ùt-rake tu u-nasurse, um hog cwar-yu ñom-yu ùr-fat yu u-nasurse ya o ùt-zu, <<Haane!>>

8 Ûm got, tumsu ukun u-shu ri um hyun u-jwaak yu bu-mu ut-ran! Wu o m-sak u-ñom ya ñim-ur wa na zuye m-mar. Tumsu be-du andaka ne otte, du na foge Hades o dorru ñim-u wa. Na yu' e ur-beb u-domu ùr-ho ùr-gan u-me ut-nas u-me net-tu u-dak ut-beet uzu un ho un us-van su m-wur, u us-mer ne u us-gom ne tumsu bisa-tu ùr-dog ne.

9 Da-u Kag-ur Ùr-ca haste ùt-rake tu u-tanurse, se um hyun u-ta ùr-sak andaka ne i na hoye u remu rem-su u-Ru tumsu u remu yadu jab u warru rem-su ut-nip su mot-ut Yeso

10 Un ñom us-kan u cwar-u yat-ya, <<Wa-ko-uyan, bo o wa-u-hen tumsu ut-nip ne! Mune o bo do'e kwup-du us-rem tumsu bo top-u it mag-du hyu-m it u-domu net-tu dak-u uno i hoye it?>>

11 Se na yase un kowan u-toggo yu m-wur yu pus-ya, tumsu na zu un este u-da cashi, se tat-u huub-ut un tok-ne u or-ut un ne i na do'e ut-ho ùka na hote un o shuug.

12 Ûm got ùka Kag-ur Ùr-ca haste ùt-rake tu u-shishin. Se na nom rumus-du u-dak du yat-de. Tumsu ho-du barum u rimde ùka kus-u rim-o u na nome u can-tu gwaar-u rim-ya, tumsu pyaat-yu barum u jaz-ya ùka m-hyu.

13 Tumsu reger heen dugu ñom u-ru u u-dak ùka gom-tu ya-tu u-rumba heetun da-u mya-mu ur-beb furne tumsu mo zugumse ya.

14 Se ñom u-ru hust ùka ur-wundi. Tumsu ut-ror ut-beet u dak-tu o m-gan m-sa ne ko-u-he na hast o dugu be-du ur-shu'ut u wa.

15 Se faruk-tu u-dak, tumsu u faruk-ut rek-to ne, u tu-shu karma-ne, u a nom-u ut-kom ne, u a ur-beb ne, tumsu u i o m-tok ne u i zaare m-tok ne da, kowan yase hi-ur wa u-me ut-so tumsu u tek-u ta'ar-ur u ñom-u ut-ror.

16 Tumsu un zu ut-ror u ut-ta'ar ne, <<Heenun u ñom-u it! No yase it dugu-du wu shu'ut u ñom-u pora-du ur-faruk! Yasun it dugu-du namu jab-u Kag-ur Ùr-ca!

17 Remu ho-ur yat-de du namu jab-u un teegun! Wana do'e kerru ur-ees?

>>

7

*Net-ne ur-zongu u-gan u ut-shik ut-yur
ut-nas (144,000) i na wa'e us-nap*

¹ Da-u taase um hyun a-tomu u-Ru ne nas u ees u jwun-tu u-dak ut-nas. Un o m-shup u mya-mu u-dak ne ut-nas remu e hooste m-mya ut-furun u-dom u-dak ko u-me m-sa ne, ko u-domu yakun te-ya.

² Se um hyun wakun wa-tom u-Ru wa oon dugu gas-u ho-du rwuutun, wa o m-shup u nap-su Ru-u ur-fat ne. Wa nomu a-tomu u-Ru ne nas i na ya'e ur-ker e honse u-dak u m-sa ne wa o ut-jar u cwar-u yat-ya.

³ Wa zu, <<A no honse u-dak ko m-sa ko us-te se it wa'ag us-nap u pong-tu tok-ne u-Ru>>

⁴ Wakun waru me tat-u ut-net i na wa'e us-nap dugu me ko-tu Isra-ne ut-beet, ur-zongu u-gan u ut-shik ut-yur ut-nas (144,000).

⁵ Dugu me ko-ur Yahuda 12,000,

dugu me ko-ur Ruben 12,000,

dugu ko-ur Gad 12,000,

⁶ dugu ko-ur Ashur 12,000,

dugu ko-ur Naptari 12,000,

dugu ko-ur Manase 12,000,

⁷ dugu ko-ur Simiyon, 12,000,

dugu ko-ur Rewi 12,000,

dugu ko-ur Issakar 12,000,

⁸ dugu ko-ur Zeberun 12,000,

dugu ko-ur Yusuhi 12,000,

dugu ko-ur Banyamin 12,000.

*Morog-ur yat-de u toggo-su
m-wur ne su pus-se*

⁹ Da-u taase um hyun morog-du ut-net u-tat tu wakun zare kerru ut-ogor da, dugu ko-u-he dak-o, ut-ko ne, ut-net ne u ur-rem ne. Un o u ees u-shu pora-du ur-faruk tumsu u-shu Kag-ur Ur-ca ne. Un o m-wa u toggo-su m-wur su pus-se ne tumsu m-shup u ran-u u-dabino ne u kom-ut un.

¹⁰ Tumsu un o ut-jar u cwar-su m-yat:

<<Ukur-u oon dugu-du Ru-u it

wu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk,

tumsu dugu-du Kag-ur Ur-ca!>>

¹¹ Tumsu a-tomu u-Ru ne beet e o ees m-gan u pora-du ur-faruk ne tumsu m-gan ut-nengen ne tumsu m-gan u nom-tu ur-fat u to ne ut-nas. Tumsu un he u-dak u ut-jwun, shuut un u u-dak u-shu pora-du ur-faruk, tumsu un nome u-Ru ut-huuk.

¹² Un fu ut-sep,

<<U shu'ut iya!

Nu-u so-o u m-sek ne

tumsu us-ver ne tumsu ut-vam ne tumsu m-zeg ne

tumsu m-shin ne tumsu ur-beb ne

udu Ru-u it m-mommo.

U shu'ut iya!>>

¹³ Se wagan u tek-u nengen-ut to ne ur-shik ut-nas (24) shit me, <<Wanne e ine m-wa u toggo-su m-wur ne su pus-se? Tumsu dugu hene o un rwuune?>>

¹⁴ Tumsu um zu wun, <<Uso-u u-bu ri, bo wa o wu nape.>>

Se wa zu me, <<Ine ooge net-tu rwuune dugu da-u swa-u kob-ur yat-de. E jaaste toggo-su m-wur un tumsu mo muut un u puse u hyu-mu Kag-ur Ur-ca.>>

¹⁵ O wa'e

un otte u ees u-shu pora-du ur-faruk du u-Ru
tumsu un o nomu wa ut-huuk u-ho u m-gyep ne
u-me be-du ur-shu'ut du u-Ru.
Tumsu wu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk
wa do'e yadu un be-du ur-hure.

¹⁶ Un zamun ut-swur m-hog us-mer
ko u-swaat m-bu da.

Ho-du zamun ut-swur m-gap un
ko mokon dung-mo gap un da.

¹⁷ Remu Kag-ur Ur-ca ya yu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk
wa do'e ut-shu'ut wu o gwat-du un.

Wa do'e huutu un u be-du per-mu m-bu
mu yu'e fat-du m-momm.

Tumsu Ru-u do'e koku un m-is m-beet dugu is-u un.

8

*Us-nap us-ta'er u ur-tanda ne
du tok-du noog-mu wus u-hakun ne
u du kwam-tu bu-mu ut-ro ne du shik*

¹ Da-u Kag-ur Ur-ca haste ut-rake tu u-ta'er, se me dom u-ru nom tek m-te u-uk u-kwam u-gan.

² Se um hyun a-tomu u-Ru ta'er i eese u-shu u-Ru, tumsu na yasus e us-kar us-ta'er.

³ Wakun wa-tom u-Ru wu otte ur-tanda du kwam-tu bu-mu ut-ro ne du shik, wa haan tumsu wa ees u ur-sak du toog. Na yasus wa noog-mu wus u-hakun u-tat remu yadu toog udu u-Ru, u toog-su net-tu u-Ru ne, u dom-u ur-sak du kwam-tu bu-mu ut-ro ne du shik u-shu pora-du ur-faruk.

⁴ Fu'ut-mu noog-mu wus u-hakun, mo same u toog-su net-tu u-Ru ne, mo yune m-te du u-Ru dugu-du kom-u wa-tom u-Ru.

⁵ Se wa-tom u-Ru shuus ur-tanda du noog-mu wus u-hakun u-ra dugu ur-sak, tumsu wa gun de u-dom-u u-dak u-beet. Tumsu na nom gap-u us-kagagag, ut-dum ne, u us-yakut ne tumsu rumus-du u-dak ne.

Us-kar

⁶ Se a-tomu u-Ru ne u-ta'er i o m-shup us-kar ne us-ta'er e zongte remu un fur-ut se.

⁷ Wa-tom u-Ru yu ur-takun fur yuwa kar-ya, tumsu na nom ut-turum u u-ra ne ur-dame u m-hyu ne na gwun to u-dom u-dak. Ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut u u-dak to tokos, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu us-te se tokos, tumsu u gwa-us yarse ne us-beet se tokos.

⁸ Se wa-tom u-Ru yu u-yurumse wa fur yuwa kar-ya, tumsu okon nom-o uka ta'ar-u yat-o m-re u-ra na gun o u-me m-sa. Ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu m-sa to barum m-hyu,

⁹ tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu nom-tu ur-fat tu o u-me m-sa to murus, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu us-hat se natusse.

¹⁰ Se wa-tom u-Ru yu tuturse wa fur yuwa kar-ya, tumsu reger-u yat-ya heen dugu dom u-ru, ya o m-re u-ra uka u-hitirra yu ut-kom. Ya he u-domu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut su us-gi tumsu u dom-u bu-mu m-per.

¹¹ Dim-dū reger-u ya na foge Ūt-gag. Ya muut ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt tū m-bū ūt-gag ne, tūmsū ūt-net ū-tāt ē mūrūm remū swadū bū-mū ūt-gag.

¹² Se wa-tōm u-Rū yū u-nasurse wa fur yūwa kar-ya, tūmsū ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt tū ūr-hō tō barūm u-cwūm, tūmsū ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt tū ū-pyaat tō barūm u-cwūm, tūmsū ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt dū reger ē barūm u-cwūm. Tūmsū ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt tū ūr-hoot tō barūm u-cwūm, tūmsū ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt tū m-gyūp tō barūm u-cwūm.

¹³ Se ūm got tūmsū ūm hog u-shup ya ō ūr-yūne ū tek-ū dom u-rū tūmsū ūt-jar m-yat, ya ō ūt-zū, <<Nōm-tū ūr-on! Nōm-tū ūr-on! Nōm-tū ūr-on ūdū i ō shū'ut ū-mē u-dak ū-beet, ū remū nōmū dō'ē ūt-nōm da-ū a-tōmū u-Rū ne tūt i kuse fure kar-ūs ē!>>

9

¹ Se wa-tōm u-Rū yū u-tanurse wa fur yūwa kar-ya, tūmsū ūm hyūn u-reger yū heēne dūgū dom u-rū u-dak. Tūmsū na yase wa u-mabudi yū kub-ū za ūr-ma.

² Wa upus kub-ū za ūr-ma, tūmsū fu'ut-mū yūnne dūgū mē u-kub ūka fu'ut-mū ra-u yat-ō. Ūr-hō ū m-mya ne tō barūm u-cwūm remū m-fu'ut mū rwūūne dūgū mē kub-ū za ūr-ma.

³ Tūmsū dūgū mē m-fu'ut ē cuzūn ū-mē u-dak, tūmsū na yū' ūn ūr-beb ūn nōm m-tot ūka tot i u-dak ū-beet.

⁴ Na warū ē ūzū a ē hōnse gwa-su u-dak kō ūr-kuwūt kō u-te sedī net-ut tō war-tō tū zatte nap-su u-Rū ū pong-ut ē da.

⁵ Na warū ūn ūzū a ūn hō ūn da, sedī ūn ya' ūn ūr-kōb m-te ūs-pyaat ūs-tan. Tūmsū toto-m ūn ō ūka tot-mū u-tot da-ū ya tō-te net.

⁶ Ū hō-ut tō net-tū dō'ē goot-dū m-mar sedī ūn zaar ū kwūm-dū mō da. Ūn dō'ē ūt-sa ūn mar, sedī mar-mū dō'ē som-dū ūn.

⁷ Sha-mū ē ē ō ūka jwaak i na zonge i m-gag. E otte okon nōm-ō ūka top-tū ūr-faruk tū bū-mū ūt-rō ne dū shik ū-dom-ū hi-ut ē, tūmsū shūūt ūn ō ūka sha-mū shūūt-ū ūt-net.

⁸ Hi-ūs ūn ō ūka hi-sū neta tūmsū nin-ū ūn ō ūka nin u-zur.

⁹ Ūn otte ūt-tum sha-mū tum-tū ūt-kwam, tūmsū ram-su kap-ut ūn ō ūka keke-su jwaak ū-tāt m-sōm ūdū m-gag.

¹⁰ Ūn otte ūs-tor tūmsū ūn nōm m-tot ūka tot nomte. Tūmsū na yaag ē ūr-beb ē hōnse ūt-net m-te ūs-pyaat ūs-tan ū tor-ūs ē.

¹¹ Faruk-ū ūn wa ō nōm-yū ūs-te yū kub-ū za ūr-ma. Dim-ur wa ū rem-dū ūt-Ibraniya na zū wa Abadan tūmsū ū rem-dū ūt-Girik na zū wa Aporiyan, wata Wa-ur-hō.

¹² Swa-ū ūr-kōb dū ūr-takun arukte, sedī gwat, swa-ū ūr-kōb ūt-yur omōn.

¹³ Se wa-tōm u-Rū wū shi-shin fur yūwa kar-ya, tūmsū ūm hog u-cwar ya ō rwūūn dūgū jwūn-tū ūr-sak ūt-nas dū kwam-tū bū-mū ūt-rō dū shik dū ooge u-shū u-Rū.

¹⁴ Tūmsū ya zū wa-tōm u-Rū yū shishin wū ō m-shup u-kar ne, <<Uste a-tōm u-Rū ne ē nas i ō m-gag ū gi-ū yat-ya yū Yufiretis.>>

¹⁵ Tūmsū a-tōm u-Rū ne ē nas i na zonge ū remū da-ū ō tūmsū hō-ur re ne tūmsū pyaat-ū ya ne tūmsū hak-ū ya ne na ust ūn remū ūn hōrusse ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt tū net-tū ūt-ū ū-dak ūt-beet.

¹⁶ Ūm hog tat-ū karma-ne ūn teeg 200,000,000 karma-ne ū-domū jwaak.

¹⁷ Tūmsū ū-mē hyan-ū ri ūm hyang jwaak ū i ō m-sak ne ū-domū ē. I ō m-sak ū dom-ū jwaak ē ō m-wa ūt-tum ne tū bū-m jaz-mō tūmsū rīm-su bū-mū

ut-ran ne u bu-mu ut-ro ne. Jwaak-u e otte ut-hi uka zur, tumsu u-ra u m-fu'ut ne u ta'ar-tu bu-mu ut-ro tu o m-tok o rwuun dugu me nu-ut e.

¹⁸ Remu nom-ut tun-to ut-tut nom-tu haatun swadu ur-kob ne du u-ra, u m-fu'ut ne, ta'ar-tu bu-mu ut-ro tu o m-tok tu rwuune dugu nu-tu jwaak, to ho ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu net-tu u-dak.

¹⁹ Beb-du jwaak-u e o dugu nu-ut e u tor-us e ne. Remu uzu tor-us un o uka fa, tor-us se o ut-hi ne tu honse ut-net.

²⁰ Sedi net-tu kuse i na hoye da udu nom-tu haatun swadu ur-kob, un gugum ut-byurun tumsu un yage ut-ba'as. E re u-shu u nome nom us-te ut-huuk u ru-tu za ur-fat ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro ne tu shik tumsu kwam-ut pus-to ne tu shik tumsu u kwam-tu bu-mu u-dak ne tumsu ut-ta'ar ne tumsu us-te ne tu zaare m-hyan ko m-hog ko m-ha da.

²¹ Tumsu e gugum yage-du ho-du ut-net ko nom-du m-bon ko m-o ko u-hiw ne.

10

*Wa-tom u-Ru u ran-u us-pan ne
u rek-o*

¹ Se um hyun wakun wa-tom u-Ru wu o ur-beb ne wa o cuzun dugu me dom u-ru. Ku'ut-du takus wa, u roturond ne dom-u hi-ur wa. Shu-u wa o us-bakut uka ur-ho, tumsu na-us wa o uka u-ra u yune m-kim m-da u-ru uka ur-kan.

² Tumsu wa o m-shup u ran-u us-pan ne u rek-o u na upse u kom-ut wa. Tumsu wa dor ba-tu us-na wa u kom-u ut-cwa wa u dom-u m-sa tumsu na-u kom-u ur-beer wa u dom-u u-dak.

³ Se wa nom ut-jar m-yat uka jar-tu u-zur. Tumsu da-u wa nome ut-jar, se us-kagagag us-ta'er se shus.

⁴ Da-u kagagag-us se us-ta'er nome us-rem, um o mot-tu ut-pan. Sedi um hog yakun cwar-ya dugu me dom u-ru, ya o ut-zu, <<Takse nom-u kagagag-us se us-ta'er ware tumsu a-bo o m-pan da.>>

⁵ Se wa-tom u-Ru wa wu um hyane ees u-dom m-sa tumsu u-dak ne wa jakus kom ut-cwa wa m-gwat me dom u-ru.

⁶ Wa nom us-tond u dim-du wu o ur-fat m-mommo, wu nome dom-u u-ru u nom-u ooge u-me o ne, tumsu u-dak ne u nom-u o u-me o ne, tumsu m-sa ne u nom-u o u-me o ne. Wa zu, <<Naas u-da zamun da!

⁷ Sedi da-u wa-tom u-Ru wu u-ta'er o mot-tu furru yuwa kar-ya, nom-tu m-yasa tu Ru-u zonge ut-nom to do'e ut-shu, uka wa war-tu tok-ne wa a-warru rem-su u-Ru ne.>>

⁸ Se cwar-yu um hoge dugu me dom u-ru, ya sur m-nom us-rem u me ne: <<Do'e bo onk ran-u us-pan u na upse dugu kom-u wa-tom u-Ru wu ooge u ees u-dom m-sa tumsu dom-u u-dak ne.>>

⁹ Se um do'e udu wa-tom u-Ru tumsu um zu wa <<Ya' me ran-u us-pan rek-o u ooge kom-u ro.>> Wa zu me, <<Kab o tumsu bo re o. O do'e ut-shu'ut ut-gag u men-ut ro, sedi u-me nu-u ro o do'e ut-shu'ut m-rem ne uka so.>>

¹⁰ Se um onk ran-u us-pan rek-o dugu kom-u wa-tom u-Ru tumsu um tu'us o. O shu'ut m-rem ne uka so u nu-u ri, sedi da-u um tor-se o, o barum ut-gag u men-ut ri.

¹¹ Se na waru me, <<Se bo swurug m-war rem-su u-Ru u mot-tu ut-net u-tat, ut-dak ne, ut-rem ne tumsu ut-faruk ne.>>

11

Us-ees us-yur

¹ Se na yase me u-ryap yu u-te yu o uka u-kom, tumsu na zu me, <<Do'e bo mu'us be-du ur-shu'ut du u-Ru u sak-du toog ne, tumsu bo ogor tat-u ut-net i nome ut-huuk ukun.

² Sedi a-bo mu'us kat-du do-u be-du ur-shu'ut du u-Ru da. Remu uzu na ya'aste o udu ut-dak, tumsu un do'e jangusse bo-u u-hen m-te us-pyaat ut-shik ut-yur u us-yur (42).

³ Tumsu um do'e yadu a-warru nip-ut ri ne yur ur-beb du warru rem-su u-Ru m-te ut-ho 1,260 m-wa u cwu-tu namu jab ne.>>

⁴ A-warru ut-nip ne ine yur e ooge te-su zetun us-yur tumsu kwam-su ur-ees su na sukte us-hitirra us-yur su eese u-shu Wa-ko-uyan wu otte u-dak u-beet.

⁵ A wakun o cwan-tu wa honse un, ra-u rwuun dugu nu-ut un o tokos huub-ut yo-to un. Iya-o kowana wu o ut-sa wa honsu un wa do'e ut-mar.

⁶ Net-ut tun-to ut-yur un otte beb-du tage du dom u-ru taas na nom u-yu da da-u e ooge warru rem-su u-Ru. Tumsu un otte beb-du muut-du m-sa tumsu us-gi ne m-hyu, tumsu un haatun ko-uyan go-du nom-tu haatun swadu ur-kob u-me u-dak ko-uyan da-o cite un.

⁷ Da-u un taase warru rem-su u-Ru, bisa-u yo-o yu rwuune dugu kub-u za ur-ma wa do'e nom-du m-gag u un ne tumsu wa do'e zeg beb-ur un wa horusse un.

⁸ Tumsu na do'e u yagu war-ut un m-ryt u-dak u-domu fun-u yat-ya u-me bo-u yat-o u na foge u sha-mu us-rem Saduma u Masar ne. Gandi bo-u o ooge be-du na surgusse Wa-ko-uyan un u-kan.

⁹ M-roog ut-tut u u-uk, ut-net ut-beet, ut-ko ne, ut-rem ne tumsu ut-dak ne e do'e gwat-du u-ut un tumsu e za ut-yage na jwak un da.

¹⁰ Tumsu I o ur-yu u dom-u u-dak e do'e nom-du ur-so dom-u un tumsu e nom morog-du ur-so, m-ha tom-tu u-nya ne udu or-ut un ne. Remu ine a-warru rem-su u-Ru ne yur e yaag i o ur-yu u dom-u u-dak ur-kob.

¹¹ Sedi ba roog-mu ut-tut u-uk arke vu'e su ur-fat dugu-du u-Ru to u-me un, tumsu un yune u ba-tu us-na un. Net-tu hyane un gyer-u yat-ya maas e.

¹² Se cwar-yu m-yat dugu me dom u-ru ya fog a-warru rem-su u-Ru e yur, <<Daanun u ana!>> Tumsu un yune m-da u-me dom-u u-ru u-me ur-ku'ut, da-u huub-ut yo-to un o madi-ur un.

¹³ U da-u o za rem na nom rumus-du u-dak du yat-de se ur-kwus ur-gan u-me ut-op tu u-bo o hemusse. Net-ne 7,000 e marus u remu rumus-du u-dak. Kowan hog u-gyer sok tumsu un yu' Ru-u me dom u-ru m-zeg.

¹⁴ Swa-u ur-kob du u-yurumse arukte. Du tuturse oon za rem.

Kar-yu u-ta'er

¹⁵ Wa-tom u-Ru wu u-ta'er wa fur yuwa kar-ya, tumsu cwar-su yune ut-jar m-yat u-me dom u-ru se o ut-zu:

<<Faruk-du dak-u u-beet shu'ute be-du faruk-du Wa-ko-uyan u in tumsu u Kiristi wun ne.

Tumsu Wa-ko-uyan do'e u nom-du ur-faruk m-mommo.>>

¹⁶ Se nengen-ut to ur-shik ut-nas (24) i o shu'ut u-domu pora-tu ur-faruk un u-shu u-Ru, un he dom-u ut-jwun u shuut un ne u-dak. Tumsu un nome u-Ru ut-huuk,

¹⁷ Tumsu un zu,

<<It yaag ut-vam udu ro, Wa-ko-uyan u-Ru wu zege ur-beb, wu ooge u da-o tumsu wu ooge u da-u arke,

rem uzu bo kabug beb-ur yat-de ro

tumsu bo heese ur-faruk.

¹⁸ Dak-tu hog us-ryab,

sēdi ryab-ūs rō teegun,
 tumsu da-u teegun u bō dōte nomu i mare
 kwup-du ūs-rem,
 tumsu bō ya' tok-ne rō, a-warru
 rem-su u-Ru ne, top-u un,
 tumsu u dame net-tu u-Ru ne u i o hog-du gyer-u dim-ur rō ne,
 m-ha u i-rek-e u i-yatē ne.
 Tumsu da-u teegun u bō dō'e
 horusse net-tu horusse u-dak u-beet.>>

¹⁹ Se na upus be-du ūr-shu'ut du u-Ru du o u-me dom u-ru tumsu u-me
 kun na hyun ūr-tuksura du estedu ūs-rem wa u-me be-du ūr-shu'ut du u-Ru.
 Tumsu ukun na nom ūs-yakut, ut-dum ne, u gap-du ūs-kagagag ne, rumus-
 du u-dak ne tumsu na nom u-yu u yat-o u ut-turum ne tumsu m-mya ne.

12

U-neta u fa-u yat-ya ne yu yo-ya

¹ Se um hyun u-hyan u ya'u me murimmo o rwuugun dugu me dom u-ru.
 Um hyun u-neta ya na takuste wa u ūr-ho, tumsu u-pyaat ne u ta-u ba-tu ūs-
 na wa. Wa o m-wa u top-du ūr-faruk ne du reger op u yur (12) u hi-ur wa.

² Wa o men-tu ub ne, tumsu wa o ūs-ekus m-yat remu re-mu ūr-mat da-u
 wa o u mot-tu ūr-mat.

³ Se um hyun sekun nap-se se rwuugun dugu me dom u-ru. Um hyun fa-u
 yat-ya yu yo-ya u jaz-ya yu otte ut-hi ut-ta'er tumsu ūs-kar ne ūs-op tumsu
 top-tu ūr-faruk ne ut-ta'er u dom-u hi-ut wa.

⁴ Tor-u wa opos ūr-kwus ūr-gan u tek-u ut-tut tu reger i dom u-ru tumsu
 wa gwun e u-me u-dak. Se fa-u yat-ya yu yo-ya ya ees u-shu neta-u ya yu o
 mottu ūr-mat, remu wa toroste ūr-ya da-u wa mate.

⁵ Neta-u ya mut ya-du ūr-campa, wu dō'e nom-du faruk-du ut-dak u kom-
 yu yu u-kwam. Tumsu na rumus ya-ur wa m-da dom-u u-ru tumsu ūdu pora-
 du ūr-faruk-u wa.

⁶ Neta-u ya kusum m-som m-cwa u-me ūr-dog, m-ha be-du Ru-u zongte ūr-
 be remu wa, du wa dōte gwat-du wa m-te m-roog 1,260.

⁷ Tumsu gag-mu yune u-me dom u-ru. Mika'iru u a-tom wa ne e nom m-
 dum u fa-u yat-ya ne yu yo-ya. Tumsu fa-u yat-ya yu yo-ya u a-tomu wa ne e
 top ūr-mag.

⁸ Sēdi Mika'iru u a-tomu wa ne un zeg beb-du fa-u yat-ya yu yo-ya. Tumsu
 fa-u yat-ya yu yo-ya u a-tomu wa e taag u be-du ūr-shu'ut u-me dom u-ru.

⁹ Se na gwun fa-u yat-ya yu yo-ya u-dak, wata fa-u ya yu dugu da-u dim
 yu na foge faruk-u nom ūs-te, wu engusse u-dak u-beet. Na gwun wa u-dom
 u-dak u a-tomu wa ne ūr-kot u wa ne.

¹⁰ Tumsu um hog cwar-yu ūr-beb dugu me dom u-ru ya o ut-zu,
 <<U da-o ukur u haagun u ūr-beb ne
 tumsu ū faruk-du Ru-u in ne,
 tumsu beb-ur Kiristi wa ne.

Remu wu ketē or-ut in ūs-rem, campa-ne u ut-neta ne
 wu ketē e ūs-rem u-shu Ru-u in u-ho u m-gyup ne,
 na gwun-gun wa u-dak.

¹¹ Tumsu un re ūr-korro u wa ne
 remu mar-mu Kag-ur Ūr-ca dom u-kan
 tumsu remu rem-su u-Ru su un ware.

Un cwang fat-ut un sok da,
 har teet un zaar u hog-du gyer-u m-mar da.

¹² Rem iya, nomon ur-so, me dom u-ru!

Tumsu u no ne i o ur-yu u-me dom u-ru,
nomon ur-so! Sedi nom-tu ur-on udu no
u-dak tumsu m-sa ne.

Remu uzu faruk-u nom us-te cuzgun udu no!
Tumsu wa shuug us-ryab ne,
remu wa nak uzu da-u wa cashi o kuse.>>

¹³ Da-u fa-u yat-ya yu yo-ya hyane uzu na gwun-gun wa u-dak, wa buz neta-
u ya yu mate ya-du ur-campa.

¹⁴ Sedi na yu' neta-u ya ut-kap ut-yur uka kap-tu u-shup, remu wa yunte
ut-kap m-ha be-du na zonge wa u-me ur-dog taas u fa-u yo-ya maas wun da.
Kuna na dote gwat-du wa m-te, u-da u-gan, ut-da ut-yur ne tumsu uk u-da ne.

¹⁵ Se fa-u yat-ya yu yo-ya ya agzun m-bu dugu nu-u wa u dim-u neta-u ya
uka bu-mu u-gi, remu bu-mu reet neta-u ya uka bu-mu re-du u-dak.

¹⁶ Sedi dak-u sege neta-u ya udu upus u-nu tumsu o toros gi-u ya yu fa-u
yat-ya yu yo-ya agzun dugu nu-u wa.

¹⁷ Tumsu fa-u yat-ya yu yo-ya hog ryab-su neta-u ya, tumsu wa aruk remu
wa jum-ut m-gag u ko-du neta-u ya ne, i dore nom-u Ru-u zu un nom tumsu
un dor rem-us Yeso.

¹⁸ Se fa-u yat-ya yu yo-ya yune wa do'e wa ees u-kit m-sa.

13

¹ Se um hyun bisa-u o u yo-o u rwuun dugu me m-sa.

Bisa-u yo-o dugu me m-sa

Wa otte us-kar us-op u ut-hi ne ut-ta'er, u top-tu ut-faruk ne ut-op u-domu
kar-us wa. Tumsu m-pan u dom-u koduhe hi-de dim-tu oro du pyap-su u-Ru.

² Bisa-u yo-o ya o uka sha-mu u-go. Sedi na-us wa o u-cam tumsu ut-can
ne u karanku i otte m-re tumsu m-wur sha-mu su bisa-yu ur-dog yu na foge
biyer tumsu nu-u wa o sha-mu nu-u u-zur. Fa-u yat-ya yu yo-ya yase bisa-u
yo-o ya beb-ur wa u pora-du ur-faruk-u wa ne u faruk-ur yat-de wa ne.

³ Um hyun ur-gan u tek-u hi-tu bisa-u yo-o ya u ur-honse ne du yat-de uka
du do'e ho-du wa, sedi honse-ur re tuus! U-dak u-beet o murimmo tumsu un
dor bisa-u yo-o ya.

⁴ Un nome fa-u yat-ya yu yo-ya ut-huuk remu zu wa yaag bisa-u yo-o ya ur-
beb, tumsu un nome bisa-u yo-o ya ut-huuk. Un shit, <<Wana otte ur-beb uka
bisa-u yo-o inya? Wana do'e ut-kere m-gag u wa ne tumsu wa re wa m-gag?
>>

⁵ Na yu' bisa-u ya ur-ker wa war gom-tu huk-mu ur-hi tumsu u pyap-su u-
Ru ne. Tumsu na yu' wa-ur-beb u wa nom nom-u wa o ut-sa u-beet us-pyaat
ut-shik ut-yur u pyaat-su us-yur (42).

⁶ Se bisa-u yo-o ya upus u-nu wa tumsu wa o pyap-su u-Ru. Wa o pyap-su
dim-du u-Ru u be-du ur-shu'ut wa ne, wata, i o shu'ut u-me dom u-ru.

⁷ Tumsu na yu' bisa-u yo-o ya ur-ker wa nom m-gag u net-tu u-Ru ne tumsu
wa re e m-gag. Tumsu na yu' wa-ur-beb u wa nom ur-faruk du koduhe ko-de
u ut-net ne u ur-rem ne tumsu u-dak ne.

⁸ Tumsu net-tu o shu'ut u-me u-dak ut-beet e do'e nomu bisa-u yo-o ya ut-
huuk. Una ooge net-tu dim-ut e zare m-pan u-me ran-u ur-fat da dugu na
nom u-dak u-beet, ran-u us-pan o u ooge u Kag-ur Ur-ca wu na pane.

⁹ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to.

¹⁰ Kowana na cine uzu se wa nong m-tok,
tok-mo wa dote m-ha.

Kowana na cine uzu van-u m-wur o do'e ho-du wa,

tumsu van-u m-wur o na dote ho-du wa.
Remu iya net-tu u-Ru se e gak jab u swadu ur-kob ne tumsu e shu'ut u yadu jab ne.

Bisa-u yo-o rwuugun dugu me u-dak

¹¹ Se um hyun okon bisa-u yo-o wu o rwuun dugu me u-dak. Wa otte us-kar us-yur uka Kag-ur Ur-ca, sedi cwar-u wa o uka cwar-yu fa-u yat-ya yu yo-ya.

¹² Wa o nom-du ko-uyan u beb-du bisa-u yo-o ya yu ur-takun. Wa wa'ag u-dak u-beet u net-tu o u-me o ne e nomu bisa-u yo-o ya yu ur-takun ut-huuk, wu honse-ur yat-de wa tuuse.

¹³ Wa nom nom-tu m-shin tu-yat-to, m-ha wa-du u-ra ne o heen dugu dom u-ru u-dak da-u kowan o ut-gwat.

¹⁴ Tumsu u us-nap ne su na ya'e wa nom u swas-mu bisa-u yo-ya ya yu ur-takun, wa engusse ut-net ut-beet tu uno dak-u u-beet o. Wa wu' ut-net e nom u-ma u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ya yu na honse u van-u m-wur tumsu wa muun ur-fat remu e yu'ut wa m-zeg.

¹⁵ Na yu' bisa-u yo-ya ya yu u-yurumse ur-beb wa ya' ur-fat udu ma-u bisa-u yo-ya ya yu ur-takun, remu wa nom-ut us-rem tumsu wa wa' i gugme nome-du ma-u bisa-u yo-ya ut-huuk beet na ho e.

¹⁶ Tumsu wa wa'ag na wa'u kowan us-nap u kom ut-cwa ko dom-u pong-ur wa, i-yate, i-rek-e, a-ut-kwum ne, a-ur-kob-ne, tok-ne, tumsu wu zare m-tok da.

¹⁷ Tumsu wakun zaar wu do'e kerru ut-o ko wa bab okon za nap-us se da, wata dim-du bisa-u yo-ya ya, ko ut-ogor ne tu o ees-mu dim-ur wa.

¹⁸ Uno nom-o otte sa-u us-ver: Wu otte m-nap, yage wa nap ogor-tu bisa-u yo-ya ya, remu uzu ogor-tu dim-du net-to. Ogor-ut to ooge 666.

14

*Kag-ur Ur-ca u ut-net ne ur-zongu u-gan
u ut-shik ut-yur ut-nas (144,000)*

¹ Se um got, tumsu ukun u-shu ri um hyun Kag-ur Ur-ca u ees u-domu ur-ror du na foge Sihiyona u-me u-bo u-hen u-Ru. Tumsu u Kag-ur Ur-ca ne, ut-net ne ur-zongu u-gan u ut-shik ut-yur ut-nas (144,000), i otte dim-ur wa u dim-du Uso-u wa ne m-pan u pong-ut e.

² Tumsu um hog us-ram se o rwuun dugu me dom u-ru sha-mu ram-su bu-mu o m-ja tumsu sha-mu dum-tu u-kagagag m-yat. Wan-tu um hoge to o sha-mu wan-tu ya ut-oni ne e o os-du us-moro.

³ Tumsu e fu sep-u po-o u-shu pora-du ur-faruk du u-Ru tumsu u-shu nom-tu ur-fat ut-nas u nengen-ut to ne. Wakun zaar wu o wu kere iis-u sep-u o da se net-ne e ur-zongu u-gan u ut-shik ut-yur ut-nas (144,000) i na guye dugu me u-dak u-beet.

⁴ Tun-to o net-tu naase war-ut e u yu-du m-o da, remu zu un shupuk hi-ut un u-hen ne. Un o doru Kag-ur Ur-ca kohene wa huute. Na oog e dugu me net-tu u-dak uka sha-mu yadu toog-du ket ur-takun du na yu'e udu u-Ru u Kag-ur ur-ca ne.

⁵ Un warug us-bi u nu-ut un da. Un zatte ur-pyap da.

A-tom u-Ru ne tut

⁶ Se um hyun wakun wa-tom u-Ru ut-riig ut-kap m-mya u-dom u-ru. Wa zongte remu wa nom-ut but-tu rem-su m-remes su m-mommo udu i o ur-yu u-me u-dak u-beet, udu ko-u-he dak-o, ur-ko ne, ur-rem ne tumsu ut-net ne.

⁷ Se wa zu u u-cwar yu m-yat, <<Hogon gyer-u u-Ru tumsu no ya' wa m-sek remu ho-du kwup-du us-remu wa teeg. Nomon wa ut-huuk wa yu nomu me dom u-ru u u-dak ne, m-sa ne tumsu hu-su bu-mu m-per ne.>>

⁸ Se wa-tom u-Ru wu u-yurumse doron wun, wa zu, <<Babira o hemusse! Babira bo-u yat-o hemusse! Bo-u uno wa'ag ut-dak ut-beet e nom ur-kot u wa ne u yu-du m-o u wun ne uka net wu ke hoye.>>

⁹ Wa-tom u-Ru wu tuturse dor un, ut-jar m-yat, <<A-muune wakun nonge bisa-u yo-ya ya ut-huuk tumsu u ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ya tumsu wa onk nap-us u wa dom-u pong-ur wa ko dom-u kom-u wa,

¹⁰ wa do'e ut-goone u ryab-su u-Ru ne. Wa do'e yadu e ur-kob sok u ryab-su u-tat u wa ne us-shuyi. Tumsu e do'e swadu ur-kob u-tat u-me u-ra u do'e ut-wa u kwam-tu u'e u-shu a-tom u-Ru ne i u-hen tumsu u-shu Kag-ur Ur-ca.

¹¹ Fu'ut-mu u-ra mu swadu ur-kob u un do'e ut-yune u-dom u-ru m-mommo. Tumsu e zaar kwum-du ur-hure dugu swa-u ur-kob un da u-ho u m-gyep ne, remu i nome bisa-u yo-o ya ut-huuk u ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ne ko i onke nap-su dim-ur wa.>>

¹² Remu iya, net-tu u-Ru se e gak jab-u swa-u ur-kob ne, i dore bor-tu u-Ru tumsu e ship yadu jab-u e u-me Yeso.

¹³ Se um hog u-cwar dugu me dom u-ru uzu, <<Pan nom-ut tun-to: Nu-u so-o udu i mare u-me yadu jab udu Wa-ko-uyan dugu da-o m-ha u-shu.>>

<<U,>> nom-u Yar-u u-Ru ware, <<un do'e kwum-du ur-hure dugu ank-m un, remu na do'e nomu un u-top u remu ank-m somo mu un nome do'e dorru un.>>

Ket u-dak u-beet

¹⁴ Se um got, tumsu ukun u-shu ri um hyun ku'ut-ur pus-de, tumsu wu o shu'ut u-dom ku'ut-ur re wa o sha-mu Wa'u Net. Wa otte top-du ur-faruk du kwam-tu bu-mu ut-ro du shik u-domu hi-ur wa tumsu u-roji ne yu otte m-re sok u kom-u wa.

¹⁵ Se wakun wa-tom u-Ru rwuun dugu be-du ur-shu'ut du u-Ru. Tumsu wa nom ut-jar m-yat udu wu o shu'ut u-dom ur-ku'ut, <<Kab roji-u ro tumsu bo nom ket, rem uzu da-u ket teeg, remu da-u ket-u nom-tu na kawe me u-dak u-beet teegun.>>

¹⁶ Se wu o shu'ut u-dom ur-ku'ut wa nub roji-u wa u-me u-dak u-beet tumsu na kest u-dak u-beet.

¹⁷ Se wakun wa-tom u-Ru rwuun dugu be-du ur-shu'ut du u-Ru u-me dom u-ru, tumsu kowa wa otte u-roji yu m-re sok.

¹⁸ Wakun wa-tom u-Ru, wu o gwat-du u-ra, wa rwuun dugu me ur-sak wa nom us-rem u cwar-yu ur-beb udu wu o m-shup u-roji ne yu otte m-re, <<Kab u-roji yu m-re ro bo kargusse yatu inabi tu nene dugu u-dak, remu uzu ya-tu inabi to neng.>>

¹⁹ Se wa-tom u-Ru nub roji-u wa u-me u-dak, tumsu wa gargusse inabi dugu me tak-u inabi u o me u-dak. Se wa gun un u-me be-ur yat-de be-du na nomte rew-mu yatu inabi. Kuna Ru-u dote u yadu un ur-kob u-me ryab-us wa.

²⁰ Na rywugusse e u be-du na nom-te ryu-u mu yatu inabi u-do u-bo. Tumsu hyu-mu agzun dugu be-du na nom-te rew-mu yatu inabi mo nom m-ja m-te ja-mu nu-u u-jwaak, m-te ra-mu us-kirometa ut-kok ut-tut (300).

15

*A-tom u-Ru ne ta'er u nom-tu haatun
swadu ur-kob ne ut-ta'er*

¹ Se um hyun u-hyan u ya'u me murimmo u rwuugun dugu me dom u-ru: a-tom u-Ru ne ta'er e o m-shup u nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er tu m-vaste, tu do'e haatun shu-du ryab-su u-Ru.

² Um hyun u-shu ri okon nom-o uka m-sa us-bakut uka ur-madibi mo samge u-ra ne. Tumsu u-domu de net-tu reye ur-korro u bisa-u yo-ya ya ne u ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya tumsu pan-yu dim-ur wa ne. Un o m-shup us-moro ne su Ru-u yase un.

³ Un fu sep-u Mosa tok-u u-Ru tumsu u sep-u Kag-ur Ur-ca ne:

<<Nom-tu bo nome to o u-tat tumsu murimmo ne,

Wa-ko-uyan u-Ru, wu zuge ur-beb u-beet.

Fun-us ro o hon-hon tumsu ut-nip ne,

Faruk wu ut-dak ut-beet.

⁴ Wana za hog-du gyer-u ro da, Wa-ko-uyan,

tumsu wa ya' m-sek u dim-ur ro da?

Remu uzu bo wa ooge wa-u-hen u war ro.

Ut-dak ut-beet to do'e haan

tumsu e nom ut-huuk u-shu ro,

remu ank-mu jab-u so-o ro rwuugun m-zun.>>

⁵ Se um got um hyun be-du ur-shu'ut du u-Ru (rimpa-du estedu us-rem su u-Ru) ur-huk u-me dom u-ru.

⁶ Se a-tom u-Ru ne ta'er i ooge m-shup u nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er e rwuun u-do dugu me be-du ur-shu'ut du u-Ru. E o m-wa u cwu-ut so-to ne tumsu tu m-bak-ut ne u hap-su kwam-tu bu-mu ut-ro yu shik-u sok-ut un.

⁷ Se wagan u tek-u nom-tu ur-fat u to ut-nas yase a-tom u-Ru ne e ta'er, ut-kwano ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik, to shuug u ryab-su u-Ru ne, wu o ur-fat m-mommo.

⁸ Be-du ur-shu'ut du u-Ru de shi m-fu'ut dugu sek-mu u-Ru u beb-ur wa ne. Wakun zaar wu o kerru cwadu be-du ur-shu'ut du u-Ru da se a-tom u-Ru ne ta'er e taaste dasu nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er.

16

Ut-kwano ut-ta'er tu ryab-su u-Ru

¹ Se um hog u-cwar m-yat dugu be-du ur-shu'ut du u-Ru ya o zudu a-tom u-Ru ne ta'er, <<Deen tumsu no aguz kwano-ut yat-to to ut-ta'er tu shiye u ryab-su u-Ru ne u-me u-dak u-beet.>>

² Se wa-tom u-Ru wu ur-takun do'e wa da'as u-wa kwano o u-me u-dak u-beet. Se tokon nat-ut yo-to tu o m-re ne to rwuun u war-tu ut-net i otte nap-su bisa-u yo-ya ya tumsu u i nome ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ne ut-huuk.

³ Se wa-tom u-Ru wu u-yurumse do'e wa da'as u-wa kwano o u-domu m-sa, tumsu sa-mu barum uka hyu-mu ut-net tu mare. Tumsu ko-uyan u o u-me m-sa o murus.

⁴ Se wa-tom u-Ru wu u-tuturse wa do'e wa da'as u-wa kwano o u-me us-gi u be-tu m-per ne, tumsu to barum m-hyu.

⁵ Se um hog wa-tom u-Ru wu otte ur-beb u dom-u m-bu o ut-zu,

<<Bo wa u-hon-hon wa,

Wa-u-Hen, wu ooge u da-o tumsu wu ooge u-da u-beet,

remu uzu bo tomotton sin-se kwub-du us-rem se.

⁶ Remu uzu un aguzte m-hyu mu net-tu u-Ru u a-warru rem-su u-Ru ne,

tumsu bo yaag un m-hyu un swa. O ooge top-u un.>>

⁷ Tumsu um hog u-cwar dugu-du ur-sak, ut-zu,

<<U, Wa-ko-uyan u-Ru, wu zuge ur-beb u-beet,

kwup-du us-rem u ró o hon-hon tumsu ut-nip ne.>>

⁸ Se wa-tom u-Ru wu u-nasurse da'as u-wa kwano o u-dom ur-ho, tumsu na yu' ur-ho ur-beb de tok ut-net u u-ra.

⁹ Se dung-mu u-tat tokos ut-net har un hu pyap-su dim-du u-Ru, wu wa'e nom-ut to ut-beet to nom. Sedi un gugum yage-du ut-ba'as un ya' u-Ru m-sek.

¹⁰ Se wa-tom u-Ru wu u-tanurse wa da'as u-wa kwano o u-domu pora-du ur-faruk du bisa-u yo-ya ya, u faruk-ur wa ne to barum u-cwum. Net-tu hu epur-du ut-gop u remu m-re.

¹¹ Tumsu un hu pyupur-ru u-Ru wu dom u-ru remu m-re u nat-ut un ne. Sedi e gugum yage-du nom-du nom-ut yo-to tumsu e byurun udu u-Ru.

¹² Se wa-tom u-Ru wu u-shishin da'as u-wa kwano o u-me gi-u yat-ya yu Yufiretis. Tumsu bu-m wa gu'us remu na mangte faruk-tu u-dom u-fun.

¹³ Se um hyun nom us-te i rime tut i o sha-mu ut-ko e rwuugun dugu me nu-u fa-u yat-ya yu yo-ya, dugu me nu-u u bisa-u yo-ya ya tumsu dugu me nu-tu wa-warru rem-su u-Ru ne wu us-bi.

¹⁴ Una o yar-tu nom us-te i o nom-du nom-tu m-shin us-nap ne. Tumsu un ru un do'e udu faruk-tu u-dak ut-beet, tumsu un kargussun un u remu gag-mu m-vaste mu ho-ur yat-de du u-Ru wu zuge ur-beb.

¹⁵ <<Gwat, me ya um do'e haan za nap-ur no sha-mu hyu-u! Nu-u so-o udu wu shu'ute u-hog tumsu wa cin kus-ut wa zongi zongi, taas wa nok ur-so da tumsu wa hog m-e' da.>>

¹⁶ Se yar-tu nom us-te kargusse ut-faruk u a-m-gagu un ne u dekun be-de du na foge Amagedon u rem-du Yahuda-ne.

¹⁷ Se wa-tom u-Ru wu u-ta'er da'as u-wa kwano o u-me m-mya. Tumsu jar-tu m-yat rwuun dugu be-du ur-shu'ut du u-Ru, uzu, <<Na taaste!>>

¹⁸ Se na nom gap-du us-kagagag, ut-dum ne, u us-yakut ne tumsu rumus-du u-dak. Na tamug nom-du go-du rumus-du u-dak iya da mu na nom-te net u-me u-dak u-beet, rumus-du u-dak u de o yat-de sok.

¹⁹ Bo-u yat-o o mot ut-kwus ut-tut tumsu bo-tu u-dak ut-beet to hemusse. Ru-u bakus u Babira ne bo-u yat-o tumsu wa yu' wa kok-du m-bu ur-shuyi shuyi u ryab-su u-Ru.

²⁰ Tumsu ko-u-he dak-u ooge m-gan m-sa o enk, tumsu ut-ror ut-beet to enk.

²¹ Na nom ut-turum tu-yat-to, tu no'-mu to teye tat-ut net. To hu hemun dugu dom u-ru u dom-u ut-net, sedi un hu pepurru u-Ru u remu swa-u ur-kob du ut-turum ne, remu uzu swadu ur-kob u de o u-tat.

17

U-neta u bisa-u yo-ya ne

¹ Wagan u tek-u a-tom u-Ru ne ta'er i otte ut-kwano ut-ta'er wa haan tumsu wa zu me, <<Dornu me, tumsu um do'e kosu bo swadu ur-kob du do'e heen udu napi napi yu u-kaar wu o shu'ut u u-dom m-bu u-tat.

² Faruk-tu u-dak nong m-o u wun ne. Tumsu net-tu u-dak ut-beet ke i m-o wun hog un.>>

³ Se wa-tom u-Ru haan tumsu wa kub me u-me sege-du Yar-u u-Ru m-cwa u-me ur-dog. Kuna um bitte u-neta u shu'ut u-domu bisa-u yo-ya yu jaz-ya tumsu bisa-u yo-ya na takuste ya u ut-gom tu pyap-su u-Ru ne. Wa otte ut-hi ut-ta'er tumsu us-ka ne us-op.

⁴ Neta-u ya o m-wa kus-tu bu-mu ur-ge ne tumsu tu jas-to ne, tumsu wa nong ut-uk u ta'ar-tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik, u ta'ar-tu shik ne tumsu

uz-ne i shik sok. Tumsu wa o m-shup u kok-u m-bu ne u kwam-tu bu-mu ut-ró du shik, de shuug u bu-mu ke ne mu o ees-mu nom-tu us-gur ut-go ut-go u tu oo-m wun ne.

⁵U pong-ur wa dim-du oró m-pan:

M-YASA
BABIRA U YAT-O,
INO-U KAAR NE

TUMSU INO-U NOM-TU US-GUR TU U-DAK U-BEET.

⁶Um hyun neta-u ya swa-u hog wa u hyu-mu net-tu u-Ru i ware rem-su ut-nip su mot-ut Yeso.

Da-u um hyane wun um hog murimmo.

⁷Se wa-tom u-Ru zu me, <<Rem-u yan-o bo otte u murimmo? Um do'e waru bo nom-tu m-yasa tu neta-u ya u bisa-u yo-ya ya ne yu wa otte m-sak, yu otte ut-hi ut-ta'er u us-kar ne us-op.

⁸Bisa-u yo-o ya yu bo hyane, ya oog ur-fat sedi ya zaar ur-fat u da-o da. Tumsu m-ha iyane wa do'e rwuun dugu me kub-u za ur-ma tumsu ya do'e u be-du m-mar. Tumsu net-tu dak-u u-beet ne i dim-ut e zaare m-pan u-me ran-u ur-fat dugu na nom u-dak u-beet, un do'e nom-du murimmo u remu bisa-u yo-ya ya oog ur-fat sedi ya zaar ur-fat u da-o da tumsu wa do'e ut-swur m-rwuun ur-fat.

⁹<<Rem-us sin-se ut-sa wu otte jab-u m-nap: Hi-ut to ut-ta'er to ees-mu ut-ror ut-ta'er tu neta-u ya otte shu'ut. To o tumsu shu'ut mu ut-faruk ut-ta'er.

¹⁰Ut-faruk ut-tan to arukte, wu shi-shin wa o ur-faruk u da-o, tumsu wu u-ta'er haagun u-ro da, sedi faruk-ur wa do'e ut-shu'ut u-da cashi.

¹¹Bisa-u yo-ya ya oog ur-fat sedi da-o ya zaar ur-fat da, ya ooge faruk-du u-eer. Wa o tek-u ut-faruk ut-ta'er, tumsu wa do'e ha-mu du mar-m wa.

¹²<<Kar-su bo hyane us-op faruk to ut-op tu onke ur-faruk da u-rò. Na do'e ya-du un ur-beb du nom-du ur-faruk u-kwam u-gan ur-kot u bisa-u yo-ya ya ne.

¹³Faruk-ut tun-to dorog-us un o us-gan, tumsu un do'e yasu beb-ur un u faruk-ur un ne udu bisa-u yo-ya ya.

¹⁴Ur-koto de un do'e m-ha tumsu un nom m-dum u Kag-ur Ur-ca ya ne, sedi Kag-ur Ur-ca do'e u re-du un m-gag remu uzu wa ooge Wa-ko-uyan yu a-ko-uyan ne tumsu Faruk-du ut-faruk ut-beet. Tumsu i wa fage u i wa dage ne tumsu a jab-u so-o wa ne e do'e ut-shu'ut ur-kot u wa ne.>>

¹⁵Se wa-tom u-Ru zu me, <<Bu-mu bo hyane, be-du kaar-u ya otte shu'ut, de o ees-mu ut-net, u ban-tu ut-net ne, ut-dak ne tumsu ut-rem ne.

¹⁶Bisa-u yo-ya ya yu bo hyane tumsu us-kar ne us-op e do'e gug-mu kaar-u ya. E do'e onk-du kwum-ut wa ut-beet un yage wa ur-so. Un do'e tu'usu war-u wa tumsu un tokos wa u-ra.

¹⁷Remu uzu Ru-o wa'e go-du dorog-us se u-me jab-us un, nom-u do'e ut-wa un nom nom-u wa ut-sa un nom. Un do'e ut-ees un yase faruk-ur un udu bisa-u yo-ya ya, m-te da-u na do'e shuus-du rem-su u-Ru.

¹⁸Tumsu neta-u inya yu bo hyane u-me hyan-u ró wa o shu'ut-mu bo-u yat-o u ooge faruk-du faruk-tu u-dak u-beet.>>

18

He'e du bo-u Babira

¹Da taase tumsu um hyun wakun wa-tom u-Ru wa cuzun dugu me dom u-ru. U beb-ur yat-de ne sok, wa otte shin-m yat-mo, tumsu dak-u nom m-zun u remu sek-m wa.

²Wa nom ut-jar u cwar-yu m-yat:

<<Babira o hemusse! Babira bo-u yat-o hemusse!

O shu'ute be-du ur-pak du ko-uyan go-du nom us-te ne
tumsu be-du ur-pak du ko-uyan go-du yar-ut yo-to
tumsu be-du ur-pak du ko-uyan go-du no za so-ye ne
tumsu be-du ur-pak du ko-uyan go-du bisa-o
u za u-hen tumsu u tu us-gur ne.

³ Ut-dak ut-beet e nong ur-kot u wa ne,
u yu-du m-o u wun ne uka net wu ke hoye.

Faruk-tu u-dak to nong m-o u wun ne,
tumsu a-u-cerpa ne i u-dak u-beet shu'ute a-ut-kwum ne
sok remu uzu wun kerge oodu nom-tu shik u-tat.>>

⁴ Se um hog yakun cwar-ya us-fag dugu me dom u-ru,

<<Hatun m-ra dugu-du wun, net-ut ri.
A no same ut-hi u ba'as-ut wun ne da,
taas tumsu na ya' no ur-kob ur-kot u wun ne.

⁵ Remu ba'as-ut wun nong u-tat, uka ta'ar-tu na kargusse to nom m-ja m-te
me dom u-ru,
tumsu Ru-u bakuste u nom-ut yo-to ro ne.

⁶ Nomu wun uka wun nomte ut-net. Top-u wun u-so yur remu nom-ut yo-to
ro.

U-me kok-du du wun var-tu eken ne,
varun wun kowun u-so u-yur nom-u wun varu e.

⁷ Ya' kaar-u ya ur-kob tumsu u namu jab ne
uka m-sek tumsu u hog-du m-remur ne
du wun ya'e hi-ur wun.

Wa nong ut-uk u-me jab-u wa,
<Um shu'ute uka u-ren tumsu um zaar bomos da.
Um zaar u tame-du nom-du namu jab da.>

⁸ Remu iya, nom-tu haatun swadu ur-kob tun-to do'e heen udu ro ur-ho ur-
gan:

m-mar u namu jab ne u us-mer ne.

Ra-u do'e u toksu wun,

remu uzu Wa-ko-uyan u-Ru wu do'e kwupu wun us-rem
wa o wa-ur-beb u-beet.

⁹ <<Tumsu faruk-tu u-dak ut-beet tu nome m-o u wun ne u yu-du hog-du m-
remur u wun ne e do'e nom-du us-kan u namu jab ne da-u un hyane m-fu'ut
mu o yune dugu ra-u ooge tok-du wun.

¹⁰ E do'e ut-ees m-ra, e hog u-gyer u remu swa-u ur-kob wun. Tumsu un
do'e ut-zu,

<< <Nom-tu ur-on! Nom-tu ur-on udu ro Bo-u Yat-o,
Babira bo-u yat-o!

Remu uzu u-me u-kwam u-gan

kwup-du us-rem su u-Ru heegun udu ro.>

¹¹ <<A-u-cerpa ne i u-dak u-beet e nom us-kan u namu jab ne rem-u wun,
remu uzu wakun zamun wu do'e u oodu cwu-ut e da.

¹² Cwu-tu un ooge ut-bab to ooge, kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik, ta'ar-tu
pus-to ne tu shik ne, ta'ar-tu shik ne, u uz ne i shik, tumsu u cwu-tu us-keer
ne tu so-to, u kus-tu bu-mu ur-ge ne, u tu jas-to, kus-tu m-bakut ne, us-katako
ne su te-yu Sitiru, tumsu nom-tu na nome dugu nin u-rwag, u katako-su shik
ne, kwam-tu bu-mu u-dak ne tu shik, kwam-ut rim-to ne tumsu ta'ar-tu m-
bakut ne,

¹³ u ut-kirfa, u ut-po-ug ne, u noog-mu wus u-hakun ne, u m-noog ne u mur
ne, u noog-mu mang u-war ne, u ke ne, u noog-mu inabi ne, u hyu-mu fat ne,

u hyu-mu bur ne, u na ne, u ca ne, u jwaak ne, u keke-su jwaak ne, u tok-ne wata, u fat-tu ut-net ne.

¹⁴ <<Un do'e ut-zu, <Ya-tu us-te tu bo tumble ut-sa bo kum to haag m-ha. Cwu-tu shik ro ut-beet u nom-tu bo zuge ut-cwan ne to enkte bo, bo zamun u kwum-du to da m-mommo.>

¹⁵ A-u-cerpa ne i shu'ute a-ut-kwum ne u remu babu wun nom-ut tun-to e do'e ut-ees m-ra, e o hog-du u-gyer u remu swa-u ur-kob ro. E do'e nom-du us-kan u namu jab ne.

¹⁶ << <Nom-tu ur-on! Nom-tu ur-on, udu bo-u yat-o uno!

Wu o m-wa' u kus-ut so-to ne tu us-keer,

u tu bu-mu ur-ge ne tumsu tu jas-to ne,

tumsu ut-uk ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik,

u ta'ar-tu shik ne tumsu uz ne i shik!

¹⁷ U-me u-kwam u-gan kwum-ut yatto to natusse!>

<<Koyuhe yu yat-ya hat-su m-bu u i nome m-ha u-me m-sa ne, u net-tu nak-du us-hat ne tumsu u i kume shik-u e ne dugu u-me m-sa e do'e ut-ees m-ra.

¹⁸ Da-u un hyane m-fu'ut dugu be-du wun otte m-tok un do'e nom-du ut-jar un zu <Hene o okon bo-o otte u o yat-o uka bo-u uno?>

¹⁹ Tumsu e do'e us-kan u namu jab ne u as-du m-huug ne u hi-ut e remu e koste namu jab e. Tumsu e do'e ut-jar,

<< <Nom-tu ur-on! Nom-tu ur-on udu

ro uno bo-u yat-o o!

I otte us-hat e shu'ut a-ut-kwum ne

remu pust-du kwum-ut wun m-bu.

U-me u-kwam u-gan, to arukte ut-beet!

²⁰ Cwar-yu re u-shu ut-zu dugu me dom-u u-ru,

Nomon ur-so u remu Babira no net-tu o me dom u-ru!

Nomon ur-so, net-tu u-Ru u a-tomu Yeso ne

u a-warru rem-su u-Ru ne!

Ru-u nomgu wun kwup-du us-rem uka wun nom-tu no.> >>

²¹ Se wa-tom u-Ru wu ur-beb kub ta'ar-u yat-o uka ta'ar-ur du ur-na tumsu wa gun de u-me m-sa, wa o ut-zu,

<<I ya-o bo-u yat-o Babira na dotu u gwun-du wa-ur-beb

tumsu na zamun u hyan-du o da.

²² Na zamun ut-sur m-hog wan-tu us-moro, u a ut-sep ne, ur-tukkurma ne,

tumsu us-kar ne u-me ro da.

Tumsu na zamun ut-sur m-kwum wakun

wa nom-du u-cerpa u-me ro da.

Na zamun tumsu ut-sur m-hog wan-tu ur-na u-me ro da.

²³ Zun-mu u-hitirra

zmun ut-mok u-me ro da.

Cwar-yu gwup ur-gu u zwar ur-gu ne

na zamun ut-sur m-hog u-me ro da.

A-ut-kwum ne ro e ooge i-yate u-dak u-beet,

rem uzu bo engusse ut-dak ut-beet u gwat-u bo nome.

²⁴ U-me fun-us ro na byuk-ut hyu-mu a-warru rem-su u-Ru ne u net-tu u-Ru ne

tumsu u hyu-mu ut-net ut-beet tu na hoye

ne u-me u-dak u-beet.>>

¹ Da taase um hog na nong u-gwuz uka gwuz-u ut-net u-tat u-me dom u-ru, un o ut-jar:

<<Na vam Wa-ko-uyan!

U-ukur tumsu m-sek ne u ur-beb ne shu'ut udu Ru-u in,

² remu uzu kwup-du us-rem u wa nip-to tumsu hon-hon.

Remu wa nongu kaar-u yat-ya ya kwup-du us-rem

wu nase u-dak u-beet u m-o.

Wa nongu wun u-top remu uzu

wun hoog i nomu wa m-tok.>>

³ Tumsu u-yurumse un sur m-nom ut-jar,

<<Na vam Wa-ko-uyan!

M-fu'ut mu bo-u o do'e ut-yune u-ru m-mommo!>>

⁴ Tumsu nengen-ut to ur-shik ut-nas u nom-tu ur-fat ne ut-nas (24) un he u-dak un nome u-Ru ut-huuk wu o shu'ut u dom-u pora-du ur-faruk. Tumsu un zu,

<<U shu'ut iya! Na vam Wa-ko-uyan!>>

⁵ Se cwar-yu rwuun dugu pora-du ur-faruk, ya zu,

<<Vamun Ru-u in,

tokne wa beet,

i ooge u gyer-u wa,

u same i-rek-e u i-yate.>>

⁶ Se um sur m-hog ut-jar uka jar-tu ut-net u-tat, ko sha-mu gwuz-u gi-yu o m-ja, ko sha-mu u-kagagag. Un zu,

<<Na vam Wa-ko-uyan!

Remu Wa-ko-uyan in u-Ru wu zuge ur-beb

wa hesete ur-faruk.

⁷ Yagun in nomon ur-so u men-ut pus-to ne,

tumsu yagun in ya' wun m-sek.

Remu da-u teegun u morog-du ur-gu du Kag-ur Ur-ca,

tumsu gwup ur-gu wun zongte hi-ur wa.

⁸ Na yaag wa

kus-ut pus-to tu so-to tumsu tu m-bakut ne u wa wa'.>>

Remu kus-ut pus-to tu so-to to o ees-mu ank-m so-mo mu net-tu u-Ru.

⁹ Se wa-tom u-Ru zu me, <<Pan inya: <Nu-u so-o udu i na bane udu morog-du ur-gu du Kag-ur Ur-ca!> >> Tumsu wa sur m-zu, <<Sin-se o rem-su u-Ru su ut-nip.>>

¹⁰ Da-u um hoge nom-u wun zuye se um he u-dak ut-jwun u-shu wun um nomu wun ut-huuk. Sedi wa zu me, <<A-bo nom iya da! Tok wa um ooge u bo ne tumsu u or-ut ro ne i o jab-u so-o ne udu donse-du rem-su mot-ut Yeso. Nome u-Ru ut-huuk! Remu rem-su mot-ut Yeso o haatun beb-du warru nom-u do'e ut-nom u-shu.>>

Wa sak-mu dom-u jwaak-u pus-ya

¹¹ Se um hyun u-me dom u-ru ur-huk tumsu jwaak-u pus-ya o ees ukun, tumsu wu o m-sak u dom-u jwaak-u ya dim-ur wa oye Wa ya-du jab-u u Wa-ut-nip ne. Wa nom kwup-du us-rem hon-hon tumsu wa nom m-gag hon-hon.

¹² Is-u wa o uka rem-du u-ra, tumsu u dom-u hi-ur wa top-tu ur-faruk oro u-tat. Dim-du oro m-pan u dom-u wa wakun kerge nap-du de da se wa hi-ur wa.

¹³ Wa o m-wa ut-cwu ne tu na mase u-me m-hyu, tumsu dim-ur wa na foge Rem-su u-Ru.

¹⁴ Ban-du karma-ne i o me dom u-ru o dorru wun, tumsu e o m-sak u jwaak-u puse tumsu m-wa u kus-ut pus-to ne tumsu us-myak ne.

¹⁵ Dugu me nu-u wa van-u m-wur rwiun yu o m-re ne remu wa horusse huub-ut yo-to tu u-Ru dugu ko-u-he dak-o. <<Wa do'e nom-du faruk-ur un u kom-yu u-kwam.>> Wa do'e jangusse be-du rew-mu inabi, du ooge ees-mu ryab-su u-Ru wu zuge ur-beb u-beet.

¹⁶ Wa otte dim-ur wa m-pan u-domu toggo-u wa tumsu u-domu kut-u wa ne:

FARUK-U FARUKINA NE TUMSU WA-KO-UYAN WU A KO-UYAN NE.

¹⁷ Se um hyun wa-tom u-Ru u ees u-me ur-ho, wa o ut-jar m-yat udu no i ooge ur-yune ut-kap u-dom u-ru, <<Haanun! Kargun ur-be ur-gan remu uzu ho-du morog-du re-du nom-u ut-re du yat-de du u-Ru zonge.

¹⁸ Haanun no tu war-tu ut-faruk, u i-yate karma-ne, u beb-ne i m-gag. Tu'un ap-mu jwaak u a sakmu jwaak ne, tumsu u ap-mu ut-net ne ut-beet, u same tok-ne tumsu i zaare m-tok ne da, i-rek-e u i-yate ne.>>

¹⁹ Se um hyun bisa-u yo-o ya u faruk-tu dak-u u-beet ne tumsu u a-m-gag ne e karugte ur-be ur-gan remu e nom-ut m-gag u wu o m-sak dom-u u-jwaak ne u a-m-gagu wa ne.

²⁰ Sedi na maas bisa-u yo-o ya, tumsu ur-kot u wa ne u wa-warru rem-su u-Ru ne i us-bi i nome nom-tu m-shin u-tat u ees-m wa. U nap-us se wa engusse ut-net u-tat i kabe nap-su bisa-u yo-ya ya, tumsu un nome ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ya ut-huuk. Un yur na gun un ur-fat ne u-me ur-kaw du u-ra u do'e ut-wa u kwam-tu u'e.

²¹ Na horusse karma-ne wa beet u van-u m-wur u rwiune dugu me nu-u wu oye m-sak u jwaak-u pus-ya. Tumsu sagra tu'us ap-mu u-ut un se da-u e shige.

20

Us-hak ur-zongu u-gan (1,000)

¹ Se um hyun wa-tom u-Ru wa o cuzun dugu me dom u-ru. Wa o m-shup u mabudi ne yu kub-u za ur-ma tumsu wa o m-shup u ho-su kwam ne su m-no u kom-u wa.

² Wa maas fa-u yat-ya yu yo-ya ya, wata, fa-u ya yu dugu da-u dim, wu na foge faruk-u nom us-te, ko Shetan. Tumsu wa gug wa m-te us-hak ur-zongu u-gan (1,000).

³ Wa guns wa u-me u-kub u za ur-ma, wa tage tumsu wa rake o. Wa nong iya remu hooste wa engusse net-tu ut-dak m-te da-u hak-su ur-zongu u-gan (1,000) shiye. Da taase, na do'e yagu wa u-da cashi.

⁴ Se um hyun pora-tu ur-faruk, tumsu net-tu o shu'ut u dom-u to na yu' e beb-du kwup-du us-rem. Tumsu um hyun net-tu na hoye u remu warru rem-su mot-ut Yeso tumsu u remu donse-du rem-su u-Ru ne. E gugumte nome-du bisa-u yo-o ya ut-huuk ko ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ya, ko e onk nap-us wa u pong-ut e ko u kom-ut e. E beet e yunge tumsu ur-fat, tumsu e nom ur-faruk u Kiristi ne m-te us-hak ur-zongu u-gan (1,000).

⁵ Dinde o yune-du marimari ne du ur-takun. Net-tu mare i kuse, e yunge ur-fat da se hak-su ur-zongu u-gan (1,000) shuug.

⁶ I kume yune-du ur-takun e kwumug nu-u so-o udu u-Ru, tumsu na haste e kit remu ank-m wun. Mar-mu u-yurumse zatte ur-beb u dom un da, sedi e do'e shu'ut a-toog-ne i u-Ru tumsu u Kiristi ne. Tumsu e do'e nom-du ur-faruk ur-kot u wa ne us-hak ur-zongu u-gan (1,000).

Na reeg faruk-u nom us-te m-gag

⁷ Da-u hak-su ur-zongu u-gan (1,000) arke, na do'e u usti faruk-u nom us-te dugu gug-u wa.

⁸ Tumsu wa do'e ur-rwu remu wa engusse ut-dak dugu koyuhe gas-yu u-dak u-beet, wata Gog u Magog ne, tumsu Shetan do'e kargusse e ur-be ur-gan remu m-gag. Karma-ne e o u-tat i na zaare kerru ut-ogor da, uka m-herereg kit m-sa.

⁹ Tumsu um hyun un da-u un ooge m-nok m-pas m-cwa u-dak u-beet, tumsu un gunus net-tu u-Ru tumsu bo-u Ru-u tone ne. Sedi ra-u heen dugu me dom u-ru tumsu o tokos un beet.

¹⁰ Se faruk-u nom us-te, wu engusse ut-dak na guns wa u-me ur-ka-u du u-ra u do'e ut-wa u kwam-tu u'e, be-du na gunte bisa-u yo-ya ya u wa-warru rem-su u-Ru ne wu us-bi. Un do'e swadu ur-kob ukun u-ho u m-gyup ne m-mommo.

Kwup-du us-rem su m-vaste

¹¹ Tumsu um hyun pora-du ur-faruk du pus-de u yat-de, u wu o shu'ut u-domu de ne. U-dak u-beet u u-me dom u-ru ne e som dugu-du shu wa, sedi e kwumug be-du ur-pak da.

¹² Tumsu um hyun i mare, i-yate u i-rek-e ne e o ees u-shu pora-du ur-faruk du u-Ru. Na upus ut-ran, tumsu na upus okon ran-o, u na foge ran-u ur-fat. Na nomu i mare kwup-du us-rem uka otte m-pan u-me ut-ran uka ank-m un.

¹³ Se sa-mu yu' net-tu mare u-me wa tumsu be-du andaka ne o yu' tu wa net-to, tumsu mar-mu yu' tu wa net-to. Tumsu Ru-u nomu un beet kwup-du us-rem uka nom-tu un nome.

¹⁴ Se m-mar tumsu be-du andaka ne otte ne na gun un u-me ur-ka-u du u-ra. Ka-w du ra-u uno o ooge mar-mu u-yurumse.

¹⁵ Kowana na bite dim-ur wa m-pan u-me ran-u ur-fat da, se na guns wa u-me ur-ka-u du u-ra.

21

Dom u-ru po-o u dak-u po-o ne

¹ Se um hyun me dom u-ru u po-o u dak-u po-o ne. Remu me dom u-ru u ur-takun u dak-u ur-takun ne o arukte, tumsu mokon sa-mo zamun da.

² Tumsu um hyun bo-u u-heu u u-Ru, Urusharima u po-o, o u cuzun dugu-du u-me dom u-ru dugu-du u-Ru. Bo-u o oog sha-mu gwup ur-gu wu nome ut-uk u kus-ut so-to tumsu zongi zongi u remu campa ur-gu wa wu wa do'e ut-ga.

³ Tumsu um hog u-cwar m-yat dugu pora-du ur-faruk ya o ut-zu, <<U da-o be-du ur-shu'ut du u-Ru de o ur-kot u ut-net ne, tumsu wa do'e ur-yu u un ne. E do'e u ut-shu'ut net-ut wa, tumsu u-Ru u hi-ur wa, wa do'e ut-shu'ut ur-kot u un ne tumsu wa do'e ut-shu'ut Ru-u un.

⁴ Wa do'e koku u m-is m-beet dugu is-u un. Mar-mu zamun da ko namu jab ko us-kan ko m-re, remu uzu ut-ut ut-nom tu ho-to to arukte.>>

⁵ Se wu o u shu'ut u-dom pora-du ur-faruk wa zu, <<Gwatun, um o muutu ko-uyan u po-o!>> Se wa zu me, <<Pan nom-ut tun-to, remu nom-u um waru bo o u hon-hon tumsu nip-to.>>

⁶ Se wa zu me, <<Na taaste! Me wa ooge Ar-fa u Omega, wu ur-takun tumsu m-vaste ne. Udu i o hog-du u-swaat beet me ya'u e bu-mu ut-swa m-hos dugu per-mu m-bu mu ur-fat.

⁷ I re ur-korro beet e do'e onk-u dinde og-du ur-mat de, tumsu me ut-shu'ut Ru-u un tumsu un do'e shu'ut ya'ag-u ri.

⁸ Sedi i o u-gyer ne, a-kob-du yadu jab ne, u a nom-du nom-tu us-gur ne, u a ho-du ut-net ne, u a m-o ne, u a-u-gwat-ne, u a nome-du ru-tu za ur-fat ut-huuk ne tumsu u a-us-bi ne beet, og-ur e o u-me ur-ka-u du u-ra u do'e ut-wa u kwam-tu u'e. Uno o mar-mu u-yurumse.>>

⁹ Se wagan u tek-u a-tom u-Ru ne ta'er wu o m-shup u ut-kwano ne ut-ta'er tu shiye u nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er tu m-vaste wa haan tumsu wa zu me, <<Dornu me! Me kosu bo gwup ur-gu, neta Kag-ur Ur-ca.>>

¹⁰ Se Yar-u u-Ru dor-ut me, wa kub me m-da ror-ur yat-de tumsu du m-ja. Ukun wa kosu me bo-u u-hen, wata Urusharima o u cuzun dugu me dom u-ru dugu-du u-Ru.

¹¹ Sek-mu u-Ru o ur-mok u-me o. Tumsu to o ur-myak ne uka ta'ar-tu m-bakut tu na foge jaspera, tumsu m-zun ne uka ur-madibi.

¹² O otte sar u yat-o tumsu m-ja ne u us-is ne op us-yur, tumsu u a-tom u-Ru ne op u yur, wagan u koyuhe is-ya. Tumsu u-domu koyuhe is-ya na panug ur-dim ur-gan du koduhe ko-du Isra-ne op u ut-yur (12).

¹³ Is-us oró us-tut u gas-u u-dom, us-tut u kom ur-beer, us-tut u kom ut-cwa, tumsu us-tut u gas-u u-ta.

¹⁴ Saru bo-u o na maag o u-domu ta'ar-ut yat-to op ut-yur (12). U-domu ta'ar-ut to dim-du oró ur-gan m-pan du kowuhe a-tomu Kag-ur Ur-ca op u ut-yur.

¹⁵ Wa-tom u-Ru wu o us-rem u me ne wa otte kom-yu bu-mu ut-ró yu shik remu mu'us-du bo-u o, is-us wa u saru wa ne.

¹⁶ Da-u wa mu'use bo-u o u u-kom, se wa bit o teeg us-tadiya 12,000 su shu'ute uka us-kirometa 2,220. Wur-m wa u huk-m wa tumsu m-ja ne ganse.

¹⁷ Se wa mu'us saru bo-u o, tumsu wa bit cam-u wa teeg us-kubit 144, su shu'ute us-na 200. Mu'us-ut tun-to to o uka net-ne mu'uste, to wa-tom u-Ru nome.

¹⁸ Saru bo-u o na maag o ut-ta'ar tu so-to tu na foge jaspera. Tumsu ko-uyan u ooge me bo-u o na nong to u kwam-tu bu-mu ut-ró tu shik, to o us-mok m-bakut ne uka ur-madibi.

¹⁹ Saru bo-u o na maag o u dom-u ut-ta'ar tu na nome ut-uk u ko-uyan go-du ta'ar-tu so-to tu shik. Ta'ar du ur-takun na nongu wa ut-uk u ta'ar-ut so-to na zu to jaspera, tu u-yurumse na zu to sappaya, tu u-tuturse na zu to agata, tu u-nasurse na zu to zumurrudu,

²⁰ tu u-tanurse na zu to onis, tu u-shishin na zu to yakutu, tu u-ta'er na zu to kirisorata, tu u-eer na zu to berir, tu u-jwuur na zu to topaz, tu u-op na zu to kirisoparasa, tu op u u-gan na zu to yakinta, tu op u u-yur na zu to ametis.

²¹ Is-su bo-u o op u us-yur (12) na nong se u uz i shik tu na foge ru'uru'u. Koyuhe is-ya na nong ya u ru'uru'u u-gan. Tumsu fun-u yat-ya yu bo-u o na nong ya u kwam-tu bu-mu ut-ró tu shik to na nome ya, m-zun ne uka ur-madibi.

²² Um hyanug be-du ur-shu'ut du u-Ru u-me bo-u o da, remu uzu Wa-ko-uyan u-Ru wu zuge ur-beb u-beet u Kag-ur Ur-ca ne e ooge be-du ur-shu'ut du u-Ru du bo-u o.

²³ Bo-u o zaaru cwan-tu zun-mu ur-ho ko u-pyaat mo mok o da, remu sek-mu u-Ru mo yu'e m-zun, tumsu ya-du Kag-ur Ur-ca wa ooge u-hitirra yu bo-u o.

²⁴ Dak-tu do'e ur-nok u zun-mu bo-u o, tumsu faruk-tu u-dak u-beet do'e haatun sek-m e u-me o.

²⁵ Na za tage is-su bo-u o u-ho da, tumsu gyep-mu zaar ukun da.

²⁶ Net-tu do'e haatun m-sek tumsu m-zeg ne mu ut-dak u-me o.

²⁷ Okon zaar u za u-hen u do'e cwa-du bo-u o da, ko wakun wu nome nomtu m-e' u wa-us-bi ne. Sedi i dim-ut e ooge m-pan u war-e u-me ran-u ur-fat u Kag-ur Ur-ca e do'e cwadu bo-u o.

22

U-gi yu bu-mu ur-fat

¹ Se wa-tom u-Ru kose me gi-yu m-bu mu ur-fat. Ya o us-bakut uka ur-madibi, tumsu ya rwuugun dugu pora-du ur-faruk du u-Ru tumsu udu Kag-ur Ur-ca ne.

² Ya jaan m-dor tek-u fun-u yat-ya yu bo-u o. U koyuhe gas-yu gi-u ya te-yu ur-fat o ees, su mute ut-ya ut-go op u ut-yur, koyuhe pyaat-ya ya mut ut-ya. Tumsu ran-tu te-u ya hen u remu yar-mu ut-dak to.

³ Nu-u yo-o zamun ukun da. Pora-du ur-faruk du u-Ru u du Kag-ur Ur-ca ne do'e ut-shu'ut u-me bo-u o, tumsu tok-ne wa do'e nomu wa m-tok.

⁴ E do'e hyan-du shu-u wa. Tumsu dim-ur wa do'e ut-shu'ut u pong-ut un, ut-kose uzu un net-ut wa to.

⁵ Na zamun u nom-du m-gyep ukun da. Un zamun u cwan-tu zun-mu us-hitirra ko zun-mu ur-ho da, remu Wa-ko-uyan u-Ru wa do'e ut-shu'ut zun-m un. Tumsu un do'e nom-du ur-faruk m-mommo.

⁶ Se wa-tom u-Ru zu me, <<Ko-uyan u bo hoge tumsu bo hyun o u hon-hon o tumsu u ut-nip. Wa-ko-uyan u-Ru, wu Yar-u wa dorte a-warru remu u-Ru ne, wa tomgon wa-tom u-Ru wa, wa ware tok-ne wa nom-u do'e ut-nom za m-tumb.>>

Yeso o muun

⁷ <<Gwat, um do'e muun za m-tumb! Nu-u so-o udu i dore rem-su nom-u do'e ut-nom u-shu su o m-pan u-me ran-u uno.>>

⁸ Me, Yohanna, me wa hoge tumsu um hyun nom-ut tun-to ut-beet. Tumsu da-u um hoge tumsu um hyun to, um he u-dak u dom-u jwun-ut ri remu um nom-ut wa-tom u-Ru ut-huuk wu kose me to.

⁹ Sedi wa zu me, <<O'o! A-bo nom-u me ut-huuk da. Me tok-u u-Ru wa um ooge, uka u-ro tumsu u or-ut ro ne a-warru rem-su u-Ru ne, tumsu u same i dore nom-u o m-pan u-me ran-u uno. Nome u-Ru ut-huuk kyak.>>

¹⁰ Se wun nomu me ut-him, <<A-bo yase rem-su nom-u do'e ut-nom u-shu u-me ran-u uno da, remu zu da-u o ut-mor.

¹¹ Yage wu o nom-du nom-ut yo-to wa re u-shu u nom-du nom-ut yo-to ne, tumsu wu o nom-du nom-tu us-gur yage wa re u-shu u nom-du nom-tu us-gur ne. Wu o nom-du nom-tu jab-u so-o yage wa re u-shu u nom-du nom-tu jab-u so-o ne, tumsu wu o nom-du nom-tu u-hen yage wa re u-shu u nom-du nom-tu u-hen ne.>>

¹² Gwat, um o haan za m-tumb! Um o haatun top-u ri ur-kot u me ne, remu um top-u kowan uka nom-tu wa nome.

¹³ Me wa oye Ar-fa u Omega ne, wa ur-takun u m-vaste ne, takun-du u-nom u vaste mu u-nom ne.

¹⁴ Nu-u so-o udu i jaase toggo-su m-wur e. Na do'e ya-du e ur-ker e cwa u-me is-u bo-u o tumsu e re ya-tu u-te dugu te-yu ur-fat.

¹⁵ I o do-u u-bo una oye o, i nome u-gwat ne, a-u-as ne, u a ho-du ut-net, u a nome ru-tu za ur-fat ut-huuk tumsu u kowan wu o cwan-tu us-bi ne tumsu wa nom us-bi ne.

¹⁶ Me Yeso, um tomgon wa-tom u-Ru ri wa waru bo sin-se remse remu morog-tu a-doru Yeso ne. Me wa o ur-kug tumsu dugu ko-ur Dawuda ne, tumsu me oye reger yu' m-zun yu ur-gas is.

¹⁷ Yar-u u-Ru u gwup ur-gu ne un zu, <<Haane!>> Tumsu yage wu o hog-du rem-us sin-se wa zu, <<Haane!>> Kowana wu o hog-du u-swaat, yage wa haan. Tumsu kowana ut-sa, yage wa haan tumsu wa kab nya-u m-hos u m-bu mu ur-fat.

¹⁸ Ūm ɔ nɔmɔ kowan ut-him wu ɔ hog-du rem-su nɔm-u do'e ut-nɔm u-shu su ɔ me ran-u unɔ: A wakun sure dekun gom-de u se, tumsu Ru-u do'e swuru wa nɔm-tu haatun swadu ur-kob ne tu na pane u-me ran-u unɔ.

¹⁹ Tumsu a wakun haste okon nɔm-o dugu me ran-u unɔ u nɔm-u do'e ut-nɔm u-shu, Ru-u do'e hastu og-ur rò dugu me te-yu ur-fat tumsu dugu me bo-u u-hen, su na ware u-me unɔ ran-o.

²⁰ Yeso, wu ware rem-us sin-se wa zu, <<Ū, Ūm ɔ haan za m-tumb!>>

Ū shu'ut iya! Haane, Wa-ko-uyan Yeso!

²¹ Yage nya-u Wa-ko-uyan Yeso u shu'ut ur-kot u net-tu u-Ru ne! Ū shu'ut iya.